STUDIĬ ȘI DOCUMENTE

CU PRIVIRE LA

ISTORIA ROMÎNILOR

VOL XXI

DOCUMENTE INTERNE

STUDIĬ ŞI DOCUMENTE

CU PRIVIRE LA

ISTORIA ROMÎNILOR

PUBLICATE DE

N. IORGA
Profesor la Universitatea din Bucureştı.

VOL. XXI

DOCUMENTE INTERNE

MISCELLANEA

EDITURA MINISTERIULUĬ DE INSTRUCŢIE PUBLICĂ

BUCUREŞTI
1911

La pp. 101-2.

I.

MISCELLANEA.

I.

VISITAŢIA MINERALOGICĂ IN MUNŢIĬ CARPAŢI AĬ ŢERII-ROMÂNEŞTĬ, FĂCUTĂ DE D. LOVI, MINERALOG ENGLES.

La 5 Avgust, plecînd din Bucureştĭ, cea d'întîiŭ direcţie ni-a fost către Buzăŭ, de unde, la 6 Avgust, ieşind în coprinsul acestuĭ judeţ, am mers la satul Cîndeştĭ, în depărtare de două ceasurĭ de Buzăŭ. Aicĭ este o mănăstire foarte frumoasă, făcută de unuĭ dintre domniĭ Filipeştĭ. În dreptul acestuĭ sat, pe rîul Buzăŭ, am aflat fier şi fier în aramă, însă nu în îmbielşugare. De la acest sat se începe plaiul Pîrscovuluĭ, la hotarul căruia, de spre Miazănoapte, unde este satul Brăeştĭ şi Groideştĭ, în nişte cracurĭ ale munteluĭ Penteleŭ, se zice că este chihlibar. Tot dintr'acest munte se începe muntele Sărăţelul, Berca, Slănicul şi Sărăţelul-Trestiĭ; apa acestor rîurĭ este sărată. Maĭ la deal de izvorîrea lor, tot în muntele Penteleŭ, este pucioasă, iar în satul Pîrscovuluĭ, de-a stînga, prin munţĭ, sînt treĭ izvoare minerale: una dintr'aceste ape este bună şi de băut, iar celelalte nu, avînd prea mult fier, aramă şi pucioasă.

De cînd s'aŭ făcut nişte case acolo, ca în chip de baie, s'a numit «Izvorul Tămăduiriĭ». Tot într'acest plaiŭ, la satul Berca, ce este un ceas şi jumătate de Buzăŭ, am văzut în munţiĭ săĭ o mulţime de urme de rîurĭ, precum şi locurile toate acoperite de-un praf de sare foarte mărunţică şi albă. Într'aceştĭ munţĭ este şi mare cătăţime de păcură, care a răsuflat în maĭ multe locurĭ, fierbe şi face spre sară nişte răsuflurĭ şi aruncăturĭ afară.

Maĭ în sus, tot pe aceştĭ munţĭ, aproape de mănăstirea Flămînda, s'a găsit cărbune de pămînt foarte prost, încît nu e vrednic de numele acesta.

În maĭ multe dealurĭ ale acestor locurĭ se găsesc scoicĭ de Mare, care dovedeşte c'ar fi acoperit oarecînd Marea aceste locurĭ.

De la Buzăŭ, la 7 Avgust, mergînd către oraşul Rîmnicuḷuĭ-Sărat, după întrebările ce am făcut supt-ocîrmuitoruluĭ de aci am aflat că, în depărtare de treĭ ceasurĭ şi jumătate, sînt munţĭ marĭ de sare. Un boier care împlinia slujba de judecător dintr'acest oraş zice că ar fi şi aur, argint, cositor şi fier în coprinsul acestuĭ judeţ.

De aci, trecînd la Focşanĭ, într'aceiaşĭ zi, la 8 Avgust, am ieşit într'acest judeţ şi, trecînd prin satele Cîrligele, Broştenĭĭ şi Bulcăneasa, tot în susul rîuluĭ Milcovul, pe care am aflat puţintel fier şi aramă, am ajuns la satul Andreiaşĭ, care este în munte şi împrejurul căruia am găsit pucioasă, fier, aramă şi sare.

La 11 Avgust, plecînd din satul Andreiaşĭ, urcînd şi coborînd o mulţime de munţĭ, am trecut prin satele Dealu-Lung, Raşca, Lostunĭ şi Motnăŭ, precum şi rîurile Raşca, Peleticul şi Motnăul, fără a găsi ceva de luat în băgare de seamă, cu toate cercetările ce am făcut, atît locuitorilor, cît şi obiectelor supuse curiosităţiĭ noastre.

Într'aceiaşĭ zi, oprindu-ne la satul Cojdenĭ, la 12 Avgust, am luat drumul în susul rîuluĭ Rîmnic şi, în depărtare de treĭ ceasurĭ, ajunserăm la satul Picurile, unde lăcuitoriĭ ne încredinţară că sînt două izvoare îndestulate de păcură, din care ieaŭ foarte puţină lăcuitoriĭ, încît, după izvorul săŭ cel mare, şi din pricina munţilor celor rîpoşĭ unde sînt izvoarele, este prea anevoie de a o transporta.

Decĭ, trecînd prin maĭ multe sate şi în susul rîuluĭ Rîmnic, pe care este puţintel fier şi puţintică aramă, am ajuns la schitul Poiana-Măruluĭ, împrejurul căruia nu s'a cercetat nimic.

De la schitul Poiana-Măruluĭ, trecînd prin satul Neculelor, în susul rîuluĭ Sărăţel, ce dă în Rîmnic, am ajuns în

muntele Pleşul, ce este în depărtare de-un ceas şi jumătate de Poiana-Măruluĭ. Într'acest munte, de-a stînga, am găsit fier, aramă, plumb, pucioasă şi cositor; lăcuitoriĭ din satul Niculelor ni spuseră că Ruşiĭ, de mult, aŭ săpat într'acest munte, în maĭ multe locurĭ. Eĭ zic că Ruşiĭ ar fi găsit aicĭ aur şi argint, pe care, lămurindu-l aicĭ, îl punea' în burie şi, supt mare pază, îl trimetea' în Rusia. Spre aceasta, ni-aŭ arătat şi locul unde ar fi lucrat, unde este un bordeiŭ.

Munțiĭ, şi de-o parte şi de alta a rîuluĭ Sărățelu, sînt numaĭ de sare, de-o cătățime extraordinară. Iar maĭ la vale, pe rîul Rîmnic, tot pe aceştĭ munțĭ, se găseşte aramă, în unele locurĭ maĭ multă şi în alte locurĭ maĭ puțină.

Dintr'aceste locurĭ ne-am îndreptat spre schitul Tabac, împrejurul căruia este o cătățime mare de sare. Decĭ, scoborînd din munte, am trecut prin satele Mînzăleştĭ, Reghineştĭ, Mineştĭ, Scheĭ şi Podul-Munciĭ şi, aicĭ, găsind pe suptocîrmuitorul plaiuluĭ Slănic, am aflat că într'acest plaiŭ, la satul Lopătarĭ şi Bisoca, se găseşte o mulțime de sare, păcură şi maĭ toate din metalele ce s'aŭ găsit la Pleşĭ. Tot în plaiul acesta, de la satul Lopătarĭ în depărtare de două ceasurĭ, în muntele Cloşca, este un loc cît fața uneĭ case de mare, care arde de vre-o patruzecĭ de anĭ, şi care, de sînt vre-o patru anĭ, se stînsese: de vre-o cîteva săptămînĭ iar s'a aprins, împrăştiind un miros foarte greŭ de pucioasă şi de păcură; însă, cînd am fost noĭ aicĭ, era stîns; care ne-a încredințat că în adevăr nu este altceva de cît o aprindere himicească, care poate să se întîmple şi în alte locurĭ, unde lipseşte metalurĭ.

De la satul Lopătariĭ, trecînd prin satele Valea-Nuculuĭ şi prin Brăieştĭ, urcînd în susul rîuluĭ Sărățel, pe malurile căruia este o mulțime de pucioasă şi plumb, am mers la schitul Gavane, de unde, plecînd şi trecînd prin maĭ multe sate şi prin Scaene *(sic)*, în depărtare de un ceas şi jumătate, am ajuns în satul Valea-Bouluĭ, unde, pe dealul de-a dreapta, se găseşte chihlibar. Aci Ruşiĭ, în anul 1833, în Iulie şi Avgust, aŭ săpat douăzecĭ de zile, cu cîte şesezecĭ de sol-

daţĭ pe zi; gropile ce eĭ aŭ făcut sînt astupate acum. De la satul Valea-Bouluĭ, în depărtare de un sfert, am mers la satul Colţiĭ. Lăcuitoriĭ ceĭ maĭ însemnaţĭ din satul Valea-Bouluĭ ne încredinţară că şi la satul Colţiĭ era odată chihlibar; noĭ, după această nouă ştiinţă, numaĭ decît merserăm aci. Dar de la bătrîniĭ satuluĭ, cari ni arătară acest deal unde se bănuia de-a fi, ne încredinţarăm că maĭ înnainte cu cincĭ anĭ tot se maĭ găsia, dar acum nicĭ de cum, fiindcă dealul s'a surpat, şi de torenturile cele răpezĭ s'a mîncat.

Tot după vorba lor, poate să se afle ceva, însă săpînd înlăuntru. Ruşiĭ ceĭ ce aŭ săpat în Valea-Bouluĭ s'aŭ cercat şi aci într'o grămadă rîndurĭ, dar n'aŭ găsit nimic.

De la satul Colţiĭ, în josul rîuluĭ Pănătăŭ, trecînd prin satul Goşa, Gărnetul, Pănătăul şi trecînd asemenea rîul Buzăŭ, în depărtare de două ceasurĭ de la Colţĭ, am găsit în satul Pătărlagele, unde supt-ocîrmuitorul plaiuluĭ de Săcuienĭ ne încredinţă că în depărtare de două ceasurĭ şi jumătate este un loc care ardea înnainte de doĭ anĭ şi acuma a încetat. Noĭ însă, ştiind asemenea întîmplare ce am visitat-o în muntele Cloşca, ne-am mulţămit a o da la asemenea [pricină] himică. Iar în depărtare cu două ceasurĭ de la satul Pătărlagele este o apă minerală, care, din ploĭ cînd vine mare şi se varsă în Buzăŭ, peştiĭ ies la margenea apeĭ îmbătaţĭ. Nicĭ aci n'am visitat, ştiindu-se foarte bine pricinile ce o fac apa minerală.

La 14 Avgust, la 6 ceasurĭ şi $^1/_2$, plecînd din Pătărlagele şi în josul rîuluĭ Buzăŭ, trecînd prin satele Măruncişul, Boenile, Bîlca, Bîşceniĭ-de-Jos, Căloeniĭ, Bîşceniĭ-de-sus, Tîrleştiĭ, Poseştiĭ, Nucşoara, Rîngeştiĭ [1], Ogrătinul şi Drajna, în depărtare de cincĭ ceasurĭ şi $^1/_5$ de la Pătărlagele, am venit la Vălenĭ, de unde, după două ceasurĭ, am fost la satul Păcureaţa, pentru a visità puţurile de păcură. Aşa, în depărtare de-un ceas şi treĭ sferturĭ ajungînd aicĭ, am aflat peste treĭzecĭ şi cincĭ de puţurĭ, care sînt făcute de moşĭ moşnenĭ şi de ceĭ de acum lăcuitorĭ, fiindcă, moşia aceasta fiind megieşască, toţĭ lăcuitoriĭ satuluĭ se împărtăşesc dintr'această păcură.

[1] Rîncezĭ. — *N. R.*

Noĭ visitarăm, la 15 Avgust, ocna de la Slănic, deschisă de şese lunĭ. Pe tot anul se scoate pînă la un milion oca; cea maĭ multă parte dintr'această sare se exportează în Turcia. Această ocnă este întinsă şi bogată, şi lucrul eĭ este destul de bine organisat după mijloacele ce are ţara.

Decĭ, plecînd la cincĭ ceasurĭ nemţeştĭ după prînz, am ajuns la Cosmina-de-Sus, fără a întîlni, într'acest drum de două ceasurĭ, saŭ a auzi de la oamenıĭ cari am întrebat, ceva de cercetat.

De unde, a doua zi plecînd, la jumătatea drumuluĭ pentru Telega am aflat, într'o vale, o mulţime de puţurĭ de păcură, însă maĭ toate stricate.

Ocna de la Telega este foarte îndestulată, sarea însă este maĭ proastă decît cea de la Slănic.

De aci, trecînd prin Cîmpina, ne-am suit în susul rîuluĭ Prahova, pănă la hotarul Ţeriĭ Ungureştĭ, pentru căutare şi aflare de aur pe acest rîŭ; însă nu s'a văzut nimic.

Şi, îndreptîndu-ne cătră oraşul Tîrgoviştea, am visitat, în trecere, mulţĭ munţĭ aĭ domnuluĭ Spătarul Costache Ghica, unde iar nu se afla nimic, ci numaĭ piatră de var pe unele locurĭ.

La satul Doiceştĭ, ce este într'acest judeţ, este linit (lignite).

Sînt şi la Şerbăneştĭ băile de la Pucioasa, foarte îndestulate de fier, aramă şi pucioasă.

La 22 Avgust, ieşind din Bucureştĭ pentru un al doilea voiaj, am ajuns seara la Tîrgovişte, unde, a doua zi, vrînd a visità, la 23 Avgust, cărbuniĭ de pămînt, cu acest nume răŭ numiţĭ, m'am interesat despre posiţia unde sînt şi că nu prea departe curge un pîrăŭ mic, la care întîmplare, un astfel de loc, era ceia ce se numeşte «lignite», iar nu cărbunĭ de pămînt.

Decĭ, în aceiaşĭ zi, luînd direcţia către Cîmpulung, la o distanţă de-o jumătate de ceas de oraşul Tîrgoviştea, într'un cîmp mare şi către poşta Văleniĭ, se bănuieşte a fi sare.

Ajungînd a doua zi, la 24 Avgust, în oraşul Cîmpulung,

am mers la fabrica de sticlă, ce este cale de-un ceas de la oraş. Aci, după încredinţarea meşterilor cari lucrează, sînt toate cele trebuincioase pentru o astfel de fabrică, numaĭ pămîntul trebuincios la vasele cu care lucrează şi cuptorŭl, fiind acest pămînt de-o calitate maĭ tare şi maĭ cleioasă, pe care l-a adus din Transilvania, de la un sat numit Naistarlir *(sic)* [1], ce este aproape de Kronstadt, dar nicĭ de principatul Rumînieĭ nu este aşa departe, numaĭ nu este slobod a se trece peste graniţă acest fel de pămînt.

Din Cîmpulung, cale de-un ceas şi un sfert, am mers, la 24 Avgust, la satul Valea-Caselor, pe unde curge rîul [2] pe acelaşĭ cîmp pe care se găseşte aur. Aci am găsit cîţĭva Ţiganĭ cari lucra' pentru găsirea auruluĭ, unde am şi stat ca vre-o jumătate de ceas, în care vreme aŭ găsit puţintel, dar în grăunţĭ mărunţĭ.

La 25 Avgust am plecat către Piteştĭ, unde, prin jurnalul rusesc, am cercetat locurile ce orăşaniĭ ni-aŭ arătat bănuite a avea argint-viŭ; dar în zadar, căcĭ n'am găsit nimic, fiindcă posiţia acestor locurĭ este împotrivitoare, fiind foarte rîdicată.

Decĭ, la 26 Avgust, am şi luat direcţia către Curtea-de-Argeş, de unde, nefiindu-ĭ împrejur nimic din cele ce fac acest voiaj, am plecat la rîul Şoptana, unde am văzut aceiaşĭ cătăţime şi aceiaşĭ calitate ca la Valea-Caselor.

A doua zi, la 27 Avgust, am luat drumul la Căpăţînenĭ, de unde, suindu-ne în muntele numit Albina, am găsit această piatră bună de piatră de moară, însă este puţintel cam moale pentru această treabă. Englezeşte această piatră se numeşte *gunates (sic)*.

De unde, la 28 Avgust, ne-am îndreptat la rîul Topologul, unde asemenea este aur, de aceiaşĭ calitate ca care am maĭ văzut.

În aceiaşĭ zi ne-am lăsat maĭ mult în josul acestuĭ rîŭ; am întîlnit şi Ţiganĭ, cari, din pricina reçeliĭ apeĭ, nu lucraŭ,

[1] **Neustadt, Cristian.**

[2] **În manuscript: Rigul.**

La 29 Avgust, din satul Cetariĭ am plecat la rîul Olt; aci s'a văzut o cătăţime însemnătoare de aur, şi, după ce am maĭ cercetat cîteva locurĭ, am tras la Rîmnic, de unde, tot în aceiaşĭ zi, ne-am îndreptat la Ocnele-Marĭ de sare, unde, a doua zi, la 30 Avgust, am şi intrat, şi am văzut că această ocnă este prea îndestulată şi mare, dar, în cît pentru calitate, celelalte ocne o întrece, căcĭ maĭ tot bolovanul este amestecat cu pămînt.

La această ocnă iar, ca şi celelalte, este deşchisă la un loc foarte anevoie de transportaţie, precum este, din pricina locurilor celor rele pe aceştĭ munţĭ.

În aceiaşĭ zi, îndreptîndu-ne către Bistriţa, am visitat locurile din prejur, dar toţĭ aceştĭ munţĭ n'aŭ decît piatră de var. De unde, apucînd drumul către Hurezĭ, am trecut în satul Măldărenĭ, unde neavînd nimic a cerceta, a doua zi, Septemvrie 1-iŭ, am mers la satul Armăşeştĭ, povăţuiţĭ aci de jurnalul rusesc pentru cărbunĭ de pămînt; dar aceia ce s'a văzut într'acest loc, ca la treĭzecĭ stînjenĭ departe de-un pîrăiaş, este ceia ce se numeşte *lignite*, şi nu *charbon de terre*, căcĭ şi chiar posiţia este din potrivă de-a avea, la orĭce adîncime.

Decĭ, apucînd drumul către Baia-de-Fier, în aceiaşĭ zi am ajuns, către seară, acolo; dar, fiind cam tîrziŭ, am suit a doua zi, la locul unde înnainte de vre-o sută douăzecĭ de anĭ aŭ lucrat Nemţĭ, cari da' dijma la vre-o cîţĭva locuitorĭ ce stăpînia' acest loc [1].

Aşa, după ce am cercetat prea cu de-amăruntul tot împrejurul acestuĭ loc, am [urmat] rîul Baia în depărtărĭ de patru ceasurĭ, pe unde este unde şi unde cîte ceva fier, nu însă ca împrejurul loculuĭ unde s'a lucrat şi unde s'a văzut un cuptor mare de unsprezece coţĭ lungimea şi patru lăţimea, iar înnălţimea este tot patru coţĭ. Nu departe de acest loc am găsit, în malul de-a stînga, fier metalic şi magnetic; dar aproape de satul Baia, într'un munte, am găsit plumb, argint, fier, pucioasă şi, la o jumătate de ceas distanţă de la locul fabriciĭ, este *carbonat de fer*.

[1] V. descrierea din Călătoriile luĭ Pavel de Alep, trad. Cioran.

Tot într'această zi, plecînd dintr'acest loc, ne-am îndreptat către Tîrgu-Jiuluĭ, de unde, a doua zi, la 2 Septemvrie, ne-am îndreptat la Cerneţĭ, ca de-aci să mergem la Baia-de-Aramă; decĭ, la 3 Septemvrie, luînd drumul acolo, în distanţă de-un ceas şi jumătate de oraşul Cerneţĭ, am visitat la satul Meluveţĭ cărbunĭ de pămînt, dar acum, după visitaţie, nu li se maĭ cuvine acest nume, ci acesta: «lignite». Seara, am ajuns la Baia-de-Aramă şi, a doua zi, visitînd munţiĭ unde maĭ nainte aŭ fost băile cele maĭ marĭ şi îndestulătoare de fier şi de aramă, am descoperit încă multe şi alte metalurĭ în şapte zile ce zăbovirăm acolo, pe care punerea în lucrare a acestor materialurĭ ce sînt înlăuntru, ca să se poată scoate trebuie să se destupe toate gurile, le va da de faţă.

De la Baia-de-Aramă, urcînd spre Nordul munţilor, am mers până la Rîmnic tot pe vîrfurĭ, pe care, în unele locuĭ, s'a găsit piatră de marmură.

Iar, de la Rîmnic, mergînd în susul [1] rîuluĭ Olt, până la Rîul-Vaduluĭ, s'a băgat de seamă că rîul Olt cuprinde o cătăţime mare de aur, în toată curgerea luĭ, însă tot în micĭ grăunţe [2].

---

1 În manuscript: satul.

2 Din hîrtiile luĭ Vodă-Ştirbeĭ.

II.

DOUĂ ACTE PRAHOVENE: AL ZELETINULUI ŞI AL BĂTRÎNILOR.

D. Ştefan Nicolaŭ, grefierul judecatorieĭ Poseştĭ (Prahova), ni comunică într'o bună copie două acte privitoare la locul zis al Zeletinuluĭ, în drumul spre Stari-Chiojd:

I

Cu mila luĭ Dumnezeu Io Mihnea Voevod şi Domn a toată Ţara-Românească, feciorul mareluĭ şi prea-bunuluĭ Alexandru Voevod, dat-am Domnia Mea această poruncă a Domnieĭ Mele cinstitului boieruluĭ Domnieĭ Mele, jupînuluĭ Neculi Viporul (Vel Por[tar]?) şi cu frate-săŭ anume Stan, feciorii luĭ Bratu, şi Mănuşcăĭ, fata Muşiĭ, şi luĭ Dragomir cu fraţiĭ luĭ, Căzan şi Radul, cu feciorii lor, şi luĭ Măscurilă, cu feciorii luĭ, şi luĭ Stepan, cu feciorii luĭ, şi Baliĭ, cu feciorii luĭ, şi Tatuluĭ, cu fraţiĭ luĭ, şi Cerniĭ, cu feciorii luĭ, şi Opriĭ, cu fraţiĭ luĭ, şi Stanciuluĭ, cu feciorii luĭ, şi luĭ Nan, cu feciorii luĭ, şi Stanciuluĭ, cu... [fiiĭ *saŭ* fraţiĭ] luĭ, şi luĭ Istrat[ie], cu frăţine-său, Topşiĭ, şi cu feciorii lor, cîţĭ Dumnezeŭ li va da, ca să li fie lor mo[şia] [Zele]tin. Însă moşia care aŭ fost împresurată de Manea şi de Prodea de la Ogretin, cu 12 boierĭ, de maĭ nainte, care a spus: iaste a lor bătrînă şi dreaptă moşie, şi de baştină. Iar, cînd aŭ fost în zilele răposatuluĭ Pătru Voevod [1], iar Prodea şi Manea, şi cu ceata lor de la Ogretin, eĭ s'aŭ plîns înnaintea răposatuluĭ Pătru Voevod cum că i-aŭ împresurat pre dînşiĭ boeriĭ [ce s'aŭ] zis maĭ sus, de la Zeletin, cu hotarele. Întru aceia răposatul Petru Voevod i-aŭ judecat pre dînşiĭ depe dreptate [şi de

[1] Petru de la Argeş, Radu Paisie. Cellalt Petru, Şchiopul, trăia încă.

pre le]ge, şi aŭ dat Prodiĭ şi Maniĭ şi cetiĭ lor de la Ogrètin 12 boierĭ. Iar apoĭ Prodea şi Manea şi cu ceata lor eĭ au mers cu ceĭ 12 boierĭ de aŭ mutat pietrele şi hotarele cele vechĭ, care aŭ fost puse din zilele răposatuluĭ [Basarab] Voevod cel Tînăr, şi aŭ luat această maĭ sus zisă moşie de la Zeletin. Decĭ, boieriĭ ce s'aŭ zis maĭ sus, aĭ Zeletinuluĭ, aŭ venit înnaintea Domnieĭ Mele de faţă cu Ogritineniĭ, şi aşa pîra' boieriĭ de la Zeletin cum [pe?] eĭ Ogriti[neniĭ] cu aceĭ 12 boierĭ. Întru aceia Domnia Mea am căutat şi am judecat depe dreptate împreună cu cin[stiţiĭ] boieriĭ Domnieĭ Mele, [şi] am văzut şi am cetit Domnia Mea cartea răposatuluĭ Pătru Voevod făcută preste hotarele cele vechĭ, bine am aflat şi am adeverit Domnia Mea [că aŭ greşit] Ogriti[neniĭ]. Decĭ Domnia Mea [am dat dreptate boierilor] de la Zeletin, ce sînt maĭ sus numiţĭ boiarĭ ce s'aŭ zis maĭ sus, şı am hotărît de li-a întors înnapoĭ un[de] a fost în zilele răposatuluĭ Basarab Voevod cel Tînăr, şi li-a luat boiĭ aĭ acelor 12 boierĭ [care a] fost hotarnecul, boiarul Domnieĭ M[ele].

Şi hotarele să se ştie pe unde le-aŭ pus aceĭ 24 de boierĭ: preste apa Zeletinuluĭ în jos [până] la Valea Seacă, apoĭ la Obîrşia . . . , apoĭ la apa Stiniculuĭ, apoĭ, sus, [la] Vîrful Lespezilor, şi [de aicĭ la] Măgura Scheuluĭ, apoĭ drept la plaiŭ, apoĭ preste hotarele păn' la apa Sfrănuţiĭ, apoĭ . . . Aninuluĭ şi până la Obîrşia Fîneţelor, apoĭ drept la podul care iaste den cale la apa Ogretinuluĭ, până la Iredeal, apoĭ păn la apă la Lopatna, şi pe Lopatna în jos păn la Vîrful Sboiuluĭ, apoĭ drept la Valea Seacă. Şi aşa aŭ rămas Manea şi Prodea şi cu ceata lor de lege d'inaintea Domnieĭ Mele. Pentru aceia am dat şi Domniia Mea boierilor Zeletinenilor, ce s'aŭ zis maĭ sus, ca să li fie lor moşia ohabnică. Însă să se ştie cine cîte cît să ţie: Necula Viporul [Vel Portar?], cu fraţiĭ luĭ, funiĭ 4; şi Dragomir şi Căzan preste 3 funiĭ; şi Stan, feciorul luĭ Bratu preste funiĭ $1^1/_2$; şi Mănuşca, fata Muşiĭ; preste funiĭ $1^1/_2$; şi Radul, cu fecioriĭ luĭ, preste 2 funiĭ; şi Măscuril[ă] Treste, 1 funie; şi Stepan preste 1 funie; şi Istrat[ie] preste o fun ; şi Stanciul $^1/_2$ funie; şi Oprea, cu fraţiĭ luĭ Balea şi

Tatul şi Nan şi Cernea şi Stanciul, preste funiĭ $4^1/_2$. Şi de nimenea să nu se clătească, dupe zisa Domnieĭ Mele. Iată dar şi mărturiĭ am pus Domnia Mea pre jupăn Ivaşcul şi jupăn Lăudat Vel Logofăt şi Dumitru Spătarul şi Constantin Vistiarul şi Radul Comisul şi Danciul Stolnic şi Gonţe Paharnic şi Stoica Postelnic. Ivaşco Vel Vornic. Şi am scris eŭ Bunea Logofăt, feciorul luĭ Cores[ie]...

În luna luĭ Noemvrie, 17 zile, anul...[1].

Acest izvod s'aŭ tălmăcit pe limba rumănească, asemenea depe hrisovul cel slovenesc, de Lupu Das[căl] slov[enesc] la şcoala domnească în Bucureştĭ.

LUPU DAS[CĂL] SLOV[ENESC].

II.

Cu mila luĭ Dumnezeŭ Io Mateiŭ Basarab Voevod şi Domn a toată Ţara Ungrovlahieĭ, dat-am Domnia Mea această poruncă a Domnieĭ Mele luĭ Negul, ginerele luĭ Dumitru Frăngot[ă] şi femeiĭ luĭ Sora, fata luĭ Dumitru Frăngot[ă], şi cu fiiĭ luĭ cîţĭ Dumnezeŭ li va dărui, ca să li fie lor moşie la satul la Bătrînĭ ot sud Sac, — însă toată partea socru-săŭ Dumitru Frăngot[ă], din cîmp, şi din pădure, şi din apă, şi din silişte şi de pretutindene, verĭcîtă s'ar alege, de spre tot hotarul, din hotar pănă în hotar, pe hotarul ce aŭ hotărît Hrizea Dvornic cu 12 boierĭ, din hotarul luĭ. Pentru că această maĭ sus zisă moşie aŭ fost veche şi dreaptă moşie a luĭ Dumitru Frăngot[ă] de la moşĭ, de la strămoşĭ, de maĭ înnainte vreme, apoĭ, cînd a fost în zilele luĭ Leon Voevod, cînd a fost leat 7138 [1629-30], iar Dumitru Frăngot[ă] aŭ venit la Hrizea Dvornic, de i-aŭ vîndut partea luĭ de moşie din sat din Bătrînĭ, şi toată aŭ fost pe seama luĭ pînă acum, în zilele Domnieĭ Mele. Iar, cînd aŭ fost acum, în zilele Domnieĭ Mele, s'a întîmplat moarte luĭ Hrizea Dvornic, de aŭ murit şi aŭ rămas această maĭ sus

[1] În copie 1510! De fapt — v. regestele documentare la Hurmuzaki, XI, pp 898-9 — Divanul cu Ivaşco, ca Vornic-Mare, şi Lăudat, ca Logofăt, începe în vara anuluĭ 1582 şi ţine pănă în primăvara anuluĭ 1583, cînd apare Mihaĭ ca Postelnic.

zisă moşie pe seama fiuluĭ săŭ Udrea Comis[1]. El a făcut această maĭ sus zisă moşie vînzătoare, apoĭ Neagul aŭ venit la Udrea Comisul de s'aŭ tocmit cu el, de aŭ răscumpărat moşia socră-săŭ pentru partea luĭ toată din hotarul Hrizeĭ Dvornic, ce aŭ hotărît cu 12 boierĭ, drept galbenĭ 37, banĭ gata, ca să fie a luĭ şi a femeiĭ luĭ, de moştenire, cum aŭ fost la socru-săŭ Dumitru Frăngot[ă]. Şi s'aŭ tocmit eĭ de a lor bună voie, făr' de nicĭo silă, cu ştirea tutulor boierilor şi megiaşilor, din sus şi din jos şi din prejurul loculuĭ, şi dinnaintea Domnieĭ Mele. Şi am văzut Domnia Mea şi zapisul luĭ Udrea Comis la mîna Neaguluĭ cu bunĭ oamenĭ mărturiĭ scrişĭ în zapis, anume : din Bătrînĭ Neagul, şi Drăgulin, şi Nan, şi Dumitru Şelarul, şi Neagul al Preoteseĭ, şi Dumitru al Vladuluĭ, şi Pavel Rusul Logofăt. Pentru aceia am dat Domnia Mea luĭ Neagul şi femeiĭ luĭ Sora ca să li fie moşie de moştenire şi ohamnică, şi fiilor lor, şi nepoţilor, şi strănepoţilor, şi de nimenea neclătită, după porunca Domnieĭ Mele. Iată dar şi mărturiĭ am pus Domnia Mea pe jupîn Gheorma Vel Ban de la Craiova, i jupîn Dragomir Vel Dvornic, i jupîn Radul Vel Logofăt, i jupîn Stroe Vel Vistier, i jupîn Diicul Vel Spătar, i jupîn Preda Vel Comis, i jupîn Barbu Vel Stolnic, i jupîn Radu, i jupîn Drăguşin Vel Păharnic, i jupîn Constantin Vel Postelnic, şi ispravnic jupîn Udrişte Vel Logofăt. Şi am scris Soare logofăt în Scaunul oraşuluĭ Tîrgovişte, luna luĭ Iunie 7, de la Adam leat 7154 [1646].

Această tălmăcire s'a scos din cuvînt în cuvînt după hrisovul cel adevărat din limba slavonească în limba romănească la Şcoala Domnească.

Bucureştĭ, 1831, Iunie 15.

Dascăl N. Nenoveanu.

(Originalele, la d. Gh. Constantinescu şi la părintele Radu Eufrosin, din Poseştĭ.)

---

[1] **Pentru Hrizea şi Udrea v. ştirile ce daŭ în articolul din *Literatură şi artă romînă* pe 1901 ; inscripţia de la Băltenĭ (Ilfov) în această colecţie, pp. 109-10.**

III.

DIN DOCUMENTELE DRUGĂNEŞTILOR.

(COMUNICAŢIE A D-LUĬ EMANOIL CERCHEZ.)

I.

5 Mart 1622.

Zapis către Gavril Drugănescu, «biv Vel Căpitan za Slatina».

II.

15 Iulie 1699.

Pîrvul sin Grajdan Pitarul ot Mărşanĭ, împreună cu jupăneasa luĭ Catalina, vînd un Ţigan Predeĭ Drugănescul biv Vel Căpitan.

III.

26 Septembre 1722.

Mihaĭ Cantacuzino biv Vel Comis, fiul răposatuluĭ Mihaĭ Cantacuzino Spătar [1], dă scrisoare luĭ Gavril Drugănescu Vel Vornic za Tîrgovişte că, împrumutîndu-se de la el, pune zălog moşia Cioara, pe care o avea împreună cu vărul săŭ, Toma Spătarul.

IV.

[1730.]

Judecata luĭ Mihaĭ-Vodă Racoviţă între Manolachi biv Vel Ban şi între Constantin biv vtori Armaş, vechilul suroriĭ

[1] V. despre el *Documentele Cantacuzinilor*, p. 182 şi urm.; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 345 şi urm.

sale Safta Drugăneasca, pentru niște Țiganĭ. Constantin Armașul spune că Țiganiĭ aŭ fost dațĭ de zestre jupănesei Balașeĭ, mama luĭ Toma Cantacuzino biv Vel Spătar [1], împreună cu parte din Drugăneștĭ, și apoĭ, după «înstrăinarea» Tomeĭ Spătarul [2], a dat Constantin-Vodă Brîncoveanul Țiganiĭ și moșia luĭ Gavril Vornicul, tatăl luĭ Preda Căpitanul, fiind văr primar cu jupăneasa Balașa, mama Tomeĭ [3].

Copie din 1743.

V.

29 Maiŭ 1733.

Socoteala de zestrea ce trebuie să plătească Pităreasa Catrina Bălăceanca jupîneseĭ Safta Drugănescu: 1.701 leĭ.

VI.

10 Aprilie 1757.

Safta Drugăneasca dă zapis fiuluĭ eĭ Scarlat că-ĭ iartă cele ce prăpădise din zestrea eĭ soțul, Preda Drugănescul. Aceasta ca să-ĭ fie de apărare către fratele luĭ, Dinu Bălăceanu: «Deci socotesc că, cîte s'aŭ prăpădit în casa Bălăceanuluĭ, zestre, atît și în casa Drugănesculuĭ.»

VII.

26 Mart 1757.

Safta Drugănescu spune că din pricina bătrînețelor s'a lepădat de casă și a dat tot ce are de la răposatul eĭ soț Preda Drugănescu, mort ca Vornic. Avuse de soacră și pe Catrina Bălăceanu. Martor și Constantin Cantacuzino biv Vel Șetrar.

VIII.

3 Iulie 1775.

Alexandru-Vodă Ipsilanti dă carte de stăpînire luĭ Scarlat

[1] Cel care fugi la Rușĭ în 1711 în nădejde de Domnie. Tatăl luĭ Toma era Mateiŭ Cantacuzino, fiul luĭ Constantin Postelnicul.

[2] Ajuns general al Țaruluĭ cu moșiĭ și șerbĭ în Rusia.

[3] V. genealogia Drugăneștilor pe care Șt. Grecianu o dă în anexele la ediția Cronicei luĭ Radu Greceanu.

Drugănescu biv Vel Sluger, pentru moşia sa din Teleorman, Tutuneasca.

IX.

6 Mart 1811.

Sultana Drugănescu (iscălitură tremurată ; pecete cu coroană) pomeneşte de fiul eĭ Niţă.

X.

5 Iulie 1825.

Serdarul Ion Drugănescu pomenit ca ispravnic de Olt.

IV.

BISERICĬ DIN CÎMPINA.

I. Biserica Sf. Voevozĭ.

† Acĕastă sfîntă şi d[u]m[ne]zeiască biserică ce să prăznueşte hramul Sfinţilor Voivozĭ Mihail şi Gavril ridicatu-s'aŭ din temelie, şi clopodniţa şi zidul, prin cheltuiala d[u]m[nea]lor Vel Logofăt Constandin Cîmpinian, i prin epistatsia şi ajutorul Serdaru Grigorie Negru, în zilele Înnălţatuluĭ Domn Io Grigorie Dimitriu Ghica Voevod; leat 1827, Avgust 5.

II. Biserica Adormiriĭ.

†Acĕastă sf[ă]ntă şi d[u]mnezeiască biserică s'aŭ zidit din temelie şi s'aŭ înfrumseţat după cum să vede întru cinstea Adormiri Născătoari de D[u]mnezeŭ şi a sf[întuluĭ] ierarh Nicolae, prin Sf[inţia Sa] părintele Callinic, arhimandrit, stariţ sf[inteĭ] mănăstirĭ Cernica[1], cu cheltuiala d[u]mn[ea]luĭ răposat Grigorie Căminaru Bujorianu, soţiia d[u]mn[ea]luĭ Mariia, fiindcă aceştĭ fericiţ ctitorĭ a patra parte din moşiia Căimpini aŭ hărăzit-o sf[i]nti măn[ă]stirĭ Cernica[1], în zilile bine-credincĭosuluĭ Înpărat a toată Rosiia Nicolae Pavlovič, şi Mitropolit al Ungrovlahii chiriu chir Grigorie; anul 1833, Octomvrie 14; ajutănd şi chir Stefan sin Albul de aicĭ, epistasind cu ostenala Dionisie shimonahul Cernicanu şi d[u]m[nea]luĭ Vistieru Radul Plopianul.

[1] Viitorul episcop de Rîmnic.

III. *Biserica Sf. Treime.*

† Ačastă sfăntă şi d[umne]zeiască biserică ce să prăznueşte hramu Sfinteĭ Troiţe este rădicată din temelie şi cu toate care să vădŭ prin prejur cu toată chieltuiala dumnealuĭ Căminaruluĭ Grigore Bojoreanu şi prin epistăşiia şi ajutoru dumnealuĭ Vistieru Radu Plopeanu, în zilile Ruşilor, cănd să afla Măriia Sa Grigore Ghica-Vodă prebeag aiča, în Cămpina; leat 1828, Iul[ie] 15[1].

---

[1] Pentru trecerea luĭ Ghica-Vodă prin Cîmpina, la întrarea Ruşilor în ţară, v. Hurmuzaki, X.

V.

INSCRIPȚIA DE PE MORMÎNTUL ROSETEȘTILOR DIN SOLEȘTĬ (VASLUĬU).

La acest semnu de pomeniri
Caŭtă, omule, şi vezĭ
Cum aĭ lumi fericiri
Azĭ o aĭ şi măinĭ o pierzĭ,
Ĭar nu maĭ plăngŭ trista moarte,
Căcĭ aice sănt moşten.
Din cè lume a ta soartă
Ia trece ca un noian.
Mult iubita a mè soţie,
Din preună cu-aĭ meĭ fiĭ,
Acest înscrisu mi-aŭ pus mie,
Pentru voĭ ce sănteţĭ viĭ,
Ca orĭcănd din întămplare,
Icĭ, pe pietră, veĭ ceti,
Să nu staĭ mult în neaflare,
Fără numile să-mĭ ştiĭ.
Că aice Gheorghii şi cu Catrina Rosăt
Zacu în pămînt:
Fiu cu muma dinpreună îngropaţĭ
Într'un mormînt.
În vrăstă de 50 anĭ
Viaţa luĭ s'aŭ curmat:
Ambi în zăce şi unu Ghenar aŭ răposat,

1846. Decĭ îndură-te, străine,
Şi roagă pi cel maĭ Sfănt
Ca să-ĭ fiĭ uşoară ţărna
Aice în mormînt.

La anul 1796, Mart în 30, s'aŭ născut d. Vornic Iordachi Rosăt, fiul răposatuluĭ Vornic Iordachi Rosăt, şi s'aŭ săvărşit din viaţă la anul 1846, Ghenar 10.

VI.

UN FRAGMENT DIN CEA MAI VECHE TRADUCERE ROMĂNEASCĂ A VIEŢILOR SFINŢILOR.

Cînd în 1682 Dosofteiŭ Mitropolitul Moldoveĭ începu tipărirea «Vieţiĭ şi petreceriĭ sfinţilor», pe care el o tălmăcise din greceşte şi slavoneşte după lucrărĭ hagiografice pe scurt, el nu ştia, de bună seamă, că Vieţile Sfinţilor într'o formă largă, deplină s'ar găsi în româneşte. Tot aşa credea că face pentru întăia oară o lucrare de felul acesta Anania, egumenul de Cozia, care, în 1674-5, supt acelaşĭ Duca-Vodă, care fusese şi ocrotitorul *Proloagelor* moldoveneştĭ ale luĭ Dosofteiŭ, dădea un întăiŭ volum, Septembre-Decembre, din *Vieţile Sfinţilor* întregĭ, aşa cum se aflaŭ în originaluĭ grecesc al Sf. Ioan Damaschin saŭ în vre-o traducere ce-ĭ va fi stat la îndămînă [1]. Nu ştim dacă opera a fost dusă maĭ departe: ea nu s'a tipărit însă nicĭodată, şi astfel ediţia de la Neamţ, supt Mitropolitul Veniamin, dădu pentru întăiaşĭ dată credincioşilor această cetire felurită şi de un mare interes dramatic.

O traducere ca a *Vieţilor Sfinţilor* cere însuşirĭ deosebite de ştiinţă, de răbdare, de talent literar, — însuşirĭ pe care Dosofteiŭ însuşĭ le-a avut numaĭ în prea

[1] Ms. 2602 al Academieĭ Romîne. E o frumoasă lucrare de caligrafie. Cf. Iorga, *Istoria literaturiĭ religioase a Romînilor până la 1688*, Bucureştĭ, 1904, p. 262.

slabă măsură. Ea poate fi însă de cel maĭ mare folos pentru literatură şi istorie; maĭ mult decît într'o operă de istorie profană, stilul atinge toate domeniile povestiriĭ, retoriceĭ, cugetăriĭ, simţiriĭ; el se aplică vieţiĭ omeneştĭ întregĭ, de la cea maĭ senină sfinţenie pănă la cele maĭ dureroase chinurĭ ale trupuluĭ şi sufletuluĭ. Căcĭ Vieţile acestea nu sînt decît un uriaş roman al silinţelor eroice pe care legea creştină le face pentru a învinge.

Folosul pentru istorie e tot aşa de mare. Atîtea noţiunĭ culturale, politice, militare trebuie însemnate în româneşte. A păstra numele lucrurilor ce aŭ fost şi s'aŭ dus pentru totdeauna, chiar dacă aceste nume nu trezesc nimic în mintea cetitorilor, nu era în obiceiul traducătorilor, cari-şĭ simţiaŭ datoria de a fi înţeleşĭ pe deplin, chiar cu preţul amesteculuĭ şi al confusieĭ între noţiunĭ deosebite. Eĭ asămăluiaŭ decĭ dregătoriĭ, funcţiĭ militare, unelte, veşminte ş. a. de pe vremurĭ cu ceia ce se afla şi se vedea pe vremea lor. Această vreme eĭ n'aveaŭ de gînd să ni-o zugrăvească: noĭ o vedem totuşĭ atît de bine, fără voia lor, prin eĭ.

Greutatea uneĭ «osteneli» ca aceasta n'a îndepărtat pe un scriitor de la sfîrşitul veaculuĭ al XVI-lea saŭ de la începutul celuĭ următor. Nu putem hotărî astăzĭ cît şi ce anume a tradus din atîtea sute de biografiĭ ale Sfinţilor. Din fericire un fragment a scăpat de distrugere. E acela pe care-l înfăţişăm astăzĭ ca o rămăşiţă din cea maĭ veche tălmăcire românească a Vieţilor de Sfinţĭ [1].

E cuprinsă pe zece file de hîrtie proastă; cea de la început lipseşte, aşa încît n'avem întreagă povestirea vieţiĭ, suferinţilor şi minunilor Sfîntuluĭ Teodor Tiron, a căruĭ amintire se prăznuieşte la 17 Februar. Aceste

[1] Manuscriptul e în posesiunea mea.

foĭ cu scrisoarea stîngaçe, greoaie, lătăreaţă, vădit imitată după a originaluluĭ pe care copistul îl reproduce fără a încerca totdeauna deosebirea cuvintelor şi făcînd dese greşelĭ din neînţelegere, e cusută de un cleric ardelean la alte caieţele. Unul din acestea dă părţĭ dintr'o foarte veche traducere a Octoihuluĭ despre care va fi vorba altă dată «cu viastia luĭ Dumnezăŭ scriem Ohtaiulŭ rumănesc» , altul cuprinde «Rănduiala ispovedanieĭ» ; maĭ avem «Cazanie în 25 de zile a luĭ Martie», la sfîrşitul căreia se înseamnă : «Mart 22 zile, 1716» şi o «Rănduială a sfîntuluĭ maslu», molitve, un calendar slavon, etc. Proprietarĭ maĭ noĭ aŭ făcut notiţe româneştĭ şi ungureştĭ neînsemnate.

Copiarea credincioasă, neînţelegătoare şi servilă, de un slab caligraf şi un şi maĭ slab cărturar, care nu cutează a schimba orĭ înnoi nicăirĭ, nu îngăduie conjecturile asupra tălmăcitoruluĭ, a Ţinutuluĭ şi epoceĭ sale. Ca grafie, scriitorul întrebuinţa, după cum se întîmpină aceasta în cele maĭ vechĭ manuscripte româneştĭ, ѹ pentr u şi ѵ cu valoare de î singur: ѵнцерін, дінѵн (dar şi кѫѵпере), Ca sunete, poate un cas de rotacism: Năzarărenul = Năzăreneanul. *Oa* şi *ea* sînt în cele maĭ multe casurĭ înlocuite cu *o* şi *e* simple : nostre, vostre, ore, pičore, necredinčosă, ome, lecă (leacă), nopte, domne, închisore, întregă, deca. Formele moldoveneştĭ cu *è* pentru *ea* sînt cele maĭ obişnuite : nu mă va *spărè*, frica ta va *spăriè*, dar şi nu mă voiŭ *spărea*, părè, vedè, tăè, avè-l, precepè, acè, pecete *mè*. Găsim şi alte moldovenisme, ca: într' *acee ;* *è*=iea, *aşè*, *pintru ;* *gĭ* în loc de *j* e aproape normal : gĭudeţ, gĭupăn, gĭupănesă, gĭunghè. Ca forme flexionare aflăm vocativul *oamĭ*. Perfectul simplu stăpîneşte pretutindenĭ : fece, etc. Pentru «ar» e adesea *are:* are arde (ar arde), etc. Odată am aflat şi forma veche de genetiv-dativ *ieĭ :* cetăţieĭ. Viitorul cu *vreŭ* în loc de *voiŭ* nu e rar : fie unde *vrè* fi, *verĭ* să poţĭ, *verĭ* să paţĭ, *verĭ* veni. Notăm şi interesanta formă sintactică:

«în locŭ i-aŭ vrutŭ fi (ar fi fost) să te închinĭ». Condiționalul se face cu *să*, în loc de *dacă:* iară să vă vețĭ închina; să m'are tăè. În loc de: *pentru ca să*, găsim *pentru să:* pintru să să întoarcă, pentru să aprinză. Avem complimentul drept cu nume de persoană fără *pe:* să nu ocărască ferictițiĭ Dumnezăiĭ noștri; luŏ svăntulŭ și-lŭ duse svăntul; învăță temnicerii. În «de-a se închinarea» se păstrează infinitivul întreg. Găsim ablativul cu *a* pentru «la»: să închină *a* lemne.

Cuvinte rare și expresiĭ neobișnuite nu lipsesc: bezaconie, ca nelegiuire (azĭ bazaconie), prienicĭ (prietnicĭ), boză (zeiță), libov, a spodobi, a găvozdi, ciudese, netrecut (nemuritor), a deștinde (a descinge): să deștinse; nesimțit (nesimțitor); a *strînge* calul către ceva, *a avea direpț nimică, a scărșca în dințĭ; necĭ cîtu-ĭ leacă.*

În lumea culturală a traducătoruluĭ, ostașul e *voinicul*, *slujitoriĭ* fiind numaĭ un fel de jandarmĭ, de aprozĭ; căpitanul e *Voevodul oștiĭ*, une orĭ Domnul; judecătorul e *giudețul;* se știe de *boierie*, dar celor maĭ de seamă li se zice *giupîn* și *giupăneasă*, copiilor în genere li se dă numele de *coconĭ* («coconiĭ ceĭ micĭ»); pămîntul de moștenire e *ocină, moșie;* pedeapsa o fac *armașiĭ;* Prefectul Urbeĭ din Bizanț e *Vornicul cetățiĭ.*

Aceste constatărĭ întăresc ipotesa noastră: necunoscutul traducător, care stăpînià un scris limpede și vioiŭ și a încercat să dea literaturiĭ noastre unul din cele maĭ însemnate monumente, era un Moldovean, anterior vremiĭ în care scria și tălmăcia, cam în aceiașĭ limbă, Mitropolitul Varlaam.

Să nădăjduim că se vor găsi și alte părțĭ din această lucrare.

Decĭ să sculă și purčas[e] cu D[o]mnulu lorŭ și să duseră la Anadoli întru locŭ ce să chemă Evhaita. Aproape de

acelŭ loco era o pădure mare, şi într'acee pădure era ascunsŭ unŭ şerpe mare, şi de multă vreme lăcuè acolo, pănă să făcusă bălaorŭ groznicŭ, şi nime nu cuteza să trecă pre cele căĭ, că şi copaciĭ aceie pădurĭ era roşĭ şi belițĭ pre unde să trăgè acelŭ şerpe, cătŭ şi mulţĭ omenĭ de frica luí-şĭ lăsasă ţarinile şi viile ce era aproape de cela loco, şi multŭ răŭ paţiè tot loculŭ acela de acela şerpe. Atuncĭ svintulĭ Theodorŭ arăndŭ să ispitè şi să vază, ore este voe luĭ D[u]mn[e]zăŭ să mărturisască de Hs. Să dusă într'aceia pădure şi înbla de căuta să afla *(sic)* pre şerpele acela. Iară, înblăndŭ călare priîn pădure, să trudi, căcĭ că multŭ loco înblase de-l cercas[e]. Decĭ să dede în laturĭ puţinelŭ dila pădure, şi descălecă să se odihniască, şi, acolo odihnindŭ, adormi. Iară o muere jupănesă, ce o chema Evsevie, să tămplă într'acee vreame de trecè pre celŭ locŭ şi, decă văzu sv[ă]ntulŭ că doarme, să dusă de-lŭ deşteptă şi cu lacrămĭ zis[e]: «O voinice, scoală şi fugĭ de-aci, de ţi-e voe să fiĭ viŭ, că aice lăcueşte unŭ şerpe mare şi groznicŭ, şi nime nu cutează să înble pre aice. Dară tu cumŭ şezĭ într'acestŭ loco?». Atuncĭ grăi sv[ă]ntulŭ şi zise: «Cine eştĭ tu?». Iară è răspunse: «Eŭ săntŭ creştină, şi amŭ avutŭ aice ocină de pre părinţiĭ mieĭ, iară, de frica acestuia şerpe, eŭ voiŭ să o părăsăscŭ. Căcĭ că mulţĭ omenĭ am văzutŭ cu ochiĭ mieĭ unde i-aŭ omorăt acesta şerpe». Şi zis[e] cătră è sv[ă]ntulŭ: «Jupăneasă, nu te teme, nece plănge, că Domnulŭ mieŭ Is. Hs. va călca putere acestue şerpe şi vă va izbăvi de supărare luĭ. Şi, pentru bine ce m'eĭ făcutŭ de m'aĭ deşteptatŭ, D[u]mn[e]zăŭ să-ţ dè iarăşĭ moşie ta č-aĭ avutŭ.»

Aşa grăi sv[ă]ntulŭ, şi îndată-şĭ făcu cruce şi încălecă pre calŭ, şi iară purčase în pădur[e] şi, cătŭ întră în pădure, aşa şi auzi sunetulŭ şerpeluĭ, şi strănsă calulŭ cătră sunetŭ, şi văzu unde ese şerpele cu totulŭ groznicŭ, şi pară de focŭ eşiè dinŭ în gură şi diîn ochiĭ luĭ. Iară sv[ă]ntulŭ, decă-l văzu, îş fece cruce, şi îndată strănsă calulŭ asupra luĭ, şi rădică suliţa, şi-l lovi tocma în capŭ, şi-lŭ pătrunse de trecu suliţa pe'ntr'ănsŭ. Iară şerpele, de durere, să izbi foarte tare şi să colăci, de făcu chipurĭ groznice, şi aşa muri acolo.

Atuncĭ sv[ă]ntulŭ eşi veselŭ dinŭ pădure acee şi cunoscu că este voe luĭ D[u]mn[e]zăŭ să mărturisască de Hs.

Că, cumŭ aŭ biruitŭ acelŭ şerpe groznicŭ, aşa găndiè că va birui şi pre diiavolulŭ, ce este şerpe nevăzutŭ. Şi aşa să izbăvi acela locŭ de şerpele acela. Iară sv[ă]ntulŭ să dusă iară în loculŭ unde era adunată oaste, şi, căndŭ fu vreame să se închine Domnulŭ lorŭ bozilorŭ şi să tămăneze înpreună cu toată oaste, alţĭ slujitorĭ mergè de s[ă] închina, iară sv[ă]ntulŭ Theodorŭ şedè în cortulŭ luĭ. Pentru care lucru să cunoscă *(sic)* că este creştinŭ.

Iară D[o]mnulŭ oştilorŭ, deacă înţelese că s[văn]tulŭ este creştinŭ, adună oaste toată şi zis[e] cătră Theodorŭ: «Theodorŭ, căcĭ nu te închine *(sic)* Dumn[e]zeilorŭ noştri şi să-ĭ tămăneze ca şi noĭ? Aŭ doară este creştinŭ?»

Răspuns[e] sv[ă]ntulŭ cu multă îndrăznire, şi zis[e]: «Eŭ sintŭ creştinŭ d'intăĭ, şi întru Hs. crezŭ, şi acelue mă închinŭ, şi-lŭ tămăeze *(sic)*». Domnulŭ oştilorŭ zis[e] cătră elŭ: «Theodore, ţine-ţĭ cinsta ce aĭ, şi vino de tămăneze, să nu fiĭ urătŭ astăzĭ de totŭ rodulŭ tăŭ, şi de toţĭ prienicíĭ tăĭ, şi numaĭ tu să te facĭ vrăjmaşĭ Înpăratuluĭ, şi să paţĭ maĭ răŭ decătŭ toţĭ oameniĭ ce tămănează d[u]mn[e]zăi noştri. Şi-ţ ţine cinste ce aĭ!».

Sv[ă]ntulŭ răspuns[e]: «Eŭ am spusŭ la arătare că sintŭ creştinŭ, şi de Hs. nu mă voiŭ lăpăda. Şi iară zicŭ că sintŭ creştinŭ, şi luĭ Hs. mă închinŭ, şi pre acela tămăezŭ». Domnulŭ zis[e]: «Slujitoriĭ toţĭ săntŭ creştinĭ, ce pintru aceia tămăneze boziĭ, şi totŭ sintŭ slujitoriĭ Înpăratul[u]ĭ». Acesta cuvăntŭ zis[e] Voevodulŭ, nu că doară era creştinĭ slujitori, ce numaĭ să ispitescă să vază: aŭ doară este şi altulŭ cineva creştinŭ diîn oaste.

Iară sv[ă]ntulŭ, deacă auzi acestŭ cuvăntŭ, zise: «Fiecarele cineşĭ de sine ştie a cuĭ slujitoriŭ este. Iară eŭ ştiŭ şi mărturisescŭ că sintŭ Înpăratuluĭ dinŭ ceriŭ slujitoriŭ. Eŭ D[o]mnul[u]ĭ D[u]mnezeuluĭ mieŭ, luĭ Is. Hs., fiiluĭ luĭ D[u]mn[e]zăŭ, slujescŭ, şi pre acela am Domnu şi Înpărat.» Iară unŭ vătahŭ, de cariĭ sta acole, ce-lŭ chema Posidonŭ, cuvăntă şi zis[e] cătră sv[ă]ntulŭ: «Theodore, are Dum-

n[e]zăulŭ, tăŭ fiiŭ?». Sv[ă]ntulŭ răspunse cu multă îndrăznire şi zis[e]: «Are, şi ačasta o spune D[a]v[i]dŭ pror[ô]cŭ, de zice: «Cu cuvăntulŭ luĭ D[u]mn[e]zăŭ s'aŭ întăritŭ ceriurile, şi d[u]hulŭ rostuluĭ luĭ toate puteril[e] lorŭ»..

Voevodulŭ zis[e]: «Dară putè-vomŭ, Theodorŭ, să vedemŭ pre fiiulŭ D[u]mn[e]zăuluĭ tăŭ ce zicĭ?». Sv[ă]ntulŭ răspunse: «De ţ'aĭ lăsa înşelăciune ta ačasta, şi să fiĭ creştinŭ, atuncĭ aĭ precepe carele este fiiulŭ luĭ D[u]mn[e]zăŭ». Posidonie zis[e] cu ocare: «Dară, de-amŭ pricepe carele este fiiulŭ luĭ D[u]mn[e]zăŭ, ce bine am dobăndi, saŭ ce răŭ am păţi?». Sv[ă]ntulŭ iarăşĭ zise: «Nu este multŭ, Posidonie, să laşĭ înşelăciune ta şi să viĭ cătră adevărŭ, să laşĭ întunereculŭ şi [să] viĭ cătră lumină, să laşĭ slujba Înpăratuluĭ celuĭ putredă şi să slujeştĭ Înpăratuluĭ celuĭ neputredŭ, ca şi mine?».

Atunce să întorse Voevodulŭ cătră Posidonie şi zis[e]: «Să-lŭ lăsămŭ în cătăva vreame, doară va socoti şi s[ă] va întoarce». Dicĭ pre sv[ă]ntulŭ îlŭ lăsară, iară pre alţĭ creştinĭ începură a-ĭ întreba. Şi sv[ă]ntulŭ Theodorŭ purčasă după creştiniĭ aceia, de-ĭ învăţa să nu să lepede de Hs., şi le zicè: «Fraţiĭ mieĭ creştinĭ şi voiniciĭ Înpăratuluĭ celuĭ cerescŭ, a' luĭ Hs., nu vă temeţĭ de muncĭ, şi de muncile aceste trecătore, că numaĭ în vedere ce aŭ frică, iară, decă veţĭ cuteza să luoţĭ pănă într'una saŭ pănă în doao muncĭ, deacie bucurie şi veselie vă va părè că sintŭ alalte; socotiţĭ, fraţiĭ mieĭ, să nu vă lepădaţĭ de Hs., că este gata să vă spodobescă Înpărăţieĭ ceriuluĭ; iară, să vă veţĭ închina bozilorŭ, ce veţĭ dobăndi? Că vă caută a muri, şi, de veţĭ muri păgănĭ, amarŭ voao va fi. Pentru aceia staţĭ, fraţiĭ mieĭ, tarĭ şi biruitorĭ!».

Aceste şi ş'altele ca aceste le zis[e] sv[ă]ntulŭ, de-ş întăriè creştiniĭ. Decĭ pre alţĭ creştinĭ închisără în temniţĭ. Iară sv[ă]ntulŭ să dusă prêste nopte şi pusă focŭ întru capişte păgănească a uniĭ boaze ce-ĭ zicè Elliniĭ: Rrea, pentru ca să arete că, nu numaĭ cu cuvăntulŭ ce este creştinŭ, ce şi cu lucrulŭ să arete păgănilorŭ că să închină a lemne mute şi surde.

Și fu zarvă mare într'acele zile în [E]vhaita, pentru capiște, [că preotul capiște]ĭ, ce-lŭ chema Cronidŭ, văzusă pre sv[ă]ntulŭ căndŭ ajunsesă capiște, și, temăndu-să să nu cumva [să] caze greulŭ pre dinsŭ, luò sv[ă]ntulŭ și-lŭ dus[e] înnainte gĭudejțuluĭ aceluia locŭ, ce-ĭ era numele Pomplie, și zis[e] cătră jiudețĭ: «Gĭupăne Pomplie, acestŭ omŭ necredinčosŭ aŭ aprinsŭ besereca boazeĭ nostre Irreĭ, și aŭ mărturisitŭ și înnainte Voevodul[u]ĭ că este creștinŭ. Pentru aceia l-amŭ adusŭ înnainte ta. Dumnete *(sic)* veĭ face cu dinsŭ cumŭ învățe *(sic)* lege și Înpărațiĭ». Atuncĭ, cumŭ auzi Pomplie, degrabă și tremesă Voevodulŭ oșteĭ, și zis[e]: «Pentru ce aĭ (aĭ) lăsatŭ acestŭ necredinčosŭ de 'ŭ aprinsŭ beserećа Irreĭ?». [Ră]spunsă Voevodulŭ: «Eŭ l-am lăsatŭ pĭntru să să întoa[r]că, iară nu pentru să aprinze beserećа. Gĭudețŭ eștĭ acestuĭ locŭ. Dicĭ, cumu ți-ĭ voe, așè fă cu dinsulŭ, ca să s[ă] învĕțe să nu ocărască fericițiĭ D[u]mn[e]zăiĭ noștri.»

Atuncĭ zis[e] Pomplie cătră sv[ă]ntŭ cu multă mănie: «Necredinčosă slujitorĭ, ačasta este cinste ce dedeșĭ marilorŭ Dumn[e]zăĭ: în locŭ č-aŭ vrătŭ *(sic)* fi să te închinĭ șĭ să tămănezĭ besereca mareĭ boazeĭ Irreĭ, iară tu te duseșĭ de o [a]prenseșĭ, și cu ce îndrăznire mersășĭ de făcușĭ bezaconie ca aciasta? Spurcate ome, nu te temușĭ de mănie Irreĭ, nu te spămăntașĭ de munca marilorŭ D[u]mnezeĭ, nice-țĭ fu frică de putere înpărătescă? Ce, cumŭ are fi morțĭ prietiniĭ Înpăratuluĭ, așa nu și-ĭ bagĭ în samă. Și ačasta cinste facĭ Înpăraților ŭ pentru cinste ce ț'aŭ dăruitŭ?». Sv[ă]ntulŭ răspunsă fără nece o frică, și zis[e]: «Eŭ sintŭ acela č-aŭ arsŭ capiște[ĭ] Irreĭ, că amŭ ispititŭ să văzu: ore este Irra cu adevărat D[u]mn[e]zăue, și amŭ văzutŭ că este nește lemnŭ mortŭ și nesimțitŭ. Decĭ ačasta cinste să cade bozilorŭ căcĭ că ochiĭ aŭ și nu vădŭ, urechĭ aŭ și nu audŭ, gură aŭ și [nu] grăescŭ, pičore aŭ și nu înblă. Ce D[u]mn[e]zăĭ săntŭ acește? Neşte lemne mute și surde!» Atuncĭ gĭudețulŭ Pomplie nu putu [ră]spunde sv[ă]ntul[u]ĭ, ce învăță să-l bată cu toege. Si, deacă-lŭ bătură, zis[e] cătră dinsŭ Poplie *(sic)*: «Pintru ce mă arătŭ eŭ cu cuvinte bune

cătră tine, pentru acee te măreştĭ atăta. Iară, de te voiŭ munci cu neşte muncĭ marĭ şi cumplite, atuncĭ şi fără de voe ta te veĭ placa ziseĭ înpă[ră]teştĭ».

Sv[ă]ntulŭ răspunsă: «Cumŭ nu priimeştĭ tu cuvăntulŭ mieŭ, aşa nice frica a ta nu mă va spărè pre mine. Că frica ta va spăriè pe coconiĭ ceĭ micĭ, iară pre mine, ce am putere luĭ Hs., nu mă vorŭ spărea, ce mă vorŭ veseli(e), şi nece muncile tale ce zicĭ, nu le amŭ direptŭ nimică. Că putere luĭ Hs., adevăratuluĭ Dumn[e]zăŭ, mi le va uşura.» Iară Poplie zise: «The[o]dore, tămăneze boziĭ, ca să te izbăveştĭ de muncĭ şi de pedepse ce verĭ să paţĭ». Sv[ă]ntulŭ răspuns[e]: «Fă oarece ţi-e voe cu mine, că eŭ de Hs. nu mă voiŭ lăpăda».

Atuncĭ, çumŭ aŭ zi[sŭ], Poplie scărşcă în dinţĭ ca u[nŭ] leŭ şi cu mănie mare zis[e] cătră slujitoriĭ luĭ: «Luaţĭ pre acesta spurcatŭ ce nu mă ia în sama necĭ cătu-ĭ lecă, şi-lŭ duceţĭ de-lŭ încueţĭ în temniţă, şi pecetruiţĭ *(sic)* uşa cu pe[ce]te mè, şi nicĭ păine să nu-ĭ daţĭ, nice apă, nice altă nemică, pănă căndŭ và muri. Şi degrabă-lŭ luară şi-lŭ dusără în temniţi, şi-lŭ pusără în legătură. Iară, cumŭ le răbdă aceste toate pentru libovulŭ luĭ Hs., aşa nice Hs. nu-lŭ lăsă, ce într'acee nopte i să arătă Hs. şi-ĭ zis[e]: «Fiĭ veselŭ, Theodore, voniculŭ mieŭ, nu te scă[r]bi nimicŭ, nice te dosădi pentru bătae č-aĭ răbdatŭ pentru numele mieŭ, că eŭ sintŭ purure cu tine, şi preste puţine zile verĭ veni întru Înpărăţie mè. Pentru acee nice bucate să nu eĭ dinŭ în mănile păgănilorŭ, că darulŭ mieŭ te va hrăni şi te bucură şi te veseleşte». Decĭ Hs. aşè-ĭ zis[e], şi să sui în ceriŭ. Iară sv[ă]ntulŭ rămase în temniţă lăudăndŭ pre Dumn[e]zăŭ şi căntăndŭ, şi îngeriĭ luĭ Dumn[e]zăŭ cănta cu dinsŭ, atăta cătŭ şi temniceriĭ auziră, şi le părè că sintŭ creştinĭ înlăuntru, de căntă cu sv[ă]ntulŭ. Şi, deacă mersără, văzură uşa temniţeĭ încuiată şi pecete întregă. Iară, deca să depărtară, iarăşĭ auziră glasŭ ca de omenĭ mulţĭ, pănă ce căotară pre o fereastă şi văzură mulţime de omenĭ cu veşminte albe, unde cănta cu sv[ă]ntulŭ. Atuncĭ să duseră de spuseră luĭ Pomplie judeţuluĭ, şi zisără că în temniţe săntŭ

creştinĭ, «şi nu ştim pre unde aŭ întratŭ». Şi, cumŭ auzi judeţulŭ, să temu, şi degrabă să dus[e] cu toţĭ voinicií săĭ la temniță, ca, de va fi vr'unŭ creştinŭ, să-l prinze. Iară elŭ cu sine întră înlăuntru şi, deca întră, glasŭ de omenĭ mulțĭ auziè, şi pre nime nu vedè, numaĭ sv[ă]ntulŭ legatŭ şi băgatŭ în grosŭ. Şi, decă-lŭ văzu, să spăriè foarte, şi iară închisă temnița şi învăță temnicerií să-ĭ dè într'o zi căte puţinè păine şi apa.

Iară, deca eşi judeţulŭ de se dus[e] de-acole, temnicerií dus[e]ră bucate sv[ă]ntuluĭ, şi sv[ă]ntulŭ nu vru să le ia, ce le zis[e]: «Eŭ amŭ din în ceriŭ bucate, pre Hs. şi putere luĭ, iară bucatele vostre cele spurcate nu-mĭ trebuescŭ.» Iară a doa zi învăță judeţulŭ şi scosără sv[ă]ntulŭ dinŭ în temniţe, şi, deaca stătu înnainte luĭ, zis[e] cătră dănsŭ judeţulŭ: «Ascultă-mă, iubite Theodorŭ, şi vino de tămăneze boziĭ maĭ nainte de ce nu te muncescŭ, că mă gĭorŭ pre putere marilorŭ Dumnizeĭ că voiŭ scrie la Înpărațĭ să te pue arhiereŭ Dumn[e]zăilorŭ noştri, să te avemŭ toţĭ ca pre unŭ. părinte şi maĭ mare, şi cinste multă verĭ avè di la Înpărațĭ». Iară sv[ă]ntulŭ, decă auzi, întăĭ răse, pentru Vlădicie ce-ĭ zis[e] judeţulŭ, după acee răspuns[e] judeţulŭ Pomplie: «Au-țĭ pae că cu une înbunăturĭ şi minčonĭ ca aceste verĭ birui minte mè? Adeverescu-ţĭ că, măcarŭ focŭ să mă are arde, măcarŭ fieri să mă're mănca, măcarŭ sabie să m'are tăè, măcarŭ totŭ trupulŭ în miĭ de bucățĭ să s'are zdrobi (*chimbat:* zdromica), eŭ de Hs. nu mă voiŭ lăpăda până căndŭ voiŭ fi cu sufletŭ, şi pănă căndŭ voiŭ fi viŭ; pentru libovulŭ luĭ Hs. voiŭ răbda muncĭ şi mucenie în toate zilele». Iară aceste decă auzi gĭudeţulŭ, să mira foarte de, îndrăznire sv[ă]ntuluĭ, şi chemă pre Domnul oşteĭ în lature deusăbĭ, şi-lŭ întrebă ce va face. Iară Domnulŭ răspuns[e]: «Gĭudeţŭ eştĭ acestuĭ locŭ, dicĭ fă cum ţi-e voe».

Atuncĭ învăță Pomplie să facă o muncă sv[ă]ntuluĭ, să-lŭ spănzure cu capulŭ în josŭ şi, cu unghĭ de fierŭ ce le gătise de cee trebă, să strujască trupulŭ sv[ă]ntuluĭ până căndŭ, oare să moară, oare să tămăeze. Şi atăta strujiră armaşiĭ sv[ă]ntulŭ pănă i să văzură coasteie şi usteniră şi

armaşiĭ strujindŭ. Iară sv[ă]ntulŭ altă nimică nu grăè, numaĭ cătŭ cetiè în taină, bine lăuda pre D[u]mn[e]zăŭ: «În toată vreme, purure lauda luĭ întru gura mè». Iară gĭudeţulŭ Pomplie, decă văzu că nimică nu foloseşte, zisă să-lŭ pogoară gĭosŭ, şĭ grăè către sv[ă]ntŭ: «Nu ţi-ĭ ruşine, vaĭ de tine, a năd[ă]jdui întru în omŭ č-aŭ muritŭ răŭ, în Is. Nazarărenulŭ? Într'acela nedejdueştĭ ce nice luĭ n'aŭ putută folosi!»

Sv[ă]ntulŭ răspunsă: «De'ş fi avutŭ pururè ačasta ruşine, necredinčoas[e] oame, şi eŭ şi toţĭ creştiniĭ căţĭ să nădăjduescŭ în Hs.!»

Într'acee vreme gălčavă mare să făcu de gloatele omenilorŭ pentru sv[ă]ntŭ, şi gĭudeţulŭ să temu să nu să facă vr'o mestecătură în oamenĭ. Grăi iară către sv[ă]ntulŭ şi zis[e]: «Să lăs[ă]mŭ cuvintele cele multe şi s[ă] zicemŭ unŭ cuvântŭ stătătorĭ. Vrè-ve[ĭ] să tămăezĭ božiĭ, aŭ verĭ să paţĭ maĭ marĭ şi maĭ cumplite muncĭ decâtŭ aceste?». Sv[ă]ntulŭ răspuns[e]: «Spurcate oame, şi plinŭ de toate hicleşuguril[e] drăceştĭ, nu te temĭ de D[u]mn[e]zăŭ ce ţ'aŭ dat ačasta boerie, ce încă-mĭ zicĭ să mă lepădŭ de Dumn[e]zăŭ şi să mă închinŭ lemnelorŭ celorŭ mute şi surde?».

Atuncĭ lăsă gĭudeţulŭ pre sv[ă]ntulŭ să maĭ gândescă ce va face şi, deca trecu cătu-ĭ un čas, zis[e] iarăşĭ către dinsŭ: «Maĭ bine este să fiĭ cu noĭ aŭ cu Hs.?». Sv[ă]ntulŭ răspuns[e]: «Cu Hs. am fostŭ, şi sintŭ, şi voiŭ să fiŭ».

Decă văzu gĭudeţulŭ că nimică nu poate face, nice-lŭ maĭ poate întoarce, ce maĭ multă zarvă să face, gĭudecă să piarză sv[ă]ntulŭ, şi scrise acesta gĭudeţu: «Pentru că Theodorŭ, vrăjmaşulŭ ziseĭ înpărăteştĭ, s'aŭ lăpădatŭ de D[u]mn[e]zăi noştri, ş'aŭ crezutŭ în Hs. celŭ răstignitŭ, pentru acee am gĭudecatŭ să-lŭ ardeţĭ de totŭ, cătŭ nece pământulŭ să nu è trupulŭ luĭ, ce să-lŭ mănăînce foculŭ. Căcĭ că şi elŭ aŭ arrsŭ besereca Irreĭ. Şi de grabă-lŭ luară armaşiĭ şi-lŭ dusără legatŭ până la loculŭ celŭ de perzare. Iară sv[ă]ntulŭ să deştinse de brăŭ şi să dezbrăcă de veşmăntulŭ ce avè şĭ să dèsculţă de încălţăminte. Atuncĭ armaşiĭ vrură să-lŭ găvozdescă la pământŭ, să nu s[ă] cumva sparie,

Iară sv[ă]ntulŭ nu vru, ce zis[e]: «Lăsaţi-mă negăvozditŭ, că Hs. celŭ ce mi-aŭ datŭ putere de amu răbdatŭ alte muncĭ, acela mă va întări de voiŭ răbda şi foculŭ».

Şi nu-lŭ găvozdiră, ce-lŭ lăsară slobodŭ. Iară sv[ă]ntulŭ rădică mănile luĭ către D[u]mn[e]zăŭ şi cu lacrămĭ să rugă, şi zise: «Domne Is. Hs., unulŭ născutu, fiiulŭ părinteluĭ cerescŭ, cela ce pentru a nostre spes[e]nie te'ĭ pogorătŭ dinŭ în ceriŭ şi aĭ venitŭ pre pămăntŭ, mulţămescu-ţĭ că m'aĭ spodobitŭ de-amŭ răbdatŭ muncĭ şi pedepse pentru sv[ă]ntŭ numele tăŭ. Proslăvescu-te, că-mĭ dăruişĭ să mă asamănŭ muncilorŭ tale. Mărescu-te că mă întărişĭ să mărturisescŭ pentru libovulŭ tăŭ. Spodobeşte-te-mă, Domne Hristoas[e], şi Înpărăţieĭ Tale, cumŭ amŭ răbdatŭ eŭ muncĭ pentru numele tăŭ, aşa şi Sf[i]nţie Ta mă proslăveşte întru Înpărăţie ta. Ado-ţĭ aminte, Domne, şi de voiniciĭ ce aŭ fostŭ cu mine [în] închisore şi în legăturĭ pentru numele tăŭ, cariĭ sintŭ şi acmu; spodobeşte-ĭ şi pre acee să mărturisască şi să è morte pentru libovulŭ tău ca şi mine».

Şi, grăindŭ sv[ă]ntulŭ către D[u]mn[e]zăŭ aceste cuvinte, iară acole era unu creştinu într'ascunsŭ ce-lu chema Cleonicŭ, carele căota către sv[ă]ntulŭ şi lăcrăma. Iară sv[ă]ntulŭ zisă către dinsŭ: «Frate Cleonice, aştepta-te-voiŭ; numaĭ ce vino».

Aşa zise sv[ă]ntulŭ, şi iară începu a să rugà luĭ Dumn[e]zăŭ şi a zice: «D[o]mne H[ristoas]e, cela ce întăĭ Sv[i]nţiia Ta aĭ arătatŭ ačastă mucenie pre cruce, de-aĭ luatŭ moarte, pentru spes[e]nie nostre, ca să ne arăţĭ cale la Inpărăţiia Ceruluĭ, priimeşte ş'ačastă mică muncă ce o rabdŭ nădăjduindŭ întru tine şi în sufletulŭ mieŭ întru Înpărăţiia ta cè netrecută, şi-lŭ înpreună cu sufletulŭ mucenicilorŭ tăĭ!».

Aceste cuvinte zise sv[ă]ntulŭ, şi îndată sări în para foculuĭ aceluia ce ardè, lăudăndŭ şi mărindŭ pe D[u]mn[e]zăŭ. Iară D[u]mn[e]zăŭ, pentru [ca să] aràte ciudese, să să proslăvescă muceniculŭ, tocmi acesta lucrulŭ. Para foculuĭ acelue să făcu ca o cămară, şi numaĭ cătu încu[n]gĭură trupuluĭ sv[ă]ntuluĭ, iară nimică nu-lŭ arsă, şi sv[ă]ntulŭ,

lăudăndŭ şi proslăvindŭ pre D[u]mn[e]zăŭ, dede sufletulŭ luĭ în mănile luĭ Dumn[e]zăŭ.

Iară gĭupănesa acee de care am pomenitŭ maĭ nainte c'aŭ deşteptatŭ sv[ă]ntulŭ şi i-aŭ spusŭ de şerpe, acee cumpără trupulŭ sv[ă]ntuluĭ, cu multă cheltuială, şi-lŭ dusără la moşie sa în Evhaita, şi în totŭ anulŭ făcè praznicŭ sv[ă]ntuluĭ, şi-lŭ avè de agĭutoriŭ întru toate nevoile. Şi, nu numaĭ è, ce şi toţĭ bolnaviĭ dinŭ într'acela locŭ, avè-lŭ vrace [=vraciŭ] sufletescŭ; nu numaĭ ceĭ de-aproape, ce şi de departe şi diĭn toată lume.

Pentru acee ascultaţĭ cu toată osirdie şi una diĭn ciudesele Sv[i]nţiie Sale č-aŭ făcutŭ, pentru ca să luaţĭ şi plată de la sv[ă]ntulŭ ce-lŭ prăznuimŭ astăzĭ. Deacă muri Costantinŭ Înpăratŭ, acela bunulŭ şi sv[ă]ntul, stătură Înpăraţĭ 3 fočorĭ *(sic)* a luĭ. Iară după dănşiĭ stătu Înpăratŭ Iulianŭ prestăpenicŭ [=paravatul] maĭ nainte de ce nu era Înpăratŭ. Acesta Iulian la arătare să făcèčă este creştinŭ, iară într'ascunsŭ era păgănŭ, căcĭ că să temè de unchiu-săŭ, de Costandinŭ Înpăratŭ. Iară, decă muri şi elŭ şi fičoriĭ luĭ, şi încăpu la Înpărăţie, toate răutăţile căte avè ascuns[e], de-acie le ivi. Într'alte răutăţĭ ce făcè creştin[i]lorŭ, găndi ş'ačasta.

În săptămăna ačasta ce'ŭ trecutŭ, toţĭ creştiniĭ aŭ postŭ mare. Iară elŭ vru să spurce bucatele Ţărigraduluĭ cu singele ce gĭunghè, de făcè jirtvă boziilorŭ *(sic)*.. Dice chemă Vorniculŭ Cetăţieĭ, şi-ĭ zis[e]: «Ascultă-mă, Vornice, mariĭ D[u]mn[e]zeĭ me-aŭ adusŭ aminte unŭ lucru, pentru că creştiniĭ pre noĭ nu ne ascultă, nice cu bine, nice cu răŭ. Ce să facemŭ o tocmeală, să ne asculte şi fără voe lor. Dă învăţătură să nu să vănză alte bucate în cetate, numaĭ bucate înpărăteştĭ, şi acele să fie spurcate cu singe dinŭ în ji[r]tva bozilorŭ, doară încaĭ aşa ni să vorŭ pleca creştiniĭ. Şi să fie cu taină acesta lucru, să nu prinză de veste».

Aşa zis[e] Înpăratulŭ Dioclitianŭ *(sic)*, iară Vorniculŭ răspunsă Înpăratuluĭ: «Pre putere marilorŭ D[u]mn[e]zeĭ dumnezăescŭ este acesta svatŭ, iară nu-ĭ omenescŭ. Facevoiŭ, Înpărate, cumŭ ziseşĭ . Şi degrabă învăţă, şi fu zisa Înpăratuluĭ. Iară creştiniĭ nu ştiè, nece precepè svatulŭ celŭ răŭ a spurcatuluĭ Înpăratŭ.

Iară marele svetnicŭ Dumn[e]zăŭ și marele puternicŭ nu lăsă omenii săĭ să să spurce c'unŭ svatŭ răŭ și spurcatŭ ca acela, ce trĕmisă pre sv[ă]ntulŭ acesta marele mucenicu Theodorŭ Tironŭ la Patria[r]hulŭ Țaligraduluĭ ċe-lŭ chema Evdoxie. Deci să dus[e] sv[ă]ntulŭ, și-ĭ zis[ĕ], nu în somnŭ, ce aeve (ms.: cela vaeve): «Ep[i]sc[o]pe, să zice creștinilorŭ să nu cuînpere bucate de acele înpărăteștĭ, că săntŭ spurcate cu singe diîn ji[r]tvă bozilorŭ». Patria[r]hulŭ răspuns[e]: «Dară ce vorŭ mănca omeniĭ, că postăscŭ și sintŭ flămănzĭ?». Sv[ă]ntulŭ zis[e]: «Să mănănce colivă . Patria[r]hulŭ întrebă: «Ce este acè colivă?» Căcĭ că pănă atuncĭ nu era colivă, nice să pomeniè. Iară sv[ă]ntulŭ zis[e]: «Fierbe grăŭ și înparți-ĭ creștinilorŭ să mănănce. Aciasta este coliva, că în loculŭ nostru, la Evhaita, așa să chemă grăulŭ fiertŭ».

Patria[r]hulŭ zise: «Dară cine eștĭ tu, sv[ă]ntulŭ, č-aĭ venitŭ la unŭ păcătosu ca mine? Spune-mĭ numele tăŭ!». Răspunse sv[ă]ntulŭ: «Eŭ sintŭ Theodorŭ Tironŭ muceniculŭ, dinŭ Evhaita, și m'aŭ tremisu D[u]mn[e]zăŭ să-țĭ spunŭ svatulŭ necredinčosuluĭ luĭ, Iulianŭ, și pentru aceia să facĭ cumu-țĭ zicŭ».

Degrabă să sculă Patriarhulŭ de tocă, și strense toțĭ creștiniĭ, și le spus[e] videnie ce văzuse. Și așa făcu, de fiearsă grăŭ și înpărți tuturora creștinilorŭ în Țarigradŭ, și nu maĭ cumpără nime de bucatel[e] înpărăteștĭ, pănă să înpuțiră, de le arunca în Mare. Și fu amăgitŭ spurcatulŭ Înpăratŭ, și maĭ vărtosŭ diavululŭ, svatulŭ acela ce făcuse.

Pentru acèsta lucru și pentru bine č-aŭ făcutŭ prăznuimŭ astăzĭ paminte Svințieĭ Sale. Ce și alte ciudesie multe aŭ făcutŭ acestŭ sf[ă]ntŭ. Fečorulŭ uniĭ sărace l-aŭ scusŭ diîn robie Turcilorŭ. Cine ce pierdè și mergè în besereca Sf[i]nțieĭ Luĭ, de dormiè, degr[a]bă afla, fie unde vrè fi. Pre neşte slujitori-ĭ îngrozi să se ferescă să nu prade; pre omeni ce era de-a se închinarea, izbăvi. Și alte ciudese marĭ și minunate aŭ făcutŭ întru slava Tătăluĭ și a Fiiuluĭ și a D[u]huluĭ S[văn]tŭ, ce este o dumn[e]zăire și o Înpărăție, pentru a căruĭ milă să dobăndimŭ și noĭ binele de vecĭ. *Aminu.*

VIĬ.

«HATUL» DĬN 1826 AL ŢERII-ROMÂNEŞTI.

În «Tesaurul» săŭ Papiu Ilarian a publicat de mult textul privilegiuluĭ împăratesc, al *hatuluĭ* din Novembre 1802, pentru Ţara-Românească, după însăşĭ condica luĭ Constantin Ipsilanti, care era atuncĭ Domn în Bucureştĭ. De aicĭ s'a reprodus în culegerea de «Acte şi documente» a d-luĭ Sturdza (vol. I).

Nu se ştia însă că acest act a fost înnoit după convenţia ruso-turcească din Acherman (1826), şi anume cu adausurĭ. Primind o copie contemporană de pe acest act, de la o persoană din Urzicenĭ, cred că trebuie să-l dăm întreg, şi pentru deosebirile ce se observă în părţile ce nu sînt nouă:

Alesule între Domniĭ neamuluĭ creştinescŭ Grigorie Ghiča V[oe]v[o]d, fie-ţĭ bune sfărşiturile tale. După ce îţĭ va sosi ačastă a noastră înpărătească poruncă, să-ţĭ fie ştiut că, în vreme căndŭ cu norocire s'aŭ săvărşitŭ pacea şi înpăčuirea între prea-înnalta şi večnica Înpărăţiia Mea şi între Înpărăţiia Nemţilorŭ[1], atuncea milostivindu-să Înpărăţiia Mea la starea cea dinŭ vremea răzmiriţi, pentru multele nevoĭ şi supărărĭ ce aŭ suferitŭ raia[ua] Ţăriĭ-Rumîneştĭ, aŭ miluit-o cu sfăntă poruncă dă ertarea dăjdiilor: de haracĭ,

[1] În 1791.

de bairamlăcŭ[1], de rachibiiè[2] și geizè[3]. Asemenea pă la înjumătățirea luĭ Muharemŭ a l[ea]t[u]luĭ 1206 s'aŭ maĭ dăruitŭ iarășĭ sfănta mea poruncă, coprinzătoare de a nu să supăra năpăstuindu-să săraca raià, iarŭ, înŭ urmă, viindŭ grecescŭ și turcescŭ arzmagzarŭ[4] din partea celorŭ dinŭ Țara-Rumînească Mitropolitŭ, episcopĭ, egumenĭ și toțĭ preoți dupe la mănăstirĭ și bisericĭ, boerĭ, căpitanĭ și ceĭlalțĭ zabițĭ, cu coprindere că maĭ nainte de cățĭva anĭ s'aŭ silitŭ, dinŭ pricina celorŭ ce aŭ pățitŭ asuprirĭ și necazurĭ dîn vremea răzmiriți, de a părăsi ceĭ maĭ mulțĭ patriia lorŭ, și a să depărta de la ia și a să prăpădi memlechetulŭ[5] Țăriĭ-Rumîneștĭ și a veni lăcuitoriĭ la ticăloasa stare, și că, avăndŭ mare supunere și ascultare la prea-puternica Înpărățiia Mea și rezămîndu-să la aĉa către eĭ milă și milostivire a Înpărății Mele, cerŭ a să înnoi prea-înnalta poruncă ce s'aŭ datŭ maĭ nainte, coprinzătoare de nizamulŭ[6] Țăriĭ-Rumîneștĭ și a multorŭ șarturĭ care s'aŭ cercetatŭ atuncĭ la caidulŭ[7] ce să păzește la înpărătesculŭ mieŭ Divanŭ de fermenurile ce să daŭ după vremĭ, fiindcă s'aŭ găsitŭ acolo coprinsŭ că la l[t] 1188, la jumătatea luĭ Șăval[8], s'aŭ dăruitŭ la amîndoo țările sfintele prea-înnaltele poruncĭ, înpodobite cu sfăntŭ hatihumaiumŭ[9], arătăndu-să acestea ce să zicŭ în urmă:

Ca raelele a căte doo țărĭ: Rumîneștĭ și ale Moldavii, care coprindŭ locŭ de chelerŭ a prea-puterniciĭ Înpărății Mele, plătindŭ, după starea lorŭ, dajdiia anuluĭ saŭ haraciul, să nu să supere pentru orĭce felŭ de socotelĭ vechĭ de maĭ nainte, nicĭ de

1 Peșcheș pentru Bairam, Paștile musulmane.

2 *Rechiabiè*, darea „scăriĭ" împărăteștĭ, pentru ceĭ patru *musaipĭ*, „Agiĭ din lăuntru" de pe lîngă Sultan.

3 Banĭ pentru numire (Șăineanu, *Influența orientala*, III, p. 58). Se trece ca sumă fixă, adausă la tribut, de Constantin Mavrocordat, ca Domn muntean, în 1761 (Mihaĭ Cantacuzino, Raport, publicat de frații Tunuslĭĭ, cap. XLI).

4 Plîngere.

5 Provincia.

6 Rînduiala.

7 Condica.

8 4 Novembre 1774; Sturdza, *l. c.*, I, p. 139 și urm,

9 Iscălitură împărătească.

banĭ, nicĭ de orĭce altu. Şi, candu să va întămpla părĭ şi pricină între vre-unŭ Turcu cu vre-o raia, saŭ între doo raele, acestu felu de pricină Domnulŭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ celu după vremĭ, cercetăndu cu dreptate pă jăluitorŭ şi pe părătu, să înplinească dreptatea ce să v[a] dovedi. Iar la hotărărea pricinilorŭ ce să va întămpla între Turcĭ şi între raele să fiie înŭ mijlocŭ şi celŭ după vremı Divanu-Efendisi [1] alŭ Domnuluĭ şi alţĭ Turcĭ [2]. Iarŭ, de să v[a] întămpla ca aceste pricinĭ între Turcĭ şi raele a nu lua sfărşitŭ prinu mijlocirea celorŭ ce li s'au zisŭ maĭ susŭ, a luĭ *(adaus)* Divanŭ-Efendisi şi altorŭ Turcĭ ce vorŭ fi pe lăngă ceĭ după vremĭ Domnĭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ, şi să va dovedi că găndulu acelorŭ jăluitorĭ saŭ părăşĭ turcĭ este de a vătăma şi a păgubi săraca raiaoa, să nu să sufere a să supăra şi a să păgubi săraca raia pentru acestŭ felŭ de mincinoase şi înpotriva dreptăţi davale [3] şi părĭ. Iarŭ hotărărea de acestu felŭ cu îndoială pricinĭ să să facă înnaintea cadiiuluĭ dă Giurgiu, căutăndu-să judecata după dreptate; care cadiĭ aĭ Giurgiuluĭ sînt datorĭ, când să v[a] orăndui la eĭ vre-o păra ca ačasta dă spre partea Domnuluĭ după vremĭ, să fiie cu luare aminte a nu face nicĭ de cumŭ lucru afară dinŭ dreptate şi dinu pravilă, nevoindu-să a avea dreptatea loculu eĭ şi a nu să 'năpăstui săraca raia.

Şi că să nu să supere săraca raia ducăndu-ĭ cu sila a să judeca la altŭ locu.

Şi că, de vreme că s'au scrisŭ fetfà coprinzătoare ca mărturiia a unuĭ raià asupra unuĭ Turcŭ este priimită şi bună la pricinĭ de clironomiie şi de epitropiie, la care să urmeze după coprinderea fetfaliĭ.

Şi că, căţĭ dinŭ aschearliĭ [4] saŭ alţiĭ dinŭ Turcĭ vorŭ face vre-o greşală înlăuntru, în Ţara-Rumînească, aceştiia să s[ă] trimiţă la serhaturile [5] dinŭ pregĭur, şia colo să [să] pedepsească prinŭ merefetulu [6] zabiţilorŭ lorŭ.

1 Secretariŭ turcesc.
2 Zabiţĭ, în Papiu.
3 Reclamaţiĭ.
4 Ostaşĭ.
5 Margenĭ.
6 Prin mijlocirea.

Și că, măcaru că sîntu multe înnalte înpărătești poruncĭ date maĭ dinnainte, să nu să cuteze, înpotriva nizamuluĭ ce s'aŭ datŭ maĭ nainte, a întra înŭ țară serhatlîi și alțiĭ dinu lăcuitori cazalilorŭ [1] după Dunăre și. înnalte poruncĭ sîntu ca să surpe cășlalele [2] care să făcea înŭ Țara-Rumînească maĭ nainte, și să s[ă] izgonească ceĭ ce umblă făr' de treabă, netrebnicĭ și oamenĭ răĭ, darŭ nu este departe de a să întâmpla ca uniĭ ca aceștiia a cere de a întra în țară, și, după ce între eĭ să vorŭ gălcevi, și voru omoră unulŭ pe altulŭ, după aceia să ceară prețulŭ sângeluĭ și, apucându-să de părĭ mincinoasă, și cerăndŭ cu născocirĭ amăgitoare lucrurĭ și banĭ, să supere și păgubească pă săraca raià a Țăriĭ-Rumîneștĭ, de aceia de acumŭ înnainte, afară dinŭ orânduițiĭ și numițiĭ cu numărŭ negutătorĭ de la serhaturĭ, nimenĭ altulŭ să nu să cuteze a întra în Țara-Rumînească, și, iarășĭ, aceștiia căndŭ aŭ a merge la Țara-Rumînească pentru negutătoriia lorŭ, să-șĭ ia teșcherele de voie de la zabiți lorŭ, și, ajungăndŭ în țară, să arate acestŭ felŭ de teșcherea, saŭ la însușĭ Domnulŭ țăriĭ, saŭ la vechilulŭ luĭ, și, luîndu iarășĭ teșcherea de voie, saŭ de la Domnulŭ Țăriĭ-Rumîneștĭ, saŭ de la vechilulŭ luĭ, așa să să negutătorească, făr' de a cere la județele în care mergu pentru negutătoriia lorŭ, nicĭ cu sălășluire a să așăza acolò, nicĭ a ara, nicĭ a semena, nicĭ a supăra înŭ altŭ felŭ raelile, nicĭ a da selem-ahčasă [3] sau arvună. Care acestea toate să coprinde întocmaĭ la înnaltele poruncĭ ce s'aŭ datŭ maĭ nainte pentru nizamŭ, și să cade a să urmà.

Și că pentru acestŭ felŭ de mincinoase davale să nu să sufere a să orăndui în Țara-Rumînească mumbașirĭ [4] dă spre partea vizirilorŭ și cadiilorŭ [5] și zabițiloru, spre supărarea săracilorŭ raele.

Și că, căte locurĭ și moșiĭ, saŭ mănăstireștĭ, saŭ ale altorŭ

[1] Ținuturilor.
[2] Odăile de vite.
[3] „Banĭ de salutare."
[4] Împlinitorĭ.
[5] Judecătorilor.

obraze, care cu sila şi cu năpăstuire s'aŭ stăpănitŭ de acestŭ felu de oamenĭ netrebnicĭ, şi să numescŭ pănă în zioa de astăzĭ cu nume de raele, făcăndu-să pentru aceştiia desăvărşită cercetare, şi dovedindu-să că să stăpănescŭ cu năpăstuire, să [să] întoarcă la stăpăni lorŭ ceĭ adevăraţĭ.

Şi că, de va fi trebuinţă de a să înnoi şi a să lucra, cumŭ şi maĭ nainte, schela cea veche a Ţăriĭ-Rumîneştĭ, Oraşul de Flocĭ, spre maĭ de folosŭ şi maĭ lesne ducerea (de) celorŭ ce esŭ din ţară la alte ţărĭ, saŭ dinŭ alte ţărĭ la Ţara-Rumînească, să aibă voie lăcuitoriĭ ţăriĭ a înnoi şi a umbla cu zisa schelă, însă cu chipŭ de a nu păgubi pă prea-înnalta mea Înpărăţiie.

Şi cumŭ că nu să dă voie la neguţători turcĭ a ţinea înnăuntru înu ţară moşiĭ şi cetfelăcurĭ [1], nicĭ a paşte vite.

Şi cumŭ că, dă vreme ce este popritŭ de a întra în Ţara-Rumînească ceĭ ce mergŭ la dregătoriile lorŭ, prea-înnălţaţiĭ Vizìriĭ mieĭ şi prea-cinstiţiĭ mirimiramiĭ [2] mieĭ, abătăndu-să dinŭ calea cea dreaptă la dusulŭ şi la întoarcerea lorŭ, şi a lua de la raele, făr' de preţŭ, cele trebuinčoase ale lorŭ, oameniloru şi a viteloru, şi a lua caĭ de olacŭ, şi, făcăndŭ alte cererĭ ca acestea, să înpileze săraca raia, pentru ačasta nicĭ într'unŭ chipŭ nu este voinţa Înpărăţii Mele a să păgubi de acumu înnainte raelele Ţăriĭ-Rumîneştĭ dăspre partea Vizirilorŭ şi mirimiramiloru şi a oameniloru lor, abătăndu-să dinŭ drumulŭ celu dreptu şi întrăndŭ înŭ Ţara-Rumînească.

Asemenea şi ceĭ cu pricinĭ trebuinčoase ce trecŭ, saŭ Tătarĭ, saŭ alţiĭ, la multe locurĭ după 'nprejurulŭ aceştiĭ ţărĭ, să nu să abată dinŭ drumulŭ lorŭ şi să meargă înŭ Ţara-Rumînească, nicĭ să čară caĭ de olacŭ maĭ mulţĭ decătŭ să coprinde la menzilŭ-fermanu [3] ce au la mîinele lorŭ. Aşijderea şi ceĭ ce să ducŭ cu poruncĭ la numita ţară, după vremĭ, să nu supere şi aceştiia, cerăndŭ maĭ mulţĭ caĭ decătŭ cele ce sîntŭ scrise în menzilŭ-fermanŭ ce aŭ în mîinele lorŭ, şi, daca

[1] Ciftilic, feudă.
[2] Vizirii (Paşĭ) au treĭ tuiurĭ, aceştia, două.
[3] Firman de poştă.

pănă acumŭ, la înplinirea acestora ce s'aŭ zisŭ maĭ susu (care acestea toate să coprinde la poruncele ce s'aŭ datŭ maĭ nainte) s'aŭ întămplatŭ vre-o lenevire, darŭ, de acumŭ înnainte, la toate cele ce s'aŭ zisŭ şarturĭ [1] făr' de greşală de a să păzi, să va face mare osărdiie. Iarŭ cine să v[a] cuteza a face mişcare înpotriva înnaltelorŭ poruncĭ, la pedeapsa acestorŭ felŭ de oamenĭ să va face toată silinţa, făr' de cea maĭ mică prelungire.

Şi cumŭ că, de vreme că sîntŭ date multe înnalte poruncĭ, poruncitoare cumŭ că, căndŭ să ducŭ raelile Ţăriĭ-Rumîneştĭ la casabale, sate şi tărgurĭ după Dunăre, saŭ pentru vre-o treabă a lor de alişverişŭ, să nu să supere de către haraccii [2] şi zabiţi acestorŭ părţĭ, nicĭ cu cerere de haracĭ şi spengè [3], nicĭ cu alte pricinuirĭ; nicĭ oameni haracciilor şi colgii [4], cu pricinuire că cerŭ raele streine, să între în Ţara-Rumînească şi să umble încoace şi încolò, pentru aĉasta să porunceşte cu înnalte poruncĭ celorŭ de să cade, şi să oprescŭ aceştiia de acestŭ felŭ de lucru.

Şi cumŭ că raelele şi lăcuitoriĭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ să nu să supere de nimenĭ, după ertăĉunea şi slobozeniia Ţăriĭ-Rumîneştĭ, la dăjdiĭ şi la căiafet [5] şi portulŭ lorŭ.

Şi cumŭ că, căndŭ raelele în Ţara-Rumînească arŭ fi priimitŭ legea turcească, nu potŭ a cere parte de moştenire de la părinţiĭ şi rudele lorŭ, cercetăndu-să fetfaoa pravilii, fiindcă aĉastă pricină reazămă la pravilă, s'aŭ datŭ patru sfinte fetfale, coprinzăndu: celŭ dinŭ întăĭ, că Nazarineanŭ cutare, după ce va priimi legia turcească şi va muri tatulŭ luĭ, cutare, nu poate a-ĭ fi fiĭ-săŭ moştenitorŭ; cea de alŭ doilea, Nazarineanu cutare, bărbatulŭ cutăriia Nazarinenciĭ, de va veni la legea turcească, nevestiĭ aceştiia rămîindŭ la legea eĭ, şi murindŭ ia, nu să face moştenitorŭ eĭ cel de aŭ priimit legea tur-

[1] Rosturĭ.

[2] Spengè, ispengè, pengic (v. Şăineanu, o. c.): πενταμέριον, $1/5$ din robĭ şi pradă, pentru Sultan.

[3] Harageari, cari strîng haraciul.

[4] Paznicii de drumurĭ.

[5] Veşmînt.

čască, bărbatulu eĭ; alŭ treilea fetfà: cutare Nazarineanu, fečorŭ alŭ altuĭ cutăruią Nazarineanŭ, de va priimi legea turcească, şi va muri tată-său, fiindŭ creştinŭ, fečorulŭ luĭ nu să face moştenitorŭ luĭ; alŭ patrulea fetfà: cutare Turcŭ de va erta robulŭ luĭ, pă cutare Nazarìneanŭ, iar acestŭ robŭ, după ertăčune, va muri făr' de a priimi legea turcească, cutare Turcu, stăpănă-său, nu să face clironomŭ aceluĭ ertatŭ cutare Nazarineanŭ. Deci aceste fetfale după coprinderea lorŭ să cade a să urmà cumŭ să cuvine.

Şi cumŭ că, măcarŭ că s'aŭ lăsatŭ şi s'aŭ ertatŭ mumbaiaoa [1] şi de a să cumpăra pă fieşcare anŭ oĭ cu înnalte porunci prinŭ merefetulŭ casap-başa [2] după vremĭ, darŭ este de mare trebuinţă de a să aduce oĭ dinŭ Ţinutulŭ Înpărăţii Mele pentru tainaturile mirii [3] şi pentru hrana lăcuitorilorŭ Ţarigraduluĭ, pentru ačasta raelele Ţăriĭ-Rumîneştĭ să nu ascunză oile lorŭ de vănzare, ci cu preţulŭ ce să politpseşte [4] să le vănză la neguţătorĭ şi gelepĭ, şi, aşa, cu privigheria celuĭ după vremĭ Domnŭ alŭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ, să nu facă cusurŭ de a trimite la Ţarigradŭ cîtŭ de multe oĭ, şi aceste oĭ să le vănză lăcuitoriĭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ numaĭ la aceĭ neg[u]ţătorĭ şi gelepĭ carele le vorŭ aduce în Ţarigradŭ, iar nu înŭ alte părţĭ.

Şi cumŭ că, Ţara-Rumînească fiindŭ înŭ locŭ de chelerŭ înpărătescŭ, şi fiindcă cererea şi ducerea înmulţimiĭ de zaherele este celŭ maĭ de trebuinţă [la] aceste dooă Ţărĭ: Rumîneştĭ şi Moldoviĭ, înŭ locŭ de mucaeseà [5] ce să da maĭ nainte dinŭ toate felurile de zaherèle care ară şi seamănă raelile ţăriĭ, să le coboară necontenitŭ zah[e]relile din dăstulŭ la schelile Dunăriĭ şi să le vănză, după preţulŭ ce să politepseşte, la reiziĭ [6] corăbiilor aĭ Capanuluĭ [7], vănzăndŭ zahere-

[1] V. definiţia în rîndurile următoare.
[2] Starostele casapilor din Constantinopol.
[3] Mirì-Statul.
[4] Greceşte: sè vinde.
[5] Provisiĭ de războiŭ.
[6] Furnisorĭ de corăbiĭ.
[7] Magaziile de aprovisionare ale Ţarigradului.

lele la aceĭ reizĭ care vorŭ merge la Ţarigradu, iaru nu la alte părţĭ. Darŭ făr' de a să părăsi ţăraniĭ de arătură şi semănătură, lenevindu-să că mucăeseaoa zahereliĭ s'aŭ rădicatŭ, nicĭ să ascunză zahereaoa ce aŭ, cu găndŭ de lăcomiie, şi cu acestŭ chipŭ raelile ţăriĭ să [să] folosească şi să căştige, iarŭ lăcuitoriĭ Ţarigraduluĭ să pătimească stenahorie de hrană. La acastă pricină să puie necontenitŭ mare silinţă, atătŭ ceĭ după vremĭ Domnĭ, cătŭ şi boeriĭ.

Şi cumŭ că, orĭce greşală s'aŭ întămplatŭ a să face de nevoie de către boeri şi raelile Ţăriĭ-Rumîneştĭ şi aĭ Moldoviĭ la răzmiriţa trecută, acestea toate pănă acum fapte şi mişcările lorŭ s'aŭ ertatŭ, cu desăvărşită ertare, de către Înpărăţiia Mea, şi nu va pomeni Înpărăţiia Mea nicĭ odinioară, nicĭ cu mustrare, *nicĭ* cu răsplătire [1], la nicĭunulŭ dintre eĭ pentru cele trecute faptele lorŭ, şi de acumŭ înnainte, pre cătŭ voru fi statornice la steajărulŭ supuneriĭ şi ascultăriĭ către preaputernica mea Înpărăţiie, şi vorŭ urmà datoriile supuşilorŭ, neabătăndu-să dinŭ supunerea ce să cade, nu aŭ a vedea altcevaşĭ dinŭ partea Înpărăţii Mele fără numaĭ decătŭ milă, milostivire şi milosărdiie.

Şi cumŭ că, la pricina între Domnulŭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ şi între nazărulŭ Silistriĭ pentru hotarulŭ de matca Dunăriĭ, să să urmeze cu luare aminte cea de maĭ pă urmă, alŭ doilea răndŭ dată poruncă, la lt. 77 [2], coprinzătoare şi de cele ce s'aŭ datŭ maĭ nainte înnalte poruncĭ.

Şi cumŭ că boeriile Ţăriĭ-Rumîneştĭ şi a Moldavii, de vreme ce să cade a să da între Grecĭ şi între pămînteni ceĭ aleşĭ, care potŭ a le chivernisi bine şi de credinţă, pentru acasta pricina boeriilorŭ să lasă la ceĭ după vremĭ Domnĭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ şi Moldoviĭ ca să le metaheresească la slujba lorŭ după trebuinţă, pă ceĭ credincoşĭ şi vrednicĭ, atătŭ dinŭ Grecĭ, cătŭ şi dinŭ pămîntenĭ, protimisindŭ întăĭ pă ceĭ maĭ dă treabă dinŭ pămînteni boerĭ la boeriile ce săntŭ înnadinsŭ pămîntenilorŭ.

Şi cumŭ că, căndŭ va fi trebuinţă de cherestele pentru

[1] Izbîndă; la Papiu.

[2] 1763 de la Hristos. Nu cunoaştem acest act.

întemeerea cetăţilorŭ de la Rumele, să să taie acestea dinŭ munţiĭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ şi aĭ Moldoveĭ şi să să cară la locurile ce vorŭ face trebuinţă şi, luîndŭ senetŭ pecetluitŭ de la Benà-Emeni [1], să să plătească făr' de lipsă preţul tăeriĭ şi alu căratuluĭ acesteĭ cherestele dinŭ baniĭ haračuluĭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ şi alŭ Moldoviĭ, făr' de a să scădea nicĭunŭ banŭ.

Şi cumŭ că vitele ce săntŭ în seama ustali [2] de la Mangaliia şi care săntŭ la ceftelăculŭ Mangalii, să-ĭ oprească de acumŭ înnainte a nu le paşte înŭ ţară, atătŭ vara, cătŭ şi iarna; şi într'acestaşŭ chipŭ să să apere săracà raiaoa dinŭ paguba ačasta. Încă s'aŭ găsitŭ trecutŭ înŭ caidulŭ Divanuluĭ ca la suruturile [3] ce să vorŭ zice maĭ josŭ s'aŭ adaosŭ şi celŭ spre ajutorŭ i apărarea lorŭ şartŭ după mila şi milostiviria Înpărăţii Mele către eĭ, ca să aibă luare aminte de acumŭ înnainte şi ca să lucreze cele căzute la îndatorita lorŭ supunere făr' de a să abate nicĭ de cumŭ, pănă la un firŭ de părŭ, dinŭ calea dreptăţiĭ şi a supuneriĭ, după datoriia lor, şi aducăndŭ mare supunere la Domniĭ lorŭ după vremĭ, făcăndŭ silinţă şi luare aminte la înplinirea înpărăteştiĭ slujbe, şi dăpărtăndu-să cu mare luare aminte dă celŭ maĭ puţinŭ cusurŭ. Acele şarturĭ săntŭ acestea:

Cumŭ că de acumŭ înnainte să nu să čară de la Ţara-Rumînească maĭ multŭ decătŭ şase sute noosprezece pungĭ de banĭ, iar Ţara Moldoviĭ maĭ multŭ decătŭ o sută treĭzecĭ şi cincĭ pungĭ şi patru sute patruzecĭ şi cincĭ t[a]l[erĭ], cu nume de haračul anuluĭ; care dajdiie a fieşcăreia ţărĭ să să dea aicĭ la Ţarigradŭ, la sfărşitulŭ fieşcăruia anŭ, şi să nu să orănduiască înŭ havalele.

Şi cumŭ că să s[ă] dea dinŭ partea Ţăriĭ-Rumîneştĭ nooăzecĭ [de miĭ] t[a]l[erĭ], banĭ gata şi lucrurĭ, la poclonulŭ Baireamuluĭ, şi patruzecĭ de miie rechiabiè. Iarŭ dinŭ partea ţăriĭ Moldoveĭ pentru poclonu Baeramuluĭ, înŭ banĭ gata şi

1 Îngrijitorul binalelor, arhitectul-şef.

2 Ustà, ofiţer inferior de Ienicerĭ. Cel din Mangalia, comandà oraşul, locuitoriĭ fiind înscrişĭ în acest Ordin.

3 Sureturĭ, còpiĭ.

lucruri, nooăzeci dă mii t[a]l[eri], și recheabiè dooăzeci și cinci mii t[a]l[eri], iarŭ mai multŭ să nu să čară.

Și cumŭ că de la Domni să nu să čară pă fieșcare anŭ banii mucarelului[1], și, pre cătŭ nu i să va întâmpla vre-o greșală lui, și să să dovedească bine, să nu să mazilească, și de la Domnii ce să orănduescŭ după vremi, să nu să čară geizele și avaeturi mai multŭ decătŭ este običnuitŭ dinŭ vechime, — care aceste običnuite geezele și avaeturi să nu să ia de la raele, ci să s[ă] plătească din veniturile chearŭ ale Domnilorŭ, ocne, vămi și din rusumaturi[2].

Și cumŭ că cei după 'nprejurulŭ acestorŭ dooă țări, Pașii, cadii și alți zabiți, să nu facă cereri și să ceară hasuri[3] și avaeturi[4], a cărorŭ pagubă să reazămă la săraca raia, și să nu trimiță de spre partea lor mumbașirŭ numai și numai de a lua bani; care acestea nu să sufere de către Înpărățiia Mea.

Și cumŭ că, căndŭ să v[a] întâmpla a să face mazili și a să orăndui cei dinŭ dregătoriile prea-puternici Mele Înpărății, n'aŭ să dea niciun felŭ de geezè și avaeturele lorŭ.

Și cumŭ că dinŭ numitele dooă țări, dinŭ toate felurimele de semenții și celelalte zaherele, să să ceară sumi pe cătŭ nu să aduce supărare raelii, și, căndŭ miriia va cumpăra zaherea dinŭ numitele țări, să s[ă] plătească prețulŭ acei zaherele cu bani gata, și chiriia să nu să încarce la raele; iarŭ, căndŭ vorŭ cumpăra negutătorii zaherele, să să plătească cu bani gata, cu prețulŭ ce să politipsește.

Și cumŭ că, fiindcă să coprinde la cele date mai nainte sfinte porunci, după cumŭ s'aŭ zisŭ mai susŭ, că, cumpărăndu-să oi dinŭ amîndooă zisele țări prin marefetulŭ saegiilor[5] și ai oamenilorŭ lui Casap-Bași, este pricinuitorŭ de pa-

1 Întăririi în Domnie. Se făcea pentru Hanii Crimeii, cum se vede din al II-lea volum al cărții lui Peyssonnel despre negoțul Mării Negre (*Traité sur le commerce de la Mer Noire*, Paris, 1787, II, pp. 237-8).

2 Dări, venituri.

3 Ajutorințe.

4 Dări indirecte.

5 Saigii, păstori, vînzători de oi.

gubă și asuprire la raele, cumŭ s'aŭ zisŭ maĭ nainte, s'aŭ ertatŭ să nu să nu facă acea cumpărătoare de oĭ. Darŭ, de vreme că este trebuință de a să aduce oĭ dinŭ Ținutulŭ Înpărăției Mele pentru tainaturile mirii și pentru hrana lăcuitorilorŭ Țarigraduluĭ, pentru acasta raelile Țăriĭ-Rumîneștĭ să nu ascunză oile lorŭ de vânzare, ci, cu prețulŭ ce să politipsește, să le vânză la neguțătorĭ și la gelepĭ, și, așa, cu prevegherea celorŭ după vremĭ Domnĭ aĭ țăriĭ, să nu facă cusurŭ de a porni la Țarigradŭ cătŭ de multe oĭ, și să le vânză lăcuitoriĭ țăriĭ aceste oĭ numaĭ la aceĭ neguțătorĭ și gelepĭ careĭ vorŭ să le aducă la Țarigradŭ, iarŭ nu la alte părțĭ. Pentru care și de acumŭ înnainte să v[a] face silință și lucrare, căte săntŭ dă trebuință la acestea.

Și cumŭ că, căndŭ să vorŭ cere de la dooă țărĭ cherestele saŭ alter trebuincoase de zidire, să [să] dea știre de suma cerută, la Domni după vremĭ, și, așa, să s[ă] care cele ce să cerŭ, la hotarele acestorŭ dooă țărĭ, să să plătească prețulŭ tăeriĭ și căratuluĭ la raele de la ceĭ ce săntŭ meimùrĭ [1] la acestŭ felŭ de binale, cu mijlocŭ care să dea mîna raelilorŭ, și cu banĭ gata, darŭ să nu să silească raelele a le căra acestia ce să cerŭ, saŭ cherestea, saŭ altele, afară dinŭ hotarăle țăriĭ lorŭ.

Așijderea, căndŭ să va cere de la aceste dooă memlechetur̆ĭ salahorĭ și cară, să s[ă] plătească făr' de a să scădea dinŭ obicnuita plata lorŭ [2] nicĭunŭ banŭ, nicĭ să să prelungească vremea plătiriĭ lorŭ.

Și cumŭ că să nu să sufere a întra într'aceste dooă memlechetur̆ĭ, afară dinŭ neguțătoriĭ fermanlăĭ [3], nimenĭ dinŭ prejurulŭ Dunăriĭ lăcuitorĭ și iamacĭ [4] cu scopusulŭ pagubiĭ și vătămări raeliĭ, și să umble întorcăndu-să prenŭ țară, nicĭ să are, nicĭ să semene locurĭ ce să cuvine raelilor a dooă memlecheturĭ, nicĭ să bage vitele lorŭ pentru pășunea și hrana

[1] Delegațĭ.
[2] Platelor ; ms.
[3] Cu firmane, privilegiĭ
[4] Ienicerĭ în congediu

lorŭ; iarŭ cine va cuteza a face în potriva acestuĭ nizamŭ să să pedepsească straşnicŭ.

Şi cumŭ că, de s'aŭ stăpănitŭ după pace locurile raelilorŭ, să să întoarcă la stăpăniĭ lorŭ.

Şi cumŭ că, căndŭ nu v[a] fi mare trebuinţă şi grabnică pricină, să nu să trimiţă cu mumbaşirŭ la aceste dooă memlecheturĭ dăspre partea Înpărăţii Mele şi, căndŭ să vor trimite, să nu să čară plata mumbaşiretuluĭ lor de la raele, nicĭ să să zăbovească înŭ ţară cu izvodirea a felŭ de felŭ de pricinĭ. Acestea şarturĭ, adăogăndu-să la cele de maĭ nainte, să să urmeze totdeauna, şi, păzindu-să la mîinele lor înŭ vreme dă trebuinţă, să să caute caidurile fieşcăreia pricinĭ dintr'acestea, şi să să lucreze acestea căte să cerŭ, iarŭ cine va cuteza înpotriva acestora a face ceva, orĭcine va fi, ca să să pedepsească, să [să] arate la prea-puternica mea Poartă, şi să-şĭ ia pedeapsa.

Şi, de vreme că s'aŭ datŭ maĭ nainte poruncă că boeriĭ cariĭ aŭ slujitŭ cu credinţă la prea-puternica Înpărăţiia Mea, şi să supunŭ la Domniĭ lorŭ, să li să dea chear treptile şi dregătoriile care s'aŭ învrednicitŭ maĭ nainte de rezmiriţă, şi să li să lase în stăpănirea lorŭ moşiile lorŭ, însă, fiindcă să face silinţă şi nevoinţă de a să păzi totdeauna şarturile ce s'aŭ zisŭ şi ca să s[ă] dreagă şi să să sporească moşiile şi coprinsurile boerilorŭ, la care reazămă traiulŭ lorŭ, şi ca să aibă după vechiulŭ obiceiŭ folosurile ce li să cuvine şi treptile dregătorilorŭ lorŭ celorŭ de maĭ nainte, cu şartŭ, ca să nu să lenevească cîtŭ unŭ firŭ de părŭ de a pune înŭ faptă la cea îndatorită mare supunere şi la porunca şi voinţa Domnilorŭ lorŭ, şi, căndŭ să vorŭ purta aşa, să li să facă silinţă spre ocrotirea lorŭ, metaherisindu-ĭ la dregătoriĭ şi păzindu-să preveleghiurile lorŭ, acestŭ felŭ de silinţă fiindŭ pricină la sporirea ţăriĭ, să porunceşte boerilorŭ numiteĭ ţărĭ să să lase de cererile fără cuvăntŭ şi fără cuviinţă, şi maĭ vărtosŭ de acele cererĭ care nu potŭ suferi raelile dinŭ pricină prăpădenii la care aŭ căzutŭ ţara în vremea războiuluĭ. Iarŭ, de nu să va supune vre unul dintr'aceia la porunca ačasta şi, înpotriva înpărăteştiĭ Mele voinţe, va

păgubi şi va supăra pă săraca raia, şi să va amesteca la lucrurile care nu i să cade, şi va cuteza a să apuca de lucrurĭ şi cererĭ fără orănduială şi afară dinŭ hotarele luĭ, care pricinueşte turburare nizamuluĭ şi răzvrătirĭ, şi, de va sta înpotriva la urmarea acestorŭ bune orănduelĭ, cu care umblă Domnulŭ lorŭ spre îndreptarea oblăduiriĭ ţăriĭ şi spre odihna şi mîngăerea raeliĭ, şi de va cuteza la vre-o faptă fără voinţa Domnuluĭ săŭ, de vreme că ceĭ de spre partea Înpărăţii Mele aleşĭ şi asupra lorŭ orănduiţĭ Domnĭ aŭ toată volniciia a pedepsi pă acestŭ felŭ dă nesupuşĭ cu pedeapsa ce i să cuvine, pentru care să să facă toată silinţa de a pedepsi, după cumŭ s'aŭ zisŭ, acestŭ felŭ dă nesupuşĭ, ca să aibă răpausŭ şi odihnă săracile raele, şi paza nizamuluĭ ţăriĭ.

Şi cumŭ că dajdiia dupeste anŭ care să analoghiseşte la toată raiaoa să să adune de la toţĭ după cumŭ cu dreptate va cădea în partea fieşcăruia, iarŭ nu, cu unile mijloace şi pricinuirĭ fără cale, uniĭ din raele să s[ă] apere de dajdie, şi partea lorŭ să să încarce la ceilaltă raia. La acestea toate să s[ă] facă totdeauna luare aminte ca să s[ă] păzească dreptatea. Şi de acestŭ felŭ de apărare fără cale să să facă dăpărtare, ca să s[ă] urmeze dreptatea totdeauna. Şi, de vreme ce, pentru aceste toate şarturĭ, s'aŭ datŭ pe largŭ sfântă poruncă plină de milostivire la lt. 1198, la luna luĭ Rebiulŭ-Evelŭ [1], la vremea Înpărăţii a pomenituluĭ întru fericire prea-slăvituluĭ unchiuluĭ mieŭ, Sultanŭ Hamitŭ [2] (căruia fiie milă şi ertare), care poruncă s'aŭ găsitŭ trecută în caidŭ, cu toate aceste maĭ susŭ zise şarturĭ ce săntŭ pricinuitoare de dresŭ şi sporirea a zisiĭ Ţăreĭ-Rumîneştĭ şi a nizamuluĭ eĭ, şi pricina de apărarea a multorŭ năpăstuirĭ a lăcuitorilorŭ, pentru care, după mila Înpărăţii Mele asupra tuturorŭ ticăloşilorŭ şi nevoiaşilorŭ, care să naşte dinŭ bunătatea şi iubirea de dreptate a Înpărăţii Mele, şi după înpărăteasca milostivire către raiaoa ce-mĭ este dată amanetŭ de Domnulŭ Dumnezeŭ, s'aŭ fostŭ datŭ înpărăteasca mea

[1] Astfel se capătă data exactă a hatuluĭ din 1784 (Sturdza, *l. c.*, p. 195 şi urm.).

[2] Abdul-Hamid.

poruncă la lt. 1206[1], înpodobită cu sfântŭ hatehumaiumŭ, coprinzătoare de cele dooă poruncĭ date maĭ nainte, una cu sfăntŭ hatihumaiumŭ, la lt. 1188, cumŭ s'aŭ zisŭ maĭ susŭ, ĭarŭ una, totŭ cu acestŭ coprinsŭ, la l[ea]tŭ 1198, vrăndŭ Înpărăţiia Mea şi la cele pline dă dreptate zilile Înpărăţii Mele a să urmà asemenea aceste şarturĭ care să coprinde la porunca cea dată maĭ nainte şi ca să să săvărşască răpausul săracilorŭ, şi maĭ vărtosŭ ca să s[ă] isprăvească cele spre îndreptarea şi sporirea ţăriĭ, urmîndu-să lăudata noimă care să coprinde la ceilaltă naltă înpărătească poruncă, dă ertare de doĭ anĭ după pace, după mila şi milostivirea Înpărăţii Mele, asupra tuturorŭ lăcuitorilorŭ ţăriĭ, iarŭ după înplinirea ertăriĭ de doĭ anĭ să să îndrepteze cele ce aŭ a răspunde dajdie poclonulŭ baeramuluĭ, şi recheabiè, gĭaizè şi alte avaeturĭ, după şarturile ce s'aŭ zisŭ maĭ susŭ, acestea însă coprindŭ poruncele ce s'aŭ datŭ maĭ nainte, darŭ, fiindcă cu trecerea vremiĭ s'aŭ pricinuitŭ la unele dintre şarturile ce s'aŭ arătatŭ maĭ susŭ turburare şi catahrisisŭ[2], iarŭ după cele dintre prea-puternica Înpărăţiia Mea şi între Înpărăţiia rosească următoarele şarturĭ, ahtinamele[3], are dreptate Înpărăţiia rosească a face mijlocire pentru memlechetulŭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ şi alŭ Moldoveĭ, pentru ačasta, spre întărirea înpliniriĭ de acumŭ înnainte a ziselorŭ şarturĭ, solulŭ eĭ ce să aflǎ înŭ Ţarigradŭ aŭ arătatŭ la prea-înnălţata Mea Poartă prinŭ tacrirŭ, avăndŭ poruncă dăspre partea Înpărăţii luĭ ca să ceară adaosŭ la şarturile de maĭ nainte acestorŭ madele[4] ce să vorŭ zice înnainte.

Cumŭ că de acumŭ înnainte vremea Domnilor să fie rănduită până în şapte anĭ deplinŭ, socotindu-să dinŭ zioa ce să va orăndui Domniĭ, şi, pe cătŭ nu să va arăta greşală dovedită, Domniĭ să nu să facă mazălĭ maĭ naintea vremiĭ de şapte anĭ, iar, într'ačastă diastimă de şapte anĭ arătăndu-să

[1] Decĭ: 1792. Vezĭ actul însuşĭ în Sturdza, *l. c.*, p. 225 şi urm. (după *Uricariul*, III, pp 131-44).

[2] Grec.: abus.

[3] Tratate.

[4] Afacerĭ.

vina, de să v[a] da ştire dăspre partea Înpărăţii Mele către solulŭ Înpărăţii *(şters cuvîntul)* Rusii, şi, de să va dovedi şi să v[a] încredinţa că cu adevăratŭ este vinovatŭ la greşală, numaĭ la acea vreme să fie slobodŭ a-lŭ mazăli.

Dăjdiile, avaeturĭ şi cererĭ ce s'aŭ izvoditŭ dinŭ noŭ în urma senetuluĭ ce s'aŭ făcutŭ la leatŭ 1198, să lipsească, şi după acestŭ temeiŭ să rănduiască şi să aşeze Domniĭ ţăriĭ, înpreună cu boeriĭ, dările dupeste anŭ, şi să le cisluiască după dreptate, şi să aibă luare aminte ceĭ după vremĭ Domniĭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ a avea epolipsisŭ[1] la anaforalele şi arătările ce va face după vremĭ solul Rosii, atătŭ de ačastă madea a dăjdiilor, cătŭ şi de preveleghiurile ţăriĭ, şi maĭ vărtosŭ pentru paza şarturilorŭ ce să coprindŭ la ačastă prea-înnaltă înpărătească poruncă, pentru ca să să rădice şi să lipsească catahrisisŭ ce s'aŭ întămplatŭ, adică la madeao raelilorŭ ce nu daŭ birŭ, la scutelnici boerilorŭ, şi aşè ca să să uşureze greutatea aceştiĭ dărĭ făr' de orănduială, să nu rămîie slobodŭ de birŭ nicĭunulŭ dinŭ raele, afară dinŭ suma scutelnicilorŭ ce săntŭ scrişĭ dinŭ vechime la Visterie, ci toţĭ de ꙍ potrivă să rădice greutatea dăriĭ, şi să să zăticnească cu totulŭ fieşcare supărare şi neodihnă către raele de spre partea tacsildarilorŭ[2] dăjdiilorŭ.

Şi, dă vreme ce spre plata lefilorŭ ostaşilorŭ dinŭ Ţara-Rumînească este trebuinčosŭ a să face o sumă de ajutorŭ şi dăspre partea Moldoviĭ, aruncăndu-să dăjdiile deosebitŭ pentru aceştiia, să s[ă] ocărmuiască acestea cu dreptate, după prea-înnalta poruncă ce să va da pentru ačasta, şi încă să să poruncească Domnuluĭ, cu boeriĭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ, pentru scoaterea cătŭ degrabŭ a ostaşilorŭ dinŭ ţară şi pentru îndreptarea lefilorŭ după lunĭ, ce s'aŭ zisŭ maĭ susŭ.

Şi, de vreme ce plata numitelorŭ lefĭ caută spre a să face tacsilŭ[3] baniĭ ce săntŭ trebuinčoşĭ la ačasta, înplinindŭ Domnulŭ ačastă însărcinată datoriia luĭ, în urma aceştiia să s[ă]

[1] Grec.: consideraţie.
[2] Încasatorilor.
[3] A se încasa.

dăruiască cu milostivire către raelele Ţăriĭ-Rumîneştĭ o ertare de dajdie unŭ anŭ deplinŭ.

Cîte orănduelĭ să vorŭ face dăspre partea Înpărăţii Mele de felurimĭ de semenţiĭ[1], de untŭ, de oĭ şi, inŭ scurtŭ, dă cele ce să facŭ în Ţara-Rumînească, să s[ă] arate aevia suma acestora la poruncele ce să vorŭ da pentru acéstia, şi într'acestŭ felŭ de înnalte poruncĭ să s[ă] numească porunca şi către boerĭ, şi să să citească de faţă, întru auzulŭ tuturorŭ, în Divanulŭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ,

Şi, de vreme ce este a să face vorbă cu boeriĭ, acestŭ felŭ de cerere, orĭce felŭ va fi, de este putinţă tacsilŭ, toată, saŭ în parte, de la ţară saŭ ba, pentru ačasta rugămintea şi cererea ce vorŭ face boeriĭ prinŭ marefetulŭ Domnuluĭ lorŭ să să asculte, iarŭ preţulŭ ziselorŭ orănduelĭ să să plătească dăspre partea mirii, făr' de prelungire de vreme, după preţulŭ ce să politipseşte, dar cu altŭ felŭ să nu să facă mumbaiaoa.

Iarŭ pentru zahereà ce să cumpără pă fieşcare anŭ dăspre partea mirii, să să plătească preţulŭ după fiiatu ce să va rupe pă fieşcare anŭ la schela Brăiliĭ, şi, pentru ca să nu să încarce greutate la raele, căratu zahereli cărăndu-să angareà, celŭ după vremĭ Domnŭ să să silească cu credinţă ca să s[ă] rupă fiiatu zahereli la numita schelă, socotindu-să şi chiriia.

Cele după vremĭ înnalte poruncĭ ce să daŭ şi caută spre memlechetulŭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ să să citească întru auzulŭ tuturorŭ, la Divanulŭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ, şi, după citaniia lorŭ, să să puie spre pază la condicile ţăriĭ.

Dregătoriile ţăriĭ să să dea la pămîntenĭ, darŭ să fiie în puterea Domnilorŭ după vremĭ să aleagă şi să orănduiască la acelea şi dinŭ Greciĭ ceĭ cinstiţĭ, şi cu ştiinţă, şi vrednicĭ acestorŭ dregătoriĭ. Şi, căndŭ să v[a] întămpla vre-o supărare dăspre partea Grečilorŭ la dregătoriile ce vorŭ fi rănduiţĭ, ceĭ după vremĭ Domnĭ să-ĭ mazălească şi să-ĭ pedepsească şi pă aceştiia, după cumŭ şi pă pămînteni boerĭ, şi să-ĭ silească a întoarce înnapoĭ cele ce aŭ luatŭ cu năpaste.

[1] Zaherea; în Papiu.

Cîte cheltuelĭ vorŭ trebui pentru cheverniseala meziluriloră[1] dupeste anŭ, să le rănduiască şi să le hotărască pă fieşce anŭ ceĭ după vremĭ Domnĭ, înpreună cu boeriĭ Divanuluĭ, şi, maĭ multŭ decătŭ suma ča rănduită, să nu să maĭ ia, cu nicĭunŭ felŭ de pricinuire.

Chiverniseala spitalurilorŭ şi şcoalelorŭ şi podurilorŭ şi altorŭ asemenea pricinĭ care să cuvinŭ şi săntŭ chiiar ale ţăriĭ, să s[ă] facă havalea porunca Domnuluĭ după vremĭ către boeriĭ ţăriĭ.

Şi, dinŭ călugăriĭ ce nu sîntŭ legaţĭ la mănăstirĭ şi Mitropolitŭ murindŭ cineva, cele ce rămînŭ avuţiia lor să nu să ceară de nimenĭ, ci să să facă tacsilŭ prinŭ marefetulŭ Domnilorŭ după vremĭ, ca unŭ venitŭ casiĭ ce să cuvine la săracĭ, şi la sărmanĭ, şi la alte fapte bune. Iarŭ, din călugări ce săntŭ legaţĭ la mănăstirĭ, de va muri cinevaşĭ, averea lorŭ să să ia ca un venitŭ mănăstiriĭ la care aŭ fost închinatŭ.

Pentru neferiĭ ce săntŭ în slujba ţăriĭ dinŭ începutŭ, pentru paza eĭ, să-ĭ rănduiască Domnulŭ după vremĭ, făcăndŭ vorbă pentru ačasta cu boeriĭ pămîntenĭ.

Cîte moşiĭ ale Ţăriĭ-Rumîneştĭ şi a Moldoviĭ care sîntŭ pă numele raelilorŭ hrăpindu-să şi stăpănindu-să cu nedreptate în Ţara-Rumînească, în părţile Ghiurghiovuluĭ, i Brăiliĭ, şi Cula[2], şi peste Oltŭ, iarŭ, la Moldova, la Ţinutulŭ Hotinuluĭ, acestŭ felŭ de locurĭ hrăpite a Ţăriĭ-Rumîneştĭ şi a Moldoveĭ să s[ă] întoarcă şi, la înnalte poruncĭ ce să daŭ de aceste pricinĭ către ceĭ ce să cade, să să hotărască vremea.

Şi, fiindcă este dănadins voinţa Înpărăţii Mele ca, după cum să arată maĭ susŭ, să să facă luare aminte ca de acumŭ înnainte, afară dinŭ neguţătoriĭ fermanlîĭ, cîţĭ dinŭ lăcuitori părţilorŭ Dunăreĭ şi din iamacĭ[3] şi alţiĭ, înpotriva şarturilorŭ, vorŭ vrea să intre la aceste dooă memlecheturĭ şi să să

[1] Menzilurilor, Poştelor.
[2] Turnu (Măgurele).
[3] Cum s'a maĭ spus: agregaţĭ la Ordinul Ienicerilor.

sălăşluiască şi să păgubească pă raele, să să zăticnească şi să să iz[go]nească acestŭ felŭ de oamenĭ.

De acumŭ înnainte căte prea-înnalte poruncĭ să vorŭ trimite la aceste dooă ţărĭ, să fiie potrivite cu aceste şarturĭ şi cu previleghiurĭ şi obiceiurile ţărilor.

Să să săvărşească toate mijloacele şi chipurĭ care pri-ci[nu]escŭ îndreptare, sporire şi bună-stare şi desevărşitŭ răpausul lăcuitorilorŭ ţăriĭ ce săntŭ suptŭ acoperemîntulŭ Înpărăţii Mele, şi să nu să sufere vre-o faptă înpotriva preveleghiurilorŭ ce s'aŭ miluitŭ ţăriĭ printr'ačastă prea-înnaltă poruncă.

Pentru ačasta s'aŭ datŭ prea-înnaltă poruncă coprinzătoare ca, după firească credinţa ta şi după dreptatea, osărdiia şi răvna ta spre mulţumirea Înpărăţii Mele ş. a.[1].

Iarŭ, către acestea, prin aşăzămîntulŭ ce cu hotărăre prinŭ cugetŭ curatŭ s'aŭ făcutŭ la Acchermen între prea-puternica Mea Înpărăţiie şi între Curtea Rosii, păzindu-să toate ponturile, aşezămîntulŭ (pus în loc: trahtatulŭ) păciĭ ce s'aŭ făcutŭ la Bucureştĭ, s'aŭ maĭ întocmitŭ şi cele de maĭ josŭ arătate, adecă :

Fiindcă s'aŭ orănduitŭ Domnŭ dintre boeriĭ pămîntenĭ, este priimitŭ şi de prea-puternica Înpărăţiie ca de acumŭ înnainte alegerea Domnilorŭ la fieşcare dintr'aceste dooă eparhiĭ să să facă, după vechiul obiceiŭ alŭ pămîntuluĭ, prinŭ boeriĭ Divanuluĭ, care boerĭ, cu toţiĭ într'o chibzuire şi obştească hotărăre, alegăndŭ dintre boeriĭ ceĭ maĭ marĭ pă celŭ maĭ destoinicŭ pentru treapta Domnii, să arate prinŭ arzimagzarŭ alŭ lorŭ către prea-puternica Împărăţiie pă boerulŭ celŭ alesŭ. Şi, de să va găsi cu cale şi de către Împărăţiie ača alegere, să va aşăza acelŭ alesŭ la Scaunulŭ Domnii, şi îndată să va înbrăca şi cu haină domnească. Iarŭ, daca celŭ ales nu va fi plăcutŭ prea-puterniciĭ Împărăţiĭ pentru dăstoinice cuvinte, atuncĭ, încredinţăndu-să pentru acele cuvinte amîndooă Înpărăţiile, să să porunčască boe-

[1] V. sfîrşitul ,cu recomandaţiĭ şi făgăduielĭ Domnuluĭ, boierilor şi cleruluĭ, şi cu data de Gemaziŭl-achir (ahîr) 1217, în Papiu, *l. c.*, p. 315,

rilorŭ de a·[a]lege pre altulŭ, care va fi maĭ cu cuviință. Iarŭ vremea stăpâniri Domnilorŭ, socotindu-să dinŭ zioa ce s'aŭ așăzatŭ în Scaunul Domnii, va fi, ca și mai nainte, de șapte anĭ întregĭ, și nu să vorŭ scoate maĭ nainte de acestŭ sorocŭ. Iarŭ, daca, în vremea oblăduiri lorŭ, să va ivi vre-o vină a lorŭ, o va fač-o cunoscută prea-puternica Împărăție către elciu[1] rosescu, și, dovedindu-să adevărată de către amândooă Împărățiile, atuncĭ numaĭ să să scoață din Domnie.

Și că Domniĭ ce ș'aŭ împlinitŭ șapte anĭ aĭ Domnii făr' de a da cu dreptŭ cuvântŭ pricină de tare neplăcere, orĭ către amîndooă Înpărățiile, saŭ către lăcuitorĭ, și vorŭ cere boeriĭ divanițĭ aĭ amîndurora eparhiilor de a maĭ rămînea aceștĭ Domnĭ, și vorŭ dovedi că toțĭ lăcuitoriĭ de obște săntŭ mulțumițĭ de dânșiĭ, să să orănduiască și pe alțĭ șapte anĭ. Iarŭ, daca, din pricină de bătrânețe, orĭ de boală, saŭ de vre-o altă pricină, să vorŭ lepăda înnaintea soroculuĭ de șapte anĭ, ača lepădare făcându-să de către dânșiĭ cunoscută prinŭ știrea amîndurora Înpărățiilorŭ, va fi priimită.

Și că de acumŭ înnainte Domniĭ ce după înplinirea soroculuĭ de șapte anĭ, orĭ să vorŭ scoate, saŭ să vorŭ lepăda, aŭ a scădea din treapta Domnii, și, petrecăndŭ cinstitŭ și cu înțelepciune, vorŭ fi iarăși în răndul boerilorŭ, făr' de vre-o dregătorie și făr' de a să maĭ alege a doilea de Domnŭ, iarŭ copii acestorŭ Domnĭ, orĭ celorŭ scoșĭ, saŭ celorŭ lepădațĭ, întrândŭ în răndulŭ boerilorŭ, să să orănduiască în dregătoriĭ ale pămîntuluĭ, și să s[ă] aleagă și dintr'ânșiĭ Domnĭ.

Și că, căndŭ să va întămpla scoatere, lepădare, saŭ moarte Domnuluĭ, pănă să va orăndui altul, oblăduirea țăriĭ să să încredințeze la vechili orănduițĭ dinŭ partea boerilorŭ Divanuluĭ.

Și că dăjdiile dupeste anŭ i orănduitele dărĭ și cererĭ ce dinŭ noŭ s'aŭ întocmitŭ în urma leatuluĭ turcescŭ 1198[2], fiindcă s'aŭ stricatŭ și aŭ rămasŭ nețeinute în seamă, în lt. crești-

[1] Ambasadorul.
[2] 1784.

nescŭ 1802, prinu prea-înnaltă poruncă înpodobită cu sfântŭ hatihumaiumŭ, de aceia ceĭ după vremĭ Domnĭ aĭ acestorŭ dooă eparhiĭ, avăndŭ dreptŭ temeiŭ aceiașĭ prea-înnaltă poruncă (prin care s'aŭ întocmitŭ acele prefacerĭ de orănduelĭ), să orănduiască dăjdiile și cele depeste anŭ dărĭ, avăndŭ însă Domniĭ mare luare aminte la săvărșirea aceștiĭ întocmirĭ.

Și că Domniĭ să dea ascultare, atătŭ la cele ce li să vorŭ provalisi [1] de către elciul ros[es]c, cîtŭ și la cele ce din porunca luĭ li să vorŭ provalisi de către consoliĭ roseștĭ de la amândooă eparhiile, spre paza preveleghiurilor pămîntuluĭ și acestorŭ de acumŭ întocmite orănduelĭ.

Și că suma beșliilor să orănduiască Domniĭ înpreună cu boeriĭ Divanuluĭ după numărulŭ ce aŭ fostŭ la lt. creștinescŭ 1820 [2], și, după ce odată să va orăndui suma lorŭ, să nu să maĭ adaoge nicĭ într'unŭ chipŭ, afară numaĭ căndŭ să vorŭ încredința amîndooă Împărățiile că este neapărată trebuință de a să adăoga. Iarŭ orănduiala și chipulŭ întocmiriĭ beșliilorŭ să să urmeze precumŭ să urmà înnaintea răzvrătiriĭ la lŭ 1820, și bas-beșlii să să orănduiască după obicnuita orănduială d'innaintea trecutiĭ răzvrătirĭ, și, atătŭ bașbeșlii, cătŭ și beșlii, să nu fie volnicĭ a să abate dinŭ slujbele la care dintru'ntăĭ aŭ fostŭ orănduiți i dinŭ datoriia orănduelĭĭ lorŭ, saŭ a să întinde la trebĭ de ale pămîntuluĭ, ci să fiie poprițĭ cu totu de una ca acasta.

Și că moșiile ce s'aŭ hrăpitŭ dinŭ pămîntulŭ Țăriĭ-Rumîneștĭ, atătŭ dupeste Oltŭ, cătŭ și de către Giurgĭu i Brăila și Cula, să să dea înnapoĭ stăpînilorŭ lorŭ; pentru care acestŭ pontŭ alŭ dăriĭ înnapoĭ a acelorŭ moșiĭ să va da unŭ sorocŭ prin prea-înnalta poruncă ce are a să da către ceĭ ce să cuvine.

Și că ceĭ ce ș'aŭ lăsatŭ patriia lorŭ dinŭ întămplarea celorŭ din urmă răzvrătirĭ, să s[ă] întoarcă făr' de nicĭo po-

[1] Aduce înnainte.

[2] 1821, în prescripțiile chiar ale Convenției (în franțuzește, la Sturdza, *l. c.*, p. 314 și urm.).

prială, avăndu-şî, ca şi maî nainte, dreptele lorŭ preveleghiurî i averile şi moşiile lorŭ.

Şi că pentru băntuirile şi pagubile ce aŭ încercatŭ amăndooă eparhiile dinŭ pricina răzvrătiriĭ, să dă de către preaputernica Mea Împărăţiie apărare de dajdie de alte običnuite dărî pe doî anî, iarŭ, după înplinirea acestuî sorocŭ, să să străngă, atătŭ dajdiia, cătŭ şi cele običnuite dărî, făr' de vre-un adaosŭ, precumŭ s'aŭ întocmitŭ la l^tŭ 1802, prinŭ prea-înnaltă poruncă, înpodobită cu sfăntŭ hatihumaiumŭ.

Şi că Ţara-Rumînească şi Ţara Moldoviî, fiindcă săntŭ cheleruri ale prea-puterniciî Înpărăţiî, după ce să vorŭ scoate cele pentru hrană şi alte trebuinčoase ce urmează după trebuinţă a să da pe totŭ anulŭ la prea-puternica Înpărăţiie, i ceia ce va fi pentru trebuinţa amîndurora eparhiilorŭ, lăcuitori lorŭ aŭ voie de la prea-puternica Înpărăţiie să să neguţătorească după a lor plăcere cu rodurile pămîntuluî şi ale mîinelorŭ lorŭ. Iarŭ pentru ale hraniî şi alte trebuinčoase ce să cer de la aceste dooă eparhiî, i pentru cumpărătoarea lorŭ după preţulŭ ce să politipseşte, i pentru plata lorŭ de către miriia înpărătească, şi pentru sarcina ce priveşte asupra boerilorŭ Divanuluî, ca să taie şi să hotărască preţulŭ acestorŭ lucrurî de ale mîncăriî cîndŭ să va ivi vre-o prigonire, să să urmeze după cele de maî nainte întocmirî căte să cuprindŭ în prea-înnalta poruncă ce prinŭ hatihumaiumŭ s'aŭ datŭ în l^tŭ 1802, săvărşindu-să de acumŭ înnainte cu toată osărdiia.

Şi că boeriî a amîndurora eparhiilorŭ să săvărşască poruncile Domnuluî lorŭ, fiindŭ plecaţî şi supuşî înŭ totŭ chipulŭ, şi Domniî săntŭ popriţî de a pedepsi pă a lor boerî după a lorŭ voinţă, numaî dinŭ vre-o bănuială, făr' de a fi înfiinţată şi adevărată vină; iarŭ, dovedindu-să vina, să să săvărşască osănda, după obiceiulŭ şi orăndu[ia]la pămîntuluî.

Şi că, fiindcă dinŭ răzvrătirea ce înŭ urmă s'au întămplatŭ la amîndooă eparhiile, s'aŭ pricinuitŭ vătămare la buna orănduială a oblăduiriî, datorŭ este Domnulŭ, înpreună cu

boeriĭ Divanuluĭ, să s[ă] osărduiască la căte privescŭ spre înbunătăţirea acestorŭ eparhiĭ, care stă în a lorŭ destoinicie [1].

Şi toate acele mijloace şi chipurĭ ce vorŭ fi pentru înbunătăţirea lorŭ, să să întocmească, şi făr' de prelungire să să săvărşască. Iarŭ, către acestea, pă lăngă schimbarea întocmiriĭ ce s'aŭ făcutŭ acumŭ, fiindcă s'aŭ hotărâtŭ a să păzi dreptăţile şi preveleghiurile acestorŭ ţărĭ întocmaĭ după prea-înnalta poruncă ce s'aŭ datŭ prin hatihumaiumŭ, adăogăndu-să într'ănsa şi ponturile aceştiĭ schimbărĭ, a noastră înpărătească voinţă este de a să înnoi într'acestaşĭ chipŭ ca dinŭ l^{tŭ} 1217 [2] înnaltă poruncă; carea, înnoindu-să, s'aŭ scrisŭ şi s'aŭ trimisŭ.

Îţĭ poruncimŭ darŭ ţie, numitule Domnŭ alŭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ, să facĭ cunoscută coprinderea aceştiĭ prea-înnalteĭ poruncĭ, de faţă cu Mitropolitu, episcopiĭ, igumeniĭ şi toţĭ boeriĭ şi ceĭlalţĭ lăcuitorĭ raele, şi, publicuindŭ dreptatea şi milostivirea Înpărăţii Mele, să-ĭ încredinţezĭ pe toţĭ că, în cătă vreme, atătŭ boeriĭ, cătŭ şi celelalte raele din Ţara-Rumînească nu să vorŭ abate dinŭ calea dreaptă, săvărşindŭ datoriile supuneriĭ şi plecăciuniĭ, şi, supuindu-să la înnaltele poruncĭ ce să daŭ, vorŭ fi răvărsate cu îndestulare milile şi bunătăţile în dreptele zile ale stăpăniriĭ mele către toate raelile şi supuşiĭ ceĭ slabĭ şi neputincoşĭ, şi vorŭ dobăndi necontenitŭ toate căte privescŭ spre alŭ lorŭ răpaosŭ şi odihnă.

Iarŭ tu, numitule Domnŭ, şi ceĭ dinŭ urma ta, înŭ cătŭ veţĭ înplini datoriile supuneriĭ voastre şi buna cunoştinţă a înpărăteştilorŭ noastre către voĭ marĭ facerĭ de bine, şi veţĭ săvărşi şi veţĭ înplini toate căte să cerŭ prinŭ maĭ susŭ-arătatele înpărăteştile noastre poruncĭ, să fiţĭ încredinţaţĭ că, de nu să va arăta vre-o greşală a voastră, dovedită şi bine cunoscută, pricinuitoare de scoaterea şi schimbarea voastre,

[1] *Despre Regulamentul Organic ce se va face* („et ces mesures feront l'objet d'un règlement général pour chaque province, lequel sera mis immédiatement à exécution"; Sturdza, *l. c.*, p. 317), *comunicaţia turcească se fereşte de a pomeni ceva.*

[2] 1802.

nu veţĭ avea grijă de scoatere, şi veţĭ rămînea în Domniia Ţăriĭ-Rumîneştĭ, precumŭ s'aŭ zisŭ. Şi, nu numaĭ de către Înpărăţiia Noastră să vorŭ păzi toate maĭ susŭ-arătatele ponturĭ ale preveleghiurilor spre liniştirea şi răpausulŭ ţăriĭ (care s'aŭ datŭ încă dinŭ zilele prea-fericîtuluĭ strămoşuluĭ nostru Sultanŭ Mehmetŭ[3], ci să va face şi toată silinţa de a nu să strămuta cătuşĭ de puţinŭ şi dinŭ partea marilorŭ mieĭ Vizirĭ şi slăviţĭ dregătorĭ aĭ Înpărăţii Mele. Şi încă şi ceĭ ce lăcuescŭ înprejurŭ, pă lăngă Dunăre, dăncolò şi dăncoàce, marĭ şi micĭ, să nu îndrăznească a face vre-o urmare înpotriva aceştiĭ întocmirĭ; iàrŭ, căndŭ înpotrivă vorŭ îndrăzni, dăndu-să de ştire, să vorŭ pedepsi. După ce darŭ veĭ face cunoscută cu încredinţare, tu, numitule Domnŭ alŭ Ţăriĭ-Rumîneştĭ, către toţĭ boeriĭ şi ceĭlalţĭ pămîntenĭ aĭ ţăriĭ coprinderea aceştiĭ înpărăteştiĭ noastre poruncĭ, să-ĭ povăţueştĭ şi să le porunceştĭ a fi rugătorĭ napristenŭ pentru îndelungata viiaţă şi neclintita stare a Stăpâniriĭ Mele, ferindu-te de orĭcè urmare înpotrivă. Aşa să ştiĭ, şi fiĭ încredinţatŭ la semnulŭ Mieŭ celŭ sfăntŭ.

Scrisŭ la sfărşitulŭ sfăntuluĭ Ramazanŭ, l[iŭ] 1242[4].

La 12 Octombre 1826 consulul prusian din Bucureştĭ arată că Grigore-Vodă Ghica e veseĭ, ca şi cum i s'ar fi adus la cunoştinţă învoiala ruso-turcă, care se încheiè însă numaĭ la 7 ale luniĭ după stilul noŭ. Siguranţa că s'a iscălit convenţia o avură cercurile bucureştene numaĭ la trecerea ataşatuluĭ de ambasadă frances, marchisul de Valmy, care ducea, către sfîrşitul luĭ Octombre, o copie autentică a acestuĭ act la Paris. Acelaşĭ consul ştie la 26 de clausa alegeriĭ Dom-

[3] E fabula privilegiilor date Ţeriĭ-Româneştĭ de Mohammed al IV-lea (1687). Ea a fost născocită cu prilejul negocierilor păciĭ din Chiuciuc-Cainargi, cînd boieriĭ ştiură, pe această basă „istorică“, şi cu ajutorul Rusieĭ biruitoare, să smulgă cea d'intăiŭ recunoaştere de drepturĭ. V. *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 537.

[4] Jos, în dreapta: S'aŭ procititŭ şi este întocmaĭ: *Răd*[*u*]*c*[*anu*] *Stol*[*ni*]*cu*. Acesta a păstrat şi alte acte.

nuluĭ de către boierĭ şi crede că maĭ este una care dă voie acestuia a-şĭ hotărî ce reşedinţă voieşte. Soliĭ turcĭ cari se întorceaŭ de la Akkerman, «murahasiĭ», eraŭ abia pe la sfîrşitul luĭ Novembre la Focşanĭ (sosesc la 20); de aicĭ trecură grăbiţĭ spre Constantinopol, prin Silistra [1].

Hatihumaiumul fu comunicat numaĭ Divanuluĭ domnesc, în taină. Aceasta se făcuse acum la 24 Maiŭ, căcĭ altfel nu s'ar fi discutat atuncĭ, la Mitropolie, în treĭ şedinţe, dreptul luĭ Beglicgì-Aga, venit cu firman, de a strînge oile de *mumbaià* [2]. Sosise, in adevăr, la 19 ale luniĭ, şi la 27 el era «publicat». Consuliĭ îl discutaŭ în Iulie [3]. În Novembre Alecu Filipescu-Vulpe, Iordachi Filipescu, Ştefănică Bălăceanu şi Alecu Vilarà lucraŭ acum la proiectul de reforme [4]. Influenţa consulatuluĭ rusesc ajunsese covîrşitoare, şi ea aduse scoaterea fiuluĭ maĭ mare al luĭ Ghica din dregătoria de Ban [5].

În ce condiţiĭ s'a făcut «publicarea» în Bucureştĭ, nu ştim. În Iaşĭ însă, hatişeriful fu dus la mănăstirea Galata. De acolo-l iea fiul luĭ Ioan Sandu Sturza, beizadeaua Iorgu, cu alaiŭ. Domnul îl primeşte încunjurat de boierĭ. Divan-Efendi, secretarul turcesc, îl ceteşte. Consulul frances Lagan spune că impresia a fost mare («une grande sensation»), nu pentru înnoirile ce se dădeaŭ în vileag, ci pentru că nu era vorba de înlăturarea luĭ Vodă, şi poftele de Domnie trebuiaŭ decĭ amînate. Acest agent diplomatic caracterisează hatul foarte bine, spuind că «nu era decît o repeţire

1 Hurmuzaki, X, pp. 378-9, 381; *Acte şi fragmente*, II, p. 719, n-le 1, 2.
2 Hurmuzaki, X, p. 417, no. DII.
3 *Ibid.*, pp. 418-20, n-le DIV-V şi anexele.
4 *Ibid.*, p. 431.
5 V. izvorul arătat în nota următoare, pp. 348-9.

a celuĭ din 1802, cu adausul tratatuluĭ din Akkerman[1]».
Aicĭ cererea de 30.000 de oĭ, «după moda veche» fu răspinsă, cu ajutorul consululuĭ rusesc.

[1] «Ce hatti-chérif n'étant qu'une répétition de celui de 1802, avec l'addition du traité d'Ackerman»; M. Demetrescu, în *Archiva societății științifice și literare din Iașĭ*, VII, pp. 345, 347-8.

VIII.

ACTE PRIVITOARE LA MOŞIA COMARNIC.

(După copiile din archiva d-luĭ G. Gr. Cantacuzino)

I.

Cu mila luĭ Dumnezeŭ Io Mihnea Voevod şi Domn al Ţeriĭ-Româneştĭ, fiul mareluĭ şi prea-bunuluĭ Alexandru Voevod, dat-am Domnia Mea această poruncă a Domnieĭ Mele boierilor Domnieĭ Mele Banuluĭ Udrişte şi Postelniculuĭ Staico, şi fiilor lor cîţĭ Dumnezeŭ li va dărui, ca să li fie lor satul Comarnicul, cu tot hotarul, pentru că aŭ fost a lor veche şi dreaptă ocină de la părinţĭ. Iară semnele lor să se ştie, vechile hotare de spre partea Cornuluĭ, unde era maĭ de nainte vreme Valea-Hiarălor, pănă la Frunzu, şi pănă în Prahova, la Corn. Iară dupe aceia Udrişte Banul şi Stoica Postelnicul aŭ avut pîră înnaintea Domnieĭ Mele cu mănăstirea de la Mislea şi cu megieşiĭ de la Corn, anume: Mircea, şi Albu, şi Stănciucu, şi Vlad, şi cu cetaşiĭ lor; şi aşa grăiaŭ aceştĭ de maĭ sus numiţĭ megieşĭ şi mănăstirea de la Mislea ca să iea eĭ din moşia Comarnicul maĭ mult decît aŭ ţinut pănă atuncĭ şi să li să iea lor curăturile lor. Drept aceia şi Domnia Mea am căutat şi am judecat dupe dreptate şi dupe lege, cu toţĭ cinstiţiĭ boerĭ aĭ Domnieĭ Mele, şi am dat Domnia Mea megiaşilor de la Corn şi călugăraşilor de la mănăstirea Mislea lege doĭsprezece boierĭ să jure ca să treacă de vechile hotare, precum aŭ zis eĭ, cu ceĭ 12 boerĭ, şi atuncĭ să iea maĭ mult din această pomenită moşie. Iară megieşiĭ de la Corn şi călugăriĭ de la Mislea nu aŭ putut să iea jurămîntul nicĭ de cum, şi aŭ rămas numiţiĭ megieşĭ şi călugăriĭ de la Mislea de jurămînt

înnaintea Domnieĭ Mele. Decĭ am dat şi Domnia Mea boierilor Domnieĭ Mele, luĭ Udrişte Banul şi luĭ Staico Postelnicul, ca să li fie lor satul Comarnic, ce s'a zis maĭ sus, moşie vecĭnică stătătoare, lor şi fiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor, şi de nimenea neclătită, dupe zisa Domnieĭ Mele. Iată şi martorĭ am pus Domnia Mea pe boierul Mitrea, Mare-Vornic, şi Ivaşco, Mare-Logofăt, şi Dumitru, Mare-Spătar, şi Constantin Frangopulo, Mare-Vistier, şi Radu Comisul, şi Horvat Stolnicul, şi Gonţea Păharnicul, şi Danciul, Mare-Postelnic; şi ispravnic Mitrea, Marele-Vornic. Şi am scrĭs eŭ, Hristodol, în Scaunul oraşuluĭ Bucureştĭ, luna Iunie 4, anul 7089 [—1581].

II.

După luminată poruncă a Prea-Înnălţatuluĭ nostru Domn Grigorie Ghica Voevod, aŭ avut judecată înnaintea noastră dumnealuĭ fost Mare-Sărdariŭ Tănase cu Rumîniĭ din sat din Comarnic, judeţul Prahova, anume: Stan Cojocariu Pîrcălabul, şi Stan Bleju, şi Vlad Măzgureanu, şi Burlă Cernat, pentru muntele Floreiul, de pe lîngă apa Prahoveĭ, zicînd dumnealuĭ Sărdarul Tănase cum că are parte în acel munte, de la boieriĭ Filipeştĭ, şi că ceĭ de maĭ sus numiţĭ sătenĭ şi cu cetaşiĭ lor din Comarnic nu-l îngăduie ca să stăpînească muntele. S'aŭ întrebat şi ceĭ de maĭ sus zişĭ Comărnicenĭ, ce aŭ să răspunză, şi eĭ aŭ răspuns că acel munte Floreiul este al lor de moştenire şi că cu nedrept l-aŭ călcat boieriĭ Filipeştĭ. Am cerut Comărnicenilor cărţĭ doveditoare că muntele este al lor, şi nu aŭ avut nicĭo carte să arăte. Iară dumnealuĭ Tănase Sărdariul ni-aŭ înfăţişat zapis din anul 7164 [=1655-6], a luĭ Dumitraşcu Căpitanul din Gherghiţa, în care scrie că aŭ vîndut răposatuluĭ Pană Spătarul muntele Floreiul de pe lîngă apa Prahoveĭ; ni-aŭ maĭ arătat încă şi un hrisov, cu anul 7048 [1539-40], al răposatuluĭ Domn Radu Voevod, fiul Raduluĭ Voevod cel Mare, prin care dă în stăpînirea luĭ Mihnea Vistierul partea din muntele Floreiul a fraţilor luĭ, Radu şi Vlad.

Din care cărţĭ s'aŭ dovedit că oamenii din Comarnic nicĭo treabă nu aŭ cu muntele Floreiul, ci că este bună dreaptă a luĭ Tănase Sărdariul cu părtaşiĭ luĭ.

Decĭ, după cercetarea judecaţiĭ ce am făcut, am dat cartea noastră de judecată dumnealuĭ Tănase Sărdariul, ca să-şĭ stăpînească partea sa din muntele Floreiul cu pace din partea sătenilor comarnicenĭ, pentru că aşa am găsit noĭ cu cale şi cu dreptate. Aceasta scriem.

1751, Iunie 20.

Barbu Văcărescu, Mare-Ban; C. Năsturel, Mare-Vornic; Constantin Brîncoveanu, Mare-Logofăt; Ştefan Văcărescu, Mare-Vistier.

III.

Adecă eŭ, Crăciun, dat-am credincios zapisul mieŭ la cinstită mîna dumnealuĭ Mihaiŭ Cantacuzino, Mare-Vistier, precum să se ştie că, avînd eŭ un munte în judeţul Prahova, ce se numeşte Gegul, şi care se hotărăşte pe de-o parte cu munţiĭ mănăstiriĭ Sinaia, iar, pe de alta, cu un munte al dumisale numit Stîna-Doamneĭ, şi, pe de altă parte, merge pănă în vadul Prahoveĭ, şi avînd eu acum nevoie de banĭ, iar dumnealuĭ protimisindu-se de a-l cumpăra, i l-am vîndut dumisale pe banĭ gata, talerĭ 300, din hotar pănă în hotar, aşa precum sînt semnele puse de hotarnicĭ. Am maĭ dat încă dumisale şi zapisele cele vechĭ, iar dumnealuĭ mi-aŭ dat toţĭ baniĭ de maĭ sus zişĭ deplin în mîna mea. Drept aceia am dat şi eŭ acest credincios zapis al mieŭ, ca de acum înnainte să aibă a stăpîni acest munte dumnealuĭ şi coconiĭ dumnealuĭ în bună pace de către mine şi de către tot neamul mieu. Pentru că am vîndut dumisale de bună voia mea. Şi, pentru maĭ adevărată credinţă, am iscălit cu mîna mea, fiind faţa şi alţĭ boierĭ marturĭ, cari se vor iscăli.

Iulie 7, 1752.

Crăciun, copil-din-casă, adeverez.

IV.

Prin acest al mieŭ credincios zapis încredinţez la mîna văruluĭ mieŭ Mihaiŭ Cantacuzino, Mare-Vistier, cum să se ştie că, avînd noĭ 6 munţĭ ce ni-aŭ rămas nouă de la părinţiĭ noştri, anume Zamora şi Manole Vornicul..., care se află în judeţul Prahova, şi, fiindcă aceştĭ munţĭ neîmpărţiţĭ i-am stăpînit până acum de-avalma noĭ cîteşĭ treĭ, adecă o parte am ţinut-o eŭ, alta văru-mieŭ Mihaĭ şi alta fiiĭ răposatuluĭ unchiu-mieŭ Pîrvul Cantacuzino, fost Mare-Postelnic, anume avînd eŭ nevoie de banĭ, mi-am făcut partea mea din aceştĭ munţĭ vînzătoare, şi, protimisindu-se dumnealuĭ, şi ca rudă a mea, m'am învoit cu dumnealuĭ de bună-voia mea, şi i-am vîndut partea mea, adecă a treia parte, cît mi se cuvine mie din fiecare munte, pe banĭ gata, talerĭ 180, pe cari banĭ i-am şi primit deplin în mînă.

Decĭ să aibă dumnealuĭ să stăpînească în pace, atît de către mine, cît şi de către ceĭlalţĭ verĭ aĭ mieĭ, şi a tot neamuluĭ mieŭ, şi dumnealuĭ, şi coconiĭ dumnealuĭ cîţĭ Dumnezeŭ îĭ va dărui. Şi, cînd s'aŭ făcut acest zapis, s'aŭ aflat la această învoială şi alţĭ boierĭ mărturie, cari se vor iscăli. Iar, pentru maĭ adevărată credinţă, iscălind, mi-am pus şi pecetea spre dovadă.

Martie 5, 1759.

(Pecetea.) Şerban Cantacuzino, vînzător.
Anastasia, soţia sa, vînzătoare.

V.

Adecă eŭ, Nicolae Argintoianu, fost Mare-Şetrar, împreună cu soţia mea Păuna, fiica răposatuluĭ Tănase, fost Mare-Păharnic, încredinţăm cu cartea noastră la mîna preaiubitoruluĭ de Dumnezeŭ episcop Antim, precum ca să se ştie că, avînd răposatul socru-mieŭ o moşie în judeţul Prahova, adecă a patra parte din Comarnic, şi cu munţiĭ ce se numesc Floreiul, pe jumătate, care este Slomna şi Gur-

guiata, şi Pietricioaia, şi Smeura, şi Faţa, şi Dosul, şi Turda, şi Beleile, şi Podurile, împreună şi cu Rumînii, cît se va alege partea socru-mieŭ, toate acestea le-a fost pus răposatul socru-mieŭ zălog la Prea Sfinţia Sa, încă din anul 1751, dîndu-ĭ şi zapisele, şi cărţile, şi şi alte hîrtiĭ vechĭ ce maĭ avea pentru această moşie, pentru talerĭ 1.500, şi cu dobînda lor, cîte două la zece. Iar, după moartea luĭ socru-mieŭ, maĭ trecînd încă [anĭ] şi, neputînd eu să o scot din zălogire, îndoindu-se baniĭ, după depărtarea vremiĭ, cari banĭ se adunaŭ la 3.000 [de] talerĭ, şi nedîndu-mĭ mîna de-a o maĭ scoate, din buna noastră voinţă am vîndut-o Prea Sfinţieĭ Sale, lăsînd-o să-ĭ fie stătătoare pentru aceştĭ banĭ. Iar Prea Sfinţia Sa a spart zapisul de datorie al socru-mieŭ. Decĭ să aibă Prea Sfinţia Sa a ţinea şi a stăpîni această de mai sus zisă moşie, cu Rumîniĭ şi cu munţiĭ, în bună pace, din partea mea şi a tot neamuluĭ mieu; iar, dacă se va tîmplà să se maĭ găsească şi alte niscareva cărţĭ vechĭ, adecă zapise, scrisorĭ şi hrisoave a acesteĭ moşiĭ şi munţĭ, afară din cîte aŭ fost dat socru-mieŭ Prea Sfinţieĭ Sale, să am a le da şi pe acelea. Iar, de vor rămînea, saŭ la mine, saŭ la altcareva din neamul mieŭ, să rămîie tără de nicĭo tărie. Şi, pentru maĭ adevărată credinţă, ne-am iscălit amîndoĭ, puindu-ni şi peceţile noastre spre încredinţare.

Ianuar 20, anul 1762.

(Pecete.) Nicolae Argintoianu, fost Mare-Şătrar. (Pecete.) Păuna Argintoianca, adeverez.

VI.

Prin această carte carte a mea încredinţez la mîna dumnealuĭ Mihaiŭ Cantacuzino, Mare-Vistier, precum să fie ştiut că, la anul 1751, imprumutînd eŭ pe răposatul Tănase Păharnicul cu talerĭ 1.500, cu zapis şi cu dobîndă, pentru cari banĭ mi-aŭ fost pus zălog moşia sa de la Comarnic, din judeţul Prahova, a patra parte ce se cuvenia luĭ, împreună şi cu munţiĭ, adecă Floreiul jumătate, ce este la Sĭom, şi

Petriceaua, şi Smeura, şi Faţa, şi Dosul, şi Turda, şi Beleile, şi Podurile, şi, afară de aceştĭ munţĭ, şi maĭ sus zisa moşie a patra parte, peste hotarul Comarnicul, şi cu toate zapisele vechĭ şi hrisoave, şi, trecînd la mijloc anĭ [ ], nu mi-aŭ dat baniĭ. Tîmplîndu-se, apoĭ, să moară Tănase Păharnicul, aŭ rămas baniĭ mieĭ neplătiţĭ, cari, socotindu-se până la moartea luĭ, s'aŭ adunat, capete şi dobîndă, talerĭ 3.000. După aceia am maĭ îngăduit pe moştenitoriĭ luĭ, adecă pe fie-sa, Păuna, şi pe soţul eĭ, Nicolae Argintoianu, încă anĭ [ ], şi, neavînd să-mĭ înnapoieze baniĭ, mi-aŭ lăsat munţiĭ de maĭ sus zişĭ şi cu moşia, ca să le stăpînesc eŭ de-a pururea, după cum şi zapisul arată. Care moşie şi munţĭ făcîndu-le şi eŭ vînzătoare, şi protimisindu-se dumnealuĭ Mihaiŭ Cantacuzino, Mare-Vistier, ca un vechiŭ moştean al munţilor din Prahova, şi părtaş şi vecin acestor moşiĭ, m'am învoit cu dumnealuĭ pe banĭ gata talerĭ 2.000, adecă două miĭ, cari banĭ mi i-aŭ numărat deplin în mînă. Asemenea şi eŭ i-am dat dumnealuĭ zapisul Şetrariuluĭ Nicolae Argintoianu şi toate cărţile şi hrisoavele vechĭ. Drept aceia să aibă dumnealuĭ şi coconiĭ dumnealuĭ, cîţĭ Dumnezeŭ îĭ va dărui, să stăpînească cu pace, atît din partea mea, cît şi de către tot neamul mieŭ. Şi, spre maĭ adevărată credinţă, m'am iscălit maĭ jos, puindu-mĭ şi pecetea. S'aŭ maĭ iscălit şi alţĭ boierĭ martorĭ.

Ianuar 13 (23?), 1762.

(Pecetea.) Antim episcop, adeverez.

Nicolae Argintoianu, mărturiĭ.

VII.

Din luminată poruncă a Prea-Înnălţatuluĭ nostru Domn Alexandru Scarlat Ghica Voevod, vătaful de aprozĭ a înfăţişat înnaintea judecăţiĭ pe Ioan unchiaşul, Petru (?) şi Neagu Buligă, şi Stoica Cojocarul, şi Radu Negroiu, vechilĭ şi altor săteni din Comarnic, judeţul Prahova, şi am cercetat jalba ce aŭ dat Prea-Înnălţatuluĭ Domn, zicînd că eĭ aŭ un munte

de cumpărătoare de la Răuţă Braşoveanul, anume Floreiul, în acel judeţ Prahova, şi că aŭ pierdut zapisul de cumpărătoare, iar că muntele l-aŭ stăpînit eĭ, vînzînd venitul luĭ egumenuluĭ de la mănăstirea Mărgineni, şi că, de opt anĭ încoace, aŭ zis că acest munte s'aŭ călcat de dumnealuĭ Vornicul Nicolae Dudescu şi de dumnealuĭ fost Mare-Clucer Filipescu. Apoĭ, fiind de faţă şi dumnealuĭ Clucerul Filipescu şi vechilul dumnealuĭ, Vornicul Dudescu, aŭ răspuns cum că acest munte Floreiul, împreună şi cu alţĭ munţĭ de-acolo, şi cu satul Comarnic, sînt ale dumnealor, arătîndu-ni vechilul dumnealuĭ Vorniculuĭ şi o carte de judecată, iscălită de mariĭ boierĭ şi întărită de răposatul întru fericire Domn Scarlat Ghica Voevod, prin care se dovedeşte că, această moşie şi munţiĭ fiind fost vîndute de răposata Spătăreasa Stanca către fostul episcop Antim, în preţ de 70.000, împreună cu acea judecată, le-a răscumpărat părintele Clement Dudescul, şi o carte de alegere a acelor munţĭ, care se vede că din porunca domnească s'a făcut la faţa loculuĭ, fiind iscăiltă şi de Bunea, fost Logofăt de Vistierie, şi de Gheorghe Mihalache, şi Vasile, vătaf de plaiŭ. Cari aceştĭ sătenĭ fiind fost de maĭ înnainte vreme clăcaşĭ aĭ neamuluĭ dumnealuĭ, înnainte de a fi iertaţĭ, eraŭ volnicĭ de a se hrăni pe zisa moşie, cari, de la o vreme, rămîind şi datorĭ din dările lor, aŭ fost luat voia de la stăpîniĭ moşieĭ de aŭ vîndut venitul aceluĭ munte, arătîndu-ni pentru aceasta dumnealuĭ Clucerul şi diata tătăluĭ săŭ Grigorie Filipescu, fost Mare-Clucer, din anul 7246 [1737-8], prin care arată că muntele Floreiul este al dumnealor şi ca să nu maĭ îngăduie pe clăcaşĭ de a maĭ vinde venitul. S'aŭ maĭ văzut încă şi la mîna dumnealuĭ Mihaiŭ Cantacuzino, Mare-Vistier, cărţĭ tot pentru muntele Floreiul, adecă un hrisov din anul 7048 [1539-40], al răposatuluĭ Domn Radu Voevod, fiul Raduluĭ Voevod cel Mare, cu care acest hrisov dă în stăpînirea luĭ Mihnea Vistierul partea din muntele Floreiul a fraţilor luĭ, Radu şi Vlad; şi un zapis cu anul 7164 [—1655-6], al luĭ Dumitraşco Căpitanul din Gherghiţa, în care scrie că aŭ vîndut răposatuluĭ Pană, Mare-Spătar, muntele Flo-

reiul de pe apa Prahoveĭ; şi o carte de judecată cu anul 1751, din zilele răposatuluĭ Domn Grigorie Ghica Voevod, iscălită de mariĭ boierĭ, în care scrie că şi atuncĭ s'aŭ judecat Rumîniĭ din satul Comarnic cu Tănase Sărdarul pentru acestaşĭ munte Floreiul. Şi, după cercetarea ce aŭ făcut, văzînd cărţile de maĭ sus şi că săteniĭ n'aŭ avut nicĭo carte să arate, aŭ dat muntele Floreiul în stăpînirea luĭ Tănase Sărdarul, ca să-l stăpînească el şi cu cetaşiĭ luĭ. Aŭ maĭ zis numiţiĭ sătenĭ cum că muntele ce cer eĭ este altul, iar nu acela pe care îl stăpînesc boieriĭ; însă din cartea de judecată cea din zilele răposatuluĭ Domn Grigorie Voevod, de cînd s'aŭ judecat Tănase Sărdarul cu dînşiĭ, se vede că pentru acest munte a fost judecata; şi atuncĭ eĭ nu s'aŭ jăluit că alt munte este al lor. Şi, pentru aceia ce încă maĭ arătaŭ boieriĭ, cum că acest munte li este lor de cumpărătoare, afară de moşia cea de moştenire, se dovedeşte din zapisul vînzăriĭ acestuĭ munte, ce aŭ arătat fost Mare-Vistierul, că l-aŭ cumpărat boieriĭ de la alţĭ oamenĭ, precum şi din nişte alte zapise ale lor, cu care aŭ fost vîndut venitul, după vremĭ, mănăstiriĭ Mărgineniĭ. După diata răposatuluĭ Grigorie Filipescu, fost Mare-Clucer, se dovedeşte că acest munte aŭ fost lăsat de boierĭ pentru hrana acestor oamenĭ, fiind clăcaşĭ, precum nicĭ eĭ n'aŭ putut tăgădui că aŭ fost clăcaşĭ.

Decĭ, după zapisele ce se văd la mînile boierilor, după diata Cluceruluĭ Grigorie Filipescu şi după cărţile de judecată, s'aŭ cunoscut că acest munte este al boierilor, şi răŭ se pornesc aceştĭ oamenĭ, după cum s'a dovedit şi din judecăţile de maĭ sus. Hotărîm ca boieriĭ să stăpînească cu bună pace muntele Floreiul.

Această pricină însă s'a maĭ fost cercetat şi cu Marele-Vornic Dudescu şi cu Clucerul Filipescu, precum se arată din cartea de judecată ce s'a dat la mîna dumnealor, dar, pentru că în acest munte sînt patru părţĭ, adecă una care a fost a Stancăĭ Spătăreseĭ, pe care astăzĭ o stăpîneşte dumnealuĭ Vornicul Dudescu, şi o parte a dumnealuĭ Cluceruluĭ Filipescu, care este închinată la mănăstirea Mărgi-

neni, iar celelalte două părţi care aŭ fost ale Păharniculuĭ Tănase, fiindcă le stăpîneşte dumnealuĭ Mihaiŭ Cantacuzino, fost Mare-Vistier, am dat la mîna dumisale această carte spre dovadă, ca să fie apărat din partea clăcaşilor şi să-şi stăpînească părţile sale în bună pace. Aceasta scriem.

Maiŭ 17, 1768.

Constandin, Mare-Vornic; Pîrvu Cantacuzino, Mare-Ban; Iordache, Mare-Vistier; Radu, Mare-Vornic; Nicolae, Mare-Păharnic.

VIII.

Al Ungrovlahieĭ Grigorie adeverez.

Prin acesta adevărat al mieŭ zapis, încredinţez la mîna Prea-Luminateĭ noastre Doamne Ecaterina, a Prea-Înnălţatuluĭ nostru Domn Alexandru Ioan Ipsilant Voevod, precum să se ştie că, avînd eŭ a patra parte din moşia Comarnicu, precum asemenea şi din sat a patra parte, şi încă şi din muntele Floreiul tot a patra parte, care aceste părţi fiind din vechime ale mătuşe-mi, răposata Stanca Spătăreasa, le vindea după vremĭ răposatuluĭ episcop Antim al Buzăuluĭ, pe cînd era egumen la mănăstirea Mărgineni. Şi, aflînd răposatul tată-mieŭ, a cerut protimisis, ca maĭ deaproape rudă ce era cu Stanca Spătăreasa, şi prin dare de banĭ aŭ răscumpărat aceste părţĭ, adecă din moşie, din sat şi din munţĭ. Pe care aceste maĭ sus zise părţĭ de a mea bună voie le-am vîndut Luminăţieĭ Sale, în leĭ 1000, adecă una mie, primind toţĭ baniĭ deplin în mînă.

Decĭ, atît Luminăţia Sa, cît şi luminatele odrasle ale Luminăţieĭ Sale să aibă a stăpîni cu pace din partea mea, cum şi din partea a tot neamuluĭ mieŭ, ca dreaptă şi bună cumpărătoare a Luminăţieĭ Sale. Şi, spre maĭ adevărată credinţă, am întărit zapisul acesta cu iscălitura mea, fiind şi alţĭ boierĭ marturĭ, cari şi-aŭ pus iscăliturile.

1775, Martie 25.

(Pecetea.) Nicolae Dudescu, fost Mare-Vornic, vînzător.
Nicolae Ştirbeiŭ, martur.
Dimitrie Ghica, martur.
Pană Filipescu, fost Mare-Logofăt.

IX.

Din luminată poruncă prea-înnălţatuluĭ nostru Domn Alexandru Ipsilant Voevod, vătaful de aprozĭ aŭ adus la judecată pe Stoica Cojocarul, şi Stroia Gogul, şi Gheorghe al Popi, şi Cîrstea Buturugă, şi Radu luĭ Dulamă şi cu toţĭ cetaşiĭ lor, Rumîniĭ din satul Comarnicul, judeţul Prahova, împreună cu vechilul prea-luminatuluĭ gheneral-maior Mihaiŭ Cantacuzino şi al dumnealuĭ Mare-Vornic Nicolae Dudescu, şi al dumnealuĭ Mare-Logofăt Pană Filipescu, d'impreună şi cu epitropul mănăstiriĭ Colţea, zicînd numiţiĭ Comărniceanĭ cum că tot hotarul satuluĭ Comarnicu, şi cu munţiĭ de acolo, este moşie veche a lor, de la moşĭ, de la strămoşiĭ lor, fără ca să ştie eĭ să fi fost stăpînită vre-odată de către nimenĭ alt, decît de neamul lor. Iar acum, pe de o parte, cere stăpînire luminatul gheneral-maior, iar, pe de alta, dumnealuĭ Vornicul Nicolae Dudescul şi dumnealuĭ Marele-Logofăt Pană Filipescu, precum şi mănăstirea Colţea. Şi, întrebînd noĭ pe numiţiĭ sătenĭ de aŭ să arate cu ce dovedesc stăpînirea lor, iar eĭ ni-aŭ arătat un zapis din anul 7231 [=1722-3], iscălit de Popa Voicu şi de alţĭ nouă sătenĭ din Comarnic, în care zapis scrie cum că, muntele ce se numeşte Floreiul fiind zălogit la mănăstirea Mărginenĭ, iară eĭ, maĭ avînd nevoie de banĭ, s'aŭ dus la egumenul Cornelie şi aŭ maĭ luat cu împrumutare încă 40 [de] talerĭ, şi să aibă [mănăstirea] să maĭ stăpînească încă cincĭ anĭ, şi apoĭ să rămîie muntele iarăşĭ al lor. Aŭ maĭ arătat eĭ şi un alt zapis, cu anul 7236 [= 1727-8], iscălit tot de Popa Voicu din Comarnic, şi cu alţĭ sătenĭ, asemenea la mîna egumenuluĭ de la Mărginenĭ, în care scrie că, ceĭ marĭ (*sic*) şi cu munţiĭ fiind de moştenire, le lasă fiilor săĭ. Din această împărţeală, de şi s'a dat, se vede că a rămas a se stăpîni satul acesta, Comarnicul, de patru stăpînĭ, adică de doĭ Cantacuzinĭ şi de doĭ Filipeştĭ, şi anume: dumnealuĭ Vornicul Nicolae Dudescu şi cu mănăstirea Colţea, partea Cantacuzinilor, iar gheneralul şi dumnealuĭ Logofătul Filipescu, partea Filipeştilor. S'a maĭ văzut încă şi o carte de jude-

cată, cu anul 1751, în care se vederează cum că, pe acea vreme stăpînindu-se partea Voichiţeĭ Filipeasca de Atanasie Păharnicul (care parte o stăpîneşte astăzĭ gheneralul), avea judecată [Voichiţa] cu oamenii din Comarnic pentru muntele Floreiul.

Întrebînd dar noĭ pe Comărnicenĭ ca să arate cu ce dovezĭ cer eĭ să stăpînească acel munte, eĭ n'aŭ avut să arate nicĭo carte saŭ dovadă, decit numaĭ prin graiŭ ziceaŭ că este al lor. Aşa dar boieriĭ hotărăsc ca Comărnicenii să nu se întinză maĭ mult de a maĭ cere stăpînire pe acel munte. S'a maĭ ivit apoĭ şi o carte de judecată a marilor boierĭ, cu anul 1768, în care se zice că oamenii din Comarnic s'aŭ plîns asupra dumnealuĭ Vornicul Dudescu şi a celorlalţĭ boierĭ stăpînĭ aĭ munteluĭ Floreiul, zicînd că acest munte este al lor de cumpărătoare de la Răuţă Braşoveanul, şi că tot eĭ l-aŭ stăpînit, încît eĭ vindeaŭ venitul luĭ la mănăstirea Mărgineniĭ; dar că de opt anĭ încoace-l călcaŭ numiţiĭ boierĭ de maĭ sus. Şi, făcîndu-li-se şi atuncĭ întrebare de aŭ eĭ niscaĭva cărţĭ saŭ dovezĭ, eĭ aŭ răspuns că le-aŭ pierdut, şi iarăşĭ, dupe cărţile şi dovezile ce s'aŭ văzut la boieriĭ stăpînĭ, s'aŭ dat muntele ca să fie supt stăpînirea lor, iar Comărniceaniĭ să nu maĭ aibă nicĭun amestec.

Asemenea s'aŭ maĭ văzut şi la dumnealuĭ Vornicul Dudescul o carte de judecată şi alta de hotărnicie, în care se arată că, atît satul Comarnicul, cît şi muntele Floreiul şi alţĭ munţĭ, sînt drepte moşiĭ ale boierilor Cantacuzinĭ şi Filipeştĭ, şi că oameniĭ din Comarnic, nu numaĭ că nu aŭ vre-o parte în moşia Comarnic saŭ în munţĭ, dar încă se văd că aŭ fost şi Rumînĭ aĭ numiţilor boierĭ de neam. S'au maĭ văzut încă şi la dumnealuĭ Logofătul Filipescu o diată a răposatuluĭ tatăluĭ săŭ, care zice că, muntele Floreiul fiind al acestor două neamurĭ de boierĭ, eĭ, pentru slujbele ce le făceaŭ oameniĭ din Comarnic, li dedeaŭ venitul acestuĭ munte ca să li fie pentru hrana vitelor lor, iară nu ca să-l aibă supt stăpînirea lor de moştenire. S'aŭ maĭ văzut asemenea şi la mănătirea Colţea cărţĭ domneştĭ, prin care se dă voie mănăstiriĭ ca să iea dijmă şi clacă de la oameniĭ ce sînt aşe-

zaţĭ pe partea mănăstiriĭ din moşia Comarnic. Decĭ, după cărţile şi dovezile ce s'aŭ [arătat], fiind muntele Floreiul zălogit la mănăstire pe soroc de 22 [de] anĭ, din cari trecînd anĭ 16, şi sătenii maĭ avînd iarăşĭ nevoie de banĭ, aŭ maĭ luat cu împrumutare tal. 40, şi aŭ maĭ zălogit muntele încă pe patru anĭ, şi ca să aibă mănăstirea a maĭ stăpîni încă zece anĭ înainte, şi apoĭ să rămîie al lor.

Şi iar aŭ maĭ scos şi alt zapis, cu anul 7242 [= 1733-4], al luĭ Cosma, egumenul de Mărgineni, care scrie, în mîna tuturor sătenilor din Comarnic, cum că s'aŭ învoit cu dînşiĭ ca să fie al mănăstiriĭ muntele Floreiul pe 14 anĭ, cîte 12 talerĭ pe fiecare an, iar, împlinindu-se sorocul acesta, să nu maĭ fie volnicĭ [săteniĭ] a-l vinde altcuiva decît iarăşĭ mănăstiriĭ. Cari munţĭ se vindeaŭ spre păşunare în aceĭ anĭ. Iar acele zapise se văzură rupte şi neavînd niciun temeiŭ. Apoĭ iarăşĭ i-am maĭ întrebat dacă maĭ aŭ eĭ alte cărţĭ saŭ dovezĭ şi să ni arate, şi eĭ aŭ zis că aŭ avut multe, dar că s'aŭ fost pierdut în vremea de războiŭ.

Am întrebat apoĭ şi pe boieriĭ cari cereaŭ stăpînire, să ni arate cu ce dovezĭ cer eĭ. Şi, maĭ întîiŭ, ni-aŭ arătat vechilul luminatuluĭ gheneral-maior un hrisov cu anul 7048 [= 1539-40], al Raduluĭ Voevod, în care se zice ca să aibă să stăpînească Mihnea Vistierul în muntele Floreiul partea frăţine-săŭ Radu şi partea frăţine-săŭ Vlad, pentru că l-aŭ cumpărat. Aŭ maĭ scos şi un alt hrisov, cu anul 7089 [= 1580-1], al Mihniĭ Voevod, în care se zice că să stăpînească Udrişte Banul şi Staico Postelnicul satul Comarnic, cu tot hotarul luĭ, pentru că li este lor moşie veche de la strămoşĭ. Şi iar aŭ maĭ scos un hrisov al luĭ Mateiŭ Voevod Basarabă, cu anul 7151 [= 1642-3], care zice că să aibă să stăpînească Pană, fost al doilea Postelnic, fiul Stolniculuĭ Dumitraşcu Filipescu, toată partea de moşie din satul Comarnic, şi cu Rumîniĭ cîţĭ se vor alege partea moaşeĭ lor Ilincăĭ. Şi iar aŭ maĭ scos şi alt hrisov, cu anul 7158 [= 1649-50], tot al luĭ Mateiŭ Voevod Basarabă, în care scrie că Dumitraşcu Stolnicul Filipescul şi cu fiul săŭ Pană Logofătul aŭ cumpărat de la jupănesa Ilinca a patra parte

din Comarnic, cu Rumînii şi cu tot venitul cît se va alege, în preţ de 200 de galbeni, şi că aceasta este afară de altă a patra parte, tot din Comarnic, împreună cu Rumînii şi cu venitul cît se va alege, partea pe care o ţin numiţii boieri de la strămoşii lor. Aŭ maĭ scos apoĭ şi un catastih din anul 7176 [= 1667-8], care catastih pe fiecare faţă de foaie se vede iscălit şi pecetluit de Doamna Elena Cantacuzino şi de ceĭ cincĭ fiĭ aĭ săĭ, anume : Drăghicĭ, Şerban, Mihail, Mateiŭ şi Gheorghe Cantacuzino, în care catastih arată împărţeala caseĭ sale, şi zice că satul Comarnicul, cu veciniĭ 262, şi satul Breaza şi Secăriile cu veciniĭ, [cum s'a] văzut la mînile boierilor stăpînĭ, se vederează că sînt 236 de anĭ de cînd merge stăpînirea din neam în neam în aceste două neamurĭ de boierĭ. Iară oameniĭ din Comarnic se vede cum că eĭ, nu numaĭ că nu aŭ vre-o parte în moşia Comarnic saŭ în munţĭ, dar că aŭ fost încă şi clăcaşĭ la neamurile pomeniţilor boerĭ pînă în zilele luĭ Constantin Voevod Mavrocordat, cînd atuncĭ s'aŭ dat voie de a se răscumpăra Rumîniĭ, şi, de şi s'aŭ răscumpărat eĭ, se vede însă că şi-aŭ răscumpărat numaĭ capetele lor şi pe ale copiilor lor, iar nu şi moşia. Şi maĭ ales că nicĭ se vede vre-o carte ca să fi avut eĭ vre-odată parte în această moşie Comarnicu şi în munţĭ, decît acele zapise ce s'aŭ arătat dintru întîiŭ ; care, cu toate acestea, fiind iscălite (?) de dînşiĭ, nu pot se aĭbă nicĭo dovadă saŭ mărturie vrednică de credinţă ; şi, chiar de ar fi şi avut, iarăşĭ se dovedeşte, din diata răposatuluĭ tatăluĭ dumnealuĭ Vorniculuĭ Filipescu, care zice că, pentru slujbele lor, se lasă de către boierĭ aceştı munţĭ pentru păşunea vitelor lor, nu însă ca să aibă şi stăpînire.

Drept aceia s'a hotărît de judecată ca să stăpînească numiţiĭ boierĭ şi pomenita mănăstire în pace şi nesupăraţĭ de către oamniĭ din Comarnic, atît părţile ce le aŭ în Comarnic, cît şi ale munţilor ce ţin fiecare.

1776, Fevruarie 13.

(Iscăliţĭ :) Grigorie al Ungrovlahieĭ ; Dimitrie Ghica, Mare-Ban ; Nicolae Ştirbeiŭ, Mare-Vornic ; Badea Ştirbeiŭ, Mare-

Vornic; Radu Văcărescu, fost Mare-Vornic; Ioan Iulianò, Mare-Logofăt; Ştefan Pîrscoveanu, fost Mare-Logofăt; Ianache Văcărescu, Mare-Vistier.

X.

Adecă noï, săţeniï din satul Comarnicu, din judeţul Prahova, dăm acest zapis al nostru la cinstita mînă dumnealuï Mare-Vistieriŭ Ianache Văcărescu, precum să fie ştiut că, apucîndu-ne pe noï ca să facem clacă şi dijmă pe moşia Comarnicul, care este domnească, cumpărată, iară noï pricinuind că avem parte de moşie în Comarnic, şi că sîntem şi moşneni, iară nu lăcuitorï acolo, nu am dat nicï clacă, nicï dijmă. Pentru care apucîndu-ne dumnealuï ca să se judece cu noï, ne-am rugat de ni-aŭ dat soroc, ca pînă la Crăciun să avem să aducem hrisoavele, zapisele şi cărţile ce vom avea. Iară pînă atuncï să nu avem nicïo supărare, nicï pentru adeturile moşieï. Şi atuncï, aducînd cărţile noastre, să ne judecăm, şi, de vom avea drept, să avem să luăm moşia supt stăpînirea noastră. Iar, de nu vom avea, să plătim dijma şi claca, şi toate avaeturile moşieï cîte vor fi. Dacă însă nu ne vom afla la maï sus zisul soroc ca să ne judecăm, să fie bună stăpînirea dumisale, şi să avem să împlinim toate avaeturile moşieï ca nişte lăcuitorï ce sîntem acolo, iar nu şi moşnenï. Şi pentru credinţă ni-am pus numele şi degetele noastre spre dovadă.

1776, Noemvrie 10.

Stoica Cojocaru adeverez; Gheorghe Cioncu, Mihaiŭ Petecilă, Stoica Ceauşul, Petre Băcanu, Mihaiŭ Botoriţă, Drăguş Olteanu, Gheorghe Juruliţă, Burlă Cernat, Costantin Buldumă, Tudor Toader.

Şi am scris eŭ, Petre Logofătul, cu povaţa lor, şi martur.

XI.

Anaforà.

Io Alexandru Ioan Ipsilant Voevod şi Domn a toată ţara Ungrovlahieï, dăm slugiï Domnieï Noastre luï Dumitru

Ceauşul al Divanuluĭ să meargă şi, precum maĭ jos scrie, să urmeze.

(Pecetea domnească.)

1777, Ianuarie 28.

Prea-Înnălţate Doamne,

Săteniĭ din Comarnic, judeţul Prahova, cari locuiesc pe a patra parte a moşieĭ ce este dreaptă cumpărătoare şi stăpînire a luminateĭ Case a Înălţimiĭ Tale, nu aŭ urmat de a face clacă, după obiceiul ţăriĭ, precum nicĭ de a da cuvenita dijma lor, pricinuind cum că acea parte din moşie este a lor, şi că răŭ a vîndut gheneralul[1] Cantacuzino. Pentru care, cu toate că ştiŭ că gheneralul Cantacuzino, pînă a nu vinde această moşie, precum şi altele, maĭ întîiŭ a cercetat toate pricinile pe care le avea cu aceştĭ oamenĭ, prin vechilul ce aŭ fost trimes la Divan, Costantin Nenciulescu, fost al 2-lea Logofăt[2], şi, după ce s'a întărit prin carte de judecată şi s'a dovedit că este dreaptă moştenire a numituluĭ Cantacuzino, aşa a făcut apoĭ şi vînzarea;

Cu toate acestea însă, spre a nu maĭ fi eĭ la îndoială în nicĭun chip, că li s'ar face vre-o nedreptate din partea mea, i-am chemat ca să vie la luminatul Divan al Măriеĭ Tale spre a li se face şi altă întrebare de iznoavă, şi, venind eĭ aicĭ, li-am zis ca să ieşim la judecată, iară eĭ, zicîndu-mĭ că aŭ cărţĭ, dar că nu sînt la eĭ, m'aŭ rugat ca să-ĭ las pînă la Crăciun nesupăraţĭ de clacă, şi că, la Crăciun, de nu vor veni să stea cu mine la judecată, să fie ştiut că nu aŭ niciо carte, că sînt nişte mincinoşĭ, şi să plătească şi claca şi dijma după obiceiŭ, rămîind ca clăcaşĭ aĭ satuluĭ, după cum aŭ fost şi pănă acum.

Decĭ, fiindcă de la Crăciun aŭ maĭ trecut 23 de zile, şi eĭ nu s'aŭ arătat să vie nicĭ pînă acum, ca să-şĭ lămurească

1 General rusesc. Banul Mihaĭ Cantacuzino.

2 Om al Văcăreştilor, el ajunge apoĭ Mare-Pitar; era, încă din vremea cînd era treti Logofăt în 1764, proprietar al moşieĭ Văcăreştĭ-de-Răstoacă, numită după el şi: Pitarul. Trăieşte încă biserica făcută de el acolo, la 1784 (vol. XV, pp. 45-7).

pricina, vederat este că toate mişcările lor sînt neadevărate şi viclene. Ci să fie luminata porunca Înălţimiĭ Tale ca să meargă mumbaşir zapciŭ, şi să ia pe numiţiĭ săteni să-ĭ aducă înaintea ispravnicilor judeţuluĭ, şi prin dînşiĭ să împlinească şi claca şi dijma, saŭ să încredinţeze prin înscris, supt a lor iscălitură, că eĭ nu aŭ nicĭo parte de moşie, şi că rele aŭ fost toate cererile ce aŭ făcut, după cum s'a dovedit şi din judecăţile ce aŭ avut şi maĭ înnainte, şi din pornirea lor de acum; saŭ să-ĭ aducă aicĭ ca să mă înfăţişez cu dînşiĭ şi să mă maĭ judec iarăşĭ înnaintea luminatuluĭ Divan al Înnălţimiĭ Tale. Iar hotărîrea cea desăvîrşită rămîne la Măria Ta.

1777, Ianuarie 17.

Al Innălţimiĭ Tale prea-supusă slugă,
Ianache Văcărescu Vistier.

XII.

Cu plecăciune sărutăm cinstita mîna dumneavoastre, boierĭ ispravnicĭ.

Prin plecata scrisoarea noastră către dumneavoastre, cinstiţĭ boierĭ ispravnicĭ, arătăm noĭ, tot satul Comarnicul, de la mic pînă la mare, că, venind dumnealuĭ Ceauşul de copiĭ[1], cu luminată carte a Prea-Înnălţatuluĭ nostru Domn, pentru pricina dijmeĭ satuluĭ, şi noĭ mergînd în zilele trecute la Bucureştĭ, şi neavînd la noĭ hrisoavele moşieĭ, am pus soroc pînă la Crăciun ca să venim cu hrisoavele. Am trimis oamenĭ după hrisoave, şi aşteptăm zi cu ziuă, dar încă n'aŭ venit. Iară noĭ, văzînd că nu ni-aŭ venit oameniĭ trimişĭ de noĭ, şi, după legătura cu care ne-am legat prin zapisul nostru, pe care am dat-o înnaintea Divanuluĭ, văzînd că aŭ trecut sorocul, ne-am dat platnicĭ ca să plătim venitul moşieĭ. Ci ne rugăm dumneavoastră, boierĭ ispravnicĭ, ca să avem dreptate să nu fim năpăstuiţĭ, că ar fi păcat. Şi cum ni fi mila Dumneavoastră. Iată că trimitem şi ve-

[1] De casă aĭ Domnuluĭ. V. n-l precedent.

chiliĭ din partea a tot satuluĭ pe Stoica Cojocarul, pe Gheorghe Hagiu, pe Moise Scafă, pe unchiaşul Stoica Ciuşa şi Costantin Minciună. Şi, orĭce vor face aceştĭ de maĭ sus numiţĭ, să fie făcut de tot satul. Şi, pentru maĭ adevărată credinţă, ne-am iscălit ca să se crează.

Fevruarie 15, 1777.

Micu Dulamă, Radu Dulamă, Stan Scafă, Mihaiŭ Miha[la]şcu, Radu Hagiu, Drăgoiŭ Micu, Gheorghe Pop[a], Comşa Leoncea, Stan Zbină, Vasile Teştepană.

Şi am scris eŭ, popa Stoica, cu zisa a tot satuluĭ.

XIII.

Adecă noĭ, săteniĭ din satul Comarnic, judeţul Prahova, dat-am credincios zapisul nostru . . . precum să se ştie că, cumpărînd Prea-Înnălţatul nostru Domn Alexandru Ipsilant Voevod moşia Comarnicul, a patra parte, de la gheneralul Mihaiŭ Cantacuzino, iară noĭ scoţînd la mijloc multe pricinuirĭ, arătînd cum că această moşie, a patra parte, pe care aŭ vîndut-o [dumnealuĭ] gheneralul Cantacuzino este a noastră, făcînd rea vînzarea luĭ, şi trimiţîndu-se isprăvnicelul ca să ceară venitul de pe această parte de moşie, şi noĭ arătîndu-ne cu nesupunere de a clăcui şi a da zeciuială după obiceiŭ, ne-am dus cu jalba la Prea-înnălţatul Domn, arătînd cum că noĭ avem hrisoave şi cărţĭ vechĭ şi zapise. După care a noastră nesupunere şi arătare că moşia este a noastră, cu hrisoave, cărţĭ şi zapise, Innălţimea Sa sorocindu-ne la judecată, noĭ am arătat că hrisoavele, cărţile şi zapisele nu le avem, fiind răpuse. Pentru care am fost căzut cu rugăciune la dumnealuĭ fost Mare-Vistier Ianache Văcărescu, punînd şi soroc de o lună şi jumătate, cu înscris, că vom merge cu hrisoavele la judecată ; iar, cînd nu ne vom ţinea după înscris, nicĭ cu hrisoavele, cărţile şi zapisele nu vom merge să ni căutăm judecată, atuncĭ să nu maĭ avem să maĭ facem nicĭo cerere, ci să dăm dijma şi claca moşieĭ. Apoĭ, maĭ trecînd şi peste acel soroc încă două lunĭ, şi

neducîndu-ne cu hrisoavele şi zapisele ce am fost zis că avem, şi cunoscînd şi noĭ înşine că răŭ şi fără cuvînt umblăm pricinuind şi străgănind, din buna noastră voie am căzut cu rugăciune, legîndu-ne prin acest zapis al nostru ca să avem a clăcui, să şi dăm zeciuala din toate sămănăturile ce vom avea pe moşie, pe care să o stăpînească luminata Casă a Înnălţimiĭ Sale cu pace din partea noastră şi a tot neamuluĭ nostru, cum şi a sătenilor noştri, pentru că rea a fost cererea noastră şi toate cîte le-am zis noĭ, purtîndu-ne cu vicleşug. Iar, dacă vre-odată vre unul din aĭ noştri ar umbla făcînd turburărĭ viclene, ca să nu dea dijma şi clacă, unul ca acela să fie de mare pedeapsă şi urgie. Şi pentru maĭ adevărată credinţă ni-am pus numele şi degetele noastre maĭ în jos, spre încredinţare, fiind faţă şi alţĭ marturĭ.

18 Fevruarie 1777.

Stoica Cojocarul din Comarnic adeverez; Gheorghe Ciuşa de acolo, adeverez; Stoica Ciuşa de acolo, adeverez; Moise Scafa adeverez; Costantin Minciună adeverez; Mihu Dulamă adeverez; Stan Scafă adeverez; Radu Hagiu adeverez; Gheorghe Pop[a] adeverez; Stan Zbină adeverez; Comşa Moiceanu adeverez; Vasilie Stepana adeverez.

Iară noĭ am fost vechilĭ din partea tuturor celorlalţĭ sătenĭ cu cartea lor...

Radu Dulamă adeverez, Mihalaşcu, Drăgoiŭ Micu, Marin fost al doilea Pitar, martur.

Şi am scris acest zapis cu povaţa lor.

Costantin Căpitanul, martur, Ioan Logofătul, martur.

Şi acum, venind înaintea noastră Cîrstea, şi Potoriţă, şi Stoica Cojocarul, şi Micu Dulamă, şi Ciuşa, vechilĭ fiind şi din partea tuturor sătenilor comărnicenĭ, şi întrebîndu-ĭ noĭ dacă acest zapis este al lor, eĭ înşişĭ aŭ zis că al lor este şi că de a lor bună voie aŭ dat în mînile boierilor ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ Prahova. I-am maĭ întrebat asemenea de aŭ maĭ găsit niscaĭva cărţĭ pentru această moşie, de ziceaŭ că şi eĭ aŭ parte de moşie, şi ni-aŭ răspuns că

nicĭ aŭ găsit vre-o carte, nicĭ că aŭ. Neavînd dar nicĭun fel de carte, rămîne acest zapis al lor de bună credinţă.

Aceasta adeverim.

1777, Dechemvrie 14.

Al Ungrovlahieĭ Grigorie, Al Mirelor Filaret, martur.

Nicolae Dudescul, Mare-Ban, martur; Nicolae Brîncoveanul, Mare-Vornic; Badea Ştirbeiŭ, Mare-Vornic, martur; Ştefan Prîscoveanu, Mare-Logofăt, martur; Scarlat, Mare-Logofăt, martur.

IX.

ACTE PRIVITOARE LA MÓȘIA BREAZA

(După copiile din archiva d-luĭ G. Gr. Cantacuzino.)

I.

Milostiiŭ bojiiŭ Ioan Nicolae Alexandru Voevod i gospodar zemle ungrovlahiscoi dat-am Domnia Mea această carte a Domnieĭ Mele cinstituluĭ și credinciosuluĭ boieruluĭ Domnieĭ Mele Iordache Crețulescu, Vel Logofĕt, ca să fie volnic de să aibă a ținea și a stăpîni toată partea de moșie din satul Breaza, din județul Prahoveĭ, cîtă ar fi a luĭ Gheorghe Cantacozino beizadeà, feciorul răposatuluĭ Șerban Voevod, și cu Rumîniĭ, și cu muntele, și cu tot venitul de pretutindenea. Pentru că, avînd la acest sat, Breaza, părțĭ de moșie și Gheorghe Cantacozino beizadeà și Toma Spătarul [1], apoĭ, făcîndu-se eĭ hainĭ și hicleanĭ de către puternica Împărăție, s'aŭ dat din porunca Împărățieĭ toate satele și moșiile lor pre seama domnească. Decĭ și Domnia Mea încă am socotit de am dăruit prę cinstitul și credincios boierul Domnieĭ Mele Iordache Crețulescu, Vel Logofĕt, cu acest sat Breaza, întăiŭ cu partea Tomeĭ Spătarul, după cum arată într'altă carte a Domnieĭ Mele ce am făcut la mînă, iar acum i-am dăruit și partea luĭ Gheorghie Cantacozino beizadeà, cîtă s'ar afla toată, ca să fie de ajutorul caseĭ dumisale pentru dreapta și credincioasa slujbă ce slujesc Domnieĭ și țăriĭ. Întărind cu această carte a Domnieĭ Mele ca să fie și să stăpînească cu bună pace, neclintit de către nimenĭ, adeverindu-o și cu cinstițiĭ dregătoriĭ Divanuluĭ

Domnieĭ Mele: jupan Radul Popescu, Vel Vornic, i jupan Iordache Crețulescu, Vel Logofăt, i jupan Dumitrache Ramadan, Vel Spătar, i jupan Grigorie Halipinschi [1], Vel Vistier, i jupan Manolache, Vel Clucer, i jupan Ianache Stamo, Vel Postelnic, i jupan Niculae Roset, Vel Păharnic, i jupan Mateiŭ Crețulescu, Vel Stolnic, i Costandin Băleanul, Vel Comis, i Panaiot, Vel Sluger, i Grigorie Greceanul, Vel Spătar, i Barbul Mereșanul, Vel Pitar; și ispravnic Costandin Văcărescul, Vel Logofăt. Și s'a scris de Grigorie Logofătul Conțescul, biv treti Vistier.

În Bucureștĭ, mesița Ghenarie 24, leat 7228 [= 1720].

Io Nicolae Voevod.

(Pecetea domnească.)

Costandin Văcărescul, Vel Logofăt, procit.

II.

Copie scoasă întocmaĭ după cartea Ancuți Filipeaschi, ce adeverează pentru partea de moșia Breaza a soră-si răposateĭ Maricăĭ Filipeaschi, ce a lăsat danie sfinteĭ mănăstirĭ Mărgineni.

Adeverez printr'această carte a noastră la sfînta mănăstire Mărginenĭ, pentru partea de moșie Breaza, fără Rumînĭ, a răposateĭ soră-mi, Maricăĭ Filipeasca, că a dat-o danie sfinteĭ mănăstirĭ Mărginenĭ, și adeverim și noĭ cu iscălitura, întărindu-se și cu multe mărturiĭ vrednice de credință.

Leat 7251 [= 1743], Fevruarie 20.

Ancuța Filipeasca, Ioachim arhimandritul Mărgineanul, adeverez; Pîrvu Cantacuzino, biv Vel Serdar, martur.

III.

Dat-am cartea noastră de adeverință Sfințieĭ Sale părintelui egumen de la Mărginenĭ, chir Antim, pentru că, aducîndu-ni o luminată carte a Măriei Sale luĭ Vodă Manea

[1] Halepliul, din Halep.

i Dragomir de la Breaza, ce se numesc pe poreclea lor Mrejnicĭ (?), pentru 2 roate de moară ce aŭ fost ale lor şi ale altor doĭ tovarăşĭ aĭ lor, care această moară cu 2 roate la alegerea şi hotărnicia moşieĭ, fiindcă aŭ căzut pe moşia sfinteĭ mănăstirĭ Mărgineni de la Breaza, care a cumpărat-o de la dumnealuĭ Costandin Filipescu, biv Vel Vistier, şi. găsind această moară zălogită de aceĭ doĭ tovarăşĭ aĭ lor la alţiĭ, li-a întors baniĭ Sfinţia Sa acelora, şi a rămas moara jumătate pe seama mănăstiriĭ, şi jumătate pe seama Mani şi a luĭ Dragomir, şi, aducîndu-ne această luminată carte a Măriĭ Sale luĭ Vodă ca să li întoarcă egumenul baniĭ şi pe partea lor, şi moara să o preţuiască meşter morar, starea ce va fi fost cînd a cumpărat egumenul moşia, şi să li împlinim baniĭ ce li va face pe partea lor, am chemat treĭ morarĭ, fiind şi noĭ faţă, şi aŭ preţuit moara, fiind toate lemnele vechĭ, şi înveliş[ul] cu toate hiarăle şi pietrile, şi toate cîte sînt ale moriĭ, cu cheltuiala zăgazuluĭ, că face talere 63; şi talere 41 a dat Sfinţia Sa maĭ nainte lor, iar talere 22 am hotărît să aibă a li maĭ da după preţuirea moriĭ ce s'a făcut, după cum este luminata porunca Măriĭ Sale luĭ Vodă, şi să stăpînească Sfinţia Sa părintele egumen moara cu bună pace. Aceasta scriem.

Fevruarie 28, leat 7257 [= 1748-9].

Mateiŭ Cantacuzino, Vel Serdar.

IV.

Dat-am credincios zapisul mieŭ la mîna dumnealuĭ Nicolae biv Vel Păharnic precum să se ştie că, fiindu-ĭ datoare răposata muma mea cu zapis ot leat 1756, Aprilie 3, capete talere doă sute cincĭzecĭ i dobînda lor, talere doă sute cincĭzecĭ, ce se fac peste tot talere cincĭ sute, care banĭ neavînd eŭ ca să-ĭ plătesc cu banĭ gata, după datoria ce am ca un clironom ce sînt, m'am aşezat cu dumnealuĭ de i-am dat moşia Breaza ot sud Prahova, ce se hotăreşte cu moşia sfinteĭ mănăstiri Mărgineni i cu moşia dumnealuĭ Toma Creţulescu, biv Vel Ban, ce se numeşte iarăşĭ Breaza,

drept talere şase sute cincĭzecĭ, cu cari banĭ plătindu-se datoria răposateĭ maicăĭ, ce se cuprinde maĭ sus, am luat şi în mîna mea, banĭ gata, talere una sută şi cincĭzecĭ. Care, această moşie, măcar că a fost a răposatuluĭ părinteluĭ mieŭ, dar, fiindcă, cum mi s'a dat, atît moşia aceasta, cît şi altele, din luminatul Divan al Măriei Sale Domnuluĭ nostru Io Alexandru Ipsilant Voevod, cu carte de judecată, spre împlinirea zestrilor mumiĭ mele, ci dar de acum numita moşie, dinpreună cu satul i cu cîrciumile ce se află pe dînsa, să o stăpînească dumnealuĭ Păharnicul Nicolache şi coconiĭ dumnealuĭ, cu pace de către mine şi de către tot neamul mieŭ, după cum aŭ stăpînit-o şi părinţiĭ mieĭ, fiindu-ĭ dumnealuĭ moşie ohamnică şi stătătoare. A căriea moşie zapisele cele vechĭ fiindcă s'aŭ răpus, nu s'aŭ dat dumnealuĭ Păharniculuĭ Nicolache. Şi, pentru maĭ adevărată credinţă, m'am iscălit, şi mi-am pus şi pecetea, iscălindu-se şi alţĭ boierĭ martorĭ, ca să se crează.

Anul 1775, Aprilie 1.

(Pecetea.) Nicolae Păharnic, adeverez.

Nicolae Dudescul, Vel Vornic, martur.

V.

Adecă eŭ, Ivan Moraru ot satul Breaza, încredinţez printr'acest zapis al mieŭ spre a fi ştiut că, avînd, pe această moşie Breaza dintr'acest judeţ Prahova, o dărstă cu o roată, după învoirea ce am fost avut cu stăpîniĭ moşii, cînd le-am fost făcut întăiŭ, am stăpînit-o pînă acum. Dar, fiindcă acum s'a cumpărat această moşie Breaza de Măria Sa Prea-Luminata Doamna Luxandra Hangerì, am vîndut-o Mării Sale această dîrstă în drept talere cincĭzecĭ, cu bună voia mea şi nesilit de nimenea, care banĭ i-am primit toţĭ deplin în mîna mea, prin dumnealor boieri ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ. Şi, spre încredinţare, am dat acest zapis în care ne-am iscălit maĭ jos, şi mi-am pus şi degetul la numele mieŭ în loc de pecetie.

1799, Ghenarie 17.

Eŭ, Ivan Moraru ot Breaza, vînzător, adeverez.

Popa Stoica ot Breaza, martor; Ioniță Jelea, martur; Mihalache, proin vătaf, martur; Costandin Pîrvu, martur: ...μαρτιρό.

Trecut în condica județuluĭ. Dumitrache Condicarul.

Sud. Prahova.

Viind şi înnaintea noastră, ni arată că de a luĭ bună voie a vîndut dîrsta la Măria Sa Doamna, pe care şi-a primit şi toțĭ deplin baniĭ, după coprinderea zapisuluĭ acesta; pentru care l-am adeverìt şi noĭ cu iscăliturile acestea.

99, Ghenarie 26.

[Iscăliturile ispravnicilor.]

X.

CARTEA PATRIARHALĂ PENTRU SINAIA.

În culegerea sa de acte cu privire la proprietățile Eforiei Spitalelor Civile d. Al. Gălășescu a dat o traducere a cărții patriarhale pentru Sinaia. Aflînd vechea traducere între copiile de documente ale d-lui G. Gr. Cantacuzino, o credem, ca fiind mult superioară, vrednică de a fi cunoscută :

Gavriil, cu mila lui Dumnezeŭ, arhiepiscop al Romei-Nouă și a Toată Lumea Patriarh.

Nefiind lucrurile vremilor pururea tocmite și așezate într'o stare, ci, cînd într'un fel, cînd într'altul, iar alte ori schimbîndu-se și prefăcîndu-se, priimind multe feluri de primejdii după curgerea vremilor, socotit-aŭ cei cu întreagă înțelepciune, judecînd lucrurile, să întemeieze și să întărească lucrurile lor cele de Dumnezeŭ și supt adevărată unire să le tocmească, și, mai vîrtos, dumnezeiești și sfinte fiind lăcașuri, a le aduce supt chiverniseala și stăpînirea Măririi Noastre, adecă sfîntului patriarșesc, apostolesc și de toată lumea Scaunului, ca să se învredniceze de a lui bună chiverniseală și iubită slobozenie, după al săŭ canonicesc obiceiŭ, care a noastră Biserică cea Mare a lui Hristos aŭ cîștigat a dărui lor lucruri ca acestea, slobozenia fără nicio dare, ca, de toată lumea ferindu-se și păzindu-se, întru mai multă sporire să adauge,—că, într'alt fel, neîmbogățindu-se cu acest fel de chiverniseală și purtare de grijă, ci supuindu-se

supt stricăciune, vor cădea, şi întru nimic vor rămînea. Decĭ şi ceĭ ce aŭ ostenit întru acele bune fapte, niciun folos nu vor avea.

Drept aceia şi prea-cinstitul şi de tot bunul neam Spătarul cel Mare al luminoaseĭ Domnii Ţeriĭ-Rumăneştĭ, chirio Mihail Cantacuzino, al Cumpătării Noastre iubit fiŭ duhovnicesc, întîmpinînd pre noĭ, în Odriiŭ fiind, ni-aŭ povestit, prin mijlocul soboruluĭ, cum că, din dumnezeiască rîvnă, aŭ ridicat din temelie, în Ţara-Rumănească, pentru spăsenia sufletuluĭ dumnealuĭ şi pomenire neîncetată luĭ, părinţilor dumnealuĭ, o. sfîntă şi cinstită mănăstire ce se numeşte a Prea-Sfinteĭ Stăpîneĭ Noastre de Dumnezeu Născătoareĭ, în muntele de acolo ce se chiamă Bucegiŭ, pe margenea rîuluĭ Prahova, pre care şi Sinaia o aŭ numit-o, bine făcînd, îndemnîndu-se de multă dragoste şi cucernicie luĭ ce avea către sfîntul şi de Dumnezeŭ umblatul muntele Sinaĭ. Şi, poftind a nu fi numai zidirea zingură, ci şi bine să-ĭ facă eĭ, şi chivernisirea eĭ cu înţelepciune socotindu-o, grăbindu-se, aŭ întărit-o cu cărţĭ domneştĭ şi cu luminoase hrisoave, a prea-luminatuluĭ şi prea-înnălţatuluĭ şi de Dumnezeŭ temător şi oblăduitoruluĭ Domn Io Costandin Basarab Voevod a toată Ţara-Rumănească, fiul Cumpătăriĭ Noastre, cel dupre Sfîntul Duh iubit,— purtînd grijă pentru această cinstită mănăstire, precum Dumnezeŭ iubeşte, şi cu multe dumnezeieştĭ darurĭ şi bogate dăruiele împodobindu-o pre ea, a fi de tot slobodă şi fără de nicĭo dajdie, precum şi luminoasele cărţĭ aceleaşĭ domneştĭ cu de-amăruntul scriŭ. Încă acest boier, ce s'aŭ zis maĭ sus, aŭ zidit, precum aŭ zis, si alt monidrion [1], şi biserică, ce se numeşte a Sfinţilor Ierarhĭ, în Bucureştĭ, ce se chiamă Colţea,— iar pentru spăsenia sufletuluĭ şi de pomenire neîncetată.

Decĭ, pentru aceste cinstite mănăstirĭ aŭ învrednicit şi pre Cumpătul Nostru a le dărui pre ele cu cîtă cucernicie s'ar cădea şi bisericească cinste, iar de către Biserică a le adeveri la slobozirea fără de nicĭo dajdie pănă în vecĭ. Drept

1 Mănăstioară.

aceia, cererea luĭ cu dragoste primind, bună fiind, şi plăcută, şi spre bun gînd căutînd, scriem cu puterea şi cu stăpînirea Duhuluĭ Sfînt şi adeverim prin mijlocul soboruluĭ, d'inpreună cu prea-sfinţiţiĭ şi prea-cinstiţiĭ arhiereĭ ce se află cu noĭ, celor întru Duhul Sfînt iubiţilur fraţĭ şi împreună-slujitorĭ, ca sfînta şi cinstita mănăstire ce s'aŭ zis, a Prea-Sfinteĭ Stăpîneĭ Noastre de Dumnezeŭ Născătoareĭ, ce se chiamă Sinaia, care se află în muntele Bucegilor, lîngă rîul Prahoveĭ, precum scrie ale eĭ domneştĭ şi prea-luminoase cărţĭ, aşijderea şi cealaltă din Bucureştĭ monidrie şi biserică, a Sfinţilor Celor Treĭ-Ierarhĭ, care s'aŭ zidit din temelie, precum s'aŭ zis, de la cela ce s'aŭ zis boierul Marele-Spătar chiriu Mihail Cantacuzino, d'impreună cu toate ale lor cîştigurĭ şi moşiĭ cîte s'aŭ dat lor, atît de moşiĭ stătătoare, cît şi din dobitoace pornitoare, care acum vor fi, şi după aceia cu mila luĭ Dumnezeŭ se vor face şi se vor adaoge, să fie şi să se numească, şi de către toţĭ să se cunoască slobode, fără dajdie şi nesupuse, şi de către tot obrazul necălcate, până in veciĭ vecilor. Nimuluĭ nimica să nu fie datoare a da nicĭun ban mic, nicĭ Mitropolituluĭ celuĭ de pe loc, nicĭ altcuiva; destul numaĭ arhiereuluĭ celuĭ de pe loc să-l pomenească după canonicescul obiceiŭ, iar altcuiva să nu ceară nicĭ de cum, avînd tărirea şi puterea, şi de către a noastra Marea luĭ Hristos Biserică scrierile cele domneştĭ, care s'aŭ dat sfinteĭ mănăstirĭ Sinaia, întru lucrare nemişcată şi neprefăcută. Iar cine dintr'aceste toate, saŭ oblăduitor, saŭ arhiereŭ, saŭ boier, saŭ cu stăpînire, saŭ alt cineva, mic saŭ mare, ar îndrăzni, orĭ în ce fel de chip, să răzvrătească şi să clătească slobozirea cea fără de dajdie a sfintelor mănăstirĭ ce s'aŭ zis maĭ sus, şi va ispiti pre ele orĭ în ce fel şi le va supăra, saŭ, din cele toate cîte scriŭ cărţile domneştĭ pentru ele, până la o simcea le va călca, şi va strica ceva şi va păgubi mănăstirile acestea, cu gînd lăcomesc şi cu mînă iubitoare de răpire, împotriva luĭ Dumnezeŭ luptîndu-se, afurisit să fie de la Domnul Dumnezeŭ Atotţiitorul, şi blestemat, şi neiertat, şi întreg după moarte, în vecĭ, să fie supt blestemul părinţilor celor sobor-

niceştĭ, şi vinovat foculuĭ celuĭ veşnic. Drept aceia, întru adeverinţa acesteĭ slobozirĭ a sfintelor acestor lăcaşurĭ, s'aŭ scris şi s'aŭ dat lor şi acest patriarşesc, sobornicesc şi adevărată scrisoare în membrană[1], adecă în cojnecă, scrisă.

1702, Octomvriu 18.

(Iscăliţĭ:) Gavriil, arhiepiscopul Romeĭ ceĭ Nouă şi a Toată Lumea patriarh, împreună cu doĭsprezece episcopĭ sobornicĭ.

---

[1] Pergament

XI.

CEA MAI VECHE TIPĂRITURA GRECEASCA DIN ŢARA-ROMANEASCA.

La 1714 un Grec cărturar, care era foarte bine lămurit cu privire la cultura contemporană a veaculuĭ săŭ, pe care-l apără de învinuirea Apusuluĭ că ar fi decăzut şi sălbătăcit, Helladius, scrie, în ***Status praesens Ecclesiae graecae*** (fără loc de tipărire), un capitol întreg [1] despre tipografiile greceştĭ din Ţara-Românească.

El arată cum, tiparul elenic neputînd să rămîie, după darnicul Vasile-Vodă, în Moldova [2], «Patriarhiĭ Grecilor şi alţĭ Mitropoliţĭ şi oamenĭ învăţaţĭ, cari aveaŭ o deosebită grijă de ţara lor», s'aŭ îndreptat la Domnul Ţeriĭ-Româneştĭ, cerînd ocrotirea luĭ. Şerban-Vodă Cantacuzino stăpînià pe atuncĭ în Bucureştĭ: Helladius însuşĭ o spune, el care i-a văzut adesea şi chipul, «icoana regală, plină de măreţie», în mănăstirea Cotrocenilor, în care a avut decĭ prilejul să fie adăpostit între călugăriĭ grecĭ, aşezaţĭ de acest ctitor al lăcaşuluĭ. Dar se pomeneşte şi altă părere: acela către care s'ar fi ridicat rugăciunea pribegilor doritorĭ de a răspîndi cărţĭ în limba lor, ar fi fost «tatăl acestuia», decĭ Constantin Postelnicul Cantacuzino. Şi eruditul grec adauge că această părere i se pare «maĭ probabilă».

[1] Al II-lea, p. 10 şi urm.

[2] Acolo s'a tipărit numaĭ „Tomosul" din 1642 al Patriarhuluĭ Partenie; v. Bianu şi Hodoş, *Bibliografia romînă veche*, I, pp. 119, 535-6.

Această tipăritură d'intăiu, cantacuzinească, e «*Marcada*, în versurĭ politice», adecă populare, în graiŭ vulgar , «care cuprinde o povestire, în ce chip fata unuĭ Evreŭ foarte bogat, Marcada, ajunse a iubi pe un tînăr Grec, de care fiind răpită, ea fugi în Ţara-Românească, şi aicĭ, după ce s'a botezat, s'a şi măritat cu el». I se pare acestuĭ om învăţat că această carte «e împodobită foarte elegant cu agrementele limbiĭ si versurilor şi istorieĭ însăşĭ, pentru a nu maĭ vorbi de dragostea cuvioasă şi plină de cuviinţă ce se arată acolo, cu care prilej se expun in chip minunat şi prostiile şi năravurile Evreilor». Ca a doua publicaţie se înseamnă «Isprăvile luĭ Mihaĭ Viteazul»[1].

[1] „Caput II. *De Typographia in Walachia et de libris ibi impressis.* Hisce ita male quamvis succedentibus, nunquam tamen Graecorum Patriarchae aliique Metropolitae ac eruditi homines, quibus maxima Patriae cura est, tot periclis absterriti, quietem agere voluerunt, quin alia excogitarent atque invenirent remedia, quibus hanc librorum inopiam sublevare valerent. Ad Principem itaque Walachiae se contulerunt, suppliciter obsecrantes, ut, quia in Moldavia magnis periculis exposita res haud feliciter successerit, huic negotio tutelam patrociniumque suum benigne concedere vellet. Primus qui hoc annuit Graecis Princeps, Serbanus-Boëbodas (cuius imaginem regiam plane maiestatem prae se ferentem in Monasterio splendidissimo, Cotruciani, a se aedificato, non procul a Bucuresti, mihi saepius videre contigit) fuit, ut arbitror, sed alii patrem iam huius, quod magis credibile est, fuisse constanter affirmant; sub cuius auspiciis, Mercada edita est, versibus politicis; qui historiam quandam comprehendit, quo pacto ditissimi Iudaei filia, Mercada dicta, ad amorem cuiusdam graeci iuvenis pervenerit, a quo arrepta Walachiam aufugit, ibique post sacrum susceptum fontem uxor eius facta est. Liber sane & linguae & versuum & historiae leporibus elegantissime adornatus, ut nihil dicam de pio modestoque inibi comprehenso amore, qua occasione etiam Iudaeorum stultitiae & mores mirifice exponuntur. Post hunc alius ligata oratione prodiit, qui Michael-Bees vocatur, qui princeps ante seculum & plures forte annos eximiis & heroicis virtutibus conspicuus, ita Turcas pessundedit, ut eius memoria hodieque inter ipsos immortalis maneat, atque Pontem Hadrianopoli ab ipso exstructum, quem Turci *Michalbei Kyprüsy* vocant Sultani Turcarum nunquam ingrediantur, causam praetexentes frivolam quoniam a christiano esset exstructus, quasi vero non innumeros pontes a christianis olim conditos saepe Turcarum Imperatores calcaverint. Comprehendit igitur hic liber istius principis virtutes atque gesta ; in cuius calce descriptio omnium vitiorum & virtutum, etiam politicis versibus, ad usum Serbani Boëbodae exstat."

E vorba de cărticica în care se cuprinde poema luĭ Stavrinos despre «Vitejiile luĭ Mihaĭ-Vodă» şi cronica dată ca urmare de Mateĭ Mitropolitul Mirelor [1]. O semnala Eug. Predescu în «Magazinul istoric», I, după o broşură veneţiană din 1742: de atuncĭ Gh. Dem. Teodorescu şi acum în urmă d. D. Russo [2] aŭ dat bibliografia ediţiilor acesteĭ scrierĭ foarte populare şi întrebuinţate anume cu scopul de a ridica pe Grecĭ împotriva stăpîniriĭ otomane.

E interesant locul unde s'a retipărit Povestea luĭ Mihaĭ. În Veneţia trăiaŭ o sumă de Epiroţĭ cari păstraŭ maĭ strînse, şi după întoarcerea acasă, legăturile cu Creştinătatea apuseană şi aveaŭ o maĭ vie cunoştiinţă de chemarea naţieĭ lor. Era firesc decĭ ca în acest centru grecesc de lîngă bogata biserică a Sf. Gheorghe, în cimitirul căreia dormiaŭ şi Zotu Tzigaras, ginerele luĭ Petru-Vodă Şchiopul şi Apostolo fratele săŭ, editorul Croniceĭ lui Ieroteiŭ de Monembasia, contemporan cu Mateĭ al Mirelor, să se fi împrospătat prin noua tipăritură amintirea faptelor luĭ Mihaĭ, cîntate de un Grec, care dădea şi «palicarilor» un rost în lupta desrobitoare de la Călugărenĭ.

Dar putem lămuri şi maĭ bine chestia retipăririĭ broşuriĭ despre Mihaĭ, pentru a trece apoĭ, pe basa resultatelor cîştigate, la cîntecul «Marcadeĭ feteĭ de Evreŭ».

Ediţia din 1785, apărută tot la Veneţia, nu e decît reproducerea celor din 1768 şi 1742, care sînt precedate de broşurile din 1710, 1683 şi 1672. Toate se deschid cu prefaţa lămuritoare, foarte călduroasă pentru Mihaĭ, a unuĭ «Neofit ieromonahul». Papiu propunea [3]

[1] Papiu, I, p. 279 şi urm.

[2] În Ἑλληνομνήμων al luĭ Spiridon Lambros, pe 1910. Cf. şi *Studiĭ şi critice*, Bucureştĭ, 1910. Traducerea românească a luĭ Stavrinos a fost refăcută şi reeditată de tipografia „Neamul Românesc".

[3] P. 277.

să se vadă în el Neofit din Morèa, Cavsocalivitul, dascăl şi scriitor (până la 1788), care a publicat în 1761 un çunoscut, prea cunoscut Comentariu la Gramatica luĭ Teodor Gaza [1], apoĭ o Slujbă a Sfinţilór Varvara şi Sofronie, apărută la Leipzig în 1755; el a dat şi forma românească lucrăriĭ de polemică teologică «Praştia» [2].

Un alt Neofit era un cleric foarte bine privit la Curte, dăruit de Doamne şi de jupânesele boierilor celor marĭ din Bucureştĭ; la începutul anuluĭ 1765, Daniil, Mitropolitul Brăileĭ, căpătă pentru el «tomosul» patriarhal şi beratul împărătesc pentru a fi aşezat ca episcop al Scaunuluĭ, din noŭ întemeiat astfel pentru dînsul, al Hotinuluĭ. Pe Neofit această înnaintare îl costa până atuncĭ cincĭ pungĭ şi jumătate şi, fiind vorba de alte plăţĭ şi de multe primejdiĭ, el se hotărî să părăsească această situaţie. Peste doĭ anĭ era preotul Companieĭ greceştĭ din Sibiiŭ. Acolo trăi mulţĭ anĭ acest «Νεόφυτος ἀρχινομικός», care-şĭ făcea testamentul la 10 Maiŭ 1797 [3].

S'ar crede şi am afirmat-o cîndva că acest Neofit a făcut prefaţa la povestirea despre Mihaĭ şi urmaşiĭ luĭ în Scaunul muntean. Dar ea se află şi *în ediţia întîiu*, aşa încît trebuie să ne oprim asupra unuĭ Neofit care trăia atuncĭ, la 1672.

Şi acesta era însă un Grec de la noĭ, şi un cunoscător de lucrurile de peste munţĭ. Şi iată din ce se vede aceasta; vorbind despre moartea luĭ Mihaĭ la Turda, el adauge că locul se află «în părţile Ardealuluĭ, unde e Scaunul Crailor»: ***«în care loc viteazul Mihaĭ, cînd a stătut Craiu, a clădit o mănăstire a ortodocşilor, şi stă şi până azĭ, spre laudă luĭ Dumnezeŭ,***

[1] V. şi *Istoria literaturiĭ romîne în secolul al XVIII-lea*, II, pp. 39 (dar nu el putea da şi ediţia din 1806 a poemelor greceştĭ), 45.

[2] Cf. Erbiceanu, *Revista teologică*, III, p. 89; *Cronicariĭ grecĭ*, p. x, nota 1, p. xxx; Sathas, Νεοελληνική φιλολογία, p. 512.

[3] Iorga, *Contribuţiĭ la istoria literaturiĭ romîne*, în „Analele Academieĭ Romîne", XXVIII, p. 186 şi urm.

și veșnica-ĭ amintire, și mîntuirea luĭ sufleteascăy[1]. Ar fi deci cineva care cunoaște Ardealul și care știe despre mănăstirea Arhanghelilor, făcută de Mihaĭ în Bălgrad, pentru Vlădica Ioan, care a fost așezat de dînsul ca Mitropolit al acestor părțĭ.

Această mănăstire nu maĭ ființă, de altminterea, *încă de la începutul veacului*. Și astfel se putea hotărî deci că prefața a fost scrisă de un Neofit care trăia în veacul al XVII-lea. Să se observe și titlul de Craiu ce dă stăpînitorilor, cari se maĭ urmaŭ încă atuncĭ, aĭ Ardealuluĭ. Că Mihaĭ «a stătut Craiu» pare ca o parafrasă a mențiuniĭ documentare de la 1698, luată și ea din acte maĭ vechĭ, că: «Mihaiŭ-Vodă au fost Craiŭ într'acea parte de loc»[2].

Neofit spune că, la cetirea acestor versurĭ, nu-șĭ *închipuie* numaĭ pe Mihaĭ, ci ca și cum îl *vede* luptînd (δὲν φαντάζομαι ἄλλο, μόνον πῶς βλέπω νὰ ἀνδραγαθῇ). Să fi apucat în tinerețele luĭ zilele Viteazuluĭ? N'ar fi cu neputință. Îl vedem dînd o dată precisă. care nu e în Stavrinos, pentru plecarea luĭ Mihaĭ la Constantinopol: anul 1588[3]. Chestia datoriilor țeriĭ, «înmulțite și ajunse la sume fără margenĭ», luarea de noul Domn a rămășițelor asupra sa, «dupĭ obiceiŭ», sînt bine lămurite, și iarășĭ independent de poemul ce se editează. Uciderea luĭ Stavrinos și a fiuluĭ, «peste treĭzecĭ de anĭ», de Ștefan-Vodă Tomșa (de fapt cîrmuiește numaĭ în 1611-5, 1620-3, și uciderea pare să fi avut loc în Domnia întăiŭ) e însemnată ca de unul care a fost martur al acestor fapte. «După multă vreme» (μετὰ πολὺν καιρὸν) se află poema, cu a luĭ Mateĭ.

[1] Ἐκεῖ ὁποῦ εὑρίσκετο τεντωμένος, εἰς τοὺς τόπους τῆς Ἐρδελίας, ὅπου εἶναι θρόνος τῶν Κραλλίδων, εἰς τὸν ὁποῖον τόπον ὁ ἀνδρεῖος Μιχάλης, ὅταν ἐκάθισε Κράλλης, ἔκτισεν ἕνα μοναστήριον τῶν ὀρθοδόξων, καὶ στέκεται ἕως τὴν σήμερον, εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ αἰδιον μνήμην, καὶ ψυχικήν του σωτηρίαν; în Papiu, p. 280.

[2] Iorga, *Socotelile Sibiiuluĭ*, în „Analele Academieĭ Romîne", XXI, nota *a*.

[3] Dar, socotind 13 anĭ Domnia, se vede că el se gîndia la anul suiriĭ pe tron.

Neofit numeşte pe editor. E tot un Grec din Pogoniana, «foarte prieten» al Vlădicăĭ Mirelor (συμπατριώτου καὶ φίλου κατὰ πολλὰ τοῦ ῥηθέντος ἀρχιερέως). El cheltuieşte. E Panos Pepanu, care era un «prea-iubitor de învăţătură».

Îl cunoaştem. Dona Pepano face la 1661 mănăstirea de «la Mostişte, în locul care să chiamă Mărcureştĭ»; el fuge de ciumă la 1675; la 1677 îşĭ face testamentul, şi i-l tălmăceşte din limba grecească «în limba Romînilor» însuşĭ Constantin Cantacuzino Stolnicul, «din marea prietenie şi iubire» [1]. Dona trăise prin Veneţia şi fusese prietenul de tinereţă, dacă nu colegul de studiĭ, al viitoruluĭ Stolnic [2].

Panos însuşĭ, Pană, «jupînul Pană», se afla acolo, la Veneţia, cînd Constantin, puţin după moartea tatăluĭ, veni de la Constantinopol, lăsîndu-şĭ «borfuşoarele» şi luînd cu sine o mică sumă de întreţinere în «lădişora cea de nuc» [3]. Pană-l duce la Padova, «Baduva», aşezîndu-l, prin «luminatul Ioan Filip Cornilieĭ», la «popa ce-ĭ zic Alviz Florie», care lua «15 ducaţĭ pe lună» pentru găzduirea studentuluĭ romîn. Pană-i trimetea de la Veneţia sumele de nevoie pentru plata «popeĭ şi dascăluluĭ», Antonio dell' Acqua, iar apoĭ a noiĭ gazde, «jupăneasa Verghinia Romana», unde avea de tovarăş pe tînărul sas Martin Hermann [4].

Panos Pepanu nu publică se pare însuşĭ ediţia Isprăvilor luĭ Mihaĭ la Valentin Martali în Veneţia la 1672. Aceasta e o retipărire nemărturisită. La acea dată se pare că el nicĭ nu trăia.

La 1667 Constantin Cantacuzino era la Veneţia, şi Pană tot acolo. Eĭ vor fi trimes luĭ Neofit călugărul la Bucureştĭ litera grecească trebuitoare pentru a tipărĭ broşurĭ populare. A luĭ Stavrinos şi Mateĭ putea măguli neamul Doamneĭ Elina, mama studentuluĭ nostru,

[1] *Operele luĭ Constantin Cantacuzino,* Bucureştĭ, 1901, p. 13 şi urm.
[2] *Ibid.*, p. XXXVI şi urm.
[3] P. 1 şi urm.
[4] *Ibid.*

care era fiica luĭ Radu Șerban, eroul luĭ Mateĭ. Cealaltă broșură, *Marcada*, privia un fapt recent, *senzațional*, petrecut de curînd în Muntenia.

Aceasta o spune însușĭ titlul, pe care-l aflu într'o ultimă ediție nouă din «Istoria feteĭ de Evreŭ Marcada, pe care, la 1667, Iulie 15, a furat-o pe ascuns de la părințĭ, cari locuiaŭ în Constantinopol, în locul zis Fanarul, un tînăr Arnăut anume Dimu, și, venind în Țara-Românească, i-a dat Domnul loculuĭ multe, și a măritat-o cu el [1].»

Poema (ἡ ῥιμάς) începe cu jalea (ζάλη) părinților Marcadeĭ, cari o aveaŭ și «arvonită» cu alt Evreŭ. Scena se petrece în Fanarul «cel nobil și vrednic». Dimu Arnăutul era calfă de brutar. Marcada, fată de giuvaiergiŭ, e descrisă ca «albă și nostimă» (νόστιμη). Tînărul Grec face propagandă religioasă iubiteĭ sale, și ea se învoiește a-șĭ părăsi legea. Îĭ cere însă să n'o lase între Evreĭ, cari ar ucide-o, ci s'o răpească, ducînd-o departe, ca un adevărat „palicar"».

Și eŭ îțĭ voiŭ fi roabă, sclava ta smerită.

Cu ajutorul luĭ Hristos și al Sfîntuluĭ Nicolae, al prietenuluĭ Ghinea (Γγόνη) și al celor douăzecĭ și cincĭ de Albanesĭ cu plată, Marcada trece, noaptea, în haine bărbăteștĭ, cu barca la Aivasari. În lipsa eĭ, Evreiĭ se strîng și strigă: «οὐί, οὐί» și «ἀί, ἀί». Eĭ scot pungile, 300, pentru a căpăta de la Turcĭ dreptate:

Pe el să-l spînzure, pe dînsa s'o zugrume.

Caimacamuluĭ îĭ spun rabiniĭ și hahamul ce a făcut «haiducul» (χαϊτούτης) de brutar. Bostangiiĭ ieaŭ urma haraminilor (χαραμίδες), Dar hoțiĭ fură caiĭ urmăritorilor adormițĭ.

În acest timp fugariĭ îșĭ urmează calea:

[1] Ἱστορία Ἑβραιοπούλας τῆς Μαρκάδας, τὴν ὁποίαν, εἰς τοὺς 1667, Ἰουλίου 15, ἔκλεψε κρυφίως ἀπὸ τοὺς γονεῖς της, ὁποῦ ἐκατοικοῦσαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τόπον λεγόμενον Φανάρι, ἕνας νέος Ἀρβανίτης, ὀνομαζόμενος Δῆμος καὶ πηγαίνωντας εἰς τὴν Οὐγγροβλαχίαν, τὸν ἐτίμησεν ὁ Αὐθέντης τοῦ τόπου πολλά καὶ τοῦ τὴν ἔδωσεν εἰς γυναῖκα. Βενετία, tipografia grecească „Phoenix", 1869.

Πῶς ὁ Δῆμος ἐπῆρε τὴν Μαρκάδα
εἰς τὴν Οὐγκροβλαχίαν.

Η' πίκρα καὶ ἡ ἐντροπὴ τοὺς ὄβριοὺς κρατοῦσε,
Καὶ ὁ Δῆμος μὲ τὴν κορασιὰ τὴν στράτα περπατοῦσε
Ω῞ντας πάντα εἰς ὀρδινιά, διὰ νὰ πολεμήσῃ,
Καὶ τῶν ἐχθρῶν του ἀνδρικά, τὰ αἷματα νὰ χύσῃ.
Α'γάλι 'γάλι πήγαιναν, μὲ γέλοια καὶ τραγούδια,
῞Οτι στονοῦν δὲν ἔβαζαν, κλέφτες οὔτε ἀρκούδια.
Ο' Δῆμος ὡς ἐστρέφετον, κ' ἤβλεπε τὸ φεγγάρι,
῎Ετζ' ἄρχιζε νὰ τραγουδῇ μετὰ περίσσια χάρι:
Φεγγαράκι μου λαμπρὸν ὁποῦ τὴν νύκτα φέγγεις,
Καὶ εἰς τῶν νέων τὴν καρδιὰ πλήσια δροσίτζα πέμπεις.
Γιατὶ μεταῖς ἀκτῖνές σου βρίσκουσιν ἰατρίαν
Εἰς ταῖς τρομαχτικαῖς πληγαῖς, ποῦ δίχως εὐσπλαγχνίαν,
Ο' ἔρωτας τοὺς λάβωσε μὲ τὸ δικότου βέλος,
Καὶ γιατριὰ τοὺς ἔδειξε τῆς πεθυμνιᾶς τὸ τέλος;
Τάχα ποτὲ νἄν δυνατὸν, κανεὶς νὰ ἠμπορέσῃ,
'Απλήγωτος εἰς τὴν καρδιὰ ἀπ' αὐτὸν νὰ μνέσκῃ;
Καὶ ποιὸν μὲ τὸ δοξάρι του σφοδρὰ δὲν σαϊτεύει
Καὶ νικητὴς τὸ ὕστερον κατ' αὐτοῦ θριαμβεύει;
Καὶ ὄχι μόνον τὴν πληγήν, ἀμὴ καὶ τὴν μωρίαν,
Τὴν ἐδικήν του δίδει του νάχῃ γιὰ τιμωρίαν.
Συγχύζει του τὰ λογικά, καὶ εἰς ἀγωνία τὸν φέρνει,
Γιατὶ τὸν ὕπνον τὸν γλυκὺ ἀπὸ τὰ μάτια πέρνει.
Καὶ τὶ πλήσια χειρότερον, ὀντάθελεν πληγώσει,
Κανὴν ὁποῦ νὰ δύνεται τῆς πεθυμιᾶς νὰ σώσῃ.
Πολλαῖς μορφαῖς καὶ σχήματα, τὸν κάμει νὰ λαβαίνῃ,
Καὶ πότ' ἀετὸς πτερωτός, πότε κύκνος νὰ γένῃ.
Η῎ πότ' ὡς χρυσῆ βροχή, πλήσια νὰ κατεβαίνῃ,
Καὶ ἀπτῶν πύργων τὰ δώματα, στοὺς θαλάμους νὰ μπαίνῃ.
Α῎λλον πάλιν ὡς λαύρακα στὸ δίκτυ νὰ πομένῃ,
Χωρὶς κοντάρι καὶ σπαθὶ γέλοια ὀλονῶν νὰ γένῃ.
Καὶ ὄχι πλέον τὸ σχῆμά του ὁ κόσμος νὰ τρομάσῃ,
'Αμὴ αὐτοῦ τὴν ἀγνωσίαν, περίσσια νὰ γελάσῃ.
Ε'μβλέπωντας τὸν κυνηγὸν κυνῆγι πῶς ἐγίνῃ,
Καὶ μέσα σὲ μωροῦ παιδιοῦ τὴν σαγίνη νὰ μείνῃ.

Ε'τζι τραγουδῶντας συχνά, στρέφεο και ἐθώρει.
  Εἰς τ'ἀμάξι ὀπίσω του ποῦ κάθετον ἡ κόρη.
Καὶ μὲ πόθον ἐσήμωνε, καὶ τὴν συχνορωτοῦσε,
  Μήπως και κανεὶς λογισμὸς τὴν καρδιά της λυποῦσε.
Κὶ ὅσον τὴν παρηγόραε μετὰ γλυκά του λόγια,
  'Εδρόσιζεν μετὰ φιλιά, τὰ χείλη του τὰ δόλια.
Μιὰ πέμπτη λοιπὸν ξημέρωμα, ποῦ ἥλιος λαμπροφώρα,
  Καὶ μὲ τοὺς πλοκάμους τοὺς χρυσοὺς φώτιζε κάθε χώρα,
Εἰς τὴν πόλιν ἐμπήκασι τὴν πολυφημισμένη,
  Ποῦ Μποκουρέστι κράζεται, Βλαχιὰ τὴν ξακουσμένη.
Κὶ, εὐθὺς ὡσὰν ἐπέζευσαν, θέλησε νὰ ῥωτήσῃ
  Τὸ παλάτι τοῦ αὐθεντὸς γιανάτον προσκυνήσῃ.
Αὐθέντης τότε ὥριζεν, καὶ Καρατζιὰν τὸν λέγαν,
  Εἰς τὴν πίστιν πολλ' εὐσεβής, καὶ τὸν θεὸν τὸν μέγαν.
Ο'ποῖος ὡς τοὺς εἶδενε, λέγει του παλικάρι,
  'Απὸ ἡμᾶς τὶ βούλεσαι, εἰπέτο μετὸ θάῤῥει.
Φαίνεταί μου ἀπὸ μακρὰ νὰ ἔρχεσαι ὡς ἔδω,
  Γιατί σε δείχνει φορεσιά, νὰ μὴν εἶσαι ἀπέδω.
Ο' Δῆμος τότ' ἐθάῤῥησε, ὀμπρός του γονατίζει,
  Καὶ φρόνημα ἀρχήνισε τὸ πᾶν νὰ σαφηνίζῃ.
Αὐθέντα ἐκλαμπρότατε, καὶ χριστιανῶν ποιμένα,
  'Απὸ τὴν πόλιν ἔρχομαι κ' ἤφερα μετεμένα
Μνιὰ ὁβριοποῦλα κορασιά, ποῦ πεθυμᾷ νὰ λάβῃ
  Τῶν χριστιανῶν τὸ βάπτισμα καὶ πίστιν ναπολάβῃ.
Ταύτην ἐγὼ τὴν κορασιὰ γυναῖκα θὲ νὰ πάρω,
  'Ως εἶναι θεοῦ θέλημα, νὰ εὔγω ἀπτὸ βάρο.
Λοιπὸν εἰς τῆς κλαμπρότης σου τὸ σκέπος ἐπροσδράμα,
  Καὶ γίνομαι ἐγὼ δοῦλός της, μετὴν κοπέλα ἅμα.
Αὐθέντης ταῦτ' ὡς ἤκουσεν ὅλος χαρὰ ἐγείνη,
  Καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἔστειλε ποῦ νὰ φέρουν καὶ κείνη,
Νὰ τὴν ῥωτήσῃ καὶ νὰ ἰδῇ, νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν,
  Γιατὶ τὸ εἶχεν δύσκολον, και θάῤῥει παραμύθια
Μιὰ ὁβριὰ εὐγενικὴ τὴν πίστιν της ν' ἀφήσῃ,
  Κὶ ἄνθρωπον χριστιανὸν αὐτὴ νὰ κολουθήσῃ.
Κὶ ὡσαν ἐμπρὸς τοῦ φέρασι τὸν νέον μὲ τὴν κόρη,
  'Εθαύμασε τὰ κάλλη της, κ' ἔστεκε κ' ἐθώρει.
Α'πέκει εὐθὺς ἐπρόσταξε σπήτια νὰ ἑτοιμάσουν.

Σ' αὐτὰ νὰ τοὺς πεζεύσουσι, καὶ νάτους ἀναπαύσουν.
Καὶ τὸ ταχὺ ὡς ἔφεξε, τοὺς ἄρχοντας μαζώνει,
Καὶ τὸ πρᾶγμα ποῦ ἐγίνηκεν εἰς αὔτους φανερώνει.
Α'πέκει γοργὰ πρόσταξε τὰ σήμανδρα νὰ κρούσουν,
Γυναῖκες, ἄνδρες καὶ παιδιὰ ὅλοι νὰ τὸ ἀκούσουν.
Καὶ νάλθουσιν ὅλοι ὁμοῦ μικροί τε καὶ μεγάλοι,
Στὸ μοναστῆρι πόλεγαν βοϊβόδα τοῦ Μιχάλη,
Νὰ δοῦσι πῶς βαπτίζεται, μνιὰ ὄμορφη ἑβραία.
Καὶ τὴν πίστιν λαμβάνωντος εἴνετο ῥωμαία.
Μικροὶ, μεγάλοι ἔτρεχαν τῆν Κυριακὴ τὸ τόχυ,
Ὅσοι στὸ κάστρο βρέθησαν, κανε ῥωμνοὶ καὶ βλάχοι.
Κὶ ὅταν ἐτελειώθηκεν ἡ θεία λειτουργία,
Μὲ τοὺς ἱερεῖς ὁ ἀρχιερεὺς μπαίνει εἰς ὀρδινία,
Γιατ' ὁ αὐθέντης ὁ ἴδιος θέλησε νὰ βαπτίσῃ
Τὴν ὀβρέσα τὴν βγενικὴ, καὶ νάτηνε τιμήσῃ.
Λοιπὸν ὡσὰν τὴν βάπτισαν, καὶ ὠνόμασαν Ζαφείραν,
Εἰς τὸ παλάτι μὲ χαραῖς τ' αὐθεντικὸν τὴν πῆραν.
Μνιὰ τράπεζαν ἐστήσασι ἔξω πολλὰ μεγάλη,
Γιὰ νὰ γευθοῦν οἱ ἄρχοντες, καὶ μέσα πάλιν ἄλλη.
Ποῦ ἡ κυρία κάθησεν κὶ ἀρχόντισες ὁμάδι,
Τρώγοντες καὶ χαιρόμενοι, ὅσον ποῦ γίνει βράδυ,
Μὲ παιγνίδια, καὶ μὲ χαραῖς, εἰς τὴν ὑγιὰ τοῦ Δήμου,
Ὁ αὐθέντης συχνοκοίταζε, κὶ ὀνόμαζε παιδί μου,
Καὶ χαίρετον στὴν ἀνδριά, καὶ εἰς ὅλα του τα κάλλη,
Καθὼς καὶ ἡ αὐθέντρια εἰς τῆς Ζαφείρας πάλι.
Καὶ τὴν Δευτέρα, τὸ ταχύ, ὥρισε γιὰ νὰ κάμουν,
Ὅλα τὰ χρειαζούμενα, καὶ πρέποντα τῶν γάμων.
Οἱ ἄρχοντες ἑτοίμαζαν, χαρίσματα νὰ δώσουν,
Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν δουλευτῶν εἰς τ' ἄλλα νὰ ποσιώσουν.
Κὶ αὐθέντρια ἐσπούδαζε, τὴν Ζαφείρα νανδύσῃ,
Καὶ μὲ στολίδια θαυμαστά, ὡς κόρη, νὰ τιμήσῃ.
Κὶ ὡσὰν ἦλθεν ἡ Κυριακή, ἄρχιζαν νὰ σημαίνουν,
Ἡ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν, κὶ ἀνθρώποι νὰ πηγαίνουν
Εἰς τὸ παλάτι τ' αὐθεντὸς τοὺς γάμους γιὰ ναδοῦσι,
Καὶ τὴν νύμφην μὲ τὸν γαμβρὸν πολλὰ νὰ εὐχηθοῦσι.
Τὸ βράδυ λοιπὸν ὁ ἴδιος αὐθέντης στεφανώνει,
Καὶ γιὰ τιμὴ χαρίσματα περίσσια τούς σε δώνει,

Τριὰ χωριὰ νὰ ἔχουσι διὰ ζωοτροφίαν
  Καὶ νέους τριακόσιους νὰ ἔχῃ συντροφίαν
Ο' Δῆμος, καὶ νὰ ὁρίζῃ τους, ὡς ἄξιον παλικάρι,
  Γιατ' ὁ θεὸς τοῦς ἔδωσε να ἔχῃ τέτοια χάριν.
Κὶ ἄλλα πολλὰ χαρίσματα αὐθεντικὰ τοὺς δίδει.
  Ὡσὰν ῥοῦχα καὶ σπήτια, πολλὰ τοιαῦτα εἴδη.
Οἱ ἄρχοντες τὸ ὅμοιον, ἤφεραν πλούσια δῶρα,
  Γιατ' αὐθέντης ἐχαίρετον, κ'ἔστεκε καὶ ἐθώρα.
Ποῖος γιατὴν ἀγάπην του ἤθελε πλειὸ τιμήσει,
  Τοὺς νέους ποῦ στεφάνωσε, καὶ ἀξιοδωροφορήσει.
Α'πέκει ἐκαθήσασιν, στὴν τράπεζαν ἀράδι,
  Καὶ ἄρχισαν νὰ τρώγουσιν, χαιρόμενοι ὁμάδι.
Μὲ ζουρνάδες καὶ τύμπανα. κὶ ἄλλα πολλὰ παιγνίδια,
  Ποῦ σ'ἄλλον κάστρον καὶ χωριὸν δὲν φάνησαν τὰ ἴδια.
Πομιὰ μεριὰ ἐθώριες, μπομπάρδες νὰ βροντοῦσι,
  Κ'ἀπτὴν ἄλλην τῶν ἐκκλησιῶν καμπάνες νὰ ἠχοῦσι,
Η' κούρτη ὅλη τ' αὐθεντός, ἦτον φωτιαῖς γεμάτη,
  Καὶ τῶν ἀρχόντων καθ' ἑνὸς αὐλή τε καὶ παλάτι.
Οἱ στρατιώταις χωριστά, χαῖραν καὶ τραγωδοῦσαν,
  Καὶ γιά τὸν τέτοιον προεστὸν τὸν θεὸν εὐχαριστοῦσαν,
Α'κόμη ἡ ἀρχόντισες, κὶ ὅλαις ἡ κορασίδες,
  Τὴν Ζαφείραν ἐμβλέπωντας ἔλεγαν ποῦ νὰ εἶδες
Τέτοια κόρην εὐγενική, καὶ θαυμαστὴ στὰ κάλλη,
  Εἰς τὸν κόσμον νὰ φάνηκεν, ὡσὰν αὐτήνη ἄλλη.
Καὶ μὲ τραγούδια, καὶ χοροὺς ἀγάλλουνται καὶ χαίραν
  Κ' ἐσέρνασι τὴν κορασιά, βαστῶντας ἀπτὴν χέραν.
Μὰ τὶς νὰ γράψῃ ἠμπορεῖ, καὶ τὴν χαρὰν ποῦ γίνει,
  Πρᾶγμα ποῦναι ἀδύνατο, ὁ κάλαμος νὰ χύνῃ,
Κ' ὁ νοῦς νὰ τὸ περισκοπῇ καὶ νάτο καταλάβῃ,
  Κὶ ἡ γλῶσσα γιὰ νὰ διηγηθῇ, εἰς ὀρδινιὰν νὰ βάλλῃ.
Φθάνει μόνον πᾶσα εἷς νὰ θέλῃ νὰ λογιάσῃ,
  Πῶς αὐθέντης ἐβάλθηκε, χαρὰν νὰ ἑτοιμάσῃ,
Καὶ νὰ τιμήσῃ μὲ καρδιά, καὶ μ'ὅλην τὴν ψυχήν του
  Τὸν Δῆμον ποῦ γιατὴν ὁβριὰ ἔβαλε τὴν ζωήν του.
'Ντροπιάωντας τοὺς ὁβριούς, πῶς πῆρεν τὴν Μαρκάδα,
  Καὶ στὰ χείλη τοὺς ἤφερεν φαρμακερὴ πικράδα,

Ε῎τζ' ὁ Δῆμος πορεύθηκε, ὡσὰν ἀνδριωμένος,
Καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν Βλαχιάν, πολλὰ ἐπαινεμένος,
Τοῦ ὁποίου τὸ κάμωμα κομψὰ ἐδιηγήθην,
Εἰσὲ ῥῆμα ἁρμόζωντας, ὡς μπόρουν καὶ δυνήθην.

În această polilogie poetică vedem decĭ pe Dimos venind în «orașul cel prea-vestit» al Bucureștilor. El cercetează de «Curtea Domnuluĭ», care e să se fi făcut o substituție de nume în vre-o ediție de după 1812? «Carageà», om de o evlavie deosebită. El vorbește binevoitor cu «palicarul», arătînd că-l cunoaște străin după port. Dimos mărturisește de unde vine și se roagă a i se boteza tovarășa, precum însășĭ cere. Domnul o chiamă și se uimește de frumuseța eĭ. Pentru botez chiamă pe toțĭ aĭ luĭ «la mănăstirea ce se zice a Voevoduluĭ Mihali» (Mihaĭ-Vodă). «Grecĭ și Romînĭ» ieaŭ parte la slujba făcută de «arhiereŭ». Marcada e acum creștină Zamfira. În cinstea eĭ se dă o masă la Curte, Doamna stînd între jupănesele eĭ. Ceĭ doĭ logodnicĭ se gătesc apoĭ de nuntă. La cununie, peste o săptămînă, Dimos primește ca dar treĭ moșiĭ și 300 de «tinerĭ» în slujba luĭ, pe lîngă multe veșminte. Și boieriĭ vin cu darurĭ. Se zugrăvește petrecerea de la Curte (Κούρτη), cu clopote, tunurĭ, luminĭ. Iar, după nuntă, Dimos se așează în țară, la «Vlahia» noastră, cu «Greaca» luĭ.

XII.

ACTE PRIVITOARE LA VECHEA NOASTRĂ OŞTIRE.

Între hîrtiile d-luĭ C. Crupenschi se află şi acest act din 1660, de o însemnătate deosebită prin aceia că întîlnim între marturiĭ luĭ pe un Şandru din Trotuş, care a avut soarta, puţin obişnuită, de a face din Moldoveniĭ duşĭ de dînsul *streliţi aĭ Ţaruluĭ Alexie,* rămîind el însuşĭ «iuzbaşă» (suţaş) al lor. Şandru poate să fi căutat acele locurĭ depărtate după sfărîmarea seimenilor muntenĭ prin intervenţia luĭ Gheorghe Rákóczy al II-lea, în 1655.

† Adică eŭ Toaderŭ Iuraşco, cu femei mè Dochiţa şi cu toţŭ ficoriĭ şi toţŭ căţŭ săntemŭ dinŭ satŭ dinŭ Scurta, dinŭ Ţănutulŭ Putniĭ, scriemŭ şi mărtorisămŭ cu cestŭ zapisŭ alŭ nostru, dea nime nevoiţŭ nicĭ asupriţŭ, ce dea a nostră bonă voe, amŭ văndutŭ triĭ pogoni de vii, şi cu pivniţă dea pi[a]tră, şi cu locŭ de cramă, şi cu totŭ loculŭ viilorŭ prea înprejurŭ, carea nea-aŭ fostŭ noĭ direptă ocină şi moşii, văndutu-amŭ dumisalĭ Lopuloĭ, č-aŭ fostŭ Vornicŭ şi fiiilorŭ dumisali, loĭ Ghiorghiţă Vorniculŭ de Botăşenĭ, şi luĭ Gligoraşco, bivŭ Velŭ Comisŭ, deareptŭ triĭ dzăcĭ dea leĭ, banĭ gata, făr' multŭ bini ce mi-aŭ făcŭtŭ, şi m'aŭ rasŭ de la curteniia, şi înŭ scuteală amŭ fostŭ. Amŭ văndutŭ acè moşii dumilorŭ salea, şi nimea dintru toată ruda nostră să n'aibă a să mesteca, nicĭ a 'ntorce; ce să-ĭ fie direptă ocină şi moşăi în vecĭ, dumisali şi cuconilorŭ dumisali, şi să aibă a-şĭ faci şi direase domneştĭ. Şi în tocmala nostră tămplatu-s'aŭ Alexandru sinŭ Azăpanulŭ de la Protŭ, şi Şandro č-aŭ fostŭ izbaşŭ de strea-

leţŭ dinu Rosii, de la Trutuşŭ, şi Berce dinŭ Cornií, şi Gligorii de acolea, şi Mănăilă dinŭ Dealulŭ-Vod[ă], şi Ursŭ dinŭ Bohaineţă, şi Stăngací dinŭ Dealulŭ-luí-Vodă, şi popa Fădorŭ dinŭ Tudora. Şi eŭ Acsăntii amŭ scrisŭ, şi pentru credinţa ne-amŭ pusŭ deagiteli ca să să ştie.

Toderŭ, Alecsandru, Mănăilă, Dumitru, Stăngací, Şandro, Ursŭ. Evŭ Popa Fedor iscalŭ. Mironŭ Bercea iscalŭ (afară de aceştí doí, toţí pun degetele).

Văletŭ 7169, msţă Dech. 19.

[Pe foaia 2:]

† 9 leí i s'aŭ datŭ dintr'a aceşte baní, să să ştì.

[Pe Vo:] Aceste viĭ le-aŭ lucratŭ Păulelŭ otŭ Scurta.

Vornicul Lupu trebuie să fi fost un Vornic de Botoşaní, cum era Vornic la această dată de 1660 fiul săŭ Gheorghiţă[1]. Pe Toader Iuraşco el fusese în stare a-l scuti de sarcina slujitorilor, de a purta armele la chemarea Domnuluí; «raderea de la Curtenie», de la slujba Curtenilor, ajunsese a fi decí un serviciu particular, care se mărturisia şi în acte publice. «A fi în scuteală» însemna a nu maí fi chemat la asemenea «concentrărí». «Dealulŭ-Vodŭ» e Dealul-luí-Vodă: decí vînzarea de vie se face la Cotnarí. «Bohaineţă» e Buhalniţa.

În legătură cu slujitoriĭ moldoveni în solda Ruşilor găsesc de folos a da acestălalt act[2], prin care aflăm prădăciuní săvîrşite la 1657-8 pe pămîntul moldovenesc, în Ţinutul Hotinuluí, de Ruşiĭ, plătiţí din Vistieria polonă, aí luí Grebenco şi Homeneţchì:

Noí Ghiorghi Stefan Voevoda... Scriemŭ Domniia Mia la boiariĭ noştri, la părcălabiĭ de Hotinŭ. Dă-mu-vî ştire că Domnieí Meali s'aŭ jeluitu Iane Greculŭ de Işnovîţŭ pre neşte oamení, anume Grebenco cu soţiile luí, cariĭ sintu

[1] Cf. şi vol. VI, p. 220 şi urm.
[2] Originalul la Academia Romînă, no. 31 VIII.

suptu polculŭ luĭ Homeneţchi dinŭ Cameniţî şi suptu polculŭ luĭ Neculaiŭ rohimistrulŭ, dzicăndu că aŭ vinitu aceĭ oamenĭ noaptea la casa luĭ, de i-aŭ jăcuitu casa şi i-aŭ luatu totŭ č-aŭ avutŭ, preţŭ de vre o dooî miĭ şi maĭ bine de talerĭ, şi aŭ aflatŭ şi unŭ calŭ de faţî la Humeneţchi polcovniculŭ, şi s'aŭ prinsu că-ĭ va scoate toatî paguba, şi i-aŭ făcutŭ şi scrisorĭ cumŭ să-ĭ scoaţă paguba, şi pănă acmu nu-ĭ maĭ face platî. Pentru acesta lucru să scrieţĭ acolo, la aceĭ polcovnicĭ, cu prieteşugŭ de la noĭ, să-ĭ facî plată de pre aceĭ oamenĭ. Iarî, de nu-ĭ vorŭ faci platî, să zeberiţĭ şi voĭ ce veţĭ putea afla dinŭ ceaia parte aicea, la noĭ, pentru paguba luĭ. Ačasta vă dămŭ ştire. U Sučavă, lt. 7166[—1658], Ghen. 23.

Saam gospodinŭ velialŭ. [Aceasta am voit eŭ, Domnul.]

Io Ghiorghi Ştefanŭ Voevodŭ.

XIII.

PORUNCA LUI ALEXANDRU-VODĂ SUŢU PENTRU ÎNTOARCEREA OLTENILOR SUPT STĂPÎNIREA TURCEASCĂ (1809).

În primăvara anuluĭ 1809, Turciĭ reluară ofensiva împotriva Ruşilor din Oltenia, cari eraŭ sprijiniţĭ de panduriĭ trecuţĭ la dînşiĭ, cu însuşĭ Tudor din Vlădimirĭ, care-şĭ învăţa astfel meşteşugul pentru viitor, şi cu «colonelul Curt (Kourt), ţeran moldovean din Focşanĭ, care înnaintase, nu se ştie cum, în oastea rusească» [1], şi de Sîrbiĭ luĭ Melentie Stoicovicĭ. La 27 April o ceată de Turcĭ ajunge pănă la Caracăl, dar generalul Isaiov îĭ sileşte a se îndrepta răpede spre Dunăre. Tot aşa sînt răspinşĭ ceĭ cari, de la Izlaz, apucă pe acelaşĭ mal drept al Oltuluĭ la 15 Iunie. Peste 12 zile se atacă o insulă însemnată, care însă rămîne în stăpînire rusească. În schimb nu izbuteşte nicĭ încercarea luĭ Isaiov împotriva Cladoveĭ, şi din pricina pandurilor luĭ Curt, despre cari Langeron scrie că «nu-s bunĭ decît în meterezurĭ, unde-ĭ·sileşte a se apăra pănă la capăt teama de ce-ĭ aşteaptă căzînd în mînile Turcilor».

Astfel se desfăşurară luptele în Oltenia în această primăvară şi vară din 1809. În credinţa că vor putea isprăvi ceva, Turciĭ făcură pe Alexandru-Vodă Suţu,

[1] Langeron, în Hurmuzaki, *Supl.* I[3], p. 164. — De acolo sînt luate şi celelalte ştirĭ.

pe care-l recunoşteaŭ ca Domn muntean, să intervie pe lîngă Oltenĭ pentru a părăsi pe Ruşĭ, venind iarăşĭ la obişnuita «milă împărătească».

Unde era Suţu, pe care în 1806 Ruşiĭ îl făcuseră a fi înlocuit cu Constantin Ipsilanti şi pe care războiul ce izbucni îndată îl păstră în drepturile sale, dar numaĭ în situaţia reală a unuĭ biet întovărăşitor de oştirĭ turceştĭ bătute ? Un raport prusian din Constantinopol arată la 10 Iunie 1809 că el se afla cu Tatarĭ şi Turcĭ în număr de 10.000 de oamenĭ la Giurgiu, gata să între în provincia sa, pe care Ruşiĭ aŭ şi evacuat-o aproape [1]. Nu cuteză să se risce peste Dunăre, dar socotĭ că ar putea să pregătească terenul pentru stăpîniĭ săĭ, în Oltenia.

Proclamaţia luĭ Suţu se maĭ explică şi prin aceia că, după îndelungate negocierĭ cu Ruşiĭ, Poarta li declara din noŭ războiŭ, la 13-25 Mart din acest an 1809 [2]. Ţarul provocase prin ultimatul săŭ, comunicat la Constantinopol de Prozorovschi, această hotărîre [3].

Actul se află în Biblioteca Academieĭ Romîne, Acte originale greceştĭ din epoca Fanarioţilor, cumpărăturĭ nouă, vol. VIII, n-o 1562. E scris în forma obişnuită a cărţilor domneştĭ.

Milostiiŭ bojiiŭ Io Alexandru Nicolau Suţul Voevod gospodarŭ zeml[i] vlahiscoie. Voaoă, tuturor lăcuitorilor, dă verĭce stare veţĭ fi, ce vă aflaţĭ cu lăcuinţa în cincĭ judeţe dă peste Oltu. Cu toate că dinŭ auzire veţĭ fi aflatu că căţĭ aleargă suptŭ ocrotirea şi stăpănirea prea-puterniceĭ noastre Înpărăţie, nu numaĭ că întru nimicŭ nu să supără, nepătimindŭ cătŭ de puţină băntuire, ci, înpotrivă, găseşte totŭ felul de răpaosŭ şi odihnă, darŭ, socotindŭ că poate veţĭ fi avăndu

[1] *Acte şi fragmente*, II, p. 445, n-o 3.
[2] Cronica luĭ Naum Rîmniceanul, în Erbiceanu, *Cronicariĭ grecĭ*, p. 285.
[3] Zinkeisen, *Geschichte des osmanischen Reiches*, VII, p. 629.

în inimile voastre vre o spaimă, nu lipsimu printr'această domnească a noastră carte să vă încredinţămu că orĭcine dinŭ voĭ, dinŭ verĭce stare va fi, va voi să să măntuiască şi să alerge iarăşĭ suptŭ othomaniceasca stăpănire şi ocrotire, cu toată încredinţarea să cunoască şi să ştie curatŭ că, nu numaĭ că nu iaşte a să supăra întru nimic, ci maĭ vărtosŭ toţĭ ceĭ ce vor alerga, vor afla totŭ felul dă iubire dă oamenĭ şi totŭ răpaosul şi odihna, întocmaĭ după cumŭ aŭ aflatu căţĭ pănă acum aŭ alergatŭ spre măntuire. Căcĭ într'acest chipŭ iaste bunavoinţa şi milostivirea prea-înnaltuluĭ Devletŭ şi bunŭ cugetul, atătŭ alŭ Mării Sale prea-înnălţatuluĭ Hustref[1]-Mehmetŭ-Paşa, Serascherul oştirilor după marginea Dunăriĭ şi Silistra-Valesi, cătŭ şi a celorlanţĭ tuturorŭ meemurĭ[2] aĭ Înpărăţii. Decĭ, pentru ca să vă dămu toată încredinţarea pentru acestŭ bunu cugetŭ alŭ prea-puterniceĭ Înpărăţiĭ, şi întru aceiaşĭ vreme ca să înplinimu şi noĭ domneasca şi părinteasca datorie ce avemu către toţĭ voĭ de obşte, vă trimitem această domnească a noastră carte spre înştiinţarea tuturor şi buna încredinţare. Tolico pisah gospodstvami [= Aceasta am scris Domnia Mea.]

1809, Iunie 1.

[Monogram :] Noĭ Alexandru Nicolau Suţul Voevoda milostiiŭ bojiiŭ gospodarŭ. Vel Post.

---

[1] Khosrew.
[2] Delegaţĭ.

XIV.

O STATISTICA A MOLDOVEI DE PESTE PRUT ÎN 1798.

Între hîrtiile d-luĭ C. Crupenschi am găsit un act de o însemnătate statistică deosebită. E însemnarea pentru ajutorința din 1798, așa cum a fost culeasă în părțile de peste Prut. Toată alcătuirea «basarabeană» din acea epocă se oglindește în paginile prețiosuluĭ document.

Ținutulŭ Lăpușna i Orheiŭ.

Tablă de baniĭ slujbiĭ agiutorințiĭ de iarnă ce s'aŭ scosŭ la anulŭ 1798, Dechemvrie.

Ocolulŭ Cogălniculuĭ.

Leĭ	
896	Cĭučuleni
640	Drăgușeni
1.584	Lăpușna
640	Pașcani
896	Șișcani
480	Cărpineni
256	Cărsteștiĭ
224	Pereni
240	Galbăna
128	Săcăreni

Leĭ	
432	Băţăniĭ
768	Boghiceni
144	Bujorulŭ
256	Lohăneştiĭ
64	Bolţunulŭ
96	Iurceniĭ
64	Jădoviĭ de la acestŭ ocolŭ
240	Hănceştiĭ i liudi ce trecŭ piste călăraşĭ.
8.048	

OCOLULŬ BOTNIĬ.

400	Costeştiĭ
240	Bardărulŭ
112	Malcočulŭ
224	Mimorăni
368	Ialoveniĭ
160	Suruceni
48	Căpriiana
288	Ulmulŭ
736	Dănceniĭ
400	Rusăştiĭ
320	Scoreniĭ
336	Mileştiĭ
208	Pojorăni
272	Gărlile
560	Horăştiĭ
160	Văsăeniĭ (Vor. Iancu Miclescu[1])
464	Săngira
128	Negreştiĭ
16	Căşla
128	Pohoiulŭ
112	Moleştiĭ
112	Lipoveni
256	Budăiulŭ

1 Adaus ce e în parenteză.

Leĭ	
48	Jădoviĭ de la acestŭ ocolŭ
576	Văsăeniĭ
6.672	

OCOLULŬ BĂCOVĂŢULUĬ.

1,312	Nisporeni
192	Dolna
112	Miclăuşeni
832	Lozova
448	Vorniceni
128	Curluceniĭ
736	Truşeni
192	Mănceştiĭ
336	Volosăniĭ
784	Străşeniĭ
32	Jădoviĭ de la acestŭ ocolŭ
704	Durleştiĭ, bez Ioniţi Stegariulŭ
720	Cozuşna
6.528	

OCOLULŬ FAŢA BĂCULUĬ.

400	Sadova
400	Părjolteni
400	Cĭorăştiĭ
128	Buda
736	Volcineţŭ
288	Bahmutŭ
544	Săpoteni
96	Nişcani
128	Păuleştiĭ
1.040	Bărăiaculŭ
480	Vă[r̊]zăreştiĭ
256	Găleştiĭ
336	Roşcaniĭ
400	Highidişŭ

Leĭ	
672	Visterniceniĭ
32	Breslaşiĭ dumisali Stolniculuĭ Dimitrachi
416	Tătărăştiĭ
136	Horodeştiĭ
96	Hărjăuna
128	Jădoviĭ de la acestŭ ocolŭ
16	Tuzora
7.728	

Ocolulŭ Ichiluluĭ.

384	Steţcani
320	Micleştiĭ
112	Tileşeu
272	Camănce
160	Cobălca
176	Grebleştiĭ
400	Răce
320	Voinova
416	Zubreştiĭ
80	Borzăştiĭ
336	Rădeniĭ
48	Breslaşiĭ Pah. Ionŭ Carpŭ
400	Micăuţiĭ
128	Păşcani
256	Işnovăţulŭ
224	Stanca
16	Pocşeştiĭ
80	Ţăgăneştiĭ
176	Bălieştiĭ
144	Breslaşiĭ d-luĭ Spat. Manolachi Donicĭ
160	Luhăneştiĭ
112	Oneştiĭ
80	Jădoviĭ de la acestŭ ocolŭ
16	Zamčoţiĭ
4.816	

Ocolulŭ Răutuluĭ-de-gĭosŭ

Leĭ	
704	Sălişte
48	Breslaşiĭ Caminariuluĭ Răşcanu
800	Păhărniceni
368	Piiatra
80	Jălobăcŭ
32	Pucumbeniĭ
192	Furceniĭ
128	Trebujăni
528	Maşcăuţiĭ
192	Jăvreni
256	Răculeştiĭ
576	Izbeştiĭ
288	Hărtopulŭ
208	Ivance-Ruşĭ
224	Lipoveni
96	Brăneştiĭ
96	Slobozia Doamniĭ
96	Băloşeştiĭ
80	Drănceniĭ
640	Moldoveni birnicĭ otŭ Orheiŭ
192	Ruşiĭ otŭ [Orheiŭ]
96	Străini
80	Armeni
48	Răşca
144	Vaticiĭ-de-susŭ
320	Vaticiĭ-de-gĭosŭ
128	Jădoviĭ dinŭ Orheiŭ, de prinŭ sati
6.640	

Ocolulŭ Culeĭ

432	Isacova
144	Dişcova
144	Puţintei
48	Hulboca

Leĭ	
192	Săsăniĭ
176	Braviceni
176	Meleşeni
352	Ţibirica
128	Hogeneştiĭ
256	Onişcani
112	Cornova
48	Năpădeni
64	Rădeni i Dereneu
256	Morozăniĭ
112	Sloboziia Hogineştiĭ
64	Ghitilova
64	Jădoviĭ de la acestŭ ocolŭ
2.768	

OCOLULŬ RĂUTULUĬ-DE-SUSŬ.

288	Brĭanova
528	Braviceni
272	Ghermăneştiĭ
144	Coropceni
112	Clişova
80	Cĭocălteniĭ
640	Sărăteniĭ
32	Zăicani
32	Verejăniĭ
128	Îndărăpniciĭ
224	Chiţcani
224	Negureştiĭ
96	Căzăneştiĭ
112	Vadulŭ-Lecăĭ
320	Prăpiliţa
480	Copăceni
16	Jădoviĭ de la acestŭ ocolŭ
3.728	

Ocolulŭ Mătienilorŭ.

Leĭ	
192	Văsăeniĭ
192	Bogzăştiĭ
160	Crăsnăşeni
192	Budăiulŭ
800	Hirişeni
672	Hirova
64	Beşeniĭ
400	Măndreştiĭ
144	Cĭulucani
80	Beliceni
96	Cočoaie
16	Zgărdeştiĭ
320	Telineştiĭ
288	Mihălaşa
112	Ineştiĭ
432	Leuşeni
192	Tărgoveţiĭ otŭ Telineştĭ
32	Bahulŭ
192	Jădoviĭ; dinŭ tărgulŭ Telineştiĭ
	« de prinŭ sa[te]li ocoluluĭ,
4.576	

Ocolulŭ Cămpuluĭ.

512	Sănişcani
16	Breslaşiĭ Caminariuluĭ Iamandì
256	Ignăţăi
176	Măşeniĭ
496	Chiştelniţa
80	Braviceniĭ
192	Sărota
480	Curleniĭ
480	Chipirceniĭ
208	Bieştiĭ

Leĭ	
32	Slobozia-Hodorogiĭ
32	Cĭuhărăniĭ
512	Berezlogiĭ
1.024	Susleniĭ
480	Şercani
96	Pohribeni
288	Vorotăştile.
368	Cuizăuca
320	Buşăuca
176	Ghidoneni
112	Cogălniceni
448	Pereniĭ
336	Trifeştiĭ
400	Horghineştiĭ
256	Pecişte
112	Căcărăzăniĭ
96	Cruceştiĭ
48	Scorţăni
16	Argaţiĭ Şat. Iordachi Sărghiia
64	Jădoviĭ de la acestŭ ocolŭ
8.112	

OCOLULŬ NISTRULUĬ-DE SUSŬ

1.040	Olişcani
352	Sărcova-de-Susŭ
160	Sărcova-de-Gĭosŭ
272	Ruşiĭ
112	Ţirloca
160	Lipiceni
96	Păpăuţiĭ
128	Cerna
48	Stohnaie
688	Ichimăuţiĭ
160	Săharna
960	Horodişte
416	Lopatna

Leï	
192	Lalova
48	Hrabova
480	Stodolna
416	Văşcăuţiï
416	Ocţintiie
112	Vadulŭ Iuhurculuï
880	Molovata
352	Marcăuţiï
480	Horilcaniï
160	Şoldăneştiï
464	Jóra-de-susŭ
416	Ţahnăuţiï
192	Parcanile
128	Ustiie
112	Crăuleniï ce trecŭ piste călăraşï
112	Jădoviï de la acestŭ ocolŭ
176	Cenăşeuţiï
9.728	

OCOLULŬ NISTRULUÏ-DE-GÏOSŬ.

608	Vădeni
384	Goianulŭ
480	Boşcana
320	Slobo[zia] luï Duşca
272	Malulŭ-Tohatinuluï
432	Cărjovúlŭ
480	Mireni
768	Budeştiï
224	Hruşova
128	Mihuţeni
96	Vadulŭ-luï-Vodă
432	Onişcani
96	Jădoviï
160	Cobălca
288	Bilacău
5.168	

TĂRGULŬ CHIŞINĂULUĬ.

Leĭ	
800	Moldovenĭ, birnicĭ i streinĭ
80	Armeni
720	Jădoviĭ
96	Sărbiĭ
1.696	

ADUNARE SUMILORŬ

8.048	Ocolulŭ Cogălniculuĭ
6.672	» Botniĭ
6.528	» Băcovăţuluĭ
7.728	» Faţa-Băculuĭ
4.816	» Icheluluĭ
6.640	» Răutuluĭ-de-gĭosŭ
2.768	» Culiĭ
3.728	» Răutuluĭ-de-susŭ
4.576	» Mătienilorŭ
8.112	» Cămpuluĭ
9.728	» Nistruluĭ-de-susŭ
5.168	» » » gĭosŭ
1.696	Tărgulŭ Chişinăuluĭ
76.208	

DUGHENILE DINŬ TĂRG. CHIŞINĂULUĬ.

15	Stanculŭ Sărbulŭ
13	Manole Armanŭ
14	Bagdasarŭ Armanŭ
18	Mărcarŭ Armanŭ
9	Ioniţi sinŭ Gavrilŭ
14	Lupulŭ Ganĉulŭ
17	Ovaghenŭ Bogasierŭ
20	Danĉulŭ Abăgerŭ
18	Pavelŭ Abăgerŭ
18	Ganĉulŭ Abăgerŭ
17	Simionŭ Blănarŭ
13	Tănasii Blănarŭ

11 Gavrilŭ Cojocarŭ
11 Vasile Blănarŭ
15 Vasile sinŭ Călugărŭ, cojocarŭ
8 Sava Căliianŭ
17 Costandinŭ Braşovanŭ
8 Dumitru Grecŭ Pitarŭ
11 Foti Pitarŭ
9 Ifrimŭ Bărbierŭ
7 Apostolŭ Bărbierŭ
6 Nechita Bărbierŭ
9 Gheorghii Băcalŭ
13 Tănasei Băcalŭ
11 Antonŭ Băcalŭ
13 Gheorghii Şaìnŭ
8 Agopŭ Armanŭ
17 Chiriiacŭ Stamatoglu
17 Toaderŭ Dobrovič
11 Tănasii Băcalŭ
11 Iani Calăpciu
9 Sarchiz Armanŭ cizmarŭ
5 Ilii Conduragiu
13 Vasile Cafegiu
7 Bedrosŭ Armanŭ cafegiu
13 Ioniţă Lipovanŭ
20 Mironŭ Cojocarŭ
12 Sirghii Lipovanŭ
5 Toaderŭ Spoitorŭ
4 Naumŭ Argintarŭ
6 Dumitru Cĭobanŭ crav.[croitor]
5 Velchelŭ crav.[—croitor]
5 Vasile zătu Petculŭ, zălhană
28 Aritonŭ Varşavoglu zălhană
6 Vasile zătŭ Petculŭ mumgiu
7 Ştefanŭ mumgiu
9 Sărculŭ Sărbu mumgiu
13 Manolachi Băibărăcarŭ

Leĭ	
6	Feredeu Nechitiĭ bărbierŭ
6	Hagi Gheorghii căldărarŭ
6	Dumitru Olariŭ
11	Dughiana luĭ Toaderŭ Braşovanŭ
5	Dughiana luĭ Vasile săhăidăcarŭ
11	Dughiana luĭ Pavelŭ şlicarŭ
11	Timofti Vinogradŭ
372	Toate dughenile jidoveştĭ, care la tabla ce să va triimite la Visterii să să arăte anume.
6	Ilii Mumgiu
1.000	

DUGHENILE OTŬ TĂRGULU ORHEIULUĬ.

11	Mardarosŭ Armanŭ
11	Cerchezŭ cu tovarăşulŭ luĭ Nobetu
7	Cerchezŭ
7	Luca Cizmarŭ
7	Ovanesŭ cu bratŭ luĭ, Mogărdicĭ
7	Davidŭ Armanŭ băcalŭ
8	Necula Băcalŭ
5	Aritonŭ Băcalŭ
6	Manole Cojocarŭ
6	Ovanesŭ Băcalŭ
6	Dumitru Băcalŭ
170	Toate dughenile jidoveştĭ care la tabla ce să va triimite să să arăte anume.
11	Manolache Băcalŭ
262	

DUGHENILE OTŬ TĂRGULŬ TELINEŞTIĬ.

11	Mihaiŭ Armanŭ
13	Petre Armanŭ
13	Cărste Armanŭ
13	Manole Armanŭ

Leĭ	
11	Iftimi Băcalŭ
6	Ursache Băcalŭ
6	Iacobŭ Furmagiu
6	Necola Furmagiu
6	Leonte Starostele
9	Băcălie căp[i]t[anuluĭ] Alexe
94	

CRĂŞMELE OTU TÂRGULŬ CHIŞINĂULUĬ.

8	Iacovachi Postelniculŭ
22	Dančulŭ Sărbulŭ
9	Antonŭ Băcalŭ
5	Gheorghii Gane
22	Vasile Noorŭ Post.
6	Antonŭ Calistru
9	Andriiŭ Stanculŭ
4	Năstasii Truşănianŭ
22	Hagi Gheorghii Căldăraru
17	Ene a Manolesi
22	Sălăvestru
22	Căpitanulŭ Neculi
20	Vasile Bocanŭ
22	Ionaşcu Chiriiacŭ
26	Hagi Dobre
17	Costandinŭ Psaltulŭ
13	Iordachi Cĭohodarŭ
21	Vasile Bostanŭ
9	Agapii Bogatŭ Noŭ
13	Vameşŭ Neculaiŭ
9	Alexandru Tobultocŭ
6	Ioniţă Ţiganŭ
7	Şlomuşorŭ Jidovu
13	Tănasii Blănarŭ
12	Vameşŭ Gheorghii
5	Cărste Botezatŭ

Lei	
18	Foti Cărşmarŭ
7	Ene Grecŭ
4	Căpitanulŭ Enachi Izmană
6	Niagulŭ Cărşmarŭ
396	

CRĂŞMELE OTŬ TĂRGULŬ TELINEŞTIĬ.

4	Ilisăiŭ otŭ Cĭulucanĭ
13	Căpitanulŭ Alexe
4	Condre Lipovanŭ
2	Toma Dascalŭ
4	Petre Cojocarŭ
3	Iftime Grecŭ
3	Costandinŭ Capmari
3	Andriiŭ Siimanŭ
2	Costachi otŭ Ineştĭ
7	Ioniţă Stăvilă
5	Vasile bratŭ luĭ
7	Căpitanulŭ Gheorghii Sălcuţanu
2	Iordachi Căpitanŭ
4	Chirică Timotiĭ
5	Dumitru Grecu otŭ Mihălaşĭ
7	Căpitanulŭ Nistorŭ pe crăşmă
7	Ioniţă Radu Cojocarŭ
2	Costandinŭ Grecŭ
84	

CĂLDĂRILE DE RACHIŬ OTŬ TĂRGULU CHIŞINĂULUĬ.

4	Cerchezŭ Armanŭ vutcarŭ
5	Calistru Cĭoinacŭ
8	Gheorghii Pertaloglu
6	Neculaiŭ Mumgiu
8	Ionŭ Crăşmarŭ
7	Neculaiŭ Rachierŭ
6	Hagi Gheorghii Căldărarŭ
44	

Adunarea sumilorŭ piste totŭ.

Leĭ	
76.208	birniciĭ
1.000	dughenile otŭ tărgulŭ Chişinăuluĭ
262	dughenile otŭ tărgulŭ Orheiuluĭ
94	dughenile otŭ tărgulŭ Telineştiĭ
396	crăşmile dinŭ Chiş[in]ăŭ
84	crăşmile dinŭ Telineştĭ
44	căldările de rachiŭ
78.088	adică şaptizăcĭ şi optu miĭ optuzăcĭ şi optu leĭ.

[Pecete ovală cu chinovar, cu data de 1795.]

Velŭ Vist.

XV.

RÎNDUIALA ŢIGANILOR MUNTENI SUPT ALEXANDRU-VODĂ MORUZI.

Milostiiŭ bojiiŭ Io Alexandru Costandinŭ Moruzŭ Voevodŭ, gospodarŭ zemli vlahiscoie. Licsandru sinŭ Marinŭ Tătaru, pre carele l-amŭ făcutŭ Domniia Mea vătafŭ şi purtătorŭ dă grijă pă toată ceata luĭ dă Ţiganĭ lingurarĭ pentru birulŭ lorŭ celŭ obicnuitŭ, ca, la vreme şi la sorocŭ, să aibă a-l trimite aicĭ, la dumnealuĭ epistatu Armăşăi, aşăjderea poruncimŭ Domniia Mea să unble înŭ toată ţara Domnii Mele să să hrănească cu meşteşugulŭ lorŭ cumŭ vorŭ putea, pă unde vorŭ umbla şi vorŭ şădea cu şăzămăntŭ. Dă suhatŭ saŭ chiriĭ să nu să supere, verĭ pă ce moşăi arŭ fi, domnească, mănăstirească, boerească saŭ megieşască; numaĭ şi eĭ foarte să să ferească a nu face stricăciunĭ la livezĭ dă fănŭ, dă pomĭ saŭ la arăturĭ, nicĭ suptŭ poalile viilorŭ să nu să supuie, a face stricăčunĭ, afară numaĭ unde îşĭ vorŭ ara eĭ bucatele, acela cu moşăia să le ia dajde după obiceiŭ, iarŭ maĭ multă supărare să nu li să facă. Nicĭ cai lorŭ dă olacŭ să nu să ià, verĭ la ce poruncĭ şi trebĭ domneştĭ arŭ fi; să nu să supere nicĭ dă către globnici domneştĭ, mănăstireştĭ şi boereştĭ. Însă eĭ să aibă a-şĭ da dajdiia lor dă nume, după pecetluitu gospodu, într'unŭ anŭ odată, aicĭ, la Domniia Mea. Pentru care poruncimŭ Domniia Mea dumv. ispravnicilorŭ duprinŭ judeţe, căpitanilorŭ dupe la căpităniĭ, vameşilorŭ duprinŭ tărgurĭ, vătaşilorŭ dă plaiŭ, părcălabilorŭ duprinŭ sate şi tuturorŭ altorŭ slujbaşĭ domneştĭ, mănăsti-

reştĭ şi boereştĭ, verĭcariĭ cu ce slujbă veţĭ urmà într'acea parte dă locŭ, toţĭ să aveţĭ a vă feri, atâtŭ de acestŭ vătafŭ, cătŭ şi dă toată ceata luĭ, nimenĭ dă nimicŭ să nu-ĭ supăraţĭ, ca să să poată hrăni, să-şĭ agonisească baniĭ birului lorŭ. Şi alţĭ slujbaşĭ streinĭ să nu-ĭ judece, fără numaĭ vătafu lorŭ, la sfăzile ce vorŭ face între dănşăĭ, să-ĭ aşaze. Iarŭ, căndŭ să va întămpla niscareva pricinĭ maĭ marĭ între dănşăĭ cu alţĭ pămănteni, atuncĭ dumv., ispravnicilorŭ i alţĭ dregătorĭ, orĭ înŭ ce parte dă locŭ să va întănpla, înpreună cu parăşi lorŭ, să-ĭ trimiteţĭ aicĭ la Domniia Mea, şi de aicea îşĭ va afla dreptatea şi hotărărea. Aşăjderea şi orĭunde voru dovedi niscareva Ţiganĭ haimanale, veniţĭ dănŭ Ţara Turcească saŭ dinŭ Moldova orĭ dinŭ Ţara Ungurească supuşĭ, verĭ pă la cine arŭ fi, pentru uniĭ ca aceia să aibă numitu vătafŭ purtare dă grijă ca să le aducă numele acelora în scrisŭ la dumnealuĭ epistatu Armăşăi, ca să-ĭ aşaze în catastihulŭ Visterii şi între ceĭlalţĭ Ţiganĭ domneştĭ. Iarŭ, dă vorŭ fi veniţĭ dănŭ vătăşăia altuia, atuncĭ să-ĭ apuce să le ia bani biruluĭ lorŭ şi să-ĭ ducă la urma lorŭ, dăndu-ĭ înu seama vătafuluĭ lorŭ, înpreună şi cu bani ce-ĭ va fi luatŭ dă la dănşăĭ. Dă să va întămpla a să însura niscareva Ţăganĭ domneştĭ luîndŭ Ţigance mănăstireştĭ saŭ boereştĭ, numitu vătafŭ să nu aibă voie a dăspărţi cununiile fără dă numaĭ prinŭ ştirea Domnii Mele cu judecată îşĭ va lua acelŭ stăpănu schimbulŭ. I samŭ recehŭ gospodstvami.

1799.

(Monogram. Pecete octogonală din 1795.)

Velŭ Logofătŭ. Bivŭ 3[li] Logofătŭ, condicarŭ.

(Archiva d-luĭ C. Crupenschi.)

XVI.

DANIE DE ŢIGANĬ DOMNEŞTI (1800).

[Titlul domnesc al luĭ Constantin Ipsilanti.]

Fiindcă pe Petre Pălte hol[eiŭ], Ţiganŭ gospodŭ, streinŭ venitŭ de piste hotariŭ aice în Moldova, care, după nestrămutatŭ obiceĭulŭ pămăntuluĭ, s'aŭ luatŭ întru alŭ noastră domniască stăpînire, l-amŭ datŭ Domniia Mè danie şi miluire cinst. şi credinčosŭ boeriuluĭ nostru dum. Ioanŭ Cananò bivŭ Velŭ Spat. spre răsplătire slujbelor dumisale ce aŭ slujitŭ ţăriĭ aceştiia cu credinţă şi cu silinţă, iată darŭ i s'aŭ datŭ ačastă alŭ noastră domniască carte cu care să aibă a-lŭ lua întru a dumisale stăpănire, ca să-ĭ fiia robŭ în vecĭ; asupra căruia să-ĭ fiia carte Domnieĭ Mele ačasta de danie şi miluire statornică, neclătită şi nestrămutată nicĭodinioară în vecĭ, — care s'aŭ întărit cu alŭ noastră domniască iscălitură şi pecete.

1800, Maiŭ 22.

[Iscălitură grecească. Pecete din 1799.]

Procit Velŭ Post[elnicŭ].

(Archiva d-luĭ C. Crupenschi)

Pentru datina aceasta de a lua ca şerbĭ aĭ Domnieĭ — şi numaĭ pe urmă, după desfiinţarea şerbieĭ, ca robĭ, ca «Ţiganĭ», pe imigraţiĭ pe furiş, fără privilegiu de *slobozie*, v. vol. XVIII [1], pp. 21-2.

XVII.

O PROBĂ DE LIMBĂ «BUCOVINEANĂ» OFICIALĂ.

În hîrtiile d-luĭ C. Crupenschi se află acest răvaş al unuĭ cunoscut ofiţer austriac dìn Bucovina:

Precinstite domne Sava!

Scrisoarile de pe moşiia Horodişte aŭ fostŭ gata în anu trăcut şi totŭ amŭ aşteptat să cere cineva pe dînşi. D[u]m-niata eĭ căuta bine hotarŭ şi, găzindŭ o înpresurare, eĭ face aretare cătră cinst. Adminiştraţie.

Amŭ cinsta a me spuni a dumitale gata a sluji

Egghelet m. p.

Cernăuţ, Avgust 10/21, 1786.
Cătră cinst. dumnialuĭ
Căpt. Ionŭ Sava.
La Prezecăreni.

Fireşte că e vorbă de Prisăcărenĭ. Căpitanul Sava avea şi Horodiştea din judeţul Dorohoiŭ, şi ofiţerul din «Cordunul» vecin se gîndia la un proces înnaintea Administraţieĭ din care el făcea parte, Horodiştea fiind în apropierea Bucovineĭ.

XVIII.

SCRISORI PRIVATE ALE FAMILIILOR CALLIMACHI ȘI CANANĂŬ.

(Din archiva d-luĭ C. Crupenschi.)

I.

Ioan Teodor Callimachi, Domn al Moldoveĭ, a avut o soră, Maria, care luă întăiŭ pe Ioniță Ursuleț Postelnic, din Comăneștĭ (Dorohoiŭ), iar a doua oară, după 1742, pe Gheorghe Cananăŭ. După dregătoria la care se opri cariera acestuia i s'a zis Maria Jitniceroaia. La 1775 nicĭ acestălalt soț nu maĭ era în viață, și sora luĭ Ioan Teodor-Vodă purta singură grija gospodărieĭ, fiind ajutată numaĭ de la o vreme de ceĭ treĭ fiĭ aĭ eĭ cu Cananăŭ, Constantin Șerban și Ioniță [1].

De la Cananăŭ însușĭ avem avem această scrisoare:

† Cĭnstite și alŭ mieŭ tocma cătŭ unŭ frate, dum. cuscre și gĭupăne Panaite, cu fericită sănătate și cu frățască dragoste mă 'nchinŭ dumitale, și rogŭ pre milostivulŭ Dum[ne]-zăŭ pentru buna și fericită sănătate a dumitale. De acastă dată n'amŭ altŭ făr' cătŭ, rămăindu și eŭ dinŭ goștină cu cinzecĭ și treĭ de leĭ dinŭ goștina nostră, și pripindu-ne și văc[ă]rit[ulŭ] acum, și avăndŭ și dum. a lua banĭ acmu de

[1] *Documentele familieĭ Callimachi*, II, pp. XI-II

aicĭ, dinŭ goştină, mă rogŭ dumitale să aibu şi eŭ trecere la dum. să mă rădicĭ de aeştĭ 53 leĭ păr' la Sfeti Ghiorghe, şi cu mare mulţumită şi făr' greşală ţi i-oĭ trimite dumitale. Măcarŭ de n'orŭ fii asupra dumitale şi orŭ fii asupra fiiuluĭ dumitale, totŭ mă rogŭ dumitale să puĭ dum. mijlocire ca să mă pociŭ schivernisii păr' la acia vreme. Şi mă rogŭ dumitale ca că nu fie [greş; *şters*] sminteală, şi să n'aibă şi copil[ulŭ] dinŭ casă vr'o supărare pentru mine. Şi răvaş[ulŭ] mieŭ să rămăe înŭ locŭ de zapisŭ la măna dumitale. Şi mila luĭ Dum[ne]zăŭ să fie de pururea cu casa dumitale: să i dum. sănătosŭ.

Alŭ dumitale tocma cătŭ unŭ frate i gata slugă.

Gorghi C. bivŭ Velŭ Jic. Mart 22.

[V-o:] Cinstituluĭ şi alŭ mie[ŭ] tocma cătŭ unŭ frate, dum[nea]luĭ gĭupănuluĭ Panaite cu cinste şi cu fericită sănătate să să dea.

(Pecete neagră ruptă.)

Ioan Mavrocordat (1743-7) cere în Ianuar, Maiŭ, Decembre — «văcărit doĭ leĭ, treĭzecĭ banĭ de vită iarna, şi de viţel 90 de banĭ, şi vara 50 parale de vită» (total: 7 leĭ, 45 banĭ pe an), pe lîngă goştina cea maĭ mare, a «cîte 11 parale de oaie»[1]. «Goştină întreită» şi apoĭ şi văcărit, «cîte pol leŭ de vită, banĭ vechĭ», scoate Constantin Mavrocordat la 1749[2]. Văcărit, dar fără goştină înnainte, se întîlneşte la 1755 supt Constantin Racoviţă[3]. Supt întăiul Callimachi, ce e drept, se luă menzil, pogonărit, apoĭ ajutorinţă, dar nu goştină[4], şi văcăritul nu se îngădui de boierĭ.

Data se poate afla cu siguranţă însă prin această notiţă grecească adausă: τοῦ ἀρχ. Γεώργη Κανανοῦ διὰ

[1] Canta, în *Letopisiţi*, III, p. 185; cf. Ienachi Cogălniceanu, *ibid.*, pp. 206-7. Ţeraniĭ îşĭ ucideaŭ vitele.

[2] Cogălniceanu, p. 219 (cf. p. 207).

[3] *Ibid.*, p. 230 (cf. Canta, *ibid.*, p. 187).

[4] *Ibid.*, p. 236.

γρόσια 53, τῆς τὰ ἔδοσα ἐγὼ 1745, Μαρτίου 26 [= A dumisale Gheorghe Cananò, pentru leĭ 53, ce i-am dat eŭ, la 1745, Martie 26].

O singură scrisoare către Cananăŭ ni s'a păstrat în această culegere:

Cinstite, ca ŭnŭ frate, dumn[e]ta Postelnici Ghiorghi, sănătate pohtimŭ dumitale de la Dumnădzăŭ. Ce-mĭ scriĭ dumn[e]ta pentru acestu Ţiganŭ, amŭ înţălesŭ. Darŭ eŭ într'altu felŭ amŭ vorbitu cu dumn[e]ta, că ştiĭ că amŭ nişte Ţigance după Mureşteĭ *(sic)*, şi aĭ dzisŭ dumn[e]ta că, dacă veĭ sa rupĭ gĭudecata cu aceĭ Ţiganĭ, apoĭ omŭ faci o aşădzari, că la acele Ţigance săntu copiĭ; pote: ce nu fiĭ aşa grabnicŭ pănŭ veţĭ alege gĭudecata cu aceştiĭ. De ačasta esti lesni, omŭ aşădza, că eŭ nu săntu omŭ răŭ de pagubă; numaĭ să vedemŭ la a miĭ Ţiganĭ, ce ţinu de la Sălionŭ, căţĭ copiĭ arŭ fi la ačaĭ ce ţinŭ Ţigancele mele. Şi osăbitu maĭ amŭ şi eŭ la dumn[e]ta dintr'o Ţigancă ce orŭ fi, care, numele bătrăniĭ Ţigance, aŭ chemat-o Alicsanda, ce aŭ ţinut-o unŭ Ţiganŭ a dumilorŭ vostre; însă fii căţĭva Ţiganĭ dintr'ănsa, săntu la dumneta şi la nepotulŭ dumitale, la fičorulŭ luĭ Ştefăniţă. Ci dorŭ mi-a fi şi mie maĭ bine, că ştiĭ că-sŭ bolnavŭ, nu mă maĭ potŭ măntui de frigurĭ; iarŭ, fiindŭ de sănătate, omŭ căuta ce omŭ avè între noĭ şi omŭ aşădza: cine la cine a fi, omŭ tocmi. Cu ačasta acumŭ; şi fiĭ dumn[e]ta sănătosŭ. Maĭ 2.

A dumitali, ca unŭ frate;
Iordachi Cantacuzino,
bivŭ Velŭ Banŭ[1].

După ce amŭ scrisŭ dumitale răvaşulŭ, îmĭ spune Ţiganulŭ dumitale că aŭ murĭtŭ Ţiganca: aŭ vădut-o elŭ.

[Jos:] Cinstitŭ, ca unŭ frate, dumnaluĭ Ghiorghi Cananò, bivŭ Post. cu cinste şi întragă sănătate să să dè.

[1] Cf. şi *Letopisiţĭ*, III, p. 209 şi urm.

De la moartea luĭ Cananăŭ e această însemnare:

Bucate ce aŭ rămasu după moarte dum.

408 oĭ, cu mică, cu maare.

14 boĭ marea, cu 2 tinerĭ.

14 vacĭ maarĭ.

7 gĭuncĭ şi gĭuncea.

6 caĭ.

46 stupĭ, la Roşcanĭ, la Vas[i]le Zuppast *(sic)*.

Pomenile şi sărindarele şi datoriile ce s'aŭ plătitŭ după moartea dumisale.

134 leĭ la grijitulŭ dumnealuĭ până la 2 anĭ, afară dinŭ păni şi dinŭ carne.

120 leĭ, 12 sărindare cu banĭ şi cu bucate.

60 leĭ la Hagi-Mustafa otŭ Botoşanĭ.

9 p[1] leĭ la Costantinŭ Blebe otŭ tamŭ.

13 p[1] leĭ la Băgdăsarŭ Armanŭ.

10 vacĭ la Hagi-Mustafa otŭ Romanŭ.

Cele ce i-aŭ datu dum. fiiuluĭ dumisale luĭ Iordach[i] până aŭ trăitu dum., şi cele ce aŭ luatŭ după moarte dum.

5 vacĭ maarĭ.

4 boĭ maarĭ.

30 oĭ.

30 stupĭ. Aceste i le aŭ datŭ după ce m'aŭ luatŭ dum. pe mine; văcăritulŭ şi ernaticulŭ totŭ dum. aŭ plătitŭ păn' ce aŭ muritu dum., şi, după moarte dumisale, le 'mŭ plătitŭ eŭ întru anu vitele de văcăritŭ.

2 anĭ aŭ văndutŭ Iordachi totŭ hotarulŭ, cătŭ aŭ fostŭ de cositu (?), aşijder[e] şi moşiile de la cămpu, şi, căndŭ s'aŭ ridicatŭ Iordachi, cătu aŭ trăitu dum. şi după moarte dumnealuĭ, totŭ elŭ aŭ luatŭ venitulŭ.

135 leĭ amŭ luatŭ după velniţă în 3 ane, şi s'aŭ cheltuitu în trebile casăĭ.

32 leĭ aŭ luatŭ Iordachi de vilneţa (?), totŭ într'aceĭ 3 anĭ, cu 2 postaj[e], unu 9 leĭ, altulŭ 6 leĭ.

Cele ce amŭ avutu eŭ căndu m'aŭ luatu dum.

6 boĭ marĭ.

5 vacĭ cu viţeĭ.
20 stupĭ.
6 caĭ şi unŭ rădvanŭ.
400 leĭ mi-aŭ trimisŭ dumnealuĭ bade Tărzimanulŭ de la Ţarigradŭ, şi i-amŭ datŭ în măna dumnealuĭ.

Nu se poate un act maĭ interesant în legătură cu viața Marieĭ Calmăşuluĭ. Iată cu ce întra ea în căsătorie, luînd și acum un bărbat de oarecare vrîstă, care avea, din altă legătură, un băiat mare, acest Iordachi, care va cere îndată o gospodărie deosebită.

Văduva luĭ Ursuleț aducea 6 boĭ și 5 vacĭ, 6 caĭ, 20 de stupĭ şi un rădvan; «badea» din Constantinopol face rost de zestre nouă: viitorul Domn al Moldoveĭ trimete suroriĭ, mireasă a doua oară, însemnata sumă de 400 de leĭ.

Soțul nu e mult maĭ bogat, afară de moşia luĭ. El lasă datoriĭ, la Turcĭ, Armenĭ şi Romînĭ. Unul din împrumutătorĭ dăduse banĭ cu camătă şi frateluĭ eĭ, luĭ Dumitraşco Calmăşul, care lăsă şi el o văduvă cu multe grijĭ[1]. Ea însă nu-şĭ creşte numaĭ copiiĭ cu o deosebită îngrijire, ci face şi toate pomenile răposatuluĭ.

Tot în legătură cu pomenirea luĭ Cananăŭ e şi această însemnare:

† Bucateli ce s'aŭ tăetŭ la grija dum. pără la 2 anĭ.
1 boŭ, 6 oĭ la grija d'intăiŭ.
4 oĭ la 15 zile.
6 oĭ la 20 zile.
1 vacă, 6 oĭ la 40 zile.
1 vacă, 3 oĭ la giumătate de anŭ.
1 vacă, 6 oĭ la anulŭ.
1 vacă, 2 oĭ la 2 anĭ.
Iarŭ bani ce s'aŭ datŭ pe fănŭ, iarŭ să să ştii.
6 leĭ, 9 p[o]t[ronicĭ] unuĭ Lipovanŭ.

[1] *Documentele Callimachi*, II, pp. 19-20, n-o 42.

2 leĭ Raduluĭ Ţiganŭ.

1 leŭ, 6 p[o]l[ronicĭ] luĭ Acsinte.

10 leĭ unuĭ Cănpulongĭanŭ.

11 leĭ luĭ An[dron]achi Vorniculŭ de Botăşenĭ, pe fănŭ č-aŭ avutŭ la Măndreştĭ.

18 leĭ s'aŭ făcutŭ sinbrie ciobanilorŭ pe tocmala č-aŭ rămasŭ făcută de dum. să le erneză 60 oĭ, căte 2 p[o]t[ronicĭ] de oi ernaticulŭ, şi să le plătiască de goştină, care este pecĭ de la goştinarĭ.

II.

Iată acum scrisorile către Maria Jicniceroaia. Cea d'intăiŭ e de la marele reformator al vieţiĭ mănăstireştĭ la noĭ, Paisie de Dragomirna, apoĭ de Neamţ.

Cinstită şi a sfinteĭ mănăstireĭ noastre milostivă şi făcătoare de bine, Pravoslaviia Ta mare giupăniasă Mariia Can[anŏ] Ban[easă], bucură-te întru cinstea sfinteĭ şi începătoareĭ de viiaţă Troiţă. Cu smereniia şi cu duhovnĭčască închinăciune, cu bună cucernicie şi cu smerite metaniĭ, dupre cuvĭinţă mă închinŭ Blagorodieĭ Tale. De la Prea-Înnaltulŭ şi celŭ mare întru milă Dumnezeŭ, dupre datoriia ce avemŭ pururea îţĭ rogŭ ca să-ţĭ dăruiască bucuriia, ferecită sănătati, adăogire vieţiĭ şi măntuire sufletiască, întru care şi acumŭ puţina şi smerita ačasta a noastră scrisoare să te afle pe dum. petrecăndŭ în sănătati, înpreună cu toţĭ ceĭ dinŭ înprejurulŭ dragosteĭ dumitali, cu toati ceale trupeştĭ şi sufleteştĭ ferecirĭ, ca maĭ multŭ să proslăvimŭ pre Inpăratulŭ cerescŭ, noĭ, toţĭ smeriţĭ rugătoriĭ Pravoslavieĭ Tale şi a totŭ prè-slăvituluĭ niamulŭ Blagorodieĭ Tale. Cinstită scrisoarea dumitali cu bucurie şi cu cinste o amŭ luatŭ, cele scrisă amŭ văzutŭ, 15 oĭ ni-aŭ adusŭ: pentru care multŭ ni-amŭ bucuratŭ. Milostivulŭ Dumnezeŭ să fiie înpărţitoriŭ de bini a totŭ niamuluĭ dumitali, întru toati şi despre toati, preablagocistivuluĭ şi luminatuluĭ Domnulŭ nostru, şi pre toată luminată casa Mărieĭ Sale să o păzască şi să o întăriască

întru mulţĭ anĭ cu ferecire şi bună petrecire, că multŭ săntemu nădăjduițĭ şi încredinţaţĭ că şi de acumŭ înnainte vomŭ fi măngăiaţĭ cu cercetare miliĭ Pravoslavii Voastre. Dè-vă Domnulŭ toati cele lumeştĭ ale luĭ bunătăţĭ, iarŭ [în]tru ceale maĭ pre susŭ de lume cununa Înpărăţieĭ ceriurilorŭ, cu Înpăraţiĭ ceĭ bini-credinčoşĭ, înŭ pămăntulŭ blănzilorŭ, unde şi îngerilorŭ cu dorire le iaste a privi. Şi darulŭ Sfăntuluĭ Duhŭ pururea să vă păzască suptŭ alŭ săŭ acoperemăntŭ şi luminare şi milă. Şi, cu ačasta, închinăndu-mă iarăşĭ, rămăiŭ

Alŭ Pravoslavieĭ Tale smeritŭ părinte duhovnicescu şi celŭ de pururea rugătoriŭ şi de ceriasca ferecire pohtitoriŭ:

Ieromonahŭ Paisie, stareţulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Dragomirneĭ [1], înpreună şi cu totŭ soborulŭ celorŭ întru Hristosŭ fraţilorŭ mieĭ.

Oct. 16 d.

Cinstiteĭ întru blagorodie Pravoslavieĭ Sale mariĭ giupăneasă Mariia Can[anò] Ban[easa], cu multă smerenie, cu plecată metanii şi bună cucernicie, prin dumnezăiasca blagoslovenie cu cinste să să închine.

(Pecete neagră, ruptă.)

Paisie se aşează la Dragomirna în Septembre 1763 [2], iar Domnia luĭ Grigore Callimachi, nepotul de frate al Marieĭ, ţinu până în 1769.

Decĭ încă înnainte de această din urmă dată Maria era văduvă.

III.

Fratele Marieĭ, Gavriil, fost Mitropolit de Salonic, era încă din 1760 Mitropolitul Moldoveĭ.

De la el ni s'aŭ păstrat treĭ scrisorĭ către sora sa. Cea d'intăiŭ are data de 1768, încă în Domnia luĭ Grigore Callimachi. Dintre celelalte, una poartă data de 1770.

[1] Acest rînd, de mîna luĭ chiar.

[2] *Istoria literaturiĭ romîne în secolul al XVIII-lea*, II, p. 392.

A treia, pomenind de «Cordon», Bucovina Austriacilor, e de după 1775. Paşa care merge în Rusia duce ratificarea tratatuluĭ de la Chiuciuc-Cainargi. «Sevastias» e episcopul titular de Sivas. Ceĭ de la Ţarigrad cari sînt sănătoşĭ şi întreabă de rudele din Moldova sînt văduvele celor doĭ Domnĭ din neamul călmăşesc, Raliţa luĭ a Ion, mort de bătrîneţă, şi Elena a luĭ Grigore, cel de curînd ucis, precum şi fratele luĭ Grigore, Alexandru, căsătorit cu Ruxanda fiica luĭ Scarlat-Vodă Ghica.

A.

Cinstită şi a noastră prea-iubită soră, dum. Marie Jic., fericită sănătate şi totŭ folositoriulŭ bine poftimŭ dum. de la milostivulŭ Dumnezeŭ, iarŭ de la noĭ arhierească blagoslovenie îţĭ trimitemŭ. Cartea dum. amŭ luatŭ, prinŭ carea înţelegăndŭ durearea cea preste măsură şi întristarea dum. pentru săvărşitulŭ răpăosatuluĭ prea-iubitŭ fiiuluĭ nostru Pah. Costandinŭ Cananò, foarte ni-amŭ întristatŭ, şi înpreună amŭ lăcrămatŭ, măcarŭ că răpăosatulŭ (Dumnezeŭ să-lŭ erte şi să-ĭ odihnească sufletulŭ la cereasca Înpărăţie), plinindŭ datoriia cea de obşte, s'aŭ izbăvitŭ de valurile ceale supăralnice şi întristătoare a aceştiĭ vremealnice vieţĭ, iarŭ, casa dumisale de aŭ rămasŭ la ticăloasă stare şi însărcinată cu greale datoriĭ, săntemŭ bine nădăjduiţĭ că nu o va părăsi milostivulŭ Dumnezeŭ, ce, ca celŭ ce iaste părinte săracilorŭ şi măngăitorŭ văduvelorŭ, va trimite ajutoriulŭ săŭ celŭ prea-puternicŭ spre răpaosŭ şi măngăere. Dinŭ partea noastră iarăşŭ cu de-adinsulŭ ne vomŭ sili spre totŭ chipulŭ de ajutorŭ a casiĭ răpăosatuluĭ, socotindŭ aĕasta neapărată datorie. Şi la aceastea fiĭ dum. încredinţată, şi încredinţază şi pe dumnei Păh[ărniceas]a [1], că neîncetatŭ vomŭ mijloci şi către Mărie Sa Vodă şi către

[1] Văduva.

Mărie Sa beizadeà spre ajutoriulŭ şi măngăere a casiĭ răpăosatuluĭ. Aĉasta, şi săntemŭ

Alŭ dum. părinte sufletescŭ: *Gavriilŭ Mitropolitulu.*

1768, Dech. 20.

[Pe V-o:] Cinstită a noastră prea-iubită soră, dum. Mariia Jic., cu fericită sănătate şi cu blagoslovenie să să dea.

(Pecete neagră, ruptă, cu două crucĭ.)

B.

Cinstită a noastră prea-iubită soră, dum. Mariia Jic[niceroaie], fericită sănătate şi totŭ folositoriulŭ bine poftimŭ dumi[tale] de la milostivulŭ Dumnezeŭ, iarŭ de la noĭ arhierească blagoslovenie îţĭ trimitemŭ. Cartea ce ne-aĭ tremisŭ amŭ luatŭ, şi, înţelegăndŭ că sănteţĭ sănătoşĭ, ne-amŭ bucuratŭ. Pentru alte supărărĭ ce ne scriĭ că pătimiţĭ de către oştenĭ [1], fiindŭ aceastea de obşte, să cade a le suferi cu răbdare şi a ne măngăia cu nădejde că, după atătea scărbe, ni să va pricinui şi bucurie. Pentru alte veştĭ ce vă turbură, şi vă poprescŭ dinŭ lucrarea pămăntuluĭ, să le socotiţĭ zadarnice şi mincinoase, şi făr' de niciо grijă să sămănaţĭ cătŭ veţĭ putea. Pentru carte de la Măriia Sa Gheneralulŭ [2], cumŭ şi pentru zăloag. *(sic)*, ne vomŭ sili ca să scoatemŭ, de să va putea. Aĉasta, şi fiĭ dum[neta] sănătoasă.

Al dumi[tale] părinte sufletescŭ: *Gavriilŭ Mitropolitulŭ.*

Şalŭ n'amŭ putută să luămŭ de la dughene, nicĭ amŭ îndrăznitŭ, pentru prepusulŭ boaliĭ [3]. Şi să nu bănueştĭ: cu toate acestea iată amŭ trimisŭ unŭ cuburŭ de şalŭ alŭ nostru, canŭ ponositŭ, dar socotimŭ că va trece la ţară, şi unŭ stanbolŭ-şalŭ [4] de rochie ci-amŭ avutŭ maĭ dinŭ na-

[1] *Ruşĭ, cari ocupaŭ Moldova.*

[2] Stoffeln (v. Atanasie Comnen Ipsilanti, Τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν, Constantinopol, 1870, p. 456).

[3] Ciuma.

[4] Şal de Constantinopol, stofă.

inte; şi poftimŭ să le priimeştĭ şi să le porţĭ cu sănătate. Maĭ pe urmă vomŭ trimite şi şalŭ noŭ[1].

[Pe V-o:] Cinst. şi a noastră, prea-iubitiĭ sor[ă], dum. Marii Jic., cu părinţascĭ blagoslovenie.

(Pecete roşie deschis, cu coroană, patru litere, din care s'a păstrat Д şi data de 1768, jos.)

C.

Cinstită a noastră prea-iubită soră, dum. Marie Jic[niceroaie], fericită sănătate şi totŭ folositoriulŭ bine poftimŭ dumitale de la milostivulŭ Dumnezeŭ ca să-ţĭ dăruiască, şi de la noĭ arhierească blagoslovenie îţĭ trimitemŭ.

Răvaşulŭ dum[itale] ni-aŭ venitŭ, şi ceale scrisă s'aŭ văzutŭ. Pentru Cupariulŭ, veţĭ şti dum că acumŭ nu să află aicea, fiindcă, după č-aŭ venitŭ de la conacile Paşiĭ č-aŭ fostŭ la Rusiia, s'aŭ dusŭ acumŭ pinŭ Ţinutŭ cu aşăzarea banilorŭ ce s'aŭ scosŭ; iarŭ, după č-a veni, i să va zice, atâtŭ pentru altile ce scriĭ dum[neta], câtŭ şi pentru carte góspodŭ de hotărâtŭ, ca să scoată. Şi atuncea să va scrie şi dinŭ partea noastră la Sevastiasŭ, şi la cine s'a maĭ socoti,— căcĭ Vlădica de Rădăuţĭ, aflându-să în Cordonŭ, şi fiindŭ şi departe, nu socotimŭ că a vrea să vie.

De la Ţarigradŭ ni-aŭ venitŭ cărţĭ în câteva rândurĭ, şi avemŭ înştiinţare că, cu mila luĭ Dumnezeŭ, să află cu toţiĭ sănătoşĭ, şi în toate scrisorile ce ne vinŭ cercetiază şi pentru dumnavoastră şi vă heretisescŭ[2], şi, aseamene, cândŭ scriemŭ şi noĭ, facemŭ căzuta închinăčune din partea dumilorvoastre. Şi cu ačasta acumŭ săntemŭ:

A dum[itale] părinte sufletescŭ: *Gavriilu Mitropolitulu.*

Iulii 11.

[Pe V-o:] Cinstită, a noastră prea-iubită soră, dum. Mariia

[1] Adausul e de altă mînă. Scrisorile înseşĭ aŭ o ortografie perfectă şi o scrisoare admirabilă.

[2] Salută.

Cananoai Jic., cu fericită sănătate şi cu blagoslovenie să să dea.

[Pecete roşie-închis, cu coroană şi vultur bicefal, fără inscripţie.]

Către Maria se îndreaptă şi marele boier Lupu Balş, pe aceiaşĭ vreme.

D.

Cinstită şi a noastră iubită ca o soră, dum. cumătră Marioa Jic., cu multă frăčască dragoste şi cu fericită sănătate mă închinŭ dum[itale]. Aciastă dată n'amŭ altă a supăra pe dum[neata] numaĭ amŭ fostŭ scrisŭ la unŭ ficiorŭ alŭ meŭ di-acasă di aŭ pusŭ puţenteĭ stupĭ la Făzetŭ [=Făget], neputăndŭ la ceia vremi să-ĭ ducă la altŭ locŭ, şi, socotindŭ eŭ c'a fi acele moşiĭ a dumisali Costantinŭ Stămati Şet[rariŭ], amŭ făcutŭ îndrăznială. C'acmu amŭ înţălesŭ că eştĭ pe moşiia dum[itale], poftescŭ pe dum[neata] ca pe o soră, să nu bănueştĭ că n'amŭ poftitŭ pe dum[neata] cu scrisoari maĭ înnainte, că n'amŭ ştiutŭ; iarŭ acmu poftescŭ pe dum[neata] să nu fii cu bănatŭ, ce să fii cu voia dum[itale] înŭ ciastă vară dacă aŭ apucatŭ di i-aŭ pusŭ; şi obiceiulŭ ce eşti, oĭ da dum[itale], şi oĭ şi mulţămi dragostiĭ dum[itale]. Aciasta poftescŭ pe dum[neata], şi fiĭ dum[neta] sănătoasă.
Al dum[itale] ca unŭ frate:

Lupu Balşŭ Velŭ Vor[nicŭ].

[Pe V-o:] † Cinstită, iubită ca o soră, dumisale Marii Jic[niceroai], cu frăčască dragosti şi cu fericită sănătate să să dea.

[Pecete neagră cu cruce şi: Lp. B. Dvor. (?).]

Scrisoarea ce urmează, către aceiaşĭ domnească soră, pleacă de la un Toader [d]iaconul], care dă înţelepte sfaturĭ pentru creşterea celor doĭ «coconĭ»; pare a fi tot un Nemţean;

E.

† Cinstită doam[nă] giupăniasă, co smerenii şi co multă plecăciuni mă închinŭ dum[itale], şi rogŭ pre milostivulŭ Dumnădzăŭ ca să te păzască şi să te învredniciască co pačnica viaţă, şi să-ţĭ dăruiască cia de bucurii fericita sănătati, bucurăndu-ti milostivulŭ Dumnădzăŭ şi cu sănătate a cinstiţĭ şi iubiţĭ coconiĭ dum[itale], milostivulŭ Dumnădzăŭ să-ĭ ţii sănătoşĭ şi să-ĭ miluiască cu minte, că minte este izvorulŭ bogăţiiĭ, şi trupeştĭ, şi sufleteştĭ, şi cununa cia de bucurii a părinţilorŭ şi tuturorŭ celorŭ de bini voitorĭ, şi măhnire neprietenilorŭ. Însă şi dum[neta], cinstită gĭupăniasă, caută de-ĭ păzăşte forte bini, după cumŭ poronceşte Ioanŭ Zlataustŭ la Prologŭ: «Nu feriţĭ băţulŭ părinţăscŭ de iĭ, că acela li-ĭ lorŭ de mare folosŭ». Însă şĭ dum[neta] fiindŭ ferită de celŭ maĭ cumplitŭ păcatŭ: niciodată să nu să sămtă iĭ că aŭ voi de la dum[neta]. Orĭ la ce socoteştĭ că Dumnădzăŭ ţ'aŭ datŭ şĭ ţ'aŭ dăruitŭ nişte drahme forte curati şi iscusite, cariĭ di-a purure şi 'n totŭ ciasulŭ să fiĭ bucurată? Darŭ, de le veĭ văpsi, mă rogŭ cu ce le'ĭ spăla? Socoteşte dum[neta] c'aceştie sintŭ ca o grădină înpodobită şi prè-frumosă, şi, de nu o va păzi grădinariulŭ şi o va înplè mărăciune, cini va merge la è să să măngăi? La aciasta dum[neta] eştĭ grădinariulŭ, să pliveştĭ co băţulŭ; că la o grădină frumoasă şi înpodobită mulţĭ înţălepţĭ mergŭ de să măngăi şi, fiindŭ curată şi grijită, toţĭ fericescŭ aceluĭ grădinariŭ şi-ĭ daŭ banĭ, şi [e]ş luîndŭ căti o flore de mă[n]găere, ca şi de la omulŭ înţăleptŭ: totŭ scărbitulŭ aĭargă de-şĭ è unŭ cuvăntŭ de măngăere şi de îndreptare, şi să bucură maĭ multŭ decătŭ c'arŭ lua de la unŭ nebunŭ multe averĭ, căcĭ ştii pe urmă [cĭ] în totŭ ciasulŭ aştiaptă ocară şi întristare. Păzeşte-te bini, vitejeşte, ca să nu scapĭ burianulŭ în grădină, căcĭ burianulŭ este creştere lorŭ. Nu-ĭ lăsa greşala de astăzĭ ca să-şĭ è plata mănĭ; şi încă şi pentru dreptulŭ, iĭ află pricină, şi-lŭ ciartă, c'apoĭ elŭ maĭ vărtosŭ să păzăşte, ştiindŭ că n'aŭ făcutŭ ş'aŭ luatŭ plată; darŭ de va face, maĭ răŭ va petrece; şi, fiindŭ în grijă, totdiauna să

sfătueşti întru sini cumŭ va face lucrurĭ buni, ca să scapi de ruşine, şi, aşè, creşte cu găndulŭ totŭ a face lucrurĭ buni, pără ce i să învărtoşe minte, ş'apoĭ, di-arŭ vrè să-lŭ şi îndemne cineva la lucrurĭ răle, elŭ nu poate să le facă: i-ĭ cu mare supărare.

Pentru Toaderŭ Rusulŭ, aŭ venitŭ, şi bărneţulŭ aŭ adusŭ. Pentru alte ce-mĭ poronceştĭ dum[neta], la toati după poronca dum[itale] oĭ urmà, şi m'oĭ sili. Mă rogŭ, cinstită giupăniasă, pentru acelŭ căluşelŭ să poronceştĭ dum[neta] să-lŭ grijască bini. Şi mă rogŭ dum[itale] să aibŭ de la dum[neta] ertăciuni, fiindcă ştiŭ că moltŭ oĭ fi greşitŭ dum[itale], că nu să poati sluga a nu greşi stăpânuluĭ. Diaciasta mila luĭ Dumnădzăŭ să fii di-a purure cu domniata.

Săpt[emvrie] 17.

Smeritŭ, prè-plecatŭ dom[itale]: *Toadorŭ [D]iaconu.*

Pentru oĭ, di-aicĭ nu-ĭ nicĭo nedejde; că-sŭ nişte şalverĭ, dă-le luĭ Păunŭ, şi dorŭ îţ̆ putè maĭ trimete vr'o 10 leĭ în giosŭ.

[Pe V-o:] Întru cinstită măna dum. giupănesiĭ MariiĭJic. co cinste şi cu multă plecăciuni dum. se se dè.

(Pecete neagră, cu coroană şi, sus: Dm.)

Încă prin 1750 Maria Jicniceroaia avea ceartă cu Aristarh Vistierul pentru moşia Iepureniĭ.

F.

Adeverezu cu acastă scrisoare pentru gĭumătate de satŭ Epureniĭ, de la Ţinutulŭ Hărlăuluĭ, care, fiindŭ moşie a mea, aŭ ţinut-o dumnealuĭ răposatulŭ Aristarhŭ Vist. cu strămbătate suptŭ stăpănirea dumisale căţĭva anĭ. Acumŭ, eşindŭ la gĭudecată cu fiiulŭ dumisale, Comisŭ Iordache, la dumnealorŭ boeri, după dreptate mi-amŭ luatu moşie, iarŭ pentru venitulŭ moşii înŭ cătă vreme aŭ ţinut-o dumnealuĭ, de aŭ stăpănit-o fărŭ dreptŭ, m'amŭ aşăzatu cu dumnealuĭ

Comisulŭ Iordache, fiiulŭ dumisale Vist. Aristarhŭ, şi mi-aŭ datŭ 226 leĭ; care banĭ luîndu-ĭ toțĭ deplinŭ de la dumnealuĭ, de acumŭ înnainte nu maĭ amŭ a lua nimicŭ de la dumnealuĭ. Şi, pentru maĭ adivărată credință, amŭ iscălitŭ să să crează.

Maria Banes[a]. L[tŭ] 7267 [1759], Iul. 7 dim.

[Pe V-o, început:] Toma sănŭ Nicolaĭ, bul[i]başŭ, copilŭ [de casă]....

Din acelaşĭ timp sînt două scrisorĭ către Alistarh (Hrisoscoleŭ), pe care Domnița Elena, soția luĭ Nicolae Costin, îl numia nepotul eĭ[1]. El era, la 1749, Spătarul luĭ Constantin Mavrocordat[2].

Cinstitŭ şi al meŭ maĭ mare frate, dum. badiŭ Alistarho Velŭ Spătariŭ, cu multă plecăčuni închinăndu-mă, sărutu cinst. măna dum., şi rugămŭ pre a totu puterniculŭ Dumnădzeŭ cu ačastă puțăn[ă] scrisoare a nostră ca să afle pe dumnevoastră cu întriagă sănătate şi cu toate cele de fericiri. Cinstita scrisoare dum. cari ni-aĭ trimisŭ, amŭ luatu, şi cele ce scriĭ dum. încă amŭ înțălesŭ. Pentru zapisăle Glăvăneştilorŭ scriĭ dum. ca să ță le trimitemŭ dum., că nooĭ nu ne trebuiescŭ; ci adevăratŭ, badiŭ, că nooĭ nu ne săntŭ trebuitoari, de vreme că nič moşie nu este a nostră, ci cu dragă inemă le amŭ fi triimisŭ dum., numaĭ viĭ şti dum. că o lădățui č-amŭ avutu cu scrisorĭ, nu s'aŭ prilejitu aice, este la Iaşĭ, darŭ amŭ trimisŭ acmu să o aducă, şi, aducăndu, le-omŭ căuta, şi pe cini a vini le-omŭ trimite dum. Dumneiaĭ mama să închină dum. cu sănătate şi dumisali leliĭ Bălaşeĭ. Ilinca, cu multă plecăčuni închinăndusă, sărută cinst. mănule dumilorŭ voastri. Cu ačasta acumu, şi iarăşŭ rămăiŭ Iun. 15.

A dumitali

Maĭ micu frate i gata slugă:

Vasili Costachi, bivŭ Stol[nicŭ].

[1] *Istoria literaturii romîne in secolul al XVIII-lea*, Tabla, p. 48. C *Archiva istorică*, I, p. 84.

[2] Ienachi Cogălniceanu, p. 219.

Dum. leleĭ Balaşăĭ cu multă plecăcune sărutŭ cinst. măna dum.

[V-o:] Cinstituluĭ şi alŭ meŭ maĭ mare frate dum. badeĭ luĭ Alistarhu Velŭ Spătarŭ, cu multă şi fericită sănătati să i să dea.

[Pecete cu A. H.]

Să să pue înŭ scrisoriie Glavaneştilorŭ.

Balaşa, născută la 18 Septembre 1709, era fiica luĭ Iordachi Cantacuzino Deleanu [1], iar Vasile Costachi era nepot al Balaşeĭ luĭ Alistarho. Un Vasile Costachi luase pe Catrina, fiica luĭ Toderaşco Iordachi, decĭ mătuşa Balaşeĭ [2]. Aicĭ e vorba însă de Vasile Costachi Negel, fiul luĭ Costachi, care era soţul uneĭ Cantacuzine, Ilinca, fiica luĭ Iordachi ai II-lea Păşcanul [3]. El e tatăl luĭ Grigore, care, cu altă Cantacuzină, fata luĭ Dinu Canta, avu pe al treilea Vasile, viitorul Mitropolit Veniamin [4]. Avem astfel scrisoarea buniculuĭ mareluĭ ierarh, care, decĭ, prin mamă, prin bunică, prin străbună, avea sînge cantacuzinesc.

Cu cădzuta plecăcuni [mă] închinŭ dum., sărutŭ cinstită măna dum. badu *(sic)* Aristarho Velŭ Spăt. Cu plecată scrisorea mè facŭ ştire dumitali pentru ce aĭ fostŭ vorovitŭ dum. cu mini că, mărgăndŭ la Iaşĭ, mi-ĭ trimite izvodulŭ celŭ de vecini Bălăneştilorŭ; ce acmu mă rogŭ dum. să nu fii cu supărari să mi-lŭ trimiţĭ ca să mă pocu învrednici a face dum. slujbă. Cu acasta, şi să fiĭ dum. sănătosă.

A dumitali micŭ şi plecatŭ tocma ca unŭ fiiŭ
Cost. Ros[e]t, Log.

Nastasiica cu multă plecăcune sărută cinst. măna dum.,

[1] Vol. VII, p. 173 şi nota 1.
[2] *Ibid.*, p. 177.
[3] Vol. VI, p. 548.
[4] *Ibid.*

dumisali leleĭ Bălaşeĭ de preună cu Nastasiica cu plecăčuni sărutămŭ cinstită măna dum.

Dumisali cumnatuluĭ Iordachi Cantacoz[in]o cu multă dragoste şi cu fericită sănătate ne închinămŭ dum[isali].

[Pără pecete.]

Cum se vede din tabla adausă la p. 47 din *Genealogia Cantacuzinilor*, Nastasiica, sora Ilincăĭ Costachi şi a Safteĭ Lupuluĭ Balş, luă pe Constantin Ruset; Iordachi «cumnatul» ar fi să fie un nepot, fiul luĭ Constantin, frate cu aceste Cantacuzine [1]. Costachi Roset era încă la 1764 numaĭ treti Logofăt [2].

III.

S'aŭ păstrat aicĭ şi toate scutirile Marieĭ Callimachi, acordate de Domniĭ din neamul eĭ şi de înnaintaşiĭ lor.

1. Noĭ Scarlatŭ Grigorie Ghica Voevoda, bojiiŭ milostiĭ gospodarŭ zemli moldavscoĭ, facemŭ ştire cu ačastă carte a Domnii Meli pentru dumniaiaĭ Marie, ce aŭ ţinut-o dum. Gheorghie Canano Velŭ Jic., sora cinstituluĭ Mareluĭ-Tărzimanŭ, dum. Enache Calimahi, de vreme ce dumnialuĭ fratili dumisale, aflăndu-să de a purure şi nelipsitŭ slujindŭ trebuinţilorŭ şi folosuluĭ ţărăĭ la prè-înnălţata Poartă, amŭ socotitŭ Domnie Mè că sĭ cade sora dumisale a avè o osăbită milă şi sprejinială. Şi iată darŭ că după cărţĭ ce ni-aŭ arătatŭ şi de la alţĭ luminaţĭ Domnĭ ce aŭ fostŭ maĭ înnainte de noĭ, asemine şi Domnie Mè i-amŭ întăritŭ, la vreme desătiniĭ să aibă a scuti doo sute stupĭ, şi la vreme goştiniĭ doo sute oĭ, şi la vreme coniţiĭ saŭ văcărituluĭ, căndu s'arŭ întămpla a fi, încă să scutiască doaîzăcĭ de vite, şi, pe cătŭ vinŭ va face la vreme vădrărituluĭ dinŭ viile dumisali, iarăşĭ amŭ ertatŭ Domnie Mè, nicĭunŭ banŭ vădrăritŭ să nu dè, ca să fie toate aceste pentru chivernisala

[1] *Ibid.*
[2] *Documentele Callimachi*, II, p. 192, n-o 89.

casiĭ dumisale. Aşijdere şi pentru patru oamenĭ streinĭ făr de birŭ în Visterie, ce-şĭ va găsi, iarăşĭ amŭ ertatŭ Domnie Mè ca să fie înŭ pace de birŭ şi de toate alte angăriĭ, întru nemică supăraţĭ să nu fie. Pentru care poroncimŭ Domnie Mè dum. boerĭ i voaĭ slujitorĭ ce viţĭ înbla cu toate slujbile Domnii Mele, văzindŭ carte Domnii Mele, maĭ multă supărare să nu faceţĭ, ce cu toţiĭ să urmaţĭ întocma după cumŭ arătămŭ mai susŭ. Aĉasta poroncimŭ.

Noĭ Scarlatŭ Ghica Voevoda.

Vltŭ 7266 [1758], Maĭ 31.

(Pecete ştearsă.)

Manolache Bogdanŭ 3[ii] Logofătŭ, procitŭ.

[Pe V-o:] Hrisovulŭ de la Măriia Sa Scărlatŭ-Vod[ă] pentru bucate di scuteală.

2. Cu mila luĭ D[u]mn[e]dzăŭ Noĭ Ioanŭ Theodorŭ Voevoda, Domnŭ Ţărăĭ Moldoveĭ, facemŭ ştire cu acestu hrisovŭ alŭ Domnii Meli tuturorŭ cuĭ să cade a şti. De vreme ce jupănesăle văduve purure aŭ avutŭ osăbită milă di către luminaţăĭ Domnĭ, urmăndŭ şi după cuvăntulŭ Domnuluĭ Hristosŭ, unde poronceşte a să cerceta cu milă casăle celi căzute, maĭ vărtosŭ a văduvilorŭ, şi a le odihni cu facirile de bine, pentru aĉasta darŭ prè-luminaţiĭ Domnĭ ĉ-aŭ fostu maĭ înnainte de noĭ, socotindŭ a-şĭ face datoriia sa şi cu alŭ noastră prè-iubită soru, dumnaiaĭ Mariia Jăcniceroai, vrăndŭ ca să aräte aĉa căzută milă şi facire de bine ce să cade spre chivernisala uniĭ casă căzute, dară şi pentru voia noastră, fiindŭ că ni-amŭ aflatŭ dinŭ tănără vărstă la slujba prè-puterniciĭ Înpărăţăĭ, Dragomanŭ-Mare a prè-înnălţatuluĭ Divanŭ înpărătescu, şi la toate vremile amŭ fostu de a purure silitorŭ spre trebile şi folosulŭ ţăriĭ aceştie, aŭ fostu miluită cu hrisoave de milă a luminaţilorŭ Domnĭ, cu scutială de bucatile sale şi de oaminĭ scutelnicĭ. Acumŭ dară, dinŭ dumn[e]zăiasca proniia şi bunavoinţa a prè-puterniciĭ Înpărăţăĭ miluindu-ne cu stepina Domnii aceştiĭ ţări, iată şi, dinŭ osăbită mila noastră, i-amŭ întăritŭ ca fieştecăndu să aibă a scuti desătina pre cincĭ sute stupĭ şi goştina pre cincĭ

sute oï şi vădrăritulŭ pe cincï sute vedri vinŭ ce va face dinŭ viile dumisali, saŭ va cumpăra, şi pre o sută cincïzăcï vite, caï, epi, de văcăritŭ saŭ coniţă, de s'arŭ întămpla să fie vre odată pre aceste bucate, nicïunŭ banŭ nimăruï să nu dè, ca să fie pentru chivernisala casăï dumisali. Aşijdire şi pentru cincïsprezăci oaminï streinï fărŭ de birŭ înŭ Visteriie, ce va avè la casa dumisali, iarăşŭ să fie aceştï oaminï înŭ pace şi nesupăraţï de totŭ birulŭ Visterii şi de alte dărï şi angăriï, orïcăti arŭ fi pre altă ţară, iară aceştie oaminï întru nimică supăraţï să nu fie, ca să fie numaï de posluşaniie şi slujba casăï dum[isale]. Dreptŭ aceia dară poroncimŭ Domnie Mè tuturorŭ boerilorŭ şi altorŭ slujbaşï ce viţï afla cu aceste slujbe arătati maï susŭ, văzăndŭ acestu hrisovŭ alŭ Domnii Mele, toţï să aveţï a urmà şi a da bună pace la toate, cumŭ arătămŭ maï susŭ; întru nimică supărare să nu faceţï. Şi poftimŭ Domnie Mè şi pre alţï luminaţï Domnï ce Dumn[e]zăŭ va răndui pre urma noastră cu Domnie aceştiï ţărï, ca să nu strămute ačastă puţănă milă ce arată maï susŭ, după cumŭ nicï noï n'amŭ străcatŭ miluirile altorŭ Domnï č-aŭ fostu maï înnainte de noï, ce maï vărtosŭ să întăriască, pentru a lorŭ cinste şi večnică pomenire. Şi spre ačasta esti credinţa a însumï Domnii Meli di maï susŭ scrisă, Ioanŭ Theodorŭ Voevoda, şi credinţa a prè-iubiţï fiiï Domnii Mele, Alixandru Voevodŭ şi Grigorii Voevodŭ, şi credinţa a cinstiţï şi credinčoşï boeriï Domnii Meli, dumnalorŭ: Ioanŭ Bogdanŭ, Velŭ Logofătŭ, Velŭ Vor[nicŭ] de Ţara-di-gïosŭ, Velŭ Vor[nic] di Ţara-desusŭ; Ştefanŭ Rusătŭ, Hat[manŭ] i părcălabu Suceviï; Mihalachi Velŭ Post[elnic]; Ionŭ Cantacozino, Velŭ Spat[arŭ], Velŭ Vist[ier]ŭ; Andrunachi, Velŭ Banŭ; Ioniţă, Velŭ Pah[arnicŭ], Velŭ Cămănarŭ; Costantinŭ Cogălničanu, Velŭ Stol[nicŭ]; Ianacachi, Velŭ Com[isŭ], şi credinţa a tuturorŭ boerilor, marï şi micï. Şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta înŭ oraşŭ Eşilorŭ, în anulŭ d'intăï alŭ Domnii Mele, de noï, Ghindă Logofeţălu, la anulŭ vletŭ 7267 [1759], luna Fev. 1.

Noï Ioanŭ Voevoda.

(Pecete din 1758.)

S'aŭ trecutŭ la condică: Dimitrie 3lu Logofătŭ procitŭ.

[Pe V-o:] Hrisovulŭ de a Măriei Sa[le] Ionŭ Vodă peste bucate şi pe omenĭ de scutială.

3. Cu mila luĭ D[u]mn[e]zăŭ Noĭ Grigorie Ioanŭ Voevoda, Domnŭ Ţărăĭ Moldoviĭ, facemŭ ştire cu acestu hrisovŭ a Domnii Meale tuturorŭ cuĭ să cade a şti, pentru dumneaiaĭ giupăneasa Mariia Jitniceroaia, că, arătându-ne hrisoave de milă, atâtu de la alţĭ luminaţĭ Domnĭ ce aŭ fostu maĭ înnainte de noĭ, câtu şi de la prea-înnălţatu părintele Domnii Mel[e], Măriia Sa Ioanŭ Theodorŭ Vvoda, Domniia Mea, vrândŭ a ne arăta următorŭ acelorŭ maĭ d'innainte noastră luminaţĭ şi ferieiţĭ Domnĭ, aseaminea m'amŭ milostivitŭ asupra maĭ susŭ-numitiĭ giupăneasă, şi hotărămŭ printr'acestu hrisovŭ a Domniiĭ Meale ca fieştecândŭ, în toată vreame Domnii Meale, să scutiască aseste bucate: adică cincĭ sute stupĭ de deseatină, şi cincĭ sute oĭ de goştină, şi pe totŭ vinulŭ câtu va eşi dinŭ viile dumisale nimăruĭ nicĭunŭ banŭ să nu dè vădrăritŭ, şi pe o sută cincĭzăcĭ vite, caĭ, epe, de văcăritu saŭ de cuniţe, de s'arŭ întâmpla vre-odată a fi, pe aceste bucate nemăruĭ nicĭunŭ banŭ să nu dea, ca să fie pentru chivernisala casiĭ dumisale. Aşijdirea şi pentru cincĭsprăzeci oamenĭ streinĭ fără de birŭ în Visterie ce va avea la casa dumisale, iarăşĭ să fie aceştĭ oamenĭ înŭ pace şi nesupăraţĭ de totŭ birulŭ Visteriiĭ şi de alte dărĭ şi angărăĭ, orcâte arŭ fi pre altă ţară, iarŭ aceştĭ oamenĭ întru nimică supăraţĭ să nu fie, ca să fie numaĭ de posluşaniia slujbiĭ casiĭ dumisale. Dreptu aceaia darŭ poroncimŭ Domniia Mea tuturorŭ boiar[i]lorŭ şi altorŭ zapciĭ şi slujbaşĭ ce viţĭ fi cu slujbele arătate maĭ susŭ, văzindŭ hrisov[ulŭ] Domnii Mele, toţĭ să aveţĭ a urmà după cumŭ hotărâmu maĭ susŭ. Şi pohtimŭ Domniia Mea şi pre alţĭ luminaţĭ Domnĭ ce Dumnezăŭ va rândui pe urma noastră cu Domniia aceştiĭ ţărĭ, ca să nu strămute această puţină milă ce arată maĭ susŭ, după cumŭ nicĭ noĭ n'amŭ stricatŭ miluirele altorŭ Domnĭ ce aŭ fostu maĭ înnainte de noĭ; ce maĭ vârtosŭ să adaogă

şi să întărească, pentru a Domniilorŭ Sale cinste şi večnica pomenire. Vltŭ 7272 [1763], Sept. 15.

Noĭ Grigorie Ioanŭ Voevoda.

(Pecete ovală din 1761.)

Procitŭ V[1] Vist. Simionŭ Burghele pisahŭ.

4. Cu mila luĭ Dumn[e]zăŭ, Noĭ Grigorie Alexandru Ghica Voevoda, Domnŭ Ţărăĭ Moldoviĭ, facemŭ ştire cu acestu hrisovŭ a Domniiĭ Mele tuturorŭ cuĭ i să cade a şti, pentru dumneaiaĭ Marie Jicniceroai, că, arătându-ne hrisoave de milă de la alţĭ luminaţĭ Domnĭ ce aŭ fostŭ maĭ înnainte de noĭ, întru care hotărăscu ca, fieştecăndu, în toată vremia, să scutiască aceste bucate: adecă cincĭ sute stupĭ de desătină, şi cincĭ sute oĭ de goştină, şi, pe totŭ vinulŭ cătŭ va eşi dinŭ viile dumisale, nimăruĭ nicĭunŭ banu să nu dea vădrăritŭ, şi pe o sută cincĭzăcĭ vite: caĭ, epe, de văcăritŭ saŭ de cuniţă, de s'arŭ întămpla vre-odată să fiiia pe aceste bucate, nimărue nicĭunŭ banu să nu dè, ca să fie pentru chivernisala casiĭ dumisale,— dreptu aceia darŭ şi Domnie Mè asămine m'amŭ milostivitŭ asupra dum. de maĭ susŭ numite Marie Jicniceroai, şi hotărâmŭ printr'acestu hrisovŭ a Domniiĭ Mele ca purure să aibă a scuti cincĭ sute stupĭ de desătină la vreme desătiniĭ, şi cincĭ sute oĭ de goştină la vreme goştiniĭ, şi cincĭ sute vedre di vinŭ ce va fi făcăndu dinŭ viile dum., nimăruĭ nicĭunŭ banu să nu dea vădrăritŭ. Aşijdere şi pe o sută cincĭzăcĭ caĭ, epi, de văcăritŭ saŭ de cuniţă, de s'arŭ întămpla vre-odată ca să fie, nimăruĭ unŭ banu să nu dè. Şi poroncimŭ Domnie Mè tuturorŭ boerilorŭ şi altorŭ zapciĭ şi slujbaşĭ ce veţĭ fi cu slujbile arătate maĭ susŭ, văzindu hrisovulŭ Domniiĭ Mele, toţĭ să aveţĭ a urmà după cumŭ hotărâmŭ maĭ susŭ. Şi poftimŭ Domniia Mea şi pre alţĭ luminaţĭ Domnĭ ce Dumnăzeŭ îĭ va rândui pe urma noastră cu Domniia aceştiĭ ţărĭ, aŭ dinŭ fiiĭ noştri, aŭ dinŭ niamulŭ nostru, ca să nu strămute ačastă puţină milă ce arată maĭ susŭ, ce maĭ

vărtosŭ să o adaogă şi să o întăriască, pentru a Domnii Sale vecĭnică pomenire. Vltŭ 1765, Dech. 7 d.

(Pecete mică din 1764.)

Noĭ Grigorie Ghica Voevodŭ.

Procitŭ Velŭ Vist.

[Pe V-o:] Hrisovulŭ de la Mării Sa Ghica, de scutală.

5. Cu mila luĭ D[u]mnezăŭ Noĭ Grigorie Alexandru Ghica Voevoda, Domnulŭ Ţăriĭ Moldavieĭ, facemŭ ştire cu acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele tuturorŭ cuĭ să cade a şti pentru dumniaiaĭ Mariia Jicniceroae, că, arătîndu-ne hrisovulŭ Domnieĭ Mele dinŭ ceaialaltă trecută Domnie a noastră, întru care arată orînduiala de milă ce i s'aŭ făcutŭ, pentru care Domniia Mia, şi acumŭ asemenea milostivindu-ne asupra numiteĭ Marieĭ Jicniceroae, hotărîmŭ printr'acestu hrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele că de-apururea, întru toată vreamia Domniiĭ Noastre, să aibă a scuti la vreamea desetiniĭ cincĭ sute stupĭ de desetină, şi la vreamea vădrărituluĭ cincĭ sute vedre vinŭ de vădrăritŭ ce va face dinŭ viile sale, pe ačastă sumă nicĭunŭ banŭ să nu dea vădrăritŭ, cumŭ şi la vreamea goştiniĭ să scutiască cincĭ sute oĭ de goştină. Aşijderea şi la vreamia văcărituluĭ, de s'arŭ întîmpla vre-odată a fi, să scutiască una sută cincĭzăcĭ caĭ, epe, de văcăritŭ şi de cuniţă. Şi poroncimŭ Domniia Mia dumilorvoastre boiarĭ şi altorŭ slujbaşĭ ce veţĭ fi cu slujbele ce sintu arătate maĭ susŭ, văzîndu hrisovul Domnieĭ Mele, toţĭ să aveţĭ a urmà după cumŭ hotărîmŭ maĭ susŭ. Şi pohtimŭ Domniia Mia şi pre alţĭ luminaţĭ Domnĭ, ce vorŭ fi înŭ urma noastră stăpînitorĭ aceştiĭ ţărĭ, orĭ dinŭ fiiĭ şi niamulŭ nostru, saŭ dintr'altŭ niamŭ, să nu strămute ačastă puţină milă ce amŭ făcutŭ cu acastă numită giupiniasă, ci maĭ alesŭ să adaogă şi să întăriască, pentru a Domniilorŭ Sale cinste şi pomenire.

Aniĭ 1775, Dechemvrie.

Grigore Ghica V.

(Pecete ovală din 1774.)

[Pe V-o:] S'aŭ trecutŭ la condica Divanuluĭ înŭ cè de hrisoave, de Ioniţă Nicolaĭ, condicarŭ.

IV.

Cu privire la proprietăţile şi scutirile Marieĭ Jicniceroaiĭ avem în aceiaşĭ colecţie o sumă de acte particulare şi de cărţĭ domneştĭ.

A. TRUŞEŞTĬ.

Ἔλα ἀπὸ τὴν ἀρχόντισαν τὴν ἀδελφὴν τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου, κυρίαν Μαρίαν γρ. 50, τὸ σίμφερον τῆς μουσίας τοῦ Τρουσεστίου τῆς αὐτῆς χρονίας, καὶ ἔστω εἰς ἔνδηξιν. 1761, Ἰουνίου 12.

Νεόφυτος, τῆς Σεβάστης (?).

Adecă :

«Am luat de la jupăneasa sora Prea-Innălţatuluĭ Domn, dumneaeĭ Maria, leĭ 50, ce mi se cuvin de la moşia Truşeştilor, care e a d-sale de vecĭ, şi să fie spre mărturie. 1761, Iunie 12.

Neofit, de Sivas (Sevastia).»

B. VIILE DE LA CRUCE.

La 29 August 1760, Ioan Teodor-Vodă întăria suroriĭ sale 12 pogoane, 3 firte şi 4 prăjinĭ şi jumătate la Crucea-de-Sus din Ţinutul Putneĭ, «afară din cincĭ pogoane răscumpărate de Domnia Mea de la episcopul de Roman, după dreptate răzăşască», reservînd alte patru pogoane, şi patru prăjinĭ şi jumătate pentru altă rudă (nu soră), Paraschiva Pităroaia [1].

În actul de la 2 Maiŭ 1761, apoĭ, acelaşĭ Domn, pomenind cele cincĭ pogoane luate de Vlădică de la Caterina Ştiuculeasa, maĭ dă şi alte 10, moştenite; din cele zece «bătrîne» ale familieĭ împărtăşeşte pe sora Paraschiva [2].

[1] *Documente Callimachi*, I, p. 441, no. 55. Cf. şi traducerea din Wickenhauser, *Putna*, pp. 114-5, şi Xenopol, *Istoria şi genealogia Caseĭ Callimachi*, Bucureştĭ, 1897, pp. 242-3, no. XIX.

[2] *Ibid.*, p. 444, no. 67. Cf. Wickenhauser, *Putna*, p. 116; Xenopol, *l. c.*, pp. 248-9; Al. Callimachi, *Cartea neamuluĭ Calmăş din Moldova*, Văleniĭ-de-Munte, 1910, pp. 13-5.

Iată însuşĭ înscrisul Vlădicăĭ:

1. Pentru cincĭ pogoane de vie ce cumpărasămŭ de la Ştiuculiasă, care viĭ săntŭ la Cruce, alăture cu viile Mării Sale luĭ Vodă, carele cumpărasemŭ într'o 115 leĭ, să fie a mănăstiriĭ Precistiĭ dinŭ Romanŭ, şi, înştiințăndu-să Mărie Sa Vodă, fiindŭ că să află lăngă viile Mării Sale, mi-aŭ întorsu baniĭ, ačastă 115 leĭ, să fie viile a Mării Sale. Şi pentru credința amŭ datŭ ačastă scrisoare a nostră.

L[t] 7268 [1759], Dech. 1.

Ienachie episcop Romanuluĭ.

2. Dat-amu adivăratu zapisulu nostru, anumĕ eŭ Costantinŭ, ficoru popiĭ Văsculuĭ dinŭ Cruce-di-Giosŭ, înpreună cu fămiia mĕ Nastasăia, fata luĭ Ionŭ Puşcă, totu dinŭ Cruce-di-Giosŭ, la cinst. măna dum. giupănesăĭ Mariiĭ, suroriĭ Mării Sale luĭ Ioanŭ Theodorŭ-Vodă, precumŭ să să ştiia că, di nimine săliţĭ, nicĭ asupriţĭ, amŭ văndutu dum. giupănesăĭ doaă pogoani de viia lucrătoare la Cruce-di-Giosŭ, ce săntu totu într'o ogradă cu viile dumisale, care viĭ îmĭ săntu miia, Nastasăi, părințăştĭ, cu unŭ pogonŭ ce-lu amu de cumpărătură. Şi amu făcutu tocmală ca să-mĭ dĕ pe pogonŭ căte treĭzăcĭ şi doĭ di leĭ, care banĭ acmu ni-aŭ datŭ 44 leĭ, adecă patruzăcĭ şi patru di leĭ, iarŭ pentru ceelanţĭ banĭ trimeţăndu dumnaiaĭ giupăniasa omulŭ dumisale ca să măsoare pogonile, atunce să aibă a-mĭ da şi ceialanţĭ banĭ, darŭ piste aceste doaă pogone di vorŭ ma[ĭ] eşi orĭ giumătate de pogonŭ saŭ maĭ multu, iarăşĭ cu acestu di maĭ susŭ prečŭ cu acĕ tocmală să-mĭ plătiască dum[neae]ĭ, şi noĭ dum[isa]le să-lŭ vănzu, orĭcătŭ a maĭ trece piste doaă pogoane de viia. Care, pentru maĭ mari credinţi, amu şi iscălitu, amăndoaă părţăle fiindu faţă.

1768, Ghen. 16 d.

Doazăcĭ de leĭ s'aŭ datŭ ce rămăsese dintr'acestŭ zapisŭ.
Eŭ [deget] Costantinŭ sănŭ popiĭ Văsculuĭ.
Eŭ » Nastasăia sănŭ Ionŭ Puşcă.

Şi eŭ amŭ scrisŭ cu zisa lorŭ, fiindu amîndoaă părţăle faţă, şi cu voia lorŭ aŭ văndutu aceşte doaă pogoan[e] de maĭ susŭ arătate, şi, pentru incredinţare, amŭ iscălitu şi eŭ.

Iancul̆ŭ Grec̆[anulŭ] Căpit[anŭ].

[V-o:] Zapisŭ pe 2 pogone de vii de la Putna, de la [C]ruce-de-gĭosŭ, ce m'amŭ cumpăratŭ de la Costantinŭ, ficorulŭ popeĭ Văsculuĭ, şi de la fimee-sa, Nastasăe, fata luĭ Puşcă.

3. Adecă eŭ, maĭ gĭosŭ iscălitŭ, amŭ vindutŭ 2 pogone de vii la Cruce, la dumniai gĭupiniasi Mariiĭ Jit., pe cinczec de leĭ, şi amŭ lovatŭ şi bani, — şi, pentru bună credinţa, amŭ iscalitŭ, pină vine scrisore de la mănastirea Sučaviţa.

Feurarŭ 26.

Smirălulŭ I^oaf, egumenŭ Sučevițeĭ.

4. † Adică noĭ, calugori de la sfinta mănăstirea Sucaviţa, facut-amŭ acestŭ zapisŭ la măna dumniaiĭ cinst. gĭupăneas[eĭ] Marii Jitn[i]c[eroa]i, suror[iĭ] Mariia Sa Io Ioanŭ Theodorŭ Voevodŭ, precumŭ noĭ ni-amŭ vindutŭ 2 pogone de vii lucrată şi unŭ pogonŭ stiarpŭ, la Cruce-de-gĭosŭ, la Dănbraviţa, preţu şă[ĭ]dzeč de leĭ; care vii are mănăstiria Sucaviţa data de pomana de la reposatuluĭ Penteleĭ Ştucă, a caruia noĭ avemŭ şi danie; acmu noĭ acee danie dat-amŭ la măna maĭ susŭ pominiţi cinst. gĭupiniasă, să n'aiba neami triaba dentra a noştri calugherĭ, ca ačasta lucru s'aŭ facutŭ cu toatŭ sfatu soboruluĭ a nostru, că nu ne datŭ măna la celŭ locŭ, acè vii li-amŭ vindutŭ şi alţi amŭ cumperat. Şi, pentru buna credinţa, cu pecete mănăstirea noĭ ni-amŭ iscalitŭ. Vleatŭ 7271 [1763], Aprilŭ 8.

Smeritulŭ Ioasafŭ egum. Sučaviţa [1].
Ieromonahŭ Isaiia, Nicodimŭ stareţŭ, Alipii stareţŭ.
Ieromonahŭ Ioovŭ (?) m. ppa. *(sic)*.

[1] Zapisul tot e de mîna luĭ, care era decĭ străin.

(Pecete cu Invierea şi: «siia pečatŭ monastira Socevițea, voscresenia Hva.)

[Pe V-o:] † Zapisulŭ pe viile de la Cruce ce amŭ cumpăratŭ de la călugăriĭ de Suce[vița].

C. Munțiĭ din Cîmpulung.

Pentru altă avere, munțiĭ din părțile Cîmpulunguluĭ [1], Maria capătă aceste daniĭ şi dovezĭ de stăpînire:

1. Cu mila luĭ Dumn[e]zăŭ, Noĭ Grigorie Ioanŭ Voevoda, Domnŭ țărăĭ Moldoviĭ. Celŭ ce face fapte folositoare şi bini plăcute luĭ D[u]mnădzăŭ, nu numaĭ că căştigă laudă şi mărire la acastă viiață, ce şi după moarte luĭ rămăne numele luĭ nemuritoru şi sufletulŭ cu a drepţilorŭ. Este adevăratŭ că multe fapte sintu folositoare care covărşescu pre alte bunătățĭ, iarŭ maĭ presusŭ este milostenie şi darulŭ unde să cade a să face, că deşchide ceriurile şi agiunge pănă la marginile pămăntuluĭ pomenire iaĭ. Pentru care bine vrăndŭ Domnie Mè a urmà lucrurilorŭ ce aŭ făcutŭ şi aŭ lucratŭ alțĭ fericițĭ şi răpousațĭ Domnĭ ce aŭ fostu maĭ înnainte de Noĭ, de aŭ datŭ şi aŭ întăritŭ cu milă pre cariĭ s'aŭ aflatŭ a fi înŭ milă domniască, miluindŭ pre uniĭ ca aceia cu viniturĭ dinŭ viniturile domneştĭ, alțiĭ cu moşiĭ dinŭ hotarăli domneştĭ, pentru care iată darŭ că şi Domnie Mè, aflăndu că este la slabă stare dumniaiaĭ Marii Jitnicorai *(sic)*, m'amŭ milostivitŭ Domnie Mè asupra dumisale, şi iată că-ĭ dămu danie afierosire aceste moşiĭ domneştĭ ce să află la parte Cănpulŭ-Lunguluĭ moldovinescu, anume: muntile Cucoşŭ, muntile Găina, Vale-Potşiesculŭ, muntile Petrişulŭ, muntile Mistecănişŭ, moşie Bontăşŭ, dinŭ Fundulŭ Moldoviĭ, muntile Muncelulŭ, dinŭ Strajă, muntile dinŭ fața de spre Cănpulŭ-Lungu. Aceste moşiĭ, fiindu locu domnescu, li-amŭ datŭ danie, miluiri şi afierosire dum. Marii Jitničorai, ca, de acumŭ înnainte, să-ĭ fie dumisale, şi ficorilorŭ, nepoţilorŭ şi strenepoţilorŭ dumisale drepte ocinĭ şi moşiĭ, să stăpăniască

[1] V. *Documentele Callimachi*, II, Prefața p. XII.

înŭ vecĭ cu bună pace. Şi poftimŭ Domnie Mè şi pre alţĭ luminaţĭ Domnĭ, ce Dumnădzăŭ îĭ va orăndui înŭ urma noastră cu Domnie aceştiĭ ţărĭ, aŭ dinŭ fii şi niamulŭ nostru, saŭ dintr'altŭ niamŭ, să nu strice acastă a noastră danie şi afierosire ce amŭ făcutŭ Domnie Mè, precumŭ nicĭ Domnie Mè n'amŭ stricatŭ daniile şi miluirile ale altorŭ luminaţĭ Domnĭ; ce maĭ vărtosŭ să aibă a da şi a întări, pentru a lorŭ cinste şi večnică pomenire. Şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta înŭ Scaunulŭ Domnii Mele, în oraşulŭ Eşilorŭ, de Ioanŭ pisarŭ izbaşŭ, la aniĭ [1]

vletŭ 7269 [1761], Iun. 29.

Noĭ Grigorie Ioanŭ Voevoda.

S'aŭ trecutŭ la condica Divanuluĭ.

Ianachi Cant[acu]z[ino], 3 logft., procitŭ.

[V-o:] Hrisovulŭ di la Mărie Sa Grigori-Vodă pe munţăĭ di la Cămpulungŭ, să să ştii.

2. De la Divanulŭ Cnejăi Moldoviĭ.
Cătră dum. Stol. Vasili Balşŭ, Vornicŭ de Cămpulungu-Moldovinescu.

Să face ştire dum. că aice la Divanŭ aŭ arătatŭ dumneeĭ Jicniceroai Marie cumŭ că are o moşie [a] dum[i]sale acolo, la parte munteluĭ, ce să numeşte muntele Cucoşuluĭ, şi oameniĭ de acolò, cari să hrănescŭ pe acelŭ munte, nu vorŭ ca să-şĭ dè običnuitulŭ adetŭ, după cumŭ daŭ şi alţĭ lăcuitorĭ, şi, cerşindu-şĭ dreptate de la Divanŭ, iată scriemŭ dum. să cercetezŭ şi, fiindu driaptă moşie dumisale, să înplineştĭ dum. toată dijma obicnuită. Însă după cumŭ orŭ fi dăndu şi alţĭ lăcuitorĭ ce vorŭ fi lucrătorĭ şi şezătorĭ cu bucatele lorŭ pe alţĭ munţĭ, aşè să înplineştĭ şi dumn[e]ta de la aceĭ ce orŭ fi asupra acel[uĭ] munte de maĭ susŭ arătatŭ; însă din fănaţe şi dinŭ păşunatŭ, după cumŭ orŭ fi

[1] În traducere germană, la Wickenhauser, *Putna*, pp. 115-6; şi în *Documentele Callimachi*, II, 182-3, no. 46. Cf. Xenopol, *l. c.*, pp. 243-4, no. XX.

dăndu și alți ce orŭ fi șezăndu pe munțiĭ mănăstireștĭ, prinŭ mărturie dum. și cu ză de sorocŭ să vii aice la Divanŭ. Acasta. 1771, Noemvrie 2.

Balșŭ Logofătŭ. Sturdzea Vor nicŭ].

Arg. Banŭ.

Procitŭ vt. Logofăt.

[V-o:] Cárte de la Divanŭ pe muntele Cucoșulŭ.

3. De la boeriĭ Divanuluĭ Cnejii Moldoviĭ.

† S'aŭ datu, acastă carte a Divanuluĭ dum. Jic. Marii, cu care să fie volnică a stăpăni optu munțĭ ce are dumneaeĭ la Cănpulungulŭ Moldovenescu după hrisovulŭ de danie a Mării Sale Ioanŭ Theodorŭ Voevodŭ, și să-ĭ vindă [1] cuĭ arŭ găsi, după cumŭ să va putea tocmi cu cumpărătoriĭ. Însă la acastă cumpărătură a munțilorŭ de a pururea să să protimisască lăcuitoriĭ cănpulungenĭ, dăndŭ prețulŭ ce vorŭ da și alțiĭ streinĭ, și nimenea să nu stea înpotriva cărțiĭ Divanuluĭ. Acasta.

L. Balșŭ Logft., Ionŭ Sturdzea Vor., Ioanŭ Cant. Vist., Iordachi Cant. Spat., Arg. Banŭ, Costandinŭ Grec[anu] Banŭ. 1771, Dech. 21.

[V-o:] Carte de la Divanŭ pe optu munțĭ.

Se știa că munțiĭ Marieĭ aŭ fost schimbațĭ cu aĭ Voronețuluĭ [2]. Colecția noastră cuprinde însușĭ actul de schimb.

4. Marie a răpoosatuluĭ Gheorghie Canană Jic. și cu fii mieĭ Șerbanŭ și Ioniță Canană, dat-amŭ acastă scrisoare a noastră la măna Sfinții Sale părintelui Macarie egumenŭ și a totŭ soborulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Voronețulŭ, ce să prăznuiaște hramulu sfăntuluĭ mucenicŭ Gheorghie, că, avăndŭ noĭ optu

[1] Arendeze.

[2] V. Wickenhauser, *Putna*, p. 116: traducerea germană a actuluĭ de schimb; cf. Xenopol, *l. c*, pp. 250-1, no. XXV (alțĭ munțĭ: Cocoșul, Găina, Porcescul și Botăș trec la mănăstirea Solca pentru satul Costeștĭ; Wickenhauser, *Solka*, p. 169; Xenopol, *l. c.*, pp. 249-50, no. XXIV).

munţĭ dinŭ susŭ de Cănpulungulŭ Moldovenescu, anume: Cocoşulŭ, Găina, Vale-Porşescu, moşie Botăşulŭ dinŭ Fundulŭ-Moldoveĭ, muntele Mestecănişu, muntele Petrişu, muntele Faţa Cămpulunguluĭ, muntele Muncelulŭ dinŭ Strajă, carele aceştĭ optŭ munţĭ sintu dreptĭ aĭ noştri, danie şi miluire de la Mărie Sa fericitulŭ întru pomenire Gligorie Calimahŭ Voevodŭ, fiiulŭ Mării Sale Ioanŭ Theodorŭ Calimahŭ Voevodŭ, şi avăndŭ sfănta mănăstire Voroneţulŭ unŭ satŭ, anume Vlădeniĭ, înŭ ocolulŭ Botăşenilorŭ, datŭ danie de la fericitulŭ , carele să hotăraşte pe dinŭ susŭ iarăşĭ cu moşie noastră, anume Costeştiĭ, ce amŭ luat-o schimbătură de la sfănta mănăstire Solca, iarŭ pi dinŭ gĭosŭ cu moşie sfinteĭ mănăstirĭ Moldoviţăĭ, anume , pentru aceaia ne-amŭ aşezatŭ uniĭ cu alţiĭ şi amŭ făcutŭ schimbu, fiindcă mănăstiriĭ Voroneţuluĭ îĭ trebuescŭ munţiĭ, şi satulŭ Vlădeniĭ iaste aproape de moşiile noastre. Decĭ, socotindŭ noĭ că munţiĭ sintŭ maĭ de folosulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Voroneţuluĭ şi pentru aceaia şi o parte şi alta ni-amŭ învoitŭ, şi, dinŭ numărulŭ acestoru optu munţĭ ce i-amŭ scrisŭ maĭ susu, amŭ datŭ schimbătură suptŭ stăpănire mănăstiriĭ Voroneţuluĭ treĭ munţĭ, anume: muntele Petrişulŭ, muntele Muncelulŭ dinŭ Straje şi muntile Mestecănişŭ, cumŭ şi noĭ amŭ luatŭ moşie Vlădeniĭ suptŭ stăpănire, dăndu-ne scrisorĭ, şi cele vechĭ, şi cele noao, unulŭ la măna altuia, ca să stăpănească sfănta mănăstire aceştĭ treĭ munţĭ ce-ĭ arată maĭ susŭ, cu totu venitulŭ lorŭ, în vecĭ, şi noĭ încă să stăpănimŭ moşie Vlădeniĭ cu totŭ venitulŭ eĭ înŭ vecĭ. Şi la acastă învoială şi schimbătură a noastră ce amŭ făcutŭ, s'aŭ întămplatŭ şi alte obraze de cinste carele maĭ gĭosŭ s'aŭ şi iscălitŭ, şi, pentru maĭ bună încredinţare ce s'aŭ scrisŭ maĭ susŭ, amŭ datŭ acastă scrisoare la măna Sfinţii Sale părinteluĭ egum[enŭ] şi a totŭ soborulŭ, cumŭ şi noĭ asămene amŭ luatŭ scrisoare de la egum[enŭ] şi de la totŭ săborulŭ sfinteĭ mănăstirĭ, cu iscăliturĭ şi cu peceţĭ de îmbi părţile.

În anulŭ 1775, Marte 10.

Marie Can[anò]. Şerbanŭ Cananò Vist.

Călugărul Iftimie Cananăŭ, un cumnat al Marieĭ, înseamnă cu privire la aceştĭ munţĭ:

5. Hotarăle munţiloru ce s'aŭ datŭ danie jupănesiĭ Marii la ocol[ulŭ] Cămpulunguluĭ, după cumŭ îsŭ hotărîte de Dumnăzeŭ cu apile înpregĭur[ulŭ] lorŭ, după cumŭ i-amŭ apucatŭ şi eŭ, fiindŭ eŭ, carile maĭ gĭosŭ sintŭ ĭscălitŭ, omŭ de 80 anĭ.

Muntele Găina.

Dinŭ susŭ se hotărăeşte cu lucina *(sic)* Putniĭ, de către amiazezi se hotăreşte cu Cucòş[ulŭ], dinŭ gĭosŭ se hotăreşte păn' în Tătarca-cè-Mare.

Muntele Cucoşŭ şi pănă înŭ Mănuia *(sic)*.

Se hotăreşte di către Apusŭ cu Găina şi dinŭ susŭ păn' înŭ Lucav., şi è apa Moldov[eĭ] înŭ gĭosŭ, pănă unde dă Tătarca înŭ Moldova, şi Tătarca înŭ susŭ cu Drăgmogze *(sic)* cu totŭ, pănă iarăşĭ înŭ Găina.

Muntele Porşesculŭ.

Se hotărăşte dinŭ apa Beniĭ dinŭ susŭ, apoĭ è apa Moldo[veĭ] în gĭosŭ pănă în gura Breziĭ, apoĭ è apa Breziĭ la dialŭ, spre miazenoapte, pintre măgura Homoruluĭ şi pintre muntele Porşescu, păn' spre Pădure-Niagră, cu polana Oşaluĭ (?), cu totŭ.

Muntele Petrişŭ.

Se hotăreşte dinŭ susŭ cu măgura Homoruluĭ, adică dinu obărşie Sadov[eĭ] înŭ gĭosŭ pănă în hotar[ulŭ] Păuşiĭ Moldoviţ[iĭ], şi dĭ către miazenoapte di către muntele Ionu, totŭ pănă înŭ hotar[ulŭ] Moldoviţ[eĭ], şi de către apusŭ pănă în apa Sadov[eĭ].

Muntele Dee.

Se hotăreşte dinŭ susŭ dinŭ hotarălŭ Păuşi, adică dinŭ Păriu Moriĭ, totŭ vărvulŭ de pi lă[n]gă hotarulŭ Moldoviţ[eĭ], pănă în Tomnatecŭ, şi la vale pănă lăngă Dial[ulŭ]

Paltenuluĭ, şi de cătră amazezè pănă în apa Moldov[eı], pănă în Radu.

Muntele Muncelŭ.

Se hotăreşte dinŭ susŭ dinŭ părău Roptilorŭ înŭ gĭosŭ, pe apa Moldov[eĭ], pănă în gura [Sadoveĭ], Sadova înŭ susŭ pănă la curulŭ munceluluĭ, spre obărşe Sadov[eĭ].

Muntile Botăşŭ.

Care se hotăreşte dinŭ susŭ dinŭ vale Stăn[i], şi dinŭ gĭosŭ se hotăreşte cu Mestecăniş[ulŭ], de către amiazezi pănă în apa Bistriţ[eĭ], şi de cătră miazenoapte pe Botăşelŭ, ce curge dinŭ mu[n]te[le] Botăşŭ pănă înŭ costa Drăgmoziĭ, şi acestu părăŭ Botăşel[ulŭ] dă în apa Moldov[eĭ], adică în Fundulŭ Moldov[eĭ].

Muntele Mestecănişŭ.

Carile dinŭ susŭ se hotăreşte cu Botăş[ulŭ] şi curge părău la val[e], pi la Ciocăneştĭ, în apa Bistriţ[eĭ], de cătră amiazezi Bistriţa înŭ gĭosŭ pănă în gura Pučosuluĭ. Pučos[ulŭ] în susŭ pănă în obărşe luĭ, şi apoĭ trece hotar[ulŭ] piste dialŭ pănă înŭ Putna, şi Putna în gĭosŭ pănă în Moldova, Moldova în susŭ pănĭ înŭ părău Şuenilorŭ. Aşè cuprinde hotarulŭ Mestecănişuluĭ cu opcina Arsinesi cu totŭ.

Eŭ Toaderŭ Lehoĭ otŭ Cămpulunngŭ, om de 80 anĭ.

L[t] 1768, Ghen. 19.

Un resumat de hotarîre judecătorească bucovineană în favoarea Cîmpulungenilor urmează:

6. Judecătorie Suceveĭ aŭ hotărătŭ păn' înŭ 14 zile să dea Cănpulungeniĭ muntile, orĭ, nemulţămindu-să, să facă apelaţie.

Darŭ, intămplăndu-se de aŭ venitŭ Gubernatorulŭ, aŭ datŭ jalobă Cănpulungeniĭ asupra Logofătuluĭ Iordache

cumu că le ia muntile fără de nicio dreptate, arătându ei şi unŭ zapisŭ ce aŭ apucatŭ de la unŭ Simeonesculŭ, neîntăritŭ de nime, şi cu acelŭ zapisŭ facŭ pretenzie că arŭ fi muntile alŭ lorŭ, şi gobernatorulŭ aŭ buiurdesitŭ jalba la Craizamtulŭ, ca să-şĭ stăpăniască jăluitoriĭ, adică Cănpulungeniĭ, muntile cumŭ l-au stăpănitŭ şi pănă acmu, şi părătulŭ se-şĭ caute dreptate prinŭ rănduiala judecățiĭ Craizamtuluĭ; aŭ datŭ înŭ scrisŭ hotărărea Gobernatoruluĭ, atătŭ cătră Cănpulungenĭ, cătŭ şi cătră părătulŭ.

Treabuința face a să înceape judecata ca să vie pricina înŭ hotărărea cea d'intăiŭ, unde să să strămtoriască Cănpulungeniĭ, saŭ a să ţinè a fi următorĭ, saŭ să facă eĭ apelaţie[1].

D. ŢIGANI.

Cătră dum. boeriĭ Divanuluĭ Cnejieĭ Moldoveĭ.

Pentru Ţiganiĭ ce-ĭ ceare de la mine Costea Papafilu cu judecata Divanuluĭ, îmĭ pare că amŭ strămbătate, şĭ mă rogŭ Divanuluĭ ca să cerceteze alŭ doilea această judecată şi ponturile ce voiŭ arăta.

1. Costea Papafilŭ să scoată scrisorĭ vechĭ, cu care să încredințeze Divanulŭ cumŭ că Ţiganiĭ săntŭ drepţĭ a Filipesculuĭ, iarú nu numaĭ, cu zisa vechiluluĭ de la carele aŭ cumpăratŭ, saŭ şi cu zisa a însuşĭ Filipesculuĭ să tragă Ţiganiĭ întru stăpănirea sa, pentru că vechilulŭ acela a Filipesculuĭ să dovedeaşte cumŭ că aŭ văndutŭ la aceaiaşĭ vreame şi Ţiganĭ streinĭ, după cumŭ a mănăstiriĭ Tazlăuluĭ.

2. De vreme că Ţiganiĭ aŭ fostŭ întru stăpănirea mea, după daniia hrisovuluĭ gospodŭ, căndŭ i-aŭ cumpăratŭ Costea Papafilŭ să cădea ca să-mĭ facă mie întăĭ înştiinţare, şi, căndŭ judecata n'arŭ fi ţinutŭ în samă daniia mea şi cu hotărărea Divanuluĭ i-arŭ fi luatŭ de suptŭ stăpănirea mea vechilulŭ Filipesculuĭ, dovedindŭ cu scrisorĭ că arŭ fi

[1] Pentru locul din Iaşĭ, în mahalaua Muntenimii-din-mijloc, v. *Uricariul*, XXII, pp. 242-4. Pentru moşia eĭ de la Găozenĭ (Soroca), *ibid.*, pp. 244-5.

drepţi a Filipescului, şi, de n'aşŭ fi vrutŭ eŭ ca să-i cumpărŭ, după protimisirea ce aveamŭ, aflându-să întru stăpânirea mea, putea ca să-i cumpere atuncea şi Costea Papafilŭ şi fieştecare altulŭ.

3. Pricinueşte Costea Papafilŭ că i-arŭ fi cumpăratŭ la mezatŭ. Trebuia să dovedească cu marturi de credinţă cumŭ că chiarŭ pe aceşti Ţigani anume i-aŭ cumpăratŭ la mezatŭ, căci mezatulŭ să face de faţă şi în publicŭ, şi trebue să să ştie muşterei aceia ce aŭ adaosŭ la mezatu. Osebitŭ că, de va şi dovedi cumŭ că i-aŭ cumpăratŭ la mezatŭ, de vreame ci pe aceşti Ţigani îi ştiia cu pricină, să cădea, ori să nu-i cumpere, ori si aştepte până cândŭ cu judecati i-arŭ fi luatŭ de la mine. Şi, chiarŭ la mezatŭ de i-aŭ luatŭ, fiindŭ dovediţi drepţi Ţigani a Filipescului cu judecată, de vreame că Ţiganii aŭ fostŭ întru paza şi stăpânirea mea, şi eŭ, fiindŭ la ţară, n'amŭ ştiutŭ de mezatŭ, mi să pare că amŭ dreptate să mă protimisescŭ, precumŭ hotăraşte şi pravila: Cost. Armenopolŭ, carte 2, tit. I, fil. 3: «Cândŭ doi oarecarii aŭ întocma dreptate ca să ia unŭ lucru, mai multu să protimiseaşte acela ce are şi-lŭ fereaşte şi-lŭ păzeaşte».

4. Ţiganii aceştea ţinŭ dreapte Ţigance a meale, cu care aŭ făcutŭ şi copii; Costea Papafilŭ ceare ca să-mi ia şi Ţigancile cu copiii şi să mi le plătească cu bani, iarŭ nu să facă înpărţală pe sălaşe şi pe numărulŭ Ţiganilorŭ, după obiceaiulŭ pământului. Socotească înţelepčune dumnev[oastră] de nu mi să face cu totulŭ strâmbătate şi de nu amŭ dreptate la toate ponturile ce amŭ arătatŭ, pentru care mă rogŭ şi ceiŭ judecată la toţi boerii Divanului.

A dumnev[oastră] plecată

Maria Jicn[*iceroaia*].

Anulŭ 1772, Iunii 14.

[Pe V-o:] Carte de jalobă la boeri pentru Ţigani.

V.

Cu privire la Şerban, fiul mai mare al Jicniceroaii, avem numai acest zapis pentru viile de la Cruce,

† Adică eŭ, Ionŭ Puşcă, depreună cu femeia mè, Catrina, şi cu diiacon[ulŭ] Lupulŭ, fiiŭ-săŭ, de Cruce-de-gĭosŭ, datamŭ bunŭ şi adevăratŭ zapisulŭ nostru la cinstită măna dumisale cuçonuluĭ Şerbanŭ, fičor[ulŭ] dumisale gĭupănesiĭ Mariĭ Jucniceroe, precumŭ să să ştie că amŭ văndutŭ dumisale unŭ pogonŭ de vie bună făcătore înŭ triĭzecĭ de leĭ tocma, şi m'eŭ datŭ toţĭ baniĭ cătŭ mi s'aŭ făcutŭ, înŭ mănule nostre.

Şi acestu pogonŭ de vie este înŭ ogradă dumisali, alăture cu vie dumisale, de la vale, pe lăngă uliţe, alăture cu drumulŭ celŭ mare care merge spre sore-răsare, şi pe dinŭ susŭ de ačastă vie este a dumisale, cumpărătură vechie, de părinţi dumisale. Şi amŭ datŭ dumisale ca să-ĭ fie moşie večinicĭ, dreptă, în vece, dumisale, şi cuconilorŭ dumisali, şi strenepoţilorŭ dumisale, în vecĭ neclătită. Şi pe[n]tru credinţa amŭ ĭscălitŭ şi pe niamur[ĭ]. Eŭ Ionŭ Puşcă vănzetorŭ. Eŭ diiaconu Lupulŭ vănzetorŭ. Eŭ Ionŭ zetŭ Puşcă amŭ pusŭ degetulŭ. Eŭ preotulŭ Strătulatŭ iscalŭ. Eŭ Toderŭ iscalŭ.
Eŭ Nastasie iscălită, fata luĭ Ionŭ Puşcă.

Veasile Hedăru (?), marturŭ.

Văletŭ 7276 [1767], Dech. 12.

[Pe V-o:] † Zapisŭ pe unŭ pogonŭ de vie de la năşică, la Cruce.

Şi această însemnată notiţă contemporană:

114 facŭ piste totŭ toţĭ preoţiĭ şi diiaconiĭ la Ţinutulŭ Eşuluĭ.

VI.

Lăsăm să urmeze actele privitoare la cellalt frate, Ioniţă:

In legătură cu moşiile bucovinene e actul din Februar 1783 prin care Ioan Cananăŭ Păharnic numeşte un representant la «comisia orănduită ca să facă cercetare tuturorŭ moşiilorŭ căte sintŭ acolo, atătŭ mă-

năstireștĭ, cătŭ și boereștĭ». Domnul întărește cu următoarele rîndurĭ:

1. Noĭ Alexandru Costandinŭ Voevoda, bojiiŭ milostiiŭ gospodarŭ z[emli] moldavscoĭ, fiindŭ că dum. Ioniță Canană, bivŭ Velŭ Pah., aŭ făcutŭ vichilŭ pe acestŭ de maĭ gĭosŭ arătatŭ, căruia dându-ĭ acastă carte de vechilăcŭ, s'aŭ întăritŭ cu alŭ noastră domniască iscălitură și pecete.

Noĭ Alexandru Voevodŭ.

(Pecete cu armele ambelor țerĭ, 1782.)

Și pănă la începutul veaculuĭ al XIX-lea Ioniță, fiul Marieĭ, era un fost Mare-Spătar [1]. La 1760-84 el fusese Păharnic [2]. Un Iordachi Cananăŭ e cunoscut și din registrele de socotelĭ ale Domnilor din familia Callimachi [3]. In 1776 era tot Medelnicer și ispravnic de Suceava [4]. În această calitate, și avînd rangul inferior de Pitar, scrie el interesanta scrisoare de aicĭ.

Iscălitura nu trebuie cetită Iordachi *Cantacuzino.* E însă de notat că soția luĭ Constantin Canănăŭ Slugerul, care nu trebuie confundat cu cel d'întâiŭ Constantin (?), era fata luĭ Toader Cantacuzino Marele-Vornic [5].

2. Cu multă plecăčune sărutŭ cins[tita] măna dum. bădițiĭ Ioniță.

Cu plecatŭ răvașulŭ înștiințăzŭ pi dum. că dumnaluĭ Spătariulŭ Dumitrache Ghica și dumnaluĭ vărulŭ Ștefă-

[1] *Uricariul,* XXII, pp. 242-4; *Documentele Callimachi,* II, p. XIII.

[2] *Ibid.*

[3] *Ibid.,* p. 100.

[4] *Ibid.,* p. 203, n-le 140, 143.

[5] Vol. XVI, p. 87, no. 6. Eftimie Călugărul, Constantin *Păharnicul* și Iordachi se înfățișează ca frațĭ. Dacă Eftimie zice „frate" luĭ Șerban și Ioniță aceasta se obișnuia între verĭ. V. *ibid.,* pp. 87 și urm. 90 (no. 17). Eftimie era călugăr la Vorona, ctitoria tatăluĭ săŭ, încă din 1763-4 (*Documentele Callimachi,* II, p 104). Astfel trebuie rectificată părerea din vol. XVI, p. 259.

nache Başotă, îndată ce aŭ luatŭ poronca Mării Sale luĭ Vodă, maĭ întăĭ aŭ făcutŭ înştiinţare luĭ Crais-Comesarŭ la Sučavă ca să vii şi să facă cercetare pricineĭ acesteĭ, cumŭ şi dumnalorŭ îndată aŭ vinitŭ aicĭ la mine şi aŭ şezutŭ triĭ zile, aştiptăndŭ pi Craisŭ-Comesarŭ, şi elŭ n'aŭ venitŭ, făcăndŭ înştiinţare că acmu nu să poate face cercetare, fiindŭ Cordunulŭ închisŭ dinŭ pricina čumeĭ, cariĭ după deşchidere Cordunuluĭ orŭ venè şi vorŭ face cercetare, şi o scrii şi ačasta ca moara să nu umbli. Să înţălege că alte pricine n'aŭ maĭ pututŭ, însă care te veĭ ˏpliroforisă dum. dinŭ înştiinţare ce facu dumnelorŭ boeriĭ, atătŭ Mării Sale luĭ Vodă, cătŭ şi dum., căcĭ dumnaluĭ Spătarulŭ Dumitrache şi dumneluĭ vărulŭ Ştefănache aŭ făcutŭ cercetare cu amăruntulŭ, şi nice o stricăčune nu poate face iazulŭ dum. moşii Huideştilorŭ, nice dinŭ susŭ de iazŭ, nice denŭ gĭosŭ. Vadurĭ de moară s'aŭ găsătŭ înŭ cei parte de Sučavă înŭ doao locurĭ: unŭ vadŭ pi sălişte Mărăşenilorŭ, şi altu vadu maĭ gĭosŭ, pi Leţcanĭ, care să cunoşte şi stratulŭ moriĭ, şi să înţălege că Neamţiĭ n'aŭ nicĭo dreptate, numaĭ vorŭ să facă supărare. Şi săcotescu că n'orŭ maĭ face nicĭunŭ davagilăcŭ. Iarŭ, pentru lucrulŭ moriĭ, cu agĭutorulŭ luĭ Dumnezăŭ şi cu blagoslovenii dum[i]lorŭ vostre, aŭ luatŭ sfărşitŭ. La care şi o piiatră amŭ pornit-o, iarŭ o piiatră n'amŭ pornit-o, dinŭ pricină că n'aŭ agĭunsu heru, şi maĭ este trebuinţi de o sută ocă heru. Amŭ trimesŭ la Botăşenĭ ca să cumpărŭ, şi heru nu să află. Dum. îndată să-m[ĭ] trimeţĭ o sută ocă heru, ca să nu şadă piiatra nepornită, căcĭ să face păgubire.

Pentru satulŭ Făntănelile, după pornoca dum., aŭ datŭ agĭutorŭ la lucrulŭ moriĭ cinzăcĭ de cară şi cinzăcĭ de pedestraşĭ, de Lune pără Sănbătă sara, fiindŭ şi eŭ acolo nelipsătŭ pără s'aŭ isprăvitŭ totŭ lucrulu mori. Şi mă rogŭ ca să să trimată ţidule de la priemetoriulŭ zahereleĭ de la Gălaţĭ, pi grăulŭ ce amŭ să daŭ eŭ, şi satulŭ, şi pochiĭ; pentru preuţĭ să aibu înştienţare căte cătŭ este dimirlei de grăŭ, ca, căţĭ banĭ s'orŭ face, să-ĭ înplinescu şi să-ĭ trimătŭ dum. Numaĭ mă rogu cătŭ de în grabă să să trimată ţi-

dulile, că mare supărare tragemŭ de la isprăvniceĭ. Dumnaluĭ Spătariulŭ Dumitrache Ghica m'o zisŭ ca să scriŭ dum. că este forte paraponisătŭ cumŭ dum. nu i-aĭ scrisŭ niciodată pentru satulŭ Bănestiĭ *(sic)*, să nu fii supăratŭ la havalele, căcĭ, după ce au văzutŭ atăta lucrulŭ la moră, sĭngurŭ dumnaluĭ m'o zisŭ că amŭ toată dreptate, pentru satu, să nu fii supăratŭ la havalele, spuindu şi elŭ căţĭ banĭ amŭ datŭ dum. pentru ţăranĭ la sferturĭ şi la agĭutorinţa de iarnă, şi alte cheltuelĭ ce s'aŭ maĭ făcutŭ cu moara. Diosăbitŭ m'o zisŭ şi acasta: că pin toate casăle boereştĭ te jăluieştĭ de dumnaluĭ: bine este ca pentru enteresulŭ satuluĭ dum. să-ĭ facĭ o ţărmonie, să-ĭ scriĭ, ca să nu supere satulŭ la havalele; şi dum. fără sminteală să-ĭ scriĭ că acmu la banii meziluluĭ aŭ fostu să dei satulŭ Bănestiĭ o sută patrusprăzăce leĭ, şi l-o lăsatŭ numaĭ cinzăcĭ de leĭ, şi dinŭ baniĭ sfertuluĭ Octovri au maĭ rădicatŭ unŭ leŭ. Şi, căndŭ dum. îĭ scrii dumisale Spătariuluĭ ca să nu fiĭ supăratŭ satu la havaleli, atuncĭ voĭ putè face şi ograda după parola ce amŭ datŭ dumisale cucoaneĭ Măriorei că voĭ face. Cu lesnire me-aru fi a face orĭ la ce arŭ fi poronca dum., darŭ, cu vătafulŭ ce avețĭ, prè cu greŭ îm este, că nu-ĭ de nimică: atăta este bunu să căntărească icri şi masline la tărabă. Şi după altele îĭ şi beţivŭ. Pentru doao saniĭ lepovineştĭ ce îmŭ scrii, după poronca dum. oĭ pune de ţi le face, numaĭ să mĭ înştiinţăzĭ cătŭ sĭ fii de mari. Ca unulŭ ce săntŭ

a dum.:

plecat fiŭ

Iordachi Can[anò] Plt.

Băditŭ, pentru mine, după cumŭ amŭ maĭ scrisŭ dum., mă rog să nu fiŭ uitatŭ, căcĭ, după Dumnăzăŭ, nedejde mè la dum. este. Şi se aibu răspunsu pentru toate.

[V-o:] Cinst. şi alŭ mieŭ maĭ mare dumisale băditeĭ luĭ Ioniță Cananò bivŭ Velŭ Spat., cu plecĭcune.

(Pecete roşie, ruptă.)

Către acelaşĭ Ioniţă se îndreaptă soacră-sa astfel:

3. Cu părinţască dragosti mă închinŭ dumitali.
Întrebăndŭ pe noru-mè Săftica, şi arătăndu-ĭ şi zapisŭ carile, cetindu-lŭ, l-aŭ şi iscălitŭ, zicăndu că însuşĭ i-a vindè cu a sa bună voe şi priimire; carile îţĭ şi scrie dumitale, Aĉasta, şi săntŭ

Noemv. 29.

Alŭ dumitali

ca o maică

Safta Roset.

[V-o:] Cinst. dumnealuĭ gineriluĭ Ioniţi Cananò, bivŭ Velŭ Spat., cu părinţască dragoste.

Cananăŭ înseamnă aceste rîndurĭ pe răvaş:

Răspunsulŭ Spăt. Saftiĭ Miloai că s'aŭ iscălitu noara dum

Decĭ Safta Roset, care iscăleşte, e numaĭ aĉea noră a celeĭlalte Şafte, Milo. După moartea luĭ Ioniţă judecăţile se poartă la 1808-12 de «Marie Roset Spătăreasa, soţie răposatuluĭ Spat. Ioanŭ Cananò[1].»

Iacov Stamati episcopul Huşilor, viitorul Mitropolit, se îndreaptă la 1785 către acelaşĭ Ioniţă Cananăŭ:

4. Arhieriască blagoslovenie cu închinăciune trimitemŭ dum[i]tale, arhonŭ Pah.

Şi cu toată oserdie mè rogŭ pre milostivulŭ Dumnedzeŭ ca aĉastă părintiască a mè scrisoare să te găsască pe dum. înpreună cu toată cinstită famelie dum[ita]le, cărie asemine trimitemŭ părintiască blagoslovenie, cu întriagă şi veselă sănătate şi cu toate altile doritile fericirĭ. Cinstită, fiiască şi prè-dorită mie scrisoare dum[ita]le dinŭ 23 alŭ aceştiĭ lunĭ, ce mi-aĭ trimisŭ cu Grigorie, cu multă părintiască dragoste amŭ priimitŭ, bucurăndu-mă de întregime doriteĭ mie fe-

[1] V. şi maĭ departe.

riciteĭ sănătăţĭ a dum[ita]le. Darŭ amŭ şi mare părere de răŭ că, trecăndŭ dum..la Iaşĭ, nu m'aĭ pututŭ învrednici də buna venire dum[ita]le a mea la Huşĭ, să ne înpărtăşimŭ dè cea prè-dorită vedere de faţă cu dum. Iarŭ pentru 1.500 leĭ ce mă pofteştĭ dum. ca să-ţĭ facŭ bine, dinŭ totŭ sufletul mieŭ amŭ fostŭ bucurosŭ, nu cu atăta, ci şi cu maĭ multŭ, să-ţĭ slujescŭ dum[ita]le. Darŭ ce să facŭ, de vreme ce halulŭ întru care mă aflu mi-aŭ stătutŭ cu mare inpiedecare? Că întru adevărŭ arătŭ dum[ita]le, fiiule, că la ačastă vreme 15 leĭ abiè şi cu mare greŭ să vorŭ afla în casa mè. Poftescŭ, fiiule, şi mă rogŭ să nu te superĭ şi să aibu ertăciune, ačastă dată. Iarŭ, peste puţină vreme, fiindŭ că voiŭ să mergŭ la Iaşĭ să mă aflu la buna venire Mării Sale luĭ Vodă, ce să facŭ?, voiŭ fi nevoitŭ de a-mĭ băga capulŭ iarăşĭ undeva spre a mă îndatori să plătescŭ dobănzile banilorŭ cu cari m'amŭ îndatoratŭ pe anulŭ trecutŭ. Şi voiŭ căuta şĭ pentru dum. Iarŭ acmu črede-mă, fiiule, că nicĭo facire nu amŭ, de care iarăşĭ poftescŭ, fiiule, să nu bănueştĭ, căcĭ pururea rogŭ pre milostivulŭ Dumnezeŭ pentru întregime sănătăţiĭ şi anilorŭ dum[ita]le, să-ĭ facă mulţĭ şi fericiţĭ, rămăindŭ Ghen. 26, 1785.

a dum[ita]le înŭ Hristosŭ părinte sufl[etescŭ]:
Iacovŭ Episcopŭ Huşilorŭ.

[V-o:] Cinst. şĭ a Smereniiĭ Noastre în Hristosŭ iubitŭ fiiŭ sufl[etescŭ], dum. Ioniţă Cananò, bivŭ Velŭ Pah., cu fericită sănătate şi cu părintiască blagoslovenie să să dè.

(Pecete cu bulină.)

5. Cu frăţască dragoste mă închinu dumitale, frate Ioniţă. Rogŭ pre milostiv[ul]ŭ Dumnezău răvaş[ul]ŭ meŭ să afle pe dum. sănătosŭ. Te înştiinţăzŭ, frate Ioniţă, pentru Pah. Ioniţă Negre că are cincĭ fete marĭ, totŭ una şi una, şi pentru ačastă maĭ mare s'aŭ găsătŭ fičor[ul]ŭ dum. Stolnicŭ Gheorghii, celŭ maĭ mare, carili îĭ daŭ pentru moşie Dobărceniĭ, şi, fiindcă esti moşia Cărligulŭ Mare să hotărăşte cu Dobărceniĭ, îĭ dată ceialante feti, alŭ doile, de la Vasăli Stămati. Şi, fiindcă Vasăli Stămati aŭ luatŭ pe aceste

doo moşiĭ, moşie Puiceştiĭ de peste Prutŭ, careli moşie o ari de vindutŭ, amŭ vorbitŭ cu Stolniculŭ Gheorghi ca să cumpere moşie Puiceştiĭ de la Stămati şi s'o dei ceialante de alŭ doile fete, şi să rămăe moşie Dobărceniĭ şi cu moşie Cărligulŭ amăndoo totŭ la fiiulŭ dum[nealuĭ] Stolniculu Gheorghie. Careli săntŭ foarte priimiţĭ de spre parte feţeĭ aceste ipochimene. Darŭ, fiindcă Stolniculŭ Gheorghii să află la Eşĭ, şi este omŭ camŭ greŭ, fă-ţĭ pomană, frate Ioniţă, şi-lŭ apucă şi dum[ne]ta pi Stolnicŭ, ca doară s'a putè face să priimască, fiindcă săntŭ bucuroşĭ de spre parte feteĭ, şi nu puţintè pomeniri va rămănè dum[ita]li, căcĭ înŭ credinţa luĭ Dumnezăŭ că, dacă le-amŭ văzutŭ pe toate, o mari jăli m'aŭ lovitŭ. Stolniculŭ Gheorghei este omŭ greŭ, darŭ, cu toate cu aceste, cănd le'ĭ apuca dum[ne]ta, măcaru că eŭ săntŭ rugatŭ şi de spre parte Stolnicesăĭ, l'eĭ face de a înţălegi. Pentru banĭ, dacă n'avè pentru moşie, poate să aĭ de undeva cu dobăndă, că săngure moşiile aceste într'unŭ anŭ şi s'orŭ scoate preţulŭ. De ačasta săntŭ:

1804, Iuni 26.

a dum[ita]li frate

Şerbanŭ Can[anò] Spata[riu].

[Pe V-o:] Cinst. iubitŭ frate, dum[nealu]ĭ Spat[ariŭ] Ioanŭ Cananò, cu frăţască dragoste.

Atît Ioniţă Negre Păharnic, cît şi Stamate Stolnicul, care avea şi dughenĭ în Botoşanĭ, apar în actul din 1811, pe care l-am dat în *Documentele Callimachi,* II, p. 45, no. 34.

Moşia Ştubeienĭ, a luĭ Lascarachi Roset, se hotărnicia la 1796 [1]. Fondul religionar avea şi el o parte din moşie [2]. Dimitrie Sturdza era fratele Marieĭ, soţia luĭ Ienacachi Calmăşul [3]. Fiŭ al luĭ Ioan Logofătul, el era numaĭ Ban la 1793 [4]. Aş pune scrisoarea cîtva timp după 1800.

[1] *Doc. Callimachi,* II, p. 515, no. 168.
[2] *Ibid.*, p. 115, no. LXIV.
[3] *Ibid*, pp. 37-8 no. 81; p. 52, no. 115; p. 66, no. 145; p. 83.
[4] Cf Al. Callimachi, *l. c.*, p. 57.

6. Cu frăţască dragoste mă închinŭ dum[ita]li, arh. Spat. Viindŭ aice, la moşie Ştubieniĭ, a dum[isa]le Vist. Iordachi Ros[e]tŭ, unde săntŭ rănduitŭ hotarnicŭ, aşteptăndŭ de că teva zile şi vechilu dum[ita]li cu scrisorile moşii Plopeniĭ, Dumeniĭ şi Epureniĭ, care să hotărăscŭ cu Ştubieniĭ, şi pără acumŭ n'aŭ maĭ venitŭ, poftescŭ pe dum[ne]ta să triimiţĭ unŭ vechilŭ, pi cene veĭ socoti, cu scrisorile, ca să să afle de faţă la cercetările şi hotărătura ce are să să facă: numaĭ doarŭ va veni maĭ în grabă, fiindcă toţĭ ceĭlalţĭ înpregĭuraşĭ aŭ venitŭ cu scrisorile, numaĭ pe vechilulŭ dum[ita]li aşteptămŭ. Şi săntŭ Iuli 17.

a dum. ca unŭ frate

Dimitri Sturdzea Vornicŭ.

[Pe V-o:] Cinst. alŭ mieŭ ca unŭ frate, dumisale arh. Spat. Ioniţă Cananò, cu frăţască dragoste.

Eşiĭ.

(Pecete roşie, fără inscripţie.)

Eftimie călugărul scrie luĭ Ioniţă, nepotul săŭ de văr, căruia-ĭ zice «frate», astfel:

7. Cinst. şi al meu fiiŭ sufletescŭ şi iubitŭ frate, dum. Ioniţe Can[anò] Spăt., cu părinţasca dragoste mă închinŭ dum.

De multă vreme n'amŭ scrisŭ dum., că nic n'aĭ maĭ fostŭ acase; daru acumŭ nu lipsiiŭ a nu cerceta pentru întregime săn[ă]tăţiĭ dum.: înţelegăndŭ că este pre deplinŭ, să mă foarte bucurŭ şi să slăvăscŭ pe milostivulŭ Dumnezeŭ. Pentru mine, veĭ şti că săntŭ foarte slabŭ, că şi aniĭ mi s'aŭ înmulţitŭ, că Davidŭ zice: «Zilele omuluĭ şeptezeč de anĭ», darŭ eŭ acumŭ săntŭ de şeptezeč şi şese, şi s'aŭ slăbitŭ paşiĭ meĭ, şi eramu doritŭ ca să vinŭ la Eşĭ maĭ multŭ ca să ne vedemu cu dum., că de multă vreme nu ne amŭ văzutŭ, şi avèmu şi trebuin[ţă] şi mi-aŭ scrisŭ şi Preosfin[ţitu] părintele Mitropolitulŭ, darŭ dinŭ pricina slăbăčuniĭ n'amu pututu să viŭ. Osăbitŭ, frate, acù dum., cu agĭutorulu de la Dumnezeŭ, aĭ eşitŭ între obrazăle cele marĭ, care toţĭ fraţiĭ s'au cinstitŭ cu dum., şi dum. cu Eşulŭ bine o duč,

prè bine, iarŭ cu ţara nemică nu te foloseştĭ, casăle nu-ţĭ săntŭ gata, morĭ n'aĭ, moşie ţ'aŭ înpresurat-o Stămati şi Ştirbăţŭ, şi despre Ştirbăţŭ ţ'aŭ hotărătŭ Spăt. Lupu Balşŭ prè bine; de'ĭ hi fostŭ dum. hotarnicŭ, saŭ eŭ, nu putemŭ să-ţŭ îndrepteză moşie aşè bine. Şi aŭ făcutŭ şi semne unde să pue pietrile hotare, şi dispre Băneştŭ şi dispre Mărişenĭ prè bine aŭ îndreptatŭ hotarăle; dum. n'aĭ maĭ pusŭ pietrile hotară. Ştirbăţŭ zice că aŭ hotărătŭ Spăt. Balşŭ, darŭ pietre hotare n'aŭ pusŭ, nič mărturie hotarnică n'aŭ datŭ; şi acelŭ hotărătŭ a Spăt. Balşŭ nu-ĭ nicĭ într'o samă, şi elŭ ş'a stăpăni moşie pe unde au stăpănitŭ şi maĭ înnainte, şi iarŭ este gălčavă. Numaĭ dum. te săleşte de è mărturie hotarnică de la Spăt. Lupu, şi fă o carte domnască de hotărătŭ la Păh. Vasili Crupenschi şi la Stol. Ioniţă Vărnavŭ de la Tudura, ca să vie să hotărască Băneştiĭ dispre Stămati şi dispre Ştirbăţŭ, să nu è pietre hotară, după cumŭ aŭ hotăritŭ Spăt. Balşŭ, şi carte de hotărătŭ, dacă îĭ fač-o, o trimite la mine. Şi scrie Păh. Vasili Crupenschi şi Stol. Ioniţe Vărnavŭ, şi îĭ pofteşte pe dumnalorŭ să ei ostenală să margă pănŭ la Băneştĭ, că maĭ multŭ decătŭ într'o dzi zăbavă nu este, că de spre Ştirbăţŭ n'aŭ să hotărască, numaĭ să pue pietre hotară de spre Stămati, iarŭ dinŭ drumŭ, dinŭ buţcă, potŭ să hotărască, n'aŭ să să ostenască necăiurĭ. Şi, dacă îĭ trimite dum. carte de hotărătŭ la mine şi răvaşe la boeriĭ hotarnič, oĭ lua eŭ carte şi răvaşile ce le-ĭ scrie[1] dum. şi oĭ merge la dum[nea]lorŭ, şi socotescŭ că orŭ merge la hotărătŭ. Şi oĭ sta eŭ şi cu bătrăniĭ care ştiŭ pricinile hotarălorŭ, şi socotescŭ că s'a îndrepta hotarulŭ Băneştilorŭ, că mi-aŭ spuşŭ mie bătrăniĭ toate pricinile hotarălorŭ, şi dum. nu lăsa o trabă isprăvită şi să rămăe la nimică,—că de la Dumnedzeŭ aĭ odraslă, şi celŭ maĭ scumpŭ odorŭ şi maĭ folositorŭ fičorilorŭ unuĭ părinte, moşie este. Şi carte de hotărătŭ o fi să hotărască Băneştiĭ şi dinŭ gĭosŭ, că Băneştiĭ mărgŭ înŭ gĭosŭ pănŭ în Balta-Nagră; pănŭ dinŭ

[1] Un rînd întreg de repetiţie, şters.

gĭosŭ de casăle cumnateĭ Safteĭ o curmă, şi acole să nu vă maĭ sfădiţĭ. Cu acasta săntŭ

A dum. sufletescŭ părinte şi frate
Ieftimie Can[*anò*] *proegum*[*en*].

[Pe V-o:] Cinst. şi alŭ meŭ fiiŭ sufletescŭ şi frate, dum. Spăt. Ioniţe Can[anò], cu părinţască dragoste să să dè.

Din acelaşĭ timp trebuie să fie şi această scrisoare a luĭ Eftimie Cananăŭ:

8. Cinst., alŭ meŭ fiiŭ sufletescŭ şi iubitŭ dum. Ioniţe Can[anò] Spăt., cu părinţască dragoste mă închinŭ dum.

† Înştiinţezŭ pe dum. că, fiindŭ Mărioara aice la Băneştŭ, mi-aŭ cerutŭ ca să vă daŭ danie pe Priianŭ Ţiganulŭ, şi, măcarŭ că Priianŭ Ţiganulŭ acŭ nu este la mine, îlŭ stăpâneşte Mitropolie, darŭ este dreptŭ Ţiganŭ a nostru, şi ţ'amŭ făcutŭ scrisore de danie, şi ţ'amŭ trimis-o, şi dinŭ scrisoare de danie veĭ înţelege toată pricina Ţiganilorŭ. Şi scrisore aiasta de danie să o arăţŭ la Preosfinţie Sa părintile Mitropolitulŭ, şi noĭ avemŭ toată dreptate ca să ne dei Mitropolie Ţiganiĭ, că Cĭudinŭ ş'aŭ scosŭ parte luĭ, şi cu Divanŭ poţĭ dum. să scoţŭ Ţigani, dacă n'a vrè părintile Mitropolitulŭ să ţi-ĭ dei. Scrisorile Ţiganilor furniceştĭ săntŭ la fratele nostru, la Iordachi; dum. scrie luĭ Iordachi să-ţŭ dei scrisorile. Că parte de Ţigani care are părintile Iftimi dinŭ Ţiganulŭ Priianŭ Furnică, mi-aŭ dat-o mie părintile, şi eŭ amŭ cerutŭ Ţiganiĭ la părintele Mitropolitu, şi părintile îmĭ stă înpotrivă, nu va să mi-ĭ dei, şi eŭ cu Mitropolie m'oĭ gĭudeca la Divanŭ, numaĭ scrisorile să-mĭ trimiţŭ,—că fără scrisorĭ nu potŭ să mă gĭudecŭ. Aceste le scrie luĭ Iordachi, şi, de ţ'a da scrisorile, să nu le maĭ daĭ la nime.

Eŭ socotescŭ că părintele Mitropolitulŭ ţ'a da crezemăntŭ şi dinŭ scrisore care ţ'amŭ datŭ eŭ de namulŭ Ţiganilorŭ, şi, de s'a priimi părintele Mitropolitulŭ ca să-ţŭ dei Ţiganiĭ, 2 sălaşe de Ţiganĭ dinŭ, fecoriĭ luĭ Furnică aŭ fostŭ la dum., înŭ Băneştŭ, şi de acole aŭ fugitŭ şi s'aŭ dusŭ la mănăstire la Slatină. Dacă ti-ĭ învoi cu părintile Mitropolitulŭ să-ţŭ dei

acele 2 sălaşe de Ţiganĭ, să-ĭ aduc la Băneştŭ, şĭ oĭ chema eŭ unŭ Ţiganŭ de acie la mine, şi mi-a spune totŭ namu luĭ Furnică, şi te-oĭ înştiinţa eu pe dum., şi, de îĭ scote pe Priianŭ Furnică de la Mitropolie, nicun sufletŭ să nu daĭ nicunuĭ frate. Şi fetile luĭ Furnică, care ţi le amŭ arătatŭ înŭ scrisŭ măritate, aŭ ficorĭ însuraţĭ şi nepoţĭ însuraţŭ, şi, pănă n'omŭ lua toate sufletile la izvodu, înpărţală nu s'a face. Numaĭ dum. cere la părintile Mitropolitulu să-ţĭ dei acele 2 sălaşe de Ţiganŭ, care, şi, dacă iĭ aduce la Băneştŭ, dintr'acie ĭ-omŭ afla pe teţĭ pănă la unu sufletu, şi pe urmă s'a face şi înpărţala osebitŭ. Pentru hotărătulu Băneştilorŭ de spre Stamati şi pentru pusulŭ pietrilorŭ dispre Ştirbăţŭ [1], şi de-ĭ socoti să fac carte de hotărătŭ lĭ (sic) Păh. Vasile Crupenschi şi la Stol. Ioniţe Vărnavu, ca să hotărască dispre Stămate şi să pue pietre dispre Ştirbăţu. Acù fă carte, şi o trimite cu omulŭ aesta, şi scrie şi boerilorŭ hotarnicŭ, şi-ĭ pofteşte să margă să hotărască, că nu este zăbavă maĭ multă de o dzi, celŭ multŭ doĭ. Dispre dum. oĭ răspunde eŭ osebitŭ.

Frate, te maĭ înştiinţedzŭ că te'ĭ giudecatu dum. cu giupănasa răpăosatuluĭ ..., la Eşĭ şi au arătatu gĭupănesa răpăosatuluĭ ... o scrisore de danie, zicăndŭ că-ĭ făcută de mine, şi moşiĭ ce amŭ eŭ le-aşŭ fi datŭ danie fiiu-seu, ..., şi eŭ de acè danie nu ştiŭ, darŭ veliţiĭ boerĭ i-aŭ datŭ crezemăntŭ şi aŭ gĭudecatu că nu este cu dreptate pentru înprotivi[ri]le măne-sa să să străce danie copiluluĭ, şi, dinŭ 2 sate ce amŭ eŭ, unŭ satŭ, Bărjoveniĭ, să-lŭ stăpănescŭ eŭ, cu omeniĭ ce săntŭ pe acelu satŭ, şi să-mĭ eu şi vitile şi Ţigani căţĭ mi-orŭ trebui de slujbă, iarŭ satulŭ Sălişte să-lŭ stăpănască copilulŭ. Aşè aŭ gĭudecatŭ boeriĭ, şi aşè amŭ luatŭ şi carte de gĭudecată.

Pe urmă amŭ trimisŭ ca să-mĭ stăpănescŭ satulŭ Bărjoveniĭ, şi să-mĭ eŭ vitile. Gĭupănasa dinŭ Sălişte au chematŭ pe omulŭ meŭ, şi l-aŭ întrebatŭ: «La ce aĭ venitŭ? . I-au spusu că aŭ venitŭ să ei adetulŭ moşii Bărjovenilorŭ de la Lipo-

[1] Treĭ çuvinte şterse: „maĭ la largŭ".

venî, şi să-mı ei vitile. I-au dzisŭ: «Măĭ omule, să nu te ispiteştĭ să între înŭ satŭ la Lipovenĭ, nič să ceĭ nemică de' la dănşă, nič să té ispiteştĭ să eĭ vr'o vită, čă ţ'oĭ da o bătae, de nu ti-ĭ putè întorce la părintile, şi să ştiţŭ că nu vă daŭ nemică! . Şi au venitŭ omulŭ meŭ cu acelu răspunsŭ.

Amŭ răbdatu şi amŭ socotitŭ să o eŭ maı cu bi[ni]şorŭ, socotindŭ că maĭ cŭ lesnire oĭ lua, şi i-amŭ scrisŭ înŭ 2-3 rândurĭ ca să-mĭ stăpănescŭ Lipovenii şi să-mĭ dei vitile. Nu priimeşte să-mĭ dei măcarŭ lucru de unŭ banŭ: toate a mele înŭ sălă le tine. Şi, de arŭ stăpâni aşŭ zice că stăpăneşte namulu meŭ; darŭ dumnei s'aŭ măritatŭ: încă s'au măritatu până a nu muri [soţul eĭ]: că aŭ venitŭ unŭ călugăru munteanŭ dinŭ Ţara Muntenască, şi s'aŭ tocmitŭ dascalu înŭ Românĭ, la Sărdărasa Ilinca, şi aŭ începutŭ a veni şi înu Selişte, şi degrabă s'aŭ datu de preteşugŭ cu cucoana ... Şi, înştiinţăndu-se Serdărasa, l-aŭ gonitŭ de la Românĭ. Elŭ s'aŭ dusŭ la mă[nă]stire la Tazlăŭ, şi înu toate zile vinè răvaşe de la dănsulu la cucona ..., şi de la cuconă mergè la dănsulu: şi într'acele dragoste a lorŭ au muritŭ şi ..., şi îndată aŭ trimisŭ dumnei de l-aŭ adusu pe tălharŭ de la Tazlăŭ. Şi, unde n'avè unu sucmanŭ să să învălască, l-aŭ înbrăcatu cu borfele [răposatuluĭ], şi-aŭ rasŭ pletele, şi l-aŭ făcutŭ boerŭ. Şi s'aŭ toarte bucuratŭ dumnalorŭ de moarte [luĭ]. Atâta mă avè mare greutate pe mine: să mira ce orŭ face să mă gonască, şi au începutŭ a mă găsi vinovatŭ, şi punè gĭupănasa pe boerulŭ dum. de mă suduè de sufletŭ şi cumŭ îĭ vinè la gură. Eu eramŭ bolnavŭ, şi eramŭ slăbŭ, nu putèmŭ să mă apărŭ de dănşă, şi mi-amu lăsatŭ casa şi totŭ ce amŭ avutu, şi amu eşitŭ de acolo, şi m'amŭ dusŭ la frati-meŭ Iordachi. Că, de aşu hi maĭ şezutu cu dănşă, mi s'arŭ hi tămplat şi mie ca şi .... Şi boerulŭ ce şi l-aŭ lnatu dumnei este stăpănu pe moşii ce amu eŭ, şi pe Ţiganŭ, şi pe triĭ cărşime, şi pe moră, şi pe dobitoaci şi pe totŭ ce amŭ eu; nu potu să eŭ dintr'a mele lucru măcaru de unu banu. Şi acumu clironomulŭ meŭ este Muntanulŭ acela, şi elŭ săngurŭ dzice: «Eŭ sănt Cananŏ (rupt)

vitŭ Cananò». Şi Ţiganiĭ meĭ îĭ bate di-ĭ omoră: 2 Ţiganĭ tinerĭ, însuraţĭ de curundŭ, i-aŭ totŭ bătutŭ pănĭ s'aŭ înflatŭ, şi aŭ muritŭ amăndoĭ; unŭ Ţiganŭ l-aŭ scăpatŭ, şi s'aŭ dusŭ la Hotinŭ să să turčască; copii totŭ luaţŭ înŭ case, — elŭ este stăpănŭ pe toate a mele desăvărşitŭ. Că nădăjduesc înŭ carte cè de gĭudecată, de căndŭ s'aŭ gĭudecatŭ cu dum., că scrie carte: de a muri Costachi, să fie a mele toate a surorilorŭ luĭ, darŭ elŭ n'aŭ făcutŭ acelŭ felŭ de scrisore, că, dacă le-oĭ da totŭ ce amŭ, să mă gonască cu ocărĭ şi cu sudălmĭ, şi să nu hiŭ volnicŭ să eŭ nemică dintr'a mele. Dzicŭ aşè că amŭ făcutŭ scrisore de danie strănepotu-meŭ, luĭ ...; acù strănepotumeŭ aŭ muritŭ, eŭ n'amŭ muritŭ, şi moşiile mele le eŭ înnapoĭ, surorilorŭ luĭ nu le daŭ nemică, că eŭ amŭ fraţĭ, şi amŭ nepoţĭ de frate, darŭ strănepoatelorŭ nu l'oĭ da, că dreptate este să daŭ fraţilorŭ şi nepoţilorŭ de pe frate, darŭ nu strănepotelorŭ, care nu mă ştiŭ de rudenii. Şi poftescŭ frate, spune dum. Velŭ Logofătŭ, socruluĭ dum., de mulţimitile ce-ĭ face gĭupănasa dinŭ Sălişte, şi cumŭ m'aŭ gonitŭ dinŭ casa mè, şi mi-aŭ luatu totŭ ce amŭ avutŭ, şi s'aŭ măritatŭ; acù è-şŭ bărbatulŭ, şi să ducă la moşiile sale; ce vinovatŭ săntŭ eŭ să o maĭ măritŭ şi s'o maĭ înzestrezŭ? Vorbeşte cu dum[nea]luĭ Velŭ Logofătŭ, şi, de a socoti dum[nea]luĭ că oĭ găsi dreptate, să daŭ jalobă la Măria Sa Vodă. De ačasta poftescŭ să aibŭ răspunsŭ. Şi săntŭ

A dum. sufletescŭ părinte şi frate

Iftimie Can[anò] proegum[enŭ].

(Pecete neagră ruptă.)

[Pe V-o:] Cinst. şi alŭ meŭ fiiŭ sufletescŭ şi iubitŭ frate, dum. Ioniţe Cananò Spăt., cu părinţască dragoste să să dei.

La 9 Iulie 7302 (1794) «Iftimie Cananò proegumenŭ» face mărturie «la măna frăţine-meŭ Ioniţă Cananò bivŭ Velŭ Spăt.», într'o chestie de Ţiganĭ, pomenind pe «moşe nostră Tofana Cămănăroe»:

9. Iftimie Cananò, pr[o]egum[enŭ], facŭ înştiinţare cu acastă scrisore a·mè la mana frăţine-meŭ Ioniţe Can[a]nò bivŭ Velŭ Spăt., pentru unŭ Ţiganŭ anume Ionŭ Priianŭ, ce-lŭ poreclescŭ şi iĭ dzicŭ Furnică. Pe acestŭ Ţiganŭ, pe Priianŭ, l-aŭ luatŭ moşe nostră Tofana Cămănăroe cu înpărţală de la Mitropolie dinŭ Sučavă, şi, după ce l-aŭ luatŭ, l-aŭ însuratŭ tată-meŭ, i-aŭ datŭ o fată a luĭ Neculaiŭ Ţiganulŭ, anume Catrina, că pe Neculaiŭ Ţiganulŭ şi cu fraţiĭ luĭ i-aŭ luatŭ tată-meŭ de zestre căndŭ aŭ luatŭ pe maică-mè, şi acestŭ Neculaiŭ Ţiganulŭ aŭ fostŭ fičorŭ Frăsiniĭ, şi pe Frăsina aŭ cumpărat-o strămoşulŭ nostru Costantinŭ Velŭ Post. de la unŭ Cĭocărlie şi, după ce aŭ cumpărat-o, aŭ măritat-o după unŭ Ţiganŭ a dum., şi aŭ făcutŭ 2 fičorĭ şi o fată, anume: pe Simionŭ Gălcă şi pe Neculaiŭ, pe tatălŭ Catriniĭ Ţiganciĭ luĭ Priianŭ, şi pe o fată, Antimiie, şi, pe Ţiganulŭ Ionŭ Priianŭ dacĭ l-aŭ însuratŭ tată-meŭ, l-aŭ lăsatŭ la satŭ la Sălişte, şi aŭ şezutŭ mulţŭ anĭ Ionŭ Priianŭ înŭ Sălişte, acolo aŭ făcutŭ copiĭ, pe Grigoraşŭ şi pe Moiseiŭ şi pe Nică şi pe Dochiţa, Tăutŭ, şi pe Axinie, şi pe Măriuţa, şi pe Ana, şi pe Marie, 3 fičorĭ şi 5 fete aŭ făcutŭ Ionŭ Priianŭ cu Catrina Ţiganca. cătŭ aŭ şezutŭ înŭ satŭ, înŭ Sălişte, şi fata cè maĭ mare a luĭ Priianŭ s'aŭ măritatŭ acolo, la noĭ, la Sălişte, şi pe Ţiganŭ, pe Priianŭ, moşi nostră Cămănăroe l-aŭ datŭ de zestre luĭ Cĭudinŭ, şi n'aŭ apucatŭ a-lŭ lua, că aŭ muritŭ Cĭudinŭ şi gĭupănasa i-aŭ muritŭ, şi i-aŭ rămasŭ numaĭ unŭ copilŭ micŭ, şi pe Priianŭ îlŭ ţinèmŭ noĭ, pentru că Ţiganca luĭ era a nostră di pe maică-mè. Pe urmă aŭ fugitŭ Priianŭ şi de la noĭ, de la satu Sălişte, şi s'aŭ dusŭ la Mitropolie, înŭ Sucavă, că avè rude acolo Noĭ eramŭ atunce copiĭ, atuncĭ ne ridicamŭ; tată-nostru murise, Cĭudinŭ încă era copilŭ micŭ, şi aŭ rămasŭ Ţiganulŭ Priianŭ uitatŭ la Sučavă, nu l-aŭ maĭ căutatŭ nime. După ce s'aŭ rădicatŭ Cĭudinŭ aŭ trasŭ gĭudecată cu Mitropolie, şi, dinŭ optŭ fičorĭ, cu fete, ce aŭ avutŭ Ionŭ Furnică Priianŭ *(şters)*, parte luĭ ce aŭ avutŭ di pe tată-seŭ, di pe Ionŭ Priianŭ, i-aŭ luatŭ Cĭudinŭ cu Divanŭ de la Mitropolie, şi iĭ stăpăneşte pănŭ înŭ zia de

astăzŭ, i-aŭ dusŭ la satu luĭ, la Petie, iarŭ parte de ficorí a Țiganci nostre, a Catrinil Țigancil lui Priianu aŭ rămasŭ la Mitropolie ca să-ĭ luîmŭ noĭ, Canoneștiĭ, parte măne-sa: dinŭ parte nostră nu i-aŭ maĭ căutatŭ nime. Și eŭ parte mè de Țiganĭ, din ficoriĭ luĭ Ionu Priianŭ și a Catriniĭ, îĭ daŭ danie frățini-meŭ luĭ Ionițe Canano bivu Vel Sp[ă]t., și Marii, giupănesiĭ dum.; îĭ daŭ danie și-ĭ dăruescŭ ca să fie a dumilorsale, și a fiilorŭ dumilorsale, și a nepoțĭ și a strănepoțĭ, dinŭ namu înŭ namu, înu veciĭ nesfărșițŭ să-ĭ stăpînească, și altu frațĭ alŭ meĭ să nu se amestice, saŭ ceva dinu Țiganiĭ aeștie dinŭ parte mè. Ca eŭ toată parte mè îĭ dau danie și-ĭ dăruescu frățini-meu luĭ Ionițe, după cumŭ arată și maĭ susŭ. Și toate scrisorile Țiganilor, aestora săntu la fratile nostru, la Banu Iordachi Can[ă]nò, și, unde săntŭ Țiganiĭ, frati-meu Ionițe să-ĭ caute și să-ĭ scotă, și fetele Țiganuluĭ Ionŭ Priianu și a Catrinei săntŭ toate măritate de mulțŭ anĭ, și pe Acsănie, fata luĭ Ionŭ Priianu, o ține Ștefanu Căldăraruluŭ, și pe Măriuța o ține Lupulŭ, vezeteu Mitropolii, și pe Ana o ține Gegĭul, și pe Marie o ține Bădiculu. Aceste săntu fetele luı Ionŭ Priianu și a Catriniĭ. Darŭ Priianu, căndu aŭ fugitu din satŭ, dinŭ Săliște, și aŭ mărsu la Mitropolie în Sučavŭ, a hi maĭ făcutŭ copiĭ, că era omenĭ tinerĭ. Și ačastă scrisore amŭ scris-o înu măn[ă]stire înŭ Vorona, fiindu și eu așezatu [la] acastă măn[ă]stire, și amŭ dat-o la măna frățini-meŭ, luĭ Ionițe Can[ă]nò Sp[ă]t., și, pentru credința, amŭ iscălitu. 7302 [1794], Iulie 9.

Iftimie Canano, proegum[enu].

Acastă scrisoare p[ă]rintele Iftimie Cănănò aŭ scris-o aici, la schitulŭ Vorona, la noĭ, și, fiindu noı față, amŭ iscălitu:

Ieromonahu Stefanŭ, Agathonu ieroshimonahu, starețu; Cononŭ ieromonahŭ nameastnicŭ.

[Pe V-o:] Scrisore de danie pe Priianŭ Țiganu de la părintele Iftimie Cananò.

Cu privire la călugărul Iftimie maĭ aflăm aceste două aceste două acte :

10. † Iftimie Canano, proegum[enŭ] sfintiĭ mănăstirĭ Seculŭ, facŭ înștiințare cu acastă scrisoare a mè pentru Țiganiĭ meĭ care ĭĭ amŭ de la părinți, parte mè, osebitŭ de părțile de Țiganĭ ce aŭ luatŭ frațiĭ meĭ, așijdere și parte de moșie ce amŭ luatŭ eŭ dinŭ moșiile părințe[ștĭ], osebitŭ de parte de moșiĭ ce aŭ luatŭ frațiĭ meĭ, după cumu arătă scrisorile de înpărțala moșiilorŭ. Și, cândŭ ne-amŭ înpărțitu noĭ, frațiĭ, moșiile și Țiganiĭ, satulu Săliște, ce este la Ținutulŭ Namțuluĭ, pe părăulŭ Orbiculŭ, cu iazŭ și cu morĭ înŭ Orbicu, s'aŭ venitŭ înŭ parte mè satulu întregŭ, așijdere și satulu Bărjoveniĭ, satŭ întregŭ, iarŭ s'aŭ venitŭ înŭ parte mè, totŭ la Ținutulŭ Namțuluĭ, alăture cu satulŭ Săliște, și o parte de moșie ce este cumpărată de moșulŭ nostru Costantinŭ Velŭ Post. dinŭ satŭ dinŭ Hočungiŭ, și aŭ hotărăt-o și aŭ stălpit-o cu pietre hotară de la Antohi-Vodă, și o parte de moșie ce amŭ cumpăratŭ eŭ dinŭ satŭ dinŭ Țuțicanĭ. Aceste moșiĭ arătate toate m'amu datŭ danie bisericii mele dinu satu dinŭ Săliște, care biserică amŭ făcut-o cu cheltuiala mè și pe moșie mè. Așijdere și Țiganiĭ pe care ĭĭ arată izvodulŭ acesta înŭ gĭosŭ, iarŭ ĭĭ daŭ sfintiĭ bisericĭ. Atăta moșiile, cătŭ și Țiganiĭ, să-ĭ stăpănască biserica în veciĭ nesfărșițĭ, și cu ce rănduială să stăpănască clironomulŭ care a stăpăni moșiile amu făcutŭ altă scrisore, înu care arată toate pri largŭ pentru moșiile și Țiganiĭ ce amŭ datŭ bisericiĭ. 7302 [1793], Oc[tomvrie] 10.

[Urmează lista Țiganilor.]

11. Cu plecăciuni sărutŭ cins[ti]tă măna Svinții Tale, părinti Iftimi.

Amŭ văzutŭ toati cele ci scriĭ Svinție Ta pentru pricina Ţiganciĭ, care eu, părinte, amŭ triimisŭ carte domniască ca să te prirofurisăștĭ, Svinție Ta că poroncește ca, orĭ pe Țigancă să daiu Svinție Ta, orĭ scrisoare de chezășie că va sta Țăganca, și Svinție Ta viĭ merge de-ĭ răspunde. Cu

toati aceste eŭ potŭ după răspunsŭ Svinţii Tale să înştiinţăzŭ, darŭ frate-meŭ este la Iaşĭ, şi poati să triimată omŭ domnescŭ să te superĭ Svinţie Ta maĭ multŭ. Şi după cumŭ veĭ socoti. Săntŭ Maĭ 12.

Al Svinţii Tali fiiŭ sufletescŭ

Crup[enschi] Pah.

[† V-o:] Cinst. Svinţii Sale părintel[uĭ] Iftimii Cananò proegumenŭ, cu plecăciune.

Incă din 1797 murise, la întoarcerea de la un pelerinagiŭ la Suceava, Maria, care fu îngropată la Băneştĭ, unde-şĭ şi încheiase zilele.

Ea lăsase luĭ Ioniță această moşie, iar luĭ Şerban Corniĭ şi Costeştiĭ [1].

VII.

Nu de la Maria Cananò bătrîna Jicniceroaie, care decĭ nu încetă din viaţă decît în 1797 [2], ci de la cealaltă Marie, văduva luĭ Constantin, sînt aceste două scrisorĭ:

1. Cu fiiască plecăčune sărutŭ cinst. măna Svinţii Tale, părinte Iftimie Cananò.

Pentru Zamfira Ţiganca, cu fečorulŭ eĭ, fiindŭ că să află acolò la Svinţie Ta, măritată după fičorulŭ Cozmiĭ Ţiganuluĭ, pe care cerănd-o dum[nea]luĭ Stolniculŭ Iordachi Crupenschi la mine, după danie ce are de la dum[nea]eĭ Stolničasa Catrina Chilişanca şi după încredinţare ce arată de la dum[nea]luĭ Hat[manulŭ] Ilie Catargiu, precumŭ aŭ mulţămitŭ pe Marie Săvoai cu altă Ţigancă şi nu are a ne maĭ trage pe noĭ, eŭ l-amŭ trimisŭ pe dum[nea]luĭ Stolniculŭ la Svinţie Ta ca să arăti Svinţii Tale scrisorile şi să te aşăzĭ cu dum[nea]luĭ pentru Ţigancă precumŭ veĭ socoti, şi, după aşe-

[1] *Documentele Callimachi*, II, pp. 38-9, no. 83.
[2] V. maĭ sus.

zare ce veĭ faci Svinţie Ta, să aibu şi eŭ răspunsu, ca nu cumva să mă întămpine şi altă supărare. Şi săntŭ

A Svinţii Tale plecată fiică 794, Martŭ 19.

Maria Can[*anò*].

[Pe V-o:] Cinst. alŭ mieŭ părinte sufletescŭ, Sviinţii Sale părinteluĭ Iftimie Cananò, proegumenŭ, cu fiiască plecăčune, la Vorona.

Şi o altă scrisoare pleacă de la Maria către călugărul din Vorona:

2. Cu multă fiiască plecăčune sărutŭ cinst. măna Svinţii Tale, părinte Iftimi.

Lupulŭ Chitariulŭ aŭ venitŭ, şi cu mari greŭ aŭ luatŭ Dívanulŭ tacrirulŭ dinŭ gura luĭ astăzĭ, şi aŭ rămasŭ să să caute gĭudecata după Săntoaderŭ. Şi să dè Dumnezăŭ să iasă ceva, de nu-ĭ va čumva ascundi Razulŭ pe Ţiganĭ, căcĭ eŭ i-amŭ aflatŭ şi undi să află Ţiganiĭ trăitorĭ, şi săntŭ cu adevăratŭ. Dum[nealu]ĭ Stolniculŭ Razulŭ m'aŭ trasŭ de iznoavă la gĭudecată înnainte Mării Sale luĭ Vodă pentru slujba Ţiganuluĭ, şi-mĭ ceri şi Ţiganca, pentru că s'aŭ însuratŭ pe Ţiganŭ fără ştire dum[nealu]ĭ, şi, pe lăngă altile, voĭ să pierdŭ şi Ţiganca. N'oĭ să pocĭ scăpa într'altŭ chipŭ: toate bucatile eŭ amŭ rămasŭ să le răsplătescŭ; şasă Divanurĭ pără acumŭ cu dum[nealu]ĭ Razulŭ amŭ avutŭ pentru însurare acestuĭ diiavolŭ de Ţiganŭ, căcĭ Razulŭ scoate mărturie pe Svinţie Ta, şi zici că Svinţie Ta aĭ zisŭ ca să-ĭ daŭ Ţiganulŭ, şi să nu să însoari la noĭ, şi că eŭ n'amŭ vrutŭ să-lŭ daŭ, şi l-amŭ însuratŭ. Care mi-aŭ fostŭ mirare, ştiindŭ că Svinţie Ta l-aĭ însuratŭ cu chipŭ că avemŭ să luămŭ Ţiganĭ de la Razulŭ, şi, înŭ scurtŭ, eŭ gĭocŭ înŭ danţu, şi săntŭ şi camŭ bolnavă.

Pentru pricina cu cumnată-mè, Sărdăriasa Ilinca, încă nicĭunŭ sfărşitŭ nu s'aŭ datŭ, că aŭ rănduitŭ Mărie Sa Vodă la dum[nealu]ĭ Logofătulŭ să nu învoiască, şi dum[neae]ĭ nu să mulţămeşte cu hotărăre dum[nealu]ĭ Velŭ Logo-

fătŭ, şi aŭ rămasŭ să eşimu iarăşĭ înnainte Mării Sale, să ni să hotărască precumu l-a luminà Dumnezău.

Pentru bucătăraşulŭ Ionŭ, s'au hotărâtŭ sa-lu ia dum[nealu]ĭ Vorniculŭ Manolachi Conachi, după scrisorile ce are de la dum[nealu]ĭ unchiulŭ Iordachi Cananò, dându-ĭ într'acestaşŭ chip scrisoare că pe Ţiganu Vasile Negelu nu are să-lŭ înpartă cu nimi alţiĭ dinŭ niamurile dum[i]sale, fără numaĭ cu dum[nealu]ĭ, şi, di-ar şi cere cineva dinŭ niamurĭ să-lŭ înpartă, nicĭ de cumŭ dum[nealu]ı Vorniculŭ să nu dè nimăruĭ nimică, fiindcă acelŭ niamŭ de Ţiganĭ este a dumisale, şi niamurile cu dum[nealu]ĭ aŭ să-şĭ caute, de voru avè a trage Ţiganĭ. Şi rânduęşte şi pe dum[nealu]ĭ Vorniculu Conachi di-aŭ datŭ o Ţigancă Med. Mihălachi Scortăscu dinŭ parte luĭ Vasile Negelŭ, şi, cândŭ s'a înpărţi, i-a ţinè înŭ samă acè Ţigancă. Apoı nu ştiu, atâta vădu că dum[nealu]ĭ Vorniculŭ Manolachi Conachi îmĭ è pe Ţiganŭ după hotărâre gĭudecăţiĭ, cu putere scrisorilorŭ dum[nealu]ı unchiuĭuĭ Iordachi, şi, pe lângă Ţiganŭ, îmĭ ia şi Ţiganca cu unŭ copilŭ ce aŭ, pentru că n'aĭ apucatu Svinţie Ta atunce înŭ pripă să înparţĭ pi Vasile Negelu: acumŭ n'aru fi maĭ fostŭ vorbă.

Scrisorĭ nu amŭ cu ce să staŭ înpotrivă. Amŭ scrisu într'atâte rândurĭ să-mĭ triimită scrisorĭ, ca să aibu cu ce întâmpina pre aceĭ ce să scoală asupra casăĭ meli; Svinţie Ta îmĭ scrii că ţ'aŭ luatŭ scrisorile dum[nealu]ı unchiulŭ Iordachi, şi aĭ scrisŭ şi dum[nealu]ĭ Velŭ Logofătŭ. Apoĭ dum[nealu]ĭ unchiulŭ faci răspunsu că toate scrisorile de moşiĭ şi de Ţiganĭ, câte aŭ fostu la dum[nealu]ĭ, li-aŭ datŭ Svinţii Tale pără la una, căcĭ lucru ce nu-ı este de trebuinţă nu opreşte, şi nicĭ cu mini gĭudecată nu are, nicĭ nu ceri nimică de la mini, darŭ nicĭ eu n'amŭ să-lu supărŭ, nicĭ să-lŭ tragŭ la gĭudecată, că dum[nea]luĭ are gĭudecată şi tragi pe fraţĭ, pe sinclironomiĭ dumisale. Iarŭ eŭ să nu mă amestecŭ, şi dum[nealu]ĭ Velŭ Logofătu mi-aŭ zisu sa scriu curatŭ Svinţii Tale ca să-lu apucĭ Svinţie Ta şi să-lu tragĭ pentru aceli scrisorĭ ce arăţĭ că ţi li-aŭ luatŭ. Fiindcă pre mini nu mă priimeşte unchiulu Iordachi ca să mă gĭudecŭ cu dum-

[nealu]Ĭ, şi mă rănduești să ceiŭ de la Svinție Ta scrisorĭ de Țiganĭ şi de moșiĭ, ca să-mĭ cautŭ gĭudecățile ce amŭ cu aceĭ ce înpresoară moșiia şi cerŭ să-mĭ ia Țiganiĭ.

Apoĭ nu ştiŭ ce să facŭ: m'amŭ stănsŭ cu cheltuiala şezindŭ la Eşĭ şi gĭudecăndu-mă. Popazulŭ încă n'aŭ venitŭ de la hotărătŭ, darŭ, viindŭ, l-oĭ apuca. Dum[nealu]Ĭ Vornicŭlŭ Costandinŭ Balşŭ aŭ zisŭ că n'ari să-țĭ dè nicĭunŭ răspunsu pentru celi ce-ĭ scriĭ. Mă rogŭ, părinte, de veĭ fi avăndŭ vre-unŭ răvaşŭ a dum[nealu]Ĭ Vorniculuĭ Costandinŭ Balşŭ pentru pietrile celi de moară, să mi-lŭ triimițĭ, că le tăgăduește. Şi săntŭ

A Sfinții Tale fiică sufl[etească] şi nepoată

Marie Can[*anò*].

VIII.

Cu privire la cealaltă ramură de Cananăieştĭ, avem în acest timp altă serie de lămurirĭ în actele ce urmează. Cel d'intăiŭ e în legătură cu moşia Băneştilor, a Marieĭ.

1. Facemŭ ştire cu această carte de judecată a noastră că, arătăndu-ni dum[nea]luĭ Med. Iordache Cananò pentru o Țigancă, anume Catrina, ce aŭ ținut-o Ionŭ Priianŭ, Țiganŭ, ce-ĭ zicŭ Furnica, care Țiganŭ să află suptŭ stăpănirea Mitropolii, şi acumŭ, cu gĭudecată, după dovezĭ dinŭ scrisorĭ încredințate ce s'aŭ găsitŭ, s'aŭ datŭ suptŭ stăpănire Capit. Ionŭ Ciudinŭ,—că este acea Țigancă a dumisale Med.; la care aŭ arătatŭ şi dovadă: întăĭ o însămnare de mărturisire a cestuĭ Ionŭ Priianŭ, Țiganŭ, ce este la măna Căpit. Ionŭ Ciudinŭ, iscălită de Stol[ni]culŭ Manolache, ce-aŭ fostŭ isprav[nicŭ] la Suceavă la anulŭ 1767, Iuli 18, înŭ care arată c'aŭ mărturisitŭ săngurŭ Țiganu Ionŭ Priianŭ cumŭ că Țiganca luĭ aŭ fostŭ de la Băneştĭ. Şi aŭ maĭ arătatŭ dum[nea]luĭ Med. cumŭ că pe frațiĭ aceştiĭ Țiganci ce-aŭ tinut-o Ionŭ Priianŭ îĭ are suptŭ stăpănire şi astăzĭ, încă şi pe o fată a celuĭ Ionŭ Priianŭ şi a Țiganciĭ luĭ o are

suptŭ stăpănire, care la acĕasta aŭ mărturisitŭ şi săngurĭ fičorĭĭ luĭ Ionŭ Priianŭ înnaintea noastră, cumŭ că cu adevăratŭ aŭ pe o soră a lorŭ suptŭ stăpănire Med. Iordache Cananô. Şi, fiindŭ şi părintile Methodi Dichiu faţă, l-amŭ întrebatŭ ce are să răspunză asupra aceştiĭ Ţigance ce o trage Med. suptŭ stăpănire dumisale, şi Svinţiia Sa aŭ arătatŭ că nu ştie ce să răspundă, nice vre-o dovadă încredinţată n'aŭ arătatŭ asupra Ţiganciĭ. Şi, cunoscăndu-să că Ţiganca este dreaptă a dumisale Med. Cananô, după dovezile ce-aŭ arătatŭ, i s'aŭ datŭ suptŭ stăpăniri, cu totŭ neamulŭ eĭ, ce s'a face partea eĭ. Însă, pentru ca să nu să lungească maĭ multŭ pricina acĕasta, de va fi maĭ avăndŭ Svinţiia Sa părintile Mitropolitulŭ niscaĭva dovezĭ dinŭ scrisorĭ asupra aceştiĭ Ţigance şi înprotiva dovezilorŭ Med., s'aŭ socotitŭ şi, de astăzĭ, Iuli 4, s'aŭ pusŭ vadè o lună de zile ca să le scoată şi să să cerceteze. Iarŭ, de nu va scoate dovezĭ ca aceste până la soroculŭ arătatŭ, atuncea să va lua Ţiganca, cu partea eĭ de fičorĭ, şi, după dreptate, să va da suptŭ stăpănirea dumisale Med. Iordache Cananô. Şi, trecăndŭ soroculŭ ce este arătatŭ maĭ susŭ, de va şi scoate Mitropoliia niscaĭva scrisorĭ asupra Ţiganciĭ aceştiea, nu să vorŭ ţinè înŭ samă. După cumŭ s'aŭ socotitŭ că este cu cale şi cu dreptate, s'aŭ datŭ acĕastă carte de gĭudecată la măna dumisale Med. 1775, Iuli 24.

Nani Ispra[*vni*]*cu* [1].

S'aŭ trecutŭ la condică.

Ianachi Kogălniceanu (?) [2], Logofătŭ.

Urmează un act de la soacra luĭ Constantin Cananô, văduva luĭ Toader Spătarul, apoĭ Vornicul Cantacuzino Deleanul [3].

2. Ileana Vorniceasa a răposatuluĭ Toaderŭ Cantacozonô, bivŭ Velŭ Vornicŭ, adeverezŭ cu acĕastă scrisoare a mea

[1] Iscălitură de duct latin a unuĭ ofiţer străin, austriac (Nagni).
[2] Cf. *Istoria literaturiĭ romîne in veacul al XVIII-lea*, I, p. 484.
[3] V. p. 50 din *Geneulogia Cantacuzinilor*.

la măna gineruluĭ mieŭ Costantinŭ Cananò, Sulgeriŭ, şi a fiiceĭ meale Marieĭ, pentru strămbătatea ce aŭ dinŭ zestria ce aŭ avutŭ să ia de la noĭ, că, după ce aŭ muritŭ boeriulŭ mieŭ Toaderŭ Cant[acuzino] Vornicŭ, amŭ rămasŭ săracă, cu triĭ copiĭ, însă cu Costantinŭ, cu Ioniţă şi cu Mariia , şi, fiindŭ copieĭ de vărstă, pe Mariia amŭ căsătorit-o şi amŭ dat-o după Sulgeriulŭ Costantinŭ Cananò, şi i-amŭ datŭ zăstră de acea dată cu izvodŭ ce amŭ socotitŭ, şi, după ce s'orŭ căsători şi fičoriĭ, atuncea să facă sănisforà, şi să adune toati rămăşiţăle noastre ce avemŭ: moşiile, Ţiganiĭ, dobitoace şi odoară, totŭ ce a fi, să le străngă la unŭ locŭ şi să le înpartă dreptŭ pe triĭ fraţĭ, şi totŭ intocma să ia atăta fičoriĭ, cîtŭ şi Mariia, dinŭ moşiĭ, dinŭ Ţiganĭ, dinŭ dobitoace, şi dinŭ odoară, şi dinŭ toati ce orŭ fi. Darŭ s'aŭ tămplatŭ şi fiiulŭ mieŭ celŭ maĭ micŭ, Ioniţă, aŭ muritŭ, şi toată partea de moşiĭ, de dobitoace, de Ţiganĭ şi de odoară aŭ rămasŭ să o ia Costantinŭ şi Mariia. Darŭ fiiulŭ mieŭ Costantinŭ aŭ viclenitŭ asupra surori-sa şi aŭ pusŭ măna pe toate ceale ce aŭ avutŭ frati-săŭ Ioniţă, şi aŭ zisŭ aşa, cumŭ că, cîndŭ aŭ muritŭ frati-săŭ Ioniţă, i s'arŭ fi datŭ danie luĭ, cu moşiĭ, cu dobitoace, cu Ţiganĭ, şi cu odoară, şi cu totŭ ce aŭ avutŭ, şi pe toati aceastea zicea că i-arŭ fi făcutŭ şi scrisoare de danie, măcarŭ că scrisoarea acea de danie mie nu me-aŭ arătat-o, nicĭ amŭ văzut-o, numaĭ cu cuvăntulŭ aŭ pusŭ măna pe toati ce aŭ fostŭ a luĭ Ioniţă şi le-aŭ ţinutŭ înŭ tăriia sa. Atăta aŭ arătatŭ: că aŭ făcutŭ Ioniţă parti şi surori-sa, şi aŭ lăsatŭ cuvîntŭ să-ĭ deai şăsă sălaşe de Ţiganĭ dinŭ Ţiganiĭ luĭ.

Şi, cîndŭ aŭ muritŭ Ioniţă, fiiulŭ mieŭ, eŭ amŭ fostŭ la toată boala luĭ, şi pănă aŭ muritŭ, şi aŭ fostŭ maică-mea Postelniceasa, şi cu ginerele mieŭ Costantinŭ Cananò, şi cu fiică-mea Mariia, — noĭ toţĭ amŭ fostŭ, şi noĭ n'amŭ auzitŭ ačastă vorbă, ca să se deai Ioniţa danie frăţine-săŭ luĭ Costantinŭ. Că eŭ mamă le-amŭ fostŭ: dacă arŭ fi fostŭ să se dei danie, m'arŭ fi chemat şi pe mine, că ar fi fostŭ maĭ spre bună dovadă.

Darŭ, după ce aŭ trecutŭ cîtăva vreame după moartea

fiiuluĭ mieŭ luĭ Ioniţă, apoĭ Costantinŭ aŭ spusŭ că frati-său Ioniţă i s'aŭ datŭ danie luĭ, şi, de este vr'o scrisoare de danie zicîndŭ că arŭ fi de la Ioniţă, nu este de crezutŭ aceaia scrisoare, că-ĭ făcută cu iconomie de fiiulŭ mieŭ Costantinŭ. Darŭ Ioniţă nu i s'aŭ datŭ luĭ danie, numaĭ aŭ făcut-o Costautinŭ ca să cuprindă toată partea frăţine-săŭ, şi surori-sa să nu-ĭ deai nimică. Că şi aceale şăsă sălaşe de Ţiganĭ, ce aŭ spusŭ săngurŭ Costantinŭ că aŭ zisŭ frati-ăŭ Ioniţă să le deai surori-sa, nicĭ aceale nu vrea să i le deai, nicĭ ceale ce amŭ pusŭ noĭ înŭ izvodulŭ de zăstră nu vrea să-ĭ deai. Şi multŭ să pricinuia fiică-mea Mariia cu frati-săŭ Costantinŭ pentru că-ĭ popreşte zăstra eĭ şi nu vrea să i-o dei.

Şi, văzînd eŭ atăta gîlceavă şi pricină între dînşiĭ, fiindŭ că-ĭ popreşte Costantinŭ moşiile şi Ţiganiĭ, şi nu vrea să-ĭ deai, amŭ zisŭ eŭ fiică-mea Marieĭ să nu să maĭ pue de pricină cu frati-săŭ şi să maĭ fie întru atăta zavistie, şi, cumŭ i-a da, aşa să ias[ă], şi, pe urmă, îĭ voiŭ scoate eŭ toată partea eĭ ce este cu dreptate să ia de la noĭ; şi s'aŭ priimitŭ fiică-mea Mariia după cumŭ amŭ zisŭ eŭ. Şi noĭ pusăsemŭ înŭ izvodŭ, cîndŭ amŭ logoditŭ pe fiică-mea, să-ĭ dămŭ 12 sălaşe de Ţiganĭ, şi, cu multă supărare, i-aŭ datŭ fiiulŭ mieŭ Costantinŭ 11 sălaşe; şi i-aŭ datŭ Ţigani care aŭ fostŭ bătrănĭ şi stărpĭ şi lăeşĭ de ceĭ fugarĭ, şi dintru acele 12 sălaşe i-aŭ maĭ popritŭ şi aceale 6 sălaşe de Ţiganĭ ce aŭ zisŭ săngurŭ Costantinŭ că i-aŭ datŭ frati-săŭ Ioniţă la moartea luĭ, şi dinŭ dobitoace iarŭ i-aŭ datŭ ce aŭ fostŭ maĭ răŭ, de nu s'aŭ folosătŭ nemică de dobitoacele acealea. Şi dinŭ moşiĭ i-aŭ datŭ iarŭ nişte petice.

Darŭ s'aŭ tămplatŭ moarte şi fiiuluĭ mieŭ luĭ Costantinŭ, şi i-aŭ rămasŭ unŭ copilŭ, că apucasă de să căsătorisă, şi, după moartea fiiuluĭ mieŭ Costantinŭ, avîndŭ eŭ cumnatŭ pe dum[nealu]ĭ Ioniţă Cant[acuzino], Velŭ Vornicŭ, frati cu răposatulŭ boeriulŭ mieŭ, şi s'aŭ amestecatŭ dum[nealu]ĭ înŭ casa mea de aŭ făcutŭ înpărţală, şi n'aŭ făcutŭ înpărţală după pravilă şi cu dreptate, că toati ale noastre, ceale din lăuntru şi ceale den afară, era să le facă toati

ìnŭ triĭ părţĭ: o parte să-mĭ fi datŭ mie, ca unuia dinŭ copieĭ mieĭ, o parte nuroră-mea, Ilinchiĭ, avîndŭ copilŭ cu fiiulŭ mieŭ Costantinŭ, şi o parte fiiciĭ meale Marieĭ, că aşa mă mulţămeamŭ eŭ. Darŭ cumnatu-meŭ mie parte nemica nu me-a scosŭ, şi fiiciĭ meale Marieĭ i-aŭ datŭ aceale 12 sălaşe de Ţiganĭ ce amŭ fostŭ pusŭ ìnŭ izvodulŭ de zăstră, şi i-aŭ maĭ datŭ şăsă sălaşe dinŭ partea fiiuluĭ mieŭ Ioniţă, şi dinŭ moşiĭ i-aŭ datŭ unŭ satŭ Fichiteştiĭ, la Ţinutulŭ Tutoviĭ, cu nişte petice de hotară ce maĭ săntŭ ìnpregĭurŭ, şi unŭ satŭ Iurueştiĭ, la Lăpuşna, pe Cogălnicŭ, unde să hotărăşte cu Tătarăĭ[1], şi triĭ vadurĭ de moară, cu pămănturile lorŭ, la Putna, la satulŭ Stoeştiĭ[2]; şi dinŭ bucate i-au datŭ 15 epe, 16 boĭ şi altele, după cumŭ săntŭ pusă la izvodulŭ celŭ de zăstră. Iară nurorā-mea, Ilinchiĭ, i-aŭ datŭ satulŭ Romăniĭ, satulŭ Păhărniceaniĭ, satulŭ Plopeştiĭ, şi satulŭ Hoisăştiĭ, satulŭ Goşmaniĭ şi satulŭ Mănăileştiĭ; aceaste sate săntŭ totŭ la Ţinutulŭ Neamţuluĭ. Şi i-aŭ datŭ la Ţinutulŭ Putniĭ satulŭ Homocea, cu alte hotară ce orŭ maĭ fi, şi o moşie la Movilile Agĭuduluĭ, şi pe Trotuşŭ o parti de moşie, şi pe la alte locurĭ orŭ[3] maĭ fi moşiĭ care nu le ştiŭ eŭ. Şi Ţiganĭ i-aŭ datŭ peste 80 de sălaşe. Şi epe aŭ rămasŭ ìnŭ măna fiiuluĭ mieŭ Costantinŭ de la boeriulŭ mieŭ vr'o 200 de epe, frunte de bucate[4], că le-aŭ văndutŭ fiiulŭ mieŭ Costantinŭ cîte 55 de leĭ iapa cu calulŭ. Şi, moşiĭ, fiică-mea Marieĭ i-aŭ datŭ pe la marginea ţărăĭ, pe unde nu ia nemică, iară nurorā-mea i-aŭ datŭ totŭ ceale maĭ bune moşiĭ şi maĭ cu veniturĭ. Şi boeriulŭ mieŭ, cîndŭ aŭ murítŭ, aŭ fostŭ datorĭ în doao locurĭ: la dum[nealu]ĭ Vorniculŭ Ioniţă, cumnatu-meŭ, cu 1000 de leĭ, şi aŭ maĭ fostŭ datorĭ şi maică-mea cu o somă de banĭ; darŭ aŭ rămasŭ o cireadă de gĭuncanĭ de negoţĭ, şi s'aŭ văndutŭ gĭuncaniĭ aceia. Şi aŭ maĭ avutŭ şi pe aiurea datoriĭ, şi aŭ maĭ scosŭ şi dinŭ veniturile casiĭ, şi s'aŭ plătitŭ, totŭ cu

[1] Din Bugeac.
[2] Unde s'aŭ făcut apoĭ Focşaniĭ. V. vol. V, p 235.
[3] În ms.: oĭ.
[4] Bucate = vite de hrană.

banĭ gata, şi de dum[nealu]ĭ cumnatu-meŭ şi de maică-mea, — n'aŭ rămasŭ datorĭ cu nemică, ca să se văndă ceva dinŭ bucatile casiĭ. Şi eŭ nu mă priemesc să facă dum[nealu]ĭ cumnatu-meŭ înpărţală, că ce treabă are dum[nealu]ĭ să facă înpărţală casiĭ meale? Ceale ce aŭ fostŭ a bărbatuluĭ mieŭ, a meale săntŭ, şi ceale ce săntŭ a meale, a bărbatuluĭ mieŭ aŭ fostŭ, şi copii a noştri săntŭ: că mie unŭ copilŭ îmĭ este, orĭ Mariia, orĭ Costantinŭ! Şi, încă, cîndŭ arŭ fi trăitŭ fiiulŭ mieŭ Costantinŭ, alta era; fiiulŭ mieŭ Costantinŭ aŭ murit: aŭ rămasŭ unŭ copilaşŭ, şi cine ştie, la cea maĭ de pe urmă, la ce a rămînea? Şi de ce să ia noru-mea părţĭ, şi toate ceale maĭ bune, şi fiică-mea Mariia o parte? Şi odoarăle toati ceale maĭ bune şi maĭ multe la noru-mea?

Eŭ oĭ să facŭ sănisforà, şi toate ale noastre oĭ să le adunŭ la unŭ locŭ: moşiĭ, odoară, Ţiganĭ şi dobitoace, şi oĭ să le facŭ toati înŭ triĭ părţĭ: o parte să fie a mea, o parte a nepotu-meŭ *(alb)*, fičorulŭ fiiuluĭ mieŭ Costantinŭ, şi o parte, fiică-mea Mariia. Iară, de oĭ muri eŭ, parte mea iarŭ o daŭ să o înpartă în doao fiică-mea Mariia cu nepotu-meŭ *(alb)*. Darŭ înpărţala ce aŭ făcutŭ dum[nealu]ĭ cumnatu-meŭ, eŭ nu o priimescŭ, nicĭ să să ţie nicĭ într'o samă.

Şi, fiindcă fiiulŭ mieŭ Costantinŭ i s'aŭ întămplatŭ moarte la Eşĭ, eŭ n'amŭ fostŭ la moartea luĭ, şi amŭ auzitŭ că aŭ făcutŭ diiată la moartea luĭ, şi, fiindŭ că gĭupăneasa luĭ era îngreunată, arŭ fi scris înŭ diiată, dacă a face gĭupăneasa, şi i-a trăi copilulŭ, să-lŭ moştinească copilulŭ luĭ, iar, de s'a tămplà moarti copiluluĭ, atuncea să-lŭ moştinească unulŭ dinŭ fičoriĭ dumisale Vorniculuĭ Ioniţă, cumnatu-meŭ. Şi poate cumnatu-meŭ cu acea nădejde aŭ făcutŭ parte aşa mare nurorî-mea, socotindŭ că, de s'a tămplà moarte nepotu-meŭ, a rămînea moştenitorĭ casiĭ meale fiiulŭ dumisale. Darŭ ačasta socotescŭ că nu o scrie nicĭo pravilă, pe copieĭ mieĭ să-ĭ scoată afară dinŭ casa mea şi să între moştenitorĭ copii dumisale cumnatu-meŭ.

Şi eŭ ačastă scrisoare amŭ datŭ la măna gineruluĭ mieŭ Costantinŭ Cananò şi la măna fiiciĭ meale, să nu să lase, să-şĭ ceaia cu gĭudecată dreptatea lorŭ, şi în-

tocma să iasă fiică-mea cu nepotu-meŭ, şi nicĭ eu unŭ părŭ să nu iasă maĭ multŭ nepotu-meŭ decâtŭ fiică-mea, şi să-mĭ scoată şi mie parte ca unuia dinŭ ficorĭ. Iarŭ, de n'orŭ găsi eĭ dreptati copiilorŭ, şi neamŭ de neamulŭ lorŭ să se gludece şi să-şĭ scoată dreptatea lorŭ. Iarŭ cine s'ar maĭ amesteca înŭ casa mea, sa fie afurisitŭ de Domnulŭ Dumnezeŭ şi de Precurata Luĭ Maică. Şi, pentru credinţa, amŭ iscălitŭ. 1785, Martie 12.

Şi eŭ, erodiiaconŭ Nilŭ, călugărŭ de la mănăstirea Slatiniĭ, amŭ scrisŭ, cu zisa dumisale cucoaniĭ Ileaniĭ Vorniceasiĭ. (Copie.)

[Pe V-o:] Scrisoare di la mama mè Vorniciasa.

Constantin Canand *Slugerul,* care avu ca soţie pe Maria, fiul Jicniceroaiĭ, e însă altul decît *Păharnicul,* a căruĭ văduvă se chema Safta. La 28 Mart 1793 Mihaĭ-Vodă Suţu dă luĭ Ioniţă Başotă biv Vel Ban sarcina de a face înpărţeala cerută de «dum[ne]eĭ Pah. Safta, a răposatuluĭ Pah. Costandinŭ Canandò», a Ţiganilor ce i se cuvin luĭ Constantin şi la «ceìalalţĭ fraţĭ aĭ săĭ, anume dum[nea]luĭ Banulŭ Iordachi Canandò şi Iftimii Canandò călugărŭ». Safta-l ceruse ca împărţitor pe Başotă. La 14 April el şi face împărţirea celor 180 de suflete.

La 1783, întîlnim pe Vasili Crupenschi ca Păharnic[1]. La acest an Constantin Cananăŭ Sluger era mort.

In scrisoarea ce urmează, e vorba de Costachi Cananăŭ, fiul luĭ Iordachi Banul[2]. Numele socruluĭ săŭ e neinteligibil.

3. Cu părinţască dragoste mă închinŭ dumitale.

Amŭ văzutŭ cele ci-mĭ scriĭ înŭ pricina cu cumpărătoriĭ moşăiaĭ dumitale. Decĭ iată că triimitŭ răvaşŭ către dumnealuĭ Spat. Vasile Crupenschii, să să scoale să vii acolo

[1] Vol., XVI, p. 87.
[2] *Ibid.*, p. 91.

la faţa loculuĭ, ca să cerceteze pricina cu amăruntulŭ. Însă ţi să scrii că, de iaste pricina după cumŭ m'aĭ înştiinţatŭ, întru adevărŭ, bine, iarŭ, de iaste întru altŭ chipu, apoĭ cată acolo şi te pune la cale cu cumpărătoriĭ, căcĭ acumŭ ştii şi Măria Sa Vodă pricina ačasta, după arătare dumitale, şi înŭ urmă nu poţĭ să arăţĭ altile afară de acele ci aĭ scrisŭ Şi săntŭ

alŭ dumitale

ca unŭ părinte

(neînţeles.)

Oct. 16.

[Pe V-o:] Cinst. alŭ meŭ ca unŭ fiĭ, dumisale Spatarŭ Costache Cananoŭ, cu părinţască dragoste.

La Făntănele.

IX.

Impărţirea Ţiganilor între Cananăieştĭ dă loc la actele următoare:

Ioniţa Başotă bivŭ Velŭ Banŭ dinŭ luminată poronca Mării Sale luĭ Vodă amŭ înpărţitŭ Ţigani, părinţeştĭ între părintele Iftime Cananò şi între Pah. Safta, a răpăosatuluĭ Păh. Constantinŭ Cananò, şi între Iordachi Cananò, bivŭ Velŭ Banŭ.

Între eĭ, un croitor, un blănar. Nume: Cărlan, Gligoraşŭ Cărăimanŭ sănŭ Holbanŭ, Felea, Agachi, Toaderŭ Ochiiană («Ţiganiĭ ocheneştŭ»).

«Săntŭ daţŭ danie răpăosatuluĭ Păh. Costantinŭ Cananò de răpăosatulŭ Iordachi Cantacozino Vel Logofătŭ.»

7301. (1792-3). Înpărţală de Ţiganĭ pe triĭ fraţĭ după cumŭ ş'aŭ înpărţitŭ Ţiganiĭ, adică părintele Eftime Cananò proegum[enŭ] cu cumnata Sfinţii [Sale], a răpăosatuluĭ Costantinŭ Cananò bivŭ Velŭ Pah., şi cu fratele Sfinţii Sale Iordachi Cananò, Velŭ Banŭ,

Profesiĭ: chitar.
Nume: Gavriliĉorŭ, Cozma Topală, Iona, Vasile Chetrarulŭ, Cĭorsacŭ.
Pomenită: «mănăstire Făstăcilorŭ».
[Iordachi era la Dolhasca.]

Listă de Ţiganĭ aĭ familieĭ Cananăŭ: Neculaĭ Pagulŭ, Andreiŭ Gănjulŭ, Vasile Scripcarŭ, Pavălŭ Pitarŭ, Gheorghe Machedonŭ, Măriuţă Gănuleasa, Milente.

De la 1797 înnainte lăsăm să urmeze, în întregime orĭ în regest, actele cele maĭ însemnate cu privire la familia Cananăŭ:

12 Octombre 1797. Γεωργάκης Γηεουκας, Bσρ. (?) schimbă cu «dum[t] Spăt[r] Ioanŭ Cananò, dîndu-ĭ «moşie Cozăe pentru o moşie Comăneştiĭ, ce amŭ luatŭ de la dum[t] ». De la Sf. Gheorghe poate lua venitul.

4 April 1800. Pe o copie a privilegiuluĭ pentru munţĭ al Marieĭ Jicniceroaiĭ:

«Fiindcă hrisovulŭ matca cea adevărată aŭ rămasŭ la măna mè păr să va căuta pricina munteluĭ Faţa Cămpulunguluĭ ce s'aŭ născutŭ cu nişte Cămpulungenĭ, Palaghieştiĭ, şi, pe urmă, întorcăndu-să iarăşŭ la loculŭ luĭ de unde mi s'aŭ trimisŭ hrisovulŭ, să mi să dei copie acasta, ce amŭ scos-o săngurŭ eŭ denŭ cuvăntu în cuvăntŭ. Iordache Galinŭ Logofătŭ.»

22 Ianuar 1804. «Năstasă Handărŭ, cu soţulŭ meŭ Anastasie», arată că a vînduţ luĭ «Gheorghe Sămanulŭ şi soţuluĭ săŭ Frăsăna, o casă şi vie, «o firtă tănără», pe «moşie sfinteĭ mănăstirĭ Socola, alăture cu viia dumisale Spătariuluĭ Ioanŭ Cananò, pe dinŭ gĭosŭ, între drumurĭ», cu 22 de leĭ şi jumătate. Ioanŭ o îngrădise, fiind pustie. Scrie Gheorghe Dascalŭ.

30 Maiŭ 1805. Alexandru-Vodă Moruzi împuterniceşte pe un Armăşel să caute pe Ţiganiĭ luĭ Ioan Cananò biv Vel Spăt., fugiţĭ la Ţinuturĭ.

1806. «Izvodŭ de Ţigani ci se află suptŭ stăpănire dumisale Pah. Safteĭ Cananăŭ otŭ Făntănelele.»

X.

La Decembre 1806 Ioan Cananò trăia încă: el dă zestre feteĭ sale Elenca. Fata frateluĭ săŭ Şerban luase pe Andreĭ Milo[1].

Cele ce dămŭ zăstre fiiciĭ noastre Elenco; 1806, Iunie:
1 una icoană ferecată cu argintŭ.
1 unulŭ răndŭ strae cu coade samurĭ.
1 unulŭ răndŭ straia cu păntice samurĭ.
2 doaî rändurĭ straia cu cacomĭ.
2 doaî rändurĭ straia de vară dizblănite.
1 una floare cu diiamanturĭ.
1 una părechi cerceĭ cu diiamanturĭ.
1 unulŭ dorlucŭ.
1 una rezaì saŭ bohcè.
1 unulŭ inelŭ cu zmaragdu.
2 doaî inele cu diiamanturĭ.
Aşternuturĭ şi pănzurĭ, după obiceĭ.
1 una tablà de argintŭ cu doaîsprizăci zarfurĭ argintu şi cu feligenile lorŭ.
2 doaî străchinuţĭ de dulceţĭ, cu patru linguriţĭ argintŭ.
12 părechĭ cuţite, cu lingurile lorŭ, cu una părechi solniţĭ argintŭ.
stropitoare, afumătoare argintŭ.
2 doaî sfeşnice argintŭ.
sarice, alte mărunţişurĭ, pe obiceĭ.
4 patru sălaşe Ţiganĭ.

[1] Vol. XVI, pp. 88-9.

30 vacĭ marĭ, adică triĭzăcĭ.
300 triĭ sute oĭ marĭ.
20 doaîzăcĭ boĭ marĭ.
1 una scatulcă cu şipurĭ.
2 sipete, însă unulŭ mare şi altulŭ micŭ.
Bohčalăcurĭ căte orŭ trebui.
Satŭ întregŭ, Negreştiĭ, de la Ţinutulŭ Orheiuluĭ, cu toate hotarăle luĭ, pe care să aibu a-lŭ da hotărâtŭ dispre toate părţile, — înpreună çu părinţasca blagoslovenie.
Ioanŭ Cananò Spat.

O altă versiune a foiĭ de zestre cuprinde după ceĭ «20 boĭ marĭ» numaĭ: «13.000, adecă treĭsprizăci miĭ leĭ, banĭ; boccialăcurĭ căte or trebui».

Întors în ţară, *Iancu* Cananò, al căruĭ titlu de boierie limpede nu se înţelege din iscălitură, vinde părţile-ĭ de moşie din Ţinutul Vasluiuluĭ către «vărul» Ioniţă:

Dat-amŭ acestĭ învoială văr[uluĭ] Ion[i]ţă Cananò Spăt., precumŭ să să ştie că toati părţile mele de moşii ce amŭ eŭ înŭ Ţănutulŭ Vasluiuluĭ, anumi înŭ Ţăbăneştĭ, i Vovriieştĭ, şi Armăşenĭ, carile părţĭ de moşii le'mŭ datŭ dum[isal]i Spăt. cu învoială, şi de astăzĭ să fii a dum[isal]i, şi să stăpănească dum[nealu]ĭ ca pe drepti a dum[isal]i părţĭ de moşiĭ înŭ vecĭ. Şi m'amŭ iscălitŭ pentru credinţa. Înŭ Eşŭ, 1806, Ghenariŭ 15.

Ioanŭ Cananò, Caminaru.

Ioniţă Cananăŭ, ajuns Spătar, e, fireşte, bătrînul. Callalt Ioan, orĭ Iancu, lua la 1811 pe Mărioara, fiica luĭ Vasile Holban Păharnicul[1]. Acest Ioan fusese, ca Armaş, student la Berlin în 1800-3, fiind în gazdă la pastorul Hauchecorne, cu voia luĭ Vodă Constantin Ipsilant, care-ĭ şi scria, recomandîndu-ĭ să caute a fi cîndva

[1] Vol. XVI, pp. 91-2.

folositor ţeriĭ sale[1]. Acesta era fiul luĭ Şerban[2]. În 1803 nădăjduia să ajungă secretariŭ al Legaţieĭ turceştĭ din Berlin[3], Mare-Dragoman al Porţiĭ fiind unchiul săŭ (de văr), viitorul Scarlat-Vodă Callimachi.

Din 1807 (1-iŭ Iunie) avem apoĭ «Sama de baniĭ ce are a lua dumnealuĭ Pah. Enăcachi Milo de la dumnealuĭ Spat. Ioanŭ Canano, pentru parte dinŭ moşie otŭ Făntănele, Ţănutulŭ Suceviĭ».

În 1808, Spătarul murise. La 21 Februar din acest an «Iosăpŭ Palii, asaulŭ polcovoĭ», dă un act «la cinst. măna dumisale cuconi Marii Ros[e]t, soţie răpoosatuluĭ boerĭ Ioanŭ Canano bivŭ Velŭ Spat.»: «pisti noaî anĭ trecuţĭ, în vreme ce să afla răposatulŭ Sărdarŭ la Chişinăŭ, mă aflamŭ şi eŭ lăngă unŭ Ghiorghii Leahŭ, herarŭ, tocmitŭ cu hacu şi muncindŭ înpreună cu dănsulŭ la meşteşugulŭ herării; într'acè vremi, la desfacere mè de heraru, amŭ fostŭ lăsatŭ în vitele de pripasŭ a răpoosatuluĭ boeru optŭsprăzece capete de vite albi, cu micĭ, cu marĭ, şi, întămplăndu-să a mă duce în Rosăie, pe urmă m'amŭ întorsŭ ca să-mĭ rădicŭ vitile»; pentru cele perite dă Ioan 94 de leĭ, «arătăndŭ răposatulŭ atuncĭ că vitele arŭ fi peritŭ de iarnă». Apoĭ le cere, şi se judecă. «S'aŭ întămplatu de s'aŭ bolnăvitŭ şi, prelungindu-să boala multă vremi, pănă căndŭ s'aŭ şi mutatŭ dinŭ viiaţă într'această curgătoare lună», văduva-ĭ dă 15 galbenĭ. Iscălesc marturĭ, şi ceĭ din Departamentul Pricinilor Străine.

În legătură cu lichidarea succesiuniĭ găsim apoĭ, la 23 April 1808: «Socotiala cu dumnealuĭ Pitariulŭ Ior-

[1] *Acte şi fragmente*, II, p. 363, no. 3.
[2] *Ibid.*, pp. 374-5, 377-8.
[3] *Ibid.*, p. 378, no. 1. V. şi p. 378 şi urm. Cf. *Documentele Callimachi*, II, p. XII şi urm.

dachi de baniĭ čfertuluĭ întăĭ ce are să dei pentru venitulŭ moşii Băneştiĭ pe anu ce să începe acumŭ».

La 10 Mart 1809, «Razu Spat.» arată că a primit de la soacră-sa, pentru «o tavă de argintŭ, o părecħe sfeşnice tijŭ, doĭ farfuriĭ cu linguriţile lorŭ tijŭ, afumătoare i stropitoari tijŭ», unŭ şalu».

La 11 Maiŭ 1812, Maria Roset văduva, se îndreaptă către «Divanul Cnejieĭ Moldavieĭ», pentru împărţirea averiĭ, arătînd că Ioan şi Şerban aŭ trăit «neînpărţiţĭ». Ea cere şi moşia Budeştiĭ (Hîrlăŭ), care, de şi cîrmuită de ramura luĭ Şerban, era cumpărătura soţuluĭ eĭ.

Ea iscăleşte «Marie Roset Spătăriasa soţie răposatuluĭ Ioanŭ Cananò» şi zice nepotuluĭ: «dumn[ea]luĭ Caminarulŭ Ianculŭ Cananò».

La 10 Iunie 1814, «Vasăli Coroiŭ Pitariŭ» se învoieşte cu «cucoana Maria» pentru un Ţigan.

Averea Cananăieştilor se arată astfel pe la 1821:

1. Corniĭ.
2. Costeştiĭ.
Budeştiĭ.
Casăli dinŭ Eşŭ.
Optu munţĭ dinŭ Cămpulungu
} Aceste să stăpînescu de Şerbanŭ Cananò.

Bereştiĭ cu cutulŭ Ripe (?).
Comăneştiĭ.
Nivreştiĭ.
Un locu aiča, în Eşĭ.
} Aceste să stăpănescŭ de Ionu Cananò.

Dum. Spat. Maria întăiŭ ceri unŭ bătrinu ce ari cumpărăturĭ dinŭ Budeştĭ şi, al doile, ceri draptă înpărţaală....

XI.

La 1815 se însoară cu Catinca, fiica Băneseĭ Maria Cantacuzino, alt [1] Costachi, fiul luĭ Ioan :

Cu mila luĭ Dumnezeŭ şi cu blagoslovenie mè, celi ce prinŭ acestu izvodŭ de zăstri daŭ fiiciĭ mele Catincăĭ. 1815.

Leĭ	
55.000	adică cinzăcĭ şi cincĭ miĭ înŭ nahtu.
600	unŭ inelŭ diamantu, di logodnă,
1,000	12 părechĭ cuţăti, cu linguriţile lorŭ, şi una lingură mari, şi 2 cuţite marĭ, şi 2 solniţĭ toate aceste de argintu, cu toculŭ lorŭ.
144	doă sfeşnici argintŭ.
150	o străchinuţă cu şăpti linguriţĭ de dulceţĭ.
100	o afumătoari i stropitoari, totŭ argintŭ.
673	o rochii de şalŭ cu ulamalile iaĭ.
225	noî coţĭ catifè di o rochii cu blondi.
150	o rochii de haşà, cusută.
270	o rochiĭ di tulpanŭ, cusută.
140	zăci coţĭ catifè niagră pentru unŭ capotŭ.
86	noî coţĭ de miĭ *(sic)* roşii pentru altŭ capotŭ.
64	optu coţĭ de miĭ pentru o rochii.
1.159	pi horbota, paturĭ, cordeli, nemeteţurĭ, blondi, garniturĭ, şăretu, catifè albă, mănuşĭ, simizăturĭ, raţimor cu maltiču iaĭ, şi sagiacurĭ.
1.984	aşternuturile, cu unŭ rândŭ de agabaniĭ.
544	colţunĭ, cămeşĭ, batisti, basmali, condurĭ.
200	tacămurĭ di masă, cu 12 prosoapi cusute.
60	unŭ lighianu, cu ibricu luĭ, di alamă.
1.800	unŭ şalŭ albu.
140	unŭ sipetu mari di strai.
540	o tavà di cafè, cu 12 zarfurĭ, totŭ argintu, şi 12 felegeni.
	20 pogoani de vii la Odobeştĭ, într'o ogradă,
	4 sălaşe de Ţiganĭ.
65.039	adică şăĭzăcĭ şi cincĭ miĭ şi triĭzăcĭ şi noaî leĭ facu.

Μαρία Καντακουζινὴ Πανέσα.

[1] V. mai sus, pp. 183-4.

Se maĭ adauge şi această listă de darurĭ:

Prinŭ acestŭ izvozălŭ să arată darurile date de casa socruluĭ mieŭ soţii mele Catinca prinŭ dum[neae]ĭ mama soacra, după cununie noastră:

Doî ineli berlientŭ, a cărora preţulŭ este şasă miĭ leĭ.

O părechi manè, berlientŭ, a cărora preţulŭ este patru miĭ leĭ.

O părechi cerceĭ roză, a cărora preţulŭ esti doî miĭ leĭ.

Unŭ şalŭ bunŭ, a căruia preţulŭ esti doî miĭ leĭ.

Unŭ tocŭ cu şasă părechĭ cuţăti, cu furculiţăle şi lingurile lorŭ, şi unŭ scăueşŭ micŭ argintŭ, a cărora preţulŭ este şasă sute leĭ.

O carătă, a căreia preţulŭ este una mie leĭ.

Optŭ caĭ telegarĭ, a cărora preţŭ este una mie şasă sute leĭ.

Spre ştiinţă s'aŭ făcutŭ acestŭ izvozălŭ. 1816, Apr.

Mama luĭ Costachi poartă judecată cu Iancu, cel din Berlin, care scrie astfel:

Răspunsurile mele înpotriva jalobiĭ mătuşă-mè Marieĭ Cananò şi a fiilorŭ dum[isal]i.
1817, Martŭ 11.

Pentru scrisorile ce dum[neae]ĭ cere de la mini, arătătoare pentru înpărţăle între casa părinteluĭ meŭ Şărbanŭ Cananò şi a soţuluĭ dumisale răposatuluĭ Spătarŭ Ioanŭ Cananò, la mini niciо scrisoare de care cere dum[neae]ĭ nu să află, pentru că pe tatălŭ meŭ bună-mè, maica amîndurora, avîndu numaĭ doĭ clironomĭ, de la vrîstă de 25 anĭ însurîndu-lŭ, l-aŭ scosŭ dinŭ casă, şi de atunce i-aŭ şi datŭ înŭ stăpănire moşiia Budeştiĭ, cu scrisorĭ şi hotarnică, şi munţiĭ de la Cînpulŭ-Lungu, şi o parte dinŭ loculŭ casălоră dinŭ Ieşĭ, şi scrisorile acestora atunce i li-aŭ şi datŭ. Iarŭ celelalte scrisorĭ a tuturorŭ acareturilorŭ casiĭ, moşii şi altele, cu mişcătoare şi stătătoare, aŭ rămasŭ înŭ casa Spatar[ulu]ĭ, ca unuia ce iera maĭ micŭ şi clironomŭ aşezăriĭ şi casiĭ părinţăştĭ, şi

trebue la dum[nealu]î înŭ casă să să afle, iarŭ nu la mine. Şi, de arŭ fi stăpînitŭ tatălŭ meŭ maî multă parte de avere, fiindŭ răposatulŭ Spatarŭ Ioanŭ Cananò maî înŭ putere decîtŭ tatălŭ meŭ, şi trăitorŭ purure înŭ Ieşî, lîngă Stăpînire, cumŭ aŭ pututŭ, înŭ curgere de 60 anî şi maî bini, atunce, şi n'aŭ cerutŭ de la tatălŭ meŭ aceia ce dum[neaie]î cere acumŭ, învinovăţîndu-ne că amŭ stăpînitŭ înŭ tărie? Şi cumŭ aŭ pututŭ răposatulŭ Spatarŭ Ioanŭ Cananò, nefiindŭ înpărţitŭ, să facă, de la vrîsta sa de 25 anî, cu parte clironomieî şi averiî sale ce o stăpînè, orîce aŭ vrutŭ şi cumŭ i s'aŭ părutŭ? Lăsîndu-î cele urmate maî înnainte, ce să potŭ socoti vrednice dovezî asupra depliniî stăpînirî pe lucrurile sale, şi într'atîta curgere de vremi, vinŭ la căsătoriia fiiciî dumisale ceî d'intîî, unde înŭ izvodulŭ de zăstre zice că dă fiiciî sale moşiia sa Negreştiî; asămine vinŭ după o vremi încoace la loculŭ casălorŭ dinŭ Ieşî, ce-î vinisă înŭ parte dum[isa]le, care l-aŭ şi vîndutŭ şi l-aŭ şi datŭ înŭ stăpînire însuşî tătîni-meŭ, ca pe unŭ lucru dreptŭ alŭ săŭ şi streinŭ cumpărătoriuluî. Aceste de maî susŭ nu sîntŭ îndestule dovezî că aŭ fostŭ dinŭ vechî deosăbirî şi că n'aŭ avutŭ a trage unulŭ de la altulŭ? Căcî, de arŭ fi avutŭ, fără de îndoială, n'arŭ fi tăcutŭ într'atîta îndelungată curgere de vreme a vieţiî amîndurorŭ, şi nicî arŭ fi pututŭ unulŭ să privască cu adiaforie pe celalaltŭ, dîndŭ şi vînzîndŭ dinŭ lucrurile părinţăştî ce să afla înŭ stăpînire sa, ca pe nişte lucrurî cunoscute despre amîndoî drepte ale sale, iarŭ nu de înpărţală. Iarŭ, ce stăpîneşte casa răposatuluî Spataruluî Ioan Cananò, de prisosŭ ieste să le maî înşirŭ însuşî stăpînitoariî mătuşe-mè, ce să zăbăveşte prinŭ jalobă a-mî cere dovezî şi samă, ca unuî vechilŭ casîî dumis[ale]. Dumneaiî ştie că răposatulŭ aŭ rămasŭ clironomŭ înŭ casă a asezăriî dumis[ale] Băneştiî, cu cele pe prinŭ pregîurŭ, moşie întriagă: cu pădure, şi cu părţî alăturate, şi cu toate acareturile di pe dînsa, înpreună cu moşiia Hanciî şi părţile de prinŭ pregiurŭ. Moşiia Negreştiî, la Ţinutulŭ Orheiuluî, cu morî şi acareturî. Moşiia Comăneştiî, la Ţinutulŭ Dorohoiuluî. Şi locurile dinŭ Ieşî ce li-aŭ vîndutŭ. Şi pentru cele

mişcătoare lasŭ la socotinţa înnaltiĭ giudecăţĭ de putè bună-mè să dè maĭ multŭ tătîni-meŭ, înŭ vreme ce l-aŭ deosebitŭ şi l-aŭ însurat, decîtŭ să-şĭ opriască pentru sîni şi pentru clironomulŭ, fiiulŭ săŭ, înŭ casă, cîndŭ insuşĭ dum[neae]ĭ bună-mè aŭ trăitŭ şi s'aŭ săvîrşitŭ, după mulţĭ anĭ, înŭ casa sa şi a fiiuluĭ săŭ Spatarulŭ Ioanŭ Cananò. Şi toată parte ieĭ înŭ lucrurĭ mişcătoare şi banĭ, ce să stăpînè de răposatulŭ, aŭ rămasŭ înŭ casă, spre folosulŭ unchiuluĭ meŭ şi a clironomuluĭ săŭ, de cari tatălŭ meŭ nicĭo înpărtăşire n'aŭ avutŭ. Apoĭ cumŭ potu ieŭ să-ĭ daŭ sama astăzĭ pentru acestŭ feliŭ de lucrurĭ trecute înŭ curgere la 70 anĭ?

Asămine şi pentru o parte dintr'unŭ bătrînŭ dinŭ Budeştĭ, ce cere dum[neae]ĭ, cu cuvîntŭ că ar fi cumpărătură a răpos. Spatarŭ, soţuluĭ dum[isal]e, fiindŭ că tatălŭ meŭ ăcastă moşie aŭ luat-o întîĭ înŭ stăpînire la vrîsta de 25 anĭ şi aŭ stăpînit-o întriagă înŭ curgere de 50 şi maĭ bini, şi de către nimene supăratŭ n'aŭ fostŭ, cuprinsă fiindŭ toată moşiia înŭ hotarnica şi scrisorile ieĭ, cu care o aŭ stăpînitŭ şi o stăpînescŭ astăzĭ, rămîne dum[neae]ĭ să-şĭ caute cu vînzătoriulŭ, căcĭ acelŭ ce i-aŭ vîndutŭ, de ieste zapisulŭ adevăratŭ, înŭ curgere vremiĭ maĭ susŭ arătate, nicĭodată înŭ moşiia Budeştiĭ n'aŭ stăpînitŭ.

Ioanu Can[*anò*], *Spat.*

În legătură cu averea şi procesele luĭ sînt aceste acte (într'unul din Suceava, 25 Maiŭ 1822, i se zice: «dumnealuĭ Costachi Cananò Spătariŭ este dreptŭ fiiŭ a răpousatuluĭ Spatarŭ Ionŭ Canano' şi clironomŭ, cu fratili dumisali, a averi părinţăştĭ»):

1. Fiindŭ că, după tocmala ce amŭ săvărşitŭ pinŭ condractŭ la '818, Aprili 23, cu dum[nealu]ĭ cc. Costache Cananoŭ Spatarŭ pentru venetu moşăelorŭ ce amŭ cumpăratŭ de la dum[isa]le, adecă Făntănelele şi Roşcani, cu toate cotunurile, într'acestaşŭ chipŭ după cumŭ prinŭ alăturatele ponturĭ ce să arată. Adecă:

1. Prinŭ acelaşŭ condractŭ glăsueşte ca să dămŭ pe anŭ

căte 12.000 leĭ, adecă doăsprezece meĭ leĭ. Darŭ acù aŭ rămasŭ ca pe aceştĭ doe ane ce să începŭ de la anu' '819, Apr. 23, avemŭ a da dumisale căte 9.000 leĭ pe anŭ, adecă căte noă mie leĭ, cari banĭ avemŭ a-ĭ răspunde cu aceste vadele, adecă 5.000 leĭ acù, la începutu anulue, Aprilŭ 23 '819, şi 4.000 leĭ la Svăntu Demetrie, Octv. 26, şi alŭ 3 vadè iarăşŭ la Apr. 23, '820, să-ĭ răspundemŭ 5.000 leĭ, şi al 4-le vadè la Octv. 26, şă, aşa, într'aceste vadele să-ĭ dămŭ totŭ istóvulŭ.

A 2. Osăbitŭ să avemŭ a-ĭ da pe anu căte 100 merţă ovăsŭ, adecă una sută, adusŭ la hanbariulŭ dumisale, şi cu del. de 12 ocă.

A 3. 45 fălce iarbă pe anŭ, cari avemŭ a le răspunde dumisale, 40 fălcĭ fănu gata şi 5 fălcĭ iarbă înŭ picĭoare, şi fănu bunŭ, şi iarba.

A 4. Pe totŭ anu să-ĭ dămŭ căti doă fălce locŭ de aratŭ, care are a şi le ara dum[nea]luĭ.

A 5. La banie scutelnicilorŭ ce are dum[nea]luĭ pe moşiele dumisale, noĭ n'avemŭ nicĭo trebuinţă a maĭ lua nicĭunŭ banŭ, ce dum[nea]luĭ după aşăzare ce ari de la cinst. Vistierie are a-şĭ trage banie de la dănşie.

A 6. Căcĭ, şi cu 18 oamenĭ ce aŭ avutŭ a dumisale, i-amŭ maĭ datŭ 3 oaminĭ, cari facŭ 22 *(sic)*, carĭ săntŭ arătaţĭ prinŭ osăbitŭ izvozălŭ, cu aceştie n'avemŭ nicĭo trebuinţă noĭ, ce rămănŭ a dumisale, decătŭ ne îndatorimŭ a le da locŭ de hrană, de arătură şă fănaţŭ, carile i-aŭ avutŭ şi pără acù, iarŭ nu maĭ mnltŭ o palmă măcarŭ.

A 7. Să-ĭ dămŭ şi pasările ce să arată pinŭ condractŭ, 50 găinĭ, 50 puĭ.

A 8. Cu toţĭ Ţăgani ce are dum[nea]luĭ înŭ Făntănele, măcarŭ că înŭ condractŭ glăsueşte ca să nu avemŭ trebuinţă cu 7 sălaşe de Ţăganĭ, darŭ de acù să n'avemŭ trebuinţă nicĭ cu unu, rămăindŭ pentru trebuinţile dumisale. Iară locu de aratŭ şi de cositŭ noĭ să fimŭ datorĭ a le da; însă acele locurĭ ce le i-aŭ avutŭ şi pără acù, arăndu-şĭ şi cosăndu-şĭ săngurŭ, n'avemŭ a ne supăra.

Şi ne îndatorămŭ, cu însuşĭ a noastre iscăliturĭ, a fi în-

tocmaĭ următorĭ condractuluĭ şi ponturilorŭ alăturate. Iarŭ, căndŭ, dinú potrivă, ne vomŭ arăta înpotrivitorĭ celuĭ maĭ micŭ pontŭ, atunce dum[nea]luĭ volnicŭ să fie a ne da afară dinŭ stăpăniri, şi, orĭce vomŭ avè pe moşiele dumisale, toati să ni li pue suptŭ săcfestru, şi să stei pănă atunce căndu ne vomŭ îndrepta greşala înpotreverie şi ne vomŭ pune la cale cu dum[nea]lui. Decĭ şi dum[nea]lue, dacă arŭ voè a ne aduce la oareşcarele păgubire, care, socotindu-se beneşorŭ, dacă să va dovedi că acè păgubere cu dreptati ni i-aŭ precenuit-o, atunce acè păgubire să ne-o răspundă dum[nea]luĭ. Şă, spre maĭ adevărată credinţă, dovedeşte a noastri iscăliturĭ. Cumŭ şi 20 breslaşĭ ce are dum[nea]luĭ, a rangulue boerie, rămăn aĭ noştri, să ne punemŭ la cale cu dănşie, după cumŭ ne vomŭ socotie cu dănşăe.

'819, Aprilŭ 23.

(Treĭ iscăliturĭ, una a luĭ Vasile Bahrin.)

Socotelile cu arendaşul Bahrin ieşiră destul de răŭ, şi Costachi Cănănăŭ trebui să urmărească pe răul platnic.

2. Prè-Înnalţate Doamne,

Unŭ Vasăli Bahrenŭ ţiindŭ o moşie, Făntănelile, Ţinutulŭ Sucevviĭ, a dumisale Spat. Costache Cananăŭ, pentru care rămăindŭ datorŭ cu nişte banĭ dum. Spat[aru]luĭ pentru moşie, acestŭ Vasăli avăndŭ o sanie lăsată la casa mè, dum-[nealu]ĭ Spatarulŭ, luîndu-ĭ înŭ socotială banilorŭ ce avè să ee de la elŭ, i-aŭ ţinut-o înŭ socotială de o sută lee, şi elŭ, înŭ urmă, viindŭ cu Turci în tărie, mi-aŭ luatŭ unŭ calŭ care îlŭ avèmŭ cumparatŭ înŭ preţŭ de 102 leĭ, bezŭ altele ce amŭ maĭ cheltuitŭ prinŭ gĭudecata ce amŭ avutŭ la cinst. Vorniciia de Botoşaneĭ. Undi, îndatorindu-lŭ gĭudecata să-mĭ plătiască, aŭ arătatŭ că este mofluzŭ, şi, după încredinţaria ci-mĭ dă însuşĭ dum[nealu]ĭ cc. Costache cumŭ că cu nedreptate mi-aŭ luatŭ acelŭ calŭ, cu lacrămĭ mă rogŭ Înnălţimiĭ Tale ca să-mĭ daĭ o luminată carte g[os]podŭ către

dumnealorŭ boieriĭ dregătore de Ţănutulu Fălticenie pentru a mi să înplini atătŭ baniĭ de pe calŭ, cumŭ şi alţĭ banĭ ce amŭ cheltuetŭ cu gĭudecata, sumă de 200 leĭ, cariĭ banĭ să-mĭ înpliniască de la unŭ Jădovŭ orăndarŭ ce aŭ rămasŭ datorŭ acelue Vasăli Bahrinŭ dinŭ vreme ce au ţănutŭ elŭ acè moşie, şi mare pomenire va rămănè Innălţimie Tale.

Să roag Înnălţimiĭ Tale ca să i să dei o luminată carte g[os]podŭ pentru boieriĭ dregători Ţĭnutulŭ Fălticenii spre a i să înplini 200 leĭ de la unŭ Jidovŭ, anume Buiumu, ci este datorŭ unue Vasăli Bahrinŭ, carile, cu cuvăntŭ că este mofluzŭ, nu vra să plătiască baniĭ după hotărăria gĭudecăţie.

La mila Înnălţimiĭ Tale

prè-plecată

slugă:

Costantinu Berendeĭ, otŭ Fălticene.

Mergi la dum[nea]l[uĭ] Velŭ Logft.

[Iscălitură neînţeleasă.]

No. 2351.

1822, Dechemb. 2.

Noĭ Ioanŭ Sandu Sturdza Voevodŭ, cu mila luĭ Dumnezăŭ Domnŭ Ţăriĭ Moldoveĭ.

Cinst., credincoşĭ boeriĭ Domnieĭ Meli, dum[nea]luĭ ispravniciĭ de Ţinutŭ Suceviĭ, săn[ă]tate. Veĭ vidè jaloba acasta, adecă poroncimŭ Domnie Mè dum]ne]v[oastră] ca să cercetaţĭ şi, fiindŭ cu dreptŭ a lua aceĭ banĭ de la părătŭ, să-ĭ faciţĭ şi îuplinire; iarŭ, neavănd acumŭ nicĭunŭ chipŭ de plată, atunce să siguripsască pe jăluitorŭ, orĭ cu chizăşĭ, saŭ cu amanet, şi să i să pui o cuviincoasă vadè, ca pre 'ncetŭ să plătiască, fără a i să pricinui nicĭ părătuluĭ de odată struncinare, nicĭ jăluitorulŭ să rămăi păgubaşŭ de dreptulŭ săŭ. De care urmare ce să va faci, să triimitiţĭ şi către dum[nea]luĭ Velŭ Logofătŭ înştiinţare.

1822, Dechemvrie 5.

(Pecete roşie, domnească.)

Velu Lògftu.

XII.

O nuntă în familia Cananăŭ aduce acest înscriş al Agăĭ Iordachi Prăjescul :

Izvodu de zăstre pentru cele ci, cu agĭutoriulŭ luĭ Dumnezăŭ, dămu, atătŭ eŭ, Spatariasa Mariia Rosătŭ, fiiciĭ meliĭ Rucsandiĭ, cumŭ şi noĭ, fraţăĭ, suroriĭ noastre Rucsandiĭ ; 1824.

Nσ.

1 o icoană, Maica Precista, cu Domnulŭ Hristosŭ, fericată cu argintŭ, spre agiutoriŭ şi sporire.
70.000 adică şaptezăcĭ miĭ leĭ banĭ, însă şasăzăcĭ miĭ leĭ înŭ vadè di unŭ anŭ de zăle, fără nicĭo dobăndă, iarŭ zăci miĭ leĭ să vorŭ răspunde acumŭ.
1 unŭ inelŭ pentru logodnă, cu unŭ diiamantŭ mare.
1 unŭ altŭ alŭ doile inelŭ.
1 unŭ fermoarŭ cu diiamanturĭ.
1 una floare cu diiamanturĭ, şi gĭosŭ cu unŭ smarandŭ mare.
1 una părechi paftale tunzufŭ şi cu diiamanturĭ.
8 optŭ răndurĭ strai, întăĭ şi alŭ doile.
1 unŭ săpetŭ mare pentru strai.
1 unu leghianŭ alamă, cu ibriculŭ luĭ.
1 una tavlà argintŭ.
2 doĭ sfeşnici argintŭ.
12 doîsprezăci cuţăte argintŭ, cu furculiţili lorŭ şi lingurĭ.
12 doîsprezăci zarfurĭ argintŭ, cu feleginili lorŭ.
na păreche solniţĭ argintŭ.
2 doî f f rioare, cu patru linguriţĭ argintŭ.
1 unu şal[illegible] bunŭ.
- doî oghealurĭ, însă unu bunŭ şi unu alu doile.
5 cincĭ sălaşi Ţăganĭ lingurarĭ, alte cincĭ sălaşi Ţăganĭ lingurarĭ.
1 una saltè bună. Iarŭ pănzăturile aşternutuluĭ, i că-

meşi, i pănzăturili mesăĭ, 5 boccialăcurĭ, cevreli
şi altili trebuincŏase să vorŭ da după obiceiŭ.

Toate aceste de maĭ susŭ arătate să dă cu blagoslove-niia mè.

Mariia Rosătŭ. *Costachi Cananò Post.*

Se dă şi cheltuiala nunţiĭ:

Izvodŭ de căţĭ banĭ amŭ cheltuitŭ cu straile nunţiĭ, căndŭ amŭ măritatŭ pe fiica mè Ruxanda, la 1824, Fevr.

Cĭ-amŭ luatŭ de la Leiba Grosulŭ:

Leĭ,	părali.	
243	30	32 coţĭ dimie, căte 7 leĭ cotu.
54		9 coţĭ atlazŭ, căti 6 leĭ cotulŭ.
72		9 coţĭ tijŭ atlazŭ, căti 8 leĭ cotulŭ.
41	—	20 1/2 coţĭ hasà, căti 2 leĭ cotulŭ.
54	—	18 coţĭ hasà înŭ dungĭ, căte 3 leĭ cotu.
140		14 ştiapurĭ vapelurĭ, căte 10 leĭ una.
22	20	18 coţĭ hasà, căti 50 păr. cotulŭ.
45	20	6 1/2 coţĭ tulpanŭ, căţi 7 leĭ cotulŭ.
43	—	8 coţĭ horbotă, căti 5 leĭ şi 10 păr. cotu şi doĭ ruchĭ [1].
112	—	16 coţĭ horbotă, căti 7 leĭ cotulŭ.
18	—	12 coţĭ cordè, căti 20 păr. cotulŭ.
52		4 coţĭ blondă, căti 13 leĭ cotulŭ.
32		8 coţĭ atlazŭ, căti 4 leĭ cotulŭ.
22	—	2 părechĭ călţunĭ matasă.
46	30	11 coţĭ pambriŭ, căti 4 leĭ şi 10 păr. cotulŭ.
34		8 1/2 coţĭ blondă, căti 4 leĭ cotulŭ.
31	20	9 coţĭ dimie, căti 3 leĭ şi 20 păr. cotulŭ.
10		1 garnetură.
9	—	3 părechĭ mănuşĭ.
12		6 coţĭ gază, căti 2 leĭ cotulŭ.
43	30	70 coţĭ cordè, căti 25 păr. cotulŭ.
4	—	1 cotŭ atlazŭ.
6		3 coţĭ gază albă, căti 2 leĭ cotu.

[1] Rupĭ.

Lei,	părali.	
6		1 cotŭ petinetŭ.
15	30	3 coţĭ atlazŭ, căti 4 leĭ şi 20 păr. cotu.
4	—	1 cotŭ atlazŭ samaniŭ.
82	20	11 coţĭ dimie pembè.
70		17 coţĭ horbotă, căti 4 leĭ cotulŭ.
28		4 coţĭ tijŭ horbotă, căti 7 leĭ cotulŭ.
5		7 coţĭ catifè.
14		2 coţĭ atlazŭ pembè şi albu, căti 7 leĭ cotulŭ.
90		1 săpetŭ.
17	10	11 coţĭ husaìnurĭ, căte 60 păr. cotulŭ.
1.481	10	aŭ cuprinsŭ marfa de la Leiba Grosulŭ, cari s'aŭ şi plătitŭ.

Marfa de la Iancu Chioru:

144		18 coţĭ atlazŭ, căti 8 leĭ cotulŭ.
48		6 coţĭ atlazu ce amŭ luatŭ maĭ pe urmă, totŭ căti 8 leĭ cotulŭ.
156		39 coţĭ maltinu ghirghiliŭ, căti 4 leĭ cotulŭ.
13		13 coţĭ pănză, căti unŭ leu cotu.
108		12 coţĭ. . . . . *(rupt).*

Cele ce s'aŭ maĭ cumpăratŭ de pe la uniĭ şi alţiĭ:

409		2 rochiĭ: una cu petială şi una cu pai [1], i unŭ gavanosŭ cu pomadă, ce s'aŭ luatŭ de la Franţuzŭ, cari s'aŭ şi plătitŭ.
320		1 unŭ inelŭ diiamantŭ, ce s'aŭ luatŭ de la Jădoavcă, cari s'aŭ şi plătitŭ.
52	—	2 cevreli cu petială, ce s'aŭ luatŭ totŭ de la Jădoavcă.
95		unŭ lighianŭ, cu ibriculŭ luĭ, galbănŭ, şi unŭ săpiţelŭ, ce s'aŭ luatŭ şi s'aŭ plătitŭ prinŭ Borcilă.
59	30	s'aŭ datŭ menderigiuluĭ pentru bumbacŭ şi lucru aşternutuluĭ.
935	30	facŭ, daţĭ pe acesti lucrurĭ.

[1] Paillettes.

Socotiala pentru straile nunțiĭ, facuti de Avramŭ Croitoriulŭ:

Lei,	parali.	
10		căptușală la unu salopŭ.
7	20	3 coțĭ chele-draculuĭ.
3		pevată (?) de bumbacu.
17	20	5 coțĭ plisă.
15		găitanŭ.
9		tijŭ găitanu la o rochii leliiachii.
8		bunghĭ la o rochii.
6		3 coțĭ gază.
70		lucru la 7 strai.
35		la cincĭ capoturĭ.
171		aŭ cuprinsŭ ce au avutŭ să ei Avramŭ, cărue i s'au și plătitŭ, rândurĭ.
15		după ačastă socotială aŭ luatŭ maĭ multu.
186		de toțĭ baniĭ ce s'aŭ datŭ luĭ Avramŭ.

Adunare somiĭ:

1.481	10	ce s'au datŭ luĭ Leiba Grosulŭ.
510		luĭ Iancu Chioru.
. . . . .	. . .	. . . . , ... *(rupt)*.
42		6 părechĭ călțunĭ cusuțĭ, căti 7 leĭ.
16		4 părechĭ, cu florĭ, căte 4 leĭ.
3.797	30	facŭ piste totŭ.

Altă foaie de zestre, a uneĭ Cananăŭ, are acest cuprins:

No.	
1	una icoană, Maica Precista, înbrăcată cu argintŭ și corona poleită cu aurŭ.
1	una floari mari cu diiamanturĭ și cu unŭ zmaragdŭ gĭosŭ.
2	doî ineli diiamantŭ, unu cu o piatră și unu cu maĭ multi pietri.

No.

1 una părechi paftali tenzufŭ, cu diiamanturĭ.
1 una fermuarŭ cu diiamanturĭ.
1 unŭ salopŭ, faţa pambriŭ, cu catifè pinŭ pregĭurŭ, blănitŭ, cu blana înnăuntru salvie şi gulerulŭ cu samurĭ.
1 una caţaveică postavŭ, blănită cu pacè samurĭ.
2 doî şalurĭ de celi buni, unu fermanzŭ şi unu cu buchetŭrĭ.
1 una rochie tijŭ, şalŭ bunŭ albu, cu bucheturĭ,
1 una rochie cu petială de pitinetŭ[1].
1 una rochie cu pae tijŭ pitinetŭ.
3 triĭ rochiĭ dimie cu florĭ.
2 doî rochiĭ dimie, însă una cu blondurĭ şi una cu atlazu pi la poale,
1 una rochie atlazŭ albu, cu florĭ pe la poale.
1 una rochie atlazŭ pembè, iarŭ cu florĭ pe la poale.
1 una rochie tulpanŭ albu, cu horbotă pe la poale.
1 una rochie tulpanŭ albu, cusută.
1 una rochie floranţi, cu plusŭ[2] pe la poale.
3 triĭ fusti: una atlazŭ albu, una maltinŭ ghirghiliŭ şi una maltinŭ albastru.
1 unŭ capotŭ de hasà, cusutŭ.
4 patru capoturĭ de noapti, hasà, unu cu vapelurĭ şi doî cu tulpanŭ.
3 triĭ prosoapi cu petială cusuti
2 doî prosoapi cusuti cu mătasă şi cu fhirŭ.
8 opt prosoapi înŭ cincĭ iţe.
1 o boccè atlazŭ ghirghiuliŭ, cusută cu fluturĭ.
1 o cămeşă pitinietŭ, cu horbotă la gură.
1 o batistă cusută cu mătăsurĭ.
1 una cevrè cusută cu petială.
} într'unŭ boccălăcŭ.

[1] Petit net ?

[2] Pluche.

No.

<table>
<tr><td>1</td><td>una boccè ştofă.</td><td rowspan="5">înŭ altŭ boccalăcŭ</td></tr>
<tr><td>1</td><td>o cămeşă şi o părechi izmeni linò.</td></tr>
<tr><td>1</td><td>o cevrè cu petială.</td></tr>
<tr><td>1</td><td>o batistă cusută cu mătăsurĭ.</td></tr>
<tr><td>1</td><td>nnŭ bărneţŭ cusutŭ cu petială.</td></tr>
</table>

1 o masă cu florĭ, cu 13 şerveti.
3 triĭ mesă înŭ cincĭ iţe, cu 36 şerveti.
2 doî batisti cusuti.
8 optŭ batiste zugrăviti pinŭ pregĭurŭ.
3 triĭ batiste cu margini pe di lăturĭ.
1 una cevrè cu petială şi mătăsurĭ de legatŭ.
1 una degremè tulpanŭ albu de legatŭ.
1 o sămințetă blondă.
2 doî săminţeti cu horbotî.
2 doî săminţeturĭ cu vapelurĭ.
5 cincĭ cămeşĭ batistă, cusuti pe la poale.
5 cincĭ cămeşĭ hasà, iarŭ cusute pe la poale.
6 şasă cămeşĭ hasà cu mănicile lungĭ.
2 doî cămeşĭ halaliŭ.
4 patru cămeşĭ melezŭ.
2 doî cămeşĭ pănză.
4 patru părechĭ izmeni.
4 patru bărneţe cusuti cu hirŭ şi mătasă: 2 tulpane şi 2 pănză.
4 patru bărneţe maĭ lati, cusuti cu mătasă.
2 doî prostirĭ agabanie cu horbotă.
2 doî prostirĭ pănză olandă, însă una cu vapelurĭ.
2 doî prostirĭ hasà.
3 triĭ prostirĭ înŭ dungĭ, cu mătasă.
2 doî prostirĭ înŭ dungĭ, de pănză.
5 cincĭ feţe de perinĭ agabanie, cu horbotă.
10 zăci feţi de perinĭ pănză de olandă.
2 doî oghialurĭ atlazŭ, cu florĭ; unu cu horboti şi unu cu vapelurĭ pinŭ pregĭurŭ.
1 una saltè cu faţa de adămască, cu florĭ.

No.	
5	cincî perinî cu pufŭ: una mari şi 4 micî, cu maltinŭ ghirghiuliŭ înbrăcati.
20	doîzăcî părechî scarpî de dimie.
2	doî părechî călţunî mătasă.
10	zăci părechî călţunî bumbacŭ, cu florî.
5	cincî cordeli de încinsŭ.
1	unŭ săpetŭ mari.
1	unŭ săpiţelŭ micŭ.
1	o oglindă.
1	unŭ lighianŭ, cu ibriculŭ luî, de alamă, galbănŭ.

Aceste s'aŭ priimitŭ lucrurî de maî susŭ însămnati.

'824, Fevr,

Vasili Prăjăscu Agă.

Doîsprizăci zarfurî, una tablà şi una părechi solniţî di argintŭ, ci săntŭ prinŭ izvodulŭ di zăstri, n'amŭ priimitŭ.

'825, Maî 29.

Prăjăscu Agă.

XIII.

Averea lăsată în moşiî de Ioan Cănănăŭ se socotia, în ce priveşte Ţinutul Suceveî, astfel într'o însemnare ce resumă multe acte maî vechî:

Perilipsisŭ de scrisorî a moşiilorŭ Spătaruluî Ionŭ Cananò, dinŭ Ţănutulŭ Suceviî.

Scrisorî pe 3 jireghiî de Hilişenî i pe o a trie parte de Lăţcanî.

Numărulŭ scrisorilorŭ.	Veleatŭ	
1	7159, Martie 30.	Unŭ zapisŭ cu pecetea tărguluî Suceviî, făcutŭ de Pavălŭ Şoltuzu, cu 12 pârgarî, înŭ care mărturisăscŭ că aŭ venitŭ înnaintea lorŭ Părasca, giupăneasa luî Grigore Arbure, şi aŭ văndutŭ fiică-sa Merlăî şi gineruluî săŭ Gavrilŭ dreptŭ

Numarulu scrisoriloru.	Veleatu	
		350 leĭ bătoţĭ unŭ bătrânŭ, a triia parte aşijdere, iară a triia parte unŭ bătrânu, partea luĭ Fodoranu, dinŭ hotariulŭ satuluĭ Lăţcanĭ, între Hilişenĭ şi între Mărăşenĭ, cătŭ să voru alege părţile aceloru bătrânĭ.
2	7114,	11 Dechemvrie. Unŭ zapisŭ a Merliĭ, feteĭ Arburoae, ce vinde a trie parte de Lăţcanĭ Vistieru Ghiorghiţă, dreptŭ 100 leĭ; iscăliţĭ si alţĭ marturĭ.
3	7197,	Dechemvrie 20. O mărturie de la Aftănasă călugăriu, înu care mărturisăşte că, fiindŭ preotŭ la Băneştĭ 30 de anĭ, prinŭ măna sa aŭ cumpăratŭ Gheorghii Şeptelicĭ unile părţĭ dintr'aceste moşiĭ, adecă dinŭ Băneştĭ, dinŭ Lăţĭcanĭ, dinŭ Mărăşenĭ, dinu Lipăeştĭ, şi arată şi hotariulu că trece piste Sucavă pre dinŭ susŭ de Hilişenĭ, şi alte multe adeverirĭ arată, cătŭ şi pentru Unghiulŭ Hanciĭ, ce este piste Sučavă, arată că l-aŭ avutŭ elŭ fănaţĭ, di vreme ce aŭ fostŭ şăzătoriŭ înŭ Băneştĭ.
4	1779,	Iuli 23. Unŭ răvaşŭ a luĭ Ilie Crăstea Şatrarŭ, isprav[ni]cŭ de Sučavă, dinŭ vreme ce aŭ coprinsŭ Bocovina armile chesariceştĭ, prinŭ care adevereaază că, avăndŭ dumnai Jăcniceroia Mariia o bucată de locŭ înŭ ţisăreasca Bocovină, dinŭ hotariulŭ Lăţcanilorŭ, o poiană ce să numeşte Hancea, care poiană învoindu-să cu Rucsanda Ştirbeţoe dinŭ Hilişenĭ, aŭ făcut-o schimbu, să cosască Ştirbeţoia Hancea, şi dumnai Jăgneceroia altŭ locŭ, înŭ partea Moldavii, deč, volnică fiindŭ dumnai Jăgnecereaasą cu a dum[l] draptă moşiia, are volnicie Rucsanda Ştirbeţoe să cosască poiana Hancea şi alţiĭ să nu să amestice.

Numărulŭ scrisorilorŭ.	Velcatŭ.	
5	1772.	Carte de stăpănire de la Divanu Cnejii Moldaviei pentru polŭ satŭ Hilişenii.

Scrisorĭ de Hilişenĭ, înŭ care se cuprindu triĭ jirebiĭ de Hilişenĭ a Spataruluĭ.

1		O mărturie a popiĭ luĭ Macsinŭ de hotarnicu Griacăĭ, prinŭ care arată că la dare sufletuluĭ eĭ aŭ zisŭ că cuĭ s'aŭ datŭ danie întăĭ, acelue să fie dată.
2	7170,	Maiŭ 8. Cartea g[os]podŭ de la Istrate Dabija Voivodŭ, de hotărătŭ, scriindŭ la Sămionŭ Bărboşchi ca să alagă o parte de ocină la satŭ la Mărăşenĭ şi o parte la satŭ la Hilişenĭ, şi să le dei pe sama luĭ Gheorghiţă, ce aŭ fostŭ Vor[ni]cŭ, şi altulŭ nimine să n'aibă trabă.
3	7140,	Noemv. 15. Unŭ ispisocŭ de la Moisa Movila Voevodŭ de întăritură Greciĭ pe triĭ jărăbiĭ ce aŭ avutŭ înŭ Hilişenĭ şi pe şăsă jărăbiĭ ce aŭ avutŭ înŭ Băneştĭ.
4	7273,	Aprilŭ 12. O carte gospodŭ de la Grigore-Vodă Ghica de stăpănitŭ triĭ jărebiĭ de Hilişenĭ şi a trie parte de Lăţcanĭ.

Scrisorĭ de Mărăşenĭ.

1	7177.	Unŭ zapisŭ a luĭ Neculaĭ şi frate-săŭ Hanoşŭ şi frate-săŭ Giurgea, fečoriĭ luĭ Ianoşŭ dinŭ tărgu dinŭ Baia, nepoţĭ Hanceĭ denŭ Sučavă, şi cu săminţiia lorŭ, care să numeşti, aŭ văndutŭ doaĭ jărăbiĭ dinŭ satŭ dinŭ Mereşănĭ dumnealuĭ Gheorghiţă, cu totŭ venitulŭ dinŭ totŭ loculŭ.
2	7242,	Iuli 30. O mărturie de cercetare, ce înştiinţază pe Constand[inŭ] Necolae Vodă, Costand[inŭ] Sămionŭ bivŭ Medelnicerŭ

Numărulŭ scrisorilorŭ. Veleatŭ.

şi cu Solomonŭ Botezu bivŭ Velŭ Şat., între care arată că, dinŭ poronca gospodŭ, aŭ luatŭ sama între Gheorghii Post[elni]cŭ şi între Şterbăţăştĭ pentru treĭ jărăbiĭ de Hilişănĭ i pentru Unghiulŭ Hanceĭ, ce-lŭ arată dinŭ hotariu Mărăşenilorŭ, ce săntŭ cu cale a fi suptŭ stăpănire luĭ Gheorghii Post[elni]cŭ.

3 7243, Maiŭ 19. O carte gospodŭ de la Constandinŭ Necolaĭ-Vod[ă], poroncitore cătră Şărbanŭ Cantacozino Medelniceriŭ şi cătră Solomonŭ Botezu, ca, după mărturiia de cercetare ce s'aŭ văzutŭ de Înnălţimea Sa, fiindcă n'aŭ maĭ rămasŭ altă pricină, să să pue pietre hotară pre unde aŭ hotărătŭ, dăndu stăpănire Post[elni]c[uluĭ] Gheorghi, ca să stăpăniască cu pace acele treĭ jărăbiĭ dinŭ Hilişănĭ şi Unghiulŭ Hanciĭ dinŭ Mărăşănĭ.

4 7181. O carte gospodŭ de la Ştefanŭ Petre-Vodă scriindŭ la Pătraşcu Botezu ca, văzăndu cartea Mării Sale, să margă la Şăliştea Mărăşeniĭ, ce este la Ţinutulŭ Suceviĭ, pe apa Suceveĭ, şi să i le hotărască pe unde aŭ umblatŭ Sučava dinŭ vacŭ, dinŭ care să înţălegi că Unghiulŭ-Hanciĭ este de Mărăşenĭ şi l-aŭ despărţitŭ apa Suceviĭ.

5 7162, Fevr[uarŭ] 18. Unŭ ispisocŭ de la Gheorghii Ştefanŭ-Vodă, întăritorŭ luĭ Lupu Şăptilič Vornicŭ pe 3 jărăbiĭ di Hilişănĭ şi pe 6 otŭ Băneştĭ, ce l-aŭ avutŭ danie de la Graca.

6 7144, Fevruar 27. Unŭ zapisŭ a Fătuluĭ dinŭ Mărăşănĭ pe doaî jărăbiĭ dinŭ partea dinŭ gĭosŭ ce vinde Hancie, ce aŭ fostŭ Portarŭ la Sučavă.

Numărulŭ scrisorilorŭ.	Veleatŭ.	
7	—.	Unŭ zapisŭ a luĭ Vasăle, cu toţĭ fraţiĭ luĭ, fečoriĭ luĭ Andronicŭ şi a Aniĭ *(şters)*, fata luĭ Miriuţŭ, pentru doaî jerebiĭ de Mărăşenĭ.
8		Unŭ zapisŭ a Fătuluĭ, de 2 jirebiĭ ce-ĭ vinde Nicoară.

Văduva luĭ Ioan, în ceartă cu fratele, trimete, după 1821, Domnnluĭ această plingere frumos redactată:

Prè-Înnălţate Doamne,

Suspinulŭ dinŭ inimă şi vreadnica de lacrămĭ starea mè mă sileaşte a supăra milostivirea Inălţimiĭ Tali cu preaplecata mea jalobă:

Că săvărşitulŭ dinŭ viaţă părintile mieŭ, Niculaĭ Rosetŭ Logofătŭ, prinŭ izvodulŭ dă zăstrî mi-aŭ datŭ doao moşiĭ şi giumătate, dinŭ care moşiĭ aŭ trasŭ alţĭ răzeşĭ, cu scrisorĭ, 540 stănjenĭ, dinŭ trupulŭ moşiilor părţile lorŭ, prinŭ giudecată, încă fiindŭ înŭ viiaţă părintile mieŭ. Şi, făcăndŭ eŭ rugăminte părinteluĭ mieŭ ca să-mĭ înpliniască lipsa moşiilorŭ cu aseaminea locŭ de moşie, dumnealuĭ mi-aŭ datŭ răspunsŭ că arŭ fi zisŭ frateluĭ mieŭ, Iordachi Rosătŭ Vist., ca să mă odihniască spre mulţămire mea. Şi fratili meŭ, nu numaĭ că nu m'aŭ pusŭ la cale a mă mulţămi pentru lipsa zăstriĭ, ce încă, după moartea tătăluĭ meŭ, osăbitŭ de aceĭ stînjenĭ ce mi-aŭ luatŭ rezăşiĭ dinŭ moşiile de zăstri, mi-aŭ maĭ luatŭ şi dum[nealu]ĭ, cu hotarulŭ moşieĭ Petrecaniĭ, locu de fănaţŭ, ca 100 fălč, dinŭ capulŭ moşiilorŭ ce mi s'aŭ datŭ zăstre, dinŭ stăpănirea ce aŭ avutŭ tatălŭ meŭ, şi eŭ, înŭ cursulŭ a 27 anĭ, pănă ce aŭ mersŭ dumnealuĭ fratili meŭ de ş'aŭ hotărătŭ moşie Petrecaniĭ, şi eŭ sîntŭ păgubaşŭ de moşie şi de venitulŭ ce putèmŭ lua spre ajutoriu cheltuelilorŭ casăĭ meale. Pentru care păgubire amŭ mersŭ la fratili meŭ Iordachi Vist., rugăndu-lŭ ca să-mĭ înpliniască lipsa moşieĭ ce să coprinde prinŭ izvodulŭ de zăstri,

cu venitulŭ eĭ, şi să-mĭ sloboadă de suptŭ înpresurare şi altu locŭ de 100 fălcĭ ce mi-aŭ împresuratŭ cu hotarulŭ Petrecanilorŭ. Şi fratili meŭ mi-aŭ datŭ răspunsŭ să fiŭ îngăduitoari pănă ce să va întoarce dumnealuĭ de la Ţara Nemţască, unde să găteaşti a călători.

Milostivi Doamne! Eŭ sintu o văduvă, însărcinată cu treĭ feti marĭ. Vremea nu mă iartă, nevoe nu mă îngădueşte a aştepta pre fratili mieŭ pănă ce va veni dinŭ prîmblarea Ţăriĭ Nemţeştĭ. Pentru care mă rogŭ Innălţimiĭ Tale să răvărşĭ milostiviri asupra casăĭ meale, binevoindŭ a porunci fratiluĭ mieŭ ca, di să şi duce dumnealuĭ, darŭ să-şĭ lasă unŭ vechilŭ şi deplinŭ răspunzătorĭ, ca, la ceae ce prinŭ judecată luminatuluĭ Divanŭ să va găsi cu cuviinţă a-mĭ răspunde fratili mieŭ, să-mĭ răspunză vechilulŭ dumisale ce-lŭ va lăsa, şi mare pomană va rămănè Innălţimiĭ Tale.

Prea-plecata
la mila Innălţimiĭ Tale:
Marie Rosătŭ Spat. Cananoae.

Costachi Cananăŭ împrumuta şi pe Doamna luĭ Ioniţă-Vodă Sturza, cum se vede din această scrisoare:

Stăpîni
cc. Costachi,

Eŭ amŭ arătatŭ Mării Sali luĭ Vodă, atîtŭ pentru priimire a 6.000 leĭ înŭ socoteala rămăşiţiĭ ce are a maĭ tragi Mărie Sa Doamna de la dum[ne]ta, dinŭ birulŭ Ţîganilorŭ, cîtŭ şi pentru plecare ce aĭ a maĭ înprumuta cu o somă de banĭ pe Mărie Sa Doamna, care potŭ să daĭ în idareli *(sic)* vechĭ, şi Mărie Sa Vodă priimeşti a fi baniĭ înŭ acestŭ felĭ de monedă şi mi-aŭ şi poroncit ca să viŭ înŭ iastă sară la dumneta ca să-ĭ priimescŭ, căcĭ mînĭ diminiaţă porneşti Tatarulŭ la Ţarigradŭ.

Eŭ aşĭ fi venitŭ sîngurŭ la dumneta pentru acasta, darŭ mă aflu bolnavŭ, şi putinţa nu-mĭ iasti ca să esŭ dinŭ casă. Decĭ triimitŭ pe frate-mieŭ, cărue veĭ binevoi a număra soma banilorŭ cu care eştĭ hotărîtŭ a înprumuta pe Mărie

Sa Doamna, şi pentru cîţĭ banĭ veĭ da dumneta frate-mieŭ va însămna înŭ ravaşulŭ acesta, şi mînĭ, întîlnindu-mă cu dumneta, saŭ la Curte, saŭ acasă, voĭ da sinetulŭ mieŭ. Iarŭ, dacă baniĭ înŭ iastă sară nu sîntŭ gata, dumneta te veĭ sili a-ĭ faci pînă mînĭ di diminiaţă, ca să putemŭ profidacsi a-ĭ triimite cu Tatarulŭ. Veĭ binevoi însă a-mĭ faci cunoscutŭ înŭ iastă sară soma cu care voeştĭ a înprumuta pe Mărie Sa Doamna, ca să pociŭ a o însămna şi eŭ prinŭ scrisoare cătră Mării Sa. Iarŭ eŭ sîntŭ, cu cinste,

alŭ dum[ita]le plecată slugă:

Ghenarŭ 31. *Ghe[orghe] Carpŭ Comisŭ.*

5.000, adecă cincĭ miĭ, leĭ amŭ priimitŭ de la dumnealuĭ Post. Costachi Cananăŭ, înŭ loculŭ frăţini-mieŭ Gheorghi.

1825, Fevr. 1.

Vasilie Carpŭ.

O soră a luĭ Costachi Cananăŭ se duce după Raducanu Prăjescu, care iscăleşte această foaie de zestre:

Izvodŭ de argintăriele ce amŭ priimitŭ de la dumnei maică-mè, ce li-amŭ avutŭ prinŭ izvodu de zestri cu Ruxanda, fiica răposat[uluĭ] Ioniţă Cananò:

No.	
1	o tablà argintŭ, mari.
12	doîsprăzăci zarfurĭ argintŭ, cu felegenile lorŭ.
12	doîsprăzăci părechĭ cuţiti, cu furculiţile şi lingurile lorŭ, totŭ argintu.
2	doî sfeşnici argintŭ.
2	doî farfurioari de dulceţĭ, cu patru linguriţĭ, totŭ argintŭ.
2	doî solniţĭ argintŭ.
1	una icoană Maica Precista, ferecată cu argintŭ şi poliită cu aurŭ corona.
32	să cuprindŭ, cari toati aceste argintăriĭ ci amŭ avutŭ să le priimescŭ de la dumnei maică-mè dinŭ izvodu de zestre, li-amŭ priimitŭ deplinŭ. Şi, spre maĭ bună

încredinţari, nefiindŭ dum[nealu]ĭ soţulŭ meŭ Aga Răducanu Prăjăscu aice, amŭ datŭ eŭ iscă[li]tura mè de priimiri. 1825, Dechemv. 20.

Rucsanda.

După aceste de susŭ amŭ maĭ priimitŭ şi doî sălaşe Ţăganĭ dreptŭ patru de lingurarĭ casaşĭ, dinŭ zăci salaşe ce are a-mĭ da prinŭ izvodu de zăstre. Şi, spre ştiinţă, urmiazi a mè iscălitură. 821, Fevr. 9.

Prăjăscu Agă.

La 27 Septembre 1826, Elenco Razu, altă soră, arată că a primit de la «bădiţa Cóstachi Cananò Postelnicŭ rămăşiţa de zăstre», «înŭ care să cuprinde şi daru ce aŭ datŭ fiiciĭ mele Marghioliţiĭ spre agiutoriŭ cîndŭ o voĭ mărita, afară de unŭ şalŭ bunŭ, de cele bune, unŭ covorŭ şi nişte pînzăturĭ ce aŭ maĭ datŭ».

La 28 Ianuar 1828, Costachi Cananăŭ Postelnic arată în ce împrejurărĭ va da ceĭ 46.000 de leĭ, «ci prinŭ izvodulŭ di zăstri ari să iei dumnialuĭ cumnatu Răducanu Prăzăscu bivŭ Velŭ Agă».

În Ianuar 1829, Costachi cere ca, pentru că «s'aŭ datu hotărîre ca să se înplinească de la vărulŭ meŭ dumnealuĭ Post. Iancu Cananò datoriile sale cu averea stătătoare a dumisale», cere «loculŭ dinŭ Iaşĭ, a casîlorŭ dumisale», care «este frăţăscŭ de clironomie, gĭumătate fiindŭ a tatuluĭ meŭ şi gĭumătate a tatuluĭ dumisale, pe care locŭ tatulŭ meŭ, pănă a nu-şĭ face casîle sale, aŭ şezutŭ acolò, şi, după ce s'aŭ mutatŭ tatulŭ meŭ înŭ casîle ce aŭ zîditŭ, apoĭ în urmă aŭ şezut vărulŭ meŭ dumnealuĭ Post. cu fameliia sa, pe care nu l-aŭ supăratŭ nicĭ tatulŭ meŭ, nicĭ eŭ cu fraţiĭ meĭ, ca pre o rudenie de aproape, avîndŭ famelie grea, şi, osebitŭ, în moşiia Budeştiĭ, avemŭ noĭ, fraţiĭ, unŭ bătrînŭ întregŭ cu scrisorĭ dovezĭ, care ne iaste moştenire părinţască».

Resoluţia luĭ Minciaky (cu traducere, «tălmăcire»):

Je transmets («alăturezŭ») au Divan Judiciaire la petition du Postelnic Costaki Canano relative aux prétentions qu'il éleve à la charge de son frère *(sic)* Jean Canano. J'invite («poftescŭ») ce Divan à examiner cette affaire selon les lois («pravelile») et usages («obiceiurile») du pays («pămăntuluĭ») et à rendre justice au requerant si la demande est juste («dacă arătare sa va fi adevărată»).

Yassi, le 16 janvier 1829.

Minciaky.

La 8 Mart 1829 «Ioanŭ Luca Vornicŭ» arată că a primit «totŭ cusuru de banĭ după izvodulŭ de zăstre..., de la dumnealorŭ cumnaţăĭ meĭ Post. Costachi Cananò, Aga Grigori Cananò, capiti şi dobăndă..., cum şi alti lipsurĭ dinŭ izvodŭ», pentru care şi dă «căti o hărtie de exoflisisŭ». «Mateĭ Rosetŭ Hat., marturŭ.»

Din partea luĭ, Ioan (Iancu) Cananăŭ scria astfel unuĭ «nepot»:

Cu părintiască dragoste mă închinŭ dumitale, prè-iubite nepoate.

Îndelungata curgere de vreme şi mulţimia corespondenţăeĭ dintre noĭ aŭ alcătuitŭ înŭ sine o singură numaĭ încredinţare dispre dragoste şi neştersa iubire a rudenieĭ, iar la înpregiuraria vederateĭ nevoĭ înŭ care eŭ mă aflu şi învăluirile pătimescŭ dispre nepriimire dreptuluĭ ci mi să cuvini de la casa dumneavoastră ca o datorie driaptă şi netăgăduită, nicĭ unŭ folosŭ pănŭ astăzĭ nu mi-aŭ adusŭ. Lăsindŭ darŭ toate acelia căte înŭ nenumărate rändurĭ vi li-amŭ poftoritŭ, că eŭ odinioară, de amŭ şi fostŭ priinčosu şi la feliurĭ de întămplărĭ, pre cătŭ prilejurile m'aŭ agiutatŭ, făcătoriŭ de bine cătră prè-iubitŭ vărulŭ meŭ şi în următorĭ familiia sa, însă, dinŭ nestatorniciia stihiilorŭ, însumĭ eŭ înŭ grabă atunce m'amŭ văzutŭ aruncatŭ înŭ ispita cumplitilorŭ necazurĭ şi a nevoiloru, care şi pănă astăzĭ mă înpovoriazi încă.

.Aŭ fostŭ, socotescŭ, îndestule mărturisirile ce vi li-amŭ făcutŭ prinŭ feliurĭ de viĭ încredinţărĭ dispre o aşa stare a mè, şi care fără îndoială că cu zdrobire de inimă, ca unŭ adivăratŭ nepotŭ, le veţĭ fi ascultatŭ, pentru că pravila firiască şi moralĭcască ne îndatoreşte a simţi de o potrivă unuluĭ pentru nenorocirile altuia. Pe aceste răzămăndu-mă, poftorescu şi acumŭ rugăminte mè, că, precumŭ 'datorie ce amŭ a lua de la casa dumv. este netăgăduită, şi la care, după nenorocirile cu care mă aflu înpovoratŭ, îmĭ razimă toată nădejdia, să protimisiţĭ linişte dumv. şi a mè, şi, dăndŭ unŭ sfărşitŭ, să vă sirguiţĭ a plăti macarŭ acolò, la Preosvinţitulŭ Mitropolitŭ Veniaminŭ şi la dum[nea]luĭ Velŭ Logftŭ Costache Conache, ca nişte epitropĭ a răposatuluĭ Alecsandru Hrisoverghi, o datorie a mè, ce cuprinde ca la *doizacĭ mii* leĭ, saŭ macar dintr'ănşiĭ, căţĭ veĭ avè chipŭ de odată a număra, şi înŭ urmă veĭ înplini şi cusurulŭ. La ačasta socotescu că, pentru dragoste către mine, nu veţĭ arăta îngreueri, căcĭ soma ci mi să cuvine de la dumv., de multŭ încă s'aŭ făcutŭ, cu legiuita lorŭ dobăndă, capŭ la capŭ. Asămine şi pentru inelulŭ acelŭ cu berliantŭ, care vă este ştiutŭ şi preţulŭ luĭ, să faceţĭ silinţă a mi să triimete, fiindu-mĭ la vreme ačasta de mare trebuinţă.

Aşteptŭ darŭ răspunsulŭ dumitale fără întărziere de punere la cale ce veţĭ face, spre liniştire şi odihna mè. Fiindŭ

alŭ dumitale iubitoriŭ ca unŭ

Iunii 9. părinte şi slugă: *Ioanŭ Cananò*
1830,
Chişinăŭ.

Iubiteĭ nepoţăliĭ mele, soţuluĭ dum[ita]le, dulcile sărutărĭ, dumisale polcovniculuĭ Baroţi închinăciunile mele, şi îmĭ pare foarte răŭ că m'aŭ uitatŭ cu totulŭ.

La 12 Mart 1831, Prăjescu se învoieşte cu Costachi Cananăŭ pentru Ţiganiĭ de zestre.

E interesant acest contract de arendă al unuĭ Evreŭ, la 1831 :

Contractŭ!

Maĭ gĭosŭ iscălitulŭ Zisulŭ Ianculŭ, neguţitorĭ, supusŭ britanicescŭ, prinŭ acestŭ contractŭ ci daŭ la cinstită mîna boieriuluĭ dum[isale] Post. Costachi Cananăŭ adiverezŭ precumŭ să fii ştıutŭ că, prinŭ buna mè vroinţă alcătuindu-mă, amŭ luoatŭ înŭ posăsîe moşiia dum[isa]le Fîntînelile, înpreună cu toate cotunurile eĭ, dinŭ Ţinutulŭ Sucevveĭ, pe vreme de treĭ anĭ, care să începŭ de la 23 Aprilŭ 1831 şi să sfîrşăscŭ la 23 Aprilŭ 1834, prinŭ ponturile maĭ înŭ josŭ următoare. Adică:

1-iŭ. Eŭ sîntŭ îndatoritŭ ca să privighezĭ pentru hotarăle moşieĭ arătate, a nu sĭ înpresura de către megieşiĭ moşinaşĭ saŭ alţiĭ, şi, după alcătuirea urmată, lăcuitoriĭ de pi aciastă moşii aŭ a-mĭ lucra zilile boiresculuĭ într'acestaşĭ chipŭ, adică:

Fiiştecare gospodarŭ are a-mĭ ara cîte doaî fălcĭ de plugŭ, de toamnă saŭ de vară. Asăminea să-mĭ prăşască 40 prăj. popuşoĭ, de doaî orĭ, pe care să-ĭ şi pui gata înŭ coşăre; 40 prăj. să-mĭ săciri şi cu a lorŭ trăsurĭ să-mĭ ducă snopiĭ înŭ ariĭ, clădindu-ĭ înŭ stogurĭ, precumŭ şi o falce, de capŭ, de cosîtŭ. Dejma legiuita aŭ a-mĭ da fiiştecare dinŭ sămănăturile ce vorŭ avè, precumŭ şi di prinŭ grădinĭ i livezĭ, cîte unŭ călîpŭ să-mĭ toarcĭ de toată casa. Găina, puiulŭ şi oau aŭ a-mĭ da după obiceĭ. Deosăbitŭ de pi moşiia Roşcani, de unde toate dejmurile de prinŭ grădinĭ şi livezĭ, i găinile, pui şi oaule sîntŭ a să luoa de către stăpînŭ, la cari eŭ nu amŭ a mă amestica cîtŭ de puţinŭ, saŭ a pretenderisî ceva; ci *(şters)* pentru doaî podvozĭ de pe arătata moşii aŭ lăcuitoriĭ a mi le duce pără la Fulticenĭ saŭ Botoşaneĭ, iară maĭ departe nu sîntŭ volnicŭ a-ĭ îndatori ca să le ducă, socotindu-să cîte onŭ carŭ înŭ doĭ boĭ de gospodariŭ, numaĭ ce va avè alŭ săŭ carŭ şi boĭ. Iaru, cîndŭ, dacă să va urmà nipriitinelor (?) şi poronciĭ a stăpîrireĭ, ca asămine dărĭ, de călîpŭ, găină, puĭ, oau şi podvozĭ, să nu să supere pe lăcuitorĭ, întru cîtŭ de puţinŭ, şi eŭ, cunosçîndu-mă păgubitŭ întru aciasta, şi dacă nicĭ nu voĭ luoa

vre unile dinŭ acestea de la lăcuitorĭ, apoiu numaĭ atuncia are a mă scădè cu doaîzăcĭ galbenĭ pe fiiştecare anu. Dinŭ lăcuitoriĭ ce nu vorŭ încăpè pe moşie să-şĭ lucrezi zilile boiresculuĭ, aŭ a să învoi cu mine înŭ banĭ, saŭ înŭ lucru pe moşiile ce să megieşăscŭ cu arătata moşiia dumis[ale].

2-le. Mă îndatorescŭ a-ĭ da dumis[ale] treĭzăcĭ fălcĭ fînu cosîtŭ gata şi clăditŭ înŭ stogurĭ, pe anŭ, pe moşii unde va urmà trebuinţa; iarŭ, maĭ înnainte de a să cosî acelŭ fînu, are a mergi omulŭ dumis[ale] ca să aliagă fînaţĭ bunŭ. Precumŭ şi oile dumis[ale], i boi, i bivoliţile şi vacile ce li ari acolò, aŭ să rămîi nestrămutate pe moşii înŭ văratecŭ, iară înŭ ernaticŭ cu fînu dumis[ale] şi păzitoriulŭ lor, iar oaminiĭ dumis[ale], precumŭ şi prisăcile dumis[ale], întru nimicŭ să nu fii supărate de către mine.

3-le. Apărătura de pădure ce iaste pe moşiia dumis[ale] nu sîntŭ volnicŭ nicĭ macarŭ o nuè să taĭ, orĭ şi pentru ce trebuinţă particularnică saŭ a moşieĭ.

4-le. Tagmiĭ a doaî bisăricĭ, adică: preoţi, diiaconi, dascalĭ şi eclisîiarhiĭ, precumu şi la doaîzăcĭ şi cincĭ oamenĭ aĭ dumis[ale], osăbitŭ de prisăcarĭ şi pădurarĭ *(şterse aceste două cuvinte)*, pe careĭ îĭ va deosăbi dintri ciialalţĭ lăcuitorĭ pentru trebuinţile dumis[ale], înpreună şi vatavvuluĭ Ioanŭ Greculŭ, tuturorŭ Ţiganilorŭ de pi moşie, sîntŭ datorĭ a li lăsa ogoarăle şi fînaţurile ce li-aŭ avutŭ şi pără acumŭ. Iarŭ la slujbi, la zilile boiresculuĭ, şi orĭ la ce, întru cîtŭ de puţinŭ nu amŭ voe să-ĭ supăr la nimică.

5-le. Fiĉoriĭ boireştĭ aŭ a căuta numaĭ de trebuinţile moşieĭ, iar la lucrulŭ boiresculuĭ saŭ alte întrebuinţărĭ deosăbite, nu amŭ voe a-ĭ supăra întru cîtŭ de puţinŭ.

6-le. Întru îndatorire amŭ de a păzi toate acareturile moşieĭ, binalile şi celelalte, să le ţiiŭ înŭ bună stare, precumŭ li-amŭ luoatŭ, nelăsîndŭ a să rîsîpi saŭ a să strica nimică dintr'însîle, ci maĭ vîrtosŭ să facŭ totŭ meremetulŭ ce va trebui, după plăcerea dumis[ale] boeriuluĭ. Şi, pentru orĭce felĭ de lemnŭ voĭ avè trebuinţă, amŭ să plătescŭ giugăritŭ la stăpîniĭ pădurilorŭ streine, şi lăcuitoriĭ îlŭ vorŭ

aduce cu trăsurile lorŭ pe moşii, şi vorŭ face şi meremetulŭ ce va trebui, fără să li plătescŭ ceva. Iarŭ şiderea mea va fi înŭ casa Căpt. Safta Moţociasă, care s'aŭ mutatŭ de la dînsa.

7-le. Tocmala săvîrşindu-să cîte 320 galbenĭ, adică treĭ sute doaîzăcĭ galbenĭ olandejĭ şi înpărăteştĭ, dreptĭ la cumpănă, cu piatra pasîriĭ, pe fiiştecare anŭ, — care galbenĭ pe anulŭ d'intăiŭ i-amŭ răspunsŭ acumŭ toţĭ deplinŭ, iarŭ pentru ceiialalţĭ doĭ anĭ la fiiştecare începiri a anuluĭ, cu doaî săptămînĭ maĭ înnainte de Sfîntu-Gheorghii amŭ să-ĭ răspundŭ dumis[ale] boeriuluĭ înŭ Eşĭ, cîte treĭ sute doaîzăcĭ galbenĭ înŭ soiulŭ însămnatŭ.

Înŭ aceste puncturĭ să închei toată alcătuirea a îmbe părţile, şi darŭ de la 23 Aprilŭ 1831 voĭ fi pačnicŭ stăpînŭ pe veniturile arătateĭ moşiĭ, după cuprindiria acestuĭ contractŭ, şi, orĭ cîştigŭ, orĭ (feriască Dum[ne]zăŭ) pagubă, saŭ niscaĭva luorĭ de pi moşii de cătră Stăpînire, va rămînè înŭ soarta mè. Iarŭ, cîndŭ eŭ, dinŭ înpotrivă, nu voĭ fi următorĭ puncturilorŭ hotărîte şi cuprinsă prinŭ acestŭ contractŭ, atuncia toate cele ce voiŭ avĕ pe moşie, să rămîi a dumis[ale] boeriuluĭ, fără a mă putè îndrepta cu orĭce chipurĭ şi punirĭ înnainte. Precumŭ şi dacă dum[nealu]ĭ va strămuta ceva dinŭ puncturile acestea, atuncia dum[nealu]ĭ va avè a răspunde. Pe lîngă toate acestea, eŭ nu sîntŭ volnicŭ nicĭ de cumŭ a mutà moşiia dinŭ stăpîniria mea şi a o vinde la alţiĭ. Asăminia cîtŭ de puţinŭ adaosŭ saŭ vre-o deosăbită pretenţii dinŭ partea mia piste cuprinderia acestuĭ contractŭ, nicĭ asupra dumis[ale] boeriuluĭ, nicĭ asupra lăcuitorilorŭ, nu sîntŭ volnicŭ nicĭ cumŭ a mă întinde. Şi, spre sîguranţiia dumis[ale] boeriuluĭ şi a mè, s'aŭ făcutŭ doaî asăminia contracturĭ: acesta suptŭ iscălitura mè, ce-lŭ daŭ dumis[ale] boeriuluĭ, şi altulŭ asăminea suptŭ iscălitura dumis[ale], ce l-amŭ priimitŭ eŭ, spre nestrămutată şi întocmaĭ urmare.

Anulŭ 1831, Aprilŭ 23 zile,
Înŭ Eşĭ.

Pe lîngă acestia însămnate eŭ sîntŭ datorĭ a ţinia rachiu şi vinŭ bunŭ şi curatŭ, şi preţulŭ să-lŭ punŭ precumŭ să va politici şi pre la alte locurĭ, pr cumŭ şi ocile să fii drepte, şi la sătenilĭ de acolò dinŭ satu n'amu voe de a da băutură pe datorii: fruntaşuluĭ pără la doaîzăcĭ leĭ, mijlocaşuluĭ zăci leĭ şi codaşuluĭ cincĭ leĭ, iarŭ maĭ multŭ nu sîntu slobodŭ a da. Şi nicĭ a da Ţiganiloru dumis[ale] boeriuluĭ băutură pe datorii, căcĭ apoiŭ întru toate acestea eu voiŭ fi păgubaşĭ şi răspunzătorĭ.

(Iscălitura arendaşuluĭ, cu slove evreieştĭ.)

La 1832 Costachi vinde «Sardaruluĭ Ioniţă Jiianŭ» moşiile Plopenĭ şi Dumenĭ, pe 5.000 de galbenĭ, mezatul rămîind astfel o formă şi Jianu, «aterdisindu la cinstitulŭ Divanŭ cu orĭce sumă». 4.000 i-a şi luat înnainte.

Iscălesc şi Grigori Cananò Agă şi Prăjescu şi Iordachi Cananò (?).

Prăjescu maĭ primeşte Ţiganĭ şi în 1832. Cu privire la această zestre vie e şi acest act interesant:

Cu plecăčunì mă închinŭ dum[ita]li, cumnate Costachi.

Maĭ întăĭ săntŭ doritŭ a şti pentru cè mie multŭ dorită şi scumpa dumv. sănătate, ca, de să păzăşti cu toată întregime, bucurăndu-mă să mulţămescu Domnuluĭ, dinŭ a cărueşŭ milă şi noĭ sănătoşĭ ne aflămŭ.

A doile, cu trecire dum[ita]li la moşii, me-aĭ triimisŭ răspunsŭ să triimitŭ ca să-mĭ daĭ Ţăgani ce maĭ amŭ a lua de la dum[ne]ta; pentru care iată că triimitŭ douî cară căti înŭ doĭ boĭ, şi triimitŭ şi unŭ čobanŭ alŭ meŭ pentru 40 meluţĭ, 10 oĭ ţăgăĭ cu berbeciĭ lorŭ, carĭ mi-aĭ făgăduitŭ că-mĭ veĭ da.

Pentru cari plecatŭ mă rogŭ a nu mi să întoarce oaminiĭ înŭ zădar, fiindŭ datorŭ pentru toată viiaţa mè a mulţămi şi a sluji dum[ita]li.

Fiindŭ '833, Iuni 9.

alŭ dum[ita]li plecatŭ frate şi supusă slugă:

Prăjăscu Agă.

Cumnateĭ îĭ sărutămŭ mănuli, i Rucsăndiţa, cu plecăciuni închinăndu-se, sărută mănuli dumv.

[Pe V-o:] Cinstitŭ alŭ meŭ maĭ mari, dumisali cumnatuluĭ Costachi Cananò, bivŭ Velŭ Post., cu frăţasca plecăĉuni.

Din Botoşanĭ i se scrie astfel luĭ Costachi:

Cătră cinst. dum[nea]luĭ Post. Costachi Cananăŭ, Cantora robilorŭ Luminăţii Sale Cneazŭ A. Cantacuzino.

Ştefanŭ Dărmoĭ, robŭ a Luminări Sale, viindu la această cantoră, au făcutŭ arătare că unŭ Ţiganŭ dintre robi dumitali, anume Grigore Scripcaru, s'aŭ îngurluitŭ cu faţa luĭ şi vroeşte a să cunună cu dănsa, prinŭ çare cantora, după instrucţiile ce are slobozăte de cătră Luminare Sa în predmetulŭ unorŭ asămine pricinĭ, prin raportulŭ eĭ aŭ făcutŭ cunoscutŭ, cerăndŭ dezlegare, ce urmare să facă întru aceasta. Asnpra căruie raportŭ Luminare Sa răspunde cantoriĭ într'acestaşŭ chipŭ, că Luminare Sa are răzleţĭtŭ dinŭ dreptĭ robĭ a Luminări Sale între robi *(şters)* dumitale căteva suflete, şi, fiindcă pomenitulu Ţiganŭ, robulŭ dumitali, vroeşte a să luoa întru căsătorie cu roaba luminateĭ fameliĭ, de veĭ primi dum[ne]ta ca înŭ loculŭ unuĭ sufletŭ dintr'aceĭ ce astăzĭ să află suptu stăpănire dumitali să dei pe acestŭ Grigore, să priimescŭ de cătră cantoră, şi să urmeze cu dănsulŭ potrivitŭ cu enstrucţiile ce are.

Prinŭ care cantora face poftitoare cerere dumitale ca să binevoieştĭ a înpărtăşi Cantoreĭ răspunsu întru aceaste precumŭ să va socoti şi de către dum[ne]ta.

M. Des... '834, Iunie 28,
Botoşănĭ.

[Pe V-o:] Cătră cinst. d. Post. Costachi Cananăŭ. Cantora robilorŭ luminateĭ fameliĭ a cneazuluĭ Cantacuzino, Făntănelile,

XIV.

Un şir de scrisorĭ ale luĭ Costachį Cananăŭ către soţia sa întregesc această culegere. Ele aŭ o deosebită însemnătate pentru istoria culturală.

I.

Iubită Catinco!

Amŭ primit scrisoaria dumitale, cu Dabeja fičoru, şi foarte m'amŭ măhnit, scriindu-mĭ că şi dum[neta] eştĭ bolnavă. Apoĭ dar şĭ slăvim pre Domnulŭ, că a certa ne čartă, iar morţiĭ nu ne dă. Şi rog pe milostivul Dumnezăŭ ca scrisoaria ačasta să te găsască pe dumneta sănătoasă. Pentru mine veĭ ştiĭ că tot mă čarcă patima ştiută de dumneta, şi tot găndesc şi staŭ gata ca, dinŭ ziĭ înŭ ziĭ, să mă pornesc să vinŭ la Eşĭ; dar, iarăşĭ, temăndu-mă ca, purcegănd pe drumŭ, să nu mă găsască şi să nu mă întăriască patima acè straşnică care mi-aŭ venit de la Sf. Dimitrie şi pără acumŭ de vr'o căteva orĭ, fiindcă eŭ cu doao zile înnainte Sfănt. Dimitrie dinŭ odae care mă culc n'amŭ eşit. Doftoriile doftoruluĭ Samorcaş îmĭ fac ceva folosŭ, însă, cu agĭutoriul Domnuluĭ, amŭ hotărăt ca pe Dumineca saŭ pe Lunia viitoare să vin la Eşĭ, cumŭ voĭ putè, ferindu-mă Domnulŭ de vre-unŭ răŭ. Apoĭ dumneta te linişteşte şi, cu agĭutoriulŭ Domnuluĭ, caotă de înteresurile şi trebile ce le avemŭ acolò, rugănd şi pe văru Iordache Miclesculŭ, ca să le sfărşim cu sănătate, şi cu pace şi cu bucurie. Fiindcă, iubită Catincă, ceia ce-ĭ isprăviĭ, şi-ĭ face bine să crezĭ că maĭ mult pentru dumneta facĭ bine şi folosŭ stăriĭ dumitale înŭ trebile noastre. Şi eŭ, pentru că m'amŭ săturat a şidè la Făntănele totŭ pe găndurĭ şi pe scărbe, pentru aceia amŭ hotărăt să vinŭ la Eşĭ, şi cumŭ a vrè Domnulŭ! Al doile, iată că trimăt unŭ sipetŭ alŭ mieŭ cu strae mele, învălit într'o cergă, cumŭ şi calulŭ acestŭ surŭ, soţie aceluia care este la Eşĭ, — care aceste le trimăt cu Vasilie Lăpuşnianu, fičoru. Calulŭ îlŭ trimăt potcovit bine şi cu căpăstru de

cură, cu pană, şi cu cergă, şi chingă bună pe dănsulŭ, şi sănătosŭ, graşu. Şi iată că trimăt maĭ bine de o dimerlie hrianŭ, că Iordache n'aŭ avut purtare de grijă de a strănge de cu toamnă, că şi acesta amŭ l-amŭ săpat, iarnă. Calulŭ acesta surŭ, d'inpreună cu soţie luĭ de acolò, după cumŭ mi-aĭ scrisŭ maĭ nainte, şi cuĭ veĭ socotiĭ îĭ veĭ da. Să vi-ĭ făgădui, viĭ maĭ da să monedă, numaĭ să-ĭ supui Domnulŭ supt piţoari pi aceĭ cari s'aŭ sculat asupra stăriĭ noastre fără dreptati. Şi vă rogu ca înŭ grabă să-mĭ triimetiţĭ răspunsŭ, veştĭ di bucurii, di sănătati, ca să mă maĭ bucuru să eŭ cu acele macarŭ. Că ..., iesă acumŭ tulburi, cu năsăpu: scoati doftoriile. Şi să miluiască Domnul a ne vidè sănătosŭ, fiindcă săntŭ

a dumitali soţŭ:

'835, *Costachi Canano Post.*
Dechemvrie 2.

Cu mini, la dru[m], voĭ lua pi părintile Daniilŭ.

[Pe V-o:] Pentru iubita mè soţie, Catinca Cananò Post. La Eşĭ.

II.

Iubită Catinco!

Amŭ primit scrisoaria dumit[ale], dănd laodă Domnuluĭ. Foarte m'amŭ bucuratŭ că vă aflaţĭ sănătoşĭ. Eŭ, după cumŭ ţ'amŭ scris că înŭ grabă vinŭ la Eşĭ, mă iartă că nu potŭ veniĭ pără nu mă voĭ maĭ îndrepta şi pără nu s'a maĭ încălziĭ şi, maĭ îndreptăndu-să şi drumulŭ, apoĭ găndesc ca, cu agĭutoriul luĭ Dumnezăŭ, să scap de aice cu sănătate şi să vinŭ la Eşĭ, cu toate că amŭ maĭ scosŭ şi al triile petricică, maĭ mărişoară decăt cele doao de maĭ nainte, şi durerile, gĭunghiurile totŭ mă čarcă ... Doftorie eŭ tot de la doftorulŭ Samorcaşĭ, făgăduindu-mĭ doftorul că mă vor folosiĭ. Apoĭ Domnul ştie; nădejde mè este iarăş la Domnulŭ. Pentru ačasta dar nu te scărbiĭ, ce nădejde să ne fie la milostivulŭ Dumnezăŭ. Şi, iarăş milostivul Dumnezăŭ

să te păzască sănătoasă şi de a birui pre vrăjmaşiĭ noştriĭ, şi te rog ca să amŭ unŭ răspuns de bucurie, rugănd şi pe văru Iordache Miclescul, căruiia mă închinŭ cu frăţasca dragoste. Şi eŭ nădăjduesc ca, cu agĭutoriul Domnuluĭ, de Crăčunŭ tot să vinŭ la Eşĭ, să ne vidcmŭ sănătoşĭ. Şi iată că trimăt cu aceste patru saniĭ treĭ mascorĭ tăeţĭ, graşĭ, şi cu unturile lor într'ănşiĭ, şi cu maţăle, grijiţĭ bine şi curăţiţĭ, şi şesă dimerliĭ făină de grăŭ pisat, curat, şi doao dimerliĭ de crupe de hrişcă, şi şasă merţă orzĭ, şi patru merţă ovăsŭ. Şi iarăşĭ te înştiinţăzĭ că, cănd amŭ scrisŭ ačasta carte, mi-aĭ venit iarăşĭ durerĭ, şi să află aice şi doftorulŭ Samorcaş, de mă caotă. Şi, vrănd Dumnezăŭ să-mĭ fie maĭ bine, voĭ veniĭ la Eşĭ, cu agĭutoriulŭ Domnuluĭ. Maĭ trimăt şi o legătură de măturĭ de mestiacănŭ. Iar eŭ sănt

a dumitale soţĭ:

'835, *Costachi Cananò Post.*

Dechemv. 17.

[Pe V-o:] Pentru iubita mè soţie, Gatinca Cananò Post. La Eşĭ,

III.

Iubită Catinco!

Mie, slava Domnuluĭ, acumŭ mi-ĭ maĭ bine, dar amŭ pătimit straşnic de gĭunghiurĭ pinŭ şăle şi durerĭ pinŭ spate, ..., şi să află şi doftorulŭ Samorcaşĭ aice, şi-mĭ dă bune nădejdĭ că mă va folosiĭ de patima ce pătimesc, dară şi nădăjduesc la milostivulŭ Dumnezăŭ ca să ne videmŭ sănătoşĭ la Eşĭ, după cumŭ ţ'amŭ scrisŭ maĭ nainte, ca să pot scăpa căt maĭ înŭ grabă. Pentru Vasilică Iuraşc, bine ar fiĭ să-ĭ zicĭ să-şĭ caote altă gazdă, pentru că el, or înŭ ce casă şăde, trebui să scoată vre-o catigurie casiĭ acie. Eŭ, pre căt amŭ înţălesŭ, mi să pare că ar fiĭ intregant între interesurile noastre. Şi iată că trimăt o putinică cu doao sute optzăcĭ de oao şi o putinică de brănză zburată. Că badia Iordache, aest dinŭ ograbă *(sic)*, aŭ măncat doao putinele cu brănză de

acè bună, că socotiala i-amŭ luat numaĭ de noosprăzăce putinele, şi amŭ întrebat pe scutariulŭ câtè putinele de brănză de acè bună aŭ făcut, şi aŭ arătat că aŭ făcut doauzăcĭ şi una, şi doa o nu-sŭ nicăirĭ, putinele de brănză ee acè bună. Şi sĭ miluiască Dumnezăŭ să ne videm sănătoş la Eşĭ. Pentru Iordache îţĭ maĭ scriŭ şi aĉasta: că acele doao putinele de brănzĭ li-aŭ furat; o vită de pripasŭ, dinŭ vitele cele marĭ boereştĭ, aŭ dat-o fără să mă întrebe pe mine; dinŭ găştele boereştĭ iarăş aŭ luat; răvaşă sloboade pinŭ satele mele, dănd voe lăcuitorilorŭ să văndă, să facă ĉ-orŭ vrè, fără să ştiŭ eŭ. Apoĭ aceste nu-sŭ vorbe înŭ deşert, decăt, căt ne-omŭ întălni, te veĭ încredința săngură. Şi nicĭ de grădină n'aŭ căutat, nicĭ nu caotă nemică, ce tot eŭ amŭ pusŭ de aŭ făcut şi portiță mare, unde să nu maĭ poată sări căiniĭ înŭ grădină, ca să nu maĭ strice ce aŭ stricat pănă la o vreme. Şi eŭ, da[că] nenorociria mè m'a ţinè de a nu putè venĭĭ la Eşĭ de sfintele sărbătorĭ a Domnuluĭ nostru Isus Hristos, apoĭ să te miluiascĭ Domnulŭ a petrece întru mulţĭ anĭ cu sănătate şi cu bucurie. Iar eŭ sănt

a dumitale soţĭ:

'835, *Costachi Cananò Post.*
Dechemv. 20.

[Pe V-o:] Şi oaule le trimăt bune, nestricate şi neînghețate, cumŭ de asămine şi brănza.

[Adresa:] Pentru iubita mè soţie, Catinca Cananò Post.
La Eşŭ.

IV.

Iubită Catinco!

Amŭ primitŭ scrisoaria dumitale, şi sfintele sărbătorĭ a Domnuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ să-ţĭ fie de a petrece întru mulţĭ anĭ cu sănătate şi cu fericire, cumŭ şi văruluĭ Iordache Miclescu arată-ĭ frăţăştile mele închinăĉunĭ şi de a petrece sfintele sărbătorĭ întru mulţĭ anĭ cu fericire, şi i-amŭ rămasŭ

şi îndatoritŭ, cătŭ ni-a maĭ lungiĭ Dumnezăŭ viiaţa, pentru bunătăţile ce face dumnealuĭ pentru noĭ. Şi m'amŭ bucuratŭ, iubită Catinco, că, cu agĭutoriulŭ luĭ Dumnezăŭ, îmĭ scriĭ că ne mergŭ trebile noastre bine, care Domnulŭ să vă agĭute de a ne măntui de nişte acolisitorĭ varvarĭ şi răĭ; care vă rogŭ să vă siliţĭ, cu toate chipurile, ca să fie maĭ multŭ şi pentru folosulŭ dumit[ale]. Iarŭ pentru mine veţĭ ştiĭ că, slavă Domnuluĭ, mi-ĭ maĭ binişorŭ de căndŭ aŭ fostŭ la mine doftorulŭ Samorcaş şi de cănd amŭ scosŭ o al patrălia piatră, maĭ mare decătŭ toate ce[le]lante de maĭ nainte, şi, voindŭ Domnulŭ de a-mĭ fiĭ totŭ aşè, şi maĭ bine, apoĭ, cu agĭutoriulŭ Domnuluĭ, găndesc ca să fiŭ de Sfintŭ Botezŭ la Eşĭ cu dumneta, miluind Dumnezăŭ a ne vidè sănătoşĭ unu pe altu; unde atuncĭ voĭ aduce şi hărtiile carele îmĭ scriĭ. Linişteşte-te darŭ şi crede că, feriască Dumnezăŭ, maĭ viindu-mĭ furie acè mare de boală, de durerĭ şi de gĭunghiurĭ, apoĭ, după cumŭ gătisemŭ ca să răpăd să viĭ pără a nu-mĭ trece, fiĭ bine încredinţată că îndată voĭ repeziĭ ca să viĭ. Îmĭ scriĭ di ce n'amŭ venit la Eşĭ cănd amŭ pututŭ. Apoĭ eŭ nu ştiŭ de amŭ putut veniĭ şi de amŭ putut eşiĭ di la Sfăntulŭ Dimitrie dinŭ casa unde mă culc măcar pănă înŭ sufragerie; eŭ la Făntănele şăd de nevoe şi fără mulţămire mè, şi maĭ mult săngurŭ şi cu supărărĭ, fiindcă, de o parte, mă supără fraţiĭ dumit[ale], care, cănd ne vomŭ întălniĭ, cu agĭutoriulŭ Domnuluĭ, îţĭ voĭ spune toate, vrănd şi luăndu-mă dumnialorŭ şi înŭ bagĭocură. Apoĭ eŭ aşè te-aş sfătui: să nu întri înŭ însuratulŭ fraţilorŭ dumitale ca să eĭ vre-unŭ blăstăm, unde să le pată fata aceiaşĭ iarăş ce aŭ păţitŭ cu Săndulache, căcĭ, pe lăngă altele, acumŭ pe sărbătorĭ, şed de petrec cu .... Apoĭ să crezĭ că eŭ dinŭ patimă nu ţi le scriŭ aceste, fiindcă-ţĭ este ştiutŭ căte amŭ răbdatŭ şi răbd, lăsăndu-ĭ pe dumnialorŭ înŭ plata luĭ Dumnezăŭ, cum şi ... mieŭ acel pizmătareţĭ şi îndărăvnic, acel care-ţĭ scrie dumitale că dinŭ pricina mè n'aŭ pututŭ face învoială cu Prohiriţa: nu trebui să-ţĭ fie de mirare, că el aşè s'aŭ purtatŭ şi cu mine, şi aşè s'aŭ purtatŭ şi cu răposata ...,

şi, pentru că s'aŭ purtatŭ şi să poartă făr' de ispravă, i lasŭ şi eŭ dumitale după cumŭ i să cade, pentru că dumnealuĭ are maĭ mult pe nişte blăstămaţĭ decătŭ pe mine, neavănd nicĭ ca cumŭ durere de inimă pentru ..., decăt numaĭ la înteresŭ, că dumn[ea]luĭ este unŭ omŭ care mult să strănge şi îndoiĭŭ înprăştie. Şi, vrănd Domnul să ne întălnimŭ cu sănătate, îţĭ voĭ arăta, şi vomŭ vorovĭĭ pentru toate cele planisite de mine cu bunŭ şi drept cuget, care cred că-ţĭ va plăcè.

Pentru casa Nechiti, tatu luĭ Necolaĭ, îndată ce l-aŭ adusŭ mort acasă, amŭ pusŭ înŭ orănduială toată casa şi cu toată avere luĭ. Iar eŭ acumŭ şădŭ la Făntănele numaĭ cu Păhărničasa Obrăjoae şi cu unŭ părinte de la Romanŭ.

Şi veĭ maĭ ştiĭ că şi florile căte li-aĭ avut în oale s'aŭ uscat toate dinŭ pricina luĭ Iordache, că li-aŭ pusŭ înŭ odaia cè mare, nelăsănd să facă foc, zicănd că să strică dacă va fiĭ cald în casă, şi ele aŭ îngheţat toate, şi s'aŭ şi uscat toate florile dinŭ toate oalele. Şi, pe lăngă altile, nič înŭ ogradă n'aŭ căutat de nemică, nicĭ caotă, că dinŭ cuhne aŭ scosŭ vr'ѡ triĭ cară de gunoĭ şi de scărnăviĭ. Mă ştiĭ că eŭ nicĭѡ patimă n'amŭ pe dănsulŭ, decĭt că-ĭ unŭ puturosŭ şi blăstămat şi tălharŭ. Eŭ însumĭ i-amŭ zisŭ ca să pui să facă foc în odaia cè mare, şi el nicĭ de cumŭ n'aŭ lăsat, pentru ca să să străce florile toate, precumă s'aŭ stricat, maĭ alesŭ că le şi uda, şi îndată să făcè bocnă şi îngheţa. Pentru putinelele cu brănză de cè bună, i-amŭ făcut foarte bună socotială, după cumŭ el aŭ arătat, de cătă s'aŭ măncat şi s'aŭ triimesŭ la Eşĭ, şi de doao care s'aŭ dat: una Lăţăsculuĭ şi una surori-mia, Smărănditiĭ, iarŭ frăţine-mieŭ nu i-aŭ dat nicĭuna, şi tot nu agĭung încă doao. Apoĭ, după cumŭ aŭ urmat cu altile, aşè aŭ urmat şi cu putinelele cu brănză bună: şasăzăcĭ ocă lumănărĭ, aducănd răndurĭ-răndurĭ şi dăndu-le pe măna luĭ, înŭ doao lunĭ li-aŭ gătit. Amŭ pusŭ de aŭ loatŭ ţănchiurĭ de la vasăle cu vinŭ dinŭ pivniţă, fiind şi Iordache de faţă, şi, cănd li' vidè ţănchiurile, atunce ti' mera. Fratele mieŭ veĭ şti că s'aŭ dusŭ acumŭ de sărbătorĭ înŭ Bucovină, ca să facă sărbătorile cu

hahami .... Procirița veĭ știĭ că s'aŭ înduplicat înŭ multe feliurĭ ca să să învoiască cu bărbată-săŭ și n'are cu cine. Scrie, mă rogŭ, ... ca să dè doĭ boĭ ce i-aŭ răpit un Vasile Bețivu ce-lŭ are lăngă dum[nealuĭ] vătavŭ, care fu luat de la unŭ omŭ dinŭ Roșcanĭ, întălnindu-lŭ totŭ pe moșie Roșcanĭ, și acumŭ triimete ca să-ĭ daŭ unŭ boŭ care este la mine de pripasŭ, zicănd că este a Jidovuluĭ, posesoruluĭ dumitale, fără să aibă vre-o dovadă, decăt aceste sănt numaĭ ca să mă supere și cănd sănt bolnavŭ, care dumnealuĭ aŭ putut să-șĭ lasă pe posesori dumisale să-șĭ caote cu mine dacă are ceva la mine, iarŭ nu să să facă dumnealuĭ înplinitorĭ și să mă iae și înŭ bagĭocură. Și-l sfătuește ca să nu să maĭ potrivască frăține-so ... Și iată că triimăt și al patrăle piiatră, maĭ mare decăt toate celelante, să o vez. Fiindŭ c'aŭ ișăt lupusoru, vezŭ să nu botezŭ, ca să nu ni maĭ supiri macarŭ părŭ la opstia hotărătură. Iarŭ eu săntu a dumìtali soțŭ:

Costachi Cananò Post.

'835, Dechv. 27.

Piatra o triimătŭ într'o cutioară legată, șă maĭ triimătŭ s'unŭ săpitŭ a butci. Musteriĭ pentru fănŭ părŭ acumŭ nu mi-aŭ vinitŭ pi aițe, cari îĭ dorescu.

[Pe V-o:] Iată că maĭ trimătŭ unŭ drobu di sari, cari aŭ trasŭ cinzăcĭ di ocă tocmaĭ. Ceia ci'țĭ va spuni fițoru dinŭ gură, urmiază.

[Adresa:] Pentru iubita mè soție Catinca Canano Post.
La Eșĭ.

V.

Iubită Catincă!

Hărtiile care mi-aĭ scrisŭ ca să le trimătŭ le voĭ aduce cu mine, fiindcă n'amŭ avut ocazionŭ săngurŭ de a ți le trimete; alŭ doile, fiindcă soacră-mia poate să sosască la Eșĭ maĭ nainte decătŭ mine, apoĭ fiindcă eŭ amŭ să vinŭ cu vr'o doĭsprăzăce caĭ și cu oamenĭ, dumneta fă totŭ chipulŭ

de silinţă de a nu fi acolò în gazdă la noĭ, arătăndu-ĭ că nicĭ grajdĭ nu-ĭ, nicĭ fănŭ, nicĭ grăunţă, nicĭ odae, şi, vrăndŭ Dumnezăŭ de a ne vidè sănătoşĭ, apoĭ îţĭ voĭ pliro-fori multe; şi dumnei poate merge la cc. Rucsanda, fiindŭ grajdĭ şi de toate, saŭ la un frati a dumisale, ca să să odihniască, pentru ca să nu fimŭ şi noĭ strămtoriţĭ. Şi iată că maĭ trimătŭ o păreche de hamurĭ, cu totŭ tacămulŭ lorŭ, şi cu hăţurile lor, însă fără frăe, învălite într'unŭ ţol, cumŭ şi o putinică de brănză zburată maĭ trimătŭ. Şi eŭ, cu agĭutoriulŭ Domnuluĭ, cătŭ de îngrabă mă voĭ porni la Eşĭ, însă cu mare frică. Apoĭ să dăruiască Dumnezăŭ a ne vidè sănătoşĭ. Fiind

1836, a dumitale soţĭ:
Ghenarŭ 8. *Costachi Cananò Post.*

VI.

Iubită Catinco,

Amŭ priimit scrisoare dumitali şi m'amŭ bucurat că te afli sănătoasă, dăndŭ laudă Domnuluĭ. Mii mi-ĭ bini, slavă Domnuluĭ. Alŭ doile, frati-meŭ Grigori arată-ĭ frăţăştili închinăciunĭ. Şi, cătŭ pentru ceia ci-mĭ scriĭ, mă voĭ săli întocmaĭ ca pentru mine. Trebili noastri mergŭ bine păr' acù. Trimite-mĭ şi vr'o 400, cincĭ suti di leĭ, că să ceri la trebuinţăli ce săntŭ, precumŭ dumneta ştiĭ. Aceli căti amŭ scrisŭ maĭ înnainte, dumneta urmiază întocmaĭ. Scrisoare cătră d[umnealuĭ] vărulŭ Iordachi Miclescu i-amŭ dat-o. Cu alŭ doile ocazionŭ te voĭ înştiinţa maĭ pre largŭ de toati. Pe Niţă vezătiu să me-lŭ triimeţĭ cu celŭ întăĭ ocazionŭ, şi pentru casa luĭ veĭ poronci dumneta la ceia ci-ĭ va ceri trebuinţa. Îţĭ maĭ adaogŭ a scrii, pentru frati-meŭ, că amŭ vorbit cu Caminariulŭ Ştefanachi, luăndŭ şi hărtiile atingătoare de pricină, şi s'aŭ îndatoritŭ tari mult că va lucra bine, cari, cu alŭ doile ocazionŭ, voĭ înştiinţa maĭ pre largŭ. Iubită Catinco, să maĭ triimeţĭ nişti pasărĭ.

'836, Octomvrie 26. Alŭ dumitali soţulŭ:
Eşiĭ. *Costachi Cananò Post.*

Săleşti-ti cu ochiurile văruluĭ Iordachi Miclescu, ca maĭ înŭ grabă şi să triimată.

Iubită Catinco, caută di străngi baniĭ di pi la orăndarĭ şi di pi undi maĭ săntŭ, şi maĭ vindi ce-ĭ socoti, ca, căndŭ veĭ vini, să-ĭ aducĭ cu dumneta, undi să nu laşĭ de a vindi ceva vechiliĭ di pi moşii di acolò, cari vorŭ fi pe moşie Făntănelili, ce numaĭ dumneta să vinzĭ ceia ci-ĭ socoti, şi cumŭ va fi maĭ bine, negrăbindu-te de a vini păr' nu veĭ isprăvi toati, şi neîngrijăndu-te de vremi, că bunŭ este Dumnezăŭ şi va fi şi maĭ bună vremi.

Iubită Catinco,

Totŭ odată, cu Manolachi Lăpuşnianu, amŭ priimit 75 galbenĭ, precumŭ şi 25 galbenĭ, neamestecaţĭ şi necheltuiţĭ, şi voĭ urmà precumŭ scriĭ. Iar d[umnealuĭ] văruluŭ Scarlat Miclescu, după căti cerirĭ ce i-amŭ făcut înŭ toati zălili, precumŭ şi d[umnealuĭ] văruluŭ Iordachi Miclescu, nu mi-aŭ dat păr' acù nicĭunŭ banŭ, după cumŭ şi maĭ înnainte ţ'amŭ scrisŭ, şi că eŭ nu ştiŭ ce vra să zică aĉasta; urmăndŭ nevoi, sălit voĭ fi a mă înprumuta aiure şi a-ĭ da acè 100 galbenĭ undi să cere, înŭ loculŭ celorŭ di la văruluŭ Scărlat. Diosăbit îmĭ scriĭ pentru Penteliĭ, pasniculŭ dinŭ Roşcanĭ, că vroescŭ săteni a-lŭ schimba şi a puni pe Dumitru Antonŭ; aĉasta şi eŭ amŭ fost zis-o, păr' a nu mă porni de acolo, pentru că Penteliĭ îĭ unŭ blăstămat, şi darŭ dumneta le veĭ zăci ca să-lŭ pui pe Dumitru Antonŭ.

Înŭ pricina casălorŭ te înştiinţăzŭ că casili luĭ Cazamirŭ nu săntŭ de vănzare. Dar m'amŭ întălnit la văruluŭ Scărlat Miclescu cu Aga Scărlat Crupenschi, şi amŭ vorbit pentru casili sali, viindŭ şi la mini, unde m'amŭ dusŭ şi eŭ la dum[nea]luĭ, şi, întrăndŭ înŭ vorbă, aŭ cerutŭ 2.200 galbenĭ. Eŭ i-amŭ dat 60.000 leĭ, şi nicĭ aŭ vroita mă asculta; darŭ cu vr'o 2.000 galbenĭ nădăjduescu că le vomŭ scoati. Casili săntŭ buni: susŭ aŭ optŭ odăĭ, gĭosŭ, iarăşĭ, cu gherghirŭ şi uşĭ de ferŭ i alti heiurĭ înŭ ogradă; toati săntŭ făcuti de piatră şi acoperiti cu oali, cari mii mi-aŭ plăcutŭ, maĭ făcăndŭ şi înŭ astă vară unŭ tacămŭ odăĭ di cărămidă. Şi socot că săntŭ tari buni

di noĭ: la locŭ frumosŭ şi cu apropieri di tărg, şi, di socoteştĭ, înştiinţază-mă cătŭ de înŭ grabă, pentru ca să întru înŭ tocmală, căcĭ maĭ săntŭ şi alţĭ muşteriĭ cari vroescŭ a li cumpăra, pentru că săntŭ la locŭ bunŭ şi frumosŭ, şi darŭ, pentru de a nu li scăpa noĭ, dum[ne]ta mă înştiinţază înŭ grabă, şi, totŭ odată, pentru banĭ, vorbeşti cu frăţăoriĭ dumi[ta]li, precumŭ şi cu Emandi, ca să-ĭ avemŭ gata; măcarŭ că Crupenschi aŭ zisŭ că ne va maĭ aştepta di vr'o 1.000 galbenĭ, însă noĭ maĭ bini să ne siguripsămŭ de a-ĭ da baniĭ toţĭ, spre a nu maĭ rămănè datorĭ. D. Crupenschi ari a eşă dinŭ casă înŭ Postulŭ Mari.

Aceli 500 leĭ, ce scriŭ maĭ susŭ, să-mĭ triimeţĭ, căcĭ Ţăganiĭ toţĭ săntŭ disculţĭ. Pachiţăĭ, fimeia luĭ Mihalachi Bucurŭ, i-amŭ făcutŭ caţaveică cu blana cari aŭ avut de anŭ, şi darŭ dum[ne]ta să nu-ĭ maĭ facĭ. Pe Ionŭ Bucurŭ, lăeşulŭ acela, să-lŭ laşĭ acolò, pentru că maĭ bini ne mulţămimŭ cu Costandinŭ Bucurŭ, precumŭ şi fimeia luĭ mult îĭ maĭ diştiaptă decătŭ lăişăţa aceia a luĭ Ion, şi, la pornire, dumneta să-ĭ daĭ pe samna vechiluluĭ cari va fi acolò.

Pentru chitri, veĭ şti că acumŭ aŭ vinit, de cari voĭ şi lua, cumpărăndŭ şi zăhar, şi voĭ da la cc. Rucsanda ca să ne facă; iar, nevoindŭ, voĭ da aiure ca să li facă. Iată triimet o scrisoari a cc. Rucsandiĭ, precumŭ şi di la soră-mè Rucsanda; dou putineli cu brănză zburată s'aŭ priimit, alŭ dumisali; boi di la Mardari Muţit nicĭ de cumŭ să nu să dei tătăni-săŭ, fiindŭ aĭ meĭ. Pe Manolachi fičorulŭ şi pe frati-săŭ să nu să superi de dejma brănzăĭ. Pe Ionŭ noapte îlŭ veĭ triimeti aice, înŭ bună pază, căndŭ va vini podvoadă. Frăţăni-meŭ îĭ arată că arŭ fi bine să triimată ceva, atătŭ Caminariuluĭ Ştefanachi, cătŭ şi derectoruluĭ, măcarŭ vr'o 20 galbenĭ acumŭ de odată, pentru ca să să isprăvască pricina dumi[tal]i bine şi maĭ înŭ grabă. Cam. Ştefănachi m'aŭ rugat ca să-ĭ daŭ unŭ Ţăganŭ saŭ o Ţăgancă, apoĭ, fiindcă noĭ avemŭ trebuinţă de dumnealuĭ şi de acumŭ înainte, maĭ alesŭ că şi hrisovulŭ ci ari să să facă înŭ pricina luĭ Paladi dela Logofeţăi, apoĭ dum[ne]ta triìmeti pe Catrina Şorociasă, cari esti acolo înŭ ogradă, ca să i-o daŭ,

fiindcă îndestulŭ ni-aŭ slujătŭ şi ne slujăşti totdiauna Căminariulŭ Ştefănachi; pe Vasili, cari e Căzacŭ, îlŭ triimet ca să-şĭ maĭ cauti di casă, fiindcă poati să nu fii trebuitorĭ de a-lŭ aduce iară, iarŭ pe Vasili Hoca l-amŭ maĭ oprit; însă dum[neta] veĭ poronci ca să-ĭ cauti de casa luĭ, dându-ĭ şi vre-unŭ omŭ, doĭ, dacă va avè trebuinţă, ca să-ĭ facă căti ceva pi lăngă casa sa; cumŭ şi o lădiţă a luĭ Dumitrachi, băetŭ croitorĭ, ci esti acolo, cu nişti lucrurĭ, să o triimeţĭ.

Şi săntŭ a d[umitale] soţĭ:

Costachi Cananò Post.

'836, Octomvrie 29.

VII.

Iubită Catincă,

Amŭ priimitŭ scrisoare dumi[ta]li, şi m'amŭ bucuratŭ foarti multŭ că ti afli sănătoasă, dăndŭ laudă milostivuluĭ Dumnezăŭ. Pentru mine veĭ şti că mi-ĭ bine, slavă Domnuluĭ. Trebile noastri părŭ acù mergŭ tari bine. Pricina cu Iacovachi Paladi aŭ vroitŭ milostivŭ Dumnezăŭ de aŭ luatŭ sfărşitŭ, închizăndu-să della, triimeţăndu-să şi răvizie Divanuluĭ domnescŭ, ca de acolò să să facă anaforà la Măriia Sa Vodă şi, înŭ urmă, să să facă şi hrisovulŭ Logofeţăi, spre a să întări cu desăvărşire închiere priciniĭ, unde şi nădăjduescŭ pe milostivulŭ Dumnezăŭ că înŭ curăndŭ să vorŭ sfărşi. Iarŭ, cătŭ pentru adresa ce mi-aĭ triimesŭ acestŭ depart. cu Ioniţă Grigoriu, de ačasta m'amŭ bucuratŭ tari multŭ, că mi-aŭ dischisŭ drumŭ spre a-lŭ învăţa minti pe Ţiganul acelŭ turcitŭ, căcĭ eŭ maĭ înnainte, părŭ a nu priimi răspunsŭ de la dum[nea]ta, m'amŭ dusŭ la ministru de amŭ vorbitŭ, unde s'aŭ şi rănduit comisii la stare loculuĭ, spre a să cerceta toati jafurili căti s'aŭ făcut şi să facŭ de cătră Ioniţă Grigoriu şi de cătră Jăd[o]vŭ, şi darŭ dumne[a]ta, căndŭ va vini comisie, să puĭ satili ca să dei o jalobă, arătăndŭ toati jafurili ci li să facŭ de cătră Grigoriu, şi, dacă veĭ putè, maĭ aţăţă şi pe alţăĭ di pinŭ prejurŭ ca să

dei o jalobă iarăşŭ înŭ asămine cuprindire, arătăndŭ şi dum[nea]ta că malulŭ esti a nostru. Şi nu-ĭ destulŭ că-şĭ eŭ uiumulŭ legiuitŭ, darŭ, apoĭ, maĭ eŭ şi căti 4, cincĭ leĭ de merţă.

Pentru casili d. Agăĭ Scarlatŭ Crupenschi amŭ văzutŭ celi scrisă, şi ne vomŭ săli cătŭ de multŭ, d'inpreună cu vărulŭ Iordachi, că, dacă s'arŭ putè, şi cu unŭ maĭ gĭosŭ preţŭ să li scoatimŭ. Darŭ de casile unde şădi d. Iorgu Razŭ, cine ţ'aŭ spus că să văndu casăli acele? Aŭ vorbitŭ (?), decătŭ dum[nealuĭ] mi-aŭ zisŭ că ne le va da nou, însă eŭ nu i-amŭ datŭ nicĭunŭ răspunsŭ. Baniĭ de la Iamandì te săleşti că să-ĭ èĭ, căcĭ ne trebuescŭ la casi, precumŭ şi la altili, după cumŭ dum[ne]ta ştiĭ. Darŭ, diosăbitŭ, eŭ precumŭ amŭ auzitŭ, Emandi nu prè mergi bine; cari şi de maĭ înnainte arŭ fi trebuitŭ luaţĭ, şi dum[nea]ta te săleştĭ a-ĭ lua numaĭ decătŭ. Baniĭ di la vărulŭ Scărlatŭ Miclescu i-amŭ priimitŭ, pe cari i-amŭ şi datŭ la cc. Mihalachi Păşcanu, atătŭ capitili, cătŭ şi dobănda: 5 galbenĭ, neputăndŭ a scăpa de dum[nealuĭ]. Pentru baniĭ de la orăndarĭ, vadeoa cu adivăratŭ esti la 15 Dechemvrie, darú bine arŭ fi ca să-ĭ daĭ şi maĭ înnainte cu vr'o giumătati di lună, şi, di socotescŭ, maĭ multŭ ceva înnainte, căcĭ, după cumŭ să poartă, săntŭ nişte blăstămaţĭ şi nu caută nimică pentru ca să mulţămască pe stăpănu de la cari să folosăscŭ, şi maĭ curăndu cătaŭ să maĭ aibă trebuinţă (?), o crezŭ, di la noĭ. Iarŭ pentru grăŭ, după cum îmĭ scriŭ că-ţĭ daŭ căti 22 leĭ pe merţă, şi dimerlia să fii de 15 ocă, acasta-ĭ pisti rezonŭ, căcĭ îndistulŭ că tragi pisti 13 ocă mărime eĭ maĭ multŭ decătŭ să politiceşti, apoĭ eĭ cerú maĭ multŭ! Cari acasta nu să poati. Iaru, di vorŭ da un preţŭ maĭ folosătorĭ, atunce dum[nea]ta cumŭ veĭ socoti veĭ da. Iarŭ orzŭ şi ovăsŭ, de veĭ şi vindi, însă maĭ multŭ decătŭ vr'o 40 saŭ 50 merţă să nu vinzĭ, după cumŭ amŭ scrisŭ maĭ înnainte, căcĭ preţulŭ acestora ari a să sui tari multŭ.

Frăţăni-meŭ Grigori arată-ĭ frăţăştile închinăciunĭ. Şi, cătŭ pentru pricina dumisale cu Profiriţa, s'aŭ făcutŭ lucrărĭ tari buni. Iarŭ totŭ odată îĭ spuni şi acasta: ca să conte-

niască a maĭ scrii pi la uniĭ şi alţiĭ, dacă odată m'amŭ însărcinatŭ cu căutare pricini sali, căcĭ apoĭ mă voĭ tragi di o parti, şi înŭ urmă iarăşĭ va rămănè pricina ca maĭ innainte. Căcĭ de ačastă lucrare ce s'aŭ făcutŭ acù aŭ avutŭ o norocire de mine pentru că amŭ fostŭ aice; căcĭ, de atăta vremi de căndŭ să lungeşti pricina, încă nu s'aŭ făcutŭ aşă lucrari bună precumŭ aŭ eşitŭ acù de bună. Şi totŭ odată să închipuiască a triimeti cu grăbire măcarŭ vr'o 15 galbenĭ, dacă nu 20, precumŭ şi unŭ Ţăganŭ: saŭ vre unŭ băetŭ de vr'o 16 anĭ, saŭ şi maĭ mari, însă nu fii însuratŭ, cari nu va avè tată, ca să-lŭ daŭ undi ceri trebuinţa, spre a să putè lucra pricina totŭ bini şi înŭ folosulŭ dum. şi de acumŭ innainte. Iarŭ lucrările, atătŭ de la Aghenţii, cătŭ şi de la Log[o]f[e]ţăi, le va aduci toate Chirţa.

Iată că maĭ triimetŭ şi pi Vasili Căzacu, ca să-şĭ maĭ cauti de casă, şi totŭ odată veĭ chiema pe săchilarŭ Iordachi, cumŭ şi pe Vornicŭ, poroncindŭ Vorniculuĭ cu baniĭ cutii, zăcăndŭ săchelariuluĭ Iordachi ca să-ĭ ei 202 galbenĭ *(sic)* de la Vorniculŭ înŭ păstrare, făcăndu-ĭ Vorniculŭ socotială d'inpreună cu săteniĭ la fiiştìcari şfrăşitŭ alŭ čfertuluĭ, pentru ca să nu maĭ urmeze ca maĭ innainte, buclucurĭ şi măncăturĭ pentru baniĭ cutii, şi arătăndu-ĭ Vorniculuĭ că, de nu va urmà aşa, va mănca bătai, înplinindu-ĭ toati vitili pentru mişăliili luĭ şi beţăili cari le faci. Te săleşti, iubită Catinco, şi pentru steclili văruluĭ Iordachi, ca doară i să vorŭ triimeti; triimeti mălaiŭ şi orzŭ pentru Căpit. Ştefănachi, după cumŭ amŭ scrisŭ maĭ innainte. Şi sintŭ

'836, Noemv. 6. alŭ dum. soţŭ:

Costachi Cananò Post.

Cumnatuluĭ Iorgu, cumŭ şi cc. dum., arată-li frăţăştile închinăciunĭ.

[Pe V-o:] Iubitiĭ meli soţăĭ, dum[isa]li Catinca Cananò.
La Făntăneli,

VIII.

Iubită Catinco,

Cu agiutoru Domnuluĭ, îţĭ vestescŭ că s'aŭ sfărşătu cu Paladi înŭ favoru nostru, închiindu-să minciunile să [=şi] pricina acè acolisătoari, rămăindu-ĭ văruluĭ Iordachi îndatorițĭ, darŭ nu puţănŭ să Căminariuluĭ Stefanachi. Darŭ şi eŭ aŭ fostŭ di mari folosŭ că m'amŭ aflatŭ la Eşĭ, că prinŭ Căminariu Stefanachi să prinŭ Spatariu Veisa, derectoru Logofiţăi, amŭ făcutŭ totŭ bunu; apoĭ dumneta triimeti-mĭ cătŭ maĭ înŭ grabă pi Catrina Ţiolăţiasa [Şoriceasa], că-ĭ săntemŭ îndatorițĭ multu, Căminariuluĭ maĭ alesŭ, şi cu fariţiria [fericírea] totŭ di la Logofiţăi să'alti slu[j]bi căti ni-aŭ făcutŭ să ni faci, şi amŭ datŭ la Divanu Ţăriĭ-di-Susŭ, Logofeţălorŭ, şaptizăcĭ să doĭ leĭ, apoĭ încă maĭ trebui să daŭ vr'o doĭzăcĭ să cincĭ galbinĭ, cu hrisovu, cu toati. Tudurachi iesă di la noĭ, luîndu-lŭ unŭ mosu a luĭ, puindu-lŭ la o moşei; niputăndŭ a-lŭ ţănè cu di-a săla, îĭ voĭ lua sama pentru toati bini, să le voĭ da pi măna luĭ Alecu, nepotu Căminariuluĭ Stefanachi, cari credŭ că ni-vomŭ mulţămi, avăndŭ altfelĭ di condeĭ să capu; cumŭ să vatavŭ la Făntăneli, dacă Lazarŭ a voi ca să fii după cumŭ i-amŭ datŭ, apoĭ asază-lŭ, însă nu maĭ multŭ; să bani înŭ mănă să nu-ĭ întri. Iarŭ, di nu, apoĭ scrii-mĭ, să-lŭ triimătŭ pi cumnatu luĭ Ionică, cu chişţĭ [=cîştiŭ], să noî suti leĭ pi anu, să doĭ caĭ la grajdĭ, să măncari, să casă, iarŭ altă nimică. Apoĭ cumŭ viĭ socoti maĭ fă, mă rogŭ, sălindu-te, să pentru toati căti îţĭ maĭ scriŭ să 'nŭ altă, cari îţĭ maĭ trii[metŭ]. Îţĭ maĭ triimătŭ să răspunsurile di la văru Iordachi, să di la cc. Ruxanda; să pentru dulceţĭ di chitru voĭ urmà după cumŭ îmĭ scriĭ. Noŭ eşti că pi Ioniţă Paladi l-aŭ orănduitŭ înŭ locu răposatuluĭ Dimachi. Pi fata Cogălnicianuluĭ[1] o iè Leonŭ, să l-aŭ făcutŭ ispravnicŭ la Botoşenĭ. Eŭ cu chelfuiala c'tŭ potŭ o iconomisăscŭ, însă casa să oamini cerŭ, să a săvărsă interesurile noastre pentru casă maĭ face (?) să li ştiĭ. Să

[1] Sora luĭ Mihail Kogălniceanu. D-na Leon e încă în viaţă.

luĭ Tudurachi i-amu înplinitŭ zăci galbinĭ pi şapti lunĭ, nipăsuindu-mă, să avîndŭ aşa a lua, fiindcă ielŭ piste vr'o patru zili să duci; di cari stii să văru Iordachi. Pentru casăli luĭ Crupenţchi, vomŭ săli, dacă s'a putè şi maĭ giosŭ să le cumpărămŭ, şi să vorŭ puni suptŭ mezatŭ, sfărşăndŭ docmala. Lemnile nu li-aŭ triimisŭ, cari i-amŭ să scrisŭ luĭ Costachi că-ĭ voĭ triimeti. Zapciu di la Dipartamentŭ însă era bini ca să nu fi maĭ datŭ aceĭ cincĭ suti leĭ înŭ urmă la unu ca Costachi Miclescu. Te săleşti pentru baniĭ di la frăţăoriĭ dumitali, fiindcă Crupenţchi nu credŭ să creditarisască pi alţăĭ. Iaŭ săntŭ

a dumitali soţĭ:

Costachi Cananò Post.

'836, Noemv. 7.

IX.

Iubită Catinco,

Maĭ întăiŭ cercetezŭ pentru întregimea sănătăţii dumitale, pentru ca, aflăndu-să bine, dăndŭ laudă Domnuluĭ, să mă bucur. Asămine şi pentru mine veĭ şti că, dinŭ mila Proniеĭ cereştĭ, mă aflu sănătosŭ.

Ceia ce-mĭ scriĭ acumŭ înŭ urmă pentru Lazăr, că l-aĭ aşăzat precumŭ eŭ amŭ hotărăt, foarte bine; însă îĭ spune ca să să sărguiască a să sculà maĭ diminiaţă decăt înnainte, iar nu precumŭ să scoală: odată cu noĭ. Şi înŭ vănzărĭ de producturĭ a moşieĭ dumneta să-ĭ hotărăştĭ a nu să amesteca, fiindŭ că-ţĭ iaste ştiut că nicĭunŭ felĭ de chizăşie nu are; ci, pre căt veĭ maĭ zăbovi, veĭ vinde ce veĭ socoti. Postelnicelululĭ Grigori Zonca dumneta îĭ poronceşte să-şĭ deşchidă ochiĭ, ca să nu paţă precumŭ maĭ înnainte, dacă va fi şi alte lăngă Lazărŭ, precumŭ credŭ că va cere trebuinţa de a fi.

Frăţăni-meŭ Grigori arată-ĭ dinŭ parte-mĭ frăţăştile închinăčunĭ, şi-ĭ spune că înŭ pricină, după lucrarea Logofeţieĭ cătră Aghenţie, s'aŭ scrisŭ de la Aghenţie cătră forumŭ

dinŭ Bocovina, cu No. 5.337, şi dum[nea]luĭ va găsă aceste hărtiĭ acolò la forumŭ.

Precumŭ şi pentru oprirea şi stavilarisire Profireĭ, după protestulŭ ce s'aŭ dat Logfătuluĭ, precumŭ ţ'amŭ maĭ scris, s'aŭ făcut lucrărĭ, şi de la Divanulŭ Ţăriĭ-de-sus iarăşĭ să facŭ cele de cuviinţă; însă atăt acestea, căt şi lucrarea dumisale Lobiĭ (?) ce s'aŭ dat luĭ Vvodă, înŭ pricina cu Bibire, părŭ astăzĭ nu s'aŭ putut găti. Iar, pentru ceea ce scrie dum[nea]luĭ în pontulŭ dispărţănieĭ, aceea rămăne numaĭ cătră Mitropolitu să scrie dum[nea]luĭ. Asămine îĭ arată că pe Toader Chirţa înŭ zadar l-aŭ triimis aicea, căcĭ, precumŭ elŭ nu cunoaşte pe nime, degiaba pierde vremea, şi iaste destulŭ Vasile, şi fičori aşa des înŭ zadar să triimăt, căcĭ, fără să să săvărşască o triabă, să începe alta, încăt dinŭ asămine grăbirĭ s'aŭ prelungit lucru atăţa anĭ, fără vre-o ispravă. Decăt acumŭ merge pe canalulŭ cuviinčos. Arată tot odată frăţăni-meŭ că Caminariulŭ Ştefanache, ce iaste înŭ Logofeţie, stărueşte cu osăbită sărguinţă înŭ pricină, precumŭ despre unile dinŭ înpregĭurărĭ îlŭ va pliroforisi şi Toader Chirţa.

Galbiniĭ ce mi-aĭ triimis pre Manolache i-amŭ priimit toţĭ deplinŭ, şi voĭ urmà pentru dănşiĭ precumŭ îmĭ scriĭ. Veĭ poronci ca să să triimată vr'o doĭ merţă popuşoĭ pentru pasărĭ, însă de aceĭ maĭ bunĭ, căcĭ aceştie ce sănt aice, lasŭ că nu-ĭ mănăncă pasările, dar, şi măncăndu-ĭ, nu să îngraşă. Asămine să va triimete şi vr'o dimerlie usturoĭ, fiindcă s'aŭ sfărşit. Veĭ grăbi şi pentru triimetirea oloiuluĭ şi a pasatuluĭ, ca să să triimată maĭ înŭ grabă.

Pentru vaca Bedruliĭ, ce-mĭ scriĭ ca să erneze înŭ vitele noastre, eŭ amŭ lăsat, căndŭ amŭ purces de acolò, ca să erneză cu vitele boereştĭ.

Te înştiinţăzŭ că văru Iordache Miclescu vine pe săptămăna viitoare la Botoşanĭ, la fratele dum[isa]le, la văru Alecu, şi l-amŭ rugat ca să vie şi la dŭmneta, unde te va pliroforisi de interesurile noastre, şi te veĭ bucura iarăşĭ şi maĭ multŭ de sfărşărea cu Paladi, care, cu întoarcerea văruluĭ Iordache la Eşĭ, veĭ vini şi dum[ne]ta maĭ cu înlesnire.

Pe Manolache l-amŭ zăbovit pentru că eramŭ să-lŭ triimit la lemnile ştiute, dar amŭ pus amintrile la cale pentru lemne.

Frăţăni-meŭ iĭ maĭ arată că lucrările ce atărnă de Logofeţie, de Divvanŭ şi de Dipartamentŭ, peste puţine zile le va afla dum[nea]luĭ, poate că unile şi cu počta de astăzĭ să margă la Botoşanĭ. Tot odată te înştiinţăzŭ că la Divanulŭ domnescŭ s'aŭ orănduit pe cc. Ioanŭ Luca. Iarŭ eŭ săntŭ alŭ dumitale

soţĭ:

Costachi Cananò Post.

Şi eŭ cu plecă[ciune] sărutŭ măna dum[ita]li. Pisti patru zăli nădăjduescŭ a fi şi eŭ înŭ Bot[o]şanĭ, unde credŭ că ne vomŭ vidè.

'836, Noemv. 20.

Iaşiĭ.

Triimetŭ această carti dinŭ Basarabiia cătră cumnatu Iorgu, şi am dat unŭ sorocoveţŭ la posta rusască, pentru carti; iată că-ţĭ trimătŭ zăci alămăĭ. Dulţeţĭ *(sic)* de chitru s'aŭ făcutŭ, după cumŭ me'ĭ şcrisŭ. Te săleşti ca sticlile văruluĭ Iordachi să le găsască la Făntăneli, că multŭ pişti şasă zile va fi dumnialuĭ la Făntăneli macarŭ.

XV.

De aceiaşĭ natură cu scrisorile de maĭ sus e aceasta, maĭ veche cu zece anĭ, către Mărioara Cananăŭ, de la Cornĭ, născută Holban, soţia luĭ Iancu[1]:

Sărut cinstită mîna dumitale.

Şi jaloba dumitale 'şi cartea ce-a pri[mi]tŭ Prea-Sfinţitulŭ Mitropolitŭ s'aŭ arătatŭ Măriеĭ Sale luĭ Vodă, şi foarte s'aŭ supăratŭ, şi s'aŭ mîhnitŭ pentru necazurile dumitale. Aŭ îngrozitŭ că va pedepsi pe aprozĭ, de vorŭ îndrăzni a să maĭ arăta înŭ casa dumitale şi a maĭ face obrăznicie.

[1] Cf. vol. XVI, p. 42 şi urm., 95 şi urm.

Secvestruirea să să cuprinză înŭ veniturile moşiilorŭ de la Sfintulŭ Gheorghie înnainte înŭ producturile moşieloru, înŭ vite şi înŭ oprirea pădurilorŭ, iarŭ lucrurile cele dinŭ casă şi dinŭ ogradă, grajdulŭ, trăsurile şi orĭce altŭ lucru de metahirisitŭ spre odihna dumitale, de s'aŭ şi scrisŭ de rînduiţiĭ, nu sîntŭ secvestruite, ci numaĭ însemnate înŭ lipsa dumitale. Ca să nu să sălăşluiască, toate aŭ să să facă cu lămurire înŭ scrisŭ de la Depărtamentŭ. S'aŭ poruncitŭ de către Măria Sa Vodă. Şi, apoĭ, afară de acestea, acumŭ are a să hotărî şi summa înŭ banĭ şi înŭ lucrurĭ ce treabue a să lăsa spre petreacerea vieţuiriĭ dumitale. Căndu acestea era să să isprăvească, Măriia Sa aŭ eşitŭ la ţară. Trimisulŭ dumitale să întoarce, ca să nu-şĭ piiarză vremea. Pînă să va întoarce Măriia Sa, amŭ rămasŭ eŭ vechilulŭ dumitale. Îndată ce va veni Măriia Sa, le voiŭ găti, şi voiŭ stărui a să stîrşi şi, pe Joĭ saŭ Vinerĭ, trimite-ţĭ omulŭ ca să-ĭ daŭ scrisorile poruncitoare spre odihna şi mulţămirea dumitale.

Stăpîna mea! Nu te mîhni! D[u]mnezeŭ iaste putearnicŭ şi milostivŭ. Poate stîrşitulŭ să fie bunŭ şi mîntuitorŭ. Eŭ ce felŭ mă sîrguescŭ, după datorie, pentru dum., va spune trimisulŭ. Că-mĭ iaste jale de supărările ce trageţĭ. Fiindŭ

alŭ dumitale 1827, Maiŭ 2,

plecată slugă Iaşiĭ.

Iordachi Stol[ni]cŭ.

[Pe V-o:] Întru cinstită mîna dumisale cucoaniĭ Marioariĭ Cananò Postelniceasăĭ, cu toată plecăciunea.

La satulŭ Corniĭ.

XIX.

ADAUSE

I.

SCRISORILE LUĬ IOAN-VODĂ CALLIMACHI CĂTRE FRATELE SĂŬ DUMITRAŞCU [1].

I.

Iubite frate, cu bună sănătate mă 'nchin dumitale şi-ţĭ poftescu de la milostivul Dumnăzăŭ fericită sănătate.

Alaltaerĭ, cu [călăraşĭ, răspunzăndu la toate căte mi-aĭ însămnatu, ţ'am scris pentru baniĭ di triaba cumpărăturiĭ de boĭ, cum că voĭ trimite cu sotnicul [2] gospod o mie de leĭ, şi iată darŭ că, purcegăndu de aice împreună cu sotnicul un prieten al mieŭ, gelepul luĭ Casabbaşiĭ [3], anume Vasilachi Saigiul [4], care vine în ţară pentru cumpărătura de oĭ împărăteaştĭ, şi, mergăndu dreptù la Iaşĭ, la Măria Sa Vodă, fiindu maĭ de ispravă decăt sotnicul, i-am dat pecetluiţĭ ughĭ ungureaştĭ şi fănducĭ [5] de o mie de leĭ şi maĭ bine. Şi pentru ce zic: şi maĭ bine? Pentru căcĭ galbeaniĭ ungureaştĭ şi fănduciĭ îmblă acolea şi maĭ şi; aice căte 4 leĭ, iar eŭ vi am trimis galbănul căte treĭ şi optuzeacĭ de banĭ, adecă făr un tult patru leĭ. Şi aceasta am făcutŭ

[1] S'aŭ tipărit, cu greşelĭ, în Xenopol, *l. c.*, p. 215 şi urm. Aicĭ se daŭ după original, cu deosebirĭ de ortografie şi limbă.

[2] De Cazacĭ.

[3] Cumpărătorul de oĭ pentru starostea casapilor din Ţarigrad.

[4] Păstorul.

[5] Fănducĭ, galbenĭ funducliĭ.

pentru ca să nu să facă cît de puţină smintială, şi maĭ bine să pripsosească decăt să lipsască baniĭ. De care dumneata să socoteaştĭ galbănul căte 4 leĭ, preacum îmblă, şi, căţĭ banĭ or prisosi peste 2 pungĭ, cu bună-credinţă mi-ĭ face răspuns, ca să ştiŭ căţĭ banĭ cuprind galbeaniĭ, şi, la vremea, să-ţĭ poţĭ da sama, cu izvod curat şi lămurit. Şi îndată acmù să-mĭ facĭ ştire. Şi i-am dat învăţătură, baniĭ şi scrisoarea mea ačasta să dea la măna dumisale Păh., socruluĭ meŭ, şi dumnealuĭ îĭ va da în mîna dumitale saŭ în măna cumnatuluĭ Andronachi [1], şi unul din dumneavoastră trebuia să vă aflaţĭ la Eş, cu bună samă, ca să luaţĭ amanetul cu baniĭ, şi 'ndată să-m faceţĭ răspuns cu călăraş de la Iaş cum c'aŭ venit baniĭ, şi, după cum îmblă acolea galbeniĭ, căţĭ banĭ prisosăscu peste 2 pungĭ. Aice, luîndu-mă la voroavă boilor de negoţu, cu cariĭ ştiŭ răndul, îmĭ zisără cu[m] că boiĭ de negoţu, dacă nu şed toată iarna la ernatic, nu pot fi boĭ bunĭ de negoţu, nicĭ neguţitorul nu-ĭ cumpără, şi, de şi-ĭ cumpără, cu scădeare şi cu pagubă este negoţul boilor. Şi la ačasta, frate, trebue foarte să te svătueştĭ: aşè este, aŭ amintirea? Şi, aşè, să te apucĭ de cumpărăturĭ; iar, de este precum înĭ zicĭ, să te fereştĭ, frate, să nu daĭ cu baniĭ în primejdie de pagubă. Şĭ zic că estimpu nime n'ar face cireazĭ. Ci şi la acestu pont să-m răspundzĭ în grabă, ca eŭ, păn' nu-m va veni răspunsul dumitale la căte îţĭ scriŭ, alţĭ banĭ n'oĭ trimite cu bună samă. Cu acestaş chiriţi Vasilachi iat' trimiţu şi 2 legăturĭ în 2 traeste, cu haine pentru trebuinţa neaniĭ, după cum însămneadzu în acestu izvodŭ, şi basmalele dumitale, şi o păreache de cerceĭ de aur cu mărgăritare suroriĭ Paraschiviĭ, după cum mi s'aŭ rugat; şi de toate aceste să aibu răspunsu îndată, şi de la nenea. Şi dumneta, frate, să facĭ contăşul neaneĭ din postav č-am trimis; şi în grabă mă rog de răspuns deplin, şi de la dumneta, şi de la cumnatul, şi de la neane, deplin. Şi iarăşĭ fiĭ dumneata sănătos.

Fratele dumitale: Fevruarie 27.

Ion Med.

[1] Din Botoşanĭ: ţinea pe Paraschiva, sora luĭ Ioan.

Frate, cu bună socoteală să-m răspundzĭ în grabă şi deplin.

[Pe margene:] Frate, acest Rus căzac, ce aĭ acolo rob, trimiti-mi-l aice la mine, căndu a veni dumnealuĭ Vel Post., şi dumnealuĭ, pentru voia mea, îĭ va purta de grijă şi, č-a cheltui cu dănsul, cu mulţămită îĭ voĭ plăti. Aşea să dzicĭ dumisale, şi să mi-l trimiţĭ cu bună samă [1].

II.

Hs. văscărst [Hristos a înviat!].

† Iubite frate, cu frăţească sănătate mă 'nchin dumitale şi-ţĭ poftescu de la milostivul Dumnăzăŭ întriaga şi fericita sănătate. Frăţasca scrisoare dumitale am luat, şi de sănătatea dumitale m'am bucurat. Am înţăles si căt însămnează de răndul dumitale şi a negoţuluĭ de boĭ; pentru care eŭ maĭ mult a-ţĭ scrie n'am, făr' căt tot lucrul şi chiverniseala rămăne în sama dumitale, ca să te porţĭ înţălepţeaşte şi cu bună chibzuială, ca să cunoscu şi eŭ şi dumneata sporiul neguţitorieĭ din ostaniąla dumitale. Iată dar, pe cuvîntul dumitale, osăbit deča mie de leĭ ce ţ'am trimis cu dumnealuĭ Vasilachi Saigiul, ţ'am maĭ adaos şi alţĭ 500 leĭ, care fac 3 pungĭ de banĭ, ca să poţĭ cumpăra şi stupĭ şi cărdul boilor deplin. Orănduit-am şi cumnatųluĭ Andronachi 2 pungĭ de banĭ, care banĭ veţĭ lua de la dumnealuĭ Vel Vamăş, cumnatul Ianacachi, de vreme c'am scris la Măria Sa Vodă să i să dia dumisale acele 3 pungĭ de banĭ, adecă una în sama dumitale şi 2 pungĭ în datorie cumnatuluĭ Andronachi, şi îndată să mi să trimiţă zapisul în şese lunĭ vadeaoa, pe pungă de lună cîte 5 leĭ dobăndă, face peste tot 5 pungĭ de banĭ. Decĭ socotiţĭ pentru Dumnăzăŭ, să vă fie lucrul de cinste şi curat lămurit, făr' de nicĭun cuvăntu şi făr' de nicĭo smintială. Dumneata trebue de ačasta dată să te alcătueştĭ binişor, cu bună socotială şi cu osărdie mare la slujbele MărieĭSale luĭ Vodă, acolo la acia Căpitănie, de vreme că şi tărgul Sireatiuluĭ, precum mi-aŭ scris Măria Sa Vodă, în sama dumitale va fi [*şters:* în sama dumitale],

[1] Cf. *Documentele Callimachi,* I, pp. LVI-VII.

şi veĭ fi slujbaş totdeauna acolo, la Ţinutul Suceaviĭ. Deci să te foarte chibzueştĭ, cu bună dreptate, la toate, ca să poţĭ eşi cu cinste la altă dregătorie maĭ mare, şi, pentru neguţitorie, acolea că[m]ppiĭ şi apele foarte daŭ măna, şi, fiindu săngur, fără soţie, socotescu că-ţĭ va fi îndămănă, şi, iarăş, pe urmă, s'a maĭ socoti pentru chiverniseala dumitale.

Imĭ scrie Măria Sa Vodă şi pentru moşie, să-ţĭ cauţĭ gĭudecata după dreas[e] ce'ĭ avea, şi dumisale luĭ vt. Logofăt am scris pentru voia dumitale, şi 2 basmale i-am trimis peşcheş maĭ dăunădzĭ, şi nedejduescu că-ĭ avea dreptate. Oameniĭ care aĭ la slujbe, să nu fie furĭ şi čocotniţĭ[1] beţivĭ, şi şi la neguţitorie să-ţĭ cauţĭ oamenĭ puţinĭ şi bunĭ. Aceste toate ţi le aduc minte, fărtate, ca să fiĭ pururea la toate cu ochiĭ prea deşchiş, cu bună dreptate şi cu frica luĭ Dumnezăŭ. Cumnatul Andronachi să puia şi chizeşĭ pre cine'ţĭ socoti, în zapis, şi să aibu răspuns la toate deplin. Şi dumisale neaniĭ cu plecăciune mă 'nchin, şi sărut măna dumisale. Şi de căte am trimes dumisale să aĭ răspuns deplin de la dumnealuĭ pe izvod. Şi mila luĭ Dumnezăŭ fie pururea cu dumneavoastră. Pentru cumnatul Ursuleţu[2] încă mi să adivereşti Măria Sa Vodă prea bine. Fratele dumitale :

Ion Md.

U Ţarigrad, Maĭ 10.

[Pe margene :] Frate, veĭ şti că cu cumpăratul roabelor de slujba casiĭ nu ne putemu geoi (?)[3], č-am socotit să-ţĭ scriŭ, doar mi-aĭ putè înseama 2 copile sărace, ca de zeci, doisprece aĭ de vărstă, însă [să] fie curăţele; de nu s'or putè afla sărace[4], fie şi cu mamă; şi aicĭ le ţinem prea bine şi 'mbrăcate şi podobite, apoĭ le şi mărităm. Ştiŭ că, dacă-ĭ sili, le'ĭ afla, şi-ţĭ va fi cu mare mulţămită de spre Raliţa[5]. Vorbeşte, şi cu cumnaţiĭ, şi cu Paraschiva, şi cu Maria, pentru ačasta.

[1] Ciocotnicĭ, ciocoĭ

[2] Soţul Marieĭ.

[3] În Xenopol; *nevoi.*

[4] Orfane.

[5] Soţia sa.

Can cu lesne nu l[e] daŭ părinţiĭ păn' pe aice, la Ţarigrad; dar Ţarigradul iată-l-ăĭ o palmă de loc de la Gălaţĭ: cu corabiia în treĭ dzile or sosi aicĭ. Gĭurueşte şi ceva bacşiş ca să le poţĭ îndemna, şi. cu vreme, veĭ avea mulţămită şi de la dănşiĭ, şi mie mi-ĭ face prea bună slujbă. Şi să aibu răspuns, ca să scriŭ la Vameşul de la Gălaţĭ să-ĭ fie aminte, cănd le'ĭ trimite, să le poarte de grijă şi se mi le trimiţĭ.

Alta, frate, îmĭ trebuescu o sută de jderĭ, şi să-ţĭ fie aminte să-mĭ scriĭ căte căt l'eĭ putè cumpăra jderul acolo la ţară, la munte, şi ţ'oĭ orăndui baniĭ de-ĭ veĭ plăti.

Frate, căte vr'odată cercetează de la ţară, la socru-mieu, căte cu ceva untu, brăndză proaspătă, găinĭ ca dea acele, că aşè să cade.

Copilele, Ţiganci să nu fie, ci Moldovence, aŭ corcite. Să-mĭ scriĭ pentru 100 jderĭ, să-ţĭ trimiţu baniĭ; de-ĭ veĭ plăti înnainte, îĭ lua eftin.

Alta, veĭ şti că, cu mila luĭ Dumnăzăŭ, Ţănutul Hotinuluĭ l-aŭ dat stăpăniĭ în sama Mării Sale luĭ Vodă, şi caută de avem acolo la Nistru nescareva moşiĭ, aŭ despre Mihuleţ, să le cercĭ[1].

III.

Iubite frate, dumneata Vel Ban, multă şi fericită sănătate poftescu dumitale de la mila luĭ Dumnăzăŭ. 2 frăţăştĭ scrisorĭ a dumitale, cu venire Mărieĭ Sale Domnuluĭ am luat, şi foarte ni-am bucurat cu toţiĭ de buna şi poftita sănătate dumilor voastre. Am înţăles toate şi amanetul, adecă făcliĭ şi pînză, nĭ-aŭ venit; aşteptăm şi ceialaltă zaherè cu corabie, care păn' astăzĭ nu ni-aŭ venit. Toată povestia rămăşiţiĭ cu care ti-aŭ năpăstuit Anania, am înţăles din scrisorile dumitale. Ce, ačasta fiind o năpaste, iată mi s'aŭ adeverit dumnealuĭ Păh. Nicolachi să ţi să rădice, să aibĭ pace; aşè nădejduescu, de vreme că şi Mării Sale luĭ Vodă cu rugă-

[1] Scrisoarea e din 1740. V. *ibid*, pp LVII-LX.

minte am scris. Decĭ dumneata, frate, şi pentru rămăşiţa ačásta şi pentru alalte trebuinţă toate, nu numaĭ a dumitale, ce şi a surorilor noastre, veĭ nĭzui la dumnealuĭ Păh. şi dumnealuĭ Post., şi ţi s'or isprăvi toate. Şi, frate, să te săleştĭ şi pentru chiverniseala cumnatuluĭ Andronachi să să puia la o cale cu dumnealuĭ Păh. la toate, şi pentru toate mi s'aŭ adeverit cu bună samă. Un copil ce mi-aŭ scris soară-noastră Marie, să săleştĭ să-ĭ curteneştĭ la Măria Sa Vodă prin mijlocire dumilorsale. Testamenturile bucatelor mele şi a suroriĭ Maria s'or înnoi, de nu s'aŭ înnoit păn' acmù. Te poftesc, frate, şi pentru Marie, să rămăe odihnită, preacum la toate isprăvile acèste am luat deplină adeverinţă. Şi după isprăvile aceste să aibu în ştiinţă, iarăş prin mijlocul acestor boiarĭ, fraţiĭ, cu scrisoare dumitale şi căte bucate şi căţĭ stupĭ veĭ să puĭ estimpu în iărnatic.

Raliţa şi fii noştri, şi ginerele Gligoraşco [1], să 'nchină toţĭ dumilor-voastre cu bună sănătate, şi dumisale cumnateĭ Băneaseĭ. Acele ce-mĭ însămneazĭ pentru şverturĭ, baniĭ dumitale, ce ni-aŭ luat Iordachi Post., voĭ cerca, şi iarăş te voĭ înştiinţa. Şi mila luĭ Dumnezeŭ cu dumneavoastră cu toţĭ.

Fratele dumitale:

Oct. 13 [1749]. *Ion Vel Terz[iman]*.

[Pe V-o, o însemnare de vedre şi cumpărătură, precum şi «poloboacele».]

IV.

Iubite frate Vel Ban, sănătate fericită poftescu dumitale împreună cu cinstita casa-ţ de la mila luĭ Dumnăzăŭ; şi noĭ cu toţiĭ lăudăm numele Svinţii Sale, ne aflăm sănătoşĭ. Fac ştire dumitale pentru Vasilie, sluga dumitale, că erĭ, în 21 aceştiĭ lunĭ, ţi l-am trimis cu carăle gospod, să vie pe la Bucureaştĭ, că într'alt chip nu să putea. Cu carele ţ'am trimis într'un sepet căt am cumpărat pentru trebuinţa

[1] Vlastò

dumitale, şi alt n'aŭ lipsăt din căt scriĭ în izvod, făr' căt heresteia. care ţi l-oĭ trimite pe Mare cu Anton Sacăzlăuĭ[1], negustoraş, care va purcede, zice, după Bobotează. Vasilia mi-aŭ zis şi de o şea turčască, ce şi aciia şi, de oĭ putè, şi vr'un zembul de orezu, am scris la Vel Post. muntenescu, pentru Vasilie, sosăndu la Bucureaştĭ, să-l trimiţă la Focşeanĭ. Am scris şi dumisale Vel Post. Antiohi[2] să scrie Starosteluĭ de Focşeanĭ să-ĭ dia căruţ de olac, să vie făr' cheltuială la Eş, şi acolo-ĭ veaĭ cerca dumneata. I-am dat şi de cheltuială de agĭuns, şi i-am cumpărat şi blană, şi iapăngè, şi altă ce i-aŭ maĭ trebuit, şi nu poate să să jeluiască de raiat ce i-am făcut; eŭ trebuia să mă jeluescu, că m'aŭ ţinut putinile, toată putina cîte 20 de leĭ; decĭ foarte scumpă ţă-ĭ zahariaoa, maĭ scumpă decăt jăcniţa luĭ Sv. Ghiorghie; ce, de-om fi cu viaţă, de primăvară ţ'oĭ trimite maĭ lămurit izvod anume, şi te veĭ chivernisi ca să plătiască navlonul corabii acolo, din venitul acela. Că, dacă este să o plătescu eŭ, nu-mĭ trebuia nicĭo zaharea; maĭ cu folos mi-a fi să o vindzĭ acolo şi să-mĭ vie baniĭ.

Izvodul de cumpărătura acelor mărunţişurĭ a dumitale este grecescu, cu slova gramaticuluĭ mieŭ, şi pune să ţi-l prefacă, ca să înţălegĭ căţĭ banĭ aŭ trecut de la mine daţĭ. Raliţa vi să 'nchină cu sănătate, ş'aŭ trimis dumisale Băneaseĭ o părechi de năfrămĭ de obraz şi zece săponurĭ de moscu; aŭ trimis şi surorilor căte o deghermia de iaminiia, şi pofteşte să le trimiţĭ peşcheşul. Pănză lipoverască[3] pofteşte de trebuinţa roabelor de primăvară. Păn' acmù te'ĭ fi măntuit şi dumneata de slujba coniţiĭ, şi să-m scriĭ č-aĭ maĭ cumpărat pentru trebuinţa săliştiĭ, şi vorbeşti cu dumnealuĭ Vel Post. să-ţ facă carte pentru dobitoacele oamenilor streinĭ, după obiceiŭ, precum şi eŭ i-am scris.

Ačasta, frate, şi fiţĭ dumneavoastră sănătoş.

Fratele domitale: Dechem. 24 [1740].

Ion Vel Terziman.

[1] Chiotul.
[2] Carageà.
[3] Lipovenească ?

Sv[ă]ntul Crăčun, şi la anul cu sănătate şi voia bună.

30 leĭ pol şi para una am dat maĭ mult, precum arată în izvod. [Scris de altă mînă.]

[În margene:] Un brăŭ, ce m'aŭ zis Vasilie, de matasă, încă am trimis dumitale, tot puse în săpet.

V.

Iubit[e] frate, cu frăţască sănătate mă 'nchin dumitale şi gĭupăneasiĭ dumitale, cumnatiĭ Băneasiĭ. Frăţasca scrisoare dumitale am luat, şi foarte m'am bucurat de sănătatea dumiĭor-voastre; căt îm însămneazĭ, am înţăles. Pe cuvăntul dumitale, iată am orănduit cu poliţă la dumnealuĭ Vel Post. să-ţ dia o pungă de banĭ, patru sute leĭ, să-ţ fie de cumpărătur' a 2 pluguri de boĭ şi dzeci saŭ doaspredzeace vacĭ cu viţăĭ, eftine fiindu vitele acmù la ačastă vreme a văcărituluĭ; pentru care nicĭ eŭ nu ţ'am întărdziat cu baniĭ. Şi, preacum aĭ socotit, acolea, la acè moşiia aĭ mănăstiriĭ[1] să aşedzĭ odaia[2] acmù în graba, ca să nu triacă vreame a sămănăturiĭ, grăŭ, orzu şi cevaş mălaĭ pentru pasirĭ; şi eŭ îm voĭ isprăvi de la Măria Sa Vodă o carte de scuteală de 20 argaţĭ. Fă dumneata şi o prisacă de 50 stupĭ, nu maĭ mulţĭ de ačastă dată, şi orănduеşte un om harnic şi cu dreptate. Iar ča sută de leĭ ce prisoseaşte, să o ţiĭ bine, că este să-ţĭ trimiţu una din cele 2 copile ce mi-aĭ trimis în aniĭ trecuţĭ, anume Ileana, care aŭ dorit maĭ multu de măritat decăt de pămăntul patrii, că acole nu ştiŭ la ce să vor grăbi să vie; ce noĭ i-am făcut voia şi, venind după duş *(sic!)* acolea la dumneavoastră, fiindu din cecitu *(sic)* ciracul dumitale, poftim pe dumneaiaĭ cumnata[3] să-ĭ afle un voinic, can cu ochiĭ deşchiş, să-ĭ dè căte odată şi peste ochĭ, că-ĭ can şăgùia copila, şi cu ača sută de leĭ să o căsătoriţĭ [cu] ciracul. Cu agrălăcul domneascu, peste cincĭ, şese dzile voĭ trimite un pablin cu fir pentru nepoatele noastre, fiicile du-

[1] Doamneĭ, lîngă Botoşanĭ.

[2] De vite.

[3] Maria, soţia luĭ Dumitraşcu.

mitale, care îl veĭ lua dumneta de la cucona Zoiţa Comisoĭa, care foarte să laudă cu dumneavoastră. Pentru vorova logodniĭ cu dumnealuĭ Pah. Vasilachi, foarte bine mi-aŭ părut, şi i-ĭ can peste mănă a lua în casă cuconul dumisale, nu pentru cheltuiala, ci pentru primejdiia ciumiĭ, care nu lipseşte aice maĭ în toţ aniĭ, şi Dumnăzăŭ ştie cu câtă frică petrecem pentru aĭ noştri, ce pentru voia dumitale şi a dumisale Păh. om priimi ačastă poftă. Atăta acmù, şi mila luĭ Dumnăzăŭ fie cu dumneavoastră pururea.

Martie 17 [1750].

Fratele dumitale:

Ion Vel Terziman.

Ce cu numele dumitale să fie ača odaia pentru şi ča deapoĭ, adecă păn' mă trăeşte Dumnăzăŭ în viaţă, bine; iar, după viaţă, frate, de m'a milui Svinţiia Sa cu nasleadnic din fii mieĭ, prea bine; iar, întămplăndu-să altul a vria să puia măna pe odaia č-aŭ fost a Terzimanuluĭ, deci ačasta socotind, frate, nu numaĭ dumitale să rămăia, şi cu socoteală, făr' sunet şi făr de nume mare.

[Pe margene:] Iubite frate, pentru trebuinţa ačasta a odăiĭ, te veĭ vorovi şi cu dumnealuĭ Vel Post., ca să aibă dumnealuĭ grija cărţilor domneştĭ de scutială, după cum mi'ĭ însămnat dumneata însuţĭ (?). Frate, nu face sunet mare, ca să nu paia că voĭ să rădic vr'o căşlă ş'oĭ face pagubă ţărăĭ [1].

VI.

Cinstite şi iubite frate, multă şi fericită sănătate poftescu dum. de la mila luĭ Dumnăzeŭ, să te păzască milostivul Dumnăzăŭ cu toată frăţasca casa dumitale. Noĭ toţiĭ încă nĭ aflăm sănătoşĭ.

Zahareao aŭ venit bine cu Oprişan, însă prea tărzăŭ, adecă după c-am întrat în postu, şi la căşlegĭ; brăndza şi untul pentru trebuinţa casiĭ am cumpărat cu banĭ; inul l-aĭ uitat, aşijdere şi saria; slănina, pastrama, orzu pisat, aşij-

[1] Cf. *l. c.*, pp LIX-LXI.

dire; ce aceste de primăvară săleşte să le trimiţĭ, că amantire nu-ĭ pot întra în voia Raliţiĭ.

Din 2 scrisorĭ a dumitale ce mĭ-aĭ trimis: una pe uscat cu un neguţător şi alta cu Oprişanu, am înţăles de rândul dumilorvoastre, apoĭ pe urmă, la Ghen., am audzit schimbarea dumitale din Bănie, şi m'am can oţărăt, dar, socotind că Măria Sa Vodă cu altŭ chip te va măngăi[a], nu te măhni; voios să fiĭ, rugăndu Dumnăzău pentru bună-starea Mării Sale, că, de spre mine, iubite frate, nicĭ ca cum uitat nu veĭ fi. Şi, de nu s'a putè de ačastă dată altă boerie, voĭ sili cu rugăminte să ţi să dia un Ţinut cu isprăvnicii, č-a socoti Măriia Sa, să-ţ fie de folosul casiĭ.

Alta, iubite frate, scriindu-mĭ dumneata cum că aĭ însămat o samă de oi, iat' c'am însămat şi eu de aice un om de treabă, gelep, om drept şi cu chizeaş, care ştie rĕndu aceştiĭ neguţitoriĭ prea bine; se chiamă Iovan Silistrili[1], cu care ni-am însoţit cu zapis, ca, venind acolo la dumneata, cu oile č-a găsi gata la dumneata şi oile c-a cumpăra, să facă şese miĭ de oĭ bune, alease, hargè de Stambol. Căruial i-am dat acmù o mie de leĭ; aŭ pus şi el o mie de leĭ aĭ săĭ, sărmeiaoa şi osteneala č-a face, să fie părtaş la dobăndă întocma cu noĭ, aşè ni-ĭ tocmala cu dănsul. I-am dat pe mănă şi scrisoare la Măria Sa Vodă de la boiariĭ de aice, ca să .i să facă agĭutor la toate trebuinţăle luĭ, şi, trebuindu-ĭ vr'o mie de leĭ, să i să dia de la Domnie, şi, venindu-ĭ răvaşul aice, oĭ da baniĭ aice, la boi 'ĭ capichehaialele Mării Sale; osăbit de aceştĭ, trebuindu-ĭ şi alţĭ banĭ, aflaţĭ acole, cu mijlocirea dumitale, şi, trimiţăndu-mi-să şi aciia poliţa, eŭ aicĭ oĭ da baniĭ ca să să pliniască şas[e] miĭ de oĭ, şi, venindu cu sănătate la S[fe]ti Dimitri, să să văndză, de a vrea Dumnădzăŭ, cu bun preţu, şi č-a fi partia dumitale ţ'a veni la mănă cu bună şi curată socoteală. Decĭ, venindu la dumneata, veţĭ vorbi, şi te'ĭ nevoi, frate, la triaba ačasta, că el îş va alege care oĭ va socoti a fi de trebuinţa de aice; şi să vă feriţĭ de vr'o smintială, că la ačasta cu cheltuială va fi, cĭ el vine acolea cu. čobaniĭ

[1] De Silistra.

săĭ şi cu chehaialele[1], şi, de-a milui Dumnăzăŭ să sporim cu dobăndă bună estimpu, la anul cu sănătate, li-om face îndoitia. Dumneata pentru toate veĭ vorbi cu dănsul, şi cu mijlociria dumitale să să facă cumpărătura eftină, şi, la vreme, să purčagă cu turmele către Dunăre. Decĭ, frate, să fiţĭ cu ochiĭ deşchiş, mă rog, că eŭ pe dzisa dumitale m'am apucat de aĉastă triabă. Căndu a vria să-m scrie, să-ş dea carte în plicul gospod, la măna dumnealuĭ Vel Post., şi mi-a veni făr' greş. Dumneata nu trebuia să-m scriĭ, iar el, preacum va sluji trebuinţa, să-m scrie; însă sunet nu voĭ să să facă cu numele mieŭ, ci să să numască el cumpărător şi neguţător turmelor. Pentru Ioniţă Armaşul mi s'aŭ gĭuruit o boiarie aşijdere, şi pintru cumnatul Şet[rariulŭ] Andronache, Vorniciia Cămpulunguluĭ cu bună samă. Am luat şi a dumisale carte şi a suroriĭ, şi Dumnăzăŭ să le trimiţă sănătate. Pe Oprişan îl voĭ trimite, acmù, la Mart, iarăş cu corabiia să vie, şi am gătit pentru dumneavoastră une şi alte de trebuinţa casăĭ; neşte pecetluiturĭ a rămăşiţiĭ ce mi-aĭ trimis, le-am trimis şi eŭ la Bucureştĭ, ca să să arate Mării Sale luĭ Costantin-Vodă[2], şi aşteptu răspunsul; neşte zapisea a venituluĭ Bănii ţi li-oĭ trimite cu Oprişan. Raliţa şi toţ fii noştri vi să 'nchină cu sănătate, şi dumisale cumnatiĭ, şi surorilor, şi mila luĭ Dumnăzăŭ pururea cu dumneavoastră!

Fratele dumitale: Mart 9, 1757.

Ion Vel Terziman.

Frate, am trebuinţă de o mie şi cincĭ sute de ocă de lănă spălată, opărită, şi de primăvară să să puia făr' greş la corabie, să-m vie la vreme[3].

VII.

Cinstit şi iubite frate, multă şă fericită sănătate poftesc dumitale de la mila luĭ Dumnezăŭ, cu toată frăţasca casa

[1] Vechiliĭ.
[2] Mavrocordat.
[3] Cf. *ibid.*, II, p. XV şi urm.

dumitale. Noĭ toţ încă ne aflăm sănătoşĭ. Zahireaoa aŭ venit bine iarăş, tot cu Oprişan; dar mi s'aŭ jăluit că nu-ĭ prè cruţăm bătrîneţăle, că şi an tot el aŭ venit. L-am măngăet însă că să va face Căpitan[1] la Ropce. Săleşte dar şi dumneata, frate, ca să să facă la locul luĭ, ca să-ş odihnească bătrăneţeale. Ti-am scăpat şi de sila luĭ Costantin Voevod[2], şi am luat scrisorile di la părinţăĭ esfitminiţ[3], precum şi zapisul de danie, cu iscălitura dumitale, care l-aŭ rupt însuş părintele Thesalonic[4], cărue trebui să-ĭ mulţămeştĭ, trimeţăndu-ĭ macar o putină de miere de Vasluĭ şi câţva caşcavalĭ de munte. Stăpăneşti de acum în pace livada, şi n'aĭ niciо grijă, căcĭ şi la Patrierşie cunosc pe Costantin Voevod, că aŭ vrut să facă pomană[5] cu colacĭ străinĭ. Dar, cu toate aceste, la mănăstire tot am maĭ dat una sută cinzăcĭ leĭ şi nişte veşminte, care le-am triimes cu părinţăĭ esfitmeniţĭ, ca să nu le maĭ rămăe cuvănt. Pentru dumneta, am purtare de grijă, că ţ'aş fi scris maĭ mult, dară să grăbè călăraşul, dar ţ'oĭ scrie cu al doile călăraş. Înştiinţază-mă şi dumneta pentru odae noastră, cum merge. Raliţa şi toţĭ fii noştri vi să închină cu sănătate, şi surorilor, şi dumisale cumnateĭ, şi mila luĭ Dumnezăŭ împreună cu dumneavoastre!

Oct. 10.

Fratele dumitale:

Ioan Vel Terzăman[6].

Din cuvănt în cuvănt posleduindu-să, şi, fiind întocma după cel adivărat, l-am încredinţat.

Balş Vel Logft. '818, Ghenr. 17.

---

[1] De poştă.
[2] Racoviţă.
[3] De la mănăstirea Esphigmenos, de la Athos.
[4] Gavriil, Mitropolit de Salonic, fratele lor.
[5] La Mănăstirea Doamneĭ, închinată Athosuluĭ.
[6] V. *ibid.*, I, pp. LXXXVI-VIII. Cf. II, p. 43-56.

II.

DOUĂ ACTE PRIVITOARE LA ALEXANDRU CALLIMACHI DIN STĂNCEŞTĬ.

I.

Prè-Înnălţate Doamne,

Dumnealuĭ Agą Aleco Grecianu, înŭ vreme ci mă aflamu la Botoşănĭ, prinŭ jaloba ci aŭ datŭ cătră Innălţime Tà, aŭ arătatŭ că s'ar fi asuprindŭ de cătră mine, la moşiia dum[isa]le Tăuteştiĭ, şi, dinŭ poronca Innălţimiĭ Tali, s'aŭ săcvestruitŭ rădiulŭ acelŭ ci-lŭ pretenderisăşte dum[nea]luĭ, cumŭ şi nişte fînŭ. Şi, fiindcă eŭ acumŭ mă aflu înŭ pretenţie de cătră lăcuitoriĭ aceĭ ci ş'aŭ făcutŭ acelŭ fînŭ, mă rogŭ Innălţimiĭ Tali să fii poroncă a să înfăţişă *(sic)* pricina aciasta înŭ cercetare luminatuluĭ Divanŭ, şi va fi spre pomenire.

A Innălţimiĭ Tali

prè-

plecată

slugă :

Alecu Calimahŭ Vor[*ni*]*cŭ.*

[In dos,:] Dum[nealu]ĭ Velŭ Vornicu de aprozĭ să înfăţoşăzi pricina aĉasta înnaintea dumn[ea]lorŭ veliţilorŭ boerĭ.

1820, Ghenarŭ 24.

Costandinŭ Velŭ Logofătŭ.

No. 1268.

[Pe V-o:] Jaloba dinŭ 1820.

II.

Noĭ Mihailŭ Grigorìu Suţulŭ Voevodŭ, cu mila luĭ Dumnezăŭ Domnu Ţăriĭ Moldavvieĭ.

Cinst. şi credincĭosŭ boeriulŭ Domnieĭ Mele, dum. Costache Conache Velŭ Vor[ni]cŭ, sănătate.

Pentru pricina de hotaru ce iaste între moşiia Tăuteştiĭ, a dum. Agăĭ Alexandru Grecĭanulŭ şi între moşiia Mărzăştiĭ, a dum[nea]luĭ Velŭ Vor[ni]cŭ Alexandru Calimahŭ, care moşiĭ sintŭ la Ţănutulu Eşiĭ, întrăndŭ înŭ cercetare dum[nealorŭ] veliţălorŭ boerĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, dinŭ scrisorile ce s'aŭ văzut, s'aŭ dovedit că dispărţăre între aceste doĭ moşiĭ iaste drumulŭ mare, adecă dintr'unŭ ispisocu dinŭ 7176 [1667], Noemvrie 4, de la Domnulŭ Ilieşŭ Alexandru Voevodŭ, pe o bucată de locŭ dinŭ hotarulŭ tărguluĭ Eşiĭ, ĉ-aŭ fostu a luĭ Enache Sulgerŭ şi acumŭ iaste a mănăstiriĭ Trisfetitelorŭ, arătăndu că aŭ începutŭ hotarulŭ de lăngă Măgură, dinŭ drumulŭ celŭ mare, pe la unŭ stălpu de piiatră, unde să înpreună hotarulŭ tărguluĭ cu a Rufenilorŭ şi a Mărzăştiloru, cumu şi dintr'o mărturie hotarnică ce iaste pe moşiia Rufeniĭ a numiteĭ mănăstirĭ, ce arată dintr'unu rădiu ce să chiamă Măgura, pe dinŭ gĭosŭ de vie, alăture unde au fostŭ prisaca Cupariuluĭ, adecă totŭ aceliaşĭ sămne, unindŭ-să cu ispisoculŭ arătat; aşăjdere şi colţulŭ Mărzăştiloru i a Tăuteştilorŭ, dispre moşiia Sirbiĭ saŭ Păşcaniĭ, ce să numeşte acumŭ Zahorna, iarăşĭ s'aŭ dovedit, dintr'o scrisoare de danie cătră mănăstire Golie, pentru o bucată de locŭ, Sirbiĭ saŭ Păşcaniĭ (care acumŭ să stăpăneşte de clironomiĭ săvărşătuluĭ Costandinŭ Botezatulu), că iaste o movilіţă înŭ margine drumuluĭ celuĭ mare dispre Apusŭ.

După care sămne s'aŭ priimit amăndoĭ părţile ca să fie despărţăre drumulŭ mare, atăta-ĭ numaĭ ca la dispărţăre Tăuteştilorŭ de cătră Mărzăştĭ să fie drumulŭ celŭ mare cumŭ s'aŭ zisŭ după cuprindere ispisoculuĭ arătatŭ dinŭ 7176, iarŭ la dispărţire Rufenilorŭ de cătră Mărzăştĭ să va urmă după hotarnica Rufenilorŭ ce să arată maĭ susŭ, adecă

pe dinu gîosŭ de vie, alăture unde aŭ fostŭ prisaca Cupariuluĭ.

Dreptŭ aceia, spre a să dovedi arătatele sămne, Domniia Mè te orănduimŭ pe dumn[eata] ca, înpreună cu dumn[ealuĭ] Velŭ Vor[ni]cŭ Andronache Donič, cę s'aŭ orănduitŭ dinŭ parte dumisale Agăĭ Grečanulŭ, să mergețĭ la fața loculuĭ şi, înŭ ființa amăndurora părțile, a vechiluluĭ dinŭ parte numiteĭ mănăstirĭ şi a clironomuluĭ săvărşătuluĭ Botezatulŭ, să facețĭ foarte cu amăruntulŭ cercetari după scrisorile arătate, ca să să dovediască toate sămnele arătate şi drumulŭ celŭ mari, şi, pe unde va cere trebuința, să statornicițĭ şi pietre-hotară, dăndŭ şi mărturiĭ la amăndoî părțăle, ca să li să urmezi stăpănire fără pricinuire.

1820, Iuli 25.

Velŭ Logofătŭ.

(Pecete roşie din 1819.)

III.

ACTE PRIVITOARE LA URMAŞII LUĬ ŞERBAN CANANĂŬ.

I.

Suretŭ după izvodulŭ de zăstre, dinŭ 1798, Fevr. 25.

Leĭ,	banĭ.	
		O icoană ferecată.
12.500	—	Adică doăsprezici miĭ cincĭ sute leĭ, banĭ gata.
2.500		gĭuvaerurĭ, preţăluindu-se:
		4 rănduri strai.
		30 epi cu mănzu, cu doĭ armăsarĭ.
		30 vacĭ cu viţăĭ, cu doĭ buhaĭ.
		20 boĭ.
		300 oĭ cu mei lorŭ.
		1 părechе paftale aurŭ.
15.000	—	

Cĭ-aŭ luatŭ:

10.022 — aŭ luatŭ banĭ răndurĭ, însă:

Leĭ	
2.000	după nuntă, de la Petrovič; 97, Iuni 6.
3.500	înŭ 500 galbinĭ; 98, Martŭ 30.
100	la cămpu.
800	1 moşie Boteştiĭ.
2.000	tijŭ de la Petrovič; 98, Dechv. 20.
1.000	1 moşie Buzne de la Banu Costache Sturza.
400	mărgăritarŭ, cestea Jidv. ca faţă.

300 unŭ inelŭ brilantŭ, prinŭ Hagi Manole.
237 1 părecbe cerceĭ.
15 1 inelŭ bălas, ce l-aŭ cumpăratŭ, găsitŭ de Hasnăşŭ.
170 2 inele.

10.022
1 icoană ferecată.
4 rânduri straia.
30 epi tretene, cu doĭ armăsarĭ.
30 vacĭ, cu doĭ buhaĭ i cu viţăi lorŭ.
20 boĭ.
250 oĭ, cu mei lorŭ, cu berbecĭ i cărlanĭ şi capre, carele piste totŭ facu 500 capete.

4.978 ce amŭ să maĭ eŭ:

Leĭ

3.600 banĭ, dinŭ 12.500 leĭ, după cuprindere izvoduluĭ.
1.378 banĭ, di pi giuvaerurĭ, care nu s'aŭ înplinitŭ, dinŭ 2.500 leĭ.

4.978
28 vite pripaşiĭ, a doĭzăcĭ şi optŭ epi cu mânzu,
100 capete oĭ.
o părecbe paftale aurŭ.

15.000

2.550 dobânzile baniloru, însă:

350 dobânda pe 3.500 leĭ, înŭ 500 galbinĭ, ce mi i-aŭ datŭ la anulŭ 98, Martŭ 30.
810 dobânda pe 3.600 leĭ, înŭ doĭ anĭ, 3 lunĭ, la zăci leĭ unulŭ leŭ.
840 dobânda la 2,500 leĭ pe 2 anĭ, cu carte dumis. Spatarŭ Şărbanŭ, pe care banĭ îĭ rădică de la dum. Vist. Iordache Rosetŭ, de la 97, Octv. 9, şi nu i-aŭ datŭ.
252 dobânda pe 1.500 leĭ, ce rădicŭ tijŭ cu cartea dumis. de la Spat. Luchi, dinŭ 98, Iuni 10, şi nu i-aŭ datŭ.

	300 dobănda pe 2.000 leĭ de la Petrovič, pe unŭ anŭ, 6 lunĭ, dinŭ 97, Iunii 6, și pănŭ [la] 98, Dechv. 20.
	2.552
4.978	capetele și cu baniĭ gĭuvaerurilorŭ, precumŭ maĭ susŭ să arată.
2.552	dobănzile banilorŭ, precumŭ să arată maĭ susŭ, după cărțile dum. Spat. Șarbanŭ.
280	1 păreche pattale, carele nu s'aŭ datŭ.
	28 vite pripașiĭ, a doĭzăcĭ și optu epe cu mănzu.
	100 capete oĭ.
7.810	Adică șăptea miĭ optŭ sute zăci leĭ, cariĭ sintŭ să să răspundă de dum[nealu]ĭ Spat. Șarbanŭ Cananò, osăbitŭ de vitele ce să arată[1].

II.

Noĭ Scarlatu Alexandru Calimahŭ Voevodu, cu mila luĭ Dumnezăŭ Domnu Țări Moldovveĭ.

Cătră mazălĭ, ruptașĭ, vorniceĭ și cătră toțĭ lăcuitoriĭ de la Țănutulŭ Botoșaniĭ. Vi să dă în știre că, socotindŭ Domniia Mè, la Țănutulŭ acela de la 15 Martŭ s'aŭ rănduitŭ Vornicu pe dum[nea]luĭ Spat. Ianculŭ Cănanoŭ, înŭ loculŭ dumis. Spat. Theodorŭ Edinzaadè, ca să fie d'inpreună cu dum[nea]luĭ Comisulŭ Alecu Raletu, care; după poronca și povățuire Domnii Mele, și după legătura hrisovuluĭ și alcătuire prinŭ ponturĭ ci săntŭ pentru urmare ispravnicilorŭ săntŭ îndatorațĭ a avè cè maĭ întăĭ îngrijire pentru bună statorniciia voastră, ascultăndŭ înŭ toată vreme jalobile și cererile voastre și înlesnindu-vă pè fiișticare cu căzutile dreptățĭ, făr' să vi să pricinuiască cè maĭ puțănă asuprire saŭ strămbătate. Să mergițĭ darŭ cu slobozănie, să le facițĭ arătare pentru pricinile voastre, și dum[nea]lorŭ, după datorie, nu vorŭ lipsă de a vă faci întru toate punire la cale. Să vă arătațĭ însă și voĭ cu toată supunire și ascultare că-

[1] Un resumat în voĭ. XVI, pp. 88 9.— Originalul la mine.

tră dum[nea]lorŭ la cele ce dinŭ poronca Domnii Mele vorŭ avè a săvărşi înŭ Ţănutulŭ acela, spre a nu să da vre unŭ cusur, ştiutŭ fiindu-vă că pe aceĭ ce să vorŭ arăta cu nesupunire şi înprotivă următorĭ, aŭ voe dum[nea]lorŭ, de vorŭ fi dinŭ rănduiala mazălilorŭ, să-ĭ pue în butucĭ şi să-ĭ trimată aič cu înştiinţare dumilorsali, spre a-şĭ lua căzuta certare. Iarŭ pe ruptaşĭ şi alţăĭ să-ĭ certe acolò, după vina lorŭ, spre pilda şi altora. Şi, dacă veţĭ cunoaşte despre dum[nea]lorŭ dregătoriĭ saŭ despre oaminiĭ dum[nea]lorŭ vre-o strămbătate saŭ asuprire, să veniţĭ îndată aič, să daţĭ jalobă Domnii Mele, şi veţĭ dobăndi toată îndestulare dreptăţiĭ.

1817, Martŭ 6.

(Pecete roşie din 1806.)

Velŭ Vist.

Adăugim că Iordachi Canană̆ŭ Banul avea Dolhasca din judeţul Suceava, şi în biserica de acolo fu şi pus în pămînt la 11 Maiŭ 1803[1].

III.

Cellalt Ioan Canană̆ŭ era numit Mare-Postelnic prin acest act, care e neobişnuit prin redacţiunea sa grecească[2]:

[Titulatura greacă a luĭ Constantin-Vodă Ipsilant.]

† Εὐγενέστατε ἡμέτερε ἄρχον σπαθάρη Ἰωάννη Κανανέ. Θέλοντες νὰ τὴν περιθάλψομεν καὶ εὐχαρισθηθέντες ἀπὸ τὴν δούλευσιν καὶ προθυμία της, τὴν προβιβάζομεν εἰς τὸν βάθμον τοῦ ὀφφικίου τῆς μεγάλης ποστελνιτζίας διὰ τοῦ παρόντος αὐθεντικοῦ ἡμῶν πιττακίου.

αωζ΄τῳ, νοεμβρίου ς΄τῃ.

(Pecete din 1802.)

---

[1] *Inscripţiĭ*, I, p 62, no. XXVII.
[2] *Ibid.*

IV.

ACTE RELATIVE LA FAMILIA KOGĂLNICEANU[1].

I.

† Sandulŭ Sturdze Velŭ Logofătŭ, Iordac[hi] Cantacuzănŭ bivŭ Velŭ Spăt., Aristarho bivŭ Velŭ Stol., Caimacaniĭ, dat-amŭ carte noastră boeriuluĭ Mării Sale luĭ Vodă, Vasile Cogălničanu bivŭ Velŭ Căpit., şă pe cine ar trimite, să fie volnicŭ cu carte noastră a merge la satŭ la Scrivulenĭ, ce săntu la Ţinutulŭ Fălciiuluĭ, şă să aibă a lua de a dzece de pe acea moşăe ce dzise că area să è dinŭ ţarină, dinŭ fănaţŭ, dinŭ grădina cu leagumi, dinŭ preasăcĭ cu stupĭ, dinŭ totŭ loculŭ, cu totŭ venitulu pe obiceĭ, dupe cumŭ aŭ stăpănitŭ şă părinţiĭ luĭ. Aşijdere să aibă a lua dea a dzece şă dinŭ Dingenĭ, parte luĭ Toaderŭ Mirlanŭ, dzise că are totŭ la acelŭ Ţănutŭ, pe dereasă ce are, să-şŭ è totŭ venitulŭ, şă nim[enĭ] să nu stè înpotriva scrisoriĭ noastre. Iarŭ care arŭ avè ceva a răspundea să vie de faţă la Divanŭ cu scrisorea č-arŭ avè.

L[tŭ] 7247 [1739], Av[gustŭ] 10.

Sturdzea Velŭ Logofătu. Iordachi Cantacuzinŭ Spat. Aristarhŭ Stolnicŭ.

II.

Noĭ Mateĭ Ghica Voevoda, bojiiŭ milostiiŭ gospodarŭ zemle moldavscoĭ, scriemŭ Domniia Mea la cinstitŭ părin-

[1] În colecţia d-luĭ C. Crupenschi.

tele şi rugătoriulŭ nostru Svinţie Sa chirŭ Inochenti, episcopulŭ Huşilorŭ, la credincĭosŭ boeriulŭ Domnii Mele, dum. Ilie Costache bivŭ 'Velŭ Stoln., ispravnicŭ Ţinutuluĭ Fălciiuluĭ, sănătate. Facemŭ ştire că Domnii Mele aŭ jăluitŭ Costandinŭ Cogălnicĭanulŭ otŭ Vist., zicăndu că are o moşie acolò la Ţinutulŭ Fălciiulŭ, anume Scrivuleniĭ, care moşie este de baştină strămoşască a Cogălniceniloru, unde aŭ trăitŭ moşiĭ şi strămoşiĭ luĭ până ce au muritŭ acolò, şi staŭ şi pănă acumŭ temeliile casălorŭ moşilorŭ luĭ, şi loculŭ bisăriciĭ şi alte semne ale baştiniĭ lorŭ, carele să vădu şi pănă înŭ zua de astăzĭ, pre care are şi scrisorĭ Costantinŭ Cogălnicĭanŭ, ispisoace domneştĭ, şi, cătŭ aŭ trăitŭ strămoşiĭ şi moşiĭ luĭ, fiindu-le şidere lorŭ acolò, la acelŭ locŭ, aŭ stăpănitŭ acè moşie ca o dreaptă ocină a lorŭ, şi încă şi Vasile Cogălnicĭanulŭ, tatulŭ luĭ Costantinŭ, cîţîva anĭ după moarte tătăne-săŭ, a Sanduluĭ Cogalnicĭanulŭ, avăndu patrie părinţască, acolò aŭ stăpănitŭ, făcăndu ţarinĭ şi fănaţŭ şi dejmuindu după obiceaiulu moşiilorŭ. Iarŭ, de la o vreme încoace, fiindu şidere tătăne-săŭ luĭ Vasile Cogălnicĭanulŭ aice la Iaşĭ, şi fiindu-ĭ peste mănă, n'aŭ maĭ pututŭ ţinè loculu acela, şi s'aŭ trasŭ, cu ce aŭ avutŭ acolo, la alte moşiĭ ale sale, maĭ încoace, maĭ aproape de oraşŭ şi de casa luĭ. Şi, rămăindu moşie aceia pustie, să hrăniia pe dănsa înpregĭuraşiĭ de pe acolò, iarŭ numele stăpăniriĭ totŭ a Cogălnicĭanuluĭ să pomeniia. Acmŭ, de la o vreme, s'arŭ fi sculatŭ unu omu, anume Nechita Gaţulŭ, denŭ Ghermăneştĭ, şi se face stăpănŭ pe acè moşie, şi o stăpăneşte de căţîva anĭ. Şi, mergăndu Costantinŭ Cogălnicĭanulŭ în trecute zile acolò cu altă treabă a luĭ, şi înştiinţăndu-să de la înpregĭuraşiĭ de acolò că arŭ fi stăpănindu acelŭ Nechita moşie părinţilorŭ luĭ, zisă că l-arŭ fi chematŭ şi l-arŭ fi întrebatŭ: cu ce stăpăneşte elŭ moşiia aceia, are niscariva scrisorĭ pe acè moşie, aŭ cumpărătură de la cineva să arete? Elŭ i-arŭ fi răspunsu că are nişte scrisorĭ, numaĭ nu sintŭ îndămănă ca să le arete, ce maĭ cu vreme le va căuta şi le va arăta, şi de atunce de căndu aŭ zisŭ că va căuta scrisorile, aŭ trecutŭ doao lunĭ şi gĭumătate, şi nicĭ scrisorile aŭ maĭ căutatŭ, nicĭ elu s'aŭ

maĭ arătatŭ. Pentru care, Svinţie Ta, părinte, şi dum. Stolnice Ilie, viindu-vă carte Domnii Mele, să chiemaţĭ pe acelŭ Nechita faţă, şi să strângeţĭ şi oamenĭ bătrânĭ înpregĭuraşĭ de pe acolò, şi să luaţĭ sama cu amăruntulŭ şi cu bună dreptatea; şi întâĭ să daţĭ strânsoare aceluĭ Nechită ča' să arete cu ce pricină stăpâneşte elŭ acè moşie a Cogălnicenilorŭ, de vreme că Cogălcenii aŭ stăpânire veche şi aŭ şi scrisorĭ pe acè moşiia. Alŭ doile, să cercaţĭ şi să întrebaţĭ şi de oamenĭ bătrânĭ, înpregĭuraşĭ de acolò, puindu-le Svinţie Ta şi blăstămŭ, ca să mărturisască adevărulŭ, după cumŭ ştiŭ eĭ pricina şi stăpânire aceĭ moşiĭ. Şi, aşa, cercându cu amăruntulŭ, după cumŭ viţŭ afla adevărulŭ, să faceţĭ mărturie, încredinţată şi iscălită de dum., ca la ce parte s'arŭ cădè acè mărturie să să întărească şi cu ispisoculŭ Domnii Mele. Ačasta scriemŭ.

7262 [1753], Octomvrie 24 d.

(Pecete mare, cu chinovar.)

Velŭ Logfătŭ.

III.

Noĭ Alexandru Costandinŭ Voevoda, bojiiŭ milostiiŭ gospodarŭ zemli moldavscoĭ.

Cinst. credinčoşĭ boeriĭ Domnii Mele dum[l]. Costinŭ Catargiu bivŭ Velŭ Spat., i dum. Grigoraşŭ Costachĭ bivŭ Velŭ Pah., ispravnicĭ de Ţinutulŭ Fălciiuluĭ, sănătate. Fiindŭ că, după gĭudecata č-aŭ avutŭ înŭ anulŭ trecutŭ la 1783, Noemv. 4, înnainte dumnealorŭ veliţĭlorŭ boerĭ, Med. Enachi Cog[ălniceanu][1] cu un Pavălŭ Diiaconŭ, răzeşŭ de Scrivulenĭ, s'aŭ doveditŭ că Med. Cog[ălniceanu] înŭ hotarulŭ moşii aceştie are o a cince parte dinŭ bătrânulŭ Luchiianŭ Scripcă, pe scrisorĭ č-aŭ arătatŭ Med., şi după hotărâre gĭudecăţiĭ s'aŭ scrisŭ atunce osăbită carte Domnii Mele către Stol. Enachi, fiindŭ ispravnicŭ la Fălciĭ, ca să rânduiască mazilĭ să aliagă acè parte a Med. şi să o lipască lângă altă moşii ce maĭ are Med. acolò, cumŭ şi venitulŭ ce să va dovedi că aŭ luatu răzeşi de pe parte Med. înŭ

vreme căndŭ Med. ş'aŭ tremisŭ vechilŭ acolò, iarăşĭ să să înpliniască, cumŭ pre largu arată carte Domnii Meli acè de atunce. Acumŭ darŭ, arătăndŭ Med. că nicĭo cercetare pănŭ acumŭ nu s'aŭ făcutŭ, pentru aceia darŭ iată scriemŭ dumv. să cetiţĭ carte Domnii Mele acè de atunce şi, după hotărăre ce să cuprinde prinŭ aceiaşĭ carte, întocma să urmaţĭ, şi să rănduiţĭ mazilĭ, pe cine veţĭ socoti, ça să margă la faţa loculuĭ să aliagă deplinŭ acè a cince parte dinŭ bătrănulŭ luĭ Scripcă, după hotărăre gĭudecăţiĭ, şi să o stălpască şi cu petri hotară lăngă ceelantă moşii a Med. Apoĭ şi venitulŭ ce să va dovedi că aŭ luatŭ răzeşi prinŭ cercetare ce vorŭ face iarăşĭ maziliĭ la faţa loculuĭ dumv., iarăşĭ să înpliniţĭ č-a fi cu cale, dăndŭ şi mărturiĭ pre largu la parte ce să va cădè, şi să căutaţĭ dumv. ca să daţĭ sfărşitŭ pricineĭ aceştiia, odihnindŭ şi pe o parte şi pe alta după dreptate ce să va cădè, ca să nu maĭ jăluiască. Ačasta scriemŭ. 1784, Avgostŭ 13.

[Pe V-o:] S'aŭ trecutŭ la condică.

Cinst. credinčoşĭ boeriĭ Domnii Mele, dum[1] Costinŭ Catargiu, bivŭ Velŭ Spat.[1], i dum[1] Grigoraşŭ Costache, bivŭ Velŭ Pah., ispravnicĭ de Ţinutulŭ Fălciiulŭ, date s zdravie.

Pročtŭ Velŭ Logofătŭ.

Med. Cog[ălniceanu].

(Pecete ovală, cu armele amînduror ţerilor.)

---

[1] Cronicarul.

XX.

DOCUMENTE AMESTECATE[1].

1. «U Gîurgeştî», 13 Iunie 7161 (1653). «Petraşcu Botezŭ şi Necuce de Sălişte» arată că, «după multă pără şi gălčavă ce amŭ avutŭ cu Vasăle Mălaiŭ la căţîva Domnî, pentru nişte poenî ce săntŭ pe suptŭ codru dispre Sučavă, între Gîurgeştî şi între Hilişenî», se judecă la Dabija-Vodă, care trimete hotarnic pe «Neculaî Buhuşŭ Stolniculŭ celŭ Mari». «Decî oamenii, cumu şi li-î răndulŭ, aŭ zisŭ uniî în parte noastră, a Gîurgeştilor, alţiî în parte luî Mălaiŭ. Decî apoî, socotindŭ dum[nea]luî să nu să criază niciо parte, nicî ceelaltă cu gura, ce numaî şi cu gîurămăntŭ, decî amŭ obintitŭ *(sic)* noî pe Mălaiŭ să gîure şi să ţii cumŭ aŭ ţinutŭ de căndŭ aŭ venitŭ Neniulŭ hotarnicŭ pănă acmù. Iarŭ Mălaiŭ aŭ opintitŭ pre noî să gîurămŭ cu oamenî bunî, străinî şi megieşî, curtenî, şi să ţinemŭ noî. Apoî noî iarŭ amŭ zisŭ să afle Mălaiŭ oamenî bunî şi curtenî, să gîure cu 24 oamenî, pentru căcî i s'aŭ venitŭ luî să gîure, că i-sŭ diresăle maî bătrăne decătŭ ale noastre. Şi aŭ mărsu şi pără la bisărică să gîure, aŭ stătutŭ oamenî bunî între noî ca să ne tocmimŭ, nicî să gîurămŭ noî, nicî Vasăli Mălaiŭ, pentru să nu piarză unulŭ totŭ şi altulŭ să ei totŭ.» Se învoiesc. Uniî ieaŭ «cu hotarulŭ Gîurgeştilorŭ..., de unde să înparte [părăulŭ] Racov., suptŭ pisculŭ Micleştilor, între hotariulŭ tuturorŭ satelorŭ», cellalt, «pre părăulŭ Racoveî

[1] Din colecţia C. Krupenschi.

celŭ bătrânŭ, pe dinŭ susŭ de poiana luĭ Mălaiŭ, pănă înŭ hotarulŭ Răusănilorŭ... Părăulŭ Racov. celŭ noŭ..., înŭ colţulŭ bălţiĭ, pe dinŭ susŭ de Poiana Moşnegilorŭ..., înŭ malulŭ băhniĭ, de aciĭ înŭ gĭosŭ totŭ pre ţărmurile bălţiĭ pănă înŭ părăulŭ lutuluĭ, unde cade înŭ baltă, înŭ gura drumuluĭ Gĭurgeştilorŭ... Pe unde s'aŭ socotitŭ să facă vracniţă amăndoă satele, şi pre drumulŭ boorilorŭ să facă Gĭurgeştiĭ gardu..., şi Poiana Moşnegilorŭ iarŭ să o îngrădiască Gĭurgeştiĭ. Iarŭ Vasăli Mălaiŭ şi cu oameni dum[i]sale să n'aibă triabă la jirŭ cu mascuriĭ, şi cu alti viti la codru, la păşune, fără voe noastră, iarŭ la lemnu, la ce-ĭ va trebui, la codru, să nu fii opritŭ dispre noĭ. Iarŭ cini va maĭ scorni pără dintre noĭ, să fii gloaba 12 boĭ.» Marturĭ: «Pătrăşcanŭ şi Irimie, fičoriĭ luĭ Dumitraşcu otŭ Ipoteştĭ, şi Pătraşcu sănŭ Zber[e] de Cerneştĭ, şi Simionŭ dinŭ Huşŭ, şi Ionaşcu, şi Grìgori, şi Buculeiŭ, şi Toaderŭ Rotilă, slugile dum[i]sale Stol.»
Copie.

2. 24 Ianuar 7178 (1670). «Dumitraşco Prăjesculŭ, fičorulŭ luĭ Gligoraşco Prăjesculŭ č-aŭ fostu Clucerŭ, nepotulŭ Ghengheĭ č-aŭ fostŭ Logftų Mare... Tămplăndu-să răpăosatuluĭ onchiu-mieŭ Ionŭ Prăjesculŭ č-aŭ fostŭ Vornicŭ-Mare, de'ŭ fostŭ daturŭ dumisali iarăşŭ onchiu-meŭ, luĭ Ghiorghii č-aŭ fostŭ Logftu, neputulŭ Ghenghiĭ Logoftulŭ, cu treĭdzicĭ de galbenĭ, banĭ de argintu»: *El* plăteşte «oncheşuluĭ Ghiorghii» cu Ţiganĭ, «ca să fii dumisali dereptĭ şerbĭ Ţiganĭ». Marturĭ: Dumitraşco Neculŭ Pitariulŭ celŭ Mare, Vasăli Mălaiŭ Logofătulŭ alŭ doile, Toaderŭ Jura Vorniculŭ de Butăşenĭ, Ştefanŭ Petreceico Clŭceriulŭ alŭ doilea, Constantinŭ Macrii părcălabulŭ de Ştefăneştĭ, Ionaşco Balşe č-aŭ fostu părcălabŭ, Todosii Dubăŭ č-aŭ fostu părcălabŭ». Iscăleşte şi «Pătraşco Botedzu».

3. 1-iŭ April 7204 (1691). Antioh Costandin-Vodă întăreşte luĭ «Mihăilă Logofătulŭ al triile», care avea danie şi de la tatăl Domnuluĭ şi de la Constantin Duca-Vodă, «pre o bucată de locŭ dinŭ loculŭ domnescŭ, dinŭ branişte ce este

pe Prutŭ, anumi Vale Coziei, ce-ĭ în Ţănutulŭ Eşilorŭ, pentru dreaptă şi credincĭoasă slujbă ce aŭ slujitŭ părinteluĭ nostru dinŭ copilărie sa... Şi hotarulŭ să începi dinŭ obărşie Cozii, de unde să începi a răntina apa, şi de acolò înŭ josŭ pe drumŭ, pe suptŭ margine păduriĭ, pe dinŭ vale de Voloca, pănă la unŭ locŭ ce să chiiamă Şiragurile, la rădăcină de să înpreună cu locu luĭ Buhhuşŭ în şăsulŭ Prutuluĭ, şi de acolo dreptŭ spre Apusŭ, piste Vale Cozii, pă în muche dealuluĭ de spre Apusŭ, până unde să răntună apa spre Cozie, de acolo totŭ pe muchea dealuluĭ în susŭ, pănă unde iarăşŭ dă în obărşie văiĭ de unde s'aŭ începutŭ întăĭ.»

Copie.

4. 5 August 7239 (1731). Grigorie Ghica-Vodă arată că «Şerbanŭ Cantacuzino bivŭ Velŭ Med.» a înfăţişat zapis «de la... *(sic)* Beldimanŭ Vorniculŭ de sprea Doamna», de vînzarea uneĭ «case gata, č-aŭ avutŭ aicĭ, înŭ tărgŭ înŭ Iaşĭ, pe Uliţa Strămbă, lăngă mănăstire luĭ Danco, şi cu totŭ loculŭ», luată cu 80 leĭ, «banĭ de argintŭ». «Crăčunŭ a Porhireĭ dinŭ Cămpulŭ Lungu» vinde «unŭ locŭ de casă la Cămpulŭ Lungu», pe care face casă cu 60 de leĭ. «Lupulŭ dinŭ Cernăuţĭ» iĭ vinde «o casă şi cu pivniţă înŭ tărgu, înŭ Cernăuţĭ», cu 60 de leĭ. Un alt zapis e de la «egumenulŭ şi de la totŭ săborulŭ de la mănăstire Voroneţuluĭ, pentru unŭ hăleşteŭ anume Suliţaşulŭ, ce iaste la hotarulŭ Lucăceştilorŭ», cu loc, «carele i l-aŭ văndutŭ călugăriĭ de Voroneţu acmù, la scumpete pănii, cu ştire părinteluĭ chirŭ Antonie Mitropolitulŭ», pe 40 de leĭ. Darie Donicĭ, Vel Logftu Dimitrie Muste.

Pecete mare, ruptă.

5. Iaşĭ, 28 Iunie 7253 (1745). «Nichiforŭ Mitropolitŭ.» «Vasilie Isăcesculŭ bivŭ Post., fičorulŭ luĭ Ilie Burdujiĭ, nepotu luĭ Ionaşco Isăcesculŭ č-aŭ fostŭ Velŭ Med., înpreună cu soţulŭ meŭ Marie», dă zapis «dumisale Aristarho Velŭ Spatariŭ» că a vîndut părţile de la Plopenĭ (Dorohoiŭ), pe Jijie, «cu doĭ

roate de morĭ gata... Care acestŭ satu Plopeniĭ să înparte în cincĭ părţĭ, pe cincĭ fraţĭ, anume Ionaşco Isăcesculŭ Med. şi fraţiĭ luĭ, Dumitraşco şi Andrunicŭ, şi surorile lorŭ, Mărie şi Damaschina... O parte a moşuluĭ meŭ, luĭ Ionaşco Isăcesculuĭ... Cĭ-amŭ cumpăratŭ eŭ de la fraţiĭ moşuluĭ meŭ, de la Dumitraşco şi Andronicŭ», etc. Vinde şi părţĭ din Dumenĭ. Marturĭ: «Sturdzea Velŭ Logft, Iordachi Ruset bivŭ Velŭ Vor., Costachi Razulŭ Hat.» Splendid scris, de «Simionŭ Cheşco Uricarulŭ».

6. 25 Octombre 7254 (1745). «Pănteleiu Ştucă bivŭ vt. Pitariŭ», «neavăndu cu altă ce da şi întări la svintele rugĭ, besăricĭ, după obiceiulŭ creştinescu», dă 2 pogoane de vie şi unul sterp, Suceviţeĭ. «Şi aceste viĭ săntu la Cruce-de-gĭosŭ, în capulŭ vii mele, din spre soare răsare, de la casa luĭ Ghindarŭ dinŭ susŭ, peste drumŭ, la dialŭ, în zăpodia».

7. 23 Februar 7260 (1752). «Ieftimie otŭ Ursoiŭ şi înpreună cu toţĭ fečoriĭ miaĭ, cine, şi anume cu Gavrilŭ şi cu Sandulŭ şi cu totŭ niamulŭ meŭ, şi răzeşiĭ noştri», dă zapis luĭ «Ioniţă sinŭ Cojanŭ» că-ĭ vinde «5 firte de locŭ stărpu», «alăture cu viele călugăreştĭ a Suceviţiĭ... Merge hatulŭ din spre soare-răsare pănă în dreptulŭ drumuluĭ ce merge alăture cu căsoaia călugărilor, a Suceviţiĭ, iarŭ dispre soare sfinţeşşte pănă înŭ hatulŭ şi înŭ parulŭ luĭ Chiiiacu zetŭ Moldovanuluĭ, iarŭ hatulŭ dispre soare amĭazăzi alăture cu hatulŭ luĭ Ionŭ Mărăsculŭ bratŭ Alisandru Mărăsculŭ. Şi tocmala nostră ni-aŭ fostŭ între oaminĭ bunĭ, bătrănĭ şi tinerĭ, de susŭ şi de gĭosŭ.» Martur: «diiaconulŭ Statie».

8. 25 Februar 7267 (1759). «Jupăniasa Catrina, a răposatuluĭ Pinteleĭ Ştucă, înpreună cu fiică-mè Marie», vinde luĭ Ioanichie episcop de Roman vie «în dialulŭ Cruciĭ-de-gĭosŭ», 5 pogoane, etc., «şi jumătate firtă de cramă», cu 30 de leĭ pogonul. «Şi, cumpărăndu-le Sfinţie Sa mănăstiriĭ Précesteĭ dinŭ Romanŭ, amŭ dăruitŭ la sfăntă mănăstire căte cincĭ leĭ de pogonŭ, dăndŭ şi pomelnecŭ la sfănta mănăstire...,

dăndŭ danie mănăstiri şi loculŭ celu sterpŭ... Şi aceste viĭ sŭntŭ alăture cu viile dumisale Ioniţe Velŭ Păharnicŭ pe dinŭ josŭ..., pănă în drumulŭ celŭ mare, în capulŭ pămănturilorŭ celorŭ sterpe a mănăstiriĭ Răchitoseĭ, şi spre Răsăritŭ pănă în viile mănăstiriĭ Suceviţi... Eŭ, Chiriiacŭ răzeşŭ, m'amŭ tămplatŭ.»

9. 28 Ianuar 7274 (1766). «Nastasie, fata luĭ Ionŭ Puşcă», vinde «Sfinţii Sale părinteluĭ arhimandrituluĭ chirŭ Procopie, egumen[uluĭ de la sfănta mănăstire Galata», 2 1/2 pogoane «la Cruce-de-gĭos» şi 1/2 pogon «viţă tănără», pentru 83 de leĭ în banĭ. «Căndu amŭ vrutŭ să văndu vie ačasta, amŭ întrebatŭ pe toate rudele şi răzeşiĭ noştri, şi nime nu s'aŭ aflatŭ să cumperea, darŭ Sfinţie Sa aŭ cumpăratŭ, fiindu că este alăture cu vie Sfiinţii Sale ce aŭ fostŭ cumpăratŭ maĭ nainte, de la Strătulatŭ fičorulŭ čubotariuluĭ, şi de altă parte merge alăture cu uliţa cè mare..., iarŭ de spre soare-răsare să hotăreşte cu uliţa cè mare, ce merge la Cruce-de-susŭ... S'aŭ tămplatŭ multĭ oamenĭ, bătrănĭ şi tinerĭ, răzeşĭ şi streinĭ... Ionŭ Puşcă, tatulŭ Nastasii, Costantinŭ Puşcă, unchiulŭ eĭ, Ionŭ zetŭ Puşcă, Ionŭ Cĭubotariulŭ, Radulŭ Cĭobotarĭ, Cărste Moldovanŭ, ogrădaşŭ, marturŭ, Grigoraşŭ Cĭobotarŭ, Strătulatŭ Cĭubotarŭ, Ioniţă chelariu Sturzăĭ; marturŭ diiaconulŭ Lupulŭ m'amŭ iscălitŭ, frate Nastasii. Şi eŭ, diiaconulŭ sănŭ Anghelŭ, amŭ scrisŭ.» Iscăleşte şi arhimandritul, greceşte.

10. 22 Iunie 1772. Împărţire de Ţiganĭ înnaintea Hatmanuluĭ Vasile Razu. Pomenit «Cupariulŭ Ioniţă Cananò».

11. Judecată din 16 Novembre 1775. Se pomeneşte o «dovadă dinŭ veleatŭ 7215 [1706], Săpt. 12, a Iriniĭ Logofetesăĭ, giupăneasa luĭ Ghiorghiţă Şeptelicĭ Logft., carea scrii că aŭ datŭ zăstri fiiciĭ sale, Tofaneĭ Căminăroai, pe Sămionŭ Ţiganul».

12. 28 Mart 1793. Mihail Constandin Suţu dă luĭ Ioniţă Ba-

şotă biv Vel Ban sarcina de împărţire de Ţiganĭ între «dumnei Pah. Safta, a răpousatuluĭ Pah. Costandinŭ Cananò», şi «între ceialalţĭ fraţĭ aĭ săĭ, anume d-luĭ Banŭ Iordachi Cananò şi Iftemeĭ Cananò, călugărŭ».

13. 22 Ianuar 1804. «Năstasă Haidărŭ, cu soţulŭ meŭ Anastasie», vinde «luĭ Gheorghe Sămanulŭ şi soţuluĭ săŭ Făsăna *(sic)* o casă, cu gĭumătate de pogonŭ vie roditoare, o firtă tănără ci iaste pe moşie sfinteĭ mănăstirĭ Socola, alăture cu viia dumisale Spătariuluĭ Ioanŭ Cananó, pe dinŭ gĭosŭ, între drumurĭ, cu acestŭ preţŭ : 52 de leĭ polŭ». Nu plăteşte tot. «Pe urmă, ducăndu-să oamenĭĭ, şi lăsăndu casa pustii, aŭ îngrădit-o dumnealuĭ Spatariulŭ înŭ vie dumisale, fiindu pustii.» Acum, aflînd pe Frăsina, să dea restul de 10 leĭ.

14. C. 1800. Nume de Ţiganĭ: Roman, Ursa, Ştefana, Luchiana, Mincună, Gheiorghi neguţitorulŭ, Toder Cĭolac, Istritoe, Toderŭ Budăĭ.

XXI.

ÎNSEMNAREA UNOR MOŞII BASARABENE[1].

Scrisorĭ pe părţĭ dinŭ moşie Roşcaniĭ, de lăngă Negreştĭ, Ţănutulŭ Orheiŭluĭ.

1804 Aprilie 15. Unŭ zapisŭ de la Stihi Iordachi abăgeriulŭ, prinŭ care vinde parte sa dinŭ moşie Roşcaniĭ, dinŭ bătrănu Stegarĭ, la Ţănutulŭ Orheiuluĭ, pe Băcu, ce să răzăşeşti cu moşie Negreştiĭ, răposatuluĭ Spat. Ioanŭ Cananò, înŭ preţŭ dreptŭ 108 leĭ, şi, pentru alte facerĭ de bini č-aŭ avutŭ de la răposatulŭ, i-aŭ făcutŭ danie casa luĭ, i vie şi livada, ce să află pe moşie Roşcaniĭ.

1804 Avgust 19. Altŭ zapisŭ de la Iordachi sănŭ preotŭ Ioniţă Erhanŭ, i de la Ionŭ sănŭ Efrimŭ Erhanŭ, şi de la Iustina, fata luĭ Galantonŭ Erhanŭ, d'înpreună cu soţulŭ eĭ Gheorghi Zugravŭ, prinŭ care văndŭ răposatuluĭ Spat. Ioanŭ Cananò a patra parte dinŭ totŭ trupulŭ moşieĭ Roşcaniĭ, cu tocmală căte optŭ leĭ pe stănjănulŭ gospodŭ, luîndŭ atuncĭ înnainte baniĭ deplinŭ pe doaĭ sute cincĭzăcĭ stănjănĭ, şi, la măsurătoare moşieĭ, căţĭ stănjănĭ vorŭ eşi maĭ multŭ, să-ĭ plătiască totŭ căte optŭ leĭ, îndatorindu-se eĭ

[1] Colecţia C. Crupenschi.

a o hotără și a o stălpi, să o dè lămurită, curată.

1805 / Dechemv. 12. — Altù zapisŭ de la Vasile sănŭ Moisa Cherdivară, prinŭ care să învoești cu răposatulŭ Spat. Ioanŭ Cananò ca să-ĭ dè toate părțile luĭ ce are în moșie Roșcaniĭ, și, nefiindŭ alesă și hotărăte, aŭ luatŭ atunce înnainte 475 leĭ, în triĭ rănduri (precumŭ să vădŭ prinŭ zapisŭ), și, după ce-șĭ va alegi și va hotără părțile luĭ de o parte de alțĭ răzășĭ, cățĭ stănjănĭ vorŭ eși atunce, să va curma și prețulŭ, și să va faci și zapisulŭ celŭ de vănzare de istovŭ.

Scrisorĭ pe părțĭ dinŭ moșie Petricaniĭ.

1798 / Săptemv. 18. — Unŭ zapisu de la Ionŭ, fičorulŭ luĭ Toaderŭ Tăvălucŭ, și de la Vasăle, și Nastasie, nepoțĭ de soră luĭ Tăaderŭ Tăvălucŭ, prinŭ care văndŭ răposatuluĭ Spat. Ioanŭ Cananò 364 stănjănĭ dinŭ moșie Petricaniĭ, cu hotărătŭ prețŭ căte cincĭ leĭ stănjănulŭ, luîndu-șĭ și toțĭ baniĭ deplinu.

1798 / Dechemv. 21. — Altŭ zapisŭ de la Neculaĭ Tăvălăcu, prinŭ care vinde răposatuluĭ Spat. toată parte sa dinŭ moșie Petricaniĭ, căte triĭ leĭ stănjănulŭ.

1709 / Dechemv. 30. — Altŭ zapisŭ de la Grigorașŭ Nasoia, prinu care vinde răposatuluĭ Spat. 25 stănjănĭ dinŭ moșie Petricaniĭ, dinŭ bătrănulŭ Găliată, cu hotărătŭ prețŭ, căte treĭ polŭ leĭ stănjănulŭ.

Aceste șasă zapisă li-amŭ priimitŭ de la casa răposatuluĭ Spat. Ioanŭ Cananò spre dezbatire părțiloru dinŭ numitile moșiĭ, înputernicitŭ prinŭ scrisoare de vechilemè ce mi-aŭ datŭ, pe lăngă care, spre a mè pliroforie de curgire pricinilorŭ, mi-aŭ maĭ datŭ și alte de la numițiĭ vănzătorĭ, însă unulŭ fără letŭ, și altulŭ dinŭ 1803, Octomv. 16, și doaî dinŭ 1804, Oct. 20, și alŭ cincile dinŭ 1805, Noemv. 22, cuprin-

zătoare de arvone și tocmele, și o scrisoare a Poste[lnicului] Gavrilŭ Terinte, dinu 1803, Noemv. 11. Și, dezbătăndu-se părțile de moșiĭ înpreună cu dócumenturile ce să vorŭ maĭ adaoge, să aibu a le întoarci la casă, și să-mĭ priimescŭ sinetulŭ acesta. 1818, Mart 5.

1814 Fevr. 21. Unŭ sănetŭ pentru cincĭ sute optzăcĭ leĭ ci aŭ rămasŭ să dei Ionŭ Săchirașŭ din a stănga Prutuluĭ, pentru șasă suflete de Țiganĭ ci aŭ cumpăratŭ cumnatulŭ săŭ Costandachi Stărpu.

Alexandru Polcov[niculŭ].

XXII.

UN PROCES AL LUI IOAN SANDU STURZA-VODĂ CA MAZIL [1].

Spravcă
în pretenția fostuluĭ Domnŭ Ioanŭ Sturza cu clironomiĭ răposatuluĭ Logofătŭ Iordachi Rosăt pentru niște documenturĭ.

Pomenitulŭ Domnŭ, prinŭ jaloba ce aŭ pornit la 25 Mart anulŭ curgătorĭ, aŭ arătat pentru scrisorile moșieĭ Cripicăŭ, ce i s'aŭ dat zăstri de pe soție Mării Sale [2] și pe care, în urmă, după ce aŭ întrat epitrop pomenitulŭ Logofăt Rosăt pe averea a doî surorĭ a soții Înnălțimiĭ Sale, i li-aŭ luat, supt făgăduință ca să scoată còpiĭ de pe dânsăle și să i le intoarcă; însă, neurmănd făgăduințiĭ aceștie, pân' acumŭ nu i li-aŭ întors.

Dinŭ cari pricină, pe lăngă osăbite înpresurărĭ dintre megieșĭ, i s'arŭ fi luat și a tria parte dinŭ moșie aĉasta în folosulŭ acelorŭ doî cumnate a Înnălțimiĭ Sale, epitropifsite de dumnealuĭ Logofătul Roset, făcănd cerere pomenitulŭ Domnŭ ca, prinŭ giudecată, să afle punere la cale, iarŭ, pân' atunce, dumnealuĭ Visterniculŭ Neculaĭ Rosăt orĭ să nu să depărteze piste hotar, saŭ să-șĭ lasă vechilŭ în pricină. Pe care jalòbă, prinŭ rezăluție domnască, poroncindu-să ca să să facă legiuită punere la cale prinŭ loculŭ

[1] Colecția C. Crupenschi.

[2] Ecaterina Roset.

compitent, şi, pe acest temeiŭ, recomenduindu-să giudecătorieĭ de Iaşĭ, acĕasta, la 11 Apr. anulŭ curgătorĭ, aŭ făcut cunoscut părţilor în pricină ca în vadè de zece zile să să înfăţoşăze prinŭ vechilĭ.

La 15 aceiaşĭ lună Apr. aŭ dat răspuns clironomiĭ răposatuluĭ Logofăt Răznovanulŭ că niciо ştiinţă de asămine documenturĭ nu aŭ şi că, pricina fiind de 50 anĭ, după legiuire pravilelor, urmiază a fi stănsă, după cari înpregiurari chemare giudecătorieĭ, dumnealor o cunoscŭ înprotiva pravilelor şi a Reglementuluĭ.

Şi pentru orĭce curs ar da giudecătorie dumnealor protestăluescŭ pe înnaltul nume. Asupra căruĭ răspuns giudecătoriia, la 20 aceiaşĭ lunĭ April, aŭ făcut cunoscut fostuluĭ Domn ca păn' în 10 zile să înfaţoşăză dovezĭ prinŭ vechilulŭ ce are, căcĭ la urmare dinŭ protivă giudecătoriia va închidi delca pe temeiulŭ artic. 291 dinŭ Reglementŭ. La 22, tot aceiaşĭ lunĭ, ş'aŭ adresarisit fostulŭ Domnŭ de iznoavă către giud., cerănd a să da curs pricinіĭ, iar, la dinŭ înpotrivă urmari, cănd giud. ar luoa în băgare de samă propunerile părăţilor prinŭ care să depărtiază de înfăţoşare, protestălueşte, fiindcă dumnealuĭ n'ar putè să să depărteză, în vreme cănd iaste dovedit vicleşugulŭ urmat de răposatul Logofăt către sora sa. Care acestŭ adres s'aŭ înpărtăşit părăţilor la 8 Maiŭ anulŭ curgătorĭ. La 10 aceiaşĭ lunĭ Maiŭ dumnealor părăţiĭ aŭ răspuns giudecătorii, între altile, că să mărginescŭ pe pravilĭ şi pe Reglementŭ şi pe aceliaşĭ temeiurĭ cer a să încheè socotinţă după instrucţii, protestăluind pentru orĭce păşire dinŭ forme s'ar întămpla a faci. Asupra cărue răspuns s'aŭ scris de iznoavă fostuluĭ Domnŭ Sturza, la 14 a aceiaşĭ lunĭ, ca să triimată vechilŭ cu dovezile păn' în vadè de 5 zile; la care vadè pentru că n'aŭ urmat a să înfăţoşa vechilulŭ, giud. aŭ regularisit ca pe de o parte să cei dezlegărĭ praviliceştĭ de la iurisculţĭ *(sic)*, iar pe de alta aŭ maĭ însămnat o vadè de 3 zile fostuluĭ Domnŭ spre întăţoşare vechiluluĭ cu dovezile. La 20 a aceeşĭ lunĭ Maiŭ (înnainte vadeleĭ aceştiĭ de pi urmă), vechilulŭ fostuluĭ Domnŭ aŭ dat jalobă giudecătoriiĭ, însămnănd că, spre

a să încredința ia pentru netrecere paragrafieĭ, să să întrebi pe dumnealuĭ Logofătulŭ Dimitrie Sturza și alte patru fețĕ cariĭ ar fi știind de cercetaria aceștiĭ pricinĭ în vremea Domnii luĭ Scarlat Calimahŭ și că s'ar fi închiet și anaforà, însă nu să știe unde ar fi aceia. Pe cari jalobă urmiază rezăluție giudecătorii dinŭ 26 acieșĭ lunĭ Maiŭ, că, de vremi ce pretendatorulŭ Domnŭ nu are dovezĭ, apoĭ, spre a să putè închiè săntenție giudecătoriască, să să cei dezlegare praveličască, de poate Înnălțime Sa a să folosă în trecere paragrafieĭ numaĭ cu mărturiĭ de pe la fețĕ, când pricina să găsăște învechită de 50 anĭ. Care cerere, de aŭ și făcut-o iurisconsultuluĭ Caminar Flehtenmaher, însă dumnealuĭ aŭ răspuns, la 31 aceiașĭ lunĭ Maiŭ, că nu poate da dinŭ slujbă cerșuta dezlegare, fiindcă maĭ în urmă tot dumnealuĭ iaste îndatorit a faci și criticarisiri pentru apelație lor, de săntŭ nimerite saŭ nu, și pe acest răspuns giud. aŭ pusŭ rezăluție ca să să alătureze la delcă.

La 1 Iuni aŭ adaos protest vechilulŭ fostuluĭ Domnŭ Sturza, pentru că giud. n'aŭ pusŭ în lucrare cerere sa de maĭ înnainte întru adunare de științĭ de la dumnealuĭ Logofătulŭ Dimitrie Sturza și alte fețĕ; pe care protest aŭ pusŭ rezăluție ca să fie în videri la tratație pricinïĭ. La 2 aceiașĭ lunĭ Iunii fostulŭ Domnŭ Sturza aŭ dat jalobă Logofețieĭ, arătând că, la înfățoșare ce aŭ avut vechilulŭ Înnălțimiĭ Sale cu vechilulŭ părățilorŭ clironomĭ, aŭ văzut dinŭ partea unora dinŭ členurile giud. că urmiază abaterĭ dinŭ forme și călcărĭ de pravile. Pentru că, unde urmiază vicleșugu, titlu paragrafieĭ nu iaste,—făcând cerere a să pune la cale păzire pravilelorŭ și depărtare de la tratație a dumisale Comis. Vasile Carpŭ, ce iaste apropietă rudenie cu vechilulŭ părățilorŭ, pe care jalobă urmiază rezăluție giudecătorieĭ, fiind statornicitŭ după Reglementŭ ca înŭ cercetările proțăsurilor ci întră la iale, să aibă de pravățŭ legile și formele, ĭar, abaterĭ dinŭ iale fiind o prevaricație, Logofeție, cu triimitire jalobiĭ aceștie, propune giud. de Iașĭ ca nu amintire decât întru toate potrivit rostiriĭ legilor și a formilor, cercetând cu adîncime și socotință, să închei a sa giudecătoriască hotărâre, fără

părtinitoare plecare la înpregiurările făptuirii a unie saŭ a cielante dinŭ părţĭ, dar nicĭ scăpând dinŭ vedere ce urmiază.

Iar giud. aŭ rezolarisit, la 4 a aceĭ lunĭ Iuni, ca să fie în videre cerire această, întru întocmaĭ urmare a rezăluţii Logofeţieĭ.

La 6 a acieşĭ lunĭ Iuni, să găsăşte în delcă o înscriire, ca în chipŭ de rezăluţie (neiscălită însă de niciunulŭ dinŭ mădulările giud.), cuprinzătoare că s'aŭ luat în trataţie pricina şi s'aŭ încredinţat giud. că fostulŭ Domnŭ nu are nicio dovadă pentru răpire documenturilor,

Apoĭ, pe temeiurile articurilor 290, 291 şi 318 dinŭ Reglement, şi a § 1935 şi 1949 dinŭ Condica Ţăvilă, în această pricină, chiar şi documenturĭ de va fi înfăţoşat, iarăşĭ învechită fiind de 50 anĭ, iaste supusă paragrafieĭ, şi pe nişte asămine temeiurĭ giud. face închiiare că nu să poate da curs giudecătorescŭ aceştiĭ pretenţiĭ, fiind stănsă de paragrafie. (Această rezăluţie, precumŭ nu iasti iscălită, nu să ştie de iaste trecută în condica practicalilor.)

Înprotiva lucrărilor arătate a giud., prinŭ protestulŭ dat acumŭ de dumnealuĭ Spatariul Dan (?), să cuprinde că încredinţătorulŭ dumisale, de şi aŭ protestăluit cursulŭ ce aŭ dat giud. înprotiva articurilorŭ 290 şi 291 dinŭ Reglementŭ, dar, spre a nu da prilejŭ giud. de a învălui drepturili ce aŭ, cu legiuită vechilimè, s'aŭ înfăţoşat la 30 Maĭ, când, luăndŭ în trataţie reclamaţie documenturilor, aŭ găsit-o nestănjănită de vre unŭ documentŭ, şi, pentru că n'aŭ găsit giud. nicio materialnică pricină de a învinovăţi pe pomeniţiĭ clironomĭ, aŭ socotit ca să nu dei nicio hotărâre pân' a nu însămna dreptăţile ce aŭ, şi, aşa, dumnealuĭ Spatarul Dan, atât în pricina această, cât şi în ceelantă a dieţi (fiind într'o jalobă amândou cuprinsă), protestăluind călcările de forme a giud., însămniază că, după asămine în ivală asuprirĭ a clironomilorŭ, nu-lŭ iartă maĭ multŭ putinţa a să maĭ înfăţoşa la acè giudecătorie.

XXIII.

AVEREA DE PĂMÎNTURĬ A STIRCEŞTILOR.

Moşiile luĭ Vasăle Stărce,

Alesă de spre alte părţĭ prinŭ ispisocu Domniiĭ Sale Costandinŭ Neculaĭ-Vodă, dinŭ veletŭ 7242 [—1734], Fev. 20, şi înpărţite prinŭ Cartea Domniiĭ Sale, proĉt. de Sandu Sturze Velŭ Vornicŭ, dinŭ veletŭ 7242 [=1733], Dichv. 20, pe fiĉoriĭ luĭ Vasăle Stărĉa, anume Pătrăşcanŭ şi Satta, Ionŭ şi Ştefanŭ Stărpu, dăndu-să partea Stărpuluĭ cu gĭudecata Domniiĭ Sale să-lŭ clironomisască nepoţiĭ luĭ, fiĉoriĭ luĭ Ioanŭ Stărce, darŭ alte rudeniĭ saŭ datornicĭ să n'aibă treabă cu părţile Stărpuluĭ, după cumŭ pre largu adivereazi aceste doĭ cărţĭ gospodŭ maĭ susŭ numite cu veletulŭ lorŭ. Cumŭ s'aŭ înpărţitŭ şi s'aŭ şi stăpănitŭ 43 de anĭ, fără pricină, după puterea înpărţălilorŭ.

Cartea luĭ Ionŭ şi a luĭ Ştefanŭ Stărpulŭ, care s'aŭ înpărţitŭ pe 6 fiĉorĭ a luĭ Ionŭ Stărĉa, cumŭ să arată înŭ gĭosŭ, anume:

Părţĭ de moşie:

A patra parte de Bereştĭ luĭ Vasăle Stărĉa.

A patra parte de Zvorişte, Ilincăĭ.

A patra parte de Şărbăneştĭ, Iriniĭ, şi o parte Ilincăĭ.

Dinŭ Părsteştĭ încă i s'aŭ datŭ, pentru cheltuială ce aŭ făcutŭ bărbatul eĭ, Bontăşŭ, pentru jălogitura Popenilorŭ, care s'aŭ pusŭ la înpărţală.

A opta parte de Zvorişte, Sandiĭ, mumiĭ Şat[rariuluĭ] Petriĭ Cheşcu.

A patra parte de Trebujănĭ, Catrineĭ Necşoi.

A patra parte de Şărbăneştĭ, Saftiĭ, dinŭ care să trage Pitariulŭ Cliamintiuoĭ *(sic!)*. (Facŭ unŭ satŭ întregŭ şi triĭ căte a optu părţĭ de sat, ce să află astăzĭ înŭ stăpănire clironomilorŭ, şi stăpănescŭ toţĭ, după clironomie, cu puterea înpărţăliĭ Domniiĭ Sale Costandinŭ-Vodă.)

La clironomiĭ luĭ Ionŭ Stărča, ce clironomisăscŭ şi pe Ştefanŭ Stărpu, după puterea cărţiĭ de giudecată:

Polŭ sat Şărbăneştiĭ otŭ Ţinutŭ Botoşăniĭ i Apa.

A patra parte de Bereştĭ otŭ Ţinutŭ Suceviĭ.

A patra parte de Zvorişte otŭ Ţinutŭ Suceviĭ.

(Unŭ sat întregŭ face, şi lipsăşti dinŭ înpărţală giumătate dinŭ a patra parte ce aŭ fostŭ partea Elincăĭ. hotărătă prinŭ înpărţală Domniiĭ Sale Costandinŭ Neculaĭ-Vodă şi dată zăstre Mariiĭ Şăptelicioi, dinŭ care să trage Şăpteliciŭ Ioniţă şi Neculaĭ.)

Partea luĭ Patraşcanŭ şi a Saftiĭ, fičoriĭ luĭ Vasăle Stărča:

Giumătate de sat de Şărbăneştĭ.

A patra parte de Bereştĭ.

A patra parte dinŭ Popenĭ.

A patra parte dinŭ Trebujănĭ.

A opta parte de Zvorişte.

Unŭ sat întregŭ şi triĭ căte a opta părţĭ de sat.

De o potrivă şi întocma o parte cu alta.

La clironomiĭ luĭ Patraşcu şi a Saftiĭ, suroriĭ sale:

A patra parte de Bereştĭ, la Ţinutulŭ Suceviĭ.

Polŭ sat Şărbăneştĭ dinŭ Ţinutulŭ Botoşănilorŭ.

A patra parte de Popenĭ.

A patra parte de Zvorişte, însă cu giumătate de a patra parte ce aŭ luoat-o de la Şăpteliceştĭ fără dreptate, că unde

avè eĭ numaĭ a opta parte de Zvorişte, acmù să stăpăneşti a patra parte.

Unŭ sat întregŭ face şi a patra parte şi trece maĭ multŭ înŭ partea lorŭ acè giumătate de a patra parte ce aŭ luoat-o de la Şăptiliceştĭ cu strămbătate.

Dinŭ care îndestulŭ să dovedeşti că cu strămbătate şi cu greşală s'aŭ luoat de la noĭ, Şăptiliceştiĭ, acè giumătate de a patra parte de Zvorişte cu giudecata dinŭ 1787, Iule 27, ce s'au giudecatŭ frate-meŭ Neculaĭ şapte anĭ şi cu Petru Cheşculŭ, cumpărătoriulŭ. Întăĭ că trece ačastă a opta parte maĭ multŭ înŭ partea clironomilorŭ luĭ Patraşcu şi a Saftiĭ piste înpărţală, şi clironomilorŭ luĭ Ionŭ Stărča le lipsăşti dinŭ înpărţală ačastă giumătate de a patra parte, şi, de arŭ fi lipsit de la truşŭ-şasă fraţiĭ, fičoriĭ luĭ Ionŭ Stărce, după analoghie eramŭ maĭ puţinŭ păgubaşĭ, iarŭ cu urmările Şatr. Petrea Cheşcu săntŭ păgubaşŭ numaĭ eŭ în giumatate dinŭ zăstrea maiciĭ mele. Şi unde avè după înpărţală clironomiĭ Saftiĭ şi a luĭ Patraşcu numaĭ a opta parte dinŭ Zvorişte, şi moaşă-mea Ilinca a patra parte, care aŭ dat-o zăstre maiciĭ mele Şăpteličoi, amŭ rămasŭ noĭ cu a opta parte şi eĭ cu a patra parte, vănzindŭ clironomiĭ luĭ Patraşcu şi a Saftiĭ Şatr. Petrea Cheşcu de doaî orĭ acè a opta parte. Însă odată fičoriĭ luĭ Cerchezŭ, ce să tragŭ dinŭ Safta, şi odată clironomiĭ luĭ Patraşcanŭ, viclinĭ fiindŭ şi vănzătoriĭ şi cumpărătoriulŭ, şi la anulŭ 1787, Noemv., luîndu hotarnicĭ pe dumnealuĭ Spatarulŭ Ioanŭ Cananou, fiindŭ Paharnicŭ, şi pe răposatulŭ Banŭ Iordachi Cananoŭ, ca să-ĭ hotărască părţile sale dinŭ Zvorişte, dumnealorŭ au pusŭ temeiŭ pe zapisăle Şatr. Petrea Cheşcu, de cumpărătură ce avè de la clironomiĭ luĭ Patraşcu şi a Saftiĭ, şi ni-aŭ luoat moşiia, dăndu-ĭ şi mărturie hotarnică. Şi, viindŭ ača la Divanŭ în giudecată răposatulu frate-meŭ, giudecata Divanuluĭ încă aŭ pusŭ temeiŭ pe hotarnică, şi noĭ săntemu păgubaşĭ de giumătate zăstrea maiciĭ noastre.

Pentru care cu lacrămĭ mă rogŭ luminatuluĭ Divanŭ să cercetezi cu amăruntulŭ, atătŭ înpărţala Domniiĭ Sale Cos-

tandinu Neculaĭ-Vodă, cătŭ şi cartea de giudecată dinŭ veletu 1787, ca să să poată pliroforisi luminatulŭ Divanŭ cătă deosăbire are noima cărţiĭ de giudecată de hotărărea cărţilorŭ domneştĭ de înpărţală, ca să potŭ şi eŭ, ticălosulŭ, de a-mĭ afla dreptatea şi să nu rămăiŭ isterisitŭ de zăstrea maiciĭ mele, căcĭ vicleniia şi lăcomiia a Şatr. Cheşcu · l-aŭ sălitŭ a cumpăra de doaî orĭ, vrăndŭ să-ĭ dizrădăcinezi dinŭ strămoşasca moştenire şi să cuprindă toată Zvoriştea supt a sa stăpănire cu felŭ de felŭ de chipurĭ meşteşugite, că n'aŭ fostŭ Şatr. Cheşcu atătŭ de prostŭ, cătŭ să să amăgîască de vănzătorĭ, maĭ alesŭ avăndŭ toate scrisorile şi înpărţălile niamuluĭ în măna sa.

Moşiĭ a luĭ Vasăle Stărča ce nu să stăpăneşte:

Giumătate de sat de Trebujăni, în Ţinutulŭ Eşuluĭ, pe apa Ciuhuruluĭ, dinu care a patra parte la înpărţala Domniiĭ Sale Costandinŭ Neculaĭ-Vodă s'aŭ venit în partea Catriniĭ, fetiĭ luĭ Ionŭ Stărča, ce aŭ ţinut-o Necşoiŭ, iarŭ a patra parte aŭ rămasŭ clironomilorŭ luĭ Pătraşcu şi a Saftiĭ, bezŭ o a patra parte ce aŭ cumpărat-o unŭ Mihălache Cheşcu de la Toaderŭ Cuza Post.

Şi, fiindcă acè Catrina Necşoi n'aŭ avutŭ clironomĭ după moartea sa, Costandinu Cheşcu aŭ dat mănăstiriĭ Goliiĭ danie giumătate de sat de Trebujănĭ, însă a patra parte a Catriniĭ Necşoi, a patra parte cumpărătura a tătăni-săŭ, a luĭ Mihălachi Cheşcu, bezŭ a patra parte de satulŭ Trebujăniĭ ce să cuvini clironomilorŭ luĭ Patraşcanŭ şi a Saftiĭ, şi cu pricina daniiĭ şi a mistuiriĭ scrisorilorŭ care nu s'aŭ ştiutŭ de neamurĭ, fiindŭ scrisorile la Şat. Ilii Crăstea, clironomu luĭ Mihălache Cheşcu, nicĭ mănăstiriĭ *(sic)* Goliia n'aŭ stăpănitŭ cu puterea daniiĭ părţile ce i-aŭ dat danie, nicĭ clironomiĭ luĭ Patraşcanu şi a Saftiĭ nu ş'aŭ stăpănitŭ partea lorŭ.

Amù, după putearea cărţiĭ gospodŭ de stăpănire ce s'aŭ dat niamuluĭ stărcesc asupra moşiiĭ Trebujănilorŭ, aŭ clironomiĭ luĭ Patraşcu şi a Saftiĭ să-şĭ è a patra parte ce aŭ fostŭ a lorŭ, şi toţĭ clironomiĭ luĭ Ionŭ Stărča ce vorŭ fi

maĭ aproape rudenie Catriniĭ aŭ să clironomisască a patra parte de Trebujănĭ ce aŭ fostu a Catriniĭ, hotărătă prinŭ înpărţală. Iarŭ pentru a patra parte de Trebujănĭ, ce aŭ çumpărat-o Mihălachi Cheşcu cu protimisirea niamuluĭ stărcescŭ, rămăni să hotărască luminatulŭ Divanŭ de să cuvini să între toate neamurile într'acè cumpărătură, întorcăndŭ dinŭ baniĭ cumpărăturiĭ după analoghii saŭ nu.

XXIV.

UN ACT PRIVITOR LA VECHEA NOASTRĂ OŞTIRE.

Copie.

Adică eu Ilii, Chihaia la Căpt. Turculŭ, scriŭ şi mărturisăscŭ cu acestŭ zapisŭ pecumŭ mi-aŭ fostŭ datorŭ Irimiia Cĭocărlii cu doĭ caĭ; ḍecĭ eŭ amŭ grăitŭ Mării Sale luĭ Antoni Vodă. Mărie Sa mi-aŭ făcutŭ carte Mării Sale la Cărligŭ Vorniculŭ, unde va găsi rămăşiţa luĭ, ca să-şĭ pliniască. Aŭ mersu la cumnată-sa, la Comisoae luĭ Toaderŭ Cĭocărlii, şi aŭ găsitŭ unŭ calŭ rămăşiţă. Calulŭ s'aŭ prilejitŭ în Ţara Munteniască, la unu cuconŭ a Comisoai, şi s'aŭ maĭ aflat şi o Ţigancă, fata luĭ Marco Ţiganu, anume Frăsina, ce i-aŭ fostŭ luĭ danii de la mătuşă-sa Tăbărţoai Comisoai: neavăndŭ ce faci, i-aŭ dat acè Ţigancă, pe Frăsina, fata luĭ Marcu Ţiganuluĭ, cari esti după Vasili, Ţiganu dumisale Pah. Costandinu, şi i-au făcutŭ şi zapisŭ să fii volnicŭ să-lŭ şi vănză cuĭ a plăti. Eŭ amŭ scosŭ la vănzari cu zapisulŭ ce aŭ făcutŭ Cĭocărlii, şi a denainte luĭ Costandinŭ Arapu, şi Grigoraşcu Cărligŭ Vorniculŭ de Poartă. şi luĭ Ştefanŭ Cămăraşŭ, şi a luĭ Gavrilŭ Pătrău, şi Savinŭ, sluga luĭ Cĭocărlii, şi Oatulŭ de Săcuenĭ. Dum[nea]luĭ Costandinŭ Pah., dacă s'aŭ prilejitŭ ača Ţigancă după Ţiganulŭ dumisali, după Vasili ficorŭ Gorciĭ, mi-aŭ dat unu calŭ dreptŭ ača Ţigancă cari să scriia maĭ susŭ, şi calulŭ s'aŭ preţăluitŭ dreptŭ cincĭzăcĭ leĭ. Decĭ dum[nea]luĭ aŭ plătitu Ţiganca ca să fii dumisali şi fičoriĭ Ţiganciĭ, şi să-şĭ facă dum[nea]luĭ şi dreșă

domneştĭ. Şi la ačastă tocmală s'au prilejitu aicĭ şi Costandinu Arapulŭ, şi Dumitraşco sinŭ Pinteleĭ de Hărliceştĭ, şi Dumitraşco sinŭ Grigori otŭ Tatomereştĭ, şi Ionŭ ficorulŭ popiĭ de Gĭoiţa (?), şi Taculŭ otŭ Grozăştiĭ şi mulţĭ oamenĭ bunĭ cari s'aŭ prilejitŭ într'acastă tocmală. Şi noĭ, văzindŭ a lorŭ tocmală, şi plata plătindŭ, amŭ şi noĭ făcutu acestŭ zapisŭ, ca să fii dum[isal]i de credinţe. Şi, pentru credinţa, amŭ iscălitŭ şi ni-amŭ pusŭ degitile, ca să fii de credinţă. Şi eŭ, Vasăli Vărnavŭ, amŭ scrisŭ. Însă, de s'a maĭ acolisi cineva, să-şĭ caute dinŭ fičoriĭ luĭ Marcu Ţiganuluĭ, c'aŭ avutŭ şapte fičorĭ acelŭ Ţiganŭ. Ca să să ştii. Pi cè adevărată credinţă săntŭ iscăliţĭ: Ilii Chihaia, i Costandinŭ Arapu, i Dumitraşcu de Hărliceştĭ, i Vasile Vărnavŭ. Ionu.

Dumitraşco.

XXV.

UNELTIRI DE OPOSIȚIE MOLDOVENEASCA ÎN 1827[1].

Noĭ Ioanu Sandu Sturza Voevoda, cu mila luĭ Dumnezăŭ Domnu Țăriĭ Moldavvieĭ.

Cinstițĭ credincoşĭ boeriĭ Domnieĭ Mele, dumv. Vornicĭ de Botoşanĭ, sănătate. Fiindcă, după ştiințile ce aŭ luoat Domniia Mè, frațiĭ Manoleştĭ, ce să poreclescu şi Varlaamŭ, arŭ fi răsuflîndŭ felurĭ de vorbe neîncuviințate şi bărfitoari Mie şi asupra Stăpînireĭ, încîtu fapta lorŭ urmiază a fi giudecată pravilicește şi supuşĭ uneĭ àspre urgiĭ, darŭ Domniia Mè, trecăndu-o acumŭ cu viderea, poroncimŭ dumv. ca să le arătațĭ să să părăsască numaĭ decît cu totulŭ de ačasti presărărĭ de voroavi neertati şi fără cuviință. Căcĭ, dacă şi după acasta vomu luoa asămine ştiință, cu hotărîre aŭ a să supune urgieĭ ce cere urîta lorŭ faptă. Vețĭ face cunoscutŭ şi negustorilorŭ dinŭ acelŭ tîrgŭ, arătîndu-le şi poroncindu-le ca la nicĭuna dinŭ trebuințile obşteştĭ a tîrguluĭ, de vre-o epitropie sau altile asămine, să nu fie primițĭ, nicĭ ascultațĭ întru cîtŭ de puținŭ de a să maĭ amesteca. Dar nicĭ de cătră dumv. să să întrebuințăze la ceva de asămine; căcı, întru înprotiva urmare, şi dumv. şi neguțitoriĭ urmiază a fi învinovățițĭ. '827, Iulie 24.

[Pe V-o :] Velu Vist.

Pentru osăbită pricină.

(Adresa :) Cinstițĭ, credinčoşĭ boeriĭ Domnieĭ Mele, dumv. Vornicĭ de Botoşanĭ, sănătate. Botoşanĭ.

---

[1] Colecția d-luĭ C. Crupenschi.

XXVI.

O DANIE A LUI RADU MIHNEA PENTRU MĂNASTIREA SF. SAVA DIN IAŞI[1].

Noĭ *(sic)* Radulŭ Voevodŭ, bojiiŭ milostiiŭ gospodarŭ zemli moldavscoĭ. Adecă Domniia Mia m'amŭ milostivitŭ şi amŭ datŭ şi amŭ miluitŭ svănta mănăstire ce să grăiaşte Sfetì Sava, ce iaste metohŭ sventeĭ mănăstirĭ de la Ierusalimŭ, cu unŭ satŭ ce să cheamă Mărzeştiĭ, la Ţănutulŭ Eşilorŭ, ce acelŭ satŭ maĭ dinŭ nainte vreame aŭ fostŭ a luĭ Orăşŭ, ce aŭ fostŭ Hetmanŭ, şi după aceaia aŭ cădzutŭ de aŭ fostŭ dreptŭ domnescu. Decĭ, ca să fie de la Domniia Mea dare şi miluire sventeĭ mănăstirĭ, cu totŭ venitulŭ, să hie de hrană, şi altŭ nime să nu să ameastece înnaintea cărţiĭ Domnii Meale; i nam ne bădetŭ.

Dumitraşcu Ştefanŭ Velŭ Logofătŭ.

U Iasŭ, 7132 [1624], Iulie 9.

Samŭ gospodinŭ veleal ŭ.

† Sava.

(Pecete ruptă.)

[Pe V-o:] Mărzeştiĭ, la Iaşĭ.

---

[1] Colecţia C. Crupenschi.

XXVII.

O HOTĂRÎRE A LUI GAŞPAR-VODĂ PENTRU HATMANUL ŞEPTELICI ŞI URMAŞII LUI ARBURE[1].

Suretŭ de pe ispisocu vechiŭ pe sărbie de la Gaşparŭ Voevodŭ, scrisŭ de Pavelŭ Mitrofanŭ, în Iaşĭ, dinŭ leatŭ 7128 [1620], Aprilie 12.

Înştiinţarea facemŭ prinŭ acastă cartea noastră tuturorŭ cuĭ vorŭ căuta asupra eĭ, saŭ o voru auzi citindu-se, precumŭ aŭ venitŭ înnaintea noastră şi înnaintea boerilorŭ noştri a Moldoveĭ, a marĭ şi a micĭ, giupiniasa Tofana şi soru-sa Zamfira, fetile Măricăĭ, şi vara lorŭ Nastasiia, fata Odochiiĭ, nepoatelea Lucăĭ Arburea, Portariulŭ Suceviĭ, şi ni s'aŭ jăluitŭ cu marea jalobă că, înŭ vremea de maĭ înnaintea, înŭ zilelea luĭ Ieremiia Voevodŭ, aŭ avutŭ mare asuprială şi strămbătatea de cătră Gheorghie Mitropolitulŭ, că le-aŭ luatŭ unŭ satŭ, anumea Solca, ce-ĭ înŭ Ţinutulŭ Suceviĭ, fără voia lorŭ, şi l-aŭ fostŭ datŭ mănăstiriĭ sale, Suceviţiĭ; iarŭ giupîneseloru le-aŭ fostŭ datŭ altŭ satŭ, anumea Stănileştiĭ, dinŭ Ţinutulŭ Hotinuluĭ, şi le-aŭ maĭ adaosŭ şi treĭ sute de galbenĭ ungureştĭ. Iarŭ, căndŭ aŭ fostŭ, după aceia, înŭ zililea luĭ Ştefanŭ Voevodŭ Tomşe, căndŭ aŭ începutŭ a-şŭ zidi a sa mănăstirea ce să numeşte Solca, elŭ aŭ luatŭ acelŭ satŭ, anumea Solca, de la mănăstirea Suceviţiĭ, cumŭ şi celalaltŭ satŭ, Stănileştiĭ, iarăşĭ l-aŭ luatŭ de la maĭ susŭ numitilea giupînese, şi, apoĭ, sa-

[1] Colecţia C. Crupenschi.

tulŭ Solca l-au datu mănăstiriĭ sale, Solciĭ, şi Suceviţeniloru le-aŭ datŭ satulu Stănileştiĭ, şi încă le-aŭ maĭ datu şi treĭ sute de galbenĭ ungureştĭ, de ş'au cumpăratu pe banii aciia o viia de la Cotnariŭ, ş'avea să dè şi acestorŭ maĭ susu numitelorŭ giupînese altŭ satŭ, dreptu satulŭ Stănileştiĭ, darŭ n'au apucat a le da, pentru că înŭ grabă i s'aŭ întămplatŭ a eşi dinŭ Domniia, precumŭ au mărturisitŭ înnaintea noastră toţĭ părinţiĭ şi rugătoriĭ noştri Vlădiciĭ, chirŭ Anastasie Crămcovicĭ, Mitropolitŭ Suceviĭ, şi chirŭ Athanasie, episcopu Romanuluĭ, şi chiru Efrem, episcopŭ Rădăuţuluĭ, şi chiru Mitrofanŭ, episcopulu Huşuluĭ, şi alţi toţĭ boeriĭ Moldoveĭ, marĭ şi micĭ, toţĭ au mărturisitu înnaintea noastră precumŭ că Ştefanŭ Voevodŭ avè să dè giupîneselorŭ acestora unŭ satu dreptŭ satulu Stănileştiĭ, şi n'au apucatu să le dè. Decĭ Domniia Mea, cu totŭ Sfatulŭ nostru, văzindŭ că nu li s'au datu nimică giupăneseloru acestora dreptu satulu Stanileştiĭ, amŭ poroncitŭ Domniia Mea rugătorilorŭ noştri, călugarilorŭ de la mănăstirea Solca, să să învoiască cu giupînesele acelea, orĭ să le întoarcă satulŭ Solca, că aşè s'aŭ aflatŭ cu dreptulŭ din pravilă. Dreptŭ aceia şi rugătoriĭ noştri, călugăriĭ de la Solca, s'au învoitu de a lorŭ buna-voe şi aŭ datu acestoru maı susŭ numitelorŭ giupînese unu satu, anumea (scoasă ţincuşă dinu ispisocu, daru să cunoaşte că-su Iubăneştiĭ), ce săntŭ înŭ Ţinutulu Dorohoiuluĭ, pentru satulu Solca, cari acestu satu (scoasă ţincuşă) aŭ fostŭ daniia sfinteĭ mănăstirı Solciĭ de Ştefanu Voevodŭ. Pentru că satulŭ Solca n'aŭ vrutu să-lu dè, fiindu lăngă sfănta mănăstirea, totu într'unŭ hotarŭ. Şi s'aŭ învoitŭ dennaintea noastră pentru ca de acum înnaintea să nu aibă a să maĭ trage la giudecată uniĭ pe alţiĭ, nicĭ odinioară, înŭ veacĭ. Dreptu aceia, acestu de maĭ sus numitŭ satu, Iubăneştiĭ, şi de la Domniia Mea acestoru maĭ susŭ numitelorŭ giupînese Tofaniĭ şi surori-sa Zamfireĭ şi verii lorŭ Nastasiiĭ, nepoateloru Lucăĭ Arbure, să le fie ocină şi întăritură, cu totu venitulŭ. Tijŭ au venitu înnaintea noastră şi înnaintea tuturorŭ boerilorŭ noştri a Moldoveĭ, a marĭ şi micĭ, Crăstăna, giupîneasa a răpoosatuluĭ Gheorghe, păr-

călabu de Hotinŭ [1], şi, de a eĭ buna-voia, de nime sălită, nicĭ asuprită, ş'aŭ văndutŭ dreptile sale ocinĭ, şesă fălcĭ de vii dinu Cotnariŭ, dinŭ dealulŭ ce să numeşte (Zlodeioă, Tălhăriţa, Doruje), şi cu livezĭ înŭ capulŭ viiloru, cu cramă şi cu pivniţă de piatră şi cu tiascurĭ, acelea vii le-au văndutŭ cinstitŭ şi credincosŭ boeriuluĭ nostru Vasilie Şeptelicĭ Hatmanu şi părcălabu Suceviĭ, dreptu una miia galbenĭ ungureştĭ. După aceia tiju au venitu înnaintea noastră şi înnaintea boeriloru noştri a Moldovei Mărica, giupîneasa răpoosatuluĭ Chiriţă Postelnicŭ, şi, de a ei buna-voia, de nime salită, nicĭ asuprită, ş'au văndutu driaptă ocina sa şi cumpărătură, dinŭ diresu de cumparatura ce l-au avutŭ boeriulŭ eĭ Chiriţă Postelnicŭ [2] de la Constantinŭ Movila Voevodŭ, o sălişte anume Vlădenii, de la Turiia, cu Rădiulŭ-Buhtiĭ, şi cu heleşteŭ înŭ părăulŭ Turiiĭ şi cu pădurea, ce i-ĭ înu Ţinutulŭ Iaşuluĭ, aceia o aŭ văndutu cinst. şi credincosŭ boeriuluĭ nostru Vasilie Şeptiliciŭ Hatmanŭ şi giupînesiĭ sale Tofaniĭ dreptu patru sute talerĭ de argintŭ, şi i-au plătitu-ĭ deplinu denaintea noastră şi denaintea Sfatuluĭ nostru. Dreptu aceia, să-ĭ fie luĭ şi de la noĭ uricŭ, ocină şi întăritură, cu totŭ venitulŭ, şi fiilorŭ loru, nepoţilorŭ, strănepoţiloru, preastrănepoţiloru şi la totŭ niamulŭ lorŭ, cine li să va alege maĭ de aproape, nestrămutatŭ, nicĭ odinioară, înu veacĭ. Iarŭ hotarulŭ acestorŭ de maĭ susŭ numiteloru sate, Iubăneştilorŭ (scoasă ţincuşă), suptŭ codru Dorohoiuluĭ, şi Vlădeniloru, de la Turiia, să le fie hotarŭ după a sale vechile hotară, până unde aŭ apucatu dinŭ veacu. Şi spre acasta este credinţa a însumĭ Domniiĭ Meale de maĭ susŭ numitŭ Gaşparu Voevodŭ, şi credinţa a tuturorŭ boerilorŭ noştri a Moldoveĭ, a marĭ şi mici; şi, sprea maĭ mare tăriia şi întăritură tuturorŭ acestoru de maĭ susu scrise, amŭ poroncitŭ cinst. şi credincosŭ boeriuluĭ nostru Ionaşcu Ghian-

[1] Cf. memoriul mieŭ *Doamna lui Ieremia-Vodă*, in «Analele Academiei Romîne» pe 1910.
[2] V. *ibid.*

ghea Velŭ Logftu, să scrie şi cătră adevărată cartea noastră ačastă pecetea noastră să lege.

Înŭ ispisoculŭ celŭ adevăratŭ este iscălitŭ însuşĭ, cù mîna sa:

Noĭ (sic) *Ionŭ Gaşparŭ Voevodŭ.*

De pə sărbie pe limba moldoveniască amŭ tălmăcitŭ.

La anulŭ 1804, Octv. 8.

Polcov. Pavelŭ Debr[icĭ] otŭ Mitr[opolie].

[Pe V-o:] Gaşparu Voevodŭ, dinu leatŭ 7128, Aprilii 2, întăreşte luĭ Şepteliciŭ Hat. Iubăneştiĭ dinŭ Dorohoiu şi Vlădeniĭ dinŭ Turiia.

XXVIII.

AVEREA BANULUĬ IENACHI VÎRNAV.

Catagrafie ce dinŭ luminată porunca Mării Sale luĭ Vvodă s'aŭ făcut, di toată averea mişcătoare şi nemişcătoare a răuposatuluĭ boeriŭ Banu Enachi Vărnavu.
1825, Ianuari 19,
Înŭ Litenĭ.

Moşiĭ, viĭ şi alti acareturĭ a răuposatuluĭ boerĭ Banu Enachi Vărnavu.

Moşie Liteniĭ dinŭ Ţinutu Sucevviĭ, cu părţăli dinŭ Cornĭ, atăt di baştină, căt şi cumpărati înŭ urmă, după săvărşire Banuluĭ Vărnavŭ, de dumnei Băniasa Mărioara, soţie răuposatuluĭ, cu aşizare. Casă di piatră, cu doî răndurĭ; pivniţă di piatră, grajdiŭ, şură di piatră, supt unŭ acoperemănt, şi supt dănsăle cu răcherie de piatră. Cincĭ odăĭ di piatră supt unŭ acoperemintŭ, doă şurĭ di lemnu şindilite, doî puţurĭ di piatră, ogradă di zăplajŭ, cu poartă di piatră şi cu triĭ odăĭ înpregiurulŭ porţiĭ. Doî bisăricĭ di piatră, cu toati cele trebuincoasă, însă una lăngă casă şi alta înu cotunulŭ numitŭ Rătunda, amîndoî cu ogrăzĭ di zaplajŭ. Heleşteu di peşti înŭ apa Şomuzuluĭ şi cu moară cu doî părechĭ pietri. Alti triĭ morĭ tot înŭ apa Şomuzuluĭ, cu triĭ părechĭ pietri, cu podu îmblătoriŭ pi Săretiŭ. Doî crăčme, însă una înu Litenĭ, şindilită, şi cu pivniţă di piatră şi ogradă înpregiurŭ, şi alta înŭ cotunulŭ numit Rătunda, cu pivniţă de lemnu şi acoperită cu stuhŭ, şi ogradă în-

pregiuru. Doî velniţa di lemnu, acoperite cu răgozu. Triĭ coşări, cu unulu şăndilit.

Moşie Vercicaniĭ, pisti apa Săretiuluĭ, megieşită cu Liteniĭ, tot înŭ Ţinutu Suceviĭ, cu o crăčmă pe dinsa, di lemnu; cari moşii esti starpă.

Moşie Călugăreniĭ, starpă, înu Ţinutu Botoşanilorŭ, cu triĭ iazurĭ marĭ şi cu moară înŭ apa Jăjii, şi cu crăčmă la drumulŭ mari, cu casă di odai şi cu toate heiurile trebuinčoasă.

A patra parte dinu moşie Livinii, sterpa, dinŭ Ţinutulŭ Dorohoiuluĭ, precumu să arată pi planulu di starea a toată moşie, cu heleşteu înŭ părău Dănilenilorŭ, ce-ĭ zicu Başău.

Unulŭ locŭ di casă înŭ Botoşănĭ, înŭ mahalaoa Greceniĭ (?):

Doî dughene, o crăčmă cu pivniţa eĭ di piatră, supt unŭ acoperemănt, cu grajdiŭ şi ogradă di nueli, totŭ înŭ Botoşănĭ, înŭ Tărgulu Vitiloru.

Casă di piatră înu Eşĭ, înŭ mahalaoa Sfăntuluĭ Spiridonŭ, la Uliţa Muntenilorŭ, cu grajdiŭ, şură şi odăĭ di piatră şi cu ogradă di nueli.

Unulŭ hanu, o dughiană cu patru odăĭ şi o cămară, suptŭ unu acoperemăntu, cu grajdiŭ şi ogradă di nueli, tijŭ înu Eşĭ, alăturat fiindŭ loculŭ cu a casălorŭ.

Triĭ pogoani di vie înŭ Ţinutu Romanuluĭ, la Boicenĭ.

Patruzăcĭ şi opt sufleti Ţiganĭ di vatră înŭ doîsprizăci sălaşă, cu unŭ burlacu şizătorĭ pi moşie Liteniĭ, după izvodu ce aŭ dat vatavulŭ Toader, însă:

Sălaşa.	Sufleti.	
1	6	Ştefanu a Păvăloai cu Ţiganca luĭ, Nastasie, cu patru copiĭ: însă doĭ fičorĭ şi doî feti.
1	6	Vasăli Bucătariu cu Ţiganca luĭ, Aniţa, şi patru copiĭ: doĭ fičorĭ şi doî feti.
1	4	Toma Herariu cu Ţiganca luĭ, Ioana, şi doĭ copiĭ: unŭ fičorŭ şi o fată.
1	5	Toaderŭ Cobzariu cu Ţiganca luĭ, Catrina, şi triĭ copiĭ: doĭ fičorĭ şi o fată.
1	5	Grigori Chitariu cu Ţiganca luĭ, Lupa, cu triĭ copiĭ: unŭ fičorŭ şi doî feti.

1	5	Ionu Croitoriu cu Ţiganca luĭ, Catrina, şi cu triĭ copiĭ: doĭ fic̆orĭ şi o fată.
1	4	Lupu Scripcariu, cu Ţiganca luĭ, Safta, şi doĭ copiĭ: unu fic̆orŭ şi o fată.
1	2	Tudurachi Scripcariu cu Ţiganca luĭ, Măriuţa.
1	2	Gheorghi Căsapu cu Ţiganca luĭ, Irina.
1	3	Gheorghi Zorilă cu Ţiganca luĭ, Marie, şi cu ó copilă fată.
1	3	Manolachi Bucătariu cu Ţiganca luĭ, Safta, şi cu unu copilu fic̆orŭ.
1	2	Toaderŭ Croitoriu cu Ţiganca luĭ, Frăsăna.
—	1	Vasăli Grosu, văduoĭ.
12	48	Aceste patruzăcĭ şi opt sufleti săntŭ drepti a răuposatuluĭ boeriŭ, bezŭ cincĭ sufleti fugiţĭ, adecă Vasăli Stăngaciu cu Ţiganca luĭ, Iliana, şi cu doĭ copiĭ; Costachi Caengiulŭ, văduoĭ.

Doĭzăcĭ şi cincĭ sufleti Ţiganĭ de vatră, înŭ şasă sălaşă, totŭ înŭ Litenĭ, cari Ţiganĭ săntu însoţiţĭ cu aceĭ de zăstri a giupănesăĭ Mărioariĭ Canta, însă:

1	3	Lupu Căldărariu, Ţiganŭ vărnăvescŭ, cu Ţiganca luĭ, Iliana, ci esti di zăstri cantacuziniască, şi unŭ copilu.
1	3	Costandinu Cobzariu, Ţiganŭ vărnăvescŭ, cu Ţiganca luĭ, Măriuţa, cantacuziniască, di zăstri, şi cu o fată.
1	5	Gheorghi Chitariu, Ţiganŭ cantacuzinescŭ, cu Ţiganca luĭ, Acsănie, vărnavască, şi triĭ copiĭ: unu fic̆orŭ şi doĭ feti.
1	3	Neculaĭ Bucătariu, Ţiganŭ cantacuzinescŭ, cu Ţiganca luĭ, Safta, vărnăvască, şi cu o fată.
1	4	Alicsandru Chitariu, Ţiganu vărnăvescŭ, cu Ţiganca luĭ, Iliana, cantacuziniască, şi doĭ copiĭ, fic̆orĭ.
1	7	Dumitraşcu Vezătiu, Ţiganŭ vărnăvescŭ, cu Ţiganca luĭ, Catrina, cantacuziniască, şi cincĭ copiĭ: patru fic̆orĭ şi o fată.
6	25	Adică doĭzăcĭ şi cincĭ sufleti facu înŭ aceste

şasă sălaşă, ce săntŭ amestecaţĭ Ţigani vărnăveştĭ cu aceĭ cantacuzineştĭ, precumŭ maĭ susŭ să arată.

Argintăriĭ.

No.		
3	zarfurĭ, adică triĭ.	
1	străchinuţă, adică una.	înŭ casă.
4	linguriţĭ, adică patru.	înŭ casă.
1	hocà, adică una.	înŭ casă.
1	tiascu, adică unulŭ.	înŭ casă.
7	candele, adică şăpti.	a bisăriceĭ.
1	potirĭ, adică unulŭ.	a bisăriceĭ.
1	discosŭ, adică unulŭ.	a bisăriceĭ.
1	discosŭ mari pentru nafură, adică unulŭ.	a bisăriceĭ.
3	crucĭ fericati, adică triĭ.	a bisăriceĭ.
1	Evanghelie fericată, adică una.	a bisăriceĭ.
4	coroani a icoanilorŭ marĭ, adică patru.	tijŭ a bisăriciĭ, bezu cărţăli trebuincoasă la amăndoî bisăricili şi bezŭ veşmintile di citŭ.
2	răndurĭ veşminte de ştofă, adică doî.	tijŭ a bisăriciĭ, bezu cărţăli trebuincoasă la amăndoî bisăricili şi bezŭ veşmintile di citŭ.
1	răndŭ veşminti ghermesătŭ, adică unulŭ.	tijŭ a bisăriciĭ, bezu cărţăli trebuincoasă la amăndoî bisăricili şi bezŭ veşmintile di citŭ.

Armi.

1 părechi pistoali ferecati, adică una.
1 puşcă turcască, adică una.
1 părechi pistoali, însă unulu stricat; unŭ ertăganŭ şi o ochiană s'aŭ găsit la Gavrilu Dascalŭ şi s'aŭ datŭ la vatavŭ Toaderŭ.
1 părechi, adică una tijŭ pistoali, totŭ de la Gavrilŭ Dascalŭ luati, cari aŭ rămasŭ la dum[nea]luĭ Aga Răducanu Prăjăscu.

Vite.

18 boi de giugŭ, adecă optsprizăce.
16 capiti de bivolĭ, însă:

1 buhaiŭ bivolŭ.
4 bivolĭ de giugŭ.
4 vacĭ bivoliţă.
3 mănzaţĭ boĭ.
1 mănzată vacă.
1 boŭ gonitoriŭ.
2 mălacĭ.
16 adică şasăsprizăce.

231 oĭ, cu mari, cu mică, însă:
16 berbecĭ marĭ.
148 oĭ marĭ.
7 bărbăcuţĭ cărlanĭ.
58 oĭ cărlanĭ.
1 capră.
231 adică doĭ sutĭ triĭzăcĭ şi una.

87 stupĭ, însă:
31 la Vasăli Tudosă înŭ temnicŭ *(sic)* boirescŭ.
56 la Vasăli Cĭubotariŭ, tijŭ.
87 adică optzăcĭ şi şapti.

72 mascurĭ, cu marĭ, cu micĭ, adică şaptizăcĭ şi doĭ.

Păine ci s'aŭ găsitŭ, trierată şi netrierată, precumŭ şi popuşoĭ nibătuţĭ înŭ coşărĭ.

Merţă.	
30	săcară, adică triĭzăcĭ.
30	orzu, adică triĭzăcĭ.
140	ovăsŭ, adică una sută patruzăcĭ.
3	grăŭ, adică triĭ.
11	mălaĭ măruntŭ, adică unsprizăci.
6	sămănţă cănipă, adică şasă.
18	stănjănĭ, însă:
	8 o giriadă. / 7 altă giriadă. / 3 altă giriadă. / 18 adică optsprizăci. } di săcară, a cărora înnălţimi este de unŭ stănjănŭ şi lăţime de unŭ stănjănŭ şi giumătate.
17	stogurĭ fănŭ, adică şaptisprizăci.

22 stănjănĭ, însă:
 19 de coşeri, lungulŭ înú ogradă, naltulŭ de unŭ stănjănŭ şi giumătate şi latulŭ de triĭ palmi şi maĭ bine.
 12 de coşări, lungulŭ la Rătunda, naltulŭ de unŭ stănjănŭ, triĭ palmi şi latu patru palmi, bezŭ şepti stănjănĭ ci aŭ rămasŭ dişărtŭ.
 22 adică doîzăcĭ şi doĭ.
55 merţă grăŭ di toamnă, sămănat înŭ patruzăcĭ şi una fălcĭ, adică cinzăcĭ şi cincĭ.
50 merţă săcară, sămănată înŭ doîzăcĭ şi şăpti fălcĭ, adică cinzăcĭ.

Lucrurĭ ce s'aŭ găsitŭ.

1 balonŭ bunŭ, adică unulŭ.
1 o bričcă acoperită şi fericată, adică una.
1 căruţă ferecată, adică una.
1 cocii de unŭ calu, ferecată, adică una.
1 rădvanu stricat, adică unu.
1 sanii vechi, de patru persoane, adică una.
1 sanii vechi, di doî persoani, adică una.
1 coşŭ di sanii, zugrăvit, adică unulŭ.
1 sanii mari, legată înŭ fherŭ, adică una.
4 părechĭ hamurĭ, adică patru.
4 părechĭ hamurĭ vechĭ, stricate, adică patru.
2 canapeli stricati, înŭ jigniţă, adică doî.
3 căruţă di caĭ, niferecate, adică triĭ.
10 cară marĭ de boĭ, adică zăce.
1 canapè de doî persoane, adică una.
2 canapeli de o persoană adică doî.
17 scauni vechĭ, adică şaptisprizăci.
1 scrinŭ vechiŭ, adică unulŭ.
1 odgonu di podŭ, camŭ vechiŭ, adică unulu.
1 lighianŭ di alamă, cu ibricŭ, gratie luĭ, adică unulŭ.
3 sfeşnici di alamă, adică triĭ.
4 părechĭ heră di plugŭ, adică patru.

Vasă cu vinŭ, ci s'aŭ găsătŭ înŭ pivniţă.

6 poloboaci, ca de patruzăcĭ păn' la cinzăcĭ vedri unulŭ, pline, adică şasă.
1 polobocŭ, pi sfărşit, adică unulu.
1 buti plină cu vinŭ albu, adică una.
1 buti cu pelinŭ, începută, adică una.
1 buti cu vinŭ albu, maĭ gĭosŭ de giumătati, adică una.
2 balercuţă cu vinŭ pentru bisărică, adică doî.

No. Arămurĭ.

2 căldărĭ marĭ; adică doî, însă una di stănă şi una di cămeşĭ.
4 tingirĭ di dulceţĭ, adică patru.
4 săniĭ[1], adică patru.
6 tingirĭ pentru cuhni, cu căpacile lorŭ, adică şasă.
1 căldăruşă mică di rachiŭ, cu o ţăvi, adică una.

Aceste săntŭ lucrurile ci s'aŭ găsitu, bezŭ o samă di aşternuturĭ a casălorŭ, alti şuvei[2], adică poloboaci, putinĭ, čuberă, covăţĭ, ţolurĭ şi sacĭ, cari acumu nu s'aŭ maĭ scrisŭ, fiindcă o samă lipsă înŭ trebuinţăle casăĭ.

Benali şi acareturĭ ci au mărturisitŭ oameniĭ dinŭ Litenĭ că s'aŭ făcutŭ di cătră dumnei Băniasa Marghioala după săvărşire soţuluĭ dum[isale].

O bisărică di piatră, zidită dinŭ temelie, înŭ cotunulŭ numit Rătunda, la cari s'aŭ pusŭ o catapitiazmă vechi, iarŭ piatră o samă s'aŭ căratŭ cu plată şi o samă di lăcuitorĭ.

O catapitiazmă dinŭ nou zugrăvită la bisărica dinŭ Litenĭ.

Casă di piatră, cu doî răndurĭ, dinŭ timălie zidită, înŭ Litenĭ, undi esti aşizare, însă giumătati dinu materie petriĭ şi a cheresteliĭ au fostu cărati di răposatu.

Cincĭ odăĭ, tijŭ dinŭ noŭ făcuti di piatră, înu ogradă, saptu unŭ acoperemăntu.

[1] *Sinii*, săniĭ, tave; pentru a se deosebi de sănii, *i* e punctat dublu şi accentuat.

[2] Ciuvee

Ograda înpregiurulŭ casălorŭ, di zăplajŭ şi cu poartă de piatră.

Doî odăî lăngă poartă, de o parte, şi alta, di altă parti, di lemnu făcuti dinŭ noŭ.

Doî şurî di lemnu s'aŭ prefăcutŭ înŭ ogradă.

Doî morî vechî s'aŭ prefăcutŭ, însă una, dinŭ Rătunda, s'aŭ făcutŭ ca de iznoavă, fiindcă aŭ arsu; iarŭ una, ci aŭ fost pi apa Sucevir, aŭ mutat-o pi Şomuzî, la cari săntŭ patru petri.

O moară ci dinŭ noŭ aŭ făcutŭ, de o piatră, pi Şomuzŭ, la cari lemnulŭ şi herăli săntŭ gata, iarŭ iazulŭ di acumŭ şă să facă, şi pietrile să să aducă.

Unŭ ratoşŭ, di lemnu, lipit şi tencuit şi acoperitŭ cu stuhŭ, aŭ făcutŭ la Rătunda, cu doî odăî şi o cămară, şi cu pivniţă di lemnu şi ograda înprăgiurŭ de nueli.

Patru puţurî di piatră aŭ făcutŭ pi moşie.

Doî velniţă di lemnu aŭ făcutŭ di iznoavă, fiindcă velniţa vechi ci aŭ rămasŭ di la răposatulŭ, aŭ arsu.

Doî făntănî di piatră aŭ făcutŭ înŭ ogradă.

Grădina di lăngă casă aŭ făcut-o dinŭ pazăşti cu şpaleriurî.

Scrisorî di moşie ci s'aŭ găsătŭ, atătŭ la dumnei Băniasa, cătŭ şi la alţăî, cari înŭ gîosŭ anumi să arată.

No.

1. O condică vechi di scrisorî dinŭ aniî 7255 [1747], Mart 6, neîncredinţată di nimi şi nicî scrisă pi toate filile.
2. Unŭ hrisovŭ a fericituluî întru pomenire Domnu Alicsandru Ghica Voevodŭ, dinŭ aniî 1765, întăritorî luî Toaderŭ Vărnavŭ pi moşiile Călugăreniî, Tăuteştiî şi Sămioneştiî, ce săntŭ la Ţănutulŭ Hărlăŭ şi Dorohoiŭ.
3. Unŭ planŭ pi moşii Călugăreniî, iscălit de dum[nea]luî Velŭ Logofătŭ Andronachi Donicî, făr' velet.
4. Unŭ planŭ pi moşie Călugăreniî, iscălitŭ di Franţŭ Tauperŭ, inginerî, iarăşî fără velet.
5. O adiverinţă, dinŭ 1823, Iuni 3, a răuposatuluî Ilarie arhimandrit şi stareţŭ svintelorŭ mănăstirî Niamţulŭ şi Săculŭ, prinŭ cari să cuprinde că dumnei cucoana

Mărioara, înŭ vreme răzvrătiriĭ arŭ fi avutŭ dat la păr. Venedictŭ unŭ sipet cu scrisorĭ şi o ladă cu alti lucrurĭ, carì arŭ fi arsu; cari adiverinţă, la anulŭ 1824, Iuli 3, o adivereşti şi Sfinţie Sa părintele Domitiianŭ, stare'ţulŭ di acumŭ.

6. O mărturii din 1823, Iuni 3, a răuposatuluĭ ieromonahŭ Ĭoanŭ duhovniculŭ, adiverită şi di monahulŭ Iftimie, Logofătulŭ sfinteĭ mănăstirĭ, cări aŭ fostŭ Logofătŭ şi la casa răposatuluĭ Banŭ Vărnavŭ, prinŭ cari să cuprinde că arŭ fi avutŭ ştiinţă di diiata ci aŭ dat răuposata Safta Medelniceroaia fiiuluĭ săŭ Enachi şi fiicilorŭ sali Zoiţa şi Ecaterina.

Aceste şasă scrisorĭ nĭ li-aŭ dat întăĭ dumnei cc. Marghioara.

7. Unŭ planŭ pi moşie Litenĭ, făr' velet.
8. Unŭ planŭ pe o parti di locŭ dinŭ moşie Călugăreniĭ.
9. O anaforà întărită la 7271 [1763], Iuni 2, de Domnulŭ Grigori Ioanŭ Voevodŭ, cuprinzătoari de Litenĭ şi alti moşiĭ.
10. O mărturie hotarnică dinŭ aniĭ 7298 [1790], Iuni 20, iscălită di Barbulŭ Tărşăonianu, Vornicŭ di Poartă, pi moşii Litenĭ şi altile.
11. Unŭ zapisŭ dinŭ aniĭ 1767, Iuni 20, a răposatuluĭ Prea-Sfinţitŭ Mitropolit Gavriilŭ, pentru moşie Vercicaniĭ.
12. Unŭ hrisovŭ din aniĭ 1767, Iuli 20, a Domnuluĭ Ioanu Calimahŭ Voevodŭ, tijŭ Vercicaniĭ.
13. Un zapisŭ dinŭ anulŭ 7271 [1762], Oct. 1, a luĭ Vasăli Sălionŭ Post[elni]cŭ, pe moşiile Călugăreniĭ, Tăuteştiĭ şi Sămioneştiĭ.
14. O carti gospodŭ dinŭ aniĭ 1813, Iuni 18, a Domnuluĭ Scarlat Calimah Voevodŭ, pe parte dinŭ moşie Liveniĭ.
15. O mărturie hotarnică din aniĭ 1813, Iuni 18, a dum[isa]l[i] Velŭ Logofătŭ Andronachi Donicĭ (fiindŭ la acè vremi Agă), pi moşie Călugăreniĭ.
16. O mărturie dinŭ aniĭ 1813, Maĭ 13, iarăşĭ a dum. Velŭ Logofătŭ Andronachi Donicĭ, totŭ de Călugărenĭ.

Aceste zăce scrisorĭ şi hărţŭ arătate, de la numărŭ şepti şi păn' la No. şasăsprizăci, s'aŭ datŭ la noĭ di cătră unŭ Gavrilŭ Dascalŭ, dinŭ sat Liteniĭ, Marţĭ, Ghenaru 20, arătăndŭ numitulŭ că i s'arŭ fi dat di cătră dumnei cucoana Marghioala, Duminică sara, Ghenarŭ 18, di a cărora priimire s'aŭ dat numituluĭ adiverinţă suptŭ a noastri iscăliturĭ.

17. O carti gospodu a Domnuluĭ Grigori Alicsandru Ghica Voevodŭ, dinŭ aniĭ 1766, Iuli 10, cătră Neculaĭ Cog[ălniceanu] Pit., prinŭ cari îlŭ orănduești hotarnicŭ la Litenĭ.
18. O hotarnică a luĭ Neculaĭ Gog[ălniceanu] Pitarŭ, pe Litenĭ, dinŭ aniĭ 1766, Săptv. 20.
19. O volnicie gospod a Domnuluĭ Ioanŭ Calimahŭ Voevodŭ, să rădici pi Grigorii şi Irimie, Botezăşti, ca să stei înu giudecată cu Vărnavŭ.
20. Unŭ zapisŭ, fără velet, di la Toaderŭ, fičorŭ Cornesculuĭ, prinŭ carile îşĭ vinde o parte dinŭ Cornĭ.
21. Unu zapisŭ, dinŭ anulŭ 7158 [1650], Iuli 18, a Iriniĭ, fata luĭ Vărlanŭ Vornicu, cari esti înŭ còpii încredinţată di Carpŭ Vornicu di Poartă, prinŭ cari îşĭ vindi parte eĭ dinŭ Cornĭ.
22. Unŭ zapisŭ dinŭ 7158 [1650], Iuli 17, de la Dumitraşcu Corfosanŭ de Cornĭ, prinŭ cari vinde parte sa dinŭ moşie Corniĭ.
23. O copii dinu o carte gospodŭ a Domnuluĭ Grigori Calimahŭ Voevodŭ, cuprinzătoari di giudecata ce aŭ avutŭ Grigori şi Irimie Botezăşti cu Toaderŭ Vărnavŭ 3 Vist. pentru moşie Corniĭ, adiverită fiindŭ de dumnealuĭ Banulŭ Ioanŭ Gane.
24. O mărturie hotarnică dinŭ aniĭ 1766, Iuli 5, de la Neculaĭ Cogăl[niceanu] bivŭ Pit. şi Costandinŭ Găndu bivŭ Velŭ *(sic!)* Postelnicŭ, cuprinzătoare di Litenĭ şi Cornĭ.
25. O copii di pi o mărturie de înştiinţare a luĭ Neculaĭ Buhuşŭ cătră Vistieriulŭ-celŭ-Mari, dinŭ letŭ 7168 [1660],

Iuni 15, pentru Litenĭ şi Cornĭ, adiverită de dum-[nea]luĭ Banu Ioanŭ Gane.

26. O mărturie a Isaiĭ monahŭ di la mănăstire Probota, dinu aniĭ 7274 [1766], Avgustŭ 5, dată luĭ Toaderŭ Vărnavŭ Vist, pentru Litenĭ şi Cornĭ.

27. O copii di pi hotarnica luĭ Neculaĭ Buhuşu Velŭ Logofătŭ, ci-ĭ pi Letenĭ, dinŭ aniĭ 7168 [1660], Iuni 15, încredinţată cu iscălitură şi pecete nemţască,

28 Altă copie, iarăşĭ di pi hotarnica luĭ Neculaĭ Buhuşŭ, pi sat Liteniĭ, totŭ dinŭ 7168 [1660], Iuni 15, iarăşĭ cu pecete şi iscălitură nemţască încredinţată.

29. O carti gospodŭ à Domnuluĭ Alicsandru Ghica Voevodŭ, dinŭ aniĭ 1766, Iuli 10, prinŭ cari orăndueşti hotarnicĭ pentru părţĭ dinŭ Cornĭ pe Constandinŭ Cananò Paharnicŭ şi Neculaĭ Cogăl[niceanu] Pitarŭ.

30. O copii di pi o carti gospodŭ a Domnuluĭ Ştefanŭ Voevodŭ, din aniĭ 7168 [1660], Maĭ 30, prinŭ cari răndueşte pi Neculaĭ Buhuşŭ Velŭ Medelnicerŭ hotarnicu la Litenĭ, adiverită fiindu la aniĭ 1804, Iuli 23, de Costandinŭ Orsoianu Medelnicer.

31. O mărturii hotarnică dinŭ 1807, Noemv. 25, iscălită de dumnealuĭ Banulu Ioanŭ Gane, pentru moşie Corniĭ.

32. O copii di pi o înştiinţari a Cantiĭ Spat. către Domnulu aceiaşĭ vremĭ, pentru Gligori şi Irimie Botezŭ şi Toaderŭ Vărnavŭ, înŭ pricinile ci aŭ avutŭ pentru Litenĭ, încredinţată de dumnealuĭ Banu Ioanŭ Gane.

33. O copii di pi o carti gospodŭ dinŭ aniĭ 1768, Iuni 14, de la Domnulŭ Grigori Ioanŭ Calimahŭ Voevodŭ, scrisă către Iordachi Canta Spat., înu pricinili de giudecată ci aŭ avutu pentru Litenĭ Botezăştiĭ cu Vărnavŭ.

34. O copii di pi o mărturii a luĭ Istrati di Săcuricenĭ, dinŭ letŭ 7235 [1727], Mart 27, pentru hotarele Litenilorŭ, fiindŭ înŭ această ş'adivarata mărturii, însă stricată.

Aceste optsprĭzăci scrisorĭ, de la No. şaptisprizăci şi până la No. triĭzăcĭ şi patru, arătati maĭ susŭ, s'aŭ găsitu întru o ladă ci înpreună cu alti calabalăcurĭ

li pornisă a li triimeti la mănăstire Săculuĭ, după pornire noastră dinŭ Litenĭ, Mercurĭ, Ghenarŭ 21.

Izvoadi, suptŭ numire di condicĭ, de iraturile moşiilorŭ şi cheltuelĭ, adiverinţăli de plata zăstrilorŭ şi condraturile di vănzare veniturilorŭ moşiilor şi altorŭ acareturĭ ci li-aŭ dat dumnei cucoana Marghioara.

1. Izvodu, suptŭ numire di condică, prinŭ cari să arată iraturile venituluĭ casăi i cheltuelile urmati de la anulŭ 1809, Ghenarŭ 15, şi păn' la anulŭ 1822, Ghenarŭ 13, suptŭ iscălitura şi pecete dum. Benesăĭ Marghioariĭ, în cari s'aŭ trecutu şi copie întocmaĭ di pi izvodulŭ datŭ dì zăstri dumisale la anulŭ 1797, Maĭ 1; cari copie s'aŭ iscălit di cătră dumnei Băniasa Marghioara, şi s'aŭ adiverit şi di cătră noĭ, fiindŭ întocma cu orighenariulŭ.
2. Unŭ izvodŭ, iarăşĭ suptŭ numire di condică a iraturilorŭ, şi cheltuelile urmati de la anulŭ 1822, Fevr. 14 şi păr' la anulŭ 1824, Ghenarŭ 30, suptŭ pecete dumisale cc. Marghioariĭ, şi înŭ condeile scăderilorŭ, spre nischimbari s'aŭ iscălit şi di cătră noĭ.
3. Unŭ izvodu di zăstri ci aŭ dat dumnei Băniasa fiiciĭ sali Catinca la anulŭ 1815, Maĭ 19, înŭ cari izvodŭ să arată maĭ gĭosŭ de dum[nea]luĭ Post. Costachi Canano că ş'aŭ priimit toată zăstre, adiverit fiindŭ cu a dumisale iscălitură.
4. O adiverinţă a dumisale Post. Costachi Cananò, dinŭ aniĭ 1821, Maĭ 8, arătătoari pentru zăci bucăţĭ scrisorĭ, arătati înŭ perilipsisŭ, cu veletulŭ lorŭ, a moşii Liveniĭ, ci li-aŭ priimit spre siguranţie a triĭzăcĭ şi una miĭ leĭ ci arŭ fi avăndu a lua cu sănet.
5. Unŭ izvodŭ dinŭ aniĭ 1816, Martŭ 19, ce aŭ dat cinsprizăci miĭ leĭ maĭ multŭ pisti zăstri dum. Post. Costachi Cananò, adeverit cu iscălitura dum. Bănesiĭ.
6. Unŭ izvodŭ di zăstri dinŭ anulŭ '819, Fevr. 19, ce aŭ dat dumnei Băniasa fiiciĭ dum. Săftica, cari izvodŭ

este iscălit de ginerele dum., dum[nea]luĭ Banŭ Iordachi Emandi, că ş'aŭ priimit toată zăstre.

7. Unŭ contractŭ dinŭ anulŭ 1822, Apr. 23, a luĭ Costachi Gheorghiu, dat dum. cucoani Mariioari, pentru] venitulŭ moşii Liveniĭ, ce l-aŭ luat pe triĭ anĭ, căti una mii patru suti leĭ pe anu.

8. Unŭ contractŭ a luĭ Şmilŭ Focşănianu, dinŭ 1824, Avg. 19, pentru venitulŭ moşii Liveniĭ, ci l-aŭ luat pe triĭ anĭ, căte doî miĭ leĭ, şi bani s'aŭ răspunsu toţĭ înnainte.

9. Unù contractŭ dinŭ '822, Apr. 23, suptŭ iscăliturĭ ar-mineştĭ, pentru venitulŭ moşii Călugăreniĭ ci l-aŭ luat pe şasă anĭ, căte cincĭ miĭ leĭ pi anŭ, şi baniĭ i-aŭ dat toţĭ înnainte.

10. Unŭ contractŭ dinŭ 1816, Octomv. 26, dat dinŭ parte dum. cucoani Marioariĭ cătră Şmilŭ Focşănianu, pentru orănda dinŭ sat Liteniĭ pe cincĭ anĭ de zăli, cari banĭ doîzăcĭ şi una miĭ, triĭ sute noîzăcĭ şi şasă leĭ, după tocmală, i-aŭ şi luat.

11. Unŭ contractŭ dinu 1823, Octomv. 26, a luĭ Şmilŭ Focşănianu, di cumpărătura orănziĭ moşii Liteniĭ, cu celelalte sălişti înpregiurate pe cincĭ anĭ, înŭ preţŭ di cincĭzăcĭ miĭ leĭ, cari i-aŭ şi luat.

12. Unŭ contractŭ dinŭ 1822, Apr. 23, a luĭ Lazurŭ Jidovŭ, pentru o dughiană i crăčmă dinŭ tărgulŭ Botoşăniĭ, ci aŭ luat-o pe unŭ anu de zăli cu preţŭ una sută leĭ.

13. Unŭ contractŭ dinŭ anulŭ 1818, Apr. 23, a luĭ Avramŭ şi Iosăpŭ, chitarĭ, pentru o căsuţă cu crăčmă dinŭ Botoşanĭ, cu preţŭ optzăcĭ leĭ pe anu.

14. Unŭ contractŭ dinŭ 1818, Apr. 23, a luĭ Gheorghi Costandinŭ, iarăşĭ pe cărčma ačasta dinŭ Botoşanĭ, pe cincĭ anĭ, căte una sută cinzăcĭ leĭ pe anŭ.

15. Unŭ contractŭ dinŭ 1821, Apr. 23, de vănzare venituluĭ părţilorŭ dînŭ moşie Corniĭ, pe patru anĭ, căte una mie cincĭ suti leĭ pe anŭ.

Acestu izvodŭ, scrisŭ pe patru file şi iscălit de noĭ pe

fiiştecari filă, s'au făcutu dinŭ luminată porunca Mării Sali luĭ Vodă, pentru toată avere mişcătoari şi nemişcătoari, precumŭ şi hărtiĭ ce s'aŭ găsitŭ acumŭ la casa răuposatuluĭ boerĭ Banulŭ Enachi. 1825, Ghenarŭ 21.

Toaderu Buhuşŭ Velŭ Vornicŭ.
Ioanŭ Prăjescu Agă.
Iordachi Miclescu Spat.

XXIX.

O HOTARÎRE
A MITROPOLITULUI NICHIFOR GRECUL [1].

Suretu de pe unŭ răvaşu a răpoosatuluĭ Nechiforŭ Mitropolitŭ, făr' vletŭ, fiindŭ Aprilŭ 20.

Cuvioasă între ieromonahĭ Molitva Ta chirŭ popa Mittodie, dichiu de Socavă, sănătate şi blagoslovenie. Altă n'avemŭ fără de cătŭ pentru unu Ţiganŭ, anume Furnică, carele l-amu fostŭ luat noĭ de la dumnealuĭ Med. Ciudinu, căndŭ era dichiŭ Macarie. Iată că acmù, rugăndu-ne dumnealuĭ Med. Ciudinŭ, şi poftindŭ dreptate, arătăndŭ că este dreptŭ a dumisali, amŭ socotitŭ şi l-amŭ dat iarăşĭ la stăpănirea dumìsali; pentru cari trîmeţăndu acolò omulu dumisali cu răvaşulŭ nostru, să i-lu daĭ pe mănă, să-lŭ încarci şi să-lŭ ducă la casa dumisale. Sminteală să nu facĭ. Aĉasta, şi să fiĭ sănătosŭ.

Nechiforŭ Mitropolitu.

Asămenea fiindŭ dupe răvaşulu răpoosatuluĭ Preosvinţii Sale Mitropolituluĭ Nechiforŭ, amŭ iscălit suretulu, spre încredinţarea. 1778, Iule 18.

Dumitru Saulŭ.
Ianachi Cant[acuzino] Vornicŭ.

[1] Copie. — Colecţia C Crupenschi.

XX.

UN ACT DE LA ŞTEFAN-VODA LĂCUSTĂ[1].

Cu mila luĭ Dumnezeŭ Noĭ Ştefan Voevod, fecior al bătrînuluĭ Ştefan Voevod, Domn pămîntuluĭ Moldoveĭ, înştiinţăm cu această scrisoare a noastră tuturor cine va ceti pe dînsul, saŭ să audă, că aŭ venit înnaintea noastră şi înnaintea boierilor noştri aĭ pămîntuluĭ Moldoveĭ, aĭ noştri slugĭ Ion şi fratele luĭ, Cozma, fecioriĭ Nastasieĭ, şi din neamul luĭ Petrică Cerbice, feciorul Irineĭ, nepoţiĭ Isaiiĭ, de bună voia lor, nu cu de-a sila saŭ cu ariturĭ *(sic)*, aŭ vîndut moşia lor cea dreaptă din moşĭ-strămoşĭ, şi s'a făcut învoiala cu voia moşuluĭ lor Isaia, care a avut-o el de la strămoşul «gospodstvami» Alexandru Voevod, două părţĭ din satul Hilişeniĭ, pe Suceava, şi aŭ vîndut aceste două părţĭ din satul Hilişenĭ, pe Suceava, slugilor noastre, luĭ Dragoman şi frăţine-săŭ, luĭ Ion, şi surorilor lor, Urîteĭ, şi Mariuţeĭ, şi Marineĭ, şi Dumitreĭ, şi alteĭ Mariuţe, şi Todósieĭ, copiilor luĭ Cîrjă, fiind [=fost] pîrcălab, cu şese sute de zloţĭ saŭ leĭ tătăreştĭ. Şi s'aŭ sculat slugile noastre Dragoman, şi frate-săŭ Ioan, şi surorile Urîta, şi Marica, şi Marena, şi Dumitra, şi altă Marica, şi Tudosia, copiiĭ Cîrjeĭ, fiind pîrcălab, şi aŭ plătit toţĭ aceştĭ maĭ sus scrişĭ banĭ, 6 sute zloţĭ tătăreştĭ, în mînile slugilor noastre, luĭ Ion, şi frăţine-săŭ, Cozmiĭ, copiilor Nastasieĭ şi aĭ luĭ Petrică, cari aŭ fost din neamul

[1] **Archiva d-luĭ C. Crupenschi.— Traducerea, de pe la 1780-90, e de un strain, într'o limbă foarte stricată.**

luĭ Cerbice, feciorului Irineĭ, nepoţiĭ Isaiiĭ, înnaintea noastră şi înnaintea boierilor noştri.

Iară noĭ, văzînd tocmeala lor de bună voie şi plata deplină, noĭ aşijderea de la noĭ li-am dat şi li-am întărit slugilor noastre Dragoman şi frăţine-său, luĭ Ion, şi surorilor lor, Urîteĭ, şi Mariuţiĭ, şi Mareneĭ, şi Dumitreĭ, şi alteĭ Mariuţe, şi Tudosieĭ, copiilor Cîrjeĭ, fiind pîrcălab, aceste două părţĭ, ce sînt scrise maĭ sus. de la satul Hilişeniĭ, pe Suceava, precum este şi de la noĭ uric, cu toată dobînda lor, şi feciorilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor, din neam în neam, cine s'a afla de neam aproape, neclătit, niciodată, în veac. Iar hotarul acestora două părţĭ de satul Hilişenĭ, care-ĭ pe Suceava, este de la tot hotarul două părţĭ, iar şi alte părţĭ până 'n hotarul cel vechiŭ, până unde din veac se arată.

Iar pentru aceasta este credinţă izvodul ce este scris maĭ sus, noĭ Ştefan Voevod, şi credinţa iubiţilor feciorĭ «gospodstvami», a luĭ Alexandru şi a luĭ Ştefan, şi credinţa boierilor noştri, credinţa boieruluĭ nostru Huru Vornic, credinţa boieruluĭ Vlad, credinţa boieruluĭ Scripca, credinţa boieruluĭ Crăciun, credinţa boieruluĭ Popescul, credinţa boieruluĭ Şeptelicĭ, pîrcălabĭ de Hotin, credinţa boieruluĭ Manu şi boieruluĭ Grozav, pîrcălabĭ la Neamţ, credinţa boieruluĭ Ungurul şi boieruluĭ Mateiaş, pîrcălabĭ de Novograd, credinţa boieruluĭ Mihul Portarul de Suceava, credinţa boieruluĭ Dragşan Spătarul, credinţa boieruluĭ Crasniş Visterníc, credinţa boieruluĭ Sturza Postelnicul, credinţa boieruluĭ Dragşan Şteful Păharnicul, credinţa boieruluĭ Petraşco Comis, credinţa tuturor boierilor noştri aĭ Moldoveĭ, şi celor micĭ.

Iar, după viaţa noastră, cine va fi Domn în pămîntul Moldoveĭ, din copiiĭ noştri, saŭ din neamul nostru, saŭ orĭ pe cine va alege Dumnezeŭ Domn pămîntuluĭ Moldoveĭ, acela să nu se atingă de ce am dat noĭ şi am întărit, şi cine va fi Domn, să întărească, precum că a cumpărat cu munca sa dreaptă şi baniĭ săĭ.

Iar, pentru credinţa tărieĭ ce este scrisă maĭ sus, am po-

runcit credinciosuluĭ nostru boier Totroşanu Logofătuluĭ să scrie, şi pecetea noastră să puie către această scrisoare a noastră.

A scris Luca, în Suceava, în anul 7048 [1540], luna luĭ Iunie 13 d.[1]

---

[1] V., pentru boierĭ, şi Hurmuzaki, *Supl.* II[1], p. 133.

XXI.

HOTĂRNICIA MOŞIILOR HUREZULUI [1].

I.

Cartea sfinteĭ mănăstirĭ Horezŭ pentru hotărniciia Romanuluĭ i Rovinile iprocĭ, dă spre moştenit de acolo.

Ionŭ Băleanulŭ Velŭ Portarŭ, d'inpreună cu 6 boerĭ hotarnicĭ, cariĭ, dinŭ porunca cinstiteĭ a Chesariceştiĭ Valahiĭ Administraţie, Mării Sale Gheorghie Cantacuzino Banulŭ, i dum[nea]lorŭ Gligoriie Băleanulŭ, i Radulŭ Golesculŭ, i Iliie Ştirbeĭ, i Staicu Bengescu, consiliiarĭ, amŭ fostŭ luaţĭ hotarnicĭ de Sfinţiia Sa chirŭ Ioanŭ arhimandritulŭ alŭ sfi[nte]ĭ mănăstirĭ Horezu, unde să prăznueşte Sfinţi Înpăraţĭ şi întocmaĭ cu Apostoli Costantinŭ i Elena, şi de toţĭ moştenii dinŭ Romanĭ i Rovinile, ca să alegemŭ şi să hotărămŭ moşiia, partea sf[inte]ĭ mînăstirĭ, dinŭ hotarulŭ ce să numeşte Romanulŭ, i Rovina, i Lunga, sudŭ Vîlcea.

Decĭ noĭ, după poruncă, adunatu-ne-amŭ cu toţi la aceste numite maĭ susŭ hotară, şi, fiindcă şi anulŭ trecutŭ, dinŭ lt. 7232 [=1723-4], ne-amŭ fostŭ adunatŭ cu alţĭ 12 boerĭ pentru isprăvirea aceasta, şi, fiindu vreme dă iarnă, nu amŭ pututŭ face munţilorŭ nicĭo ispravă, încă şi la vale nu s'aŭ pututŭ isprăvi bine, decĭ acumŭ, luăndŭ seama foarte cu amăruntulu, citindŭ toate scrisorile sf[inte]ĭ mînăstirĭ şi ale moştenilorŭ Romanĭ ce aŭ avutŭ de moştenire şi de cumpără-

[1] După un dosar al mănăstiriĭ, aflător în păstrarea mea.

toare, şi s'aŭ găsitŭ la sf[ăn]ta mînăstire 8 casă de Rumînĭ, cumpărate încă maĭ de nainte vreme, de răp[osa]t[u]l Preda Vorniculŭ Brăncoveanulŭ, moşulŭ răp[osa]t[u]lui Costandinŭ-Vodă Brăncoveanulŭ, cu zapise, cu toată partea lorŭ de moşiie într'aceste hotară, Romani, ce numeşte maĭ susŭ, însă Rumîni anume : Mihăilă cu fečoriĭ luĭ, Lepădatu cu fečoriĭ luĭ, Danu cu fečoriĭ luĭ, Petru Niculescu cu fečoriĭ luĭ, Bălaurŭ cu fečoriĭ, Barbu cu fečoriĭ luĭ, Dumitru cu fečoriĭ luĭ, Radulŭ cu fečoriĭ luĭ.

Şi cumpărătura ce aŭ cumpăratŭ şi părintele Ioanŭ arhimandritulŭ dinŭ Romanĭ, de la Simionŭ, fečorulŭ Badiĭ, şi de la Negoiţă, şi de la Dumitru i Radulŭ Popeştiĭ, cu zapise de la mîna lorŭ, cu stănjinulŭ, în lungŭ stănj[en]ĭ 120, în latŭ stănj[en]ĭ 78, dreptŭ tal[e]r[ĭ] 20. Şi aŭ maĭ cumpăratŭ părintele Ioanu şi o viişoară la loculŭ eĭ în hotarulŭ Romanilorŭ, în tal[e]r[ĭ] 4 p[o]lŭ. Şi iarŭ s'aŭ maĭ găsitŭ la sf[ăn]ta mînăstire Horezŭ toată partea de moşiie a moşul[u]ĭ Ioanŭ de la schitŭ, şi a frăţini-săŭ, popi luĭ Chirilŭ, şi a nepotu-săŭ, popiĭ luĭ Danilŭ. Şi iară toate cumpărăturile moşul[u]ĭ Ioanu de la schitu, ce aŭ cumpăratŭ de la moşteniĭ Romanĭ judecĭ, care s'aŭ cumpăratŭ cu zapise, în tal[e]r[ĭ] 64 p[o]lŭ; care pentru aceste cumpărăturĭ Sfinţiia Sa părintele Ioanu Horezanulŭ aŭ datŭ schituluĭ ce să numeşte : de la moşulŭ Ioanu, hramulŭ cinstiteĭ Naşterea a Sf[ăntulu]ĭ Înnainte-Mergătoruluĭ şi Botezătoruluĭ Ioanu, schimbu jumătate de hotarulŭ Bogdăneştilorŭ, după Luncavăţŭ, şi aŭ rămasŭ pă seama sf[inte]ĭ mînăstirĭ Horezŭ. Şi iară toate cumpărăturile ce aŭ avutŭ popa Stančulŭ înŭ hotarulŭ Romanilorŭ, care s'aŭ datŭ să le stăpînească sf[ăn]ta mînăstire Horezŭ. Aşa, luăndŭ seama după scrisorile lorŭ ce aŭ avutŭ şi moşteni dinŭ Romanĭ, de cumpărătoare şi de moştenire, amŭ adevăratŭ, după cumŭ şi dum[nea]luĭ Radulŭ Hrizea Vorniculŭ Tîrgoviştiĭ [1], maĭ nainte vreme fiindŭ rănduitŭ de răp[osa]t[u]lŭ Ştefanu-Vodă Cantacuzino îndreptătorŭ acestorŭ moşiĭ, dinŭ toate hotarăle acestea ce numeşte maĭ

[1] Cronicarul Radu Popescu.

susŭ, și dinŭ munte, să ție sf[ăn]ta mînăstire Horezu doă părțĭ și toțĭ moștenii dìn Romanĭ o parte.

Decĭ în hotarulŭ acesta, Romanulu, avîndŭ judecată părintele Ioanu Horezeanulŭ cu părintele Stefanu Bistriceanulŭ pentru o livadă dinŭ poalele vii mînăstiriĭ Bistriți, fiindcă aŭ fostŭ cumpăratŭ sf[ăn]ta mînăstire Bistrița acea viie maĭ de nainte vreme de la moșteni dinŭ Rămeștĭ, și eĭ încă aŭ fostŭ cumpărat-o de la Romanĭ, însă numaĭ viia înfundată, fără de nicĭo livade, și, așa, sf[ăn]ta mînăstire Bistrița dinŭ îngăduială s'aŭ fostisitŭ (?) de aŭ îngrăditŭ și livadea dinŭ poalele vii, neavîndŭ nicĭo treabă; și acumŭ, părintele Ioanu neîngăduindŭ aceasta, noĭ, pentru îndreptarea loru, amŭ cerutŭ zapisele de cumpărătoarea aceĭ viĭ, de le-amŭ cetitŭ, și amu găsitŭ că numaĭ viia înfundată aŭ cumpărat-o, fără de nicĭo livade.

Pentru aceasta amŭ datŭ ca să stăpînească sf[ăn]ta mînăstire Horezŭ acea livade, iarŭ sf[ăn]ta mînăstire Bistrița înŭ totŭ hotarulŭ acesta să aibă a stăpîni numaĭ acea viie înfundată, pecumŭ o aŭ cumpărat-o, cîtŭ ține gardulŭ celŭ dinŭ lungulŭ vii, și dinŭ gardŭ la vale stănjănĭ 4 p[o]lŭ, pînă înŭ părulu celu strămbŭ, unde s'aŭ făcutŭ semnulŭ. Așijderea aŭ maĭ avutŭ judecată părintele Ioanu Horezeanulŭ cu părintele Serafimŭ, egumenulŭ de la Arnota, pentru unŭ codru de locŭ de la capu hotaruluĭ Romanilorŭ, dinŭ josŭ; pentru care, înŭ cîtŭ aŭ fostŭ maĭ avutŭ judecată maĭ denainte vreme de la dumnealuĭ Radulŭ, Vorniculŭ Tîrgoviștiĭ, și, înŭ anulŭ trecutŭ, mergîndŭ noĭ la acelŭ capŭ de hotarŭ, și Sfinția Sa părintele Ioanu neîntîmplîndu-să a fi acolo, pentru neputință, nicĭ dăndu-ne înștiințare, și părintele Serafimŭ arătăndu-ni-lŭ locŭ de pricină, ca să să îndrepteze, aŭ îndemnatŭ pă săteniĭ dinŭ Bogdăneștiĭ de aŭ luatŭ cartea Sfinții Sale părinteluĭ chirŭ Damaschinŭ, episcopulŭ Rămniculuĭ, de blestemŭ, luăndŭ și pămîntŭ asupra lorŭ, de s'aŭ datŭ acelu codru de locu sf[inte]ĭ mînăstirĭ Arnota. Iarŭ acumŭ, părintele Ioanu căutîndu-șĭ dreptatea cu părintele Serafimŭ, noĭ amŭ luatŭ acumŭ seama cu amăruntulŭ, și amŭ doveditŭ că între moșiia Romanĭ și înŭ Bog-

dăneştĭ aŭ fostŭ avutŭ rudeniĭ doo funiĭ de moşiie, şi o funie aŭ fostŭ vîndută sf[inte]ĭ mînăstirĭ Bistriţi şi alta sf[inte]ĭ mînăstirĭ Arnota, şi, după ce amŭ cetitŭ şi zapisile ale Bistriţi şi ale Arnoti, s'aŭ găsitŭ cumpărătură una cîtŭ şi alta, şi, măsurăndŭ partea sf[inte]ĭ mîn[ăsti]rĭ Bistriţi, care erea fără de pricină, s'aŭ găsitŭ că părintele Serafimŭ aŭ fostŭ umblatŭ fără de dreptate, că s'aŭ găsitŭ hotarulŭ unde aŭ fostŭ aşăzatŭ şi dum[nea]luĭ Vornicul Radu, după cumŭ arată şi cartea dumisale de judecată că aŭ fostŭ acolo piiatră de hotarŭ veiche; decĭ şi noĭ acumŭ amŭ ridicatŭ piiatra de unde să pusese răŭ înŭ anulŭ trecutŭ, şi s'aŭ pusŭ la loculŭ eĭ, de s'aŭ îndreptatŭ pricina. Iară, de arŭ fi luatŭ părintele Serafimŭ vre o carte de la noĭ pentru acelŭ codru de locŭ, aceia, unde s'arŭ arăta, să nu să crează, pentru că aŭ umblatŭ fără dreptate. Şĭ, măsurăndŭ hotarulŭ Romanilorŭ, dinŭ hotarulŭ Bogdăneştilorŭ, dinŭ piatră, pe rîŭ înŭ susŭ, spre plaĭ, pănă înŭ gura Văi-Lungĭ, s'aŭ găsitŭ stănjinĭ 2747. Dintr'aceştĭ stănjinĭ datu-s'aŭ sf[inte]ĭ mînăstirĭ Horezŭ pă dinŭ josŭ şi moştenilorŭ dinŭ Romanĭ pă dinŭ susŭ, dă spre plaiŭ, ca să nu să scoaţă dinŭ casă şi dinŭ pometurĭ. Şi aŭ venitŭ partea sf[inte]ĭ mînăstirĭ dinŭ piiatra de unde s'aŭ îndreptatŭ pricina cu mînăstirea Arnota, înŭ susŭ pe rîŭ, pănă dinŭ josŭ de Pisculŭ luĭ Epure, pănă înŭ piiatra unde s'aŭ pusŭ între doĭ aninĭ, stănjinĭ 1790, şi, într'această parte fiindŭ loculŭ maĭ îngustŭ, s'aŭ datŭ sf[inte]ĭ mînăstirĭ şi Rovinile şi Lunga, şi amŭ datŭ să fiie acéste hotarăle Romanuluĭ dinŭ josŭ, şi Rovina şi Lunga ale sf[inte]ĭ mînăstirĭ, precumŭ şi dum[nea]luĭ Radulŭ Hrizea Vorniculŭ aŭ fostŭ aşăzatŭ maĭ nainte vreme. Şi, dinŭ partea aceasta a sf[inte]ĭ mînăstirĭ, înŭ susŭ, dinŭ piiatra cea dintre doĭ aninĭ, spre plaĭ, pînă înŭ gura Văi-Lungĭ, s'aŭ datŭ moştenilorŭ dinŭ Romanĭ stănjinĭ 657. Iarŭ pentru plaĭ şi munţi acestuĭ hotarŭ noĭ aşa amŭ găsitŭ cu dreptate, adeverindŭ după moştenirea Rumînilorŭ şĭ după cumpărăturile sf[inte]ĭ mînăstirĭ, şi amŭ datŭ ca să ţiie sf[ăn]ta mînăstire doo părţi, şi moşteni dinŭ Romanĭ o parte. Pentru cari munţĭ aŭ fostŭ judecată şi multă pricină

la mijlocŭ, ridicăndu-să moştenii dinu Tomşanĭ asupra unuĭ munte ce să numeşte Bărcanĭ, că este alŭ lorŭ încă maĭ d'innainte vreme. Iarŭ părintele Ioanu şi moşteni dinŭ Romanĭ zicea că n'aŭ nicio treabă şi nu le este cu dreptate a-lŭ ţănea, fiindŭ eĭ şăzătorĭ pă rîulŭ Bistriţi maĭ la vale, şi niciodată n'au avutŭ eĭ plaĭ saŭ munte, nicĭ aŭ stăpînitŭ acelŭ munte cîndva. Şi noĭ, cerăndŭ Tomşaniloru cărţĭ ca să să dovedească stăpînirea lor, şi n'aŭ avutŭ nicio carte la mîna lorŭ, numaĭ zicea că aŭ pomenitŭ de la moşiĭ lorŭ că arŭ avea acelŭ munte. Şi, fiindŭ pricină la mijlocŭ, dat-amŭ Tomşanilor lege ca să jure cu 6 megiaşĭ precumu că este muntele lorŭ, şi eĭ nicĭ cumŭ nu s'aŭ apucatŭ dă lege, nicĭ să întemeia spre stăpînirea aceluĭ munte. Ci noĭ amŭ datŭ să-lŭ stăpînească sfînta mînăstire cu pace de către moştenii dinŭ Tomşanĭ; aşijderea şi pentru munţiĭ de la obîrşiia rîuluĭ Hurezilorŭ, de cariĭ să apuca moşteniĭ dinŭ Rîmeştiĭ, zicîndŭ că sîntŭ aĭ lorŭ de moştenire. Iară moşteniĭ dinŭ Romanĭ aşa zicea că sîntŭ aĭ lorŭ de moştenire, fiindŭ înŭ hotarăle lorŭ, de unde le curgŭ apele, iară Rămeştiĭ aŭ munţiĭ lorŭ osibiţĭ înŭ hotarulŭ lorŭ, de unde şi lorŭ li să sloboade apele rîuluĭ lorŭ.

Decĭ noĭ, căutîndŭ cărţĭ de dovedirea aceasta şi la o parte şi la alta, şi la nicĭunulu vre unŭ temeĭ bunŭ dă adeverinţa aceasta nu s'aŭ găsitŭ, şi încă Rămeştiĭ la mîna lorŭ n'aŭ avutŭ nicio carte, iară la Romanĭ s'aŭ găsitŭ o carte veiche a luĭ Vladŭ-Vodă, lt. 6997 [1488-9], şi alta maĭ noă a răposatuluĭ Mateĭ-Vodă, lt. 7147 [1638-9], întru carea scriia a lorŭ moştenire cu plaiulŭ, iarŭ alte semne nu scriia, numaĭ să ţiie pă semnele cele bătrîne. Şi, întrebîndŭ noĭ pă moşteni dinŭ Rămeştiĭ cu ce mijlocire de dreptate aŭ să între înŭ hotarulŭ Romanilorŭ, şi eĭ zicea că aŭ pomenitŭ păscîndu-şĭ dobitoacele înŭ muntele acela; iarŭ Romani la aceasta aşa răspundea că, adevăratŭ, cu dobitoacele aŭ umblatŭ, căcĭ i-aŭ îngăduitŭ vecĭneşte, după cumŭ şi eĭ înŭ munţiĭ lorŭ aŭ păscutŭ dobitoacele lorŭ, iarŭ altă stăpînire n'aŭ avutŭ într'aceĭ munţĭ.

Decĭ noĭ, pentru ca să adevărămŭ dreptatea lor, amŭ

datŭ lege Romanilorŭ ca să jure, fiindcă le cădea Rămeştiĭ asupră. Iară eĭ, stăndŭ la pricină, zicăndŭ să jure Rămeştiĭ şi să stăpînească, şi, aşa, stăndŭ eĭ la pricină, zicăndŭ uniĭ altora să jure, iară maĭ pe urmă Rămeştiĭ aŭ voitŭ înnaintea noastră pe Romanĭ, şi aŭ ales eĭ dintre dînşiĭ pre cariĭ aŭ vrutŭ, 6 oamenĭ, anume: Mihalcea, i Moise, i Dumitru, i Davidŭ, i Alecsandru şi Dumitru Pestrea, şi, jurănd aceştea, aŭ zisŭ să stăpînească munţiĭ cu pace, şi eĭ aŭ mersŭ înŭ sf[ăn]ta biserică a mînăstiriĭ Horezŭ de aŭ juratŭ toţĭ cu mîinile pă Sf[ăn]ta Evanghelie cumŭ că adevăratŭ munţiĭ aceştea săntŭ aĭ lorŭ de moştenire, iarŭ Rămeştiĭ n'aŭ avutŭ nicĭo treabă, fiindŭ ispravnicŭ la jurămîntulŭ lorŭ Diiculŭ Poenariulŭ, Postelnicŭ de Vălcea; şi amŭ datŭ să stăpînească sf[ăn]ta mînăstire Horezŭ aceştĭ munţĭ, înpreună cu moşteniĭ dinŭ Romanĭ, după înpărţeala ce arată maĭ susŭ, cu pace de către Rămeştiĭ.

Iarŭ pentru unŭ munte ce să cheamă Brădăţelulŭ, scoţăndŭ Ionŭ Vărzobŭ di Rămeştĭ unŭ zapisŭ că l-arŭ fi cumpăratŭ de la Slătioară maĭ de nainte vreme, şi, fiindŭ pricină de către aĭ sfinteĭ mînăstirĭ şi de către Slătiorenĭ că arŭ fi zălojită, iarŭ nu l-arŭ fi cumpăratŭ adevăratŭ, amŭ judecatŭ, după cumŭ s'aŭ şi voitŭ, de aŭ mersŭ Ionŭ Vărzobŭ împreună cu mumă-sa, fiindŭ bătrînă, înŭ sf[ăn]ta biserică, de aŭ juratŭ cu mîinile pă Sf[ăn]ta Evanghelie ca adevăratŭ muntele l-aŭ cumpăratŭ, iarŭ nu este nicĭunŭ meşteşugŭ la mijlocŭ, şi amŭ datŭ să-lŭ stăpînească cu pace, unde să află între munţiĭ sf[in]teĭ mînăstirĭ, pecumŭ va arăta maĭ josŭ la loculŭ săŭ.

Iarŭ pentru înpărţeala plaiuluĭ, fiindcă să cădea să fiie moşteni Romanĭ a treia parte, după cumŭ aŭ ajunsŭ înpărţeala, precumŭ amŭ zisŭ maĭ susŭ, precumŭ şi ceia moşiie şi munţiĭ, darŭ aŭ căzutŭ cu rugăĉune la Sfinţiia Sa părintele Ioanŭ de aŭ voitŭ ca să-lŭ înparţă prinŭ doă, ca să să poată chivernisi şi eĭ, fiindu-le loculŭ strămtŭ, şi, înpărţindu-să şi plaiulŭ dinŭ gura Văi-Lungĭ, dinŭ cărarea luĭ Gligorŭ la dealŭ, pă plaĭ, pă unde să înfundează golulŭ, adecă cîtŭ ţine plaiulŭ, cu pădure, şi înŭ lătŭ dinŭ muchea

plaiuluĭ, dinŭ hotarŭ pînă înŭ rîŭ, iarŭ înŭ hotaru, s'aŭ datu partea sf[inte]ĭ mînăstirĭ pe lîngă rîŭ, iarŭ dăspre moşiia sf[inte]ĭ mînăstirĭ, la trăsura de la capulŭ poenì, stănjenĭ 430, şi la trăsura după calea luĭ Gligorŭ stănjenĭ 300, iară moştenilorŭ Romanĭ li s'aŭ datŭ partea lorŭ de plaĭ, dă spre plaĭ, la trăsura de la capulŭ poeni, stănjenĭ 430, şi la trăsura după malu luĭ Gligorŭ stînjinĭ 300.

Aşijderea şi munţiĭ s'aŭ înpărţitŭ dinŭ măsura ačasta înŭ susŭ, şi s'aŭ datŭ sfinteĭ mînăstirĭ doă părţĭ, şi moştenilorŭ dinŭ Romanĭ o parte dinŭ partea sfinteĭ mînăstirĭ pă despre hotarulŭ Horezĭ, şi parte Romanilorŭ despre Rîmeştĭ, pă unde va arăta numire munţilorŭ, şi cu măsura, maĭ josŭ la loculŭ lorŭ, şi sămnele moşieĭ dinŭ hotarulŭ Romanĭ, i Rovinile, i Lunga, i Hurezŭ, înpregĭurŭ, să să ştiie : de spre Bogdăneştĭ, dinŭ piatra dinŭ dealulŭ Ulmuluĭ, dreptŭ înŭ Luncă, înŭ piatra dinŭ drum, şi de-acole dreptŭ peste răulŭ Hurezuluĭ, înŭ vale hotaruluĭ, înŭ vîrfulŭ dealuluĭ Luncĭĭ, înŭ Piiatra Albă, şi de acole dreptŭ înŭ piiatră înŭ Lăzurele, şi de acole dreptŭ înŭ piiatră înu Pisculŭ Pupezĭĭ, şi de acole dreptŭ preste Vale Neagoţĭĭ, înŭ piiatra de la paltinŭ, de'cì pe pisculŭ Mozocilorŭ, înŭ vîrvu la cele 2 pietri marĭ, unde să înpreună cu hotarulŭ Bistriţĭĭ ; de'cì sleama [semnele ?] înu susu pă dealulŭ Ohabeĭ, şi înnainte pe sleamea până înŭ poteca Bistriţĭĭ, unde este piiatră pusă înŭ sleame, şi de'cì înnainte pă sleame, prinŭ cărarea care iase de la Bistriţă, pă unde să desparte hotarulŭ Bistriţĭĭ, la hotarulŭ Horezuluĭ, dinŭ piiatră pă sleame înŭ susŭ, păn' înŭ vîrfulŭ măgurilоru, şi dinŭ vîrfulŭ măgurilоru totŭ pe sleame înŭ susŭ păn' înŭ vîrfulŭ Dăroiuluĭ, şi dinŭ vîrfulŭ Dăroiuluĭ pă sleame înŭ Scărişoară. Însă semnele cele vechĭ aŭ întratŭ în Piiatra Cîrnă şi aŭ apucatŭ apa înŭ susŭ pă unde sîntu şi seamnele pietri.

Şi, dăruindŭ unŭ omŭ dinŭ Horezŭ mînăstiriĭ Bistriţĭĭ unŭ codru de locŭ de suptŭ Măgura Albeĭ, s'aŭ mutatŭ hotarulŭ totŭ pă sleame, dinŭ Scărişoară până înŭ Gura Teiuşuluĭ, şi dinŭ măgură totŭ pă sleame înu vîrfulŭ Măgureĭ Albeĭ, şi de acolea totŭ pă sleamne înŭ vîrfulŭ Păstiiapeĭ, şi de

acolo totŭ pă sleame pănă înŭ Praştĭ, şi totŭ pă sleame păn' înu Cuibulu Vulturuluĭ, şi dinŭ Cuibulŭ Vulturuluĭ întră hotarulŭ înŭ Rătevoie, păn' înŭ hotarulŭ vechĭ, şi merge hotarulŭ tot pă apa Retevoie păste Piiatra Capreĭ, şi acolo să facŭ doă izvoară, unde să întîlneşte cu muntele Arnotiĭ, şi apucă pă izvorulŭ despre Apusŭ, preste curmătura Rudeanuluĭ, totu pă izvorŭ, pintre Lotrenĭ, şi totŭ pă izvorŭ, pînă iase izvorulŭ alăturea cu curmătura înu vîrfŭ, şi pă vîrvŭ pănă înŭ vîrfulŭ Văleanuluĭ, şi de acolea totŭ pă vîrfŭ pănă înŭ vîrfulŭ Bărcačuluĭ, unde să înpreună hotarăle sfinteĭ mînăstirĭ Horezŭ, şi de acolea totŭ vîrfulŭ înnainte, celu de spre Lotru, piste obîrşiile Cerchealelorŭ, păn' înpotriva izvoruluĭ Brădăţeluluĭ, unde s'aŭ pusu piiatră, aŭ venitu măsura munteluĭ, aĭ sfinteĭ mînăstirĭ, stînjenĭ 640, şi dintr'acestŭ semn înnainte să ţie Ionŭ Vîrzobŭ dinŭ Rîmeştĭ unŭ pičorŭ de munte ce să chiamă Brădăţelulŭ, care numeşte maĭ susŭ că l-au cumpăratŭ de la Slătiorenĭ, stînjenĭ 220, pă unde s'aŭ pusu piiatră înŭ obîrşiia Afumateĭ suptŭ Vîrfulŭ Turculuĭ de spre Apusŭ, şi d'aci înnainte înŭ partea sfinteĭ mînăstirĭ totŭ vîrfulŭ de spre Lotru păn' înŭ Vîrfulŭ Milăĭ, unde să loveşte cu muntele mînăstiriĭ Bistriţiĭ ce să chiamă Vaideeĭ, stînjenĭ 1140, şi dinŭ piiatra ce s'aŭ pusu acolo suptŭ vîrfŭ la vale, prinŭ Piiatra Risiĭ (?), totŭ muchiia plaiuluĭ la vale, obîrşiile Mieriorilorŭ, totŭ vîrfulu Pisculuĭ Murgŭ, Pietrile-Roşiĭ şi Zeletesculŭ păn' suptŭ Vîrfulŭ luĭ Romanŭ, unde s'aŭ pusu piiatră.

Aşijderea şi plaiulŭ să-lŭ ţiie sfînta mînăstire, precumu s'aŭ aşăzatŭ, arătîndŭ maĭ susŭ, dinŭ apa rîuluĭ păn' înŭ mijloculŭ coastiĭ, în semnulŭ (?), de unde să înfundează golulu la vale, păn' înŭ poteca luĭ Gligorŭ. Aşijderea şi partea de munte alŭ moşteanilorŭ Romanĭ s'aŭ datŭ de spre hotarulŭ Rîmeştilorŭ, iaru peste viile săteanilorŭ dinŭ Romanulŭ şi a Stančuluĭ Ploscarulŭ, ce au căzutŭ pă partea sfinteĭ mînăstirĭ, să aibă a le ţinea şi a le stăpîni înfundate, şi maĭ multŭ dinŭ cîtu le ţine gardulu să nu să tinză, şi eĭ să aibă a-şĭ da verinčulŭ domnescŭ la sfînta mînăstire, după obiceiŭ, iarŭ la dijma pămîntuluĭ să aibă pace.

Dreptu aceia amu datŭ cartea noastră Sfinţii Sale părintelui Ioanŭ arhim. şi tuturorŭ lăcuitorilorŭ de la sfînta mînăstire Hurezŭ ca să aibă a stăpîni de acumŭ înnainte aceste hotară precumŭ s'aŭ ales, Romanulŭ, şi Rovinile, şi Lunga, şi cu munţiĭ, cu bună pace, de către săteni dinŭ Romanĭ: maĭ multŭ pricină să nu maĭ fiie. Acasta scriemŭ.

Lt. 7232 [1724], Iulie 10.

Ionŭ Băleanulŭ Velŭ Portarŭ.
Andreiaşĭ Scoreiŭ Căpitanŭ de plaĭ.
Dragulŭ ceauşŭ 'otŭ Grecĭ.
Stanŭ Ilipescu (?).
Ionŭ Igoianulŭ.

II.

Hotărniciia Rămeştiĭ, făcută de noĭ acumŭ (?).

Noĭ, 12 boerĭ, cariĭ maĭ jos ne vomŭ iscăli, ce sîntem luaţĭ de Sfinţiia Sa părintele Ioanŭ arhimandritulŭ, egumenu sfinteĭ mănăstirĭ Hureziĭ, cu cinstită cartea Mării Sale Banuluĭ Gheorghe Cantacozino şi a cinstiteĭ Administraţiĭ să căutămŭ şi să hotărîm moşiea Rămeştiĭ otŭ sudŭ Vîlcea, să alegem partea de moşie a sfinteĭ mînăstirĭ de către partea de moşie megieşască, decĭ, dinŭ poruncă, strănsu-ne-amŭ cu toţi la zi şi la sorocu aicĭ, la sfănta mînăstire Hureziĭ, şi, fiindŭ şi dumnealuĭ Ioanu Băleanulu Velŭ Portarŭ şi dumnealuĭ Andreiaşĭ Scoreĭ Căpitanulŭ de munte dinŭ partea cinstiteĭ Cămărĭ, şi aŭ venitŭ toţĭ megiaşiĭ dinŭ Rămeştiĭ de faţă înnaintea noastră, fiindŭ şi Sfinţia Sa părintele egumenu Ioanu, alŭ sfinteĭ mănăstirĭ Hureziĭ, faţă, şi le-amŭ cerutŭ toate cărţile şi zapisăle, şi de moştenire, şi de cumpărătoare, să le aducă înnaintea noastră. Iarŭ Sfinţia Sa părintele egumenu, înpreună cu toţĭ megiaşi dinŭ Rămeştĭ, aşa deteră seama că alte scrisorĭ n'aŭ, fără cîtŭ scoasă părintele egumenu Horezanulŭ o carte a 6 boerĭ ce s'aŭ fostŭ hotărîtŭ în'i zilele Mării Sale răposatuluĭ Costandinŭ-Vodă, ş iarŭ maĭ scoasă o carte a Raduluĭ Velŭ Vornicŭ dinŭ Tărgovişte, ce i-aŭ fostŭ maĭ hotărîtŭ dumnealuĭ singurŭ înŭ

urma celoru şasă boerĭ, dinŭ porunca răposatuluĭ Ştefanu-Vodă, şi totŭ n'aŭ pututŭ fi odihnițĭ pă aceste doă hotărniciĭ.

Decĭ noĭ, văzăndŭ că alte scrisorĭ n'aŭ, nicĭ o parte, nicĭ alta, ca să adevărămu şi să alegemu cine cîtă parte de moşiie aru avea, fără cîtu scoasă părintele egumenŭ Hurezanulŭ o copie, adecă izvodŭ, ce zicea Sfinția Sa cumŭ că este scoasă după hrisovulŭ răposatuluĭ Costandinŭ-Vodă, fečorulŭ răposatuluĭ Şărbanu-Vodă, întru care scria pă toțĭ Rumîniĭ ce s'au vîndutŭ Predeĭ Vorniculŭ Brăncoveanulu Rumînĭ cu toțĭ fecoriĭ lorŭ şi cu toate părțile lorŭ de moşiie ce arŭ avea dupeste totu hotarulŭ, cu siliştea satuluĭ, cu viile, cu morile, cu livezile, cu plaiurile, cu munțiĭ, carele s'au fostŭ vîndutŭ înŭ zilele răposatuluĭ Mateiu-Vodă, şi înŭ urmă au fostŭ miluitŭ răposatulŭ Costandinŭ Brăncoveanulu, nepotulŭ Predeĭ Vorniculŭ Brăncoveanulŭ, această sfântă mînăstire Hureziĭ cu toțĭ Rumîniĭ şi cu toate părțile lorŭ de moşiie ce aŭ avutŭ. Decĭ, nefiindu acelu hrisovu aicĭ de față, noĭ amu încredințat ĭ pă Sfinția Sa părintele egumenulŭ Ioanu Hurezanulŭ pă această copiie cumu că este bună şi dreaptă scoasă după acelŭ hrisovŭ, şi amŭ încredințat-o cu iscălitura părinteluĭ egumenŭ şi cu pecetea sfinteĭ mînăstirĭ şi cu toate iscăliturile noastre, şi aŭ adusŭ Sfinția Sa părintele egumenu şi pă popa Alexie dinŭ Costeştiĭ, care aŭ fostu la Bucureştiĭ, la Măriia Sa Doamna Marica a răposatuluĭ Costandinŭ-Vodă Brăncoveanulŭ, de aŭ scosŭ această copiie după hrisovulŭ celŭ mare, scrisŭ de popa Iosifŭ Agiulŭ, carele este la Biserica Doamneĭ.

Dreptŭ aceea, noĭ amŭ căutatŭ şi amŭ adevăratŭ cumu că aŭ fostŭ atuncĭ pă acea vreme cîndŭ s'aŭ vîndutŭ aceĭ Rumînĭ, cu moşiile lorŭ, au fostŭ casă de Rumînĭ fără de fečoriĭ lorŭ, lide 29, şi aŭ fostŭ casă de megiaşĭ, de vînduțĭ, fără de fečoriĭ lorŭ, lide 32. Decĭ noĭ, neputîndŭ într'altŭ chipŭ cumŭ face, amŭ socotitu de am înpărţitŭ moşia pă aceste capete de oamenĭ, ce scriŭ maĭ susŭ, potrivă Rumîniloru, ca şi megiiaşiloru; numaĭ, zicăndŭ că sîntŭ cincĭ funiĭ de moşiie într'acestŭ hotarŭ alŭ Rămeştilorŭ, aşa aŭ măr-

turisitŭ toţĭ megieaşi dinŭ Răṃeştiĭ, încă şi părintele egumenulŭ, cumŭ că dintr'o funiie nu s'aŭ văndutŭ niciunŭ Rumînu, nicĭ moşiie, ci această funiie amŭ scos-o de s'aŭ datŭ numaĭ megiaşilorŭ, întreagă, iarŭ cele patru funiĭ le-amŭ înpărţitŭ pă capete la megieaşĭ şi la Rumîniĭ mînăstiriĭ. Decĭ, după obiceiŭ, amŭ tras moşia pă treĭ locurĭ, dinŭ hotaru Bogdăneştilorŭ pînă înŭ hotaru Bîrzotenilorŭ, şi s'au găsitŭ la capulŭ moşii de la vale de spre Ulmetŭ înŭ latu peste totŭ hotarulŭ, stănjenĭ 540, care s'aŭ socotitŭ că aŭ venitŭ în partea megiaşilorŭ stănjenĭ 355 p[olŭ], şi dintr'aceştea s'aŭ maĭ luatŭ stănjenĭ 14, partea a doĭ oamenĭ, anume: Stefanŭ Monahŭ şi Mohra, nepoţiĭ Vlădicăĭ Stefanŭ [1], care aŭ scosŭ Sfinţia Sa părintele egumenulŭ Hurezanulŭ unŭ zapisŭ întru care scria că aŭ închinatŭ biserica care este înŭ satu Rămeştĭ, cu toată partea lorŭ de moşiie, sfinteĭ mănăstirĭ Horezulŭ, care această biserică, de piatră, este făcută de acelŭ Vlădică dinŭ neamulŭ lorŭ, şi, rămîindŭ această biserică descoperită, şi ajungîndu la stricăčune, aŭ dat-o sfinteĭ mănăstirĭ, cu partea lorŭ de moşiie, să o acopere şi să o grijască la stricăčunea eĭ, şi s'aŭ scrisŭ numele lorŭ la sfăntulŭ pomelnicu. Şi iarŭ aŭ maĭ datŭ popa Danciulŭ dinŭ Rămeştiĭ daniie la sfănta mînăstire toată partea luĭ de moşiie, care s'aŭ venitŭ stănjenĭ 1000, careĭ s'aŭ socotitŭ că aŭ rămasŭ la megieaşĭ partea lorŭ stînjenĭ 320 p[olŭ], şi aŭ rămasŭ şi la sfănta mănăstire stănjinĭ 219 p[ol]ŭ, şi s'aŭ găsitŭ la trăsura dup'înŭ mijlocu, pă dinŭ susŭ de biserică, totŭ hotarulŭ stănjenĭ 836, şi iarŭ amŭ înpărţitŭ, după cumŭ scriie maĭ susŭ, şi au venitŭ la megiaşĭ stănjenĭ 416 p[olŭ], şi aŭ rămas la sfănta mănăstire stănjenĭ 339 p[olŭ], şi s'aŭ găsitŭ la trăsura dinŭ susŭ, pă suptŭ plaiŭ, totŭ hotarulŭ, stănjenĭ 800, şi iarŭ s'aŭ înpărţitŭ, după cumŭ scrie maĭ susŭ, şi aŭ venitŭ la megieaşĭ stănjenĭ 475, şi la sfănta mănăstire stănjenĭ 325, iarŭ, pănŭ plaĭ şi pănŭ munte neputîndŭ noĭ merge acumŭ, fiindŭ vreme de iarnă, aşa amŭ adevăratŭ, să stăpînească după înpărţala cea denŭ vale, după stănjeni ce scrie maĭ susŭ, şi de vară s'aŭ socotitŭ să meargă şasă

[1] De Rîmnic (1673-93).

boerĭ dinŭ noĭ, anume dumnealuĭ Andreeaşĭ Scoreĭ Căpitanŭ de munte, i Mihalcea Măldărescululŭ, i Gheorghe Măldărescu, i Dragulŭ Ceauşulŭ, i Ştefanŭ Văt., i Dumitru Vătf., să facă semne, arătămŭ [=arătăndŭ] care pă unde va ţinea, să ţiie sfănta mănăstire Hurezulŭ pă lîngă hotarulŭ Hurezuluĭ, şi Rămeştiĭ să aibă a ţinea pă despre hotarulŭ Bărzotenilorŭ, arătîndŭ semnele pă unde s'aŭ despărţitŭ, şi s'aŭ pusŭ pietri, dinŭ drumulŭ celŭ mare alŭ Mehedinţilorŭ dreptŭ înŭ susŭ, pinŭ livezĭ, în aninulŭ care este înŭ vălceà, de'cì preste vălceà înŭ piatră înŭ susŭ, dreptŭ în glodŭ, de'cì în susŭ, înŭ mărŭ, dreptŭ moara luĭ Şataveĭ, de'cì înŭ drumŭ, unde s'aŭ pusŭ piatra, de'cì pă suptŭ coasta dealulŭ înŭ susŭ, pînă înŭ fagulŭ celŭ înheratŭ dinŭ coastă, şi de-asupra caseĭ luĭ Androniie, de'cì înŭ susŭ, unde s'aŭ pusŭ piatra cea dinŭ livade, de suptŭ plaĭ, de'cì înŭ nuculŭ care s'aŭ înheratŭ înŭ marginea vălceli Vărtopuluĭ, de'cì înŭ susŭ plaiulŭ şi muntele, precumŭ le merge înpărţeala. Dreptŭ aceia, amŭ datŭ partea nostră sfinteĭ mănăstirĭ Hurezuluĭ, să ţiie şi să stăpînească această moşiie dinŭ Rămeştĭ de acumŭ înnainte cu bună pace, după cumŭ s'aŭ însemnatŭ de către moşneniĭ dinŭ Rămeştĭ.

Aşijderea pănŭ hotarulŭ Bărzotenilorŭ venit-aŭ popa Barbu cu frate-săŭ Marco dinŭ Urşanĭ, înpreună cu Anghelŭ Scărlatŭ dinŭ Pietrarĭ şi cu unŭ Costandinŭ, zicăndŭ aceştĭ oamenĭ că aŭ avutŭ neamulŭ lorŭ moşiie înŭ Bărzotenĭ. Noĭ le-amŭ cerutŭ scrisorĭ să vedemŭ cu ce dreptate zicŭ că aŭ moşiie într'acelŭ hotarŭ alŭ Bărzotenilorŭ, şi nicĭuniĭ nicĭunŭ felŭ de scrisorĭ n'aŭ avutŭ, nicĭ s'aŭ adevăratŭ că aŭ stăpînitŭ vre-odată, iarŭ părintele Hurezanulŭ aŭ scosŭ unŭ zapisŭ alŭ Rumînilorŭ dinŭ Bîrzotenĭ, întru carele scriea că s'aŭ văndutŭ eĭ, toţĭ Rumîniĭ, cu feciorii loru şi cu toate părţile lorŭ de moşiie, Diculuĭ Velŭ Spatarŭ Buicesculŭ la leatŭ 7153 [1644-5], cu multe mărturiĭ, darŭ, maĭ înŭ urmă, Diculŭ Spatarŭ i-aŭ ertatŭ pă toţĭ de rumîniie, iarŭ moşia toată, peste totŭ hotarulŭ, cu totŭ venitulŭ eĭ, aŭ văndut-o jupîneasa Dumitrana Buiceasca, care aŭ ţinut-o răposatulŭ Papa Velŭ Pahar[nicŭ], înpreună cu fii-săŭ Diculŭ Velŭ Spatarŭ, aŭ văndut-o schituluĭ unde este hramulŭ Sfinţilorŭ

marĭ Apostolĭ Petru şi Pavelŭ ce este făcutŭ acestŭ sfăntŭ schitŭ de părintele Ioanŭ egumenulu Hurezanulŭ, şi au cumpărat-o aceăstă moşiie înŭ talerĭ 142 şi aŭ datŭ şi moşiie de daniie, păn[tru] pomenire, de tl. 71, şi s'aŭ scrisŭ la sfăntulŭ pomelnicŭ. Ci să aibă a stăpîni sfăntulŭ schitŭ cu bună pace, după cumŭ scrie zapisulŭ, iarŭ Anghelŭ Scărlatŭ dinŭ Pietrarĭ şi cu Costandinŭ aşa aŭ adevăratŭ că n'aŭ avutŭ nicĭo treabă într'acelŭ hotarŭ, ci numaĭ aŭ cercatŭ gĭudecata, făr' de nicĭo dreptate, că n'aŭ stăpînitu nicĭodată; ci să fiie lipsitu. Aşijderea şi Popa Barbulŭ şi cu frate-săŭ Marco dinŭ Urşanĭ iarŭ să nu aibă nicĭo treabă înŭ hotarulŭ Bîrzoteanilorŭ, păn[tru] că eĭ s'aŭ adevăratŭ că aŭ fostŭ Rumîni Buicesculuĭ, şi i-aŭ ertatŭ, înpreună cu ceialalţĭ Rumînĭ, de rumîniie, iarŭ moşiia aŭ rămasŭ boerească, a Buicesculuĭ; numaĭ să ţie o cumpărătoare de moşiie ce zicŭ că aŭ cumpăratŭ dinŭ hotarulŭ Floreştilorŭ, ce să hotăreaşte cu Bîrzotenii. Iarŭ pentru nişte locurĭ ce sîntŭ peste Luncavăţŭ, de spre Apusŭ, ce să cheamă Trepte, care să hotărăscŭ de la vale cu Măldăreştiĭ şi vinŭ pă dinŭ susŭ păn' înŭ apa Luncavăţuluĭ, care sîntŭ dinŭ hotarulŭ Bîrzoteanilorŭ, aceaste Trepte, şi, fiindŭ de pricină, neştiindu-să megeiaşiĭ dinŭ Rîmeştĭ să le stăpînească cu mînăstirea Hureziĭ, cîndŭ aŭ fostŭ hotărîtŭ Radulŭ Vorniculŭ moşiia Rîmeştilorŭ, aŭ fost gĭudecatŭ dumnealuĭ păn[tru] aceste Trepte ca să le ţiie mînăstirea Hurezulŭ, păn[tru] că, întîmplîndu-să de aŭ fostŭ vîndutŭ megeiaşiĭ dinŭ Rîmeştĭ o parte de moşiie ce să cheamă Feareştile, sfinteĭ mînăstirĭ Hurezuluĭ, şi Sfinţiia Sa părintele egumen Hurezanulŭ, după ce aŭ fostŭ cumpăratŭ aăstă moşiie, aŭ fostŭ cheltuitŭ de aŭ făcutŭ unŭ hrisovŭ, cu tl. 35, iaru eĭ s'aŭ plînsŭ la Vorniculŭ Radulŭ, cumŭ să întoarcă aceleĭ sfinteĭ mînăstirĭ ce aŭ fostŭ luoatŭ pă acea moşiie şi să-şĭ ia moşiia înnapoĭ, şi să ia hrisovulŭ să-lŭ spargă. Şi l-aŭ luoatŭ şi l-aŭ spartŭ, şi, păn[tru] aceĭ tl. 35 ce aŭ cheltuitŭ părintele Hurezanulŭ, aŭ zisŭ că vorŭ da acele locurĭ ce să cheamă Treapte, sfinteĭ mănăstirĭ, precumŭ aŭ mărturisitŭ şi acumu, înnaintea noastră, megeiaşi dinŭ Rîmeştĭ; ci să aibă a stăpîni de acumŭ în-

nainte aceste Treapte sfînta mînăstire Hurezulŭ cu bună pace de către megeiaşi dinŭ Rîmeştĭ. Aşişderea să aibă a stăpîni Păişeşti şi Bălăneştiĭ, dinŭ Rîmeştĭ loculŭ Feareştiloru, ce aŭ ţănutŭ de hotarulŭ Bîrzoteniloru, dinŭ fîntînă pănă înŭ ulmŭ, şi, înŭ latŭ, dinu Luncăvičorŭ pănă înŭ Luncavăţŭ, pen[tru] că s'aŭ adevăratŭ că iaste a lorŭ, ci să-lŭ stăpînească cu bună pace de către sfînta mînăstire Horezulŭ. Aşişderea şi păn[tru] o viie a sfinteĭ mînăstirĭ Bistriţiĭ, care iaste pă loculŭ Hurezuluĭ, înŭ satŭ, să aibă mînăstirea Bistriţa a-şĭ stăpîni viia, cîtŭ iaste gardulŭ vieĭ, şi, dinŭ gardŭ în vale, stînjînĭ 4 p[o]lŭ, pănă înŭ părulŭ celŭ strîmbŭ, unde s'aŭ însemnatŭ, iarŭ livedea la vale, care aŭ îngrădit-o părintele Bistriceanulu, să o stăpînească mînăstirea Hurezulŭ, iarŭ Bistriţa să nu aibă treabă, că aŭ îngrădit-o fără dreptate. Aşişderea şi pentru o pricină ce aŭ avutŭ Sfinţiia Sa părintele egumenŭ Hurezanulŭ cu Sfinţiia Sa părintele egumenŭ Bistriceanulŭ, zicîndŭ părintele egumenŭ Hurezeanulŭ cumŭ că ăĭ calcă hotarulŭ Hurezuluĭ de către Bistriţă, de spre Răsăritŭ, aducîndŭ părintele Bistriceanulŭ şi ocolnica mînăstiriĭ Bistriţiĭ, arătîndŭ seamnele pintre hotară, păcumŭ scriie seamnele, dinŭ plaĭ la vale, mergi totŭ pă sleame *(sic)*. Decĭ noĭ aşa amŭ alesŭ: după cumŭ aŭ judecatŭ şi dumnealuĭ Radulŭ Velŭ Vornicŭ, aşa amŭ adevăratŭ şi noĭ, că iaste maĭ cu dreptate să ţiie mînăstirea Hurezuluĭ Valea Negriĭ, iarŭ nu mînăstirea Bistriţiĭ.

Dreptŭ aceia, amŭ datŭ acastă carte a noastră sfinteĭ mînăstirĭ Hurezuluĭ, să aibă a ţinea şi a stăpîni toate moşiile cîte scriie maĭ susŭ, cu bună pace, că aşa amŭ aflatu maĭ cu dreptate.

Orezŭ, Dechemv. 4, lt. 7232 [1723].
[Adaus tărziu:] De anĭ 124.

Udrea Zătreanulŭ. — Ionŭ Băleanulŭ Velŭ Portaru.
Preda Zătreanulŭ. — Preda Bujureanulŭ.
Gheorghe Măldărescŭlŭ. — Mihalcea Măldărescŭlŭ
Drugulŭ *(sic)* Ceauşulŭ otu Grecĭ. — Ionŭ Igoianu.
Ştefanŭ Văt. — Badea Pîrăianulŭ.
Stanŭ Ilipesculŭ. — Tănasiie.

III.

Ionŭ Băleanulŭ Velŭ Portarŭ, d'inpreună cu 6 boerĭ hotarnicĭ, ce, dinŭ porunca Mării Sale a Chesariceştiĭ Valahiie Banŭ Gheorghe Cantacuzinò şi a cinstiteĭ Consiliiarĭ *(sic)*, amŭ fostŭ luoaţĭ hotarnicĭ de Sfinţiia Sa părintele Ioanŭ, arhimandritŭ alŭ sfinteĭ mînăstirĭ Hurezuluĭ, hramulŭ Sfinţilorŭ Înpăraţĭ aseamenea Apostolilorŭ Costandinŭ i Elena, ca să alegemŭ moşiile sfinteĭ mînăstirĭ de către alţĭ moştenitorĭ ce aŭ avutŭ înpreună hotarăle şi cu munţiĭ, anume: Recea, i Fometeştiĭ, i Zbanţoiulŭ (?), i Negreani, i Romanulŭ, i Rîmeştiĭ, sudŭ Vîlcea. Şi toate acestea amŭ alesŭ şi amŭ hotărîtŭ pecumŭ arată cărţile de hotărniciie ce s'aŭ datŭ la Sfinţiia Sa părintele Ioanŭ. Decĭ, păn[tru] hotarulŭ Rîmeştiĭ, fiindŭ noĭ înŭ trecutulŭ anŭ, dinŭ lt. 7232 [1723-4], înpreună cu 12 boerĭ, pentru hotărîrea aceştiĭ moşiĭ, şi înŭ totŭ chipulŭ amŭ nevoitŭ de amŭ alesŭ cu dreptate partea sfinteĭ mînăstirĭ de către toţĭ moşteani dinŭ Rîmeştĭ; iarŭ păn[tru] munţĭ, fiindcă atuncea era vreme de iarnă, nu s'aŭ pututŭ face ispravă, şi, maĭ rămîindŭ şi cealelalte hotară neisprăvite. acumŭ, dinŭ poruncă, pecumŭ maĭ susŭ amŭ zisŭ, viindŭ, toate acestea le-amu tocmitŭ şi le-amŭ aşăzatŭ. Aşa şi păn[tru] munţiĭ dinŭ hotarulŭ Rîmeştilorŭ, păcumŭ şi astăiarnă amŭ adevăratŭ, înpreună cu 12 boerĭ, şi acumŭ iarăş, ca să ţiie sfînta mînăstire dinŭ toţĭ munţiĭ dinŭ hotarulŭ Rîmeştilorŭ o parte, si toţĭ moşteani dinŭ Rîmeştĭ doo părţĭ. Şi amŭ trimisŭ pă 6 boerĭ înŭ munte de aŭ luoatŭ seama hotaruluĭ şi seamnelorŭ dinŭ pregĭurŭ, şi aŭ alesŭ partea sfinteĭ mînăstirĭ, de[n] munte şi dinŭ plaĭ, înŭ latŭ, ce s'aŭ măsuratŭ dinŭ pietrile luĭ Hărsu pînă înŭ Vîrfulŭ Plaiuluĭ, de spre Urşanĭ, stînjînĭ 772; s'aŭ alesŭ partea sfinteĭ mînăstirĭ stînjînĭ 257, şi aŭ rămasŭ la toţĭ moşteaniĭ dinŭ Rîmeştĭ stînjînĭ 515, şi lungulŭ dinŭ Vîrfulŭ luĭ Romanŭ şi dinŭ Vîrfulŭ luĭ Romanŭ înŭ gĭosŭ pă plaĭ pînă înŭ Piiatra Bolceĭ de spre Romanĭ, stînjînĭ 616, şi aceştĭ stînjînĭ de alŭ treilea s'aŭ datŭ maĭ multŭ sfinteĭ mînăstirĭ, fiindŭ hotarulŭ susŭ maĭ îngustŭ, şi aŭ rămasŭ la toţĭ moşteani dinŭ Rî-

meştĭ stînjînĭ 900, şi de aciia dreptŭ peste obîrşiia Rîmeştilorŭ pănă înŭ piiatra Bărbuiuluĭ de spre Luncavăţĭ, de'cì la dealŭ, pă lîngă hotarulŭ Vaĭdeeilorŭ, iarŭ înŭ vîrfulŭ Romanuluĭ, unde să încheaie hotarăle; şi aŭ rămasŭ la moşteanĭ dinŭ Pietricoaia Bolciĭ la vale, şi pă de o parte de rîulŭ Rîmeştilorŭ, şi pă de altă parte, pănă unde întră golulŭ Rîmeştilorŭ înŭ plaĭ. Decĭ pă aşăzămîntulŭ acesta să aibă a stăpîni sfînta mînăstire cu pace de către moşteani dinŭ Rîmeştĭ. Maĭ multă pricină între eĭ să nu fiie. Aceste scriem. Leatŭ 7232 [1724], Iulie 10.

Ioanŭ Băleanulŭ Velŭ Portarŭ.

Dragulŭ Ceauşŭ otŭ Grecĭ.

IV.

Pentru munţiĭ mănăstiriĭ de spre Rîmeştĭ şi Romanĭ.

Noĭ, 6 boerĭ, care ne vomŭ iscăli maĭ josŭ, ce amŭ fostŭ luoaţĭ de oameni dinŭ Rîmeştĭ, cu o carte de poruncă a cinstiteĭ Administraţiĭ, ca să le înpărţim munţiĭ cu sfînta mînăstire Hureziĭ şi cu Romani, decĭ, viindŭ Portarŭ de judeţĭ, ne-amŭ strînsŭ cu toţiĭ la Rîmeştĭ, şi amŭ eşitŭ la munte, înpreună cu Sfinţiia Sa părintele egumenulŭ, şi, trăgîndŭ munţiĭ, după obiceaĭ, dinŭ marginea munteluĭ ce să chiamă Bolca, pă vîrfŭ în susŭ pă cale, pănă înŭ Mălaia, pă la fîntînă, pănă înŭ vîrfulŭ Bărcaĉuluĭ, pă vîrfŭ s'aŭ găsătŭ stînjînĭ 5.570, şi, după hotărniciia dumnealuĭ Ioanŭ Băleanulŭ Velŭ Portarĭ, stăpîniià sfînta mînăstire stînjînĭ 3.917, iarŭ, cîndŭ aŭ fostŭ acumŭ, s'aŭ sculatŭ Rîmeştiĭ cu gîlĉavă, şi, mergîndŭ la Divanŭ, şi Divanulŭ aşa le-aŭ datŭ să jure eĭ cu 12 oamenĭ precumŭ ştiŭ, şi, jurîndŭ Rîmeştiĭ, şi poruncindu-ne nooî cinstita Administraţie ca să-ĭ înpărţimŭ cumŭ vomŭ cunoaşte dreptatea, după jurămîntulŭ lorŭ, şi, cercîndŭ noĭ cu de-adinsulŭ, şi trăgîndŭ munţiĭ cumŭ scriie maĭ sus, aşa aŭ ajunsŭ dreptatea ca să stăpînească sfînta mînăstire stînjînĭ 1.833, dinŭ care înpărţîndu-să pă 6 funiĭ, la Rîmeştĭ pă cincĭ funiĭ, şi la Romanĭ pă o funiie, dintr'aceste funiĭ s'aŭ datŭ sfinteĭ mînăstirĭ dinŭ funea Ro-

manilorŭ 2 părţĭ, stînjînĭ 620, şi dinŭ părţile Rîmeştilorŭ s'aŭ scosŭ o funiie întreagă, iarŭ dinŭ patru funiĭ s'aŭ datŭ sfinteĭ mînăstirĭ a treia parte, stînjînĭ 1223, şi amŭ osebitŭ sfînta mînăstire de spre Rîmeştĭ şi de spre Romanĭ, însă dinŭ vîrfulŭ Bărcaculuĭ, pă vîrfŭ, spre Mălaia, pă la fîntînă, până înŭ hotarulŭ Bistriţiĭ, suptŭ vîrfulŭ Mălăi, apoĭ dreptŭ înŭ vale, pă Pîrîulŭ Secŭ.

Decĭ noĭ, după cumŭ amŭ văzutŭ dreptatea, şi amŭ făcutŭ alegerea, amŭ datŭ această carte a nostră la sfînta mînăstire Hureziĭ şi la cinstită mîna Sfinţii Sale părinteluĭ Dionisiie egumenu şi la a totŭ soborulŭ sfinteĭ mînăstirĭ, ca să aibă a stăpîni aceştiĭ munţiĭ cu bună pace de către Rîmeştĭ şi de către Romanĭ, după cumŭ scriie maĭ susŭ. Şi noĭ, după maĭ adevărata credinţă, ne-amŭ pusŭ iscăliturile maĭ josŭ. Iulie 17, lt. 7236 [1728].

Vasilie Văt., Mihalcea Măldărescu,
Dumitru Racea Văt., otŭ Petreştiĭ-de-susŭ.
sudŭ Gorjŭ, de plăiaşĭ de Vîlcea.
Dragulŭ Ceauşulŭ,
Barbulŭ Post. Ot[etel]eşanŭ.
Ionŭ Igoianulŭ.

Şi părintele ş'aŭ datŭ bani cheltuialeĭ, pă stînjînĭ tl. 2, banĭ 102.

Ispravnicŭ fiindŭ Pîrvulŭ Portarulŭ Horezanŭ.

V.

Costandinŭ Fărcăşanulŭ, limiterio[1] într'aceste cincĭ judeţi, înpreună cu 4 boerĭ ce amŭ fostŭ luoaţĭ cu carte a preacinstiteĭ Administraţiĭ, de Pătru Gulimanŭ şi de Pătru Bălănesculŭ, cu cetaşiĭ lorŭ, Rîmeştiĭ, ce aŭ fostŭ rînduitŭ hotărniciie asupra sfinteĭ mînăstirĭ Hureziĭ, pentru moşiia Rîmeştiĭ, jăluindu-să cum că n'aŭ avut dreptate la hotărniciia ce aŭ făcutŭ prea-cinstitulŭ dumnealuĭ Ioanŭ Băleanulŭ, ce aŭ fostŭ atuncĭ Velŭ Portarŭ, cu 12 boerĭ, decĭ noĭ, după

[1] Hotarnic?

poruncă, amŭ venitŭ aicea, înŭ faţa loculuĭ, la moşiia Rîmeştiĭ, şi, fiindŭ amîndoo părţile de faţă: părinţiĭ călugărĭ dinŭ mînăstirea Hureziĭ şi megeiaşi dinŭ satulŭ Rîmeştĭ, le-amŭ cerutŭ cărţile de moştenire şi cumpărătoare, şi megeiaşiĭ dinŭ Rîmeştĭ alte cărţĭ, vechĭ au nooă, n'aŭ avutŭ, fără cartea acelorŭ 12 boerĭ numiţĭ maĭ susŭ; aşijderea şi părinţiĭ călugărĭ alte scrisorĭ n'aŭ avutŭ, vechĭ saŭ nooă, fără cîtŭ cartea de hotărniciie. Care noĭ le-amŭ cetitŭ şi le-amŭ cercetatŭ cu amăruntulu, ca să cunoaştemŭ şi să înţeleagemŭ ce iaste pricina lorŭ. Şi, fiindcă dumnealuĭ prea-cinstitulŭ Ioanŭ Băleanulu şi aceĭ 12 boerĭ amŭ cunoscutŭ că aŭ umblatŭ cu dreptate, şi le-aŭ fostŭ înpărţitŭ moşiia cine pă cîtŭ i s'aŭ căzutŭ parte să ţiie, după cumŭ arată înŭ cartea acelorŭ 12 boerĭ; aşijderea şi hrisovulŭ prea-cinstiteĭ Administraţieĭ ce iaste la sfînta mînăstire, întăritŭ dupre cumŭ aŭ găsitŭ, şi aŭ alesŭ dumnealorŭ Velŭ Portarŭ înpreună cu aceĭ 12 boerĭ, care înpărţală şi hotărniciie s'aŭ făcutŭ după o foie de toţĭ Rumîni ce s'au vîndutŭ cu moşiile lorŭ Predeĭ Vorniculŭ Brîncoveanulŭ, ce aŭ fostŭ mărturisătŭ răposatulŭ părintele Ioanŭ egumenulŭ Hurezanulŭ cumŭ că acea foie iaste copiie scoasă de pre unŭ hrisovŭ alŭ luĭ Costandinŭ-Vodă, fečorulŭ luĭ Şărbanŭ-Vodă, la mîna răposatuluĭ Predeĭ Vor. Brîncoveanulu. Care moşiie, cîndŭ s'aŭ scosŭ după acelŭ hrisovŭ, aŭ fostŭ trimisŭ părintele Ioanu egumenŭ Horez[anul]ŭ pă unŭ popă Alecsiie dinŭ Costeştĭ la Măriia Sa Doamna Marica Brîncoveanca, la Bucureştĭ, şi aŭ fostŭ mărturisitŭ părintele Ioanŭ egumenŭ Hurezanulu cumŭ că acea foie iaste dreaptă, şi pen[tru] întărirea credinţiĭ, aŭ fostŭ trimisŭ aceĭ boerĭ hotarnicĭ de aŭ fostŭ adusŭ şi pă popa Alecsiie de la Costeştĭ înnaintea acelorŭ boerĭ, ş'aŭ mărturisitŭ cumŭ că elŭ aŭ fostŭ acolo la Bucureştĭ până s'aŭ scosŭ acea copiie dinŭ cuvîntŭ înŭ cuvîntŭ după acelŭ hrisovŭ domnescŭ ce aŭ fostŭ la răposata Domna Marica Brîncoveanca, şi, după ačastă mărturisălie *(sic;* mărturisăre*)*, s'aŭ fostŭ încredinţatŭ boeriĭ hotarnicĭ, ce sîntŭ scrişĭ maĭ susŭ şi aŭ hotărîtŭ, fiindcă aŭ fostŭ cu toţi odihniţĭ, şi o parte şi alta, aŭ fostŭ datŭ toţĭ megeiaşi dinŭ Rîmeştĭ şi zapisŭ la Sfinţiia

Sa părintele Ioanu egumenu şi la părinţiĭ dinu mînăstire, cu care legătură, şi cu gloabă de cincĭ sute de florinţĭ, cine s'arŭ maĭ scula a face pîră şi gîlčavă păn[tru] ačastă moşiie, să aibă a da la Cămară, precumŭ şi noĭ amŭ văzutŭ acelŭ zapisu la mîna părinţiloru călugărı dinu Hurezu; iarŭ acumŭ înnaintea noastră aşa au raspunsu megeiaşi dinu Rîmeştĭ cumŭ că acea copiie scoasă după hrisovŭ zicu cumu că nu este bună, că le-aŭ spusŭ lorŭ acelŭ popă Alecsiie acumu înu urmă cumŭ că aŭ umblatu cu vicleşugu, iaru n'aŭ adusŭ elu acea copiie de la Bucureştĭ, ci aŭ fostŭ făcutŭ meşteşugŭ păn[tru] voia părinteluĭ Ioanu egumenu, şi, aducîndŭ pă acelŭ popă Alecsiie de faţă înnaintea noastră, aşa aŭ răspunsŭ cumu că elu n'aŭ adusŭ copiie de la Bucureştĭ.

Decĭ noĭ, neputîndu-ne încredinţa pă cuvintele luĭ cele meşteşugitoare, iarŭ l-amu întrebatu: cu ce treabă aŭ mersŭ la Bucureştĭ? Iarŭ elu aŭ răspunsu că l-aŭ trimisŭ părintele Ioanŭ egumenu Hurezeanulu cu o scrisoare la răposata Doamnă Marica Brîncoveanca, cerşindu hrisovulŭ, iaru D[oamna] Marica Brîncoveanca aŭ răspunsŭ că sîntŭ scrisorile la Braşovŭ, ci va trimite maĭ cu vreme de va aduce acele scrisorĭ şi va trimite o copiie la sfînta mînăstire.

Decĭ noĭ, necrezîndu cuvintele luĭ, căcĭ atuncĭ aŭ mărturisitŭ într'unŭ felĭ şi acumu într'altulu, că aŭ trebuitŭ să fi spusŭ d'intru'ntîĭ cu dreptate înnaintea dumnealuĭ preacinstituluĭ Ioanŭ Băleanulu şi acelorŭ 12 boerĭ, ca să fiie îndreptatŭ, nicĭ au maĭ spusŭ megeiaşilorŭ pănă aŭ trăitu părintele Ioanŭ egumenu, fiindcă aŭ trăitŭ treı anĭ înŭ urma aceı hotărnicĭĭ, şi s'aru fi pututŭ dovedi, iaste cu adevăratŭ precumu zice popa Alecsiie, ci tocmaĭ acumŭ au spusŭ aceste cuvinte, care noĭ, neputîndŭ face într'altu chipŭ ca să să poată dovedi dreptatea, amu socotitu ca să rămîie lucru de acumŭ pănă la toamnă şi să meargă unŭ părinte călugărŭ de spre partea mînăstiriĭ Horezŭ şi unŭ omŭ de ispravă de spre partea megeiaşiloru dinŭ Rîmeştĭ, păn[tru] încredinţarea, la dumnealuĭ Comisulŭ Costandinŭ Brîncoveanulu, nepotulŭ răposatuluĭ Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulu, ctitorulu sfinteĭ mînăstirĭ Hurezĭ, să ceaie acelŭ hrisovŭ ce

scriie pentru moşiia Rîmeşti şi cu Rumîni ce sîntŭ daţĭ mînăstiriĭ Horezĭ, şi atuncea, după ce va veni cu acelŭ hrisovŭ, ne vomŭ strînge, după poruncă, iarŭ aicĭ, înŭ faţa loculuĭ, şi, după cumŭ va fi scriindŭ într'acelŭ hrisovŭ, să va putea face dreptate şi la o parte şi la alta, darŭ până atuncea să stea hotărniciia acelorŭ 12 boerĭ, după cumŭ s'aŭ aşăzatŭ, să-şĭ stăpînească fieşcarele partea ce i s'aŭ datŭ, şi o parte şi alta. Măcarŭ că acumŭ înnaintea noastră pohtiia megeiaşi dinŭ Rîmeştĭ ca să li să înparţă moşiia după cumŭ zicea eĭ că aŭ pomenitŭ stăpînindŭ bătrîni lorŭ maĭ nainte vreame, şĭ păcumŭ s'aŭ fostŭ aşăzatŭ şi cu părintele Ioanŭ egumenu Horezeanulŭ, dîndu-le şi zapisŭ la mîna lorŭ, înpreună cu totŭ soborulŭ sfinteĭ mînăstirĭ. La care amŭ văzutŭ şi noĭ acelŭ zapisŭ, la mîna lorŭ, înŭ care scriia că s'aŭ învoitŭ ca să stăpînească sfînta mînăstire moşiie înŭ hotarulŭ Rîmeştilorŭ, pe case de Rumînĭ 21, şi megeiaşiĭ dinŭ Rîmeştĭ să stăpînească moşiie pe 51 de casă de megeiaşĭ, cu Bălăneştĭ cu totŭ. Înŭ care zapisŭ scriia saŭ voià să ţiie sfînta mînăstire a treia parte de păste totŭ hotarulŭ Rîmeştiĭ, şi megeiaşiĭ să ţiie celelante doo părţĭ, cu Bălăneştĭ cu totŭ, Rămeştiĭ 2 părţĭ şi sfînta mînăstire o parte, fiindcă aŭ avutŭ şi de daniie maĭ înŭ urmă. Numaĭ acumŭ zicea părinţiĭ călugărĭ că nu pohtescŭ eĭ să să înparţă pă acelŭ zapisŭ, păn[tru] că şi părintele Ioanŭ egumenu, cunoscîndŭ că s'arŭ fi greşitŭ cu acelŭ zapisŭ, şi s'arŭ fi păgubitŭ sfînta mînăstire de cîtăva moşiie, păn[tru] aceia aŭ rîdicatŭ înŭ urmă 12 boerĭ. Ci, fiindcă n'eŭ pohtitŭ părinţi călugărĭ, aŭ rămasŭ lucru până la toamnă, ca să aducă hrisovulŭ de la dumnealuĭ Costandinŭ Brîncoveanulŭ Velŭ Comisŭ, după cumŭ s'aŭ zisŭ maĭ susŭ, şi atuncĭ, pă cîtă parte de moşiie va arăta într'acelŭ hrisovŭ, pă atîta va luoa sfînta mînăstire, ca să poată avea unŭ sfîrşitŭ de odihnă.

7242 [1734], Martŭ 14.

Costandinŭ Fărcăşanulŭ, limit. într'aceste cincĭ judeţe chesariceştĭ.

Preda Bujoreanulŭ. Tanasiie Romănescu. Căpit., Drăghicĭ Olănescu. Gheorghe Măldărescu.

Io Costandinŭ Voevodŭ.

VI.

Noĭ, 4 boerĭ ce sîntemŭ luoațĭ de Dragomirŭ Șataveĭ, şi de Pătru Goşotă, şi de Negoiță Şaroşesculŭ, şi de Mateĭ Naneşĭ, şi de Ionŭ Vîrzobŭ, şi de Pătru Gulimanŭ, şi de Mateĭ Păişăsculŭ, şi de Costandinŭ Gogolŭ, şi de ceialalțĭ toțĭ moşteaniĭ dinŭ Rîmeştĭ, sudŭ Vîlcea, aşişderea şi de Sfinția Sa părintele Dionisiie, egumenulŭ Hurezeanulŭ, şi de totŭ soborulŭ sfinteĭ mînăstirĭ Hureziĭ, ca să căutămŭ şi să hotărîmŭ moşiia Rîmeşti, să alegemŭ părțile de moşiie ale moşneanilorŭ dinŭ Rîmeştĭ de către partea de moşiie a sfinteĭ mînăstirĭ Hureziĭ, fiindcă aŭ fostŭ jăluitŭ moşneni dinŭ Rîmeştĭ la prea-cinstita Administrațiie păn[tru] hotărniciia ce aŭ avutŭ maĭ nainte vreame, de dumnealuĭ Ionŭ Băleanulŭ Velŭ Port. şi cu 12 boerĭ, păcum că nu li s'aŭ făcutŭ dreptate, ci li s'aŭ înpresuratŭ cîtăva moşiie de s'aŭ datŭ mînăstiriĭ Hureziĭ, decĭ noĭ, după poruncă, ne-amŭ strînsŭ cu toți înŭ fața loculuĭ la Rîmeştĭ. Şi aŭ venitŭ toțĭ moşneni faţă înnaintea noastră, şi, fiindŭ şi Sfinția Sa părintele Dionisiie egumenu Horezeanulŭ de față, le-amŭ cerutŭ toate cărțile şi zapise de moştenire şi de cumpărătoare, vechĭ şi noaă, şi la o parte şi la alta, cine ce aŭ avutŭ la mîinile lorŭ. Decĭ aŭ scosŭ moşneni unŭ hrisovŭ alŭ luĭ Gavrilă Moghila Voevodŭ, cu lt. 7128 [1619-20], ce aŭ fostŭ datŭ la mîna unuĭ omŭ anume Liga, de cîteva cumpărăturĭ dintr'acestŭ hotarŭ, şi, iarŭ, aŭ scosŭ unŭ hrisovŭ alŭ luĭ Mateĭ-Vodă Basarabŭ, de la lt. 7149 [1640-1], ce aŭ avutŭ cumpărăturĭ între dînşiĭ. Aşişderea şi Sfinția Sa părintele Dionisiie, egumenu Hurezu[luĭ], aŭ scosŭ unŭ hrisovŭ alŭ răposatuluĭ Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ, ctitorulŭ sfinteĭ mînăstirĭ Hureziĭ, cu lt. 7203 [1694-5], cu care aŭ datŭ daniie la sfînta mînăstire Hureziĭ pă cîțĭva Rumînĭ dinŭ Rîmeştĭ, cu părțile lorŭ de moşiie dintr'acestŭ hotarŭ, scriindŭ Rumîni pă anume, şi iarŭ maĭ scriie de zice: şi alțĭ Rumînĭ, cîțĭ s'arŭ maĭ găsi fugițĭ înŭ țară, şi aceia, cîndŭ să vorŭ găsi, să fiie totŭ aĭ sfinteĭ mînăstirĭ Hurezĭ, cu părțile lorŭ de moşiie dinŭ Rîmeştĭ, fiindcă aŭ fostŭ cumpărațĭ de Preda Vorniculŭ Brîncoveanulŭ, moşulŭ luĭ Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ, pă

aceştĭ Rumînĭ cu părţile lorŭ de moşiie. Şi, iarŭ, s'aŭ maĭ găsitŭ unŭ zapisŭ la mîna moşnenilorŭ dinŭ Rîmeştĭ, alŭ răposatuluĭ părinteluĭ Ioanŭ egumenu Hurezanulŭ şi a totŭ soborulŭ sfinteĭ mînăstirĭ, cu lt. 7216 [1707-8], înŭ care zapisŭ scriia că, avîndŭ pricină mînăstirea cu moşneni dinŭ Rîmeştĭ pă[ntru] părţile de moşiie ale Rumînilorŭ ce i-aŭ avutŭ înŭ Rîmeştĭ, neştiindŭ-să bine cîtă parte de moşiie a Rumînilorŭ va stăpîni mînăstirea şi cîtă parte de moşiie vorŭ stăpîni moşneni dinŭ Rămeştĭ, aŭ fostŭ făcutŭ socoteală cu bună dovedire părintele Ioanŭ egumenulŭ înpreună cu moşneni ceĭ bătrînĭ dinŭ Rîmeştĭ, şi aŭ adevăratŭ, cîndŭ va fi la înpărţeala moşieĭ, pă cîte capete de Rumînĭ să ia mînăstirea moşiie, aşijderea şi moşneni pă cîte capete de moşnenĭ să-şĭ ţiie moşiia. Şi s'aŭ fostŭ aşăzatŭ să ţiie mînăstirea moşiie pă 21 de capete de Rumînĭ, cu fečoriĭ lorŭ, şi moşneni să ţiie moşiie pă 51 de capete, cu fečoriĭ lorŭ. Însă dovedindŭ, înŭ vremea pă cîndŭ s'aŭ vîndutŭ Rumînĭ cu moşiile lorŭ, după atuncea aŭ fostŭ aceste capete de oamenĭ, alegîndu-ĭ bătrîni satuluĭ pă Rumînĭ dinŭ megiiaşĭ. Şi iarŭ s'aŭ maĭ găsitŭ unŭ hrisovŭ alŭ răposatuluĭ Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ, cu lt. 7222 [1713-4], la mîna moşnenilorŭ, înŭ care hrisovŭ scriie că ş'aŭ fostŭ vîndutŭ moşneni dinŭ Rîmeştĭ toate părţile lorŭ de moşiie dinŭ Rămeştĭ mînăstiriĭ Hurezuluĭ, alegîndŭ părţile de moşiie ale Rumînilorŭ mînăstiriĭ Hurezĭ de către părţile moşnenilorŭ. Care, socotindu-să stînjini, s'aŭ văzutŭ că aŭ fostŭ vîndutŭ moşneni pă suma dă stînjinĭ 2 părţĭ de moşiie părţile lorŭ, şi aŭ alesŭ părţile Rumînilorŭ o parte. Iarŭ, maĭ înŭ urmă, înŭ zilile luĭ Ştefanŭ-Vodă, ş'aŭ răscumpăratŭ moşneani moşiia iarŭ înnapoĭ de la mînăstire, şi aŭ rămasŭ să ţiie mînăstirea Hurezĭ numaĭ părţile de moşiie ale Rumînilorŭ, care le-aŭ datŭ Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ daniie, şi aŭ datŭ părintele Ioanŭ egumenu Hurezeanulŭ acelŭ hrisovŭ alŭ luĭ Costandinŭ-Vodă la mîna moşnenilorŭ dinŭ Rîmeştĭ.

Decĭ noĭ, văzîndŭ că dinŭ cărţile ce aŭ avutŭ moşneni n'amŭ pututŭ lua niciŏ înţălegere ca să ştimŭ ce iaste partea Rumînilorŭ mînăstiriĭ şi cîtă iaste partea de moşiie

a megiiaşiloră într'acestă hotaru, nicĭ oamenĭ bătrînĭ ca să ştiie după atuncea nu s'aŭ aflatŭ, fiindŭ lucrulŭ vechĭ, fără cîtŭ amŭ găsitŭ maĭ multă îndreptare dinŭ zapisulŭ părintelui Ioanŭ egumenulŭ Horezanulŭ, ce iaste datŭ la mîna moşneanilorŭ dinŭ Rîmeştĭ, de tocmeala şi aşăzămîntulŭ ce aŭ făcutŭ cu părinţi acestorŭ moşteanĭ, şi dinŭ hrisovulŭ luĭ Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ, ce iaste cu lt. 7222 [1713-4], la mîna moşteanilorŭ, cîndŭ ş'aŭ fostŭ vîndutŭ eĭ moşiia la mînăstire şi înŭ urmă iarŭ o aŭ fostŭ răscumpăratŭ, care, după acestŭ hrisovŭ şi după aşăzămîntulŭ zapisuluĭ, rămînea ca să ţiie mînăstirea Hurezulŭ o parte dinŭ totŭ hotarulŭ şi moşteani să ţiie 2 părţĭ. Decĭ, fiindŭ între dînşiĭ multe pricinĭ, păn[tru] că zicea moşteani că nu le iaste cu dreptate a luoa mînăstirea a treia parte, pentru că înŭ hrisovulŭ luĭ Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ celŭ de daniie nu arŭ fi atîţea Rumînĭ ca să viie mînăstiriĭ a treia parte, iarŭ părintele egumenu Hurezeanulŭ căuta să ia a treia parte, după hrisovulŭ celŭ maĭ noŭ alŭ luĭ Costandinŭ-Vodă, ce iaste la mîna moşteanilorŭ, de răscumpărarea moşieĭ, şi, văzîndŭ noĭ că într'altŭ chipŭ nu să poate aşăza lucru, căcĭ că după hrisovulŭ luĭ Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ, de la lt. 7222 [1713-4], după socoteala stănjinilorŭ care aŭ alesŭ moşteaniĭ părţile de moşiie ale Rumînilorŭ, să făcea să să dea moşiie mînăstiriĭ a treia parte, darŭ noĭ, cunoscîndŭ că să vine maĭ puţinŭ partea mînăstiri, după aşăzămîntulŭ zapisuluĭ părinteluĭ Ioanŭ ce-lŭ detează la mîna moşteanilorŭ, de tocmire între dînşiĭ, — decĭ şi noĭ aşa amŭ găsitŭ că va fi maĭ cu dreptate: să să înparţă moşiia pă acea tocmeală ce aŭ avutu atuncea, fiindcă pă atuncea trăia dinŭ ceĭ maĭ bătrînĭ aĭ satuluĭ, de ştiia maĭ bine cîţĭ Rumînĭ aŭ fostu şi cîţĭ moşteanĭ au fostŭ. Ci aŭ rămasŭ ca să ţiie mînăstirea pă 21 de capete de Rumînĭ şi moşteani să ţiie pă 51 de capete; să li să înparţă stînjiniĭ de moşiie pă aceste capete. Decĭ, după obiceĭ, amŭ trasŭ moşiia pă treĭ locurĭ, însă, înŭ latŭ, la trăsura de pe plaĭ, pă unde iaste locu de hrană, s'aŭ găsitŭ stînjinĭ 840; şi pă la mijoculŭ moşii, dinu hotarulŭ Bîrzoteanilorŭ, înŭ

latŭ, păn' înu muchiia dealuluĭ de spre Hurezŭ, stînjinĭ 753; şi la capulŭ hotaruluĭ de spre Ulmenĭ, pă drumulŭ celu mare, înŭ latu, stînjinĭ 500, care s'aŭ alesŭ întîĭ partea sfinteĭ mănăstirĭ Hurezĭ, după Rumînĭ, pă suptŭ plaĭ, stînjinĭ 240; şi partea moşieĭ a luĭ Stefanŭ monahŭ şi a luĭ Ioanŭ Mohoriĭ dinŭ Rîmeştĭ, care s'aŭ datŭ sfinteĭ mînăstirĭ de daniie eĭ, stînjinĭ 5; şi partea popeĭ Dančuluĭ dinŭ Rîmeştĭ, iaru ce aŭ datŭ daniie la mînăstire, stînjinĭ 1 p[o]lŭ; care să facŭ piste totu, să o stăpînească sfînta mînăstire Hurezĭ, pă suptŭ plaĭ, stînjinĭ 251 p[o]lŭ; şi pă la mijloculŭ moşieı stînjinĭ 224; şi la capulŭ hotaruluĭ de la vale, de spre Ulmenĭ, stînjinĭ 148; şi au rămasŭ şi partea a toţĭ moşteanĭ dinŭ Rîmeştĭ, la trăsura după suptŭ plaĭ, pănă unde iaste loculŭ de hrană, înŭ latŭ, stînjinĭ 588 p[o]lŭ. Şi s'aŭ datŭ partea de moşiie a sfinteĭ mînăstirĭ Hurezulu pă lîngă hotarul Hureziĭ de spre mînăstire, după cumŭ arată maĭ susŭ că s'aŭ aşăzatŭ stînjini, şi s'au pusŭ pietrile la treı locurĭ, după obiceaĭ, la treĭ trăsurĭ de către moşteani dinŭ Rîmeştĭ. Aşijderea şi moşteni dinu Rîmeştĭ să aibă a ţinea şi a-şĭ stăpîni părţile loru de moşiie după cumŭ li s'aŭ înpărţitŭ, stînjinĭ 85, 5 funiĭ marı, după cumŭ arată foia cea iscălită de noĭ, de înparţeala stînjiniloru, la fieşcare funiie cîte cîţĭ stînjinĭ li s'aŭ venitŭ, care foie s'au datŭ la mîna moşteanilorŭ. Iarŭ plaiurile şi munţiĭ dintr'acestŭ hotarŭ să aibă a şi le ţinea şi a le stăpîni şi sfînta mînăstire Hurezı şi moşteni dinŭ Rîmeştĭ părţile, după cumu li s'au hotărîtŭ şi s'aŭ înpărţitŭ moşiia ča de la vale, care iaste de hrană.

Dreptu aceia şi noĭ, după alegerea, îndreptarea şi hotărîrea ce le-amu făcut, le-amu datŭ acastă carte a noastră, ca de acumŭ înnainte să aibă a ţinea şi a stăpîni sfînta mînăstire Hurezĭ de catre moşteni dinu Rîmeştĭ partea de moşiie dintr'acestŭ hotarŭ ce i s'au alesu. Aşijderea şi moşteni dinŭ Rîmeştĭ să aibă a stăpîni părţile de moşiie ce li s'au alesŭ, cu bună pace de către sfînta mănăstire, şi între eĭ uniĭ de către alţiĭ, după cumŭ li s'au alesŭ părţile.

7245 [1737], Fevr. 22.

Iordachi Fărcăşanulŭ. Preda Bujoreanulŭ.
Mihaĭ Roşiianulŭ bivu Vornicŭ. Tanasiie Românesculŭ.

VII.

Avîndŭ întrebăcune de faţă înnaintea dumnealuĭ Fierăĭ Breazoianulŭ bivŭ Velŭ Vist. Sfinţiia Sa părintele chirŭ Dionisiie arhimandritŭ, egumenu şi nastavniculŭ sfinteĭ mînăstirĭ Hurezulŭ, cu moşteni dinŭ Rîmeştĭ pentru o parte de moşiie ce căuta mînăstirea să stăpînească înŭ hotarulŭ Rîmeştilorŭ, după alte întrebărĭ şi răspunsurĭ, scoţîndŭ moşteani dinŭ Rîmeştĭ unŭ hrisovŭ alŭ Mării Sale răposatuluĭ Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ, cu lt. 7200 [1691-2], întru care scriia cumŭ că moşteni dinŭ Rîmeştĭ, singurĭ, de a lorŭ bună voie, ş'aŭ vîndutŭ toate părţile lorŭ de moşiie dinŭ hotarulŭ Rîmeştilorŭ sfinteĭ mînăstirĭ Hurezĭ, şi, după ce ş'aŭ vîndutŭ moşiia, temîndu-să ca să nu-ĭ înpresoare mînăstirea şi cu rumîniia, eĭ singurĭ aŭ fostŭ mersŭ de aŭ supăratŭ Domniia ca să le dea unŭ temeĭ la mîinile lorŭ, cu care să poată fi apăraţĭ de rumîniie; înŭ care hrisovŭ arăta pă fieştecare neamŭ de oamenĭ cîtă parte de moşiie aŭ vîndutŭ la mînăstire, iarŭ, preste puţină vreme, aşa zicea moşteni dinŭ Rîmeştĭ că, nesuferindu-să a-şĭ pierde a lorŭ patriie şi moştenire, înŭ zilele Mării Sale răposatuluĭ Ştefanŭ-Vodă aŭ rîdicatŭ pîră şi gîlčavă asupra mînăstiriĭ şi, mergîndŭ înnaintea Domnieĭ cu Sfinţiia Sa răposatulŭ Ioanŭ arhim., egumenulŭ mînăstiriĭ, li s'aŭ hotărîtŭ judecata să întoarcă bani mînăstiriĭ şi să-şĭ stăpînească ale lorŭ părţĭ de moşiie, şi, după judecată, aŭ şi întorsŭ toţĭ bani deplinŭ.

Decĭ, văzîndŭ dumnealuĭ bivŭ Velŭ Vistierŭ cumŭ că într'acelŭ hrisovŭ să arată deşchisŭ părţile moştenilorŭ cîte aŭ vîndutŭ şi aŭ răscumpăratŭ de la mînăstire, aŭ hotărîtŭ şi cu cartea domnii sale ne-aŭ rănduitŭ pă noĭ 12 boerĭ, anume: Dumitraşco Zătreanulŭ bivŭ 3 Logofătŭ, Statiie Socoteanulŭ, ca să tragemŭ hotarulŭ şi să alegemŭ părţile moşteanilorŭ de către mînăstire, pă cîtŭ scriia hrisovulŭ că aŭ răscumpăratŭ, şi să o înpietrimŭ, ca să lipsască gîlčava de la mijlocŭ.

Decĭ, viindŭ noĭ aicea înŭ faţa loculuĭ şi trăgîndŭ hota-

rulu, după obiceĭ, s'aŭ găsitu la capulu moşii de spre Răsăritu, dinŭ muchiia dealuluĭ de către hotarulu Bogdăneştilorŭ, spre Apusŭ, până înŭ apa Luncavăţuluĭ, unde să împreună cu Treapturile, stînjinĭ 650; şi la mijlocu, dinŭ muchiia dealuluĭ despre Răsăritu, pă dinŭ josŭ de biserica ča mare a Rîmeştilorŭ, dreptu păste Fereştĭ, înu apa Luncavăţuluĭ, de spre Apusŭ, stînjinĭ 1.150; şi la capulu de la vale de către munte, pă suptu plaı, dinu muchiia dealuluĭ, dinu hotarulŭ Romaniloru până 'nŭ hotarulu Urşanilorŭ, stînjinĭ 825. Scoţîndŭ dinu trăsura de la mijlocŭ dinŭ stînjinĭ 1.150 stînjinĭ 275, s'aŭ pusŭ la capulŭ de la vale stînjinĭ 225 şĭ la capulŭ de la dealŭ stînjinĭ 50; rămîne acestu hotarŭ păste totŭ, masă, stînj. 875. Trasu-s'au şi moşiia ce să chiamă Treapturile, şi s'aŭ găsitu la capulu moşieĭ dinŭ susŭ, de spre Apusŭ, de către hotarulŭ Bîrzoteaniloru, dinu mesteacănulu celŭ mare până înŭ hotarulu Măldăreştilorŭ, înŭ scursura vălcealeĭ, stînjinı 210; la mijlocu, dinŭ apa Luncavăţuluĭ până în hotarulu Măldăreştiloru, stînjinĭ 400; şi la capulŭ moşieĭ dinŭ josu, dinŭ hotarulu Măldăreştilorŭ, dinu scursura vălcealeĭ până înŭ drumulu celu mare, înu hotarulu Fereştilorŭ, stînjinĭ 251. Scoţindu dinŭ trăsura de la mijlocu dinŭ stînjinĭ 400 stinjinĭ 113, şĭ punîndŭ la capulu moşieĭ dinŭ susŭ stînjinĭ 77, şi la capulu moşieĭ dinu josu stînjinĭ 36, şi rămîne şi acestŭ hotaru masă peste totŭ stînjinĭ 287. Iaste şi lungulŭ moşieĭ hotarulŭ Rîmeştilorŭ, dinu drumulŭ celu mare de lîngă hotarulŭ Ulmenĭ până suptŭ plaĭ, dreptu curmătură, dinŭ josu de casa luĭ Grigoriie, stînjinĭ 3.017; hotarulŭ Treaptelorŭ, dinŭ apa Luncavăţuluĭ înŭ susŭ până înu vălcea, de către hotarulŭ , stînjinĭ 1.250. Vrîndŭ să să lipească această moşiie Treapturile lîngă hotarulŭ Rîmeştiloru, ca să să facă totŭ unŭ hotarŭ, după cumu aŭ fostŭ şĭ maĭ nainte neajungîndu-să înu lungŭ să să potrivească, s'aŭ scosu dinu stînjinĭ 287 stînjinĭ 168, şi rămîne latulŭ curatŭ la Treapturĭ stînjinĭ 119; aceştĭ stînjinĭ 119, punîndu-să lîngă stînjinĭ 875, dinŭ hotarulu Rîmeştilorŭ, să face hotarulŭ piste totŭ stînjinĭ 994. Dintr'aceştĭ stînjinĭ 994 ce aŭ rămasŭ bunĭ, vrîndŭ noĭ să alegemu

părțile moșteanilorŭ ce căuta să le aibă după hrisovulu răposatuluĭ Mări Sale Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulu, precumŭ și dumnealuĭ bivŭ Velu Vist. ne porunciia, amŭ văzutu că lorŭ nu li s'a ajungea să ia deplinŭ, la cincĭ părțĭ, stînjinĭ 1.023 p[o]lŭ, ci încă maĭ lipsiia stînjinĭ 29 p[o]lŭ, necumŭ să rămîie partea Rumînilorŭ ce căuta mînăstirea să o stăpînească. Dinu care să cunoaște că eĭ la acea vînzare și răscumpărare ce aŭ vîndutŭ și aŭ răscumpăratu, nu numaĭ părțile loru, ci și partea Rumînilorŭ o aŭ fostŭ inpresuratŭ, după cumŭ și Sfinția Sa părintele arhimandritŭ chirŭ Dionisiie egumenu, înpreună cu totu soborulŭ sfinteĭ mînăstirĭ, adeverează cumu că răposatulu arhimandritŭ Ioanŭ, ce aŭ fostu egumenŭ pă acea vreme, cunoscîndŭ cumŭ că s'aŭ înpresuratŭ și moșiia Rumînilorŭ, înŭ părțile ce vîndusă și răscumpărase moșteni, au mersŭ de aŭ datŭ jalbă la Măriia Sa Ștefanŭ-Vodă, și Măriia Sa aŭ rănduitŭ pă dumnealuĭ Radulu Hriza Velŭ Dvornicu la Tîrgoviște de aŭ alesŭ partea Rumînilorŭ care o aŭ fostu înpresurat-o moșteni dinŭ Rîmeștĭ, după cumu și semnele pă unde aŭ fostŭ s'au văzutŭ.

Decĭ, fiindŭ pricinile după cumŭ s'au zisu maĭ susŭ, noĭ n'amŭ pututŭ da înŭ scrisŭ și să scoatem mînăstirea fără moșiie, de vreme că și moșteani singurĭ mărturisescu cumu că aceĭ Rumînĭ aĭ mînăstiriĭ au avutu moșiie, fără cîtŭ rămîne să-șĭ caute sfînta mînăstire cu dînșiĭ judecata la Divanu, și, precumŭ Divanulŭ le va hotărî, așa va rămînea.

Dumitrașco Zătreanulu bivŭ 3-ti Log. Statiie Socoteanu.

7253 [1744-5], Dechemvr. 5.

Io Costandinu Nicolae Voevodu, milostiiŭ bojiiŭ gospodaru zemli vlahiscoe.

Dum. Manule Velŭ Cămărași za Ocne, ispravnice otŭ sudu Vîlcea, dupre cumŭ aŭ găsitu cu cale dumnealoru boeri judecătorĭ, dumneata d'înpreună cu ceĭlalți boerănașĭ hotarnicĭ, cariĭ scriu maĭ josu într'acăstă carte, viindŭ sluga Domnii Mele, vt. Port[arŭ], așa să urmați. Tolico pisahu gospodstvami.

(L. P.) 7254 [1746], Ghenaru 24.

VIII.

1-iŭ. Părintele arhimandritŭ şi egumenulŭ sfinteĭ mînăstirĭ Hurezĭ, chirŭ Dionisiie, face pîră asupra popi Pătru, i Dragomirŭ Şataveĭ, i Negoiţă Buclescu, i Pătru Gulimanŭ, i Mateĭ Cĭontea, diiaconulŭ Dima, să bratŭ ego Gogoţiĭ, i Stanculŭ Bălănesculŭ şi altorĭ cetaşĭ aĭ lorŭ moşteni otŭ Rîmeştĭ, zicîndŭ părintele arhimandritŭ că are mînăstirea parte de moşiie înu hotarulŭ Rîmeştilorŭ, cumpărată cu Rumîni de răposatu Preda Vorniculŭ Brîncoveanulŭ, şi Măriia Sa răposatulu Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ aŭ datŭ danie mînăstiriĭ: stăpîniiă mînăstirea totŭ a treia parte, darŭ într'alte multe hotărniciĭ, maĭ pă urmă, la hotărniciia de doĭ boerinaşĭ, trăgîndŭ moşiĭa, şi fiindŭ nepotrivită, adică la mijlocŭ maĭ lată şi la căpătiie maĭ îngustă, eĭ aŭ făcutŭ o masă, şi, urmîndŭ după hrisovulŭ alŭ Mării Sale Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ, ce-lŭ aŭ moşteni la mîna lorŭ, scriindŭ într'însulŭ fieştecare cată cîte cîţĭ stînjinĭ are, care şi pă aceia încă o vîndusă eĭ Mării Sale Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ, şi înŭ zilele Mării Sale răposatuluĭ Ştefanŭ-Vodă le-aŭ datŭ voie de aŭ răscumpărat-o, le-aŭ datŭ stînjinĭ păcumŭ coprinde hrisovulŭ, şi mînăstirea au rămasŭ fără nicĭo parte de moşiie, însă aŭ fostŭ greşală: că înŭ hrisoave nu scriie ca să să fiie făcutŭ moşiia masă vre-odinioară.

2-lea. Popa Pătru şi cu numiţiĭ luĭ cetaşĭ moşteanĭ dinŭ Rîmeştĭ cerca să scoaţă părintele arhim. acelŭ zapisŭ alŭ Rumînilorŭ ce s'aŭ fostŭ vîndutŭ cu părţile de moşiie la răposatulŭ Preda Vorniculŭ Brîncoveanulŭ şi, pă cîtŭ va scriie, să stăpînească sfînta mînăstire.

3-lea. Părintele arhim. zice că nicĭ cum acelŭ zapisŭ la mînăstire nu să află.

4-lea. Arată unŭ hrisovŭ alŭ Mării Sale Costandinŭ-Vodă Şărbanŭ, cu lt. 7163 [1654-5], ce l-aŭ fostŭ datŭ la mîna Vorniculuĭ Predeĭ Brîncoveanulŭ, înŭ care să coprinde şi moşiia Rîmeştiĭ, cu Rumîni (şi nu-ĭ numeşte), şi cu munţi, partea lorŭ să o stăpînească precumŭ aŭ stăpînit-o maĭ nainte; unde şi acasta mărturisaşte că, dîndu-să jafŭ caseĭ

Predeĭ Vorniculuĭ Brîncoveanuluĭ, multe scrisorı aŭ răpusu.

5-lea. Maĭ arată şi altŭ hrisovu, alŭ Mării Sale Costandinu-Vodă Brîncoveanulu, cu lt. 7203 [1694-5], înŭ care scriie ca să fiie mînăstiriĭ Hurezĭ moşiie la Rîmeştĭ, părţile Rumînilorŭ ce s'aŭ fostŭ vîndutŭ Rumînĭ la moşulŭ Mării Sale, la Preda Vorniculŭ Brîncoveanulŭ, însă şi cu Rumînĭ, numindu-ĭ pă cîţvaşĭ anume, şi încă zice şi cîţĭ să vorŭ maĭ găsi dinŭ Rumînĭ fugiţĭ să stăpînească mînăstirea păcumŭ aŭ stăpînitŭ Măriia Sa şi neamulŭ Mării Sale.

După acestea zîce părintele arhimandritŭ că înu urma faceriĭ hrisovuluĭ Mării Sale Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ, neştiindŭ mînăstirea pă cîţĭ Rumînĭ, cîtă parte de moşiie să stăpînească, iarŭ părintele Ioanŭ, ce aŭ fostŭ pă acea vreme egumenŭ, strîngîndŭ pă toţĭ megiiaşi dinŭ Rîmeştĭ, însuşĭ eĭ, de a lorŭ bună voie, aŭ făcutŭ aşăzămîntŭ ca mînăstirea să stăpînească a treia parte, pă 21 capete de Rumînĭ şi eĭ toţĭ să stăpînească doă părţĭ, pă cincĭzăcĭ şi unulŭ capete de Rumînĭ, după care aşăzămăntŭ ş'au fostŭ datŭ şi zapise unulŭ la mîna altuia. Ci zapisulŭ lorŭ ce l-au fostŭ datŭ la mînăstire zice părintele arhimandritŭ că s'aŭ răpusŭ, iarŭ zapisulŭ soboruluĭ mînăstiriĭ iaste la mîna lorŭ, şi pănă acumŭ, păcum însuşĭ eĭ, măcarŭ că nu l-aŭ tăgăduitŭ, ci aŭ spusŭ că să află la unŭ moşteanŭ care n'aŭ venitŭ acumŭ aicĭ, după care zapisŭ arată părintele arhimandritŭ moşiie, fiindŭ întăritŭ cu iscăliturile a 4 boiarĭ hotarnicĭ, pă careĭ i-aŭ fostŭ luoatŭ insuşı aceştĭ moştenĭ la lt. 7245 [1736-7] ca să le hotărească moşiia de către mînăstire, prinŭ care întărire a copieĭ mărturisescŭ aceĭ boiarĭ hotarnicĭ că însuşĭ dumnealorŭ aŭ văzutu zapisulŭ mînăstiriĭ la mîna moştenilorŭ, de acestŭ aşazămîntŭ, întăritŭ cu pecetea mînăstiriĭ, cu lt. 7216 [1707-8], mărturisindŭ vederea zapisuluĭ şi prinŭ cartea de hotărniciie. Moşteni zicŭ că, de vreme ce aşăzămîntul s'aŭ făcutu că mănăstirea să stăpînească pă 21 de capete de Rumînĭ şi moşteani pă 51 de capete, nu să vine mînăstiriĭ să stăpînească a treia parte. La aceste toate că neamulŭ moştenilorŭ s'aŭ sporitŭ maĭ multŭ decîtŭ neamulŭ Rumînilorŭ, nu trebuie altă dovadă maĭ bună decîtŭ

acestŭ aşăzămîntŭ, ce aŭ fostŭ făcutŭ părinţi numiţilorŭ moştenĭ cu egumenul Ioanŭ, dîndŭ zapisŭ să stăpînească mînăstirea a treia parte. S'aŭ socotitŭ şi cu socotelile suma stînjinilorŭ dinŭ cărţile de hotărniciie ce s'aŭ fostŭ făcutŭ maĭ nainte şi, scoţîndu-să suma stînjinilorŭ ce aŭ moşteni, după cumŭ arată hrisovulŭ Mării Sale Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ, să vede că rămîne mînăstiriĭ a treia parte, darŭ cu facerea moşieĭ masă, la hotărniciia acestorŭ doĭ boerĭ hotarnicĭ după urmă, dintr'acea pricină să înneaçă şi nu rămîne mînăstiriĭ a treia parte. Amŭ socotitŭ ca, dinŭ porunca Mării Sale luĭ Vodă, să să orînduiască dumnealuĭ Manulŭ Velŭ Cămăraşŭ za Ocnă şi isprav[nicŭ] Vîlciĭ, dreptŭ 6 boerĭ, i Dumitraşco Zătreanulŭ bivŭ 3 Logofătŭ, dreptŭ doĭ boerĭ, i Mihaĭ Roşiianulŭ, i Nicolae Comisulŭ şi Iliie Zătreanul, înpreună şi cu Velŭ Port., să margă înŭ faţa loculuĭ şi, trăgîndŭ moşiia, să nu o facă masă, ci să o tragă şi pă la mijlocŭ şi pă la căpătîie, şi să dea mînăstiriĭ a treia parte şi la moştenĭ să rămîie doo părţĭ. Aşijderea şi cariĭ dinu moştenĭ vorŭ fi maĭ datŭ daniie mînăstiriĭ saŭ vorŭ fi vîndutŭ de la facerea aşăzămîntuluĭ încoace, încă dintr'acele doă părţĭ ale moştenilorŭ, cine cîtŭ va fi datu daniie saŭ va fi vîndutu, să-ĭ lipească iarŭ înŭ a treia parte ce să va da mînăstiriĭ, şi, de să va ajunge a treia parte ce să va da mînăstiriĭ înu silişte, ca să nu maĭ fiie pricină la mijloc, să dea mînăstiriĭ de o parte de silişte pă de la vale, — că aşa aŭ priimitŭ şi părintele arhimandritŭ şi însuşĭ moştenĭ.

Aceste scriem.

Leatŭ 7254 [1746], Ghenarŭ 24 d.

Barbulŭ Văcăresculŭ Velu Banŭ alŭ Craioviĭ.

IX.

Adică noĭ, toţĭ megeiaşi moştenĭ dinu satulŭ Rîmeştĭ, care maĭ josŭ ne vomŭ numi, dat-amŭ acestŭ încredinţatŭ şi adevăratŭ zapisulŭ nostru ca să fiie de bună credinţă la

mîna Sfinţii Sale părinteluĭ arhim. Dionisiie, egumenu de la stînta mînăstire Hurezulŭ şi a totŭ soborulŭ sfinteĭ mînăstirĭ, precumŭ să să ştiie că, avîndŭ multă pricină şi judecată înŭ multe rîndurĭ pentru părţile de moşiie ce are sfînta mînăstire înŭ hotarulŭ nostru Rîmeştiĭ i Treapturile şi, neputăndu-ne aşăza pă înpărţirile şi judecăţile cele maĭ de nainte, acumŭ de iznoavă am mersŭ de am datŭ jalbă la Măriia Sa Vodă, şi luminatulŭ Domn ne-aŭ rînduitu la dumnealorŭ veliţiĭ boerĭ ca să ne judece. Şi, mergîndŭ şi o parte şi alta, arătîndŭ toate pricinile ce aŭ fostŭ la mijloculŭ nostru, au cercetatŭ şi aŭ judecatŭ dumnealorŭ veliţiĭ boerĭ, dîndŭ carte de hotărîre ca să ţije sfănta mînăstire Hurezulŭ o parte de hotarulŭ nostru, Rîmeşti i Treaptele, şi noĭ, toţĭ moşteni dinŭ Rîmeştĭ, doă părţĭ. Pentru care s'aŭ şi rînduitŭ 12 boerĭ hotarnicĭ, înpreună cu vt. Port. Costandin Birechetŭ, cu luminată cartea Mării Sale luĭ Vodă, ca să viie înŭ faţa loculuĭ şi să aleagă acea a treia parte pă de o parte de hotarŭ, să dea sfinteĭ mînăstirĭ, puindu şi pietri de către noĭ, moşteni. Şi, viindŭ aicĭ înŭ faţa loculuĭ, vrîndŭ dumnealorŭ boeriĭ ca să urmiază luminateĭ poruncĭ, să aleagă acea a treia parte, să o dea mînăstiriĭ, iarŭ noĭ toţĭ moşteni dinŭ Rîmeştĭ ne-amŭ rîdicatŭ cu pricină păn[tru] hotărîrea dumnealorŭ veliţilorŭ boerĭ, zicîndŭ cumŭ că nu i să cade să ia sfînta mînăstire a treia parte, ci am arătatŭ că are mînăstirea doă părţĭ şi noĭ toţĭ moşteni cincĭ părţĭ, zicîndŭ că acele doă părţĭ ce să cade a stăpîni sfînta mînăstire, o are 21 de Rumînĭ, ce s'aŭ fostŭ vîndutŭ, cu părţile lorŭ de moşie, la Vorniculŭ Preda Brîncoveanul, şi noĭ toţĭ moşteni avem parte pă 51 de megeiaşĭ, carele să făcea a să înpărţi pă liude 75. Era pricină că, înpărţindu-să moşiia pă aceĭ oamenĭ, nu veniia sfinteĭ mînăstirĭ parte păcum aŭ hotărîtŭ dumnealorŭ veliţi boerĭ. Decĭ, fiindŭ pricină ca acasta păn[tru] părţile de moşie a treĭ Rumînĭ, nesuferindŭ noĭ moşteni ca să ia mînăstirea, şi zicîndŭ că iarŭ vomŭ să maĭ supărămu Domniia, am datŭ noĭ cu toţi moşteni rugăčune la Sfinţiia Sa părintele egumenulŭ Hurezanulŭ şi la toţĭ părinţi mînăstiriĭ ca sa

priimească înŭ hotarulu Rîmeştilorŭ şi înu hotarulŭ Treapturile doî părţî şi să ţinemŭ noî, toţî moşteni, cincî părţî, şi părinţi, după cererea şi rugăčunea noastră, şi ca să nu maî umble cheltuindŭ şi trepădîndŭ, aŭ priimitŭ ca să ţiie acele doă părţî şi să fiie păgubaşî de partea acelorŭ treî Rumînî, ce era ca să ia după judecata veliţilorŭ boerî. Şi iarŭ s'aŭ maı datŭ ca să ţiie sfînta mînăstire părţile de moşiie ce are daniie dinŭ hotarulŭ Rîmeştilorŭ de la moştenì dinŭ Rîmeştî, lipindu-să lîngă cele doî părţî, după cumŭ la cartea dumnealorŭ boiariloru hotarnicî maî pă largŭ va arăta. Şi, fiindcă aceştî 12 boerî, ce s'aŭ adunatŭ acumŭ, nu aŭ fostŭ toţî ceî numiţî înŭ cartea domnească, neputîndŭ veni, păn[tru] alte slujbe domneştî, darŭ cu toţiî, amîndoă părţile, amŭ pohtitŭ şi am luoatŭ hotarnicî pă aceştî boerî ce aŭ iscălitŭ cărţile de înpărţeală ca să fiie înŭ loculŭ acelorŭ ce n'aŭ pututŭ veni. Iarŭ care parte nu să va maî putea odihni pă acestŭ aşăzămîntŭ, şi să va maî scula cu gîlčavă, să fiie moşiia domnească şi să să pedepsească cu urgiie. Şi iarŭ cu toţi ne-amŭ învoitŭ ca să nu între mînăstirea înŭ siliştea moştenilorŭ şi înŭ pometurî, ci i-amŭ datŭ pă di la vale, pă lîngă Ulmetŭ, ca să ţiie sfînta mînăstire moşiia stearpă, adică capulŭ moşii, şi noî, moşteni, să ţinem pă di la dealŭ, săliştea cu pometulŭ. Şi maî multă pricină să nu fiie la mijloculŭ nostru.

Păn[tru] care am întăritu acestŭ aşăzămîntu cu zapisulŭ acesta şi cu mulţî boerî de cinste, mărturiî, precumŭ şi Sfinţiia Sa egumenul, cu toţî părinţi, şi cu pecetea sfinteî mînăstirî, aŭ datŭ acestŭ zapisŭ, asemene ca acesta, la mîinile noastre, á tuturorŭ moştenilorŭ.

Păn[tru] aceia întărimŭ şi noî, cu numele şi cu degetele înu locŭ de pecete, ca să să crează.

Leatŭ 7254 [1746], Maĭ 24.

Şi am scrisŭ eu, Costandinu Tetoianulŭ, cu zisa lorŭ.

Eŭ Dragomirŭ Şateveî.
Eŭ Andriiŭ Zmeu Şomesculŭ.
Eŭ Ionŭ Gogotă, eŭ Tănasiie Gogotă.

Eŭ Dumitru Buclesculŭ.
Eŭ Negoiță Bucleseulŭ.
Eŭ Mihăilă Dondesculŭ.
Eŭ Pătru Gulimanŭ.
Eŭ Negoiță Păişesculŭ.
Eŭ Mateĭ Naneşĭ; eŭ Ionŭ Budesculŭ (?).
Eŭ Mateĭ Şeişesculŭ.
Eŭ Crăčunŭ Bălănescu.
Eŭ Popa Pătru otŭ Rîmeştĭ.
Eŭ Dumitru bratŭ Mihăilă Dondesculŭ,
Eŭ Nicul[a], eŭ Mihaĭ Guliman.
Eŭ Radulŭ Covrigesculŭ.
Eŭ Vladulŭ Bălănesculŭ, eŭ Riza Bălănescu.
Eŭ Neagoie Naneşĭ, eŭ Negoiță sinŭ Vĭrzobŭ.
Eŭ Ionŭ bratŭ Riza, eŭ Iliie Doldesculŭ.
Eŭ Iliie Bulumazulŭ, d'inpreună cu totŭ satulŭ, de la mare pănă ia micŭ.

Şi amŭ iscălitŭ eŭ, Anghelŭ Logofătŭ, cu zisa lorŭ,

X.

Cartia de hotărniciie a 12 boerĭ.

Manulŭ Velŭ Camaraşĭ, ispravniculŭ de sudŭ Vîlcea, dreptŭ 6 boerĭ, înpreună cu 6 boerĭ, cariĭ, dinŭ luminată porunca Prea-Înnălțatuluĭ nostru Domnŭ Io Costandinŭ Nicolae Voevodŭ şi dinŭ rînduiala dumnealorŭ velițilorŭ boerĭ, am fostŭ luoațĭ hotarnicĭ de Sfinția Sa părintele chirŭ Dionisiie, arhimandritulŭ şi egumenulŭ sfinteĭ mînăstirĭ Hurezĭ, şi de Popa Pătru, i Dragomirŭ Şataveĭ, i Negoiță Bucleseulŭ, i Pătru Gulimanŭ, i Mateĭ Cĭontea, i diiaconulŭ Dima, i Ĭonŭ bratŭ Cogoțiĭ, i Stančulŭ Bălănesculŭ şi de toțĭ cetaşiĭ lorŭ, moştenĭ dinŭ Rîmeştĭ, ca să hotărîmŭ şi să alegem partea de moşie a sfinteĭ mînăstirĭ dinŭ totŭ hotarulŭ Rîmeştilorŭ,— decĭ, cîndŭ aŭ fostŭ la zi şi la sorocŭ, ne-amŭ strînsŭ cu toțiĭ aicĭ, la moşiia Rîmeştĭ, luîndŭ porunca Măriĭ Sale luĭ Vodă, înpreună cu Costandinŭ Velŭ Port., şi, fiindŭ

toate părţile înprotivnice de faţă, amŭ cercetatŭ toate pricinile cîte aŭ fostŭ la mijlocŭ, care, scoţîndŭ Sfinţiia Sa părıntele arhimandritu egumenulŭ cartea de judecată şi de hotărîrea dumnealorŭ veliţilorŭ boerĭ, ce s'aŭ fostŭ făcutu la Bucureştĭ, cu toţı maĭ susŭ-numiţi moştenĭ dinŭ Rîmeştĭ, înŭ care carte, după cercetările şi pricinile ce aŭ fostu la mijlocŭ, care maĭ pre largŭ să arată într'acea carte de judecată scrisă de la Ghenaru 24, de la lt. 7254 [1746], ca să ţiie sfînta mînăstire înŭ totŭ hotarulŭ Rîmeştiloru a treia parte şi noă ni să porunceşte ca să alegemŭ aceia a treia parte şi să o dămŭ pă dinu josu, să o alăturămŭ cu moşiia sfinteĭ mînăstirĭ.

Decĭ, vrîndu noĭ ca să urmămŭ după hotărîrea veliţilorŭ boerĭ, să dămŭ mînăstiriĭ o parte şi moşteniloru dinu Rîmeştĭ doă părţĭ, darŭ toţĭ moşteni dinŭ Rîmeştĭ s'au sculatŭ, cu mare gîlcavă, zicîndŭ că nu le este cu dreptate ca să ia mînăstirea o parte şi eĭ doă, ci arăta cum că într'acestŭ hotarŭ Rîmeşti aŭ fostu 51 de megeiaşĭ şi 21 de Rumînĭ ce s'au fostŭ vîndutŭ cu părţile lorŭ de moşiie la răposatulŭ Vorniculŭ Preda Brîncoveanulŭ, şi de Măriia Sa Costandinŭ-Vodă Brîncoveanulŭ i-aŭ datŭ danie sfinteĭ mînăstirĭ, zicîndŭ megeiaşi cumŭ că sîntŭ doo părţĭ mînăstiriĭ şi lorŭ cincĭ părţĭ, măcarŭ că păn[tru] această dumnealorŭ veliţi boerĭ aŭ arătatŭ la cartea dumnealorŭ de judecată, unde zice că poate neamulŭ moştenilorŭ s'aŭ sporitu maĭ multŭ decîtŭ alŭ Rumînilorŭ, şi la toate aşăzămînturile cele de maĭ nainte ce au fostu făcutŭ bătrîni moştenĭ cu mînăstirea arată că are a treia parte mînăstirea moşiie înŭ Rîmeştĭ; darŭ, fiindu megiiaşi dinŭ Rîmeştĭ oamenĭ răĭ, şi nesupuindu-sa judecăţiĭ dumnealorŭ veliţilorŭ boerĭ şi aşăzămîntuluĭ bătrînilorŭ lorŭ, nu priimia, nicĭ îngăduia ca să dămŭ mînăstiriĭ a treia parte, ci aŭ căzutŭ eĭ toţĭ cu mare rugăčune la Sfinţiia Sa părintele arhimandritŭ chirŭ Dionisiie şi la totŭ soborulu sfinteĭ mînăstirĭ ca să priimească moşiie pă 21 de Rumînĭ şi loru să le rămîie pă 51 de megeiaşĭ, adică să ia mînăstirea doă părţĭ şi eĭ toţĭ megeiaşi cincĭ părţĭ. Şi părintele egumenu socotit-au, cu totŭ săborulŭ mînăstiriĭ, după

rugăčunea şi cererea moştenilorŭ, fiindcă înŭ multe rîndurĭ aŭ umblatŭ înŭ judecățĭ şi cu hotărniciĭ şi totŭ n'aŭ fostŭ odihnă între dînşiĭ, şi, ca să nu maĭ umble de acumŭ înnainte trepădîndŭ şi cheltuindŭ, s'aŭ învoitŭ cu toţiĭ de s'aŭ aşăzatŭ, cu zapisŭ, cu mare legătură, ca să ţiie mînăstirea doo părţĭ şi toţĭ moşteni cincĭ părţĭ; care zapise le-amŭ văzutŭ şi noĭ, iscălite de părintele egumenu, cu pecetea mînăstiriĭ şi cu totŭ soborulŭ, datŭ la mîna megeiaşilorŭ dinŭ Rîmeştĭ, şi alŭ lorŭ cu toţiĭ, iscălitŭ şi datŭ la sfînta mînăstire,

Iarŭ aŭ maĭ avutŭ pricină moşteni dinŭ Rîmeştĭ cu părintele egumenu Hurezanulŭ pentru unŭ hotărelŭ ce să cheamă Treptele, care aŭ fostŭ totŭ dinŭ hotarulŭ Rîmeşti, şi aŭ fostŭ datŭ suptŭ stăpînirea mînăstiri de Vorniculŭ Radulŭ Catalanŭ *(sic)* otŭ Tîrgovişte, ce aŭ fostŭ hotarnicŭ înŭ zilele răposatuluĭ Ştefanŭ-Vodă Cantacuzinò, pen[tru] talerĭ 40, ce aŭ fostŭ cheltuitŭ răposatulŭ părintele Ionŭ arhimandritŭ egumenu Hurezanulŭ, pă hrisovulŭ domnescŭ, cîndu ş'aŭ fostŭ vîndutu toţĭ moşteni dinŭ Rîmeştĭ toată moşiia lorŭ la mînăstire şi, răscumpărîndu-şĭ moşiia, iarŭ pentru cheltuiala de aceĭ banĭ aŭ fostŭ datŭ acelŭ hotărelŭ Treptele suptŭ stăpînirea mînăstiriĭ, şi l-aŭ ţinutŭ mînăstirea, iarŭ, cîndu aŭ fostŭ acumŭ, s'aŭ sculatŭ toţĭ săteni moşteanĭ dinu Rîmeştĭ de aŭ zisŭ cum că, cu adevăratŭ, l-aŭ fostŭ datŭ pentru aceĭ banĭ, darŭ încă de cîndŭ au trăitŭ părintele Ioanŭ egumenu, s'aŭ fostŭ tocmitu ca să cosească eĭ nişte livezĭ ale mînăstiriĭ dinŭ Ulmetŭ pentru aceĭ banĭ, şi aŭ cositŭ de aŭ plătitu bani, daru nicĭo dovadă la mîinile lorŭ nu era. Pă[ntru] care pricină le-aŭ adusŭ părintele egumenu carte de blestem a Sfinţii Sale părinteluĭ Mitropolituluĭ ţări, chirŭ Neofitŭ, şi eĭ toţĭ aŭ priimitŭ cumŭ că cu lucrulŭ aŭ plătitŭ aceĭ banĭ, şi, aşa, aŭ rămasŭ acelŭ hotarŭ Treptele iarŭ la înpărţeală.

Decĭ noĭ am trasŭ totŭ hotarul Rîmeştilorŭ pă treĭ locurĭ, după obiceĭ, şi s'aŭ găsitŭ la capulŭ moşieĭ dinŭ josŭ, dinŭ muchiia dealuluĭ, dînŭ hotarulŭ Bogdăneştilorŭ spre Apusŭ, pănă înŭ apa Luncavăţuluĭ, unde să înpreună cu Treptele,

stînjinĭ 650: şi la mijlocŭ, dinŭ muchiia dealuluĭ de spre Răsăritŭ, dinŭ hotarulŭ Hurezuluĭ, pă dinŭ josŭ de biserica Rîmeştilorŭ ča mare, dreptŭ păste Feareştĭ, înŭ apa Luncavăţuluĭ, de către apusŭ, stînjinĭ 1150; şi la capulu de către munte, pă suptŭ plaĭ, dinŭ muchiia dealuluĭ, dinu hotarulŭ Romaniloru până înu hotarulŭ Urşanilor, stînjinĭ 825. Trasu-s'aŭ şi lungulŭ aceştiĭ moşiĭ, dinŭ drumulŭ celu mare, dinŭ hotarulŭ Ulmetuluĭ până suptŭ plaĭ, înu curmătură, dinŭ josŭ de casa luĭ Grigoriie, stînjinĭ 3.017. Scoţîndŭ de la trăsura de la mijlocu, dinŭ stînjinĭ 1.150, stînjinĭ 275, s'aŭ pusŭ la capulŭ de la vale stînjinĭ 225 şi la capulŭ de la dealŭ stînjinĭ 50. Rămîne acestŭ hotarŭ p'ste totu masă stînjinĭ 875. Trasu-s'aŭ şi moşiia Treaptele, şi s'aŭ găsitu la capulŭ moşii de spre apusŭ, de către hotarulu Bîrzotenilorŭ, dinŭ mesteacănulŭ celŭ mare până înŭ hotarulŭ Măldăreştilorŭ, înŭ scursura vălcealeĭ, stînjinĭ 210; la mijlocŭ, dinŭ apa Luncavăţuluĭ până înŭ hotarulŭ Măldăreştilorŭ, stînjinĭ 400; şi la capulu moşii dinŭ josŭ, dinŭ hotarulu Măldăreştiloru, dinŭ scursura vălcealeĭ până înŭ drumulŭ celŭ mare, stînjinĭ 251. Iaste şi lungulŭ acestuĭ hotarŭ Treaptele, dinŭ apa Luncavăţuluĭ, spre apusŭ, păna înŭ vălcea, de către hotarul..., stînjinĭ 1.250. Scoţîndŭ dinŭ trăsura de la mijlocŭ dinŭ stînjinĭ 400 stînjinĭ 113, şi puindŭ la capulŭ moşii dinŭ susŭ stînjinĭ 77, şi la capulŭ moşii dinŭ josŭ stînjinĭ 36, rămîne şi acestŭ hotarŭ păste totŭ masă stînjinĭ 286 latulŭ. Care, socotindu-să după învoirea şi aşăzămîntulŭ ce aŭ făcutu mînăstirea cu megeiaşi dinŭ Rîmeştĭ, ca să ia mînăstirea doă părţĭ şi toţĭ megeiaşi dinŭ Rîmeştĭ cincĭ părţĭ, dinŭ stînjinĭ 875, ce iaste latulu moşii Rîmeştilorŭ, face partea mînăstiriĭ stînjinĭ 250, şi rămîne partea megeiaşilorŭ păn[tru] cincĭ părţĭ stînjinĭ 625; face şi dinŭ Treapturĭ, dinŭ stînjinĭ 287, partea mînăstiriĭ stînjinĭ 82, şi rămîne la toţĭ megeiaşiĭ stînjinĭ 205.

Decĭ, vrîndŭ noĭ ca să dămŭ înŭ fieştecare hotarŭ părţile lorŭ de moşiie şuviţă, ca să fiie latulŭ cu lungulŭ lorŭ, darŭ moşteni dinŭ Rîmeştĭ n'au priimitŭ, zicîndŭ că, de va luoa mînăstirea aceĭ stînjinĭ înŭ latu, întră înu siliştea lorŭ, de

coprinde casele lorŭ şi ogrŭzile cu pometurĭ, ci aŭ pohtitŭ şi au datŭ rugăčune la zisulŭ maĭ susŭ egumenŭ ca să priimească aceĭ stînjinĭ 205 dinŭ Treapturĭ, ce iaste partea moştenilorŭ, şi ce i să maĭ face partea mînăstiriĭ, să ia dinŭ capulŭ hotaruluĭ Rîmeştĭ păste totu hotarulŭ, adică dinŭ moşiia Ulmetŭ, ce iaste iarŭ a mînăstiriĭ, dinŭ drumulŭ celŭ mare la dealŭ. Decĭ noĭ socotit-am că făcea partea mînăstiriĭ, înŭ lungulŭ hotaruluĭ, pă doă părţĭ, stînjinĭ 862, şi moşteanilorŭ stînjinĭ 2.155 pă cincĭ părţĭ, care noĭ am datŭ mînăstiriĭ, precumu s'au zisu maĭ susŭ, dinu hotarul Ulmetuluĭ, la dealŭ, stînjinĭ 584, şi iarŭ amŭ maĭ datŭ stînjinĭ 1 p[o]lŭ, ce aŭ avutu daniie de la unŭ popă Dančulŭ, dinŭ piiatra dinŭ hotarulŭ Ulmetuluı de spre Bogdăneştĭ, pă muchiia dealuluĭ înŭ susu, pă lîngă hotarulŭ Hurezuluĭ, de spre Răsăritŭ, unde s'aŭ înplinitu aceştĭ stînjinĭ 585 p[o]lŭ. Dat-amŭ şi pă vale, pă lîngă apa Luncavăţuluĭ, iarŭ dinu capulŭ hotaruluĭ Ulmetuluĭ, dinŭ drumulŭ celŭ mare înu susŭ, stînjinĭ 875; care ačastă moşiie iaste latulŭ eĭ pă di la vale stînjinĭ 608 şi pă di la dealu, di unde s'aŭ pusŭ pietrile, stînjinĭ 875: maĭ făcea mînăstiriĭ ca să i să dea dinŭ stînjinĭ 762, ce s'aŭ datu numaĭ stînjinĭ 584, încă stînjinĭ 278, daru dintr'aceştĭ stînjinĭ s'aŭ datu partea moştenilorŭ dinŭ Treapturĭ stînjinĭ 205: maĭ rămîne ca să maĭ dea mînăstiriĭ stînjinĭ 73. Socotitu-s'aŭ şi lipsa moşii de pe di la vale, care iaste latulŭ stînjinĭ 650, şi, ca să să înplinească stînjini mînăstiriĭ, ce făcea înŭ latŭ pănă la stînjinĭ 775, lipsescu stînjinĭ 225. Măcarŭ că aceştĭ stînjinĭ nu mergia cu lipsa lorŭ pănă înŭ capulŭ moşieĭ, darŭ am lăsatu, pentru că moşiia Treapturile aŭ fostŭ maĭ lungă decîtŭ partea de moşiie dinŭ Rîmeştĭ, partea mînăstiriĭ; iarŭ pentru stînjinĭ 73 ce avea lipsă mînăstirea dinŭ toate părţile, vrîndŭ noĭ ca să-ĭ dămŭ să i să înplinească partea ce i să cădea, şi, văzîndŭ megeiaşi dinŭ Rîmeştĭ cum că cu aceĭ stînjinı le apropie săliştea şi biserica, iarŭ aŭ căzutŭ cu mare rugăcune la Sfinţiia Sa părintele egumenulŭ ca să-ĭ iarte, şi părintele egumenŭ, după rugăčunea lorŭ, i-au lăsatu şi [nu] i-au păgubitŭ, măsurîndu-să moşiia şi pă mijlocŭ, dinŭ drumulŭ celŭ mare, dinŭ Ulmetŭ,

la dealu, pănă înŭ piiatra unde aŭ fostŭ crucea Doaldeĭ, s'aŭ găsitŭ stînjinĭ 495, i cu stînjinĭ 205 dinŭ Treapte, partea moştenilorŭ, lipsescŭ stînjinĭ 162 ca să să plinească stînjinĭ 862 ce avea mînăstirea parte. Şi, vrîndŭ noĭ să dămŭ mînăstiriĭ şi aceştĭ stînjinĭ 162, şi, iarŭ văzîndŭ moşteni că întră mînăstirea înŭ silişte şi cu mijloculŭ, aŭ pusŭ pricină că nu vorŭ maĭ da moşiie mînăstiriĭ, că partea ce aŭ datŭ mînăstiriĭ iaste pămîntŭ maĭ bunŭ de hrană, iară partea lorŭ iaste maĭ cu pădure, şi iarŭ aŭ căzutŭ cu rugăčune ca să lase părintele aceĭ stînjinĭ, şi părintele, ca să nu maĭ fiie pricină la mijlocŭ, aŭ lăsatŭ şi aceĭ stînjinĭ de i-aŭ păgubitŭ.

Decĭ noĭ, după păčuirea ce aŭ făcutŭ amîndoo părţile, amŭ mersŭ de am pusŭ pietri înprejurulŭ moşii mînăstiriĭ, adică semnele hotaruluĭ, anume încă să să ştiie: la capulu hotaruluĭ de la vale, de spre Ulmetŭ, înŭ vîrfulŭ dealului, unde iaste şi de către Bogdăneştĭ, între drumurĭ, s'aŭ pusŭ piiatră; şi pă culmea dealuluĭ înŭ susu, unde s'au înplinitŭ stînjinĭ 585 p[o]lŭ, acolo, înŭ muchiia dealuluĭ, s'aŭ pusu piiatră de spre partea moştenilorŭ; şi de acolò la vale, spre apusŭ, la mijloculŭ dealuluĭ, s'aŭ pusŭ piiatră, şi de acolo iară la vale s'aŭ făcutŭ semn într'unu mărŭ curatŭ; de acolo înu şesŭ, înŭ părulŭ curatŭ, de acolò pestre drum, unde au fostŭ Crucea Doaldeĭ, s'aŭ pusŭ piiatră; de acolo peste rîu Rîmeştilorŭ, la capulŭ Pisculuĭ, de la vale de drum, s'au pusŭ piiatră; şi de acolo înŭ marginea apeĭ Luncavăţuluĭ, la aninulŭ curatŭ; şi de acolo la capulŭ cîmpuluĭ Feareştilorŭ, dinŭ susŭ, înŭ pietrile Grohotişĭ; de acolò înu muchiia Crivini, unde s'aŭ pusŭ piiatră; şi de acolò dreptu păste apa Luncavăţuluĭ, păste muchiia dealuluĭ, înŭ nuculŭ celŭ mare, de spre Apusŭ, înŭ hotarulŭ Bîrzotenilorŭ, care este iarŭ moşiia mînăstiriĭ. Iarŭ moşiia Trepturile, lipsindu moşteni dinŭ Rîmeştĭ cu totulŭ dintr'însa, şi rămîindŭ iarŭ suptŭ stăpînirea mînăstiriĭ, nu i s'aŭ pusŭ pietri, fiindcă dinŭ josŭ, unde să hotăreşte cu Măldăreşti, iaste înpietrită, şi dinŭ susŭ, alăturea iară cu moşiia mînăstiri, Bîrzoteni. Iarŭ păn[tru] munţi şi plaiurile ce sîntŭ ale hotaruluĭ Rîmeştĭ, nu s'aŭ înpărţitŭ, ca să să puie seamne, ci aŭ ră-

masu să stapînească sfînta mînăstire Hurezulŭ doă părţĭ şi toţı moşteni dinŭ Rîmeştĭ cincĭ părţĭ.

Păn[tru] aceia, după hotărîrea şi înpărţeala ce amŭ făcutŭ şi după păčuirea amîndorora părţilorŭ, amŭ datŭ şi noĭ acastă carte a noastră, ca, de acumŭ înnainte, să-şĭ stăpînească fieştecare părţile ce li s'aŭ venitŭ şi s'aŭ însemnatŭ, ca maĭ multă pricină la mijlocŭ să nu fiie.

Ačasta scriem. Leatŭ 7254 [1746], Maĭ 25.

Manulu Velŭ Camaraşŭ za Velŭ Ocnă şi is[pravnicŭ] Vîlciĭ. Barbulŭ Otetelişanu.

Mateĭ Milesculu. Iliie Zatreanulŭ. Tudorŭ Măldărescùlu.

XI.

Copiĭ scoase dupa cărţile cele ce să află la moşneniĭ Romanı.

Barbulu Văcărescŭlŭ, Velŭ Banŭ alŭ Craioveĭ.

Acestorŭ megiiaşĭ, anume: Dragomirŭ Grozesculŭ cu cetaşiĭ luĭ, Anghelŭ Grozesculŭ cu cetaşiĭ luĭ, i Pătru Gulimanu cu cetaşiĭ luĭ, Iane Furcesculŭ cu cetaşiĭ luĭ, i Ionŭ Ştaroştesculŭ cu cetaşiĭ luĭ, i Negoiţă Ştaroştesculŭ cu cetaşiĭ luĭ, i Dima diiaconu Gugută cu cetaşiĭ luĭ, i Tănasiie Gugută, i Anghelu Naneşulŭ cu čata luĭ, i Tănasie Naneşulu cu cetaşiĭ luĭ dinŭ Rîmeştĭ sudŭ Vîlcea; i megiiaşiia dinŭ Romanĭ, anume: Radulŭ Vasilesculŭ cu cetaşi luĭ, i Ivaşco Vasilesculŭ cu cetaşiı luĭ, i Radulŭ Dăncesculŭ cu cetaşiı luĭ, i Ionu otŭ tam, i Tănasie Boţoacă cu cetaşiĭ luĭ, i Ionŭ Boţoacă otu tam, ca să aibă a ţinea şĭ a stăpîni muntele Bolca, i Modeasa, cu Vîrfulu-luĭ-Romanŭ, i Pietrile-Roşiĭ, i Pisculŭ-Murgu, i Pisculu-Lungu, i Bräduleţulŭ, pănă înu Piiatra-Bărcaciuluĭ, unde să înfundă golulu cu obîrşiia luı, pănă înŭ Vîrfulŭ-luı-Romanŭ, i marginea de către Vaideeĭ, pă unde să înfunda golulu înŭ marginea Făgetuluĭ. Păn[tru] căŭ aŭ avutŭ întrebăcune de faţă înnaintea noastră păn[tru] aceştĭ munţĭ, care munţĭ aŭ fostu aĭ loru de baştină, de la moşĭ şi de la strămoşĭ, încă dinŭ zilele Vladuluĭ-

Vodă şi moşĭ-strămoşi lorŭ ceĭ maĭ de demultŭ aŭ fostu stăpînitŭ totŭ cu pace, iarŭ de la o vreme încoace, dupa ce s'aŭ învechitŭ vremea şi s'au petrecutŭ bătrîni loru, răpindu-şĭ cărţile ce vorŭ fi avutu, aŭ începutŭ a stăpîni totŭ cu gîlčavă, pănă înu vremea cîndŭ aŭ luóatŭ Nemţiĭ ţara du păste Oltŭ a Banatuluĭ Craioveĭ. Iarŭ, cîndu aŭ fostŭ atuncĭ, sculatu-s'aŭ Romani cu pîră şi cu gîlčavă asupra Rîmeştilorŭ, şi aŭ mersŭ de aŭ datŭ jalbă la Administraţiie, la Craiova, şi Administraţiia aŭ fostŭ orînduitŭ pă Ionŭ Băleanulŭ Vèlŭ Port., înpreună şi cu 6 boerĭ, ca să meargă acolo înŭ faţa loculuĭ, să strîngă pă toţĭ moşneni, şi de la o parte şi de la alta, să-ĭ judece şi să le hotărască munţiĭ, iarŭ maĭ susŭ-numitulŭ Ionŭ Velu Port. şi cu aceĭ 6 boerĭ n'aŭ vrutŭ să cerce judecata cu amăruntulŭ şi să le aleagă dreptatea fieştèşcăruia, ci numaĭ ce aŭ pusu pe aŭ juratŭ 6 oamenĭ de aĭ Romanilorŭ şi, după jurămîntulŭ acelorŭ 6 oamenĭ, aŭ luoatu toţĭ munţiĭ de suptu stăpînirea Rîmeştilorŭ, după cumŭ să vede cartea loru ča de hotărniciie, scrisa de la anulŭ 7232 [1724], Iulie 10. Iarŭ, după aceia, văzîndŭ Rîmeştiĭ că le-aŭ înpresuratŭ aceĭ boerĭ toţĭ munţiĭ, de i-au luoatŭ şi i-aŭ datu Romanilorŭ, eĭ nu s'au lăsatu, ci aŭ mersŭ iarăşĭ la Administraţiie şi aŭ datŭ jalbă, zicîndŭ că nu li s'arŭ fi făcutŭ dreptate la acea hotărniciie. Şi Administraţiia aŭ trimisŭ de aŭ adusŭ pă Romanĭ la Scaunulŭ Craioveĭ, de s'au întrebatŭ de faţă cu Rîmeştiĭ. Şi Administraţiia, după multă judecată şi cercetare ce le-au făcutu, într'altŭ chipu n'au pututu isprăvi judecata, fără numaĭ au datŭ Rîmeştiloru 12 oamenĭ jurătorĭ ca să jure înŭ biserică, cu mîinile pă Sfînta Evangheliie, cumŭ că sîntu toţĭ munţiĭ aĭ lorŭ şi Romani n'aŭ treabă. Şi, după izbrănirea judecăţiĭ, aŭ mersŭ 12 oamenĭ dintr'aĭ Rîmeştiloru de au juratu, cu mîinile pă Sfînta Evangheliie, înŭ domneasca biserica ča mare dinu Craiova, şi, după jurămîntulŭ ce aŭ făcutu, judecata Administraţii au hotărîru ca să stăpînească numaĭ Rîmeştiĭ toţĭ munţi, şi pă Romanĭ i-aŭ scosŭ de totŭ dinu stăpînire, dîndu-le şi carte de judecată, precumŭ am văzut-o şi noĭ, întărită cu pecetea Administraţii şi cu iscăliturile

boiarilorŭ consiliiarĭ ce aŭ fostŭ pă acea vreme, scrisă de la anulŭ 1727, Iulie 27. Decĭ, maĭ trecîndŭ nu multă vreme, dinu voia luĭ Dumnezeŭ, prea-puternica Înpărăţiie, cu puterea sa, aŭ luoatŭ ţara de suptŭ stăpînirea Nemţilorŭ şi o aŭ unitŭ iarăşĭ cu ĉailaltă ţară, suptŭ stăpînirea Domnilorŭ, precumŭ aŭ fostŭ şi maĭ înnainte. Decĭ megeiaşi Romanĭ, văzîndŭ că le-aŭ fostŭ şi lorŭ cu strînbulŭ la acea judecată [a] Administraţieĭ, fiindcă i-aŭ lipsitŭ de totŭ dinŭ stăpînirea munţilorŭ, eĭ aŭ fostŭ mersu la Divanulŭ domnescu de la Bucureştĭ de aŭ fostŭ datŭ jalbă la Măriia Sa Costandinŭ Nicolae Voevodŭ. Şi Măriia Sa, după jalba lorŭ, i-aŭ fostu orînduitu la Manulŭ bivŭ Cămăraşĭ za Ocne, fiindŭ pă acea vreme şi ispravnicŭ la sudŭ Vîlcea, ca să meargă înŭ faţa loculuı, să le cerceteze judecata şi să le izbrănească prinŭ cartea luĭ de judecată. Apoĭ elŭ, după poruncă, mergîndŭ, altă cercetare maĭ multŭ n'au făcutŭ (neştiindŭ rîndulŭ judecăţilorŭ, fiindŭ omŭ streinŭ, dinŭ altă ţară), ci numaĭ, văzîndu judecăţile cele maĭ de înnainte că au urmatŭ şi s'aŭ curmatŭ prinu jurămînturĭ, aŭ datŭ şi elŭ leage ca să jure 14 oamenĭ de aĭ Romanilorŭ; care aşa scriia elŭ înu cartea luĭ cum că aŭ şi juratŭ şi aŭ luoatŭ munţiĭ de suptŭ stăpînirea Rîmèştilorŭ şi i-au datu Romanilorŭ, şi i-aŭ stăpînitŭ de atuncĭ încoace cîtăva vreme, pînă ce milostivulu Dumnezeu şi prea-puterniculŭ nostru Inpăratŭ au miluitŭ cu Domniia Ţăriĭ-Rumîneştĭ pă prea-înnălţatulŭ nostru Domnu Iô Grigoriie Ghica Voevodŭ. Decĭ, fiindcă şi Măriia Sa dinŭ nistavŭ dumnezeescŭ şi dinŭ gîndulŭ celŭ bunŭ şi stăpînească milă a Mării Sale, cinstindu-mă şi miluindu-mă pre mine cu boeriia Bănii ceĭ Marĭ, mii-au datŭ poruncă ca să viŭ la Scaunulŭ Craioveĭ. Darŭ, fiindcă vremea într'acestaşĭ chipu cerea, şi poruncă de la stăpînĭ într'acestaşĭ chipŭ aveamŭ, ca să mergŭ întîĭ pă suptŭ munte, să îndreptezĭ şi să judecŭ spre acea parte de locu, amu mersŭ întîĭ la episcopiia de la Rîmnicŭ, şi de acolea, călătorindŭ înpreună cu Sfinţiia Sa părintele episcopulŭ Rîmniculuĭ, chirŭ Grigoriie, pă suptŭ munte, am sositu la conaculu de la Horezŭ. Decĭ, făcîndŭ Divanŭ,

fiindŭ de faţă şi Sfinţiia Sa părintele episcopulŭ, aŭ venitŭ înnaintea noastră de faţă şi maĭ înŭ susu-numiţi megeiaşĭ Rîmeştĭ şi Romanĭ, cu cărţĭ de judecată, ce aŭ fostŭ avutŭ maĭ de înnainte vreme, care cărţĭ cetindu-le cîte una, cîte una, pă rîndŭ, şi văzîndŭ că toate judecăţile cele de maĭ înnainte totu prinŭ jurămînturĭ s'aŭ fostŭ curmatŭ şi cum că nicĭ odinioară pace între dînşiĭ şi izbrănire judecăţiĭ prinu jurămînturĭ nu va putea luoa, ci numaĭ doarŭ punere de suflet, fiindcă înŭ multe rîndurĭ aŭ fostu juratŭ, cîndŭ o parte, cîndŭ alta, şi, după jurămînturĭ, judecătoriĭ ce aŭ fostŭ pă vremĭ, cîndŭ luoa munţiĭ de suptŭ stăpînirea Rîmeştilorŭ de îĭ da Romanilorŭ, cîndŭ de suptŭ stăpînirea Romaniloru şi îĭ da Rîmeştilorŭ, şi păn[tru] una ca acasta pace întru dînşii nu era, ci cînd uniĭ, cînd alţiĭ, să scula cu gîlčavă, decĭ noi, vrîndŭ ca să curmămŭ odată şi acăstă judecată, să rămîie pace între dînşiĭ, să nu se maĭ gîlcevească, de s'aŭ sărăcitŭ de totu cu cheltuială şi ş'aŭ pusŭ şi sufletele, am cerutŭ la dînşiĭ să-mĭ arate de aŭ niscarva cărţĭ vechĭ, de aceştĭ munţĭ. Şi éĭ alte cărţĭ n'aŭ avutŭ, fără numaĭ ni-aŭ arătatŭ o carte veche a răposatuluĭ Vladuluĭ Voevodu, de la anulu 6996 [1487], Sept. 5, care foarte pă scurtŭ scriie, şi altŭ n'amŭ pututu înţelege maĭ multŭ fără numaĭ cumŭ că: aŭ fostŭ doĭ oamenĭ de aŭ fostŭ stăpînindŭ aceĭ munţĭ, dintru care amu cunoscutu că pă semne aceia vorŭ fi fostŭ moşi ceĭ vechĭ aĭ lorŭ, dintru care unulŭ să tragŭ Rămeşti şi dintr'altulu Romani, şi, dintru acăstă carte luîndŭ oareşcare lumină, le-amŭ zisŭ ca să să aşază între dînşiĭ şi să să tocmească, că de nu să vorŭ aşeza, să vorŭ luoa munţiĭ pă seama domnească, şi Domniia, cuĭ va vrea, aceluia îĭ va da, ca unu Domn puternicŭ şi stăpînŭ a toată ţara, şi le-amŭ pusŭ sorocŭ o zi, ca să meargă să să sfătuiască şi cu ceialalţĭ cetaşĭ ai lorŭ. Şi, după porunca ce le-amŭ datŭ, s'au dusŭ toţĭ pă la casele lorŭ, şi apoĭ s'aŭ strînsu cu toţĭ de s'aŭ sfătuitŭ şi s'aŭ aşăzatŭ între dînşiĭ ca de acumŭ înnainte să stăpînească toţĭ munţiĭ cîţĭ să coprindŭ maĭ în sus pă dinŭ doao: jumătate de munţĭ să-ĭ stăpînească Rîmeştiĭ cu toţĭ cetaşi lorŭ, şi jumătate

Romani cu toţĭ cetaşi lorŭ, şi de acumŭ înnainte să fiie pace între dînşiĭ. Şi ş'aŭ făcutŭ şi zapise de aşăzămîntŭ şi de învoială uniĭ la mîna altora, care zapise le-aŭ adusu de s'aŭ cititŭ înŭ Divanŭ la Craiova, înnaintea noastră, fiindŭ şi citaşi de faţă şi alţĭ mulţĭ boerĭ mărturiĭ, şi s'aŭ ertatŭ şi s'aŭ înpăcatŭ.

Dreptŭ aceia, amŭ datŭ şi noĭ ačasta carte a noastră la mîna acestorŭ maĭ înŭ sus numiţĭ moşnenĭ, Rîmeşti şi Rómani, ca, după aşăzămîntulŭ şi buna tocmeală ce s'aŭ făcutŭ între dînşiĭ, să aibă a-şĭ stăpîni maĭ înŭ susŭ numiţi munţĭ după semnele ce să coprindŭ, pă dinŭ doă: jumătate Rîmeşti cu cetaşi lorŭ şi jumătate Romani cu cetaşi loru. Iarŭ, de vorŭ vrea eĭ ca să-şĭ deosăbească, să-şĭ aleagă 12 boiarĭ, 6 de la o parte şi 6 de la alta, ca să meargă în faţa loculuĭ, să-şĭ împarţă şi să-şĭ înpietrească uni de către alţiĭ. Şi pricină între dînşiĭ de acumŭ înnainte să nu maĭ fiie păn[tru] că aşa amu găsitŭ cu cale şi cu dreptate.

Ačasta scriem. 1752, Aprilŭ 29.

Barbulŭ Văcărescululu Velu Banu. C., Băleanu bivŭ Velŭ Pah. C. Zubzibianŭ (!) bivŭ Velŭ Port., şi celelalte iscăliturі care urmează.

Io Alexandru Ioanŭ Ipsilante Voevodŭ i gospodarŭ zemli vlahiscoi.

Fiindŭ că amîndoă părţile s'aŭ odihnitŭ şi s'au mulţumitu pă ačastă hotărîre ă dumnealoru veliţiloru boerĭ spre a stăpîni pă dinu doo, întărimŭ darŭ Domniia Mea, aşa să le fiie stăpînirea. Aşişderea poruncimŭ ca, de voru vrea a să şi deosăbi cu partea uni de către alţiĭ, să meargă unulŭ dinu dumnealoru ispravnici judeţuluĭ ca să-ĭ înparţă cu dreptate după acastă hotărîre. Iaru ceialaltă anaforà s'aŭ opritŭ la Logofeţiia Divanuluĭ.

(L. P.) 1780, Maiŭ 28.

XII.

Prea-Înnălţate Doamne.

Dinŭ luminată porunca (Marii Sale; *şters)* Înnălţimii Tale vatavulu de Păhărniciie aŭ adusu la judecată înnaintea noastră pe moşneni de la Rîmeştĭ, sudŭ Vîlcea, cu jalba ce aŭ jăluitŭ Innălţimiĭ Tale păn[tru] Radu Romanulŭ i Ivaşco i Dumitru de la satulu Romani, sudu Vîlcea, zicîndŭ că eĭ, avîndŭ patru munţĭ de moştenire de la strămoşĭ, cu hrisovulŭ răposatuluĭ Mateĭ Voevodu Basarabŭ otŭ lt. 7156 [1648], şi dinŭ răzmiriţa Nemţilorŭ zicŭ că acelŭ hrisovŭ, înpreună cu alte cărţĭ li s'aŭ răpusu, şi, neavîndŭ scrisorĭ nicĭ o parte, nicĭ alta, cu multă gîlčavă şi cu judecăţĭ le-aŭ fostŭ stăpînirea. Iaru, în zilele răposatuluĭ Mării Sale Grigoriie-Vodă Ghica cel bătrînŭ, cîndŭ era răposatulŭ Barbulŭ Văcărescuлŭ Velu Banŭ alŭ Craiovi, iarăşĭ s'au judecatu la dumnealuĭ, şi zicu că, cercetîndŭ la pricina împreună cu răposatulŭ părintele proinŭ Mitropolitu Grigoriie, fiindŭ episcopŭ Rîmniculuı, după cercetarea ce le-aŭ făcutu, le-aŭ hotărîtu ca să stăpînească aceĭ munţĭ pă dinŭ doo, dîndŭ şi zapise de învoială uniĭ la mîna altora într'acestaşĭ chipŭ, şi aŭ stăpînitu după învoială anĭ 28, pănă înu anulŭ trecutŭ. Iar, înu anu trecutŭ zic că, luîndŭ numiţiĭ Romanĭ boerĭ hotarnicĭ, aceştĭ hotarnicĭ pă eĭ zicŭ că nu i-aŭ chematŭ, nicĭ le-aŭ cercetat cartea Banuluĭ Văcărescuлŭ şi alte scrisorĭ ce aŭ, şi, pă furiş, aŭ datŭ carte de hotărniciie la mîna Romanilorŭ, scoţindu-ı pă eĭ de totŭ dinŭ stăpînire, şi nu e dreptate. Şi ne arătară maı întîĭ unu hrisovŭ alŭ răposatuluĭ Mării Sale Mateĭ Basarabŭ Voevodŭ, cu lt. 7156 [1648], Aprilŭ 25, ce-lu dă la mîna neamuluĭ acestoru megiiaşĭ dinŭ Rîmeştĭ, ca să le fiie loru moşiie la Rîmeştĭ, cu alte părţĭ de moşiie, cumu şi dinŭ munţĭ, ale multorŭ oamenĭ ce le-aŭ vîndutu, după cumu maĭ pă largŭ să coprindŭ pă anume într'acelŭ hrisovŭ. Faţă fiindŭ şi toţĭ moşneni Romanı înnaintea noastră amŭ întrebatŭ cu ce temeı aŭ scosŭ pă aceştĭ Rîmeştĭ şi nu le-aŭ datŭ şi loru parte într'aceĭ munţĭ? Şi ne arătă cartea de hotărniciie a Şătraruluı Ioniţă Otetelişanu i a

Predi Bujoreanu bivŭ Velu Vist., i Clucerŭ Vladuţi Tetoianulŭ, i Ilie Olănesculŭ şi alţiĭ, scrisă cu lt. 1779, Mai 28, de este acumŭ, la Maiŭ înu 28, unŭ anu, întru care arată că, după unŭ hrisovŭ alu răposatuluĭ Mării Sale Vladuluĭ Voevodŭ celŭ dă la mîna luĭ Romanŭ i la mîna Vladuluĭ, dinŭ care Romanŭ zicŭ că să tragŭ Romaniĭ, iarŭ dinu Vladu zicŭ că să tragŭ aceştĭ jăluitorĭ Rîmeşti, şi le-aŭ fostŭ stăpînirea totŭ pă dinŭ doo, Rîmeştiĭ cu Romani, pănă înŭ zileĭe răposatuluĭ întru fericire Mateĭ-Vodă Basarabŭ, iarŭ atuncĭ, încăpîndu numitu Vladŭ, dinŭ care zicŭ Romani că să tragŭ Rîmeştiĭ, datorŭ banĭ de dajdiie, l-arŭ fi plătitŭ de toţĭ bani Utmejŭ Capŭ-Grasŭ, i cu Vasile, i cu Neagoie şi cu toţĭ cetaşi luĭ, dinu care zicu că să tragŭ Romani, şi păn[tru] aceĭ banĭ le dă Măriia Sa răposatulŭ Matei-Vodă a stăpîni acelu Utmejŭ, i Vasile, i Neagoie, cu neamulŭ lorŭ, toată partea Vladuluĭ (dinu care să tragu eĭ), şi dinu partea aceluĭ Vladuluĭ numaĭ a nooă parte o dă popi luĭ Stanu, i fii-său, Sandulŭ diiaconu, dinŭ care arată că să tragŭ Rîmeştii; care acestŭ hrisovŭ alŭ răposatuluĭ Mateĭ Voevodŭ să văzu şi de noi, scrisu cu lt. 7153 [1645], Apr. 10, maĭ nainte cu treĭ anĭ de hrisovulu ce-lŭ aŭ şi Rîmeştii, iarăşĭ alŭ răposatuluĭ Mateĭ-Vodă.

Şi arată numiţi hotarnicĭ că, cercetîndŭ şi de starea hotarelorŭ i curgerea apelorŭ, au văzutŭ că hotaru Rîmeştilorŭ, începîndu-să dinŭ apa Luncavăţuluĭ, de unde să face tîrgu, să înjugă cu hotarulu Vaideeĭ alŭ sfinteĭ mînăstiri Bistriţa, şi merge pă slemne înŭ susu, pănă înŭ vîrfulŭ Romanului, înŭ hotaru celu bătrînŭ, la obîrşia rîuluĭ Rîmeştiloru, iaru pă dinu josŭ să înjugă cu hotar[ulŭ] sfinteĭ mănăstirĭ Hurezŭ, şi apucă dealulŭ înu susu, pînă înu Pisculŭ-luĭ-Epure; şi, de acolo înnainte, totŭ slemne pă drumŭ, înjugîndu-se cu hotaru Romanilorŭ. de iase totu în vîrfulu munteluĭ Romanulu. Într'aceste semne arată hotarnici că să coprinde toată moşiia, cu plaiurile şi cu munţiĭ Rîmeştilorŭ, şi, după hrisoavele ce zicu că au văzutŭ la mîna Romanilorŭ i a sfinteĭ mînăstirĭ Horezulu, şi alte scrisori, hotărăscu ca să stăpănească eĭ cu sfînta mînăstire Horezulŭ aceşti munţi,

cu bună pace de către Rîmeştĭ. Care acastă hotărniciie, nefăcîndŭ i Rîmeşti în optu lunĭ apelaţiie, s'aŭ întăritu şi cu luminată pecetea Înnălţimiĭ Tale, ca să stăpînească Romani cu pace, înŭ potriva tuturoru acestorŭ hrisoave şi alte scrisorĭ ce ne arătară şi Romani şi Rîmeştiĭ. Ne maĭ arătară Rîmeştiĭ o carte de judecată a răposatuluĭ Banuluĭ Barbulŭ Văcărescului, fiindŭ scrisă cu lt. 1752, Apr. 29, întru care arată pă largŭ toată curgerea aceştiĭ judecăţĭ, şi arată că, după vremĭ, cîndŭ Rîmeştiĭ jura şi luoa toţĭ munţiĭ şi-ĭ stăpînea pînă la o vreme, cîndŭ Romani jura şi luoa toţĭ munţi şi iarăşĭ iĭ stăpînea pănă la vreme, şi, fiindŭ multă pricină de gîlcava între dînşiĭ, şi într'altŭ chipŭ neputîndu-să curma acastă judecată, arată răposatulŭ că după numitulŭ maĭ susŭ hrisovŭ alŭ răposatuluĭ Vladuluĭ Voevodu, au conoscutŭ că aceĭ doĭ moşĭ aŭ fostŭ stăpînitorĭ acestorŭ munţĭ, dinu care unulŭ să tragŭ Romani, iarŭ dintr'altulŭ sa tragŭ Rîmeştiĭ, după cumu arată dumnealuĭ, că pă în doo le-a fostŭ şi stăpînirea pînă la o vreme, iaru, după ce s'aŭ invechitŭ vremia şi s'aŭ petrecut bătrîni lorŭ, răpuindu-şĭ cărţile ce va fi avutŭ, au începutu a stăpîni totŭ cu gîlceavă, şi arată că, altŭ neputîndu dumnealuĭ înţelege maĭ multŭ, fără numaĭ cumŭ că aŭ fostŭ doĭ oamenĭ de aŭ fostŭ stăpînindu aceĭ munţĭ, le-au zisu, atîtu Romanilorŭ, cîtŭ şi Rîmeştilorŭ, ca să să aşeze şi să să tocmească între dînşiĭ, puindu-le sorocŭ de o zi. Şi arată că apoĭ s'aŭ sfătuitu şi s'aŭ aşăzatŭ cu toţiĭ ca să stăpînească aceştĭ munţı, ce să numescŭ maĭ josu, pă dinŭ doo: Rîmeşti jumătate, şi Romani jumătate, adică muntele Bolca i Modeasa, cu Vîrfulŭ-luĭ-Romanŭ i Pietrile-Roşiĭ, i Pisculŭ-Murgŭ, i Pisculŭ-Lungu i Brăduleţu, pănă în Piiatra-Bărcaĉuluĭ, unde să înfunda golulŭ cu obîrşiia luĭ pînă în Vîrfulu-luĭ-Romanŭ, i marginea de către Vaideeĭ, pă unde să înfundă golulu înu marginea Făgetuluĭ. Şi să fiie pace între dînşi, stăpînindŭ aceştĭ munţĭ pă dinŭ doo, după cum arată că ş'a făcutŭ şi zapise de aşăzămîntu şi de învoială uni la mîna altora. Care zapise de învoială şi de împăcăcune cerîndu-le noĭ, văzurăm unulŭ cu lt. 1752, Apr. 29, datu de Romanı la mîna Rîmeştilorŭ,

şi altulŭ, iarăşĭ cu acelaşĭ lt. şi lună, datu de Rîmeştĭ la mîna Romanilorŭ; în care zapise să coprinde că, avîndŭ eĭ multe judecățĭ, şi în multe rîndurĭ aŭ juratŭ, cîndŭ o parte, cîndŭ alta, ca să lipsască toate pricinile şi, înŭ scurtŭ, ca să nu maĭ fiie gîlcavă, să leagă prinŭ zapisele lorŭ ca să stăpînească aceştĭ maĭ susŭ numițĭ munțĭ pă dinŭ doo, adică Rîmeşti jumătate şi Romani jumătate; înŭ care zapise să văzură iscălițĭ mărturiĭ răposatulŭ Paharnicŭ Costandinŭ Obędeanulŭ şi răposatulŭ Stolnicŭ Costandinŭ Strîmbeanulŭ, şi nu fură tăgăduite aceste zapise, nicĭ de o parte, nicĭ de alta.

Decĭ, de vreme că eĭ între dînşiĭ s'aŭ aşăzatŭ şi s'aŭ învoitŭ şi s'aŭ legatŭ ca să le fiie stăpînirea pe din dooă, dę vreme că într'altŭ chipu niciio judecată nu le-aŭ pututŭ hotărî, după cumŭ şi răposatulŭ Banu Văcărescul arată, nu poate găsi judecata la ce să puie temeĭ, ca să poată anerisi aceste zapise, care, după pravilĭ şi după vechiul obiceĭ alŭ pămîntuluĭ, toate judecățile şi hotărîrile rămînŭ a fi fără de nicĭunŭ temeĭ unde este învoială şi înpăcare prin zapise, şi stăpînire, de atuncĭ pînă acumŭ, de anĭ 28. Bine şi după dreptate aŭ făcutu răposatulŭ Banŭ Văcărescul urmăndŭ zapiseloru lorŭ de învoială, şi rea şi făr' de cale este făcută numita carte de hotărniciie a Otetelişanuluĭ, neurmîndŭ zapiselorŭ lorŭ de învoială şi stăpînire de anĭ 28, de la facerea zapiselorŭ şi pănă înŭ anul trecutŭ, cîndŭ le-au făcutŭ hotărniciia. Înŭ care hotărniciie să văzu că nu urmează aceĭ hotărniciĭ, nicĭ după hrisovulŭ răposatuluĭ Vladuluĭ Voevodŭ, unde dă la Rîmeştĭ şi la Romanĭ să stăpînească aceĭ munțĭ pă doĭ moşĭ, dinŭ care se tragŭ Rîmeşti şi Romani, nicĭ nu urmează după hrisoavele răposatuluĭ Mateĭ Voevodŭ, care dă şi Rîmeştilorŭ şi Romanilorŭ fieştecăruia după cum aŭ cumpăratu uniĭ de la alțiĭ şi aŭ avutŭ de moştenire şi stăpînire într'aceştĭ munțĭ, nicĭ nu urmează cărți răposatuluĭ Banuluĭ Văcăresculuĭ, care i-aŭ judecatŭ, şi s'aŭ învoitŭ prinŭ zapise uni la mîna altora ca să stăpînească Rîmeşti jumătate şi Romani jumătate, după cumu să coprinde într'acea carte de judecată, şi aŭ şi stăpînitŭ de atuncĭ pînă acumŭ, de sîntu anĭ 28. Ci, aćastă hotărnicie fiindŭ fă-

cută cu greşală şi făr' de niciunŭ temei de dreptate, să fiie luminată porunca Innălţimii Tale sa să ia de la mîna Romanilor şi să să oprească la canţileriia Divanuluĭ Innălţimiĭ Tale, cum şi anaforaoa Depertamentului să să oprească, fiindŭ cu temei numaĭ cartea Banuluĭ Văcărescului şi zapisele lorŭ de învoiala. După care acasta ne mai avîndŭ nicĭ Romani altu ce să maĭ răspunză, şi cunoscîndŭ singurĭ eĭ dreptatea Rîmeştilor, fiind zapisele de învoială netăgăduite, nici de ò parte, nicĭ de alta, amîndooă părţile ziseră înnaintea noastră ca să rămîie josŭ acea hotărnicije a Oteteleşanuluĭ şi să mulţumescu cu toţi ca să le fiie stăpînirea pă din dooă, după zapisele de învoială, şi după cartea Banuluĭ Văcărescului.

Drept aceia şi noi am primitŭ cererea lorŭ, şi de la judecată s'aŭ găsitu cu cale să le fiie stăpînirea pe dinu dooă, adică Romani cu toţĭ cetaşi loru să stăpînească dinŭ maĭ susŭ numiţi munţĭ jumătate, şi Rîmeşti cu toţĭ cetaşi lorŭ iarăşĭ jumătate, şi aşa să le fiie stăpînirea, atîtŭ lorŭ, cîtu şî celorŭ ce să voru trage dintr'înşiĭ, după vremĭ, că aşa s'au cunoscutŭ a fii cu cale şi cu dreptate. Şi, de vorŭ vrea ca să li să împarţă aceşti munţi pă dinŭ dooă, să fiie luminata porunca Innălţimiĭ Tale, ca să li să orînduiască unu dinu ispravnici judeţuluĭ, să le hotărască aceştĭ munţĭ de iznoavă de către alţĭ vecini înprejuraşĭ, după semnele ce să coprindŭ înŭ cartea răposatuluĭ Banului Văcărescului, puindu-le şi pietre ca să ştie pă unde şi cîtŭ să stăpînească Rîmeşti cu cetaşi lorŭ, cum şi pă unde şi cîtŭ să stăpînească Romani cu cetaşi lorŭ, afară dintr'unŭ munte ce să numeşte Frînculu, care este alŭ sfinteĭ mînăstirĭ Bistriţi, după cumŭ să coprinde înŭ deosabită carte de judecată, iaru a răposatului Banuluĭ Văcărescului; care păn[tru] acestŭ munte întrebîndu-ĭ noĭ pă amindooă cetele, ziseră cu toţi că eĭ n'au treabă cu acestŭ munte, nicĭ de cumŭ, ci să-lu stăpînească sfînta mînăstire cu bună pace, după cum să coprinde într'acea carte a raposatuluĭ Banuluĭ Văcărescului. Ci noĭ de cercetarea ce amu făcutu foarte cu amăruntulŭ citindŭ la toate hrisoavele şi cărţile de la amîndoo părţile, întracestaşĭ chipu ni să păru

că este cu dreptate, iaru hotărîrea ča desăvîrşită rămîne a să face de Înnălţimea Ta.

Urmează iscăliturile boeriloru.

XIII.

Înŭ trecuta lună luĭ Maĭ totŭ a acestuĭ următorŭ anu, lt. 1780, eşindŭ înnaintea noastră la judecată Rîmeştiĭ cu Romani păn[tru] aceştĭ munţĭ ce să numescŭ la anaforaoăa noastră ce să vede înnapoĭ, între care este şi muntele Marginea, de către Vaideeĭ, şi, văzîndŭ noĭ că într'acele dooă cete de moşnenĭ este pricină păn[tru] munţiĭ aceştiia între dînşiĭ, numaĭ amŭ făcutu judecată şi s'aŭ învoitŭ ca să-ĭ stăpînească pă dinŭ dooă; care învoială a lorŭ s'au întăritŭ după anaforaoa noastră şi de către Măriia Sa Prea-Înnălţatulŭ nostru Domn Io Alecsandru Ioanŭ Ipsilantŭ Voevodu; darŭ, fiindcă atuncĭ la judecata noastră n'aŭ fostŭ de faţă Costandinu, i Radulŭ, şi Pîrvulŭ, moşnenĭ Urşanĭ, care aceia aŭ fostu avutŭ muntele Marginea, cumpăratŭ înpreună cu moşiia Urşanĭ de la boeriĭ Folcoenĭ, şi numiţiĭ Rîmeştĭ i Romanĭ îĭ stăpînea înu silă şi făr' de dreptate acelu munte Marginea Urşaniloru otŭ Vaideeĭ, iarŭ acumŭ, viindu şi numiţi moşnenĭ Urşanĭ, şi eşindŭ înnaintia Mării Sale luĭ Vodă la Divanŭ, cu toţĭ moşneni Rîmeştĭ, unde amŭ fostu şi noı cu toţi de faţă, şi, făcîndŭ Măriia Sa cercetare cu amăruntulŭ, căutîndu, atîtŭ cărţile Rîmeştilorŭ, cîtŭ şi zapisulŭ de cumpărătoare alu Urşaniloru, i zapisulŭ vechı şi hrisovulŭ domnescu ce au avutŭ, şi cunoscîndŭ Măriia Sa că acestŭ munte dinŭ ceputŭ aŭ fostŭ şi este alŭ Urşaniloru şi răŭ l-au stăpînitŭ Rămeştiĭ i Romaniĭ, aŭ hotărîtŭ Măriia Sa ca să stăpînească numiţi moşnenĭ Urşanĭ de acumŭ înnainte cu pace, fiindu dreptulŭ lorŭ, iarŭ Rîmeştiĭ i Romani să-şĭ ţiie munţi ceĭlalţĭ, afară dintr'ačasta, după învoiala lorŭ, pă dinŭ dooă.

Decĭ, ca nu, după vremĭ, cu pricina ačasta (cacĭ este numitŭ şi muntele Marginea într'ačastă anaforà), să să scoale Rîmeştiĭ saŭ Romani a maĭ cere acelu munte, arătămŭ hotărîrea ce aŭ făcutŭ Măriia Sa, cu Divanulŭ, după care ho-

tărîre aŭ şi poruncitŭ Măriia Sa de s'aŭ scosŭ numele acelui munte dintr'acastă anaforà, ce să vede înnapoĭ, cu chinavarŭ. 1780, Avgustŭ 7.

XIV.

Copie după cartea de alegere a munților ce să află suptŭ stăpînirea moșnenilor rîmeștĭ din județul Vîlcea.

Moşneni satuluĭ Rîmeştĭ vrîndŭ a-şŭ lămuri părţlle lorŭ de munțĭ ce alcătuescŭ înŭ hotarulŭ Rîmeştilor şi a se lămuri de spre vecini rezaşĭ prinŭ lucrare de hotărnicie, aŭ dat jalbă către cinstita judecătorie a județuluĭ Vîlcea, prin care aŭ cerutŭ orînduirea mea pentru acest sfîrşit şi, după dezlegarea urmată cu adresulu cinstiteĭ Prezedenţiĭ a pomeniteĭ judecătoriĭ de supt No. 4746, anul 1844, Iulie 15, am şi pusŭ în faptă această hotărnicie înŭ anul curgătorĭ, luna Iunie, vestind însă maĭ întîĭ pă toțĭ vecini rezașĭ prinŭ ţităţiĭ, potrivitu formelor legĭuite. Apoĭ am ridicat plan de situ[a]ţiia acestor munțĭ, înŭ care, spre maĭ bună desluşire, am însemnatŭ părțile dinŭ munți ce să află suptu stăpînirea Rîmeştilor cu văpsea galbină, iar cele ale moşnenilor Romanĭ cu văpsea roșie, rămînd partea sfinteĭ mînăstiri Hurezu, ce are şi ea într'aceştĭ munțĭ, fără văpseală.

Spre descoperirea ființeĭ adevăruluĭ şi lămurirea dreptuluĭ fieşcăruia, am luat în băgare de seamă următoarele sineturĭ însă:

7235 [1727], Iulie 10. Carte de hotărnicie a lu[i] Ion Băleanu, de înpreună cu alțĭ 6 boerĭ [I].

1727, Iunie 27. Cartea Administrații nemțeştĭ, înfăţişată mie de Rîmeştĭ: arată că munți Bolca, Ludeasa, Pietrile-Roşiĭ, Mieru, Piscul-Lung până înŭ Vîrfulŭ-Bîrcaciuluĭ, după jurămîntulŭ săvîrşitŭ de 12 oamenĭ din Rîmeştĭ, să se stăpînească de Rîmeştĭ, d'inpreună cu Romani, afară de ceea ce să va fi vîndut sf. mînăstirĭ Horezuluĭ [II].

7236 [1728], Iulie 17. Copie de hotărnicie a 6 boerĭ, înfăţişată mie de Rîmeştĭ, care, după spusa lor, s'au scosŭ din condica sfinteĭ mînăstirĭ Hurezuluĭ [III].

7245 [1737], Fevruarie 22. Carte de hotărnicie a 4 boerĭ, înfăţişată de Rîmeştĭ, prinŭ care se arată că, după vechea învoeală, să cuvine partea sfinteĭ mînăstirĭ Hurezu pe 21 capete de Rumînĭ, şi mojneni Rîmeştĭ să ţie pe 51 capete, etc.

7254 [1746], Maĭ 28. Carte de hotărnicie a Cămăraşuluĭ Manu şi alţĭ 4 boerĭ, înfăţişată de sfînta mînăstire Hurezu. Coprinde că, după înscrisul de învoire cu moşneni Rîmeştĭ dinŭ acel an, să ţie sfînta mînăstire doă părţĭ şi moşneni cincĭ părţĭ din munţi, plaiurile şi celelalte părţĭ de moşie.

1768, Maĭ 18. Pitacŭ protopopuluĭ Ion în josu porunci ca să jure 12 oamenĭ din Rîmeştĭ şi Romanĭ pent[ru] muntele Brăduleţu, prinŭ care scrie că s'aŭ săvîrşit jurămîntulŭ cînd, pe acea vreme, să judeca pomeniţi moşnenĭ cu Măldăreşti pent[ru] acest munte (acest sinetŭ s'aŭ înfăţişat mie de moşneni Lotrenĭ).

1779, Iunie 4. Carte de judecată a Lotrenilor şi altă carte, dinŭ anulŭ 7233 [1725], Maĭ 4, înfăţişată de Lotrenĭ: dovedeşte că muntele Groapa-Mălaiuluĭ, Mălăiţa şi muntele dinŭ prejur sînt ale Lotrenilor, iar nu ale Rîmeştilor.

1780, Maĭ 25. Anaforaoa veliţilor boerĭ, întărită de Domn totŭ în acel an, Maĭ 28, înfăţişată de Rămeştĭ, prin care să hotărăşte ca muntele Bolca şi Ludeasa (în anaforà să zice Modeasa), cu Vîrfu-luĭ-Romanŭ, i Pietrile-Roşiĭ, i Piscul-Lung, i Piscul-Murg, i Brăduleţu, pănă înŭ Pieatra-Bărcačuluĭ, unde să înjugă golu cu obîrşiia luĭ, pănă înŭ Vîrfulŭ-luĭ-Romanŭ, i marginea de către Vaideeĭ[1], să să stăpînească înŭ doaă, adecă jumătate de Rîmeştĭ şi jumătate de Romanĭ, întocmaĭ după învoeala dinŭ anul 1752, Apr. 29, afar' dintr'un munte ce să numeşte Frîncu, care este alŭ sfinteĭ mînăstirĭ Bistriţa, după cum să coprinde înŭ deosebită carte de judecată a răposatuluĭ Banu Văcărescu, totŭ dinŭ anul 1759, Apr. 29.

1791, Iulie 25. Foae de înpărţală, şi totŭ din acelŭ anŭ,

[1] Se adauge că pentru aceasta a fost proces cu Urşaniĭ.

Iulie 26, carte de hotărnicie a Clucerului Vlăduţŭ Tetoeanu, înfăţişată de Rîmeştĭ [1].

1816, Dechemvr. 15. Inscris de învoire al moşnenilor Urşanĭ, dat la mîna Rîmeştilor, în coprindere că, după multele judecăţĭ pent[ru] muntele Marginea, de spre Vaideeĭ, s'au înpăcat amîndoaă părţile ca să stăpînească moşneni Rîmeştĭ acelŭ munte înu pace de către eĭ; care înscris este adeverit de cinstitul Divanŭ al Craiovi, tot înŭ acelŭ leatŭ şi lună, şi mi s'a înfăţişat tot de mojneni Rîmeştĭ.

Afar' de aceste sineturĭ, mi s'aŭ maĭ arătat încă altele, şi hrisoave domneştĭ, atît dinŭ partea Rîmeştilor, cîtŭ şĭ dinŭ partea Romanilor, care s'aŭ prigonit multă vreme pent[ru] aceştĭ munţĭ, jurînd cînd uni, cînd alţi, şi luîndu-le înŭ stăpînire; dar, fiind înpotrivitoare unele altora şi desputernicite prin alte dărĭ de hotărîrĭ, am socotit de prisos a maĭ însemna coprinderea lor, puind ţemeĭ numaĭ la cele maĭ sus arătate. Dinŭ care luînd eŭ în băgare de seamă cel dinu anul 7232 [1724], am văzut că toată suma stînjinilor sfinteĭ mînăstîrĭ Horezu dintr'aceştĭ munţĭ s'aŭ lămurit atuncĭ înŭ lat pe culmea de spre Lotrenĭ înŭ stînjinĭ 1.780, afar' dinu munţi ce-ĭ maĭ are sfînta mînăstire în dreptul moşii eĭ de vatră şi care nu s'aŭ însemnat pe plan; dar la ocolu semnelorŭ să închipueşte lungulŭ acestor stînjinĭ încă pe o altă culme, până în Vîrfu-luĭ-Roman. Cu care chip s'ar însuşi maĭ toată partea dinŭ munţi ce să stăpînesc de mojneni Rîmeştĭ, în vreme ce maĭ totdauna numaĭ culmea munţilor să socoteşte latu, şi din culme, de unde să slobod apele spre rîŭ, să socoteşte lungu lor. Pe plaĭ să vede că apa dinŭ culmea de spre Lotrenĭ să scurge spre rîul cel mare, care culme să începe din muntele Bărcaŭu şi merge până înu Vîrful-Mălăi, iar, din Mălaia pănă în Vîrful-luĭ-Roman fiind o altă culme, să socoteşte o deosebită lăţime a munţilor, care atuncĭ nu să vede măsurată, ci însemnată drept lungu celiĭlalte culmĭ. Apoĭ şi dinu sinetulŭ de la anul 7236 [1728]

[1] Urmează hotarul.

să face o dovadă că s'aŭ făcut măsurătoare şi pe culme din marginea munteluĭ Bolca până înŭ Mălaia, desfiinţindu-să prin acest sinet hotărniciea Băleanuluĭ şi lămurindu-să partea sfinteĭ mînăstirĭ Horezu înŭ stînjinĭ 1.843, dinŭ vîrful Bărcaĉuluĭ, pă vîrf, spre Mălaia, până în hotarul Bistriţiĭ, supt Vîrfulŭ-Mălăi; de acolo apoĭ să meargă drept în vale, pă Pîrîu-Sec, precum se urmează stăpînirea sfinteĭ mînăstirĭ. Iar muntele Brăduleţu, înŭ temeiul sinetuluĭ din anul 1768, să stăpîneşte de mojneni Rîmeştĭ cu Romani. Către aceasta sfînta mînăstire Horezu nicĭ că a avut, nicĭ că are stăpînire pe culmea ce să numeşte Pietrile-Roşiĭ, adică din Vîrful-Mălăi până înŭ Vîrful-luĭ-Romanŭ, şi, precum chiar din hotărniciea Rîmeştilor din anul 1791 se dovedi, s'aŭ înpărţit această culme cu piscurile eĭ în curèle, pe moşĭ, între mojneni Rîmeştĭ, care o stăpînesc, avînd şi stînă înŭ Piscul-Murgu şi înpărţind venitul cu analoghie, di atuncĭ încoace, fără prigonire de spre sfînta mînăstire Horezu, până în ani trecuţĭ, cînd, de vre-o doĭ anĭ, aŭ început sf. mînăstire a-ĭ supăra şi a cerca pretenţie pentru acea culme, supt cuvînt că, după cartea de hotărnicie a Băleanuluĭ, ar fi a eĭ, fără a putea însă aduce vre o catigorie înpotriva hotărnicii dinŭ anul 1791, care, nefiind devimată *(sic)* de nicĭo stanţie publică în curs de 54 de anĭ şi, întemeeată cu stăpînire, aŭ dobîndit pravilnică tărie. Şi, măcar că ar fi fost îndestul numaĭ acest sinet spre lămurirea dreptuluĭ ce să cuvine mojnenilor Rîmeştĭ, dar, ca să nu rămîe bănueală, am vorbit de sineturĭ ce maĭ sus s'aŭ arătat, fiindcă în cel dinŭ anul 7245 [1737] să desluşeşte o altă analoghie de înpărţală Rîmeştilor cu sf. mînăstire Horezu, precum şi din acela de la anul 7254 [1746] iarăşĭ să face altă desluşire; că, după învoeala ce s'aŭ făcutŭ atuncĭ, are să stăpînească sf. mînăstire Hurezu doaă părţĭ, iar mojneni Rîmeştĭ cincĭ părţĭ. Care acest sinet, înfăţişat chiar de sf. mînăstire, desfiinţează de sineşĭ hotărniciea Băleanuluĭ, fiindcă dovedeşte că, nerămîind mulţumire pe di[n]sa, s'aŭ făcut înŭ urma luĭ altă învoire. Căutînd eŭ apoĭ coprinderea anaforaliĭ dinŭ anul 1780, unde să desluşaşte că munţi coprinşĭ anume într'însa

aŭ fost ale *(sic)* Rîmeştilor şi ale Romanilor, şi, văzînd stăpînirea ce are sf. mînăstire Horezu din pomeniţi munţĭ, am întrebat pe mojnenĭ: de la cine anume iĭ are sf. mînăstire? Şi mi s'aŭ arătat că dinŭ partea Romanilor s'aŭ dat sf. mînăstirĭ muntele Bărcaŭu cu piscu luĭ, iar din partea mojnenilor Rîmeştĭ s'ar fi dat muntele Piscu-Lung i culmea de spre Lotrenĭ, cu piscurile ce easă dinŭ acea culme, afară de Piscu-Brăduleţuluĭ. Dar, fiindcă pentru aceasta nu am văzut vre-un sinet prin care s'ar fi putut dovedi cît aŭ dat Romani şi cît aŭ dat Rîmeşti, ci toţĭ mojneni Rîmeştĭ aŭ spus că stăpînirea ce are sf. mînăstire din muntele Bărcaŭu pănă supt Vîrful-Mălăi şi de acolo pe Pîrîu-Sec la vale în Rîu-cel-Mare, s'aŭ urmat fără nicĭun fel de prigonire, din vechime şi pănă acum, de aceia să şi cunoaşte că aşa s'aŭ învoit părinţi şi moşi lor, neputînd nicĭ eŭ tocmaĭ acum în vre o altă teorie pentru analoghiia înpărţeli între mojneni Romanĭ şi Rîmeştĭ cu sf. mînăstire Horezu, cît maĭ vîrtosŭ că hotărniciia din anul 1791, care nu s'aŭ făcut în taină de către sf. mînăstire, este un act cu carele aŭ stăpînit mojneni Rîmeştĭ cu bună credinţă 54 anĭ şi împrotiva căriea nu s'aŭ făcut reclamaţie. Aşa dar, puind şi eŭ temeĭ la această hotărnicie şi la foaia de înpărţală tot din acel an 1791, şi păzind cele coprinse într'însa întocmaĭ, nu lipsesc acuma, spre maĭ bună desluşire, a numi aicea semnele hotaruluĭ munţilor ce să stăpînesc de Rîmeştĭ, însă:

Muntele Brăduleţu să începe din culmea de spre mojneni Lotrenĭ, pe la Vîrful-Turculuĭ, unde este 220 stînjinĭ în lat, şi merge, dinŭ pieat[r]a hotaruluĭ, prinŭ obîrşiia pîrîuluĭ ce desparte Piscu-Cernelelor, a sfinteĭ mînăstirĭ Horezu, şi pe acel pîrîŭ în jos, pănă unde să înpreună cu pîrîu ce desparte Piscu-Afumateĭ, iar a sf. mînăstirĭ Horezu, şi pă acel pîrîŭ în sus, prinŭ obîrşiia luĭ, pănă eară în culmea de spre Lotrenĭ, pe supt Vîrfu-Turculuĭ, la semnul ce pe plan se vede şi unde aŭ fost pieatra. Acest munte să află în d'avalma stăpînire a moşnenilor Rîmeştĭ cu Romani, şi nu este numit înŭ hotărniciia dinŭ anul 1791.

Muntele Pietrile-Roşiĭ să începe dină măgura ce pe plan se vede subt Vîrful-Mălăi, lit. *c*, şi merge tot pe culme în jos, alăturea cu hotaru sf. mînăstirĭ Bistriţa, peste Vîrful-Zeleticuluĭ, pănă în dreptul Izvoruluĭ-Sec, înă semnul de subt litera *a*, de unde s'aŭ început măsurătoarea şi înpărţala la hotărniciea din anul 1791; de acolo pe Pîrîu-Izvoruluĭ în jos, alăturea cu hotarul Romanilor, unde să desparte muntele Ludeasa, a Romanilor, de piscul Pietrile-Roşiĭ, al Rîmeştilor, şi în jos pă unde să înpreună acelŭ izvor cu Pîrîucelŭ-Mare; apoĭ să întoarge şi merge pe acel pîrîŭ în sus, pîla capulŭ piscurilor Pietrile-Roşiĭ, Murgu, a Mieruluĭ şi a Şarpilo[r], pănă prinŭ obîrşiea pîrîuluĭ, în măgura de subt Vîrfu-Mălăi, la lit. *e*, iar înpărţala să vede maĭ sus, la sinetul dinŭ leat 1791.

Muntele Piscu-luĭ-Ţigan se începe din Vîrfu-luĭ-Roman şi merge alăturea, pă hotarul Romanilor, pe culme în jos, ce-ĭ zice şi Pietricea, pă unde să desparte cracul munteluĭ Bolca, al Romanilor, de acolo pe culmea Piscu-luĭ-Ţiganŭ, tot alăturea cu Romani, pănă în fagul înfierat; de acolo drept spre Apus, pe la capul plaiurilor, în matca pîrîuluĭ ce este despărţitorĭ munteluĭ Marginea (al Rîmeştilor) de Piscu-luĭ-Ţigan. Şi pentru acest munte s'aŭ arătat maĭ sus înpărţala ce s'aŭ făcut în anul 1791.

Muntele Marginea să începe tot din Vîrfu-luĭ-Roman şi merge alăturea cu hotarul Bistriţi, pe culme în jos, pănă în fagul înfierat, şi de acolo, pe la capul plaiurilor, drept spre Răsăritŭ, în matca pîrîuluĭ despărţitor de Piscu-luĭ-Ţigan.

Acest munte să stăpîneşte de mojneni Rîmeştĭ în temeiul înscrisuluĭ de învoire dinŭ anul 1816, dat de mojneni Urşanĭ, cu carele aŭ avut judecată; de aceia nicĭ nu s'a însemnat pe plan cu văpsală, fiindcă este un munte deosebit, care nu aŭ avut înclinare cu mojneni Romanĭ.

1845, Dechemvr. 22,
Craiova.

Iscălit: *Iosif Carmenschi.*

XV.

Hotărniciia Rîmeştilorŭ, făcută între dînşi cîndu s'aŭ înpăcatŭ.

Let. 1791, Iulie 26. Hotărniciia făcută de Vlăduţĭ Tetoianu Clucerŭ (avîndŭ lt. 1797), pă temeiu porunci Caimacamuluĭ Craioveĭ, Iancu Caragea. Care hotărniciie s'aŭ văzutŭ astăzĭ, la mănăstire, înfăţişată de d. Iosifŭ Carmenschi, hotar[nicŭ] şi inginerŭ Rîmeştilorŭ.

1845, Iunie 12.

XXII.

UN PROCES PENTRU ZAHEREÀ ÎN 1821-8[1].

I.

Cătră cinst. Căimăcămie.

De la Spatarulŭ Iancu Cananò.

Pătrunzăndu-mă cè maĭ mari întristari şi scărbă, şi după întoarcere mea acasă di piste hotarŭ, pentru urmatile prifacirĭ ci aŭ lăsat şi casăĭ meli cele maĭ jalnici rămăşiţurĭ a uniĭ grozaviĭ răsăpe şi acei maĭ desăvărşătă străcăčuni, care m'aŭ opritŭ cu totulŭ de a mă dipărta di la casa mè, pentru ca să facŭ cătŭ de puţină îndreptare cu străngirea răsăpitelorŭ rămăşăţurĭ a tuturorŭ lucrurilorŭ ce li-amŭ găsăt înprăştiiate şi pierdute, şi, cu toată îngrozăre zapciilorŭ şi boerilorŭ zahăregiĭ, după cumŭ şi a dumisali Spatarului Racoviţă, ci aŭ adaosŭ, fără nicĭo cruţare, a puni mulţime de oamenĭ la moşăia mè Budeştiĭ să triire şi să bată păinile mele cu ce[lŭ] maĭ desăvărşitŭ iroizmosŭ şi nemilostivire, după ce şi pănă astăzĭ s'aŭ rădicatŭ cu satile atăta somă de grăŭ, prăpădindu-să pe jumătate la trierŭ cumŭ aŭ apucat, şi aceste toate dinŭ ciasulŭ ce aŭ sosăt oştile şi pănă astăzĭ, fără nicĭo plată saŭ vre-unŭ cuvăntŭ de vre-o legiuită îndreptare, şi într'atăta, încăt stare mè să să facă spre pildă de privelişti neauzătă a cè maĭ mari nedreptate

[1] Originalele în colecţia mea.

şi răpire, maĭ vărtosu că mă aflu însărcinat cu atăta datorii, foarte cunoscută dumv., şi înpilat pentru neadivărŭ şi nedreptate, pănă şi la ciasurile cele de pe urmă a uneĭ doveditei ticăloşiĭ. Pentru care, cu înştiinţare cè după datorii a trecireĭ meli la casa mè, cu multă plècăciuni arăt cinst. Căimăcămiĭ, Preosfinţii Voastre şi tuturorŭ domilorŭ voastre, prè-luminaţilorŭ boerı, şi mă rogŭ ca, maĭ înnainte veniriĭ meli la Iaşĭ, pătrunzăndu-vă cu cè maĭ creştiniască cugetare svăntă şi adevărată a dreptăţiĭ, să să dè poruncă să să opriască şi să continiască porniţiĭ d[r]egătorĭ şi zapciĭ de a maĭ urmà isprav[c]ă şi de a mă maĭ sărăci cu rădicare fără dreptate şi piste porănca Mării Sali Paşiĭ şi înnalta voinţa a Prea-Puterniceĭ Înpărăţiĭ, cĭ pri[v]eşti cu o nespusă milostiviri asupra cruţăriĭ a averilorŭ, a cinstiĭ şi a vieţiĭ acelora credincoşĭ supuşĭ; de săntŭ hainŭ, dovidiască-mă însuşĭ răpitoriulŭ zapciĭ, ce aŭ venit cu atăta hotărătă cruzime, numaĭ şi numaĭ să mă sărăciască, prădăndu-mă, cu degitulŭ cruce a celorŭ patru drumurĭ ce le vor găsă. Ştiutŭ este dumilorvoastre că aducătoriulŭ acestorŭ păinĭ s'aŭ făcutŭ acumŭ de şapte anĭ cu o nespusă stradanii, necontinite sudorĭ şi grele cheltuelĭ, numaĭ şi numaĭ spre îndestulare şi desfacirea datoriilor mele cătră neadormiţiĭ, nemilostiviĭ şi cunoscutŭ tuturorŭ dumilorvoastră creditoriĭ meĭ, care de atăta vremi aŭ şi săcfestruit păinile meli prinŭ drumulŭ stăpăniriĭ şi m'aŭ opritŭ de a nu le desfaci spre vre unŭ folosŭ nicĭ a uniia macarŭ dinu indeplinire, aducăndu-mă astăzĭ la vederata cădere. Căcĭ, de va rămănè numaĭ decăt să mi să ia păinile suptu orĭcari altŭ cuvăntŭ afară de cuvăntulŭ datorieĭ acelora cărora mă aflu datorŭ, de care s'aŭ săcfestruit înŭ zadaru, aciastă răpire, de să va urmà, lasŭ luminatiĭ înţă[le]pciuni dumilorvoastră să giudeci de nenorocita familiia mè şi de mini. Ci să maĭ rămăi cela ce s'aŭ învăluit cu scărbă şi cu durerĭ şi groznice păsuirĭ de atăta vremi pentru aciasta datorii, lovindu-se de valurile adăncimiĭ eĭ, şi suptŭ acestŭ felŭ de tiranii şi nedreptate, încăt să ne dămŭ pradă fiiluĭ căştiŭ *(sic;* răuluĭ cîştig) şi a lăcomii acelora ce vă săntŭ dumilorvoastră foarte cunoscuţĭ!

Şi nu maĭ puţănŭ voimŭ şi la aceia ce a să rămăi şi de înprumutătoriĭ mieĭ, cari, orĭşicumŭ, cu ră saŭ bună credinţă de m'aŭ înprumutat, şi aciasta o lasŭ la nemărginita şi nespusa mila a prea-puterniculuĭ Dumnezăŭ, cumŭ şi la cuprinzătoaria înţălepciuni dumilorvoastră. Avemŭ toţĭ unŭ Dumnezăŭ şi o judecată, prinŭ care nu lipsăscŭ a înştiinţa.

1821, Octomv. 14.

Iscălit: Iancu Cananò Spatarŭ. (Copie.)

II.

Divanulŭ Moldavvii

Cătră cinst. frate dumnealuĭ Spătarŭ Mihalachi Racoviţă.

Iată să triimeti dumitali jaloba aciasta a dumisali Spatarŭ Iancu Cananò ca să o vezĭ şi să scrii dumeata, fiindcă este ştiutŭ, întăĭ, că păinia cătă aĭ găsătŭ dumneta la moşiile dumisali, toată acè păine este de maĭ înnainte secfestruită înŭ siguranţie banilorŭ datorii cu care dumnealuĭ este însărcinat; alŭ doile, că suma datorii este mare şi toată nedejde plăţiĭ stărueşti şi atărnă ca să să poată plăti dinŭ vănzare păini ce este adunată de v'o căţĭva anĭ; alŭ 3 le, că acumŭ de odată s'aŭ maĭ întămpinat trebuinţa hrăniĭ oştilorŭ înpărăteştĭ. Şi, pentru aceia, dumneta nu veĭ adaoge a faci maĭ multă supărari, pănă căndŭ să va faci schepsăsŭ şi să va afla chipulŭ încuviinţatŭ pentru întămpinare celorŭ trebuincoasă spre hrana oştiriĭ. 1821, Octomv. 20.

S'aŭ văzutŭ şi scrisoare dumitali, însă, fiindcă vreme de acù nu-ĭ iaste a sănorisă celi ci dinŭ durere cineva grăeşti, iartămŭ unulŭ altuia, şi cautămŭ numaĭ cele ce privăscŭ pentru greutăţile de acumŭ, ca să le putemŭ întămpina. Iartaţă-vă şi vă înpăcaţĭ!

(Iscăliţĭ: Meletie episcopu Huşuluĭ. Ioanŭ Sturza Logofătŭ. Costachi Mavrocordat Velŭ Vist. Andronachi Donicĭ Vor-[ni]cŭ. Gheorghie Cuza Post.)

III.

Cătră slăvita Căimăcămiia.

Facemŭ arătatŭ slăvitiĭ Căimăcămiĭ că, după cerire ce aŭ făcutŭ dumnealuĭ Spatarulŭ Iancu Cananò pentru de a nu să lua dinŭ grăulŭ ce este pe moşiia dumisali Budeştiĭ, s'aŭ triimisŭ carte Divanuluĭ, oprindu-să luare grăuluĭ, căcĭ toată păine aceia este de maĭ înnainte secfestruită înŭ plata datoriilorŭ cu care este datorĭ dumnialuĭ Spatarulŭ. Acumŭ darŭ, adunăndu-ni înpreună, amŭ socotitŭ unŭ cuviinčosŭ chipŭ folosătoriŭ, atăt pentru îndatoritulŭ, cătŭ şi pentru creditoriŭ:

Adecă să să è păni aciasta cu preţu 40 leĭ chila, triirăndu-să cu lăcuitorĭ dinŭ ţară, carile să să cari la magazaoa oştiniască spre a să întămpina trebuinţa cè neapărată a hraniĭ oştilorŭ, şi bani să vor plăti creditorilorŭ de cătră Visterie ţăriĭ, căndŭ să vă faci cerire, maĭ alesŭ că, aciastă păine fiindŭ adunată de 4, 5 anĭ şi maĭ bini, pe zi ce mergi, să ispră veşti, şi, fiindcă este secfestru de maĭ înnainte, nicĭ dumnealuĭ Spatarul nu poate lua dintr'ănsa, nicĭ a vinde, precumŭ nicĭ a treci piste hotarŭ nu este slobodŭ, după poroncile înpărăteştĭ, şi, aşa stăndŭ, va aduce maĭ multă pagubă, irosăndu-să. Cu acestŭ chipŭ, dacă va socoti cu cali slăvita Căimăcămiia să să pui în lucrare, rănduindu-să boerĭ înnadinsŭ spre aciasta, şi înŭ urmă, dăndu-să la mîna dumisali Spataruluĭ adiverinţi de la Viştierii (·i) de cătă păni va eşi, cum că să va plăti cu preţulŭ arătatŭ. 1821, Octomv. 24.

Aĭ slăvitiĭ Caimăcămiĭ cătră Dumnezăŭ rugătorĭ:

(Iscălit:) Meletie Episcopŭ Huşuluĭ

şi plecaţĭ:

(Iscăliţĭ:) Ioanŭ Sturza Logofătŭ. Costachi Mavrocordatŭ Velŭ Vist. Andronachi Donicĭ Vornicŭ. Alecsandru Beldimanŭ Vornicŭ. Gheorghie Cuza Post. Lascarachi Sturza, Hat.

IV.

Căimăcamu.

Cercetându-să de cătră noĭ cuprindere aceştiĭ anaforariĭ (sic) a dumnealorŭ boerilor Divanuluĭ, luîndŭ pliroforii că prinŭ aciastă urmari a socotinţilorŭ dumnealorŭ să săvărşăşti întăĭ o punire la cali spre folosulŭ dumisali Spataruluĭ Iancu Cananò, şi, alŭ doile, o înlesnire şi o îndămănare spre a să întămpina trebuinţa oştiniască, şi, de să va urmà întocmaĭ, rănduindu-să asupra trierăriĭ unŭ boerĭ spre a sta de faţa la treirulŭ aceştiĭ pănĭ, şi spre a nu să faci isprav[c]ă cătŭ de puţină şi a să triera cu bună orănduială, îndatorindu-să prinŭ dregătoriĭ Ţinutuluĭ a răndui oameni şi cai trebuinčoşĭ cu îndestulare, dar şi spre a înbrăţoşa sălinţa a să triera cătŭ să va putè maĭ înŭ grabă, îndatorindu-să şi pe Ţănutulŭ Hărlăuluĭ a da unŭ agiutorĭ de caĭ şi oamenĭ, ca, cumŭ să va triera, să să triimată la morĭ să să macini şi să să aducă la magazaoa oştiniască din Iaşĭ, triimeţăndu-se şi dumisali Spataruluĭ Iancu Cananò o asămine copii de pe anaforà şi scriindu-să ca să pui şi dumnealuĭ dinŭ partia dumisali omŭ să stei la trierŭ şi la măsurătoare păini, şi să è de la boeriulŭ rănduitŭ tescherè de toată suma grăuluĭ ce va eşi. 1821, Octomv. 27.

(Iscălit:) Ştefanachi Vogoridi.

V.

Prè-cinstitutuluĭ şi luminatŭ Divanulŭ Moldavvii.

Văzăndŭ că şi după poronca slobozită de la 20 a curgătoari lunĭ çe dumneavoastră, luminaţi boerĭ, păt[r]unşĭ fiindŭ de iubire, de dreptate şi de milostivire, aţĭ triimesŭ, cu cuprindere ca dumnealuĭ Spatarulŭ Mihalachi Racoviţă, rănduindu-lŭ zahăragìŭ, cetindŭ jaloba mè, să conteniască şi să nu maĭ superi cu rădicare din păinili de la moşăile meli, cu cari de atăţa anĭ aciastă strînsură a pănilorŭ acestora s'aŭ făcut la casa mè, maĭ vărtosu căndŭ casa mè să află înpilată cu totulŭ şi întru pătimirile cele maĭ amară, supusă fiindŭ giuguluĭ unie asăminĭ datoriĭ, vechiliĭ a dumi-

sali Spatarului Racoviţă, cu mulţime oaminilor, dinu potrivă, pănă ce amŭ agĭunsŭ acolo la moşăi, nu numaĭ că n'aŭ continit, dar aŭ şi ridicat una sută chili păpuşoĭ, dinŭ ceĭ maĭ bunĭ păpuşoĭ ce amŭ avutŭ, isprăvindu-mĭ maĭ pe atîta şi din grăŭ cu trierul pe vremi cu ploai şi cu ninsorĭ, cu atăţa oamenĭ, încătŭ s'aŭ prăpăditŭ cu batire şi răsăpire ariilorŭ numaĭ cu grăŭ. D. Spatarul, înŭ loculŭ blăndeţiĭ şi a disvinovăţărilorŭ pentru grelile prifacirĭ a vremilorŭ, cu afronturĭ; n'aŭ socotit nicĭ într'o samă arătările şi dovezile aceĭ răsăpĭ şi păgubirĭ cari s'aŭ pricinuit casăĭ meli cu apucari a atătŭ grăŭ cu [=în] Ţănutulŭ Suceviĭ, spre folosulŭ Jădovilorŭ şi a zacaşălor zapciĭ, şi nu maĭ puţinŭ cu aceia ce s'aŭ urmat la Ţănutul Botoşănilorŭ, cu trierulŭ iarăşĭ fără de vremi, pe unŭ dialŭ, rădicăndu-mă înŭ puteri cu satile Ţănutuluĭ, supt felurĭ de nume dregătoreştĭ, atăta sumă de păine isprăvită şi maĭ multŭ de cătŭ aŭ rădicatŭ.

Aceste, milostivĭ boerĭ, spre maĭ multă încredinţare tuturorŭ, cu ale nenorocirilorŭ mele, stăruescŭ şi pliacă *(sic)*, şi, după prifaciri cu asupră de măsură, spre adăugire şi creştire răuluĭ, neîndestulăndu-să prigonitoare mè soartă cu atîte învăluirĭ şi nedreptăţĭ şi năvălirĭ ce mi-aŭ făcut, şi pără la prifacire înpotriva legĭuitelorŭ orănduelĭ, pravelĭ şi obiceiurĭ conoscute şi hotărăte prinŭ tratăte *(sic)*, înnalte fermanurĭ, pentru multă iubire de dreptate şi nespusă milostiviri a prè-puterniculuĭ Dovletŭ, spre cruţare averiĭ, a cinstiĭ şi a vieţiĭ, încredinţate ocărmuiriĭ ce după vremi s'aŭ aflat,—pentru cari năvălirĭ şi nedreptăţĭ prinŭ arătata jalobă de atăta vremi cu lacrămĭ jăluindŭ m'amŭ înfăţoşatŭ. Şi, înŭ loculŭ sfinteĭ cruţărĭ şi a înnaltuluĭ sfărşit, protivnice şi grozave cugetărĭ cu neconteniri m'aŭ întămpinat, dăndu-mă pradă ishirocardii[1] vrăjmaşilorŭ mieĭ. Hărtiile, documenturĭ, petrecute cele maĭ multe prinŭ videre şi auzire tuturorŭ, însuşĭ şi a dumnealorŭ icostisirĭ *(sic)* înfăţoşază golătatea adivăruluĭ cu vrednice dovezĭ.

[1] Inimiĭ tarĭ; grec.

Iată, milostivĭ boerĭ, că cu primejdie stăriĭ meli, care, dinŭ ciasŭ înŭ ciasŭ, dinŭ sănulŭ prefaciriĭ şi a valurilorŭ vremiĭ numaĭ cătŭ nu să naşte, că şi a zililorŭ mele sfărşătŭ nu-ĭ departe să o întovărăşască, cu mare durere de pieptŭ ce o are, aducăndu-mă une orĭ cu ciasurile dinŭ stenahorie la nesămţire aĉastă patimă, şi, după toate, ci poate să-mĭ maĭ rămăi? Dăruiţĭ *(sic?)* mă rogŭ, dreptilorŭ tănguirĭ a prè-plecatiĭ meli jalobiĭ, ce, înŭ lacrimĭ scriindu-o, o triimet dumilorvoastre dinŭ patulŭ dureriĭ şi a osăndiriĭ; dăruiţĭ acestora credinĉoasă aŭ zice *(sic:* auzulŭ) cugetuluĭ dumv., chiemăndu-vă în numile Atotputerniculuĭ Dumnezăŭ, a dreptuluĭ giudecătorĭ, înŭ numile înnaltelorŭ poroncĭ a prèputerniciĭ Înpărăţiĭ, înŭ numile omeniriĭ şi a patrieĭ. La mănă vă iaste acumŭ maĭ alesŭ scărba şi tănguire întru'n de nedumerire famelii meli, şi toate rălile ale stăriĭ meli să le prefacițĭ înŭ bini, şi înŭ bucuriĭ arătate lumiĭ şi ţăriĭ înnaltile înplinirĭ a poroncilorŭ împărăteştĭ, maĭ alesŭ întru ale mele, adresarisăndu-să prinŭ orĭce felĭ de mijlocirĭ; vă rădicaţĭ pentru legĭuita măntuire şi curmare rătăcitelorŭ voinţă a neadormiţilorŭ mieĭ vrăjmaşĭ, şi daţĭ tuturorŭ mare pildă a urătelorŭ începirĭ, după ce dinŭ noŭ, spre cruţare biniluĭ obşteĭ, spre paza dreptăţiĭ şi ocrotiria ţăriĭ, de la Prè-Înnalta Inpărăţie sănteţĭ chiemaţĭ. Priviţĭ, mă rogŭ, cu pătrunzătoare luare-aminte cele ce s'aŭ urmat cu mini de la anulŭ 1819, cu toată bună credința mè şi legiuiria a marilorŭ proviziĭ cuprinsă înŭ sineturĭ, a grelilorŭ cheltuiale, înplinirile şi ciubote, a marilorŭ dobănzĭ, a dobănzilorŭ prefăcute cu tării, şi prinŭ zapciĭ, care uniĭ de la casa mè nu să rădica, şi alţiĭ sosă înŭ locu lorŭ, spre maĭ grabnica înplinire a vănzătoriuluĭ scoposŭ de a mă dezrădăcina dinŭ strămoşasca mea stăpănire. La anulŭ 1819, după facirile şi prefacirile, pe felŭ de felŭ de numi, de dreptăţĭ, aŭ eşit dinŭ pretendanţiĭ unŭ boeriŭ străinŭ, şi aŭ luat la întăia zi a luĭ Iunie aceluiaşĭ anŭ suma asupra şi plata acestora datoriĭ, dinŭ care o a triia parte cu sălnicii să legiuisă spre o parte de folosŭ a interesuluĭ frămăntat de însuşĭ numitulŭ boerĭ, după care aŭ

şi urmat plata acestora datorii cu felurĭ de monede, plătindŭ galbănulŭ căte patrusprizăci leĭ, pără la sumă de 27.500 galbinĭ, socotindu-să pără la unŭ banŭ proviziile, dobănze dobănzilorŭ, pănĭ întru aciastă zi, şi adaogăndu-mi-să alte 2.500 galbinĭ provizie şi maĭ deosăbit personalŭ folosŭ. Şi, pentru ca să-mĭ lasă banii înŭ hotărâtă vadè de şapte anĭ, i-am dat dumn. sănet de 30.000 galbinĭ, adecă treĭzăcĭ miĭ, ca să plătescă şi pentru însuşĭ provizie de 2.500 galbinĭ, adaosulŭ dobănzi pănă înŭ şapte anĭ, pentru mari binele ce-mĭ faci de a-mĭ lăsa baniĭ într'aciasta îndelungată vadè şi întru aciasta nebună priimire şi mulţămire mè. Şi, întru adivăr, maĭ multŭ întămeindu-mă asupra făgăduinţiĭ ceĭ cu giurămăntŭ, că nu toată foarmelitaoa zapisuluĭ dumnealuĭ a să va lăsa, ca să-ĭ plătescŭ şi dobănda şi capetele pănă la vadè de şapte anĭ, cumŭ vomŭ putè, şi că de la Ţarigradŭ maĭ multŭ pentru adaosulŭ aceştiĭ sumĭ şi a dobănziĭ eĭ, suptŭ numi de provizii, ce înŭ opştesculŭ sănet de 30.000 galbinĭ s'aŭ închiiat încă, şi [se va] isp[r]ăvi îndată după ajungere acolo poronca şi voe prinŭ hrisovŭ domnescŭ, ca să pot lucra înŭ vadè de şapte anĭ doĭzecĭ şi patru de căldărĭ înŭ velniţile de la moşiia mè Corniĭ, fără plata cvituluĭ căldărilorŭ şi a vămilorŭ. şi aciasta înŭ hotărâtă vadè de şapte anĭ. Însuşĭ creditoriulŭ mieŭ n'aŭ putut tăgădui înŭ corespondenţăia ce aŭ avut cu Stăpăniria de maĭ înnainte pontru proviziia ce era cuprinsă înŭ sănet, prinŭ care cumpărasămŭ aciastă hotărâtă vadè, ca să pot întrebuinţa acestŭ capitalŭ înŭ plata datoriilorŭ mele, fără a fi supărat şi sălit de a nu aştepta vremi vănzăriĭ lucrurilorŭ şi a sumi de producturĭ adunate la casa mè, înŭ socotiala plăţiĭ acestora datoriĭ de atăţa anĭ.

Acesta se dovidescŭ prinŭ marturĭ vrednicĭ de credinţă, atăt pentru suma datorii cuprinsă prinŭ săneturĭ şi izvoade, prinŭ condicile Vornicşuluĭ de aprozĭ, printr'atătea hărtiĭ, atătŭ pentru toată suma unde şi cuĭ creditoriulŭ mieŭ aŭ plătit-o, cătŭ şi pentru adaogire sarciniĭ datorii şi a osăndiriĭ casăĭ meli, cumŭ dinŭ vremi înŭ vremi s'aŭ urcat: asupra cărora de prisosŭ îmĭ pare de a maĭ adăugi orĭce, cumŭ

şi asupra tocmeliĭ pentru velniţă; întru a cărora legăturĭ, judecaţĭ, milostivĭ boerĭ, cumŭ de aŭ putut creditoriulŭ mieŭ prinŭ vechiliĭ săĭ, anume, întăiŭ prinŭ dum. Hat. Manolachi Mano, la alŭ cincile lună dupĭ cerire zapisuluĭ aceluĭ opştescŭ şi aceluia anŭ, să mă apuce cu tărie să-ĭ păltéscŭ 754 galbinĭ pe unŭ zapisŭ ce ari pe numile luĭ Andriĭ Pavlu, pe cari ĭlŭ trecusă înŭ condeile cele d'intăĭ; care pentru mine plătisă şi cuprinsăsă înŭ socotiala a obştesculuĭ sănet întru aceĭ d'intăĭ doĭzăcĭ şi şapte miĭ cincĭ sute galbinĭ; lucru ci cu merare tuturorŭ s'aŭ dovedit înnainte dumisali Post. Rizu şi a Stăpăniriĭ dinŭ condeile casăĭ luĭ chirŭ Andreiŭ şi din însămnările ce s'aŭ văzutŭ, urmăndŭ aşăşŭ de atunce creditoriulŭ de a-şĭ lua răspunsulŭ săŭ la Ţarigradŭ. Că şi Hat. Manu zicia că, de s'aŭ şi găsit acelŭ sănet răzlăţăt, după socotiala obştesculuĭ sănet, să poate socoti ca o hărtie albă, fără de nicĭunŭ temeiŭ. Alŭ doilia, cumŭ de m'aŭ apucat creditoriulŭ cu atăta tării, cu cuvăntulŭ tării numaĭ, iar nu şi a dreptăţiĭ, ca, orĭ să plătescŭ dobănda a 30.000 galbinĭ a tot anuluĭ, adecă triĭ miĭ şasă sute, şi aciasta la alŭ zăcile lună după facire sănetuluĭ (lucru nelegiuit şi neauzit, şi, cu toate că are pentru forma zapisuluĭ scris), saŭ să-mĭ vîndă stăpăniria prinŭ sultanŭmezat pără înŭ patruzăcĭ de zile averia amanet. Şi m'amŭ şi trezit a doa zi după Paştĭ, la alŭ zăcile lună a anuluĭ, a facireĭ sănetuluĭ, cu zapciŭ gospodŭ, rădicat la Iaşĭ dinŭ porîncă şi cu puterĭ, sălit a-mĭ privi toată stare secfestruită şi înŭ mezaturĭ pentru capitile, dobănda şi neajunsulŭ datoriilorŭ cerşite după cumŭ secfestruirele şi ştiinţile de la Ţinuturĭ, ţădulile, mezaturile, dovedescŭ, găsăscŭ, şi maĭ vărtosŭ suma de 25.000 galbinĭ, care s'aŭ trecutŭ înŭ ţădulile dovedeşti meeĭ (*s c:* mila) ce aŭ vrutŭ să-şĭ facă creditoriul mieŭ, şi să priimescă asupra sa toată staria mea, asupra condeiuluĭ acestuia de 25.000, şi să mă cvituiască, după ce însuşĭ elŭ maĭ înnainte cu zăci lunĭ mă înprumutasă 27.500 galbinĭ cu chipulŭ de maĭ susŭ zisŭ şi aceloraşĭ amaneturĭ.

Pentru numile luĭ Dumnezăŭ, atotputerniculuĭ Judecătorŭ, boerĭ, judecaţĭ dreptăţi şi prefaciri, noianurĭ de osăndirĭ şi

prăpastie de stărĭ, învăluirĭ şi răziletur, cu tărie şi fără nicĭo cruţari, volnicindu-să de a-mĭ răpuni şi viiaţa, grozava nelegĭuire. Şi adivereşti şi maĭ multŭ că, pentru o nelegiuită plată, aŭ vrut să să agiute şi să anerisască întregimiĭ: şi puterea cumpărăriĭ de şapte anĭ şi îndelungatile îngrozirĭ, să mistuiască şi provizie de 2.500 galbenĭ, ci întru corespondenţiia d'întăĭ o tăgăduia.

Milostivĭ boerĭ, de ună vremi ce astăzĭ mă aflu la pontulŭ hotărăteĭ primejdiĭ, la care fără dreptate de scridarisăre prinŭ mezaturĭ, răziletúrile şi nedreptă secfestruire cu care m'aŭ rădicat maĭ într'unŭ anŭ de zile toată putinţa prefaciriĭ şi a desfacireĭ, înpingăndu-mă pănă la Fevruarie a curgătoriuluĭ anŭ înŭ pičoarile următoarelorŭ cu atăta asprime, întămplărĭ ce nu continescŭ şi pără astăzĭ. Aceste săntŭ dinŭ partia lorŭ, şi, pentru măndurria mea, de voiŭ scăpa cu viiaţă, şi a lăcrămătoareĭ famelii meli: mie nu-mĭ rămăni altă decătŭ a-ĭ căuta înŭ persoană saŭ pe clironomiĭ lorŭ la Ţarigradŭ şi pănă la marginile lumiĭ, şi dinŭ časulŭ triimetiri prea-plecateĭ jalobiĭ meli aceştiia, a căriia aŭ oprit şi copiia cu veletulŭ eĭ, după dreptate, făr' nicĭo grijă a-mĭ lăsa casa şi toată desfaciria lucrurilorŭ secfestruite să o facŭ prinŭ vechiliĭ lorŭ, urmăndu-să înŭ socotiala lorŭ orĭce putere, ce vederat staria mea, după întămplărĭ, fără plată, saŭ adeverinţă, cu măinĭ înnarmate mi s'aŭ rădicat. Cumŭ şi dinŭ vite pe nidreptate atăta mi s'aŭ răpit şi aŭ perit, şi potŭ să piară, dacă li să va lua hrana, dinŭ pricina oştilorŭ. Şi protestarisimŭ, să jăluescŭ şi să cerŭ dreptate la socotială şi înplinire pentru orĭşice păgubire mi să va întămpla. Şi, de acumŭ, nemaĭ rămăindu-mĭ altŭ chipŭ de a mă sloboză dinŭ lanţulŭ osăndirilorŭ şi a grijiĭ, pentru care înştiinţămŭ şi printr'acesta după datorii, jăloescŭ şi, cumŭ a vrè unŭ atotputernicŭ Dumnezăŭ, judecătorulŭ vielorŭ şi a morţilor, şi prea-înnalta şi prea-milostiva Stăpănire cu mini şi cu nenorocita familiia mè, ci geme de groază şi de osăndă! Şi nu maĭ puţănŭ şi cu sălniciia, asupritori a stăriĭ meli, saŭ cu clironomiĭ lorŭ, de ună vremi ce, cu adăncă întristari, cè maĭ deplină credinţă mea pentru tănşăĭ aŭ fostŭ

înŭ zădarŭ, necruțare vieții cu toată îndestularia lorŭ privești de a mă dezrădicina cu atăta cruzămi dinŭ strămoșasca stăpănire, iarŭ nu de a-șĭ ceri legiuite folosirĭ și înplinirĭ ertate de sfințeneia pravililorŭ și a obiceiurilorŭ și poroncite cu tărie printr'atăte înnalte poroncĭ.

Părintiască milostivire dumilorvoastre cu durere cerînd, de nu vețĭ găsă altŭ chipu, mijlocițĭ, mă rogŭ, îndată ca să mi să dè voe să mergŭ și să-mĭ cautŭ pricinile cu numițiĭ, saŭ cu clironomiĭ lorŭ, orĭunde îĭ voĭ găsă, macarŭ și cu primejdiia vieții meli de a fi, pentru că de a maĭ așteptа și a maĭ răbda nelegiuitele lorŭ volniciĭ și a maĭ fi între ticăloșiile și nedomeririle trecute nicĭ într'unŭ chipŭ nu potŭ. Și cum a fi milostiviria Mării Sali, a prè-înnaltuluĭ vechilŭ și credința cè cu bunătate patrioticiască a dumilorvoastră.

A prea-cinstituluĭ și luminatuluĭ Divanŭ a Moldavvii
prea-plecată și supusă slugă:
(Iscălit:) Iancu Cananò Spatarŭ.

1821, Octomv. 22. Botoșanĭ.

(Buiurdizmosulŭ [1].)

Cinst. dumneta frate Banŭ Ioniță Tăutulŭ, veĭ cerceta pricina dumisali Spatarŭ Iancu Cananò, cu lămurire, de care cercetare ve[ı] faci lămurită arătari cinst. Divanŭ, spre a să puni la cali după dreptate.

(Iscălit:) Gheorghie Sturza Velŭ Vist. 1821, Oct. 26.

VI.

Divanulŭ Moldavvii.

După cercetare ce maĭ susŭ să arată, urmată de dumnealuĭ Banu Ioanŭ Tăutu, a dovezilorŭ înfățoșate suptŭ numerile însămnate, stăndŭ Divanulŭ cu luare-aminte și cu scumpătate a socoti, s'aŭ cunoscutŭ asupritoarile năvălirĭ și însărcinările urmate dinŭ partia creditorilorŭ dumisali și cu

[1] Porunca turcească.

nedreptă secfestruire, fiindŭ înpotriva pravililorŭ cerere ca să li să plătiască dobănda înnainte, înnainte înplinirii anuluĭ, pentru 30.000 galbinĭ ce are coprinşĭ înŭ obştesculu sănet, dinu care pricină, după asprime întămplăriloru, aŭ adusu pe jăluitoriulu la vederată primejdii, şi cumŭ putè să le fie ertată sălniciia pentru neplata dobănzilorŭ după alŭ zăcile lună, maĭ înnainte înpliniriĭ anuluĭ, şi să-ĭ facă atăta sălă creditoriĭ, de a-şĭ vidè jăluitoriulu toată starea sa, mişcătoare şi nemişcătoare, săcfestruită şi scoasă prinŭ mezaturĭ, cumu dovedescŭ poruncele ci atunce s'au dat, şi maĭ alesu, înu suma de 30.000 galbinĭ, iaste dovedită cu lămuriri încărcătura de 9.663 galbenĭ, 6 leĭ, cumŭ înŭ cercetare de maĭ susu să arată! Care lucru trebue să-ĭ opriască cu totulu de a-ĭ faci cè maĭ mică supărare, învinovățindu-să cu acestŭ pasŭ că aŭ privit cu toate sălnicile chipurĭ la stangerea şi căderia stării jăluitoriuluĭ, după cumŭ maĭ adivărat să cunoaște şi dinu pretențiia şi cerire ce fără dreptate făcè prinu dumnealuĭ Hat. Manu ca să-ĭ plătescă 750 şi atăța galbinĭ dinŭ noŭ, cari s'aŭ doveditŭ că aŭ fostŭ cuprinşĭ în socotiala opştesculuĭ sănet şi, fără nicio bătae de cuget pentru răzlățiria sănetuluĭ, i-aŭ cerutŭ cu atăta sălnicii de la jăluitoriulŭ.

Pe lăngă aciasta, stăndŭ cu luare-aminte a judeca cuprinde[rea] cărțiĭ gospodŭ înfățoşată suptŭ No. 1, cuprinzătoare aceĭ anaforale întărite, şi sănetuluĭ de suptŭ No. 5, de la Dechv. 1, 1818, pentru 7.600 galbinĭ ce s'ar fi plătitu dobănzile a sănetuluĭ de 10.000 galbinĭ a Cavaculuĭ, căt şi a luĭ Nastasă Dumitriu, pără la aceiaşĭ vadè, să dovideşti suma de 4.459 galbinĭ afară dinŭ dreptate dobănzĭ, ci facŭ 3.141 galbenı încărcătura suptu feliurĭ de numi, înŭ suma sănetuluĭ; de la cari au şi începutu a să faci casă opştescă înprumutătoriu şi a tragi înu persoana sa toate desfacirile îndatoririlorŭ jăluitoriuluĭ Spatarŭ, cumŭ să dovideşti dinu opşteasca plata ci au făcutŭ, încheindu-să înŭ sănetulŭ pomenit de 30.000 galbinĭ de la 1 Iuni, anulŭ '819, înŭ care sumă să dovideşti suptu feliurĭ de nume · încărcătura maĭ susu zisă de 9.663 gal[binĭ] şi 6 leĭ.

Dreptŭ aceia, de vreme ci, atătu prinu cercetaria boeriuluĭ rănduit de cătră Divanŭ, precumŭ şi după osăbită cercetare ce aŭ făcutŭ Divanulu, să dovedeşti cu lămurire maĭ întăĭ încărcătura acelorŭ 9.663 gal[binĭ] şi 6 leĭ, rămăni cu dreptulŭ dizvinovățăt jăluitoriulŭ Spatarŭ, atăt de plata acestora, scăzăndu-să dinu sănetulŭ acelŭ de 30.000 galbinĭ, cumŭ şi pentru dobănda a toată suma rămăni întru dizvinovățăre, după însuşĭ hotărăre pravililorŭ; aşăjdere şi, pentru cè fără batae de cugetu cerire prinŭ dumnealuĭ Hat. Manu a celorŭ 750 galbinĭ, sănetulŭ acela rămăne răsuflat, şi darŭ secfestrulŭ pusŭ prinŭ stăpăniri pe păine jăluitoriuluĭ Spatarŭ, grăulŭ, păpuşoi, rămăni înŭ socotiala credinčoşălorŭ săĭ, şi atăta ceia ce s'aŭ rădicat păr' acumŭ, precumŭ şi prinŭ jaloba Spatariuluĭ să arată, cumŭ şi ceia ci să va maĭ rădica şi ce va maĭ rămănè, pără înŭ vadè de şasă lunĭ de zile, după preţulŭ celŭ maĭ folosătoriulŭ, să să scadă dinŭ cea driaptă summă a datorii, fiindŭ întămeiată toată păgubire întămplătoare pentru nedreptŭ săcfest[r]ulŭ ci l-aŭ urmat, după cumŭ să arată maĭ sus. Şi, pentru că creditoriĭ nu să află aice cu veniturile, amaneturĭ, docomenturĭ, rămăne Ocărmuire îndatorată a le scoate prinu chipu cuviinčosŭ şi a le faci teslimŭ dumisali Spataruluĭ, ca unu ce dumnealuĭ să ecsotlisăşti cu pĭinĭ săcfestruite, care dinŭ poronca să ridică înŭ trebuinţa oştelorŭ înpărăteştĭ.

Întru acestŭ chipŭ hotărăndu-să, să dè dumisali Spataruluĭ aciastă carte de la Divanŭ.

1821, Dechemv. 4.

(Iscălit:) Meletii Episcopŭ Huşuluĭ.
Ioanŭ Sturza Logftŭ. Costachi Mavrocordatŭ Velŭ Vist., Petrachi Sturza Hat., Costachi RacoviţăVelŭ Logftŭ, Răşcanu Vornicŭ, Gheorghi Brăescu.

XXXII.

«RIBELIA» DE PE MOŞIA CORNII (1833)[1].

I.

Starostili rusăscŭ de Botoşenĭ.
No. 45.
1829, Ghenari 28.
Botoşenĭ.

Cătră cinstita Vornicie de Botoşenĭ.

Dinŭ protestulŭ Ecselenţii Sali statscăi soveatnicŭ Apostolu Stamo (cari înŭ orighinalŭ să alăturiază aicĭ), pre largŭ să va pliroforisi cinstita Vornicie de zurbalnicicili urmărĭ a dumisali Post. Iancu Cananò, carili vinde pe moşiia Corni, fără a arăta vre o poroncă, cu feliurĭ de îngrozirĭ l-aŭ silitŭ pe Ecselenţiia Sa a să depărta di pe moşie.

Pentru aceia, josŭ iscălitulŭ ari cinsti a pofti pe cinstita Vornicie ca, înŭ urmari poroncilorŭ Ocărmuiriĭ ce le ari (pentru puniri pe Ecselenţiia Sa înŭ stăpănire moşiilorŭ dumisali Post. Canano) a binivoi de a mergi unulŭ dinŭ boeriĭ Vornicĭ la staria loculuĭ şi, fără cè maĭ mică întărzieri, să să depărteză pe dumnealuĭ Post. de pe moşii, căcĭ la dinŭ potrivă urmari toată răspundiri şi păgubiri Ecselenţii Sali poate să cadă asupra cinstiteĭ Vornicĭĭ. Iară, de lucrari ce să va faci, aşteptŭ cinstitulŭ răspunsŭ, şi la asemini va rămănè şi iscălitulŭ cu îndatoriri.

(Original.) Malinescu.

[1] Originalele la mine.

II.

Izvodŭ

de păgubirile ce s'au întămplatŭ la moşaia Cornii a dumisali Aga Ţigara dinŭ ribeliia ce aŭ făcutŭ dumnaluĭ Post. Iancu Cananó la 9 Apr., la patru ĉasurĭ dinŭ ză.

Paguba cumpărătorilorŭ moriloru.

Lei.	Par.	
340		zăci merţă pîne ce aŭ luat de la moară.
350		venitulŭ moriĭ înu paisprezăci zîli.
10		cincĭ găinĭ.
8		patru răţî.
708		

Paguba Logofătuluĭ Vasîli.

340		zăci galbenĭ ce i-aŭ furat Ţăganiĭ la hrubă, bătăndu-lu.
48		o păreche pantalonĭ, ce s'au perdutu dinu canţalerie, întrăndŭ Venţălŭ cu ficoriĭ Panţăruluĭ.
35		dou cămeşĭ şi dou părechĭ izmeni de bumbacu.
7	20	unŭ bici căzăcescŭ.
4	80	unu harapnicŭ.
9		o părechi călămărĭ.
272		o cruce de aurŭ cu lemnŭ sfîntu ıntr'ănsa.
12		dou părechĭ turetcĭ, una de vaxŭ şi una de săfteianŭ.
8		o zabală olăcheascā.
6		o părechi scărĭ de şa.
13		unu frîu.
15		unŭ prosopŭ.
36		dou chisăli de tiutiunu.
22		dou cuţite, dou linguriţă, dou şărvete şi o faţă de masă.
6		unŭ ĉaslovŭ.

Lei	Par.	
5		unŭ catihisu.
4	20	unu moglanivụ *(sic)*.
16		unu poclavirŭ *(sic)*.
16		o şapcă.
5		o časală, cu perii.
170		treĭ izvoade a crăşmariuluĭ.
2	20	o pungă.
1	10	unŭ cotŭ de arghică.
2	20	o părechi papucĭ.
6		unŭ burdufŭ de ţănutu titiunŭ.
10		o pelcică de căculă.
30		unu chimirŭ roşulu.
17		unŭ brău cu tocŭ.
40		o gĭubè vechi, ce o cumpărasă cu 115 leĭ.
10		unu cuţătaşu a dum. Mariianŭ Pothaischi.
1.074	20	

Paguba flăcăilorŭ.

Lei	
8	dou chelceli de melu.
15	o cuşmă ţurcănească a luĭ Irimiia.
4	unŭ cheptarĭ.
5	o părechi iţarĭ.
24	unŭ ilicŭ.
8	o şă cu poghĭ.
5	unŭ bicĭ.
8	o cămeşă.
3	o părechi izmeni.
6	unŭ ştergarŭ vrăstat.
40	unŭ cojocŭ a luĭ Toaderŭ, ce l-au ruptŭ cu baltagili.
52	unu cojocu a luĭ Grigori cojocariulŭ: tiju l-au ruptu cu baltagulŭ.
147	

Paguba crăşmariluĭ.

Lei	
110	pe rachiu ce l-aŭ datŭ dinŭ poronca dumisali Post. lăcuitorilorŭ.

Paguba boierească.

Lei	Par.	
250		pentru doï caï ce s'au luatu de către lăcuitoriï de la Poiana-Lungă pentru pămăntu de aratŭ ce să văndusă.
170		pentru dou stoguri fănŭ ce sa cumpărasă de la d. Comisŭ Sărghevicï, şi d. Post. l-au înprăştietu.
90	—	pentru treï părechï de feră de plugu.
318		cheltuiala făcută înu Botoşanï cu 14 oamenï dinu pricina izgonirii dinu Cornï.
24		patru părechï cuţăte şi şărvite.
5		unŭ prosopu.
16		dou cămeşï.
160		patru cară nou ce li-au trimesŭ la Eşï.
25	—	stratu uneï puşcï ci l-aŭ stricat Arnăuţii dumisali.
10		o feriastă.
5		o broască, ce au stricat-o, de la uşa casăï.
877		

Adunarea.

Lei	Par.	
708		paguba cumpărătoriluï de la morï.
1.074	20	paguba Logofătuluï Vasăli.
157		paguba ficorilorŭ boireştï.
110		paguba crăşmariluï.
877		paguba boierească.
2.946	20	adecă dou miï nou sute patruzăcï şi şasă leï, douzăcï parali, paguba pricinuită dinu rebiliia dumisale Iancu Canano bivu Velŭ Post., bezŭ stricăčunea ce aŭ făcut păduriï pinŭ vănzari, dinu cari altă păn' acumŭ n'amŭ pututŭ descoperi, decătu numaï doïsprizăci copacï văndutï şi baniï luatï.

1833, Apr. 23.

Vasăli Buzduganu Medelnicerŭ,

III.

[Cercetarea.]

No. 1. •Ioann Beldie.

Vărsta sa 56 anĭ, de relighie reformatŭ, însuratŭ, avăndu soţie şi triĭ copiĭ, de protecţiie austriiacă, loculŭ naştiriĭ sale înŭ Clauzînburg dinŭ Transilvaniia, arată că înŭ Moldova să găsăşti de optŭ anĭ, petrecîndŭ dinŭ vremea veniriĭ sale la Budeştĭ saŭ G[ura]nda, iarŭ înŭ satulŭ Corniĭ aŭ trecutŭ de la arătata moşie de la anulŭ '831, găsîndu-să apururea întrebuinţatŭ înŭ slujbile dum. Canonăŭ, atătŭ aice înŭ satulŭ Corniĭ, cătŭ şi maĭ înnainte, cîndŭ aŭ fostŭ la Guranda; arată că suptŭ închisoare n'aŭ fostŭ, darŭ însă docomenturĭ pentru a sa purtare saŭ protecţii n'aŭ înfăţoşatŭ.

La pricina că să tratarisăşti, aŭ mărturisîtŭ că pe elŭ, Ioanŭ Beldii, l-aŭ chiematŭ de aice dumnealuĭ Canonău, trimeţîndŭ pe unŭ lăcuitorĭ, anumi Zahariia, dinu satulŭ Sarafineştiĭ-luĭ-Balş, după care elŭ aŭ mersŭ la Guranda, unde dumnealuĭ Canonăŭ i-aŭ datŭ o merţă păpuşoĭ, povăţuindu-lŭ ca să iei sama să lecuiască cai cîţĭ să găsăscu cu rapănu la satulŭ Corniĭ, şi totŭ atunce i-aŭ datŭ şi unŭ pachetŭ cu hărtie ca să-lŭ ducă la giudecătoriia de Botoşănĭ, precumŭ elŭ aŭ şi urmatŭ, încredinţîndu-lŭ că înŭ acelŭ pachetŭ sîntŭ poroncĭ a Ocărmuiriĭ de sfîrşitulŭ priciniĭ cu Ţîgară şi că moşîile i s'aŭ datŭ iarăşĭ înŭ stăpînire. pentru care l-au încredinţatŭ că are înŭ grabă să vie la Cornĭ înpreună cu comisîe. După venirea dumisale Canonăŭ aice la Cornĭ, atunce cîndŭ aŭ călcatŭ ograda boerească, arată că aŭ venitŭ şi el, suptŭ cuvîntŭ ca să ceară 84 lei, ce zîci că arŭ fi avîndŭ a lua de la dumnealuĭ Med. Buzduganŭ dinŭ socoteala orînzeĭ, fiindcă elŭ, Ioanu Beldii, ţîne înŭ orîndă unŭ ratoşŭ de pe moşiia Corniĭ, dinŭ drumu Săretiuluĭ. Totu el arată că părtaşŭ la vre-o distrămată urmare n'aŭ fostŭ, nicĭ cu bătăuşîĭ nu s'aŭ amestecatu, însă n'aŭ tăgăduitu că pe dumnealuĭ Med. Vasîle Buzduganŭ l-aŭ suduitŭ înŭ faţă cu cuvinte ocărîtoare, dîndu-şĭ acumŭ

sama că ačasta au făcutŭ pentru pricina maĭ susu arataţılorŭ banĭ, 84 leĭ, pentru care i-au datŭ unu peču dumnealuĭ Cananău ca să-ĭ tragă dinŭ vinitulu moşii Cornii, şi, aşa, pe temeiulŭ aceluĭ peču, au lăsatŭ pe dumnealuĭ Med. înu pace. Maĭ arată că elŭ au luatŭ la dînsulu pentru lecuirea 36 caĭ, care să găsăscŭ şi acumŭ la dînsulŭ, şi totu el au triimis la ograda boerească de aŭ luatŭ unŭ caru de fânu.

Care aceste arătărĭ le-aŭ încredinţatŭ însuşĭ cu a sa iscălitură, înu limba ungurească:

Johon *(sic)* Beldy.

S'aŭ presustfuitŭ de către cılenurile comisii.

P. Asachi Cam[inariŭ].

Ilie Gherghelŭ Comisŭ.

No. 2. Preotulŭ Vasili Stanu.

La întrebarea ci i s'aŭ făcutu, aŭ arătatŭ urmatoarile:

Că la 9 a următoariĭ lunĭ Apriilŭ dumnealuĭ Post. Canonăŭ, pe la vremea mesăĭ, au venitŭ la Sfinţiia Sa acasă cu trăsura sa şi altă căruţă cu ficorĭ şi Ţîganĭ; unde, stîndŭ înŭ prejma caseĭ, înŭ drumu, aŭ triimis doĭ Ţîganĭ şi, luîndu-lŭ dinŭ casă, l-au dus la trăsura dumisale Post., unde, întrebîndu-lŭ cine este la ograda boerească, Sfinţiia Sa i-au răspuns că să găsaşti Med. Vasîli Buzduganŭ. După care, luîndu-lŭ înŭ trăsùra sa, au venitŭ la poartă, unde, îndată zîcîndŭ dumnealui Canonăŭ păzîtorilorŭ de la poartă ca să deschidă, şi luîndu răspuns de la păzîtorĭ că n'aŭ aseminea voi, dumnealuĭ Post. aŭ poroncitu ca să să strîce poarta. Înŭ care vremi, sărindŭ peste garduri, pe de o parte Ţîganii dumisali şî alţı oaminĭ ci vinisă înu formă de čobanĭ, iaru, pe de alta, năvălindu fečoriĭ boereştĭ care sîntŭ lăsaţĭ slujbaşĭ volnicĭ, aŭ strîcatŭ lacata porţîĭ şi, deschizîndu, au întratu dumnealuĭ Post. cu toţĭ aĭ săı. Viindu apoĭ la uşa casăĭ, aŭ strigatu să-ĭ deşchiză, şi de cele urmate ştiinţă nu are, pentru că, văzîndu nişte asămine lucrărı, aŭ fugitŭ, daru însă, gonitŭ fiindŭ de unŭ Ţîganu a dumisale Cananăŭ, anume Ştefanŭ, carile aŭ şi zvărlitu cu unŭ toporaşŭ,

darŭ nu l-au nimeritŭ, şi, apucîndu a fugi acasă, au găsîtŭ acolo alţĭ Ţiganĭ, cari, cu îndestulă vărvărie, scosăsă pe preuteasă şi copiiĭ, înpingîndu-ĭ şi îngrozîndu-ĭ, dinŭ care pricină s'aŭ şi bolnăvitŭ preuteasà, iarŭ pe preutŭ l-aŭ dusu la dumnealuĭ Cananăŭ, unde, agĭungîndŭ, au găsîtŭ pricinile liniştite, fiindŭ trecute cele urmate maĭ înnainte. Aŭ maĭ arătatŭ că Pavălŭ Budjanu, umblîndŭ pinŭ satu, încredinţa cu strîgărĭ pe lăcuitorĭ cumŭ că dumnealuĭ Canonăŭ este stăpînulŭ aceştiĭ moşiĭ, scoţîndŭ pe lăcuitorĭ la lucrulŭ boerescului, rădicîndŭ şi 21 plugurĭ, care le-au dus la Guranda, unde aŭ zăbovitu păr' acumŭ 12 zîle.

Şi, pentru că aŭ arătatŭ adevăru, încredinţază cu a sa iscălitură:

Iriĭ Vasile.

S'aŭ presustfuitŭ de către cĭlenurile comisii.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelu Comisu.

No. 3. Dimĭtrachi a Popiĭ.

Luîndu-să înu cerçetare, aŭ arătatŭ vărsta sa, de 40 anĭ, de relighie pravoslavnică, născutŭ înŭ satulŭ Corniĭ, rănduială creştinească în Postulŭ-Mare trecutu n'aŭ săvîrşitu, suptŭ închisoare arată că n'aŭ fostŭ; este însuratŭ, avîndŭ şasă copiĭ. Înu pricina urmată şi tratarisătă de Comisîe au mărturisătu că elŭ, înŭ mijloculŭ acestorŭ încungĭurărĭ, au fugitŭ, dosîndu-să, ca să nu fie faţă; însă Pavălŭ Budianu el ştie că să ferè de dînsulŭ, nearătîndu-ĭ răvàşăle dumisale Canonău.

Şi, pentru că aŭ arătatŭ adevărulŭ, aŭ încredinţatu cu a să iscălitură:

Dumitrachi Popa.

S'au presăstvuitŭ.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelŭ Comisŭ.

No. 4. Ioanŭ Prale.

Luîndu-să înŭ cercetare, aŭ arătatŭ vărsta sa, de 40 ani, născutŭ înŭ satulŭ Corniĭ, de relighie pravoslavnică, însuratŭ, avîndu şi doĭ copiĭ; arată că suptŭ închisoare n'au fostŭ. La pricina tratarisită aŭ mărturisîtŭ următoarile: că elŭ la străcarea porţiĭ aŭ fostŭ de faţă, precumŭ şi la toată urmarea dinŭ parte dumisale Post., arătîndŭ că vinovaţăĭ cufezătorĭ sîntŭ:

1. Pavălŭ Budianu.
2. Petre Chihaia.
3. Dumitru sînŭ Petre Chihaia.
4. Tudurachi a Panţîruluĭ.
5. Ghiorghie Sălăvăstru.
6. Manolachi a Panţîruluĭ.
7. Ionŭ a Panţîruluĭ.
8. Toaderŭ a luĭ Condre, afară de Ţîgani şi de oaminiĭ înarmaţĭ cari venisă cu dumnealuĭ Canonăŭ. Aŭ văzutu bătîndŭ la uşa casăĭ, iarŭ pe Tudurache a Panţîruluĭ stracăndu o fereastă şi întrăndŭ înu casă, cîndŭ, totŭ odată, străcăndŭ şi ceialanţĭ încuitoarea uşiĭ, aŭ năvălitŭ. Pentru cele întămplate înu casă, elŭ nu ştie, decîtŭ arată că aŭ văzutu înŭ urmă pe Pavălŭ Budianu poroncindŭ lăcuitorilorŭ ca să asculte de dumnealuĭ Canonăŭ, scoţăndu-ĭ şi la boerescu, rădicînd şi 21 plugurĭ de a lăcuitorilorŭ, pe care le-aŭ triimisŭ la moşiia Guranda. Elŭ, Ionŭ Pralea, îndemnatŭ de pilda celoralanţĭ, au umblatŭ cu unŭ parŭ înŭ mănă, darŭ arată că n'aŭ lovitŭ pe nime, decîtŭ aŭ gonitŭ pe chelariulu dumisale Ţigară, daru nu l-au putută agĭunge; asămine că, înŭ urma acestorŭ întămplărĭ, aŭ străjuitŭ pe dumnealuĭ Med. ca sa nu fugă.

Şi, pentru că aŭ arătatŭ adevăru, neştiindŭ carte, au pus degetu pe sămnulŭ Sfinteĭ Crucĭ:

[deget:] ieŭ Ionŭ Pralea.

S'au presăstvuit de către Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelŭ Comisŭ.

No. 5. Ioanŭ a Ursuluı.

Luatu fiindu ınu cercetare, au arătatŭ vărsta sa, de 24 anı, născutu înŭ satulu Cornii, holteĭ; arată că suptu ınchisoare n'aŭ fostŭ niciodată. La pricina tratarisătă de Comisîe au mărturisătu că pe dînsulu nu l-aŭ chiematŭ nimine şi că elu sîngurŭ de sîne aŭ venitŭ suptu cuvîntu ca să-şı iei puşca luı, ci să găsă la ograda boerească; în care prileju aŭ stătutŭ şi iel la scară, cu unu čomagŭ înŭ mănă, însă n'au lovitu pe nime. Aŭ arătatu că au fostŭ înu casă la dumnealuı Med. Buzduganu, însă nu i-aŭ zîsŭ nimică. Iaru apoı, pentru aceĭ ci i-au văzutŭ făcîndŭ destrămărĭ, au marturisătu de o potrivă, precumŭ să arată la doprosulu suptu No. 4, luatu de la Ionu Pralea, cu adăugire că aŭ vazutŭ între fruntaşaı cutezătorilorŭ pe:

1. Vasîli Venţălu, carile aŭ şi luatu lucrurı de a oaminiloru dumisale Ţîgara, străcandu o ladă ci iara înŭ cănţălărie.

2. Ioniţă Mazălu.

3. Neculaĭ a Ioanii.

Şi, pentru ca aŭ arătatu adevaru, i s'au pus numile şi degitu înu sămnulu Sfinteı Crucı:

[deget:] ieu Ionu a Ursuluĭ.

S'au presăstfuit de cătra Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelu Comisu.

No. 6. Nicolaiu a Ioanii.

Luındu-sa înŭ cercetare, aŭ arătatu vărsta sa, ca de 30 anı, loculu naştirii sale înu satulŭ Cristeştiı; traeşti cu o fimei necununatu, avăndu-şı părăsîtă fimiia sa cè legiuită de 8 anı. Suptŭ închisoare arată că au fostŭ. La pricina tratarisıtă de Comisie au mărturisătŭ de o potrivă cu arătările cuprinsă prinŭ doprosulu suptŭ No. 5, lúate de la Ionu a Ursuluı, puindu-şĭ acele îndreptărĭ, că aŭ venitu şi elu ca să-şĭ iei o puşcă.

Şi, pentru că arătările sale sîntŭ drepte, i s'aŭ scrisŭ numile ş'aŭ pus degetulŭ înŭ sămnulŭ Sfintei Crucĭ:

[deget:] ieŭ Niculaĭ a Ioaneĭ.

S'aŭ presăstfuit de Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelŭ Comisu.

No. 7. Mironu sănu Ştefanŭ Costescu, birnicu.

Luîndu-să înŭ cercetare, aŭ arătatŭ vărsta sa de 24 anĭ, născutŭ înŭ satulŭ Corniĭ; este holtĕĭ; trăeşti înpreună cu tată-său. La pricina tratarisîtă aŭ arătatŭ çă elŭ are ştiinţă precumŭ Ştefanŭ Vezăteu, triimesŭ fiindŭ de dumnealuĭ Post. Canonăŭ, au dạtŭ de ştire fečorilorŭ boereştĭ ca să să gătiască, precumŭ au şi urmatŭ, eşîndŭ înnainte dumisale Canănăŭ la ratoşulŭ de pe moşiia Sarafineştiĭ, şi că aŭ văzutu cele aratate prinŭ doprosurile de maĭ sus, cu adău gire că au fostŭ, pe lîngă ceialanţĭ:

1. Lupu Sălivestru.
2. Costandinŭ a Ioaneĭ, care aceştiia, cu dumnealuĭ Canonăŭ viindŭ odată şi înpreună, au făcutŭ necuviinţîle, rănduindu-lu pe dînsu cu Ionŭ a Panţîruluĭ, dinu poronca luĭ Ioanŭ Beldei, ca să străjuiască pe oaminiĭ dumisale Agăĭ Ţîgară.

Şi, pentru că aŭ arătatŭ adevăru, i s'aŭ scrisŭ numile şi au pusu degitu:

[deget:] ieŭ Mironŭ sînŭ Ştefanŭ Costescu.

S'aŭ presăstfuitŭ de cătră Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelŭ Comisŭ.

No. 8. Ionu a Panţăruluĭ.

Numitulŭ de maĭ susŭ, dosîndu-să şi umblîndŭ fugarĭ, trimeţîndu-să, s'aŭ prins noapte înŭ pădure; carele, luîndu-să la cercetare, au mărturisîtu următoarile: vărsta sa piste

20 anĭ, născutu înŭ satulu Stănceştiĭ; este holteĭ, lăcueşte cu tată-săŭ. Suptŭ închisoare n'aŭ fostu niciodată. La pricina tratarisîtă de Comisie aŭ tăgăduitu toate încungĭurările, apărîndu-să că n'arŭ fi nicĭ părtaşŭ, nicĭ destrămărilorŭ, şi nicĭ arŭ avè ştiinţă, afară numaĭ că Ştefanu Vezăteu, triimesŭ fiindŭ de dumnealuĭ Canonău, aŭ datŭ de ştire fečorilorŭ boereştĭ ca să să gătiască şi să sară cîndŭ va veni dumnealuĭ Canonăŭ, şi că pe dînsulŭ, d'inpreună cu Mironŭ, fičoru luĭ Ştefanŭ Costescu, l-aŭ rînduitŭ Ioanŭ Beldei ca să străjuiască pe dumnealuĭ Med. Vasîle Buzduganŭ şi pe Mariianŭ Pothaischi. Elŭ aŭ umblatŭ cu unŭ parŭ, însă să apără că n'au lovitŭ pe nimine. Maĭ adaoge că, mergîndu la o curătură dinu pădure ca să curăţă nişte hucĭ, înu vremi ci să găsă Comisîe aicĭ, aŭ venitŭ la dînsulŭ Pavelŭ Budianu, i-aŭ zîsŭ să nu maĭ curăţă, fiindcă dumnealuĭ Canonăŭ, după ce i-aŭ pus la cale de aŭ făcutu răzvrătire, apoĭ aŭ fugitŭ, şi pe dînşiĭ aŭ să-ĭ dei afară dinu satŭ şi să nu-şĭ maĭ bată capu cu lucrulŭ pămîntuluĭ.

Şi, pentru că aŭ arătatŭ adevăru, i s'aŭ scrisŭ numile şi aŭ pusŭ degitulŭ:

[deget:] ieu Ionŭ sînŭ Costandinŭ Panţîru.

S'aŭ presăstfuitŭ de către Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelŭ Comisŭ.

No. 9. 1. Gheorghi Cobzaru, 2. Costantinŭ Leonti, 3. Costantinŭ Nălbanu. } Ţăganĭ vatraşĭ.

Arataţăĭ maĭ sus, luîndu-să înŭ cercetare, aŭ mărturisătŭ următoarile: că Ştefanŭ Vezăteu, viindŭ maĭ înnainte, aŭ datŭ de ştire fičoriloru boereştĭ, precumŭ şi Ţîganilorŭ, ca să să gătiască şi să sară cîndŭ va veni dumnealuĭ Canonăŭ; după care dinŭ ficoriĭ boereştĭ aŭ şi mersŭ înnainte la ratoşulu de pe moşiia Sarafineştiĭ, de unde aŭ venitŭ înpreună; iarŭ dinŭ Ţăganĭ acolo n'aŭ mers, ci numaĭ aice cîndŭ

aŭ sosîtŭ dumnealuĭ Canonăŭ, au săritŭ cu čomegile, au străcatŭ poarta și s'aŭ înpărtășitŭ destrămărilorŭ urmate, precumŭ prinŭ doprosurĭ să arată, cu adăugire însă că, atuncĭ căndŭ dumnealuĭ Canonău să afla înŭ satulŭ Cornii, găsîndu-să unŭ logofătŭ a dumisale Agăĭ Țăgară pe drumu Săretiuluĭ, mergîndŭ la satulŭ Călineștĭ, i-aŭ eșitŭ înnainte:

1. Ghiorghie Cobzariu.

2. Costandinŭ a luĭ Lionte, înpreună cu alțĭ treĭ, care acumŭ nu s'aŭ găsîtŭ, și, apucîndŭ pe numitulu logofătu, suptŭ cuvăntŭ că arŭ fi avutŭ de maĭ înnainte cu dînsulŭ pricină, luîndu-lŭ de părŭ și bătîndu-lŭ, l-aŭ închisŭ într'o casă, apoĭ, scoțăndu-lŭ, l-aŭ legatu, spre a-lŭ duce la dumnealuĭ Canonăŭ; înŭ care i-au și răpitu zăci galbinĭ, rupăndu-ĭ buzunariu, despre care însă ieĭ, Țîganiĭ, arată că n'aŭ luatŭ, darŭ aŭ mărturisîtŭ că unŭ găitanŭ de mătasă de la contășu logofătuluĭ, ci l-aŭ răpitŭ ieĭ, este la Costandinŭ Lionte.

S'aŭ presăstfuit de cătră Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelŭ Comisŭ.

XXXIII.

O JUDECATA BUCOVINEANĂ[1].

Suretŭ di pe o carte de gĭudecată a Nanuluĭ, ispravnicŭ dinŭ parte nemţască, dinŭ 1775, Nov. 2.

Facemŭ ştiri că, după gĭudecata ce-aŭ avutŭ aicea la noĭ dumnaluĭ Căpitanulu Ionŭ Cĭudinŭ cu Miftodii dichiulŭ de Soĉavă şi cu Macarie egumenulŭ de Săntilii, vechiliĭ parintelui Mitropolituluĭ, pentru nişti Ţiganĭ, anume Prieneştiĭ, ce să afla la stăpănirea Mitropolii, stăpănindu-ĭ Mitropoliie cu nume de Furnică, darŭ nu de Priianŭ, şi, Căpitanulu Ionŭ Ciudinŭ trăgăndu-ĭ la stăpănirea sa cu nume de Priianŭ, dupe cea cu amăruntulu cercetari ce-amu făcutu noĭ la acea gĭudecată ce s'aŭ căutatu la anulŭ 1775, Iuli 14, s'aŭ doveditŭ Ţiganii că săntŭ [a] dumisali Căpitanuluĭ Ionŭ Cĭudinŭ, dupe cumŭ pre largu arată cartea noastră de giudecată ce s'aŭ datu atuncea la măna Căpit. Ionu Ciudinŭ atuncĭ. Însă Ţiganiĭ nu i-aŭ luoatŭ atuncĭ de suptu stăpanirea Mitropolii ca să să dei Căpit. Ionu Cĭudinŭ, ce s'au maĭ pusŭ vadea o lună de zile, ca, de va maĭ avea Mitropolie niscaĭva scrisorĭ asupra Prieneştilorŭ, să le scoată şi să să cerceteză. Şi, mergăndu Căpit. Ionu Cĭudín la Eşĭ, aŭ trasu giudecată la Divanŭ cu însuşĭ părintili Mitropolitulŭ, şi [la] acea gĭudecată altă n'au maĭ răspunsu părintili Mitropolitulŭ, ce numaĭ au arătatŭ că pe aceştĭ Ţiganĭ i-arŭ fi trăgăndu cu înpărţală Mitropolie, zicăndŭ că Vasili Priianu, tatalu lui Ionu Priianŭ, arŭ fi ţinutŭ pe o

[1] Documentele d-lui C. Crupenschi.

Marie, Ţiganca Mitropolii, iarŭ nu Simionŭ Priianŭ, dupe cumŭ aŭ arătatŭ Căpit. Ionŭ Ciudinŭ, şi că acelŭ Vasili Priianŭ arŭ fi făcutŭ cu Ţiganca Mitropolii treĭ fečorĭ: pe Ionŭ, Grigori şi Pătraşco, şi că Grigori şi Pătraşco arŭ fi rămasŭ stăpănirea Canoneştilorŭ *(sic)* pentru partea tătăni-săŭ luĭ Vasili, iarŭ acestŭ Ionŭ arŭ fi rămasŭ suptŭ stăpînirea Mitropolii, pentru partea '´măni-sa. Şi, rănduindŭ părintili Mitropolitulŭ dinŭ partea Preosfinţii Sale pe dumnealuĭ Pah[arniculŭ] Iordachi Balşŭ şi pe dumnealuĭ Ianachi Canta Stolnicŭ, ca să să cerceteze ačastă pricină şi să să dovedească de aŭ ţinutŭ acelŭ Vasili Ţiganca Mitropolii, saŭ de n'aŭ ţinutŭ, şi, viindŭ numiţiĭ boerĭ aicea, fiindu şi vechiliĭ părinteluĭ Mitropolitulŭ, s'aŭ cercetatŭ ačastă pricină foarte cu amăruntulŭ înnaintea mea, şi nicĭo dovadă încredinţată n'aŭ scosŭ vechiliĭ Mitropolii cumŭ că ar fi ţinutŭ acelŭ Vasili Ţiganca Mitropolii, fără numaĭ Ţiganiĭ arată cu gura, care arătărĭ a lorŭ s'aŭ cunoscutŭ că sintŭ mincinoasă. Şi s'a hotărătŭ că nicĭo dreptate n'ari Mitropolie asupra acestoru Ţiganĭ, ce să aibă Căpit. Ionŭ Ciudinŭ a-ĭ lua suptu stăpănirea sa, cu totŭ niamulŭ lorŭ. Iarŭ, căndŭ va dovedi Mitropolie că pe Ţiganca Mitropolii aŭ ţinut-o Vasili Priianŭ, atuncea va lua Mitropolie o a patra parte dinŭ totŭ rodulŭ luĭ Ionŭ Priianŭ. Cumŭ şi pentru Catrina, Ţigancă luĭ Ionŭ Priianŭ, s'aŭ doveditŭ că aŭ fostŭ dreaptă Ţiganca Cananoeştilorŭ.

1775, *Nani Ispravnicŭ*[1].
Noemv. 2.

Asămenea, fiindŭ scosŭ acestŭ suretŭ, spre încredinţarea, s'aŭ iscălitŭ şi de minea. 1778, Iule 18.

Ianachi Cant. Vornicŭ.

Dimitrie Lgft.

Antohi Lgftŭ.

[Pe V-o:] Scrisorĭ di pe scrisorĭ ce săntŭ pe Ţiganŭ, pe Priianŭ, care să porecŭleşte de-ĭ zicŭ Furnică.

[1] Nagni, fost secretar domnesc.

XXXIV.

O PORUNCĂ FISCALĂ A LUI GRIGORE DIMITRIE-VODA GHICA (1824).

Milostiiŭ bojiiŭ Io Grigorie Dimitriu Ghica Voevodŭ gospodarŭ zemli vlahiscoĭ.

De vreme ce s'aŭ datŭ hotărărea Domnii Mele a să căuta şi a să încheia socotelileVistieriĭ şi s'au trimisŭ poruncĭ către ispravnici otŭ sudŭ Doljŭ ca pănă la sfărşitulŭ trecuteĭ lunĭ Octomv[rie] să trimiţă la Visterie aceste socotelĭ ce să însemnară maĭ josŭ, înpreună cu sineturile, de baniĭ ce va fi răspunsŭ dintr'aceste dăjdiĭ, şi, pentru baniĭ ce vorŭ maĭ rămănea neînpliniţĭ, să-ĭ arate toţĭ, şi, înŭ urmă, înplinindu-ĭ, să să răspunză unde sîntŭ orănduiţĭ, şi ispravniciĭ, necunoscăndŭ trebuinţa şi hotărărea, n'aŭ fostŭ următorĭ porunciĭ Domnii Mele ;

Dreptŭ aceia, să dă volnicie slugiĭ Domnii Mele Stămate Cĭohodaru să meargă la arătatulŭ judeţŭ şi să facă straşnicŭ mumbaşirlăcŭ ispravnicilorŭ ca, după sosire-ĭ acolo, înŭ sorocŭ dă cincĭ zile, să gătească ecstracturile şi socotelile care să arată anume şi, cu sineturile dă răspunderea banilorŭ, să le pornească la Visterie. Iarŭ, cunoscîndŭ vre o întărziere, saŭ văzăndŭ vre o pricinuire a ispravnicilorŭ, să arădice pă sameşulŭ judeţuluĭ, să-lŭ aducă, carele să va îndatora spre răspundere şi răsplătire pentru neurmarea şi neînţelegerea ispravnicilorŭ la poruncile Domnii Mele. Iarŭ, căndŭ să va face maĭ multă întărziere, orînduitulŭ mum-

başirŭ să va pedepsi. Întocmaĭ să să facă urmare, că aşa este porunca Domnii Mele. Tolico pisahu gospodstvani.

1824, Noemv. 1.

Io Grigorie Dimitriu Ghica Voevodŭ (monogramă).

(Pecete roşie ovală, cu : Io Gr. Dim. Ghc. Vv., 1822.)

Treapădŭ [1], fl. zece. Velŭ Vist. (iscălitură).

Sineturile i socotelile ce nu să află venite înŭ Visterie.

Tetraminiia breslilorŭ de Maiu. Diminiia luĭ Avgustŭ-Sept. Pentru bani lefilorŭ diminii luĭ Avgustŭ-Sept.	Să trimiţă emrile *(sic*; însemnările?*)* cu perilipsisŭ alŭ socoteli şi cu sineturile de răspunderea banilorŭ pentru diminie şi pentru bani lefilorŭ, şi pentru tetraminiia de Maiŭ să trimită perilipsisŭ şi sinete de răspunderea baniloru.
Diminiia lunilorŭ Octomv[rie]-Noemv[rie]. Examiniia minzilelorŭ de toamnă. Tetraminiia breslelorŭ de Sept.	Pentru diminiie şi pentru examinie să trimiţă emnrile *(sic)* i perilipsis, cumŭ şi pentru tetraminie perilipsisŭ de socoteală, şi, pentru căţĭ banĭ să vorŭ fi răspunsŭ dintr'aceste dăjdiĭ, să trimiţă sineturile. Iarŭ, pentru bani ce nu să voru fi înplinitŭ, să arăte la perilipsisu totŭ şi, înplinindu-să, să răspunză după poruncile ce săntŭ date; şi înu urmă să vorŭ trimite şi sineturile.

---

[1] Cheltuială de execuţie.

XXXV.

UN ACT PRIVITOR LA MĂNĂSTIREA SUCEVIȚA[1].

Adică eŭ Ionŭ zetŭ Aftimii otŭ Ursoiŭ, înpreună cu soţulŭ meŭ Ştefana, fată aceştiĭ Aftimiĭ, făcut-amŭ adevăratŭ zapisulŭ nostru de schimbătură de parte mè de zestre femeiĭ mele Ştefaniĭ, dată de soocră-mè Aftimie, dinŭ cămpŭ, înŭ ograda călugăriască a Suceviţiĭ, alăture cu frati-săŭ Radulu, pi dinŭ gĭosŭ, dinŭ vie luĭ Ionŭ Moldovanuluĭ purcede spre soare-răsare, pănă înŭ uliţă, cumŭ merge pe lăngă căsoaaia călugăriască. Dece eŭ Ionŭ, înpreună cu toţĭ fraţiĭ meĭ, anume cu Alicsandru şi cu Ilie, şi cu fečoriĭ noştri, şi nepoţiĭ, strenepoţiĭ. Şi, căndu amŭ făcutŭ ačasta schimbătură cu Strătulatŭ, i-amŭ dat-o ca să-ĭ fie luĭ Strătulatŭ dreaptă ocină şi moşie, luĭ şi fečorilorŭ luĭ, înŭ vecĭ neclătitŭ, aminŭ. Şi, căndu amŭ făcutŭ acestu zapisŭ, s'aŭ întămplatŭ mulţĭ ominĭ bunĭ, bătrănĭ şi tinerĭ, de susŭ şi de gĭosŭ, cariĭ maĭ gĭosŭ ş'aŭ pusŭ şi degetile înŭ locu de pecete.

Letŭ 7266 [1758], Iunie 1 dănŭ.

Eŭ Vorniculŭ Sava Opinŭ otŭ Cruce, mar[turŭ].
Eŭ Anŭdreiŭ Menghe mar.
Eŭ Ionŭ Gheroiulŭ mar.
Eŭ Costantinŭ Băbanulŭ, mar.
Eŭ Ilie bratŭ luĭ Ionŭ, mar.
Eŭ Andronache zetŭ Puflulŭ, mar *(sic)*.

[1] Colecţia d-luĭ C. Crupenschi.

Eŭ Todosie sinŭ Pufu, marturŭ.
Eŭ Ghiorghie Zgăvărdeiŭ, marturŭ.
Eŭ Neculaiŭ sinŭ Toaderŭ Pufu, m.
Eŭ Necşulŭ sinŭ Pufŭ, martorŭ.
Eŭ Sandulŭ bratŭ Ştefanii, marturŭ.
Eŭ Andreiŭ bratŭ cu Ştefanŭ şi cu Sandulŭ, mar.
Eŭ Costantinŭ Dascalu amŭ scrisŭ zapisulŭ, cu zisa loru.

[În dos:] Şi dinŭ într'ačastă moşie c[a]riĭ amu datŭ eŭ Ionŭ luĭ Strătulatŭ, este înbrăcată cu vii: unŭ pogonŭ făcătoare, iarŭ *(şters)* unŭ pogonŭ polŭ este cu viţă dinŭ Cruce-de-gĭosŭ.

[Pe fila a' doua:] Zapisulŭ de schimbătură de la Ionŭ bratŭ luĭ Alisandru Mărăsculŭ.

XXXVI.

UN CREDINCIOS AL CANTEMIREŞTILOR.

Noĭ Antiohu Costandinŭ Voevodŭ, bojiiŭ milostiiŭ gospodarŭ zămli moldavscoĭ.

Au venitŭ înnainte noastră şi înnainte alorŭ noştri moldoveneştĭ boiarĭ, marĭ şi micĭ, boiarinulŭ nostru credinčosu dumnealuĭ Mihhăilă Logofătulu alŭ triile şi ne-aŭ arătatu unŭ ispisocu de danie şi de miluire de la răpoosatulŭ părinteli nostru Costandinŭ Voevod, şi altŭ ispisocŭ, iarăşĭ de miluire şi de întăritură, de la Domniia Luĭ Costandinu Duca Voevoda, pre o bucată de locŭ dinŭ loculŭ domnescu dinŭ branişte ce este pe Prutŭ, anumi Vale-Cozieĭ, ce-ĭ înŭ Ţănutulŭ Eşilorŭ, pentru dreaptă şi credinčoasă slujbă ce au slujitŭ părinteluĭ nostru dinu copilărie sa. Decĭ şi Domnie Mea, văzăndŭ acele adevărate ispisoace de milă şi de întăritură, milostivitu-m'amŭ şi Domniia Mea şi amŭ miluitu şi amŭ întăritŭ cu acè bucată de locŭ ce scrie maĭ susŭ, dinŭ Cozie, dinŭ loculu domnescŭ, ca să fie şi de la noĭ dreaptă ocină şi moşie boiarinuluĭ nostru, lu[ĭ] Mihhăilă Logofătŭ, şi gĭupănesiĭ dumisali, şi cuconilorŭ dumisale, şi nepoţilorŭ, şi strănepoţĭ, şi a toată săminţie dumisali, neclătită şi nerăşuită nicĭ odinioară, înu vecĭ. Şi hotarulŭ să începi dinŭ obărşie Cozii, de unde să începi a răntina apa, şi de acolò, dinŭ obărşie Văiĭ, dreptŭ spre Răsăritŭ, pănă dă înŭ şăsulŭ Prutuluĭ, şi de acolò înŭ josŭ, pe drumŭ, pe suptŭ margine păduriĭ, pe dinŭ vale de Voloca, pănă la unŭ loçŭ çe să

chiiamă Şiragurili, la rădăcină, de să înpreună cu locu luĭ Buhuşŭ, înŭ şăsulŭ Prutuluĭ, şi de acolo dreptŭ spre Apusŭ, piste Vale-Cozii, pă[nă] înŭ muche dealuluĭ de spre Apusŭ, până unde să răntună apa spre Cozie, de acolo totŭ pe muchea dealuluĭ înŭ susŭ, până unde iarăşĭ dă înŭ obărşie Văiĭ, de unde s'aŭ începutŭ întăĭ.

Acastă ocină amŭ datŭ şi Domnie Mea şi amŭ miluitŭ şi amŭ întăritŭ boiarinuluĭ nostru ce să pomeneşte maĭ susŭ. Decĭ, şi după a noastră viiață şi Domnie, pe cine va alege Dumnezeŭ a fi Domnu țăriĭ noastri, Moldavii, orĭ di[n] cuconiĭ noştri, saŭ dinŭ săminţiia nostră, saŭ dintr'altă săminție, poftimŭ ca să nu străce danie şi miluire şi întăritura ačasta, ci maĭ vărtosŭ ca să aibă a milui şi a întări, precumŭ şi alţĭ răpoosațĭ Domnĭ, ce aŭ fostŭ maĭ nainte vremi, multi miluirĭ şi daniĭ într'acestaşĭ chipŭ au datŭ, şi pe urma lorŭ nimine nu le-aŭ stricatŭ, ce totŭ aŭ miluitŭ şi maĭ tari aŭ întăritŭ. To *(siç!)* Eşĭ.

Letŭ 7204 [1696], Ap. 1.

(L. P.)

(Traducere de pe la 1790.)

XXXVII.

RĂMĂŞIŢELE UNEI TABLE DE LIUDE (CIRCA 1790)[1].

Spor[nicĭ].		
«	Mireuţŭ Pătrăşcanu sănŭ Forcoşŭ s'aŭ datŭ afară.	
«	Timina văduva să pui aiure.	
«	Vasăli Climu să să pui la Bosna.	
«	Neculaĭ Briazu să să pui la Iftimii Răchită. Aceştie săntŭ de la Iftimie Briazu.	
«	Ştefanŭ Moştianŭ sănŭ Climi să să pui la altulŭ.	
«	Ursu sănŭ Moni.	sănŭ Vasăli Bụrcă ce s'aŭ străcat, să să pui aiure.
«	Dudu Piţu,	
«	Grapina Văduva.	
«	Vasăli sănŭ Sandu s'aŭ ertat de la Dumitru Sandu.	
«	Aritonŭ sănu Sandu, ce aŭ fostu scutit, tijŭ Dumitru Sandu s'aŭ ertat.	
«	Ioanu Mirciu sănŭ Botna Murguleţŭ s'aŭ ertat.	
«	Nichita Murguleţŭ tijŭ Botna, s'aŭ ertat.	
Galbenĭ 1.	Agape P[l]ăeşu, sănŭ Manoli, sănŭ Ilii, să să pui unŭ spornicŭ.	

. . . . *(rupt)* . . . .

[1] Din colecţia d-luĭ C. Crupenschĭ.

Tăblaş[iĭ] lingur...

1 1. Sămeonŭ a Pa... pui la Timo.. ĉu la Bono... de la Tader...
1 1. Gheorghie sănŭ To... Murguleţŭ, să... nebunŭ dinŭ... luĭ ce aŭ fugit.
Galbenĭ 1. Băliŭ sănŭ Ia... afară să... [Sămi]onŭ saŭ la...
« 1. Istrati Mihaĭ... să să pui în t...
1 1. Pinteliĭ...
Galbenĭ 1. Arhire Co...
1 1. Timofte... în banĭ.
Galbenĭ 1. Iordachi... achiţiĭ... la unŭ gĭudi...
« 1. Toaderŭ Gughe...
« 1. Ursachi Rusu.
1 1. Costandinŭ Măn... Vasăli Cĭofulŭ.
Galbenĭ 1. Vasăli a Marii.
1 1. Antohi Moite... Cojocu de la Ro... săntŭ de la Pana...
1 1. Năstasă Cĭoroiu... tărcanŭ *(sic)*.
Smarănda Bol... luĭ Andriĭ Dumbr...
1 1. Costachi Hăncu (?)...
Vasăli Avrămia...
Galbenĭ 1. Dodu Şălariul.
« 1. Vasăli Dobăşărulŭ.
Acista să pui un sp[ornicŭ]... la Ghĭorghii Stoica.

...[t]ăblaşĭ.

...noli Acsăni
pe Moisăi. } aceştie să să pui la Andronicŭ Gurbilă.
...sănŭ Grigori Briazu să să...
Stamătinŭ sănŭ Andriĭ, săntŭ de la Andronicŭ... la.
...anŭ bratŭ Crăcoeĭ ...a Buneĭ să să pui unŭ [spornicŭ]... totŭ la dănsu.
...ta Hăncu sănŭ... la Făcălă să să pui.
...onta Barbo (?) s'aŭ datŭ... luĭ Fănachi (?) să să pui... la dănsu în locŭ.

...anŭ sinu Ioanŭ Ursachi... să să pui unŭ spor-[nicu].
...[Tă]nasă ce aŭ fostŭ scu... Dămiianŭ să să... la dănsu.
...Andronachi sinŭ Costan[dinŭ] și s'aŭ datŭ scu... Bărbă.
[Ghior]ghie Negură s'aŭ pusŭ panțirŭ... Acsănte să să pui unŭ spornicŭ... [Ghi]orghie Pătrașcu sănŭ Ro. (?).
...iiacŭ Acsănii pan... la Foca sănŭ Gavriilŭ...
... Vingherŭ,
...te Vingherŭ, } din tablă și să să pui spornicı înŭ locŭ.
... Vingherŭ.

I 1. Acsănti Bratu s'aŭ dat scut[elnicŭ] la Toaderŭ Timofte, să să pui unŭ spornicŭ înŭ locu luĭ.
Galbenĭ 1. Stanŭ a Tuduriĭ sănŭ Onofrii Murguleț să să pui scut. la dănsu și să să pui scut. luĭ înŭ banĭ.
Galbenĭ 1. Nițā Damianŭ; Toaderŭ Pățăĭ să să pui scut. la dănsu.
I 1. Panaite Fodorŭ, } sănŭ Găitanŭ
I 1. Ioanŭ Cĭoncă, nepotu Moni, } Vas[ă]loĭ.
să să pui spornicĭ înŭ loculŭ lorŭ.
Galbenĭ 1. Petre Marinŭ sănŭ Vasăli Cĭofu.
« 1. Carpu Răchită Uscatulŭ să să dei la Duca Pătrășcanŭ.
« 1. Davidŭ Vasăloiŭ, } sănŭ Ionu, să să pui spor-
« 1. Vasăli Teli, } nicĭ înŭ loculŭ lorŭ.
« 1. Bărsanŭ Ghigă sănŭ Nichiforŭ Mărdari să să pui unŭ spornicŭ înŭ locŭ.
« 1. Costandinŭ a Opreĭ sănŭ tamŭ.
I 1. Nițŭ Făeșu fugit de la Ioanŭ Mărdari.
I 1. Mindirĭ a Greceĭ sănŭ tamŭ.
I 1. Arteni sănŭ Malu sănŭ Făcălă, să să pui scut. la dănsu.
I 1. Vasăli Carabula sănŭ tamŭ.
I 1. Costandinŭ Făndăracŭ sănŭ Chirila Făcălă.

I 1. Grigore Vinerica, } sănŭ Vasăli Cercelŭ, să să
I 1. Ioanŭ a Catriniĭ. } pui scut. la dănsu.
Galbenĭ 1. Toaderŭ Călinŭ să să pui scut. la Stoica Tolontanŭ.
I 1. Codrianŭ Spumă să să pui la Condre scut. şi scut. luĭ să să pui înŭ banĭ la CĭorneĭTănăsucă.
I 1. Să să pui la Onofreĭ Murguleţŭ scut., că-ĭ vineri Măţu Săndachi : aceştie săntŭ de la Cĭorneĭ Tănăsucă.
Galbenĭ 1. Dumitraşcu Bădiţŭ.
« 1. Hurmuzachi sănŭ Nică Cucu.
« 1. Sămonŭ sănŭ Trifanŭ; aceştie săntŭ de le Toaderŭ Cercelŭ.
« 1. Toaderŭ Arteni sănŭ Aramă, fugit.
« 1. Vasăli Corovle, mort, să să pui înŭ banĭ pe Ili Antalŭ, că elŭ l-aŭ omorătŭ: să să pui la Costandinŭ Antălŭ.
Galbenĭ 1. Erimiia Andronachĭ să să pui înŭ scut. a luĭ Condre înŭ banĭ, că el l-aŭ dat la ...(?) Lamba.
« 1. Ioanŭ sănŭ Buţă Vengheră, fugit, sănŭ Platonŭ Cĭoranŭ să să pui altul la locuŭ.
« 1. Vasăli Săndachi sănŭ Platonŭ.
I 1. Toma sănŭ Toaderŭ Răchilă să să pui la Vasăli Bosna iarăşĭ.
I 1. Onĭu Craraga } sănŭ Iacobu Făndăracu la
I 1. Ichim Abăza. } Romanŭ să să pui spornicĭ.
Galbenĭ 1. Nichita Marii, } sănŭ Toaderŭ Ionŭ, să să pui
« 1. Ioanŭ Măldanŭ } scut. la dănsu.
I 1. Pricopi Ghindă, fugit, să să pui înŭ scut. de a luĭ Ioanŭ Dău înŭ locu luĭ şi pe dînsu scut[elnicŭ].
I 1. Căzanŭ sănŭ Enachi sănŭ Mihălachi a Brădoae să să pui scut[elnicŭ].
I 1. Toaderŭ Turbatulŭ sănŭ Toderaşcu sănŭ Mafteĭ să să pui scut. la dănsu, şi scut. luĭ înŭ banĭ.
I 1. Grigore Bulaĭ sănŭ Toderaşcu.

XXXVIII.

O CERCETARE DOROHOÏANĂ CU GOSPODĂRIA UNEĬ MOŞII ÎN 1808[1].

Cătră cinst[ita] Isprăv[nicie de] Doroh[oiu] di la gram. Leonti.

Scrisoare cinstitiĭ Isprăv[niciĭ] priimindŭ, amŭ mersŭ la loculŭ unde săntŭ poftitŭ de cătră cinstita Isprăv[nicie], unde, făcăndŭ cu amăruntu cercetari, amŭ aflatŭ:

Maĭ întăiŭ, pentru o cărşmă, bordeĭ, înpreun[ă] cu a sa pivniţă, lipsătă cu totulŭ, a căreie numaĭ loculŭ l-amu găsătŭ. Decĭ, de a preţălui lemnu, într'altŭ chipŭ n'amŭ putută, nefiindŭ de faţă, ce numaĭ chemăndŭ unŭ morarĭ vechĭ şi cu ştiinţă şi, după a luĭ arătari de cheresteoa ce aŭ fostŭ într'acè cărşmă, amŭ socotitŭ că cu 150 leĭ la aciastă stare de locŭ cu greŭ să va putè face.

Alŭ doile, amŭ găsătŭ o moară, chio de sucmani, înŭ cari să afla şi o cămară de scăndurĭ, înŭ amnar, giumătati moara pe moşăe Plopeniĭ, şi nu numaĭ că acè cămară cu scăndurĭ, i amnari, i cu a sa podială, să află lipsătă dinŭ moară, dar, şi casa mori de chiuo nefiindŭ încuiată, să află numaĭ de unŭ stănjănŭ deşartă de gunoaile dobitoacelorŭ, încă şi descoperită fiindŭ să află, şi acoperemăntu cu totulŭ putredŭ, lipsăndŭ şi costoroavele streşănilorŭ, şi cumŭ şi uşăle; cari, meremetisăndu-să iarŭ, să facŭ socotială că

[1] Colecţia C. Crupenschi.

vorŭ trebui 150 leĭ pentru să să cumpere lcmnu şi să-lŭ aducă la loculŭ săŭ, să să meremetisască, să umblii aceaste chio după cumŭ aŭ umblatŭ.

Alŭ triile, dou bordei ci era făcuti pentru păzători iazuluĭ, iarŭ cu bărne şi cu podială, lipsăscŭ cu totulŭ; cari rămănŭ di a să preţălui di cătră cinstîta Isprăv[nicie].

Cumŭ şi la odăĭ, cercetăndŭ, amŭ aflatŭ loculŭ ocoalilorŭ cari aŭ luatŭ înŭ stăpăniri Ignatŭ Armanulŭ, şi, după a sa arătare, mergăndŭ cu o prăjănă de falcii înŭ măsură, amŭ aflatŭ loculŭ ocoaleloru de 36 prăjănĭ: măcarŭ că vechilulŭ dumisali Spat. mi-aŭ arătatŭ că arŭ fi maĭ multŭ, însă eŭ amŭ făcutŭ măsura după arătare numituluĭ negustorĭ. Pe cari întrebăndu-lŭ pentru şarampoĭ, unde să află pe altŭ locŭ, unde, măsurăndŭ a sa prefacire de ocolŭ dintr'aceĭ şarampoĭ, amŭ aflatŭ numaĭ 17 prăjănĭ şarampoĭ coprindire a toată a sa prefacire de ocolŭ dintr'aceĭ şarampoĭ, osăbitŭ că amŭ maĭ găsătŭ 9 prăjănĭ şarampoĭ, totŭ înŭ ocoale, puşŭ la o viţălărie şi la o şurişoară ce-ĭ ţănè căruţa sa. Cari, măsurăndu-ĭ cu palma, amŭ aflatŭ numaĭ de patru palmi naltŭ, dinŭ pricina că, la prefa[ce]re, scoţăndu-ĭ pe giumătati, i-aŭ rumptŭ, care acumŭ nu potŭ fi nicĭ de o trebuinţă. Decĭ rămăne ca 19 prăjănĭ şarampoĭ să-ĭ plătiască numitulŭ negustorĭ înŭ celŭ maĭ micŭ preţŭ, căti 15 leĭ suta şarampoĭ, cu adusulŭ la stare loculuĭ, socotindu-să 31 şarampoĭ într'o prăjină de falce, după cumŭ amŭ găsătŭ eŭ.

Într'aceste cercetărĭ fiindŭ, aŭ începutŭ vechilulŭ dumisali Spat. a arăta şi pentru o odai ce să află cu dou casă pi moşăe Dorneştiĭ; cari casă era totŭ într'onŭ coperemăntu cu toati ale sale trebuitoari, cu grajdĭ, cu lăptărie, cu 2 casă ţărăneştĭ, cu o şurişoară, cu ocoale de nuele; pentru cari făcăndŭ întrebari numituluĭ negustorĭ de lipsăre acestorŭ binale, mi-aŭ arătatŭ că, o casă dinŭ dou casă a căşliĭ străcăndu-o, aŭ făcut-o la căşla undi să află, pi moşie Plopenĭ. Iarŭ pentru o casă dinŭ căşlă, şi ocoali di nueli, şi lăptărie, şi cu 2 casă ţărăneştĭ şi o şurişoară, mi-aŭ arătatŭ că arŭ fiĭ avutŭ poroncă dinŭ gură de la răpoosatulŭ ca să le răsă-

pască de pe ačа moşăe. Întrebăndu-lŭ ce s'aŭ făcutŭ lemnu, mi-aŭ arătatŭ că s'aŭ prăpăditŭ. Pentru care rămăne di a să preţălui de cătră cinstita Isprăv[nicie] aceste binale, socotindu-să cumpăratu lemnuluĭ acestorŭ binale şi adusulŭ la stare loculuĭ şi făcutulŭ.

Osăbitŭ, numitulŭ negustorĭ faci arătari că i s'arŭ fi luatŭ de la a sa stăpănire o bucată de locŭ di cătră dumnealuĭ Velŭ Vist. Iordachi Rosătŭ, cu hotarulŭ Petrecanilorŭ, protimisăndu-şĭ venitulŭ aceluĭ locŭ de doĭ anĭ. La cari mergăndŭ de faţă şi măsurăndu-lŭ fălceşti, amŭ găsătŭ 200 fălcĭ. Pentru toati aceste, maĭ la urmă rămăne de a-şĭ putè afla punere la cale, ş'o parte şi alta, de cătră cinstita Isprăv[nicie].

Costandinŭ Rosetŭ (?).

De la Isprăvnicie Dorohoiuluĭ.

Însuşĭ cercetătoriulŭ gramaticulŭ Leontie viindŭ înnainte noastră şi întrebăndu-să pentru toati, aŭ încredinţatŭ şi prinŭ viŭ glasŭ că cercetare aŭ făcutŭ făr' ničo apartenire, înŭ frica luĭ Dumnezăŭ.

Pentru ačasta s'aŭ adiveritŭ şi de cătră Is[prăvnicie].

1808, Săpt. 22.

Andronachi Donicĭ Banŭ.

Ioan G.., Clucerŭ.

XXXIX.

O CONTRIBUȚIE LA CUNOȘTINȚA VECHIĬ NEGUSTORIMI IEȘENE[1].

I.

Copie 2008.

După jaloba ci aŭ dat prè-cinstituluĭ Divanŭ dumnealuĭ Stolnicŭ Hristochefalŭ, cu arătare că aice, înŭ orașulŭ Eșiĭ, înŭ Tărgulŭ-de-josŭ, de spre Vamă, avăndŭ unŭ locŭ de casă, pe care arŭ fi avut și benale, și, la ardire orașuluĭ, s'aŭ topitŭ de focŭ, și, ca unulŭ ci s'aŭ aflatŭ dinŭ a stănga Prutuluĭ, n'aŭ avutŭ chipŭ ca să-șĭ facă alte benali, fiindŭ înŭ prepusŭ că arŭ fi înpresuratŭ de cătră megieșĭ, aŭ cerșitŭ rănduitŭ Vornicŭ de Poartă pe dumnealuĭ Costinŭ Ghenghe, ca, prinŭ cercetare, să-ĭ aliagă și să-ĭ hotărască acelŭ locŭ, arătăndŭ și aĉasta: dinŭ întămplare vremilor i s'arŭ fi prăpăditŭ toati scrisorili.

Așa darŭ, după poroncă, viindŭ numitulŭ Vornicŭ, și intrăndŭ înŭ cercetare, unde maĭ întăĭ aŭ adunat pe toțĭ aceĭ cu locurile megieșite cu loculŭ dumisale, dinŭ cariĭ fiindŭ și eŭ unulŭ megieșitŭ de spre Apusŭ cu loculŭ ci-lŭ amŭ de cumpărătură de la unŭ Alexandru Bohotinianu, pe lăngă altŭ locŭ, totŭ de cumpărătură, de la Adămeștĭ, încungĭurat cu vrednici dovezĭ și hotarnici, care pre largŭ arată, pe cari dinŭ noŭ mi-amŭ zăditŭ dughenĭ și alte acareturĭ, decĭ, măsurătoare ci aŭ [făcutŭ] numitulŭ Vornicŭ de Poartă loculuĭ

[1] Originalele la d. C. Șumuleanu.

dumisale Stolnicului, l-aŭ aflat întocma, și maĭ alesŭ după mărturisire a însușĭ vănzătoriuluĭ locului către dumnealuĭ Stolniculŭ, la care n'aŭ maĭ rămasŭ îndoială decătŭ pinŭ prepusŭ că arŭ întra înŭ zădire acareturilorŭ mele triĭ palmi dînŭ loculŭ dumisale. Care ačastă păreri să poati înțălegi de cătră driapta judecată dinŭ însășĭ glăsuire hotarnicilorŭ de maĭ înnainte, măsurăndŭ loculŭ, fiindŭ slobodŭ, fără binale, iarŭ nu ca acumŭ, cu zidiŭ, nefiindŭ cu putință de a să măsurà, fiindŭ alcătuit benale de piatră.

Într'acestașĭ chipŭ fiindŭ curgire pricinii, dumnealuĭ Stolnicŭ nici întru unŭ chipŭ nu să priimești, pretenderisindŭ ca unŭ știutŭ întru aceste altile și fără nicĭunŭ dritŭ saŭ dovezĭ, ci curat prihănitorŭ, a aduci înŭ supărare și înŭ struncinare ticnitile odihni a večnicilorŭ stăpănĭ pe dreptŭ lucrulŭ lorŭ, nepriimindŭ nicĭ mărturie de cercetare a dumisale Vorniculuĭ de Poartă.

Pentru ačasta, plecat, rogŭ prè cinst. Divanŭ ca, cu milostiviri, să binivoiască a poronci loculuĭ undi să cuvini, de a ni scoati cu dumnealuĭ întru înfățoșare judecățiĭ; de cătră care văzăndu-să mărturie de čercetare a dum. Vorniculuĭ rănduitŭ și dovezile ci amŭ, să ni să dei sfărșitŭ înŭ urmare dreptățiĭ, ca să scapŭ dinŭ supărare uniĭ așa persoani.

Lacmanŭ Botoșinianu, Jidovŭ de aice. '830, Iuli 26.

II.

Copie 2009.

După jaloba ci aŭ dat cinstituluĭ Divan dumnealuĭ Stolniculŭ Hristochefalŭ cu arătare că aice, înŭ orașulŭ Eșiĭ, înŭ Tărgulŭ-de-Josŭ, de spre Vamă, avăndŭ unŭ locŭ de casă, pe care arŭ fi avutŭ și benale, și, la ardire orașuluĭ, s'aŭ topit de focŭ, și, ca unulŭ ci s'aŭ aflat den a stănga Prutuluĭ, n'aŭ avutŭ chipŭ ca să-șĭ facă alte benali, fiindŭ înŭ prepusŭ că arŭ fi înpresuratŭ de cătră megieșĭ, aŭ cerșutŭ rănduitŭ Vor[ni]cŭ de Poartă pe dumnealuĭ Costinŭ Ghenghe, ca, prinŭ cercetare, să-ĭ aliagă și să-ĭ hotărască acelŭ locŭ, arătăndŭ și ačasta că, dinŭ întămplare vremilorŭ, i s'arŭ fi prăpăditŭ toatĭ scrisorile.

Aşa darŭ, după poroncă, viindŭ numitulŭ Vornicŭ şi întrăndŭ înŭ cercetare, unde, maĭ întăĭ, aŭ adunat pe toţĭ aceĭ cu locurile megieşite cu loculŭ dumisale, dinŭ cariĭ fiindŭ şi eŭ unulŭ megieşitŭ de spre Miazinoapte cu loculŭ de cumpărătură ci-lŭ amŭ de la o fimeia, Mălina, cu bezmanŭ, şi loculŭ monastiri Bărnova, precumŭ şi altă bucăţică de locŭ dintr'unŭ medenaşŭ, totŭ dinŭ loculŭ monastiriĭ, datŭ de către Stăpănire, precum şi la alţi aŭ dat, încungĭurat cu hotarnică, întăriturĭ domneştĭ, care pre largŭ arată, pe careli amŭ zidit şi benali, acareturĭ, după măsurătoare ci aŭ făcutŭ numitulŭ Vornicŭ de Poartă loculuĭ dumisale Stolniculuĭ, l-aŭ aflat întocmaĭ, şi maĭ alesŭ după mărturisire a însuşĭ vănzătoriuluĭ loculuĭ către dumnealuĭ Stolniculŭ, la care n'aŭ maĭ rămasŭ îndoială. Iarŭ, la o măsură ci s'aŭ făcutŭ dinŭ colţulŭ zidiuluĭ, s'arŭ cunoaşti dumnealuĭ înpresurat de către loculŭ mieŭ şi loculŭ dumisale cu 4 palmi, la ačasta rămăni înŭ socotinţa drepteĭ judecăţĭ ca, după harta închipuitoari di unde să să înciapă măsòreşte, căcĭ eŭ dinŭ adevărŭ nu esŭ.

Întru acestaşŭ chipŭ fiindŭ curgire pricinii dumisali Stolnicŭ, nicĭ într'unŭ chipŭ nu să priimişti, pretenderisindŭ, ca unŭ ştiut întru aceste altile şi fără nicĭunŭ drit, saŭ dovezĭ, ci curatŭ prihănitoriŭ, a aduci înŭ supărare şi struncinare odihnile večnicilorŭ stăpănĭ pe dreptŭ lucrulŭ lor, nepriimindŭ nicĭ mărturie de cercetare a dumisale Vorniculuĭ de Poartă.

Pentru ačasta, mă rogŭ prè-cinstituluĭ Divanŭ ca, cu milostiviri, să binivoiască a poronci de a ni scoate cu dumnealuĭ Stolniculŭ întru înfăţoşare judecăţiĭ, de către care văzăndu-să mărturie de cercetare a dumisale Vorniculuĭ rănduitŭ şi dovezile ci amŭ, ni să dei sfărşit înŭ urmare dreptăţiĭ, ca si scapŭ de supărare uniĭ aşa persoane.

Ştefanŭ Guste, de aice dinŭ Eşĭ. '830, Iuli 27.

[Pe V-o:] Copie ce aŭ fost rînduitŭ de către Vornicia de politie Vornicu Ghenghe, de Poartă, a cerceta loculŭ luĭ Hrisochefalŭ [1].

[1] Scris de aceiaşĭ mînă. Unele părţĭ sînt identice cu cele corespunzătoare din actul precedent.

III.

Prè-Înnălţate şi multŭ miłostive Doamne,

Celi fără dreptate zulumurĭ şi supărărĭ ce pătimăscŭ dinŭ spre dumnealuĭ Stolniculŭ Costandinŭ Hrisochifalŭ duhulŭ nu mă agĭută a li tăngui şi a li puni pe hărtii, decătŭ, di la o înpuţănari pre cătŭ mă găsăscŭ, cu o jalnică tănguire, dinŭ a sufletuluĭ durere plecată, înfăţoşăzŭ înnaltŭ milostivuluĭ stăpănŭ, cu care pricina urmiază aşa:

1-iŭ. Eŭ, ca unŭ patriiotŭ neguţitorŭ de aice, la anulŭ '828, Marti 8, păntru trebuinţa lăcuinţiĭ meli, amŭ cumpăratŭ de vecĭ o casă pe łocŭ cu bezmănŭ a monastiriĭ Bărnoviĭ, cu vrednice docomenturĭ întăritură, care casă arzăndŭ de focŭ, înŭ 2 rändurĭ amŭ făcutŭ alteli, cu sămţătă struncinare şi cheltuială, făcăndu-mi-să la anulŭ '827, Săpt. 12, şi întăritura Divanuluĭ, pe loculŭ cuprinsŭ înŭ a mè stăpănire, înŭ putere dovezălorŭ de maĭ înnainte, cumŭ pre largu arată, avăndu pačnică stăpănire.

2-le. Dumnealuĭ Hrisochefalŭ cu unŭ locŭ ce zice că are totŭ acolo înŭ Tărgulŭ-de-Gĭosŭ, maĭ numindŭ şi altile şi fără dovezĭ, suptŭ cuvăntŭ că arŭ fi perdute, tocma piste zăce anĭ trecutŭ a stăpăniriĭ mele, aŭ rădicat pretenţie că, avăndŭ unŭ locŭ (nu maĭ multŭ), arŭ pătími înpresurare de spre loculŭ meŭ şi a luĭ Lahmanŭ Jădovŭ, dăndŭ jalobă cătră înnaltulŭ Divanŭ apelativŭ cu arătare cu totulŭ neunită adivăruluĭ, maĭ alesŭ unde zăce că de la anulŭ '819 să gĭudecă cu mini, căndŭ eŭ atunce nicĭ mă aflamŭ stăpănu pe loculŭ meŭ, fiindŭ cumpăratŭ şi întrăndŭ înŭ stăpănire la anulŭ '820. Iată dovada niadivăruluĭ, niavăndŭ dumnealuĭ nicĭo gĭudicată înŭ diiastimă trecută zăce anĭ.

3-le. După aceleşĭ jalobe a dumisali întinsă cătră Divanurĭ că ĭĭ să înpresoară loculŭ, s'aŭ rănduit înnadinsŭ boerănaşŭ Vornicŭ de Poartă de aŭ cercetatŭ stare loculuĭ şi hărtiile locurilorŭ megieşăti, şi n'aŭ aflatŭ nimică înpresurare pentru dumnealuĭ, cumŭ arată înŭ scrisorili ce aŭ dat, lucrăndu-să ačasta la anulŭ '830.

4-le. După acĕasta, totu atuncĭ, prinŭ înfăţoşare cu dumnealuĭ Stolniculŭ înnainte Divanuluĭ, tratarisăndu-să cu mare luare aminte pricina, aŭ încheetŭ a sa socotinţă întru o mulţămiri şi fără părtinire vre uneĭ părţĭ, sfărşăndŭ hotărăre pentru loculŭ dumisali Stolniculuĭ înŭ ce măsură să să mărginiască şi anumi la ce locurĭ să să pui şi petre hotară, fără să-ĭ maĭ rămăi cuvăntŭ, cumŭ şi aceeşĭ carte a Divanuluĭ de gĭudecată arată, fiindŭ dinŭ '830, Săptv. 6.

5-le. Totŭ, la acĕalaşĭ anŭ şi luna Săptemvri 16, cu poronca Divanuluĭ, s'aŭ rănduitŭ pe dumnealuĭ Banulŭ Angheliche ca, înpreună cu acelŭ Vornicŭ de Poartă, să margă la faţa loculuĭ şi să urmezĭ întocma după hotărăre Divanuluĭ; care, cu adevărat, fiindŭ următorĭ, aŭ mersŭ şi, înŭ fiinţa mahalagiilorŭ şi a dumisali Stolniculuĭ, pentru cătă dreptate l-au agĭutat, i-aŭ sugurepsătu totŭ loculŭ săŭ, stălpindu-lŭ şi cu petre hotară, fără să-ĭ rămăi cuvăntŭ, cumŭ şi acĕastă mărturii ce aŭ dat-o dumnealuĭ Banulŭ Angheliche pre largŭ arată, fiindŭ totŭ dinŭ anulŭ '830, Oct. 3, şi, cu toati că înŭ urmă aŭ maĭ haltarisătŭ dumnealuĭ Stolniculŭ cu jalobă, ca unul ce păzăşti numaĭ aceste, darŭ nimică aŭ isprăvitŭ, decătŭ numaĭ o întriagă sărăcii şi osăndire pentru mini, omŭ însărcinatŭ cu grè casă de copiĭ, neputăndŭ a-mĭ căuta nicĭ de interesulŭ dugheniĭ, dinŭ cari îmĭ întămpinŭ toati nevoile.

6-le. Şi prinŭ jalobe ce arŭ fi dat Innălţămiĭ Voastre cu arătari că arŭ avè 2 locurĭ şi că hărtiile i-aŭ arsŭ în vreme Inicerilor, şi că, pe lăngă aceste, arŭ maĭ avè şi altŭ locŭ, de la monastire Bărnovva, haltarisăndŭ şi hotărătura dumisali Banuluĭ Angheliche, acè întemeetă după carte de gĭudecată a Divanuluĭ, zăcăndŭ încă şi acĕasta: că pricina între noĭ arŭ fi atărnat a să căuta de domnesculŭ Divanŭ, pe care atacarisăşti că n'aŭ înţălesŭ nimică şi că, slobozăndu-să înŭ giudecătorie Ţănutuluĭ, este piste unŭ anŭ trecutŭ şi nicĭo îndestulare nu i s'aŭ făcutŭ. Iarăşĭ niunite adivăruluĭ arătările sale: întăĭ, că prinŭ jalobeli sali date maĭ înnainte zice că are numaĭ unŭ locŭ di casă, iarŭ nu 2, pentru alŭ 3-le locŭ ce zăci că l-arŭ avè cu bezmănŭ de la monastire Băr-

nova, ačala să dovedeşti a fi a monastiriĭ Frumoasăĭ, pomenitŭ şi prinŭ carte de gĭudecată ce amŭ la No. 4. Alŭ doile, unde zăci că la hotărătura dumisali Banuluĭ Angheliche n'aŭ fostŭ de faţă, cu totulŭ neadevăratŭ, că, până căndŭ n'aŭ fostŭ dumnealuĭ şi toţĭ mahalagii înŭ cercetărĭ, n'aŭ pututŭ Divanulŭ a da hotărăre să să pui petre. Alŭ triile, unde zăce că, pricina fiindŭ rănduită de domnescul Divanŭ la giudecătorie Ţănutuluĭ, trecutŭ peste unŭ anŭ de zăli, şi nu i să caută, iarăşĭ neadivărată, căcĭ acè socotinţă acestuluĭ Divanŭ spre a cerca unŭ členŭ cu enginerŭ pe faţa pămăntuluĭ aŭ urmatŭ înŭ toamna trecută, iarŭ nu de unŭ anŭ, precumŭ zăce, după care ingineriulŭ aŭ şi rădicatŭ planulŭ locurilorŭ, şi că dinŭ pricină că členulŭ rănduitŭ aŭ fostŭ bolnavŭ peste triĭ lunĭ, şi nicĭ egumenulŭ Frumoasăĭ n'aŭ fostŭ aice, nu s'aŭ dat nicĭunŭ stărşătŭ, după întindere aceĭ fără cuvăntŭ cererĭ ce aŭ făcut dumnealuĭ Stolniculŭ peste dovezăli ce amŭ.

Luminate şi multŭ milostive Doamne, aşa persoană acolisătoare şi tulburătoare stăpăniriĭ cu totulŭ m'aŭ spăimăntatŭ, încungiurăndŭ adevărulŭ şi numindŭ altele prinŭ a sali jăluirĭ.

Pentru ačasta, umilitŭ mă rogŭ Înnălţămiĭ Voastre: fiĭ milostivŭ asupra mè, a mi să vidè de luminatulŭ ochiŭ docomenturile ce amŭ asupra loculuĭ casălorŭ mele şi după dreptate să fiŭ pusŭ la cale a nu fi supărat maĭ multŭ de dumnealuĭ Stolniculŭ, şi înŭ vecĭ va rămănè spre pominire.

La mila Înnălţimiĭ Voastre,

1835, Martŭ 9. prè-plecat:

Ştefanŭ Costandinŭ Gusti, de aice, dinŭ Eşĭ.

IV.

Copii.

Cătră înnaltulŭ Divanŭ apelativŭ alŭ Prinţipatuluĭ Moldavvieĭ de la Ştefanŭ Costandinŭ Băcalŭ de aice dinu Eşĭ plecate răspunsurĭ.

Asupra jalobiĭ ci aŭ datŭ Înnaltuluĭ Divanŭ dumnealuĭ Stolniculŭ Hrisochefalŭ cu arătare că loculŭ ci are înŭ

Tărgulŭ-de-Gĭosŭ aru fi pătimindu înpresurare, atătŭ de cătră mini, cătŭ și de cătră unŭ Lahmanu Jădovŭ, și că cu unulŭ dinŭ noĭ să judecă de la anulŭ '819 și cu altulŭ de la '800, și că pricina n'aŭ luat nicĭunŭ sfărșătŭ, și că dinŭ pricina noastră umblă dinŭ casă înŭ casă, cu chirii, nu-șĭ poate face acaretŭ, făcăndŭ cerere ca să să facă hotărăre dreptuluĭ săŭ, îndatorindu-mă a scoate scrisorile cu care stăpănescŭ loculŭ meŭ și cățĭ stănjănĭ amŭ, căcĭ eŭ, cu putere Turcilorŭ, înŭ niființa dumisali, așŭ fi înpresuratŭ locurĭ străine, fără a avè titlu dĭ stăpănu, plecatŭ răspundu înnaltuluĭ Divanŭ că arătările dumisali Stolniculuĭ, măcarŭ și di este persoană cinstită, săntŭ cu totulŭ ne[a]-devărati:

Întăĭ, la cuvăntulŭ ce zăce că arŭ avè giudecată de la anulŭ '819, întru acasta nicĭ nu știŭ, nicĭ amŭ avutŭ cu dumnealuĭ vre-o giudecată, decătŭ eu mi-amŭ stăpănitŭ loculŭ cu pace. Socotiască înnalta giudecată și ačasta: că, dacă eŭ așŭ fi avutŭ loculŭ de la Turcĭ luatŭ, apoĭ pentru ce să mă giudecŭ cu dumnealuĭ la anulu '819, maĭ înnainte stăpăniriĭ Turcilorŭ, căndŭ este știutŭ că aŭ urmatŭ la anulŭ '821 stăpănire lor? Iată neadevărulŭ jăluiriĭ dumisali.

Alŭ doile, la anulŭ '830 n'are greșală, că însușĭ, dăndŭ jalobă cinstituluĭ Divanŭ judecătorescŭ ca să-șĭ hotărască loculŭ, s'aŭ și rănduitŭ Vornicŭ de Poartă, care, înŭ ființa dumisali, după scrisorile locuriloru megieșăte și stăpănire ci s'aŭ urmat, aŭ cercetat și, la înpotrivirile fără cuvăntŭ a dumisali Stolniculuĭ, aŭ răportuitŭ cinstituluĭ Divanŭ cumŭ pre largu arată răportulŭ dintr'acalașŭ anŭ, Iuli 20, după care, la 6 Săptmv., avăndŭ cu dumnealuĭ înfățoșare prinŭ giudecată înnaltuluĭ Divanŭ, s'aŭ dat hotărăre dispărțăriĭ locurilorŭ și pre la ci locurĭ să să pui și petre hotară, cumŭ pre largŭ arată și aceeșĭ carte de giudecată, țăindu-să și după ačasta lucrare porончită cumŭ că cuprinde la mărturie hotarnică de alcătuire petrilorŭ totŭ dinŭ acalașĭ anŭ, Săpt. 30, i la harta închipuitoare de stare loculuĭ, și maĭ vărtosŭ și mărturie dumisali Banuluĭ Angheliche, ce răportuește către cinstitulŭ Divanŭ de cercetare și alcătuire petrilorŭ,

fiindŭ rănduitŭ înpreună cu acelŭ Vornicŭ de Poartă. Iată şi pentru ačasta că dumnealuĭ Stolniculŭ fereşte adevărulŭ la acie ci .zăce că pricina pănă acumŭ n'aŭ luatŭ sfărşătŭ.

Eŭ, cu supunire, mă rogŭ înnaltuluĭ Divanŭ ca să să vadă dovezăli ci amŭ şi, după dreptate, să fii pusŭ la cale a mă scăpa dinŭ nedreptile pretenţie a dumisali Stolniculuĭ, de către care mi s'arŭ cuvini a-mĭ plăti şi cheltuelile ci-mĭ pricinueşte.

Ştefanŭ Costandinu Băcalŭ, de aice dinŭ Eşĭ.

XL.

DESFACEREA MOŞIEI MOIMEŞTILOR[1].

Adecă noĭ care maĭ gĭosŭ ni-amŭ pusŭ degitile făcut-amŭ adivărată scrisoare noastră la măna dum. luĭ Ioniţă Başbulubaşŭ Hătmănescu, precumŭ să să ştie că înŭ aniĭ trecuţĭ amŭ fòstŭ văndutŭ dumisali Ioniţă Başbulubaşŭ cărţile noastre de moşiia ci amŭ avutu înŭ Moimeştĭ, 165 stănjănĭ latulŭ moşii, adecă 110 părţile a patru fraţĭ, adecă a luĭ Pavălŭ Moimăsculŭ, şi a Lupuluĭ, frăţăne-meŭ, şi a surorilorŭ noastre Măriuţa şi Aniţa, şi 55 stănjănĭ a Doroftii, nevesteĭ luĭ Toaderŭ Moimăscu, şi a fičorilorŭ eĭ, şi, dăndu-mĭ Başbulubaşŭ plata deplinŭ înŭ mănule noastre, ĭ-amŭ datŭ şi noĭ scrisoare de stăpănitŭ părţile aceşte de Moimeştĭ, 165 stănjănĭ, după cumŭ arată scrisorile noastre. Şi, stăpănindŭ dumnealuĭ Ioniţă Başbulubaşŭ aceste părţĭ de moşii 10 lunĭ de zile, şi la luna alŭ zăcile să meargă dumnealuĭ să-şĭ è dejma de pe moşii, s'aŭ sculatŭ Postolache Băgulŭ, şi Ioniţă Băgulŭ, şi alţĭ fraţĭ Băguleştĭ, şi aŭ trasŭ la gĭudecată pe dumnealuĭ Ioniţă Başbulubaşŭ, fiindŭ şi noĭ de faţă. Amŭ eşitŭ la gĭudecată la dumnealuĭ răposatulu Manolache Velŭ Logofătŭ, şi dumnealuĭ Velŭ Logofătŭ aŭ datŭ cu gĭudecată pe Băguleştĭ ca să dei baniĭ dumisale luĭ Ioniţă Başbulubaşŭ şi să è aceste părţĭ de moşii suptŭ stăpănire lorŭ, fiindŭ eĭ răzăşĭ şi neiscăliţĭ înŭ zapisu, şi Băguleştiĭ să dè baniĭ toţĭ, cu dobănda lorŭ, luĭ Ioniţă Başbulubaşŭ; care banĭ s'aŭ făcutŭ să dè

[1] *Colecţia d-luĭ C. Crupenschi.*

Băguleştiĭ luĭ Ioniţă Başbulubaşŭ 439 leĭ, 40 banĭ, bezŭ 18 leĭ ce li-aŭ ertatŭ Başbulubaşŭ dintr'aceştĭ banĭ, şi dintr'aceştĭ banĭ aŭ dat Băguleştiĭ luĭ Başbulubaşŭ 300 leĭ, iarŭ 139 leĭ, 40 banĭ n'aŭ vrutu Băguleştiĭ să dė, zicăndŭ eĭ cumŭ că nu este moşie deplinŭ, după cumŭ amŭ văndutŭ noĭ luĭ Ioniţă Başbulubaşŭ, 165 stănjănĭ, după cumŭ scrie şi înŭ zapisăle de vănzare, şi este maĭ puţinŭ. Şi, apucăndu-ne pe noĭ Ioniţă Başbulubaşŭ ca să răspundemŭ la ačastă pricină, amŭ eşitŭ cu Băguleştiĭ la gĭudecata Divanuluĭ; fiindŭ dumnealuĭ Lupulŭ Balşŭ Velŭ Logofătŭ şi dum. Ioniţă Sturza Velŭ Vornicŭ, aŭ hotărătŭ dumnealorŭ boeriĭ să margă hotarnicĭ Haciulŭ Vornicŭ de Poartă şi Ioniţă Ianculŭ Logofătŭ de Divanŭ, la Moimeştĭ, la aceste părţĭ de moşie, fiindŭ şi noĭ şi Băguleştiĭ dė faţă. Amŭ mersu cu toţiĭ şi, măsurăndŭ Vorniculŭ de Poartă şi cu noĭ cu toţĭ, s'aŭ găsătŭ 102 [92] stănjănĭ toate părţile aceste ce amŭ văndutŭ noĭ, dintru 165 stănjănĭ, şi, neagĭungăndu 73 stănjănĭ, amŭ venitŭ la Eşĭ şi aŭ hotărătŭ dumnealorŭ boeriĭ să înplinească Băguleştilorŭ aceştĭ 73 stănjănĭ ce nu agĭungu la măsuratŭ, după cumŭ amŭ văndutŭ, orĭ să dămŭ noĭ baniĭ aceştie: 139 leĭ, 40 banĭ, luĭ Ioniţă Başbulubaşŭ. Şi, stăn[dŭ] noĭ la aşăzare cu Băguleştiĭ, ni-amŭ aşăzatŭ ca să să tai aceştĭ banŭ înŭ doaĭ, adecă să dė Băguleştiĭ 69 leĭ, 80 banĭ, şi 79 [leĭ], 80 banĭ să dămŭ noĭ. Care Băguleştiĭ aŭ făcutŭ cumŭ aŭ pututŭ şi aŭ datu bani, iarŭ noĭ, neavăndu nicĭo facere de banĭ ca să dămŭ, amu dat dumisale luĭ Ioniţă Başbulubaşŭ părţile de moşie ce avemŭ înŭ Mărzăştĭ, iarŭ, ce săntu la Ţănutulŭ Eşĭ, care să hotărăscu pe dinŭ gĭosŭ, di spre Amează, cu fundulŭ moşăi Mărzăştiĭ [a] dumnealuĭ Stolniculuĭ Manolache Costache, ginirile dumisale Dumitraşcu Păladi, şi pe dinŭ susŭ, di spre Meazănoapte, să hotărăşte coaste cu moşie Zahorniĭ, a luĭ Mihalŭ Pascalŭ. Şi lungu acestorŭ părţĭ de moşie merge dinŭ drumul celŭ mare a Botoşănilorŭ, spre soare-răsare, de vale, înŭ părăulŭ Izvoarălorŭ, şi trece totŭ părău Izvoarălorŭ şi să sui la dialŭ, la unŭ piscu, şi trece piste piscu şi să pogoară înŭ părăulŭ Ţerinciĭ, unde să înfundiază çu moşie Moi-

meştilorŭ, ce o stăpânescu Băguleştiĭ înŭ 2 părţĭ, părţile noastre, o parte a noastră tragemŭ, parte tatăluĭ nostru; luĭ Ioniță Moimăsculŭ, şi o parte a Doroftii, cu a fiĉorilorŭ eĭ, ci trage parte luĭ Toaderŭ Moimăsculŭ, ci aŭ ţănutŭ pe Doroftie, iarŭ o parte a luĭ Costandinŭ Paiulŭ, ginirele luĭ Andreiŭ Moimăsculŭ, ce trage de pe socru-săŭ, Andreiŭ Mo[i]măsculŭ, n'amŭ dat-o dumisale luĭ Ioniță Başbulubaşŭ, fiindcă n'avemŭ noĭ triabă la parte aĉasta, nicĭ elŭ nu iaste amestecatŭ la baniĭ aceştie. Care aceste treĭ părţĭ de moşie, doaî săntu a noastre şi ă luĭ Costandinŭ Puiulŭ, săntŭ hotărăte toate într'unŭ hotaru, stălpite cu petre de gĭurŭ înpregĭurŭ, după cumŭ sintu faţă.

Decĭ dumnealuĭ Ioniţă Başbulubaşŭ să aibă a-şĭ stăpâni aceste 2 părţĭ de moşie, părţile noastre, cu bună pace. Căcĭ noĭ, de a noastră bună voe, amŭ dat dum. ca să-ĭ fiia a dum. moşie neclintite înŭ vecĭ, care nimine dinŭ niamulŭ nostru saŭ dinŭ ficoriĭ noştri să nu fie volnicĭ a strica vănzarea şi aşăzare noastră, şi, orĭunde şi la ce gĭudecată arŭ eşi, să nu le să ţie înŭ samă.

Şi la aĉastă tocmală şi àşăzarĕ a noastră s'aŭ întămplatŭ şi alţĭ oamenĭ bunĭ, care maĭ gĭosŭ s'aŭ iscălit.

Şi noĭ, pentru maĭ adivărată credinţă, ni-amŭ pusŭ degitile.

Letŭ 7277 [1769], Fevr. 4.

Eŭ, Pavălŭ Moimăsculŭ, fiĉorulŭ luĭ Ioniţă Moimăsculŭ, amŭ văndutŭ cu voia mè.

Eŭ, Lupulŭ Moimăsculŭ, amŭ văndutŭ cu voe (lipsă Moimăscu).

Eŭ Măriuța, soră luĭ Pavălŭ Moimăsculŭ, amŭ văndutŭ cu voe mè.

Eŭ Aniţa, sor[ă] luĭ Pavălŭ Moimăsculŭ, amŭ văndutŭ cu voe mè.

Eŭ Doroftie, ci m'aŭ ţănutŭ Toaderŭ Moimăsculŭ, amŭ văndutŭ cu voe mè.

Eŭ Dumitru, fiĉorulŭ Doroftii, amŭ văndutŭ cu voe mè.

Eŭ Gheorghii, fiĉoru Doroftii, amŭ văndutŭ cu voe mè.

Eŭ Grigorii, fiĉorulŭ Doroftii, amŭ văndutŭ cu voe mè.

Eŭ Vasile, fiĉorulŭ Doroftii, amŭ văndutŭ cu voe mè.

Şi înnainte noastră aŭ venițŭ Lupulu Moimăsculu şi aŭ adiverit că cu voia luĭ aŭ văndutŭ

Şi amŭ iscălit:

Lupulŭ Balşŭ Velŭ Logofătŭ.

Şi eŭ încă amŭ fostŭ faţă: *Gav. C-lŭ Pah.*

De mine s'aŭ posleduitŭ copiia ačasta, şi iaste asămine cu celŭ adevăratŭ zapisŭ.

Enachi Stamati Stolnicŭ.

[Pe V-o:] Zapisulŭ luĭ Pavălŭ i Lupulŭ Moimeşti şi alţiĭ, dinŭ anulŭ 7277 [1769], Fevr. 4.

XLI.

INVENTARII DE MOŞIE MOLDOVENEASCĂ DUPĂ 1821.

I.

Catagrafii pentru toată averia nemişcătoari a dumisali Post. Iancu Cananăŭ, de la Ţănutulu Botoşaniĭ, cari, după poroncĭ, urmiazi a să teslimarisă dumisaliĭ Agăĭ Costachi Ţăgăra, pentru datoriia dumisaliĭ Post., acè către Ţăgarà.

Arătaria fiiştică̆riia averĭ.

No.

1. Păduri, codri, după tahminŭ ca 500 fălcĭ, cari esti întriagă şi nestricată cu tăeria.
2. Păduri, iarăşŭ codri şi iarăşŭ după tahminŭ, ca 2.500 fălcĭ, dinŭ cari să tai totŭ feliulŭ di lemnu şi înŭ cari încă să găsăşti asămini lemnu, tăetă fiindŭ ca doĭ părţĭ şi o a triia parti netăetă, şi totŭ înu această păduri este oprită şi ridicată şi pădurită, pără stejărişu, maĭ multu pentru totu feliulŭ de cherestè măruntă.
3. Păduri, apărătură tănără şi vechi, totŭ după tahminu, ca 150 fălcĭ, cari să zăci la Corneştĭ.
4. Aşăzaria boeriască: casă di cărămidă, pi timelei, cu cincĭ odăĭ şi o şală, şăndilită, înprejuru cu parmaclăcurĭ.

[1] Originalul în colecţia mea.

No.

5. Cuhni di piiatră, înŭ vălătucĭ, cu patru odăĭ, o cămară întunecoasă, şăndilită.
6. Unŭ grajdĭ prostu, de lemnu, acopirit cu răgozŭ.
7. O înblătoari di lemnu, proastă, şăndilită.
8. Casă vechi, proastă, unde şădi chelariu.
9. Unŭ grajdĭ di scăndurĭ, vechĭ, străcatŭ.
10. Unŭ hambarĭ cu păreţiĭ de scăndurĭ, acoperit cu răgozŭ.
11. O pivniţă de lemnu, cu şopronŭ di-asupra; străcată.
12. O făntănă înŭ ogradă.
13. O livadă, cu totŭ feliulŭ di pomĭ roditorĭ, înŭ cari esti şi o altă făntănă cu cerdacŭ.
14. O bisărică di piiatră, înpodobită înlăuntru cu toati celi trebuinčoasă, cu hramu Pogorăriĭ Duhuluĭ Svăntŭ.

Şi toati aceste cuprinsă cu o îngrăditură di gardu, spinuită, cu poartă de scăndurĭ.

15. Patru crăşmi de lemnu: una înŭ sat şi triĭ pi drumurĭ.
16. Unŭ ratoşŭ di cărămidă, cu şasă odăĭ, şindilit şi cu pivniţĭ di piiatră încăpătoare di 12 vasă, ci esti la Săretĭ pi şliahŭ, unde să duci la hrubă.
17. O altă livadă, cu pomĭ tinerĭ, ci esti înŭ osăbĭ îngrădită cu gardu de nueli.
18. Patruzăcĭ pogoani vii lucrătoare.
19. Doĭ morĭ stătătoare, înŭ apa Săretiuluĭ, de lemnu şi acopirite cu şăndilă, la cari săntŭ patru petri.
20. Doĭzăcĭ şi cincĭ fălcĭ arătură di toamnă, înŭ cari s'aŭ sămănat patruzăcĭ merţi grăŭ.
21. 28 fălcĭ arătură di toamnă, nesămănată.

II.

Prescriiri averiĭ mişcătoari cari s'aŭ găsătŭ la moşăili Cornii şi Costeştiĭ, di la Ţănutulŭ Botoşaniĭ, a dumisale Post. Iancu Cananăŭ, care ari să stè păstrată şi nerăşluită, spre întimpinare plăţăĭ catră alţĭ creditorĭ, nefiindŭ amanetarisătă înŭ datoriia cè cătră Ţăgară.

No. Arătaria fieştecăriia averĭ.

1. Optsprezăci şălaşă *(sic)* Ţăganĭ, cari alcătuescŭ 49 sufliti, însă:
   1. Leonti Bucătariu, cu doĭ copiĭ băeţĭ, bezŭ fimeia, Nastasăia, Moldovancă.
   2. Spridonŭ Vitariu, sterpu.
   3. Costandinŭ Chitariu, cu fimeia luĭ, Nastasăia.
   4. Costandinŭ Albariu, cu fimeia luĭ, Anghiluşa, cu doĭ copiĭ: unŭ băetŭ şi o fată.
   5. Ioanŭ Chiriiacŭ, sterpu.
   6. Vasăli Haritonŭ, cu fimeia luĭ, Iliana.
   7. Gligori Căldărariu, cu fimeia luĭ, Zoiţa, şi unŭ copilŭ, băetŭ.
   8. Chiriiacŭ Cibotariu, cu fimeia, Mariia, şi 2 copili, fete.
   9. Gligori a luĭ Costandinŭ, cu doî copile, fete, ci-şĭ zăci că esti ertatŭ, bezŭ fimeia luĭ, Moldovancă.
   10. Ştefanŭ Vezăteu, cu fimeia luĭ, Todosăia, şi unŭ copilŭ, băetŭ.
   11. Ursu Scripcariu, cu fimeia, Irodiia, şi o copilă, fată.
   12. Petrachi Burlacu, scripcarĭ.
   13. Gherasămŭ Chitariu, cu fimeia luĭ, Floare, şi doĭ copiĭ, băeţĭ.
   14. Pavălŭ a Badiluĭ, cu fimeia luĭ.
   15. Ghiorghi Bucătariu, cu fimeia luĭ.
   16. Covachi Cibotariu, burlacŭ.
   17. Andreĭ Chiticŭ, cu fimeia luĭ.
   18. Costandinŭ Bătrănu, cu maică-sa, pi lăngă cari maĭ săntŭ treĭ Ţăgance: Ioana, Mariia, Nastasăia, pricumŭ şi doĭ băeţĭ: Ghiţi şi Todorachi, cari slujăscŭ înŭ casă.

2. Vitili ci s'aŭ găsătŭ, însă:

   2 telegarĭ şărgĭ, cari să zicŭ că arŭ fi streinĭ.
   3 bivoliţĭ: doî cu viţeĭ şi una stiarpă.
   1 bivolŭ buhaĭ.
   8 vacĭ: 6 cu viţăĭ şi 2 sterpe.

No.

10 boĭ di gĭugŭ.
76 caĭ proştĭ, cari umblă la plugurĭ.
120 rămătorĭ, marĭ cu micĭ.
1.028 oĭ şi capre, bezŭ cele čobăneştĭ, însă:
518 oĭ fătătoare.
180 meluţă dinŭ acestu anŭ.
30 berbecĭ di sămănţă.
10 berbecuţĭ dinŭ acestu anŭ.
160 capri.
80 ezu dinŭ acastă vară.
50 ţapĭ.
1.028 adică una mii doĭzăcĭ şi optŭ facŭ, după arătaria luĭ Ilii Mitoşăriu, scutariŭ.
1.248 adecă una mii doĭ suti patruzăcĭ şi optŭ pisti totŭ.

3. Pojăjiia casăi, însă:

Ca patruzăcĭ vedri vinŭ, înŭ triĭ vasă, la hrubă de la ratoşŭ.
20 plugurĭ, cu ferăli lorŭ, şi grăpĭ di lemnu, cari lucriază cu caĭ i boĭ.
4 poloboaci } înŭ cari să puni păini înŭ hămbari.
4 putinĭ }
1 butcă vechi, ci să meremetisăşti acumu di către unŭ tocmitŭ herarĭ.
2 săneĭ proasti.

1 canapè bună, înbrăcată cu şalŭ.	înŭ odaia cè mari.
1 scrinŭ di nucŭ închisŭ.	
15 scauni înbrăcati cu meşănă.	
3 canapeluţe micĭ	
1 masă di cărţĭ.	
3 paturĭ cu mindirurĭ di lănă şi doĭ perinĭ înbrăcati, cu feţăli dimicatonu[1].	
4 perdeli di şalŭ la fereştĭ, cu una di cit.	
1 masă rătundă mari di stejaru.	
2 oglinzĭ di părete.	

[1] *Demi-coton.*

No

6 scauni negri, înbrăcati cu şalŭ verde, vechĭ. . . . .
1 scrinŭ di nucŭ închisŭ. . . . .
1 unŭ crivatŭ di nucŭ. . . . .
1 mendirĭ di lănă. . . . .
1 hramŭ di lănă verde. . . . .
3 perni de lănă, fără feţi. . . . . . .
1 pat prostu. . . . .
1 masă di nucŭ înŭ triĭ părţĭ. . . . .
1 sfeşnecarĭ prostu. . . . .
} înŭ alŭ doile odai.

1 pat, cu mindiriulŭ di lănă, vechĭ.
1 crivat vechĭ. . . . .
1 scaunŭ prostu. . . . . . .
} înŭ alŭ triili odai.

2 paturĭ goale, înŭ alŭ patrăle odai, la fimeĭ.

2 dulăpurĭ; cu stecli şi farfuriĭ, închise. .
1 masă de lemnu, proastă. . . . . .
1 măngălăŭ di călcatŭ strai. . . . . .
2 lăzĭ proaste, încuiate. . . . .
} înŭ şală.

4. Producturile di pi moşăi, însă:

6 stogurĭ grăŭ netrieratŭ.
2 stogurĭ mazări tijŭ.
1 giriadă pai, grăŭ, orzu şi maziri, trierată.
12 stogurĭ orzu şi ovăsŭ la ariia dinŭ cămpu.
Polŭ stogŭ grăŭ la hrubă, netrierat.
80 fălcĭ păpuşoĭ, neculeşĭ, tari proştĭ, cruzĭ şi stricaţĭ di brumă.
86 stogurĭ di fănŭ.
200 merţĭ cartofi, clăditi înŭ giriadă.
701 bucăţĭ lemnŭ cherestè stăpăniască, gata, la magazie dinŭ pădure Corniĭ, însă:
43 tălpĭ stejarŭ, bezŭ 17 date cu 4 ţiduli şi izvoadi.
48 grinzĭ, tijŭ.
48 tumurugĭ, bezŭ 4 date cu ţidule.

402 scănduri tăeti la hirisăŭ, bezŭ 455 date cu ţidule şi izvoade.
56 amnarĭ, bezŭ 10 daţĭ cu ţidulă.
37 paianturĭ, bezŭ 4 daţĭ cu ţidulă.
3 dulapĭ, bezŭ 29 daţĭ cu ţidule.
13 dulapĭ, căte de $3^1/_2$ stănjănĭ, bezŭ 12 daţĭ cu ţidule.
8 scăndurĭ, căte 20 palme lungu.
4 costoroavi căte 25 palme lungu.
39 doagi, căte 13 par., bezŭ 25 date cu ţidule.
701

141 bucăţĭ lemnŭ cherestè neguţitoriască, văndută şi nerădicată dinŭ pădure de pe moşie Corniĭ.

4 copacĭ tăeţĭ gălătuşĭ.
7 vărvurĭ a 7 copacĭ.
6 tumurugĭ.
2 tălpĭ.
4 čolani di roată.
} a luĭ Avramŭ Jădovulŭ.

24 tălpĭ dinŭ şasă copacĭ tăeţĭ, bezŭ şasă copacĭ cari săntŭ încă înŭ pičoari, plătiţĭ, a dumisali Spatarului Iordachi Bălşucă.
15 tumurugĭ gata, a dumisali Hat. Anastasachi Başotă.
6 tumurugĭ gata, a neguţitoruluĭ Iani Spănu.

14 amnarĭ.
2 vărvurĭ a doĭ copacĭ.
5 copacĭ stejarĭ, tăeţĭ şi nelucraţĭ.
} a luĭ Vasăli, rotarĭ, otŭ Băicenĭ.

6 tumurugĭ gata.
1 furcă de făntănă.
26 scăndurĭ gata.
2 butucĭ tăeţĭ şi nelucraţĭ.
} a Jădv. Haia Vadana.

1 ulucŭ gata.
3 copacĭ stejarĭ tăeţĭ.
} a neguţitoruluĭ Misărĭ Armanulŭ.

1 talpă gata.
3 vărvurĭ a treĭ copacĭ.
} a luĭ Ioanŭ Haluncă otŭ Băicenĭ.

5 tumurugĭ gata.
3 vărvurĭ a treĭ copacĭ.
1 copacĭ stejarŭ tăetŭ şi nelucratŭ.
} a luĭ Ştefanŭ Heresteoariu otŭ Botoşanĭ.

III.

Moşăia Corniĭ.

Cheresteaua ce să găsăşte înŭ magazaoa stăpănească di pi aĕastă moşăe Corniĭ. 1832, Octvr. zăle.

No.

43 tălpĭ, bezŭ 17 date cu patru ţăduli şi izvoadi.
48 grinzĭ.
48 tumurugĭ, bezŭ patru daţĭ cu ţădulă.
402 scăndurĭ tăete înŭ hirisăŭ, bezŭ 455 date cu ţădulĭ şi izvoade.
56 amnari, bezŭ 10 daţĭ cu ţădulă.
37 poeanturĭ, bezŭ 4 daţĭ cu ţădulĭ.
3 dulapĭ, bezŭ 29 daţĭ cu ţădulĭ.
13 dulapĭ către treĭ stănjănĭ polŭ, bezŭ 12 daţĭ cu ţîdulĭ.
8 scăndurĭ căte 20 palme.
4 costoroave căte 25 palme lungu.
39 doage căte 13 palme, bezŭ 25 daţĭ cu ţăduli.

701 adĭcă şapti sute una bucăţĭ lemnŭ stăpănesc să găsăşti astăzĭ înŭ magazaoa stăpănească di pi moşăia Corniĭ, bezŭ heresteaoa dată după ţădulili şi izvoadele ĕ-amŭ înfăţoşat.

[Deget:] eŭ Costandinŭ, chihaia de pădurarĭ otŭ Cornĭ, adiverezŭ.

IV.

Moşiia Corniĭ.

Cherestè văndută dinŭ pădure Corniĭ şi nerădicată a feţilorŭ maĭ josŭ însămnate, cari s'aŭ găsătŭ la prescriere de acumŭ. 1832, Octvr.

No.

24 tălpĭ dinŭ şasă copacĭ tăeţĭ, bezŭ şasă copacĭ cari săntŭ încă înŭ piĕoare, plătiţĭ, a dumisale Spatarululĭ Iordachi Bălşucă.

No.		
6	tumurugĭ.	a luĭ Avramŭ Jădovulŭ.
2	tălpĭ.	
4	čolani de roată. .	
4	copacĭ tăețĭ gălătușĭ.	
7	vărvurĭ a 7 copacĭ.	
15	tumurugĭ gata a dumisale Hat. Nastasachi Bașotă.	
6	tumurugĭ gata a neguțătoriuluĭ Iani Spănu.	
14	amnari.	a luĭ Vasili Rotariu otŭ Băicenĭ.
2	vărvurĭ a doĭ copacĭ.	
5	copacĭ, stejarĭ, tăețĭ și nelucrațu . .	
6	tumurugĭ gata.	a Jădoavci Haia Vădana.
1	furcă de fântănă.	
26	scăndurĭ gata.	
2	butucĭ tăețĭ și nelucrațĭ. .	
1	ulucŭ gata. . . .	a neguțătoriuluĭ Misirŭ Armanu.
3	copacĭ, stejarĭ, tăețĭ.	
1	talpă gata . . .	a luĭ Ioanŭ Haluncă otŭ Băicenĭ.
3	vărvurĭ a treĭ copacĭ.	
5	tumurugĭ gata.	a luĭ Ștefanŭ Heresteoarŭ otŭ Botoșanĭ.
3	vărvurĭ a treĭ copacĭ. . .	
1	copacĭ, stejarĭ, tăetŭ și nelucratŭ.	
141	Adecă o sută patruzăcĭ și una bucățĭ lemnŭ neguțătorescŭ și văndutŭ, dinŭ pădure Cornii, cari s'aŭ găsătŭ nerădicatŭ la prescriere de acumŭ.	

[Deget:] Eŭ Costandinŭ, chihaia de pădurarĭ, otŭ Cornĭ, adiverezŭ.

V.

Lucrurile a dumisale Postelniculuĭ Iancu Cananăŭ ce aŭ fostŭ înŭ hămbarĭ și s'aŭ tremesu la Botoșanĭ și s'aŭ încărcatŭ pre Pavălŭ Budianu. Adecă: 368.

No.	
1	barŭtacŭ *(sic)* mare.
4	căldărĭ, cu capacile lorŭ și 5 țăviĭ.

No.
19 roate de plugŭ.
11 chelne de carŭ.
1 balonŭ străcatŭ, cu 4 roţĭ, însă 2 cu şănurile întregĭ şi 2 căte pe gĭumătate şănele.
2 gemăndane vechĭ.
14 cheşti *(sic)* căte de doĭ caĭ.
7 trăiste, stricate, pentru caĭ, de datŭ grăunţă.
15 heră de plugŭ late şi 14 lungĭ.
1 cătari mare.
4 heră de înheratŭ vitele.
25 bucă[ţe]le curăle de hamurĭ, cătărămĭ, bičuşti şi altĕ ţerĭ *(sic)*.
1 păreche de hamurĭ de doĭ caĭ, cu triĭ striangurĭ totŭ de cură. '834, Maĭ 7.

(Două iscăliturĭ.)

VI.

Catagrafie alu doile de avere mişcătoare săcfestruită a dumisale Post. Iancu Cananăŭ, ce s'aŭ găsătŭ pĭ moşiile Cornii şi Guranda, ce aŭ să să străgi la mezat, după poronca cinst. Divanŭ dinŭ anulŭ următorĭ '828, Săpt. 18, suptu No. 127, cuprinzăndu-să toate producturile vechĭ şi dinŭ anulu următorĭ 1828.

Cele ci s'au găsăt la moşiia Guranda, Ţănutulŭ Fşĭ, Săptv. 25, însă:

No.
217 caĭ şi epi, marĭ cu micĭ, bezu mănziĭ sugarĭ, însă:
 24 epi cu mănzĭ, bezu patru ce aŭ perit.
 150 epi sterpi, tinire şi bătrăni.
 27 străjnice epi, bezŭ 2 ce aŭ perit.
 10 armăsarĭ de sămănţă, bezŭ 1 ce aŭ perit.
 12 caĭ de rănd, de călării.
 3 mănzĭ fără mami, bezŭ 1 ce aŭ perit.
 217
700 merţă păpuşoĭ, vechĭ de 3 anĭ, înŭ 46 stănjănĭ, înŭ

No.

doî coșăre căte de 23 stănjinĭ coșeriulŭ, năltŭ de unŭ stănjănŭ, 6 palme, iarŭ largu de 5 palme, socotindu-să ačastă sumă cu tahminŭ atăta, fiindŭ coșerile deșerte căte de 3 palme gospodŭ și maĭ bini, bezŭ 4 stănjinĭ polŭ ce s'aŭ dat pentru hrana oaminilorŭ casiĭ dumisale și pentru velniță, după poronca cinst. Vorniciĭ vechĭ dinŭ anulŭ..., 26 Iuni.

289 merță sacară vechi dinŭ anulŭ trecut '827, însă:

270 merță, înŭ 54 stănjinĭ, înŭ 3 girezĭ, naltulŭ de unŭ stănjănŭ, latulŭ de doĭ stănjinĭ, socotindu-să cu tahminŭ căte 5 merță pe stănjănŭ, înŭ 2 girezĭ la arie dinŭ dialŭ, iarŭ una la arie lăngă coșerile di spre Trușeștĭ.

19 merță ce s'aŭ găsăt la jăcniță, dinŭ care 17 merță, după ce s'aŭ scrisŭ, l-aŭ văndutŭ înŭ tărie vatavulŭ Gheorghii Mitoșeriulŭ, căte 8 leĭ merța.

289

73 merță sacară nou dinŭ anulŭ următorĭ, '828, la ariia dinŭ dialŭ, însă:

35 merță într'unŭ capătu de giriadă de 7 stănjănĭ lungu, naltulŭ de unŭ stănjănŭ polŭ, iarŭ latulŭ de 2 stănjănĭ, socotindu-să cu tahminŭ căte 5 merță pe stănjănŭ.

27 merță înŭ 11 stogurĭ coșolină, sacară proastă, socotindu-să cu tahminŭ căte 2 merță polŭ înŭ stogŭ.

11 merță ce s'aŭ găsăt la jăgniță sacară nou trierată.

73

12 merță polŭ grăŭ la arie de spre Trușeștĭ, înŭ 5 stogurĭ coșolină, socotindu-să cu tahminŭ căte 2 merță polŭ înŭ stogŭ, fiind grăŭ prostu, înŭ doî cu mohorŭ, dinŭ anulŭ următorŭ '828, mărime de 8 și de 7 stănjinĭ înpregĭurŭ, iarŭ naltulŭ de 2 stănjinĭ.

No.

90 merţă ovăsŭ cosăt noŭ, dinŭ anulŭ următorŭ '828, la arie dinŭ dia[lŭ], însă:
85 merţă înŭ 8 stogurĭ şi unŭ polŭ, socotindu-să cu tahminŭ căte 10 merţă înŭ stogŭ, mărime înpregĭurŭ de 10, de 9 şi de 8 stănjinĭ.
5 merţă ce s'aŭ găsătŭ la jăcniţă.
90
40 merţă orzŭ cosătu, noŭ, dinŭ anulŭ următorŭ '828, la arie dinŭ dialŭ, înŭ 8 stogurĭ, socotit cu tahminŭ căte 5 merţă pe stogŭ, mărime înpregĭurŭ de 8 şi de 6 stănjinĭ, iarŭ naltulŭ de doĭ stănjinĭ.
6 stogurĭ opţigă coşolină, sacară sacă, ci nu să triiră, tijŭ la arie dinŭ dialŭ, mărime de 9 şi 8 stănjinĭ înpregĭur, dinŭ anulŭ următorĭ, '828.
5 stănjinĭ polŭ unŭ capăt de giriadă pae de sacară dinŭ anulŭ următorĭ, '828, naltulŭ de unŭ stănjinŭ polŭ, iarŭ latulŭ de 2 stănjinĭ.
2 merţă mazire, socotită cu tahminŭ, într'unŭ stogŭ de 6 stănjinĭ înpregĭur, iar de 2 naltŭ, tijŭ la arie dinŭ dialŭ.
3 dimirliĭ linte, socotit cu tahminŭ, într'o căpiţă, tijŭ la ariia dinŭ dialŭ.
260 merţă popuşoĭ noĭ dinŭ anulŭ următorĭ, '828, socotitŭ cu tahminŭ, înŭ 13 stănjinĭ într'unŭ capătŭ de coşărŭ, bezŭ 30 fălcĭ popuşoĭ neculeşĭ, socotindu-să ca 5 stănjinĭ, iarŭ merţĭ 100 după analogonŭ fălcilorŭ; fiindŭ pisti totŭ toată arătura popuşoilorŭ 92 fălcĭ, după dare de samă a vechililorŭ; care popuşoĭ aŭ rămasŭ neculeşĭ dinŭ nesilinţile vechililorŭ dumisale Post. Cananò, căcĭ, măcarŭ di aŭ şi fostŭ săcvestruită o sumă de banĭ, 39.000 leĭ, datorii di pi popuşoĭ di la Guranda, ci aŭ avutŭ de la 4 sate astă primăvară, dinŭ popuşoi săcfestruiţĭ dumisale Post. Cananò. şi zicŭ vechiliĭ dumisale că n'arŭ fi avutŭ cu ci plăti di lucru, darŭ înŭ urmă s'aŭ găsitŭ datoriĭ

No.

ascunsă totŭ di pe popuşoĭ încă la 5 sate, anumi: Săveniĭ, Vlăsăneştiĭ, Socrujeniĭ, Buhăceniĭ şi Dabroceniĭ, precumŭ acumu, maĭ înŭ urmă, n'aŭ pututŭ tăgădui vechiliĭ dumisale, diosăbitŭ di alti vinituri ali moşii, ci li-aŭ luoatŭ totŭ eĭ, dinŭ vreme ci s'au săcfestruitŭ şi pănă acumŭ.

40 merţă popuşoĭ ci s'aŭ găsătŭ la jăcniţă; care aceştĭ popuşoĭ aŭ prisositŭ maĭ multu piste 80 merţă, ce s'aŭ dat dumisali Post. Cananăŭ, după poronca Vornicieĭ vechĭ dinu 26 Iuli, pentru hrana oaminilorŭ casăĭ dumisale şi pentru velniţă.

66 stogurĭ fănu, bezŭ 4 girezĭ fănŭ înpărătescŭ.

20 plugurĭ de caĭ, cu fierăle, i gurĭ de hamŭ, şlihurĭ, hăţurĭ, i bărdiţăle lorŭ şi cu totu tacămu lor.

2 boĭ de răndŭ pentru caratŭ lemnile şi apă.

126 vedri vinŭ, înŭ 5 buţĭ, dinu viile de la Guranda, scăzutŭ la zăci una, după obiceĭ (adică 47 vedri).

165 stupĭ, înŭ doĭ prisăcĭ, însă:

108 matci.
57 roĭ.
165

3.900 leĭ pe 300 merţă păpuşoĭ, datoriia la 4 sate, anumi: Truşeştiĭ, Gorbăneştiĭ şi Corniĭ, de la Ţănutulu Botoşanĭ, şi Guranda de la Ţănutulŭ Eşĭ, căte 13 leĭ merţă, cu vadè păn' la Sfăntulŭ Dimitrii, după arătar[ea] vechililorŭ dumisale Post., anume: Ioanŭ Beldii şi Logf. Neculaĭ Haşnaşŭ; cărora, făcăndu-le îndestulu zapciilorŭ ca să-mĭ arăti condica de vănzare păiniĭ şi să-mĭ dei zapisăle datorii acestoru banĭ, au datŭ samă că şi condica şi toate zapisăle arŭ fi la Eşĭ, la c[u]c[oa]na dumisale Post. Şi alţĭ banĭ n'amŭ putut înplini decătŭ numaĭ 835 leĭ, de la sat[ulŭ] Gorbăneştiĭ, Ţănutulu Botoşeniĭ; cari banĭ staŭ la mini, avănd şi eŭ a luoa pentru chiriia ce amŭ plătit şi cheltuiala drumuluĭ, umblăndu înu pri-

činile dumisale Post. Cananăŭ, înŭ căteva rănduri, la Eşĭ şi la moşiia Corniĭ şi la Guranda, şi pentru osteníala mè şi trecire de vremi, de cănd păzescŭ săcfestrulŭ acesta.

52 caı tinerĭ, parte bărbătiască, cu 10 ce s'aŭ găsătŭ ascunşĭ, însă:
20 străjnicĭ, bezu 2 ce aŭ murit.
16 tretinĭ, bezŭ 1 ce aŭ perit.
2 caĭ de rănd.
52

30 vite albe, marĭ cu micĭ, însă:
20 boĭ marĭ de gĭugŭ, cŭ 12 ce s'aŭ găsătŭ maĭ înŭ urmă cumpăraţĭ.
6 vacĭ: 4 cu viţăĭ şi 2 sterpe.
1 buhaĭ.
3 mănzaţĭ.
30

1 o bivoliţă a făta. | 1 unŭ gonitorĭ bivolŭ. | 1 o mănzată bivoliţă. . } cumpărate înŭ urma catagrafiiĭ d'intăĭ.

456 oĭ, marĭ cu micĭ, cu 146 ce s'aŭ găsăt înŭ urmă ascunsă, însă:
385 marĭ, dinŭ care 60 oĭ săntŭ ţăgăĭ, bezŭ 7 ci aŭ perit.
49 cărlanĭ dinŭ anulŭ următorĭ, '828, dinŭ care 20 săntŭ ţăgăĭ, bezŭ 7 ce aŭ perit.
22 berbecĭ de sămănţă, dinŭ care 4 săntŭ ţăgăĭ.
456

241 capre, marĭ cu micĭ, însă:
151 marĭ, cu ţapĭ cu totŭ, bezŭ 47 capre ce aŭ dat samă čobaniĭ că li-aŭ văndut vatavulŭ Gheorghie Mitoşeriulŭ.
85 iazĭ şi iade dinŭ anulŭ următorĭ, 1828, bezŭ 9 ce aŭ perit.
241

179 masçurĭ şi măscuroaice, marĭ çu micĭ, cu purceĭ çu ţotu, însă:

No.

42 mascurï şi măscuroaice marï, bezŭ 4 ce au perit.
56 godacï dinŭ anulŭ trecut, '827.
81 purceï sugarï, uniï de astă-primăvară, iar alţiï maï dinŭ coace.
179
132 stupï, înŭ doï prisăcï, însă :
89 matce.
43 roï.
132
1.471 vedri vinu, înu 16 buţï marï, scăzutulŭ la zăce una, după obiceï (adică 163 vedre).
114 robï ţiganï, marï cu micï, înŭ 29 sălaşe şi 2 stinghere, dinŭ care uniï săntŭ la curte, iar alţăï la Eşï, daţï la meşteşugŭ, care acumŭ să arată prinŭ deosăbit izvod.
6 căldărï marï de velniţă, cu capacile loru, căte cu 3 ţăveï, însă cu o caldare ci este stricată, fiind numaï pe gïumătate/
1 unu bardacŭ mare de aramă.
56 căzï, însă 48 căzï de plămădit şi 8 căzï trusce *(sic)*, care curge apa pintr'ănsăle.
11 čubere.
1 o bute mare stricată.

Păine, şi paile, şi fănnulŭ.

56 merţi grăŭ dinŭ anulŭ următorŭ, '828, însă :
32 merţă, socotit cu tahminu într'o giradă de 8 stănjinï lungulŭ, unu stănjănŭ polŭ naltulŭ, iarŭ latulŭ de 2 stănjinï polŭ; însă 3 stănjinï polŭ săcerat şi 4 stănjinï polŭ coşolină, socotindu-să căte 4 merţă pe stănjănŭ, fiind grăŭ prostu.
24 merţă şi 4 dimirliï ci s'aŭ găsit la jăcniţă înŭ 20 merţă grăŭ spalatŭ şi 4 merţă dimirliï nispalatŭ,
56

No.

120 merţă şi 6 dimirliĭ sacară nou, dinŭ anulŭ următorĭ, '828, însă:

115 merţă într'o giriadă de 23 stănjinĭ lungulŭ, de unŭ stănjănŭ polŭ naltulŭ, şi latulŭ de 2 stănjinĭ, socotindu-să cu tahminŭ căte 5 merţă pe stănjănŭ.

3 merţă, socotitŭ cu tahminŭ, într'unŭ stogŭ coşolină de 8 stănjinĭ înpregĭur şi de 2 stănjinĭ naltulŭ, tijŭ la arie otŭ Săretĭ.

2 merţă şi 6 dimirliĭ sărboaică dede *(sic)* dejmă, sacară amestecată cu orzu şi cu ovăsŭ, tijŭ la arie otŭ Săretŭ.

120

69 merţă ovăsŭ noŭ dinŭ anulŭ următorŭ, '828, însă:

45 merţă, socotitŭ cu tahminŭ, într'unŭ capătŭ de giriadă dinŭ anulŭ următorĭ, '828, de 9 stănjinĭ lungulŭ, naltulŭ de unŭ stănjănŭ polŭ, iarŭ latulŭ de 2 stănjinĭ, socotitŭ căte 5 merţă pe stănjănŭ.

24 merţă ci s'aŭ găsitŭ la jăcniţă.

69

2 merţă hrişcă şi 5 dimirliĭ, socotitŭ cu tahminŭ, într'o girezuică de 6 stănjinĭ lungulŭ, de polŭ stănjănŭ naltulŭ şi de polŭ stănjănŭ latulŭ (de dejmă).

4 merţă anisonŭ ce s'aŭ găsătŭ la jăcniţă.

800 merţă popuşoĭ noĭ dinŭ anulŭ următorĭ, '828, socotitŭ cu tahminŭ înŭ 40 stănjănĭ de coşerŭ, însă 23 stănjinĭ unŭ coşer întregŭ şi 17 stănjănĭ înŭ doĭ capete de coşărŭ, socotindu-să căte 20 merţă pe stănjănŭ.

623 fuioare cănipă de toamnă, netopită, de dejmă, într'unŭ stogŭ micŭ.

463 fuioare inŭ netopit, de dejmă, cu sămănţa luĭ, într'unŭ stogŭ micŭ.

50 stănjănĭ pai vechĭ şi noĭ, însă:

25 stănjinĭ înŭ doĭ girezĭ la arie otŭ Săretĭ, pai vechĭ, dinŭ anulŭ trecutŭ, '827, naltŭ de unŭ stănjănŭ, latŭ de unŭ stănjănŭ,

No.

21 stănjănĭ tijŭ pae vechĭ, dinu anulŭ trecut, '827, la arie de la velniţă, într'o giriadă şi unŭ capătŭ de giriadă.
4 stănjinĭ pai noĭ, dinŭ anulŭ următorŭ, '828, la arie otŭ Săretĭ.

50

56 stănjinĭ, 3 girezĭ fănŭ dinŭ anul următorĭ '828, bezŭ o giriadă fănŭ înpărătescŭ, însă:
2 girezĭ, piste Săretŭ, fănŭ de şesŭ.
1 dincoace di Săretŭ, fănŭ di părlogŭ.

3

11 stogurĭ fănŭ vechĭ şi noŭ, însă:
5 stogurĭ, piste Săretŭ, fănu nou, cu unulu ci esti între gărla Săretuluĭ.
8 stogurĭ fănŭ vechĭ dincoaci di Săretŭ.

11

Acasta fiindŭ averea mişcătoare a dumisale Post. Iancu Cananò, după poroncă, făcăndŭ şi alŭ doile catagrafie, o triimătŭ la cinstita Vornici[e] de aprozĭ.

(Iscălit:) Sălionu is. za aprozĭ. '828, Săptv. 27.

S'aŭ văzutu.

VII.

Lucrurĭ ci s'aŭ găsăt a casăĭ dumisali Post. Cananò la Guranda, la chilarĭ date pe samă. Săptv. 24, '828.

2 săniĭ boereştĭ, proasti, di caĭ, una mari şi alta mică.
1 o părechi hamurĭ di cheli, vechĭ, cu hăţurile i căpiţălile şi zăbalile lorŭ.
8 pieĭ di calŭ: 5 marĭ, 2 de străjnicĭ şi una de mănzŭ.
7 roate di carŭ: 5 cu şănile de feru şi 2 sadè, şi unŭ facămŭ di carŭ mocănescŭ, cu coşŭ cu totŭ.
4 orcicurĭ cu legăturĭ di fierŭ.
2 osăĭ di carŭ mocănescŭ, cu legăturĭ de fierŭ.

2 chilne de carŭ mocănescŭ.
8 fănari di grajde: 6 buni şi 2 stricati.
1 o bute dişartă di pusŭ păine.
1 o cadă mari, asăminia.
6 scăndurĭ dulapĭ de bradŭ şi alte lemni mărunte.
1 unŭ coşŭ de carŭ vechĭ şi 2 roate.
1 saca de căratŭ apă, cu cotiga eĭ.
1 saca dişartă.
1 unŭ căntarĭ mari de tulumbă.
2 dimerliĭ de măsuratŭ păine.
2 bucăţĭ şină de la vatra bordeiuluı hergheligeiloru.
1 o bucată herŭ supţiri lungu.
2 bucăţĭ grati di ferŭ de la fereştile grajdiuluĭ.
1 poduşcă di fierŭ.
1 unŭ čaunŭ micu.
1 unu leghianŭ micŭ, cu ibricu luĭ.
1 unŭ polobocŭ di pusŭ vinŭ.
3 săniĭ marĭ de boĭ, de căratu fănŭ.
1 unŭ čaunŭ mari, stricat.
4 ciubere.
2 sacĭ di vinŭ.
9 verigĭ marĭ di fierŭ de la drugiĭ cari dispart cai la grajdĭ.
1 o roată sărmă de telu.
1 unŭ polobocŭ vechĭ.
1 o arabà vechi, stricată.
Nişte podială vechi di stejarŭ pentru unŭ coşerŭ.
16 bucăţĭ lemnŭ de stejarŭ pentru temnicŭ:
5 grinzĭ.
7 scăndurĭ podială.
4 furcĭ oable.
16
3 poloboace curechĭ: 2 buţĭ şi unŭ polobocŭ.

Lucrurĭ a căsăĭ ci s'aŭ găsitŭ la Cornĭ, Săptemvrie 27, la chilárŭ, însă:

1 căzanŭ mari di aramă.
1 o căldari mică de aramă.

4 tingirĭ cu coadă, de făcutu bucati.
2 cantari: unulŭ mari şi altulŭ micŭ.
3 merţă sămănţă de inŭ.
19 deḿirliĭ sămănţă cănipă.
2 cărceĭ di fierŭ.
2 căzĭ.
3 şini de fierŭ pentru roati.
1 hamŭ mari di învăţatŭ caeĭ.
15 bucăţĭ gurĭ de hamŭ vechĭ, cu multe bucăţăli de şlihurĭ stricati, şi alti curăle stricati, vechĭ.
5 şeli vechĭ, stricati: 2 nemţăştĭ şi 3 moldovineştĭ.
23 trăiste de caĭ, vechĭ.
6 poloboace de pusŭ păine.

La jăcniţa alŭ doile, însă:

4 merţă hrişçă vechi.
1 o părechi hamurĭ vechĭ nemţăştĭ, avăndu numaĭ hăţurile.
1 o căpiţală şi o părechi hăţurĭ vechĭ stricati.
79 căte [=chite] inŭ răvilat.
17 chiti cănipă răvilată.
7 poloboaci cu curechĭ muratŭ la zămnicu, i cartofle, morcovĭ, pătrunjăĭ şi altile.
6 cară: 2 marĭ, cu legăturĭ di fierŭ, şi 4 micĭ.
5 giugurĭ.
1 o căruţă de 4 caĭ, cu legăturĭ di fieru.

Lucrurile ce s'aŭ găsătŭ înŭ casă, însă:

2 tingirĭ marĭ de făcutŭ dulceţĭ́.
2 căldărĭ micĭ di făcutŭ rachiŭ: una mari şi alta mică, cu căpacile şi cu ţăvele lorŭ.
2 săniĭ marĭ.
1 o tăvà mică.
1 unŭ leghianŭ aramă, cu ibricu luĭ.
3 mendiri: unulŭ umplutŭ cu părŭ di capră şi doĭ cu lănă.
5 perinĭ di păreti, hramŭ *(sic)* de lănă, umpluti cu lănă; 4 roşĭ şi una verde.

2 macaturĭ de pitră, pănză niamţască învrăstată.
3 sfeşnici alamă.
2 tavlali *(sic)* vechĭ, strecate.
1 o oală mari di aramă.
1 unŭ menghinŭ mari de călcatŭ strai.
6 scauni vechĭ, cu perinuţĭ umplute cu lănă.
3 mese de lemnŭ, proaste, pentru sofragerii: 2 marĭ şi una mică.

Întocmaĭ: *Tautu.*

VIII.

Catagrafiia pentru toată averia nemişcătoare a dumisale Post. Iancu Cananăŭ, di la Ţănutulŭ Botoşanĭ, care, după poroncă, urmiază a să teslimarisi dumisale Agăĭ Costachi Ţăgară, pentru datoriia dumisale Post. açè către Ţăgară.

Arătaria fieştecăriia averĭ.

No.
1. Păduria, codru, după tahminŭ, ca 500 fălcĭ, care este întriagă şi nestrăcată cu tăeria.
2. Pădurea, iarăşĭ codri, şi iarăşĭ după tahminŭ, ca 2.500 fălcĭ, dinŭ care să tae totŭ feliulŭ de lemnŭ şi înŭ care încă să găseşti asămine lemnŭ, tăetă fiindŭ ca doĭ părţĭ şi o a triia parte netăiată, şi totŭ întru această pădure iaste oprită şi rădicată şi pădure tănără, stejărişŭ maĭ multŭ, pentru totŭ feliulŭ de herestè măruntă.
3. Păduria, apărătură tănără şi vechi, totŭ după tahminŭ, ca 150 fălcĭ, care să zice la Corneştĭ.
4. Aşăzaria boeriască: casă de cărămidă, pe temelie, cu cincĭ odăĭ şi o şală, şăndilită, înprejur cu parmaclăcurĭ.
5. Cuhnea de piatră, de vălătucĭ, cu patru odăĭ, o cămară întunecată şăndelită.
6. Unŭ grajdu prostŭ de lemnŭ, acoperitŭ cu rogozŭ.
7. O îmblătoare de lemnŭ, proastă, şăndelită.

No.

8. O casă vechi, proastă, undi şedi chelariulŭ.
9. Unŭ grajdu de scăndurĭ vechĭ, străcatŭ.
10. Unŭ hambarĭ cu păreţĭ de scăndurĭ, acoperitŭ cu rogozŭ.
11. O pivniţe de lemnŭ, cu şopronŭ de-asupra, străcatŭ.
12. O făntănă înŭ ogradă.
13. O livadă, cu totŭ feliulŭ de poame roditorĭ, înŭ care iaste şi o altă făntănă, cu cerdacŭ.
14. Bisărică de piiatră, înpodobită cu toate înlăuntru cele trebuincoasă, cu hramu Pogorăriĭ Duhuluĭ Sfăntŭ.
    Şi toate aceste cuprinsă cu o îngrăditură de gard spinuitŭ, cu poartă de scăndurĭ.

15. Patru crăşmi de lemnŭ: una înŭ sat şi tri pe drumurĭ.
16. Unŭ ratoşŭ de cărămidă, cu şasă odăĭ, şăndelitŭ şi cu pivniţă de piiatră, încăpătoare de 12 vasă, ce iaste la Săretĭ, pe şliah, undi să zice la hrubă.
17. O altă livadă cu poame tineri, ce iaste înŭ osăbĭ îngrădită cu gard de nueli.
18. Patruzicĭ pogoane vie lucrătoare.
19. Doĭ morĭ stătătoari înŭ apa Săretiuluĭ, de lemnŭ, acoperiţe, la care săntŭ patru pietre.
20. Doĭzicĭ şi cincĭ fălcĭ arătură de tomna, înŭ care s'aŭ sămănatŭ patruzicĭ merţă grăŭ.
21. Doĭzicĭ şi optŭ fălcĭ arătură de tomnă nesămănată.

Arătata maĭ susŭ averi nemişcătoare, cuprinsă înŭ 21 condei, care să se teslimarisască dumisale Agăĭ Costachi Ţăgarà, înŭ cuprindere poroncilorŭ.

(Iscălitŭ:) Anghelache Clementŭ Comisŭ.
Întocmaĭ: Demitrii Zotta, nobelŭ.

X.

Prescrieria averiĭ mişcătoare care s'au găsătŭ la moşiile Corniĭ şi Costeştiĭ de la Ţănutulŭ Botoşaniĭ a dumisale Post. Iancu Cananò, care ari să stè păstrată şi

nerășluită spre întâmpinare plățăĭ către alțĭ creditorĭ, nefiindŭ amanetarisită înŭ datoriia cè către Țăgară.

Arătare fieștecăriĭa averĭ.

No.

1. Optsprezăci șălașă Țăganĭ, care alcătuescŭ 49 suflete, însă:
   1. Leontii Bucătariulŭ, cu doĭ copiĭ, băețĭ, bezŭ fimeia, Nastasăia, Moldovancă.
   2. Scridonŭ Vetariu, sterpu.
   3. Costandinŭ Chitariulŭ, cu fimeia luĭ, Nastasăia.
   4. Costandinŭ Albariu, cu fimeia luĭ, Anghilușa, cu doĭ copiĭ: unŭ băetŭ și o fată.
   5. Ioanŭ Chiriiacŭ, sterpu.
   6. Vasăle Haritonŭ, cu fimeia luĭ, Iliana.
   7. Grigori Caldarariulŭ, cu fimeia luĭ, Zoița, și unŭ copilŭ, băetŭ.
   8. Chiriiacŭ Cĭobotariulŭ, cu fimeia luĭ, Mariia, și doĭ copile, fete.
   9. Grigori a luĭ Costandinŭ, cu dou copili, fete, ce-șĭ zice că este ertatŭ, bezŭ fimeia luĭ, Moldovancă.
   10. Ștefanŭ Vezeteu, cu fimeia luĭ, Todosiia, și unŭ copilŭ băetŭ.
   11. Ursu Scripcariulŭ, cu fimeia Irodiia, i o copilă, fată.
   12. Petrachi Burlacu, scripcariulŭ.
   13. Gherasimŭ Chitariulŭ, cu fimeia luĭ, Floaria, și doĭ copiĭ, băețĭ.
   14. Pavălŭ a Badiuluĭ, cu fimeia luĭ.
   15. Gheorghi Bucătariulŭ, cu fimeia luĭ.
   16. Covachi Cĭobotariulŭ, burlacŭ.
   17. Andreĭ Chiticŭ, cu fimeia luĭ.
   18. Costandinŭ Bătrănu, cu maică-sa, pe lăngă care maĭ săntŭ triĭ Țăgance: Ioana, Mariia, Nastasăia, precumŭ și doĭ băețĭ: Ghiți și Tudurachi, care slujăscŭ înŭ casă.
2. Vitele ce s'aŭ găsĭtŭ, însă:

No. 2 telegarĭ şărgĭ, cari să zicŭ că ar fi streinĭ.
3 bivoliţă: doî cu viţăĭ şi una stiarpă.
1 unŭ bivolŭ buhaĭ.
8 vacĭ: 6 cu viţăĭ şi doî sterpi.
10 boĭ de giugŭ.
76 caĭ proştĭ, cari umblă la plugurĭ.
120 rămătorĭ, marĭ cu micĭ.
1.028 oĭ şi capre, bezŭ cele cobăneştĭ, însă:
518 oĭ fătătoare.
180 meluţă dinŭ acestŭ anŭ.
30 berbecĭ de sămănţă.
10 bărbăcuţĭ dinŭ acestŭ anŭ.
160 capre.
80 ezĭ dinŭ aĉasta vară.
50 ţapĭ.
1.028 adică una mie doîzicĭ şi optŭ facŭ după arătare luĭ Ilie Mitoşăru, scutarĭ.
1.248 adică una mie doî sute patruzicĭ şi optŭ.
3-le. Pojăjăia casăĭ, însă:
Ca patruzicĭ vedre vinŭ, înŭ triĭ vasă, la hruba de la ratoşŭ.
20 plugurĭ, cu ferile lorŭ, şi grăpe de lemnŭ, cari lucriază cu caĭ, boĭ.
4 poloboaci. } înŭ care să pune păine înŭ hambarĭ.
4 putenĭ. }
1 butcă vechi, ce să miremitesăşti acumŭ de către unŭ tocmitŭ herarĭ.
2 săniĭ proaste.
1 canapè bună, înbrăcată cu şalŭ . . . }
1 scrinŭ de nucŭ închisŭ . . . . . . }
15 scaune înbrăcate cu meşănă . . . }
3 canapeluţă micĭ . . . . }
1 masă de cărţĭ . . . . } înŭ odaia cè mare.
3 paturĭ cu mindirurĭ de lănă şi 9 perinĭ înbracate cu feţăle de micatonŭ. . . }
4 perdele de şalŭ la fereştĭ, cu una de citŭ. }
1 masă rătundă, mare, de stejar . . . }
2 oglinzĭ de părete . . . . }

No.

6 scaune negri, înbrăcate cu şalŭ verde vechĭ . . . . 1 scrinŭ de nucŭ, închisŭ . . . . . 1 crivatŭ de nucŭ . . . . 1 mindirĭ de lănă . . . . 1 hramŭ de lănă verde . . . . . . 3 perinĭ de lănă, fără fețĭ . . . . . 1 patŭ prostŭ . . . . 1 masă de nucŭ pentru cărțĭ . . . . 1 sfeşnicarĭ prostŭ	înŭ alŭ doile odae.
1 patŭ, cu mindirĭ de lănă, vechĭ. 1 scaunŭ prostŭ	înŭ alŭ triele odae.

2 paturĭ goale, înŭ alŭ patrule odai, la fimeĭ.
1 crivatŭ vechĭ, totŭ înŭ alŭ triile odae, de susŭ.

2 dulapurĭ, cu stecle şi farfuriĭ, închisŭ . 1 masă de lemnŭ, proastă . . . . . . 1 măngălăŭ de călcatŭ strai . . . . . 2 lăzĭ proaste, încuete	înŭ şală.

4. Producturile de pe moşie, însă:
6 stogurĭ grăŭ netriiratŭ.
2 stogurĭ mazire tijŭ.
1 geriadă pai grăŭ, orzu şi maziria, trierate.
Polŭ stogŭ grăŭ la hrubă, netrieratŭ.
80 fălcĭ păpuşoĭ, neculeşĭ, tari proştĭ, cruzĭ şi străcațĭ de brumă.
86 stogurĭ fănŭ.
200 merță cartofe, clădite înŭ geriadă.
701 bucățĭ lemnŭ, chirestè stăpăniască, gata, la magaziia dinŭ pădure Corniĭ, însă:
43 tălpĭ, bezŭ 17 date cu patru țădulĭ şi izvoade.
48 grinzĭ.
48 tumurugĭ, bezŭ patrŭ dațĭ cu țădule.
402 scăndurĭ tăete în heresăŭ, bezŭ 455 date cu țăduli şi izvoade.
36 amnarĭ, bezŭ 10 dațĭ cu țădule.
37 poianturĭ, bezŭ 4 dațĭ cu țădule.

3 dulapĭ, bezŭ 29 daţĭ cu ţădulĭ.
13 dulapĭ, căte triĭ stănjănĭ polŭ, bezŭ 12 daţĭ cu ţădulĭ.
3 scăndurĭ, căte 20 palme.
4 costoroave, căte 25 palme lungu.
39 doagi, căte 13 palme, bezŭ 25 date cu ţădule.
141 bucăţĭ lemne, chirestè neguţătoriască, văndută şi nerădicată dinŭ pădure de pe moşiia Cornii, însă:
24 tălpĭ dinŭ şasă copacĭ tăeţĭ, bezŭ şasă copacĭ care săntŭ încă înŭ pičoare, plătiţĭ, a dumisale Spătar. Iordachi Bălşucă.

6 tumurugĭ . . . 2 tălpĭ . . . . 4 čolane de roate.	a luĭ Avramŭ Jădovulŭ.
4 copacĭ tăeţĭ gălătuşĭ . 7 vărvurĭ a 7 copacĭ .	totŭ a luĭ Avramŭ Jădovulŭ.

15 tumurugĭ gata, a dumisale Hat. Anastasachi Başută.
6 tumurugĭ gata, a neguţătoriuluĭ Iani Spănu.

14 amnarĭ . . . . . . 2 vărvurĭ a doĭ copacĭ . 5 copacĭ, stejarĭ, tăeţĭ şi nelucraţĭ	a luĭ Vasăli Rotariu otŭ Băicenĭ.
6 tumurugĭ gata . . 1 furcă de făntănă . 26 scăndurĭ gata . . 2 butucĭ tăeţĭ şi nelucraţĭ	a Jădovciĭ Haia Vădana.
1 ulucŭ gata . . . 3 copacĭ, stejar, tăeţĭ.	a neguţătoriuluĭ Misirĭ Armanŭ.
1 talpă gata . . . . 3 vărvurĭ a triĭ copacĭ.	a luĭ Ioanŭ Haluncă otŭ Băicenĭ.
5 tumurugĭ gata . . . 3 vărvurĭ a 3 copacĭ . 1 copacĭ, stejar, tăetŭ şi nelucratŭ	a luĭ Ştefanŭ Heresteoariu otŭ Botoşanĭ.

141

Arătata înŭ şasă condei de maĭ susŭ averiĭ mişcătoare de pe moşiia Corniĭ, care să stè înŭ păstrare.

(Iscălit :) Anghelachi Clementŭ Comisŭ.

Întocmaĭ : ***Demetrii Zottă, nobelŭ.***

X.

Vidomostii

Pentru vitili dumisali Post. Iancu Cananò ci s'aŭ văndutŭ prinŭ liţitaţii făcută acumŭ, la 21 Fevrali, anul 1834, înŭ satul Cornu, Ţănutul Botoşanilor, după ofisul Logofiţii Justiţii supt No. 1.032, înŭ faţa dregătorilor de Ţinut şi a clenuluĭ giudecătorii.

Baniĭ ci aŭ cuprinsŭ: Leĭ.	Parali.	No.	Numili ahotnicilor ci aŭ cumpărat:
100		2	Pavăl Budianu, însă:
			20 1 străjnicŭ . . . } pristavul asupra vitilor.
			80 1 iapă murgă a fată. }
			100 2
277		6	ci aŭ cumpăratŭ păstoriĭ, însă:
			90 2 epi negri şi murgĭ, Lupu caprariulŭ.
			70 1 iapă niagră, Vasili herghelegiu.
			65 1 iapă niagră, Grigori herghelegiu.
			28 1 iapă niagră-sură, Vasili argatu.
			22 1 iapă murgă-închisă, Lupu Sălăvăstru.
			277 6
80	—	1	Manoli Arnăutu unŭ armăsăraşŭ negru spetit.
457		9	
981	20	28	ci s'aŭ dat lăcuitorilor dinŭ Cornu, cu îndatorire di răspundiria banilor prinŭ chizăşiia dumisali Agăĭ Costachi Ţigară, însă:
			50 1 iapă murgă, bătrănă, Constantinŭ Caprariu.
			115 — 1 iapă mari a fată, Mariianŭ Podhoischi.
			60 1 iapă murgă, stiarpă, Ioanŭ Mriană.
			30 1 iapă şargă, şchioapă, Spiridonŭ giudili.

88 — 2 cal roib mari şi o iapă murgă stiarpă, Constantinŭ a Panţiroaeĭ.

168 — 10 Ioniţă Mazilu, însă :

66 2 epi: una roaibă şi una moscură *(sic)*.

18 1 cal murgŭ, stricatŭ.

84 7 unŭ calŭ, 6 epi, bracurĭ, oloagi şi răpănoasă de ispravă.

168 10

36 — 1 iapă cenuşie, săgnită, Constantinŭ ai Ioaneĭ.

37 — 1 iapă castanie, stiarpă, Ioanŭ a luĭ Chiriiacŭ Ţiganu.

32 — 1 iapă murgă, Leonti Bucătariu.

35 20 1 iapă albă, bătrănă, Vasili Scutelnicu.

42 1 iapă murgă, Simionŭ Huţanu.

24 — 1 iapă murgă, slabă, Ursu Scripcariu.

18 — 1 iapă murgă, mică, stiarpă, Toma Vezăteu.

26 1 iapă roaibă, şchioapă, Constantinŭ Lăcătuşu.

204 3 Mariianŭ Podhoischi, însă :

24 1 cal şargŭ, stricatŭ.

180 2 epi: una şargă şi una roaibă ci ari la grajdĭ.

204 3

16 — 1 iapă murgă închisă, spetită şi săgnită, Lupu Bucătariu.

981 20 28

300 — 3 ci ari la grajdĭ, a dumisali Agăĭ Ţigară:

110 1 cal mohorăt-briazŭ, di răndăşie, făr' di rapănŭ . . } D. Aga Ţigară.

190 2 epi roaibi, di hamŭ, spalati di rapănŭ . . . . . . } D. Aga Ţigară.

300 3

1.738 20 40

Vitile albi ci s'aŭ văndutŭ, şi bivoli.

1.308 10 14 dumnialuĭ Aga Costachi Ţigară, însă:

300 10 2 boĭ: unu porumb şi unu balţat.
250 - 2 giuncanĭ căte de unŭ viţălŭ.
105 10 1 vacă mari, a fată.
83 10 1 vacă cu viţăl, slabă.
130 1 vacă cu viţăl.
83 10 1 vacă fără viţăl.
106 10 1 vacă mari, stiarpă.
1.058 10 9
250 5 bivolĭ, cu unŭ malacŭ, însă:

2 vacĭ, însă una cu malacŭ, care aŭ pusŭ la No.
2 gonitorĭ buhaĭ.
1 malacul arătat susŭ.
5

1.308 10 14

788 13 vite Dionisie Grecu, prinŭ chizăşiia dumisali Agăĭ, şi alţăĭ, însă:

277 10 6 ci aŭ cumpărat Dionisie, precumŭ să arată, adică:

90 1 vacă bătrănă cu viţăl.
75 10 2 mănzaţĭ murgĭ.
41 20 1 mănzată plăvană.
70 20 2 mănzati.
277 10 6

172 20 2 mănzaţĭ plăvanĭ, Petria Cănipariu.
82 10 1 vacă cu viţăl, slabă, Constantinŭ a Panţiroaeĭ.
76 1 gonitoare porumbă a fată, Ghiorghi Vornicu.
180 3 preotu Vasili, însă:

80 1 gonitoare murgă a fată.
100 2 mănzaţĭ plăvanĭ.
180 3

788 — 13

2.096 10 27

Perilipsis.

1.738 20 40 caĭ ci s'aŭ văndut, bez doĭ ci n'aŭ fost faţă, însă:

1.438 20 37 asupra celor închizăşluiţĭ prinŭ d. Aga cu 377 leĭ pentru păstorĭ.

300 — 3 caĭ cumpăraţĭ de d. Aga.

1.738 20 40

2.096 10 27 viti albi, cu bivolĭ, însă:

788 — 13 asupra celor închizăşluiţĭ prinŭ d. Aga.

1.308 10 14 viti albi i bivolĭ, cumpărate de d. Aga.

2.096 10 27

3.834 30 67 faci suma piste totŭ, dinŭ care încă:

2.226 20 asupra cilor închizăşluiţĭ cu 377 păstori.

1.608 10 iar asupra dumisali Agăĭ.

3.834 30 adică triĭ miĭ opt sute triĭzăcĭ şi patru leĭ, triĭzăcĭ parali să alcătueşte suma piste totŭ.

După aĉastă vedomostii, precumŭ s'aŭ arătatŭ, cumpărîndŭ eŭ o samă de vite, precumŭ şi lăcuitoriĭ satuluĭ Corniĭ ce eŭ amŭ chizăşluit răspundere, amŭ adeverit înnainte Comisăi că eŭ voĭ urmà plàta banilorŭ înŭ vreme cerută.

K. Τζιγαρᾶς.

XI.

Însămnare pentru caprile şi pieile a oilorŭ perite, ce s'aŭ văndutŭ, prinŭ liţitaţii, înŭ tărgulŭ Botoşaniĭ, înŭ de faţa luĭ Pavălŭ Budianu şi a păstorilorŭ dila capre.

Leĭ.	Parali.	No.	Numilĕ ahotnicilorŭ ce aŭ cumpărat.—1834, Fevr. 27.
2.600	—	220	capite capri, însă 180 marĭ, fătătoare, şi 40 mieluţă ce aŭ mărsŭ doî dreptŭ una, care

aŭ alcătuitŭ 200 capite şi, pe tocmeala cîte 13 leĭ una, s'aŭ făcut baniĭ arătaţĭ, precum adivereşti înscrisulŭ dumisale Agăĭ Costachi Ţigarà, ce li-aŭ cumparatŭ.

429 15 223 Baniĭ ce s'aŭ primit înnainte P. Cl., însă:

210 30 30 cheĭ de calŭ stricate, căti 7 leĭ una parà, asupra luĭ Şmilŭ Iţicŭ.

18 9 cheĭ de mănzu asupra Căpitanuluĭ Ioniţă Hranacĭ.

166 15 121 cheĭ de capră, însă 66 cheĭ marĭ cu partanurĭ şi 55 cheĭ de edŭ, căte 55 par. una, ce li-aŭ luat Iancu Solonarulŭ.

6 56 chelceli rupti şi putredi, lepădăturĭ, de capră, Duvidŭ Jidovulŭ.

48 3 cheĭ de vită cunparată, însă 2 de boŭ şi una de vacă, străcati de moliĭ, căti 16 leĭ una, şi 10 par. pe di-asupra, Mendelŭ Jidovulŭ.

43 1 cheli de bivolŭ, stricată de moliĭ, ci aŭ cumparat-o Strulŭ Jidovulŭ.

492 15 220

3.092 15 — facŭ, adică treĭ miĭ noĭzăcĭ şi doĭ leĭ, 15 par.

Adunare.

Leĭ.	Paralî.	
6.057	30	asupra dumisale Agăĭ Costache Ţigarà, însă:

1.849 20 pentru lăcuitoriĭ dinŭ Cornĭ asupra vitilorŭ.

4.208 20 pentru vitili ce aŭ cumparat dumnealuĭ Aga, adică:

		1.608	10	pentru caĭ şi vite cumparate.
		2.600	—	pentru capri.
		4.208	10	
		6.057	20	
377		asupra argaţilor ce aŭ păscut vitili, care să voru scădè la hamurĭ (?).		
492	15	ce s'aŭ primitŭ, banĭ gata, pentru cheili văndute înŭ Botoşanĭ.		
6.927	15			

XII.

Socotială ci aŭ dat Pavălŭ Budeanu pentru viti albi, caĭ, epi, boĭ, vacĭ, bivolĭ, malacĭ şi stupĭ, cari aŭ fostŭ dati asupra luĭ şi nicĭ acumŭ să află faţă.

No.

42 caĭ şi epi ci sintŭ de faţă, bezŭ 41 cheaĭ cari aŭ perit de rapînŭ şi de foami şi să află de faţă.
2 boĭ, sintŭ de faţă, bezŭ 4 cheaĭ, dinŭ cari doĭ s'aŭ tăetŭ pentru ochincĭ flăcăilorŭ şi doĭ sint de faţă.
7 vacĭ marĭ sint de faţă, dinŭ cari patru aŭ fostŭ cu veţăĭ şi treĭ sterpi, bezŭ o cheli ce este de faţă.
7 mănzaţĭ sint de faţă.
2 gonitoarea siut de faţă.
2 buhaĭ ... cheĭ de unŭ viţăiŭ, sintŭ de faţă.
2 bivoliţă bătrăni, bezŭ o cheli de buhaĭ cari aŭ perit, să află faţă.
2 gonitoare bivoliţă, sint de faţă.
1 unŭ mălacŭ, este de faţă.
180 capri marĭ, să află de faţă, bezŭ 77 de cheĭ, cari aŭ perit, dinŭ care cheĭ 41 să află de faţă şi 36 le-aŭ luat Vasili Buzduganŭ.
41 ezĭ şi edi, sintŭ de faţă, bezŭ 45 de cheĭ de edŭ cari aŭ perit şi sint de faţă.
89 mascurĭ şi măscuroaici sintŭ de faţă, bezŭ o cheli ce să află de faţă.
57 stupĭ, sintŭ de faţă la ţimnicŭ.

XIII.

Copie.

Izvodŭ pentru lucrurile ce, după catagrafie de la 1832, aŭ să se maĭ ciară de la moşie Corniĭ prinŭ Pavălŭ Budianu şi Toaderŭ Sărafimŭ. 1834.

No.

2 caĭ care aŭ maĭ rămasŭ suptŭ slugile dumisale Agăĭ.
1 cantarŭ mic tuitŭ (?).
5 părechĭ heră de plugŭ.
1 herŭ tijŭ, latŭ.
20 pluguri de lemnŭ, cu bărdiţili şi oticiĭ lor i cu 80 gurĭ de hamŭ şi toate halaturile lor, să se ciară de la Toaderŭ Sărafimŭ.
5 boroni de fher şi altili de lemnŭ, tijŭ.
2 săniĭ de colivă, gospodăreştĭ.

1 canapè bună, înbrăcată cu şalŭ . .	ce aŭ fostŭ înŭ odae cè mare.
1 scrinŭ de nucŭ, închisŭ	
15 scaune înbrăcate cu meşină . . .	
3 canapeluţi micĭ înbrăcate	
1 masă de cărţĭ	
3 mindiriurĭ de lănă, cu 9 perinĭ înbrăcati cu feţili de micotonŭ	
4 perdeli de şalŭ verzĭ, cu una de citŭ.	
1 masă rătundă mari de stejarŭ . . .	
6 scaune negri înbrăcate cu şalŭ verde.	ce aŭ fostŭ înŭ odae alŭ doile.
1 scrinŭ de nucŭ, închisŭ	
1 crivat de nucŭ	
1 mindiriŭ de lănă	
1 hramŭ de lănă verde . , ...	
3 perinĭ umpluti cu lănă, fără feţi . .	
1 masă de nucŭ pĕntru cărţĭ	
1 sfeşnicarŭ	
1 mindiriŭ de lănă, vechiŭ . .	ce aŭ fostŭ înŭ odae alŭ 3-le.
1 scaunŭ maĭ prostŭ de lemnu.	
1 crivat vechiŭ	

No.		
2	lăzĭ proasti. încueti . . , ...	înŭ şală.
2	dulapurĭ cu stecli şi cu farfuriĭ, închisă . .	
1	masă de lemnu proastă . . . . , .	
1	măngălăŭ de calcat strai . . . . . , . .	

XLII.

ACTE DE-ALE RĂZĂŞILOR VASLUIENĬ ŞI TUTOVENI.

I.

Dinŭ luminată poronca Mării Sali prè-înnălţatŭ Domnuluĭ nostru Măriia Sa Mihailŭ Costandinŭ Suţulŭ Voevodŭ, s'aŭ judecatŭ faţă înnainte noastră Vasăli Măţi, vichilŭ fiindŭ şi deplinŭ răspunzătoriŭ dinŭ spre parte răposatuluĭ Med. Mihălachii Scorţăsculŭ, cu diiaconulŭ Toaderŭ Petrilă i Andonii Petrilă, Năstasăi Hărtopanu şi alţiĭ aĭ lorŭ, pentru o parti di moşii dinŭ hotarulŭ Cursăştilorŭ, ci iasti pi Racova, la acestu Ţănutŭ alŭ Tutoviĭ, pre cariĭ o pretendirisăşti cu zapisŭ de cumpărătură răposatulŭ Med. Adică unŭ Necula neguţătoriulŭ aŭ cumpărat-o de la Aniţa, fata Vasălcăĭ Petrilooai, la anulŭ 7203 [1695], Maiŭ 21, dreptŭ 30 leĭ, câtă i să va alegi dinŭ parte Petrileştilorŭ.

Cariĭ pricină di către noĭ cercetăndu-să cu amăruntulŭ, întru acestaşĭ chipŭ s'aŭ adiveritŭ: Vasăli Măţi aŭ răspunsu că cu zapisulŭ maĭ susŭ arătatŭ ceri moşii înŭ Cursăştĭ, carili, fiindŭ di sumă di anĭ, n'aŭ fostŭ cu putinţă a să faci răsuflatŭ, şi oarişcarili dreptati să înţălegi că ari a tragi căzuta parti după cuviinţă. Faţă fiindŭ şi Petrileştiĭ, aŭ arătatŭ că pi acè Vasălcă o ştiŭ că aŭ avutŭ moşii numaĭ înŭ Dumbrăvenĭ, cariĭ săntŭ alăture cu Cursăştiĭ, iarŭ nu şi înŭ Cursăştĭ. Apoĭ să dovedeşti dintr'unŭ sănetŭ a Petrileştilorŭ că acè Vasălca Petrilooai aŭ văndutŭ Petrileş-

tilorŭ parte iaĭ ci să va alegi numaĭ dinŭ Dumbrăvenĭ, iarŭ nu şi dinŭ Cursăştĭ (măcarŭ că aŭ avut-o). Şi, după aceia, Aniţa, fata iaĭ, ca o clironoamă ĉ-aŭ fostŭ maiciĭ iaĭ, aŭ văndutŭ parte sa dinŭ Cursăştĭ aceluĭ Necula neguţătoriulŭ cu preţulŭ maĭ susŭ arătatŭ, după zapisŭ. Dinŭ cariĭ amăndooa adiverinţili aceste să înţălegi foarti lămuritŭ că acè Vasălca Petriloaiia aŭ avutŭ moşiiia şi înŭ Dumbrăvenĭ şi înŭ Cursăştĭ, iarŭ cătă parti nu să poati înţălegi nicĭ dinŭ adiverinţa ci aŭ văndutŭ ia Petrileştilorŭ dinŭ Dumbrăvenĭ, nicĭ dinŭ zapisulŭ ficiĭ sali Aniţiĭ, ci aŭ văndutŭ dinŭ Cursăştĭ Neculiĭ neguţitoriuluĭ, şi, neputăndu-să şti cătă parti să cuvini aceluĭ zapisŭ alŭ Aniţiĭ, cu carili tragi răposatulŭ Med. Mihălachi Scorţăsculŭ, nu s'aŭ pututŭ da sfărşitŭ priciniĭ aice (fiindcă nicĭ Petrileştiĭ nu s'aŭ odihnitŭ), şi pentru aceia li s'aŭ pusŭ zi di sorocŭ, ca după viitoriulŭ Sfăntulŭ Theodorŭ să să afli cu toţiĭ la luminatulŭ Divanŭ şi di acolo să li să hotărască precumŭ a fi dreptulŭ.

1794, Fevr. 8.

Const. Neg. bivu Velŭ Banŭ.

II.

Adică noĭ, răzăşi di moşiia Dumbrăveni, anumi Răschitoreştiĭ şi cu alţiĭ aĭ noştri, făcut-amŭ învoiala nostră, careĭ maĭ gĭosŭ ne vomŭ şi iscăli, că vindŭ, dinŭ luminată poronca gospodŭ, ca să să hotărască moşiia Dumbrăveni dumnealuĭ Căpit. Costandinŭ Tironu, dumnealuĭ Ioniţă Armaşu, şi, adunăndu-ni pi noĭ, pi toţĭ răzăşi aceĭ moşiĭ, cu scrisorĭ, dovezĭ ce vomŭ avè, şi amŭ purcesŭ neamulŭ Răschitoreştiilorŭ, cumŭ şi a Petrileştilorŭ, dinŭ sămnu înŭ sămnu, după dovezĭ ce le-amŭ avutŭ, asămini amŭ găsitŭ, şi, mărgăndŭ la Fundătură, amŭ măsurat şi ne-aŭ arătatŭ dovezile nostri, să dea Fundătura înŭ doĭ, şi amŭ purcesŭ dinu mijloculŭ şesuluĭ, ci numeştiĭ o peatră vechii, la dealŭ, pi suptŭ pola nucilorŭ luĭ Toadiru Ţarălungă, di spri Apusŭ, şi di acolo amŭ purcesŭ la dealŭ, şi amŭ pusŭ o peatră de-asupra pornituriĭ, şi di acolo amŭ purcesŭ pisculŭ la dealŭ, şi amŭ

făcutŭ unŭ buorĭ întru unŭ stejarĭ, şi di acole la dealŭ, toatŭ pisculŭ, pănă întru unŭ lacu, şi tai laculŭ înŭ doĭ. Şi, aşă, amŭ datŭ învoială unulŭ di cătră altulŭ, neamulŭ Irini şi cu neamulŭ Ancăĭ, anumi ca să stăpănească neamulŭ Irini parti di spri Răsăritŭ şi neamulŭ Ancăĭ parti di spri Apusŭ, iarŭ hotarile să umbli după cumŭ le-aŭ pusŭ dumnealorŭ numiţiĭ hotarniciĭ maĭ susŭ arătaţĭ. 1802, Maĭ 18.

Cu voia şi cu învoiala tuturoru răzăşilorŭ.

Grigori Ţarălungă.

Efrimŭ Grigoraşŭ. Ioniţe Clipa. Costandinŭ Clapo vătavŭ. Andreiŭ Ibănescu. Andreiŭ Vălpi . . . *(neînţeles)*. Andreiŭ Gherasimŭ. Pavălŭ Dănăilă. Vasili Ciuchi. Simionŭ Popa. Toma Buganu. Neculaĭ Dănilă. Sava Năsturaşŭ.

Şi, văzăndŭ şi noĭ învoiala răzăşilorŭ de susŭ numiţĭ, amŭ întăritŭ şi noĭ cu a nostri iscăleturĭ.

Coti Tirobă *(sic!)*. Ioniţă Ochiulŭ (?).

Şi aĉastă învoială amŭ scris-o eŭ, Andronicu Ciuchi, cu zisa a tuturorŭ acestorŭ de maĭ susŭ arătaţĭ, şi amŭ iscălitŭ:

Andronicŭ Ciuchi.

[Pe V-o :] Învoiala Răschitoreştiĭ şi cu alţiĭ aĭ lorŭ.

III.

Adică noĭ, anumi Apostulŭ, d'inpreună cu soru-mè Mariia, fiĉoriĭ luĭ Ionă Petrilă, nepoţi luĭ Stahi Petrilă, scrimŭ şi mărturisimŭ cu acestu adivăratŭ şi prè-încredinţat zapisŭ alŭ nostru la măna răzăşilorŭ noştri Petrileştĭ, precumŭ să să ştii că, di a nostră bună voi, di nimi siliţĭ, nicĭ asupriţĭ, amŭ văndutŭ parte nostră di moşii dinŭ Dumbrăvenĭ, di la Ţănutulŭ Tutoviĭ, di pi apa Racoviĭ, drepti părţili nostri ci ni s'aŭ alesŭ prinŭ dreptă măsură ci s'aŭ făcut, fiindŭ şi răvaşulŭ cinstiteĭ ispravniciĭ, fiindŭ strigată şi prinŭ soltanŭmezatŭ, dinŭ poroncă, pecete gospodŭ. După cari aŭ fostu cè maĭ întăĭ întrebaţĭ fraţiĭ miĭ, înŭ curgire a patru lunĭ di zili, şi, văzindŭ că niciuniĭ nu să arată cu vre o pretenţii

di cumpărare, şi noao cerăndu-ni trebuinţa ca sì o vindemu, amŭ văndut-o răzăşilorŭ, cari maĭ gĭosŭ si vorŭ numi, cu tocmală căte 10 leĭ pi stănjinŭ, cu analogu di codru. Cari şi soma stănjinilorŭ ni s'aŭ alesŭ dinŭ totŭ trupulŭ moşii Dumbrăvenilorŭ 55, adică cinzăcĭ şi cincĭ stănjinĭ, ca să li fii dumnealorŭ dreaptă ocină şi moşii, fiĉorilorŭ şi nepoţilorŭ dumnealorŭ, cu totŭ vinitulŭ iaĭ, dinŭ cămpu, şi dinŭ codru, şi dinŭ totŭ loculŭ, cari şi baniĭ amŭ priimitŭ toţĭ diplinŭ înŭ mănili nostri.

Şi, pentru maĭ adivărată credinţă, niştiindŭ carti, n'emŭ pusŭ numili şi degitili nostri, înŭ locŭ di iscălitură.

1817, Apr. 16.

[Deget :] eŭ, Apostulŭ Petrilă, fiĉorŭ luĭ Ionŭ Petrilă.
» eŭ, Mariia, soră luĭ Apostulŭ.

Şi eŭ amŭ scrisŭ acistŭ zapisŭ cu bună primire di susŭnumiţi Preotŭ Trofinŭ Hăr., răzăşŭ.

Preotŭ Grigoraşŭ m'amŭ tănplatŭ faţi la aĉastŭ vănzari, şi s'aŭ făcutŭ de răzeşĭ din măna mè, dinŭ măna mè, a preotuluĭ Grigoraşŭ.

. . . m'amŭ tămplatŭ faţi.

Şi la cumpăratulŭ părţeĭ aciştiie ci să arată prinŭ acistu zapisŭ amŭ dat baniĭ noĭ, aciştĭ cari maĭ gĭosŭ ni vomŭ numi, anumi să să ştii:

Leĭ.	Părali.	
140		aŭ dat Toaderŭ Andoni, Ioniţi Andoni, Ionŭ Andoni, Ghiorghi Andoni, Gligoraşŭ Furduiŭ, zătŭ Ştefanŭ Năpranŭ, Ioanŭ zătŭ Aftiniia.
35	30	aŭ dat preutulŭ Trofinŭ Hărtopanŭ.
35		aŭ dat Vasili Todosi, cu fiĉoriĭ luĭ : Iliiĭ şi Vasili.
35		aŭ dat Ioniţi Clapa, Ioniţi sinŭ Ursu, dascalu Ştefanŭ Lazorŭ.
35		aŭ dat Pavălŭ Petrilă, Ionŭ Naşŭ, cumnatŭ luĭ Pavălŭ.
20	—	aŭ dat Neculaĭ Petrilă.

30 — aŭ dat Ghiorghi Petrilă sinŭ Diiaconu.
20 — aŭ dat Pavălŭ Tufă.
10 aŭ dat Lupa, fata luĭ Iftini Petrilă.
10 — aŭ dat Ionŭ Lăzanu sinŭ Catrina.
50 — aŭ dat Iliiĭ sinŭ Vasili Todosi, dinŭ bătrănŭ diiaconuluĭ Toaaderŭ Petrilă parte luĭ Mihăilă.
36 aŭ dat Ionu başbulubaşŭ.
30 aŭ dat Ionu Burcă.
49 aŭ dat Alicsandru Tofanu.
22 aŭ dat Ionu Scăfarĭ.

IV.

Ĭsprăvnicia Tutoveĭ

Cătră Gheorghi Negruţŭ, mazilŭ otŭ Rădiŭ.

Safta Sănŭ-Chetroai, Mateĭ Popa, viindŭ la Isprăvnicie, aŭ jăluit că înŭ moşiia Cursăştiĭ, Grosăştiĭ, tragŭ şi eĭ parte de moşii de pe bătrănulŭ Costandinŭ Sănŭ-Chetru şi la stăpănitulŭ moşii să înpresoară de cătră cielanţĭ răzăşĭ.

Pentru această ţi să scrii ca, mergăndŭ la faţa loculuĭ, să cercetezĭ, şi, dacă veĭ dovedi acè înpresurare, după scrisorile ce vorŭ înfăţoşa jăluitoriĭ, să le o daĭ înŭ stăpănire. Iarŭ, fiindŭ deosăbită pricină şi acolo nu-ĭ veĭ putè pune la cali cu mărturie înŭ scrisŭ de curgere preciniĭ, să-ĭ triimeţĭ la Isprăvnicie. '819, Apr. 26.

Mavrogheni Spat.

Costantinŭ Cerchezŭ Căminariŭ.

V.

Isprăvnicia

Cătră cinst. Sv. Sa părintili Ioanŭ Iconomŭ.

Procopii Vulpi, vătăjălŭ de aprozĭ dinŭ satul Dumbrăveniĭ, cu alţiĭ aĭ săĭ, după jaloba ci aŭ dat Mării Sali luĭ Vodă, cu arătari că înŭ hotarulŭ moşiilorŭ Dumbrăveniĭ şi Cur-

săştiĭ di pi Racova arŭ fi avăndŭ şi eĭ părţĭ de baştină, părinţască şi strămoşască, şi că unŭ cumnatŭ alŭ săŭ, Ionŭ Mocanu, fără ştiria lorŭ, arŭ fi cumpăratŭ atătŭ una sută stănjănĭ dinŭ numitili hotară de la o Safta Bursucăniţa, mătuşiĭ luĭ, căte doĭ stănjănĭ, cu zapisŭ denŭ '809, Apr. 8, dinŭ cari înŭ cătiva rănđurĭ i-arŭ fi făcutŭ ceriri ca să-lŭ înpărtăşască cu analogonŭ dinŭ cumpărătură, atătŭ pe dănsulŭ, căt şi pe ciialanţĭ fraţĭ a luĭ, şi n'arŭ fi priimit a-şĭ luoa parte de banĭ de la jăluitorĭ şi să li dei şi lorŭ parti de moşii, dicăt cu vorbi i-arŭ fi prelungitŭ dinŭ vremi înŭ vremi că le va da, şi acumŭ pricinueşti de a li da; cătŭ şi alti doî zapisi: unulŭ dinŭ aniĭ '801, Iuli 11, de la unŭ Gavrilă sinŭ Ionŭ Petrilă, prinŭ cari îĭ vindi doîzăcĭ şi doĭ stănjănĭ cu preţŭ căti unŭ leŭ stănjănulŭ, şi altŭ zapisŭ, dinŭ '803, Dechv. 20, de la o Ştefana, fata luĭ Samsonŭ, şi Spridonŭ, fičorulŭ Ştefani, prinŭ cari îĭ văndŭ una sută stănjănĭ cu preţŭ căti şaĭzăcĭ parali stănjănu. Cerăndŭ jăluitori ca cu protimisisŭ de rudenii să, să înpărtăşască dinŭ toati acesti cumpărăturĭ, aŭ adusŭ carte cinstiteĭ Logofeţiĭ ceĭ Marĭ dinŭ 7 a următoariĭ lunĭ Iuli, cuprinzătoari ca să să cercetezi, şi, dacă jăluitori să vorŭ dovedi rudeniĭ cu cumpărătoriĭ şi răzăşĭ înŭ numitili moşiĭ, şi nu vorŭ fi trecutŭ aniĭ hotărăţĭ a protimisuluĭ, şi nicĭ publicaţiĭ nu va fi făcutŭ cumpărătoriulŭ, atunce, dăndŭ jăluitori părătuluĭ dinŭ baniĭ cumpărăturiĭ, cu analoghii să întri şi eĭ părtaşĭ. După cari carti a cinstitiĭ Logofiţiĭ, înfăţoşăndu-si amăndoî părţile înnainte Isprăvniciei, prinŭ cătă cercetari s'aŭ făcutŭ, cătŭ pentru ačali doî zapisi, dinŭ '801 şi '803, ničunŭ cuvăntŭ nu aŭ jăluitori după atăta treciri de vremi.

Iarŭ pentru zapisulŭ acelŭ dinŭ aniĭ '809 a Saftiĭ Bursucăniţi, cuprinzătorŭ de 100 stănjănĭ, precumŭ să arată, de vremi ci jăluitori aŭ arătat că, după ci aŭ aflat de cumpărari, cu triĭ anĭ maĭ înnainti arŭ fi vrutŭ a-ĭ da parti de banĭ şi să-ĭ priimască şi pe dănşiĭ părtaşĭ la cumpărătură, şi părătulŭ Ionŭ Mocanu i-aŭ totŭ prelungitŭ cu chipurĭ, şi acumŭ tăgădueşti că nu i-arŭ fi zisŭ nimica, de cătră giudecată s'aŭ îndatoritŭ ca să priimască giurămăntŭ că adică nu i-arŭ

fi zisŭ jăluitori nimica de aĉastă cumpărătură, după cumŭ arată, atunĉa să rămăi nesupăratŭ de cătră jăluitorĭ. Care aĉasta fiindŭ şi cu însuşĭ voire şi priimire jăluitorilorŭ, să triimetí la Sv. Ta pe Ionŭ Mocanu ca să-lŭ puĭ suptŭ duhovniĉască cercetari şi catihisisŭ, băgăndu-lŭ înŭ bisărică, şi de giurămăntulŭ ce va faci înŭ fiinţa şi a jăluitorilorŭ, pre largŭ vomŭ avè răspunsŭ, ca să să facă puneri la cale.

'820, Iuli 22.

Ioanŭ Iamandi Banŭ.

Θω. Φκας *(sic)*, Σουλτζάρι.

Prinŭ ţădula cinst. Isprăvniciĭ fiindŭ rănduitŭ başbulubaşŭ Ioanŭ Mocanŭ ca să să catihisască duhovniceşte, să arăte adivărulŭ pentru unŭ zapisŭ dinŭ '809 a Safteĭ Bursucăniţeĭ, cerşindŭ 100 stănjănĭ de moşiia dinŭ satŭ Cursăştiĭ şi Dumbrăveneĭ răzăşilorŭ dinŭ arătatulŭ veletŭ '809 şi că, Precopii Vulpe fiindŭ şi elŭ răzăşŭ înŭ arătatele moşiĭ, arŭ fi făcutŭ cerere ca să dei şi elŭ banĭ la acè sută stănjănĭ şi să-şĭ tragă moşiia analoghiia, şi numitulŭ Ioanŭ Mocanulŭ l-arŭ fi prelungitŭ cu chipurĭ, şi nicĭ bani n'aŭ primitŭ, nicĭ analogheia dintru acastă cunpărătură nu i-aŭ datŭ. Şi părătulŭ Ioanŭ aŭ datŭ şamă că nicĭodată cerere nu i-aŭ făcutŭ, nicĭ banĭ pentru acestŭ zapisŭ nu i-aŭ adusŭ pănă acumŭ, ce aŭ adusŭ carte Mării Sale luĭ Vodă şi înfăţoşaze înnainte cinst. Isprăvniciĭ, şi, dinŭ judecată rănduită înŭ catihesire şi înŭ gĭurămănt spre descoperire adivăruluĭ, faţă fiindŭ anbe *(sic)* părţile, s'aŭ hatahesitŭ *(sic)* pe Ioanŭ Mocanulŭ să arăte adivărulŭ, să nu-şĭ piiardă sufletulŭ, şi aŭ răspunsu înŭ catahesărire *(sic)* că jăluitoriulŭ nicĭodată nu i-aŭ cerutŭ moşiia, nicĭ bani nu i-aŭ adusŭ, şi l-aŭ văzutŭ stăpănindŭ, şi nimică nu i-aŭ zisŭ. Băgăndu-lŭ şi înŭ sfănta bisărică domnesca, aŭ judecatŭ cu sufletulŭ săŭ că la pretenţiia ce făce n'are nicĭo ştiinţă şi la gĭurămăntulŭ ce aŭ făcutŭ

faţă cu dum. şi jăluitoriulŭ Pricopii Vulpe şi Ioanŭ Scăfarŭ. Şi n'amŭ lipsătŭ a înştiinţa cinst. Isprăvnicii.

'820, Iuli 23.

Ioanŭ Iconomŭ.

VI.

Noĭ Ioanŭ Sandu Sturza Voevoda, cu mila luĭ Dumnezeŭ Domnu Ţăriĭ Moldavieĭ.

Să faci ştire cu acastă carţe a Domnii Meli pentru Ghiorghi Nica de la Ţănutulŭ Vasluiluĭ că, prinŭ jaloba ce aŭ datŭ cătră Domniia Mea, aŭ făcutŭ arătare că elŭ de multă vremi s'aŭ aflat slujăndŭ poroncilorŭ gospodŭ şi a pămăntuluĭ cu sălinţă şi cu dreptati, şi aŭ făcutŭ rugăminte ca să ni milostivimŭ asupra sa şi, după cumŭ alţiĭ cari aŭ slujătŭ, s'aŭ înpărtăşitŭ dinŭ domneştile mile şi agiutorirĭ, să fie şi numitulŭ asămine cuprinsu şi agiutoratu. A căruia jalobă cercetăndu-să, s'au aflatŭ arătările luĭ adevărati, şi nu i-amŭ trecutŭ rugăminte luĭ cu vedere, ce, milostivindu-ne asupra luĭ, iată i s'aŭ datŭ acastă carte gospodŭ a Domnii Meli prinŭ care l-amŭ făcutŭ polcovnicŭ, şi hotărămŭ ca maĭ întăĭ numitulŭ să fie scutit şi apărat de toate dările şi havale-leli prinŭ care de cătră dumnealorŭ dregătoriĭ să nu să poată orăndui la vre-o slujbă şi poroncă, fără numaĭ prinŭ o înnadinsu carte gospodŭ a Domnii Meli saŭ a Visterii; osăbitŭ şi la slujbile rusumaturĭ a Visterii să aibă a scuti cincĭzăcĭ oĭ de goştină, cincĭzăcĭ stupĭ i sfini de disătină şi una sută vedre de vădrărit, aceste bucate fiindŭ drepti a sali, şi vinulŭ dinŭ adivărati viile sali, nimăruĭ să nu dei nimică. Asămine şi treĭ liude oaminĭ străinĭ, ci-şĭ va putè găsi şi aduce de acumŭ înnainte de peste hotarŭ, fără nicĭunŭ amestecŭ de vre-o dare cu lăcuitoriĭ ţăriĭ, nefiindŭ dinŭ ceĭ strămutaţĭ de la unŭ locŭ la altulŭ, nicĭ dinŭ ceĭ fugiţĭ la baltă, saŭ aiure, piste hotarŭ, şi întorşĭ la urma loru, adeveriţĭ

fiindŭ şi prinŭ mărturiia dumisali dregătorĭ de margine că săntŭ străinĭ cu adevăratu şi fără nicĭunŭ amestecŭ, făcăndu-ĭ şi Visterii cunoscuţĭ, să aibă a-ĭ scuti de toati dările şi havalelili, urmăndu-să şi pentru dănşiĭ ca şi pentru alţĭ asămine bejănarĭ, oaminĭ străinĭ.

Dreptŭ aceia poroncimŭ dumneavoastră dregătorĭ, precumŭ şi slujbaşilorŭ goştenarĭ, disătnicĭ şi vădrarĭ, i tuturoru altorŭ zapciĭ, de către toţĭ să să urmezi întocmaĭ precumŭ maĭ susŭ prinŭ aĉastă carte gospodŭ a Domnii Meli să hotărăşte.

1827, Maiŭ 31.

(Pecete cu chinovar, ovală.)

Velŭ Vornicŭ,

S'aŭ trecutŭ la condică. Petre Idierŭ Vlŭ Pahr.

VII.

Dintr'o statistică de birnicĭ a satuluĭ Dumbrăvenĭ (Tutova).

Mijlocaşĭ.

Leĭ.	Părale.	
100		Vasăle Fărduĭ.
200		Ioniţă Ursa.
100		Costandinu Picoranga.
100		Ghiorghi Săcară.
200	—	Alistaru Potorocŭ.
100		Grigori Babeĭ.
100		Neculaĭ Gĭurge.
100		Ştefanŭ Băisanu.
100		Grigori Armanu.
100		Ioanŭ Carpu
100		Ioanŭ Puşcaşu.
100	–	Ioanu Potorocu.

Leĭ.	Părali.	
100		casa luĭ Vasăle Potorocŭ.
100		Furduĭ Ioanŭ.
100		Lazărŭ Petrilă.
100		Vasăle Gĭurge.
100		Timofte.
100		Iordachi Niță.
100		Ioanŭ Căsăeĭ.
100		Ioanŭ Pușcașu.
100	—	Ioan Cĭobotarŭ.
100		Ghiorghi Cocută.
100		Toderŭ Căsăeĭ.
100		Trohinŭ Niță.
100		Ioanŭ Todosă.
100		Ioanŭ Botezatŭ.
2.800		

Codașĭ.

50		Grigorașŭ Popa.
50		Dascalŭ Ștefanŭ.
50		casa Glapii.
50		Toderŭ Eurchiĭ.
50		Apostulŭ Davidŭ.
50	—	Toma Trencu.
50		Dascalu Ionŭ.
50		Ioanŭ Năsturașŭ.
50		Toderŭ Zota.
50		Costandinŭ Lucachiĭ.
50		Neculaĭ Hărtopoĭ.
50	—	Neculaĭ Lupu.
50		Vasăle Epuriĭ.
50		Ghiorghi Niță.
50		Ioanŭ Nanii.
50		Ioanŭ Mihăilă.
50		Costandinŭ Stămati.

Lei.	Părali.	
59		Ghiorghi Potorocŭ.
50		Neculaĭ Petrilă.
900		

Fruntaşĭ.

200		Toderŭ Andonii.
200		Costandinŭ Andonii.
200		Păladi Tofanŭ.
200		Ghiorghi Păladii.
200		Costică Buzălă.
200		Sămionŭ Potorocŭ.
200		Nastasăi Budenca.
200		Chiriiacŭ Petrilă.
200		Polcovniculŭ Ghiorghi Nica.
200		Opre Petrilă.
200		Ioanŭ Mihalce.
200		Vasăle Meriază.
200		Ghiorghi Măță.
200	—	Vasăle Puşcaşu.
200		Țoderŭ Buganu.
200		Ghiorghică Andonii.
200		Ioniță sănŭ Ioanŭ Pavălŭ.
200		Ghiorghi Stamate.
200		Ghiorghi Brăharu.
200		Toderŭ Petrilă.
200		Costachii Niță.
200		Ioanŭ sănŭ Ghiorghi Petrilă.
200		Ioanŭ sănŭ Neculaĭ Andonii.
200		Ioanŭ Petrilă.
200		Ioanŭ sănŭ Toaderŭ Potorocŭ.
200		Ghiorghi Petrilă.
200		Costandinŭ Crăste.
200		Ioanŭ Băisanŭ.
200		Neculaĭ Băisanŭ.
200		Ioanŭ Pavălŭ.

Lei. Parali.	
200	Ioanŭ Petrilă.
200	casa luĭ Ghiorghi Andonii.
6.400	facŭ fruntaşiĭ.
2.900	mijlocaşiĭ.
950	codaşiĭ.
10.150	Adică zăci miĭ o sută cinzăcĭ de leĭ ni îndatorimŭ noi, însămnaţiĭ maĭ susŭ, înnainte rănduituluĭ Post. Neculaĭ Cehanŭ, că li vomu da gata, după analoghie ci amŭ făcutŭ, cu vadè la Sfăntulu Feodorŭ, fără cusur, spre a să răscumpăra pamăntulŭ ci l-amŭ arvonitŭ cu zăci miĭ leĭ. Iară cari dinŭ noĭ nu va urmà, voi are dumnealuĭ rănduitu, inpreună cu cielanţĭ răzăşĭ a tra[ge] dinu avere nostră şi a li vinde prinu mezatu, spre plata baniloru şi spre întemeere opşteĭ răzăşăştĭ, adică la noĭ toţĭ, înnainte randuituluĭ, că vomu urmà, întărindu cu pecete bisăričască şi bisăričască *(sic)*.

1845, Fevr. 10.

[Deget :] Ghiorghi Nica, polcovnicu.
Ghiorghi Stamate.
Ioniţă Pavelŭ.
» Toderŭ Andonii.
» Ioanŭ sănŭ Ghiorghi Petrilă.
Neculaĭ Petrilă.
» Toderu Căvez (?).
» Timofte Niţă.
Ioanŭ Petrilă.
» Costandinŭ Stamate.
» Vasăle Gĭurge.
Trohinŭ Niţă.
Ioanu Băisanu.
» Neculaĭ Băisanŭ.
» Toderu Buganu.
Lazurŭ Petrilă.
Păladi Tofanu,

[Deget :] Grigorașŭ Popa.
» Ioanu Pavălu.
» Ștefanŭ Băisanŭ.
Eŭ Gheorghe Bredicu (?), răzeșŭ.
Ghiorghi Andoni.

Dumbrăvenii fruntașĭ.

Leĭ.	Parali.	
200		Ioanŭ Scăfarŭ.
250		Alisandru Tofu.
220		Gavrilŭ Băisanŭ.
220		Ghiorghi Pădure.
200		Sămionŭ Stratŭ.
220	—	Ioanŭ Pădure.
200		casa Iosăpeĭ.
200	—	Costandinŭ Popa mij[locașu].
120		Vasăle Oncu, mijlocașŭ.
120		Ghiorghie Scăfarŭ.
120		Ioanŭ Ivașcu.
120		Costachii Uncu.
120		Vasăle sănŭ Ioanŭ Oncu.
107		Iacobŭ Moldovanu.
100		Niță Moldovanu.
100		Ioanŭ Iosăpŭ.
100		Grigori Iosăpŭ Alisandru.
50		Vasăle Moglanŭ.
50		Ilena Arnăutoi.
50	—	Sava Uncu.
50		Ghiorghi sănŭ Pricopei.
50		Gafincu.
50		Ghiorghi Popa.
50		Ghiorghi Dodiță.
50		Petrachi Dodiță.
50		Ghiorghi Ivașcu.
3,067		

Adică triĭ miĭ șaĭzăcĭ și șăpte di leĭ ni îndatorimŭ noĭ, susŭ iscăliții, însămnațĭ pi moșie Scorțasca, la vadeao çi ne'mŭ pusŭ la Sfăn-

tulŭ Theodorŭ, afară di analoghie cĭ ari a să face, spre îndeplinire somiĭ prețuluĭ di optŭsprezăci miĭ leĭ. Iarŭ, nefiindŭ următorŭ la vadè, voi are a înplini di la noĭ, totime răzăşilorŭ, orĭce stare vomŭ avè, şi să văndă prinŭ mezatŭ, spre plata banilorŭ. Şì, spre săguranții, amŭ iscălitŭ înnainte rănduituluĭ şi amŭ pusŭ pecete.

1845, Fev. 10.

XLIII.

ACTE BOTOŞANENE.

Din archiva bisericiĭ Sf. Ilie, foastă a Blănarilor. —

I.

Copie.

Cu mila luĭ Dumnezăŭ, Noĭ Costandinŭ Dimitrie Moruzŭ Voevodŭ, Domnu Ţăriĭ Moldavieĭ.

Facimŭ ştire cu acestŭ hrisovŭ alŭ Domnii Mele că, dăndu-ni jalobă rugătoriulŭ nostru Vlasie igumenulŭ de la Mănăstire Doamneĭ otŭ Botoşanĭ, unde să cinsteşte şi să prăznuiaşte hramulŭ Sfinteĭ Învierĭ a Domnuluĭ şi Măntuitoriuluĭ nostru Iişusŭ Hristosŭ, şi prinŭ jaloba sa arătăndŭ cumŭ că mănăstire acasta ari doaî locurĭ înŭ tărgulŭ Botoşanilorŭ, la mahalaoa Tărguluĭ-Noŭ, însă unŭ locŭ dintru acele danie şi altulŭ cumpărătură, alăture unulŭ lăngă altulŭ, pe cari locurĭ aŭ făcutŭ mănăstire casă şi dughenĭ, şi rugăndu-să Domnieĭ Meli ca, după zapisă, să-ĭ întărimŭ, Domnie Mè întăĭ l-am orănduitŭ la alu nostru cinst. şi credincosŭ boerŭ dumnealuĭ Vasilie Razulŭ Velŭ Logofătŭ să-ĭ cerceteză scrisorile. Şi numitulŭ igumenŭ aŭ arătatŭ înnainte dumisale Velŭ Logftŭ unŭ zapisŭ de danie de la unŭ Hagi Mihale Cernavodianŭ şi de la soţie sa, Anastasie, cu însuşĭ iscăliturile şi peceţile lorŭ, iscăliţĭ fiindŭ şi marturĭ dinu boerĭ, dumnealuĭ Costandinŭ Vărnavŭ bivŭ Velŭ Banŭ, Ianachi bivŭ Velŭ Pah., Vornicu de Botoşanĭ, şi Manolachi Dimachi bivŭ Velŭ Stolnicŭ, şi dinŭ tărgoveţĭ căţĭva oamenĭ, letŭ

1778, Septv. 3, aşa scriindu şi adiverindu numitulu Hagi Mihale Cernavodianulu, înpreună cu fimee sa, Anastasię, că o casă, cu loculu eĭ, ce o aŭ avutŭ eĭ înŭ tărgulŭ Botoşanilorŭ, la Tărgulŭ-Noŭ, cumpărată de la unŭ Ionaşcu Păsatŭ croitorĭulu, de a loru bună voe au dat-o danie Mănăstireĭ Doamneĭ, pentru pomenire lorŭ şi a părinţilorŭ lorŭ... [Şi pentru] ca să să aliagă dreptŭ loculŭ casiĭ cătu aŭ fostŭ dintru începutŭ, au rugat pe dumnaluĭ Pah. Ianachi, [Vornicu de Botoşanĭ], de aŭ făcutŭ ţidula la tărgoveţĭ bătrănĭ, Moldovenĭ, Armenĭ, Jidovĭ, cariĭ au ştiutŭ stare locu[luĭ, şi aŭ măsuratŭ] loculu casiĭ cu stănjinu domnescŭ, şi întăĭ faţa loculuĭ alăture cu drumulu ce vini de la Iaşĭ... s'au găsitŭ doaîzăcĭ şi doĭ stănjinĭ gospodŭ, şi parte loculuı dinŭ gĭosŭ s'au găsitŭ triĭsprezăci stănjinĭ gospodŭ, şi fundu loculuĭ de spre Şărbanŭ s'aŭ găsitu optŭ-sprezăci stănjinĭ gospodŭ, şi parte loculuĭ dinu susu, ce să hotărăşti cu Raclişu, s'aŭ găsitŭ triĭsprezăci stănjinĭ gospodŭ. Şi aşă s'arŭ fi închietŭ atunce totŭ hotarulŭ aceluĭ locŭ; întru care locŭ să cuprinde şi făntăna ce iasti a casiĭ. Iară pentru o dugheniţi, cu căsuţa dinu dosŭ, ce iasti într'unu păreti şi suptŭ unŭ acoperemăntŭ cu casa aceia, aŭ oprit-o eĭ pentru dănşii, ca să o stăpăniască păr' la sfărşitulŭ vieţiĭ lorŭ şi, după a loru săvărşire, să rămăe iarăşĭ danie sfinteĭ mănăstirĭ a Doamneĭ, înpreună cu casa şi cu loculu. Aŭ maĭ arătatu unŭ zapisu de vănzare de la unŭ Ionŭ Raclişŭ dinŭ Botoşanĭ, înpreună cu ficoriĭ saĭ, Iordachi şi Lupulŭ, întru care s'aŭ văzutŭ numele loru şi degitile pusă, iscaliţĭ fiindŭ şi marturĭ dumnealuĭ Pah. Ianachi, Vorniculu de Botoşanĭ, şi mulţĭ oamenĭ dinu tărgoveţĭ, letŭ 1779, Maĭ 12, aşa scriindu şi adiverindŭ numitulŭ vănzătorı: că dintr'unŭ locu de casă, ce au avutu elŭ de baştină înŭ tărgulŭ Botoşaniloru, la mahalaoa Tărguluĭ-Nou, aŭ văndutŭ igumenuluĭ Vlasie de la Mănastire Doamneĭ o bucată de locŭ, parte de spre uliţă, dinŭ faţi, de spre Mardari teslariulŭ, dreptŭ una sută doaîzăcĭ leĭ. Şi, măsurăndu-să cu stănjinulŭ domnescŭ, s'aŭ găsitŭ lungulŭ treĭsprezăci stănjinĭ şi curmezişulŭ doĭsprezăci polŭ stănjinı, şi să hotărăşti dinŭ susu cu drumulŭ ce mergi pintre ograda luĭ Raclişu şi pintre ograda

luĭ Ilie, ginerile luĭ Ionŭ Muntianulŭ Logftŭ, iară de spre Miiazinoapte cu loculŭ luĭ Raclĭşŭ, şi dinŭ gĭosŭ cu loculu dughenilorŭ egumenuluĭ otŭ Mănăstire Doamneĭ de la Hagi Mihale Cernavodianulŭ, şi de spre Amiiazăzi cu uliţa, Apoĭ, fiindŭ că mărturie hotarnică iscălită de dregătorĭ, după orănduială, pe aceste doĭ locurĭ de susŭ arătate nu s'aŭ văzutŭ la măna egumenuluĭ, ni-aŭ înştiinţatŭ dumnaluĭ Velŭ Logofătŭ, şi, pentru ca să ne încredinţămŭ Domnie Mè şi maĭ bine de nu săntu locurile aceste a Mănăstiriĭ Doamneĭ cu vre o pricină de spre cineva dinŭ megieşĭ, s'aŭ scrisŭ carte Domnieĭ Mele cătri credinčosu boeriulŭ nostru dumnealuĭ Manolachi Dimachi bivŭ Velŭ Stolnicu, Vorniculŭ de Botoşanĭ, să margă însuşĭ la stare acelorŭ locurĭ, să străngă răzăşiĭ şi megieşiĭ şi pe alţĭ mahalagiĭ şi să cercetezi bini, cu amăruntulŭ, şi, aflăndu-le că de spre nimi nu săntŭ nicĭ cu o pricină, să le măsoare cu stănjănu şi să le stălpască cu piiatri prinŭ pregĭurŭ. De la cari numituluĭ boerĭ arătat-aŭ ,cumŭ *(sic)* igumenulŭ Mănăstiriĭ Doamneĭ mărturie hotarnică dinŭ anulŭ 1780, Avgustŭ 18, scriindŭ că, după poronca Domnieĭ Mele, aŭ mersŭ însuşĭ la stare locurilorŭ Mănăstiriĭ Doamneĭ, luăndŭ cu sine şi tărgoveţĭ, pe preotulŭ Costandinŭ şi pe Tănasie, staroste de croitorĭ, şi pe Vasilică, ce aŭ fostŭ staroste de čoclĭ, şi pe Hriste Căpt., fiindŭ faţi şi megieşiĭ de prinu pregiurŭ, şi, făcăndŭ cercetari, nu s'aŭ aflat înpresurare, nicĭ locurilorŭ mănăstiriĭ de cătră megieşĭ, nicĭ megieşilorŭ de cătră locurile mănăstiriĭ, fiindŭ şi îngrădite. Şi, măsurăndŭ întăĭ loculŭ celŭ de danie de la Hagi-Mihale, dinŭ loculŭ ce-lŭ ari cumpărătură de la Ionŭ Raclişŭ, faţa loculuĭ de spre drumulŭ ce vinĭ de la Eşĭ, spre Răsăritŭ, pără înŭ drumulŭ ce mergi înŭ Tărgulŭ Boilorŭ, s'aŭ aflatŭ doaĭzăcĭ şi doĭ stănjinĭ gospodŭ; [d]inŭ drumulŭ ce vini de la Eşĭ, alăture cu drumulŭ ce mergi înŭ Tărgulŭ Boilorŭ, asupra mormănturilorŭ ji[doveştĭ], păn' înŭ colţulŭ grajdiuluĭ ce iasti înŭ ograda acestuĭ locŭ, s'aŭ aflatŭ cincĭsprezăci stănjănĭ; şi dinŭ colţulŭ [grajdiul]uĭ, alăture cu loculŭ Şărbănesiĭ, spre Apusŭ, pără înŭ loculŭ ce-lŭ avè cumpărătură de la Ionŭ

Raclişŭ, [s'aŭ aflatu d]oaîzăcĭ şi unulŭ de stănjănĭ; iară dinŭ loculŭ Şărbănesiĭ spre Amiiazăzi, alăture cu loculŭ ce-lŭ are [cumpărătu]ră de la Ionŭ Raclişŭ, până înŭ drumulŭ ce vini de la Iaşĭ, s'aŭ aflatŭ patrusprezăci stănjinĭ. Şi pănă aice să sfărşaşti măsura loculuĭ de la Hagi-Mihale. Şi, măsurăndŭ şi loculŭ ce-lŭ ari cumpărătură de la Ionu Raclişŭ, începăndŭ dinŭ loculŭ ce-lŭ ari de la Hagi Mihale, faţa loculuĭ de spre drumulŭ ce vini de la Iaşĭ, spre Apusŭ, pără înŭ drumulu ce mergi înŭ Tărgulŭ Cailorŭ, s'aŭ aflat unsprezăci polŭ stănjinĭ; şi dinŭ drumulŭ celŭ mari ce vini de la Iaşĭ, spre Miiazănoapte, alăture cu drumulŭ ce mergi înŭ Tărgulŭ Cailorŭ, pănă înŭ loculŭ luĭ Ionŭ Raclişŭ, ce nu-ĭ văndutŭ, s'aŭ aflat patrusprezăci stănjinĭ; şi dinŭ drumulŭ ce mergi înu Tărgulŭ Cailorŭ, fundulŭ loculuĭ, spre Răsăritŭ, alăture cu loculŭ luĭ Ionŭ Raclişŭ, ce nu-ĭ văndutŭ, pănă înŭ loculŭ ce-lŭ ari danie de la Hagi-Mihale, s'aŭ aflatŭ treĭsprezăcĭ stănjinĭ; iară dinŭ loculŭ luĭ Raclişu, ce nu-ĭ văndutŭ, alăture cu loculŭ ce-lŭ ari danie de la Hagi-Mihali, spre Amiiazăzi, pănă înu drumulu ce vini de la Eşĭ, s'aŭ aflatŭ patrusprezăci stănjini. Şi, după cercetare ce aŭ făcutŭ acestorŭ locurĭ a Mănăstiriĭ Doamneĭ, precumŭ aŭ aflatu la dreptate, li-aŭ hotărătŭ şi li-aŭ stălpitŭ şi cu pietri de giurŭ înpregiurŭ. Decĭ, dacă ni-amŭ încredinţatŭ Domnie Mè că, după zapisă ce aŭ arătat igumenulŭ, locurile aceste doaî săntŭ drepte a Mănăstiriĭ Doamneĭ, danie şi cumpărătură, cumŭ şi pentru hotarăle acestorŭ locurĭ, că, după cercetare şi hotărătura Vorniculuĭ de Botoşanĭ nimenĭ nicĭ cu o pricină n'aŭ eşit;

Pentru ace[ia] darŭ iată, prinŭ acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele, întărimŭ sfinteĭ mănăstirĭ a Doamneĭ ca, de acumŭ înnainte şi înŭ vecĭ, să aibă a-şĭ stăpăni aceste doaî locurĭ dinŭ tărgulŭ Botoşanilorŭ, la mahalaoa Tărguluĭ-Noŭ, adică loculŭ de danie de la Hagi Mihali Ciarnovodianulŭ şi de la soţie sa, Anastasie, şi loculŭ de cumpăratură de la Ioanu Raclişŭ şi de la ficoriĭ săĭ Iordachi şi Lupulŭ, după zapisile ce ari, şi înŭ toate sămnile şi măsurile ce să arată la mărturie hotarnică şi înŭ hrisovulŭ acesta alŭ Dom-

niei Mele, să-i fie driaptă ocină şi moşie, cu totŭ venitulu, şi hrisovŭ de întăritură statornicŭ şi neclintitu nicĭ odinioară. Întru care amŭ pusŭ şi a noastră iscălitură şi peceti.

S'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta la Scaunulŭ Domnieĭ Mele, înŭ oraşulŭ Eşiĭ, întru ča d'întăĭ Domnie a noastră la Moldaviia, la alŭ patrule anŭ, de boeriulŭ nostru Ioniţi Ursoianulŭ treti Logofătŭ.

1780, Octómv. 14.

Noĭ Costandinŭ Dimitrie Moruzu Voevodu.

(L. P.)

[Pecete cu «Pecetea tărgulul Botoşanĭ afierosit luĭ Sf. Gheorghie.»]

Vasili Razulŭ Velŭ Lógofătŭ, prócitohŭ.
Vărnavŭ Velŭ Clucerŭ, prócitelnicŭ.
S'aŭ trecutŭ la condica Divanuluĭ de Andreĭ bivŭ izbaşĭ ótŭ Divanŭ.

II.

Eŭ, preutulŭ Ionŭ Raba, să se ştie că, avăndŭ o bucată de locŭ, dată sărindarĭ, de la cumătru Vasile Chetrarulu Eurdache Stoianŭ, Paraschiva, de faţă amŭ fostŭ la častă danie, ce amŭ datŭ preutuluĭ Ionŭ Rabiĭ, de la Sfete Ilie. Şi eŭ, preutulŭ Raba, amŭ văndutŭ luĭ Gligore teslariuluĭ înŭ 15 leĭ; cari şi baniĭ me'ŭ datŭ înnainte toţĭ, şi are să-mĭ ajute la şindelitŭ biserica. Iarŭ, de s'arŭ rădica cineva, să aibă a răspunde preutulŭ Ionŭ Raba. Şi eŭ, Costandinŭ, fieiŭ-săŭ, şi eŭ, Grigore, şi eŭ, Gahiţa, de omŭ avè copiĭ, să fii draptă ocenă a copiilorŭ şi moşie; orŭ, de n'omŭ avè copiĭ, să fie totŭ a lu Sfete Ile, după moa[r]te noast[r]ă, totŭ a luĭ Sfete Ilei.

Pentru credinţa, m'amu iscăl.tŭ:

Eŭ, preutulŭ Ionŭ Raba. 1779, Martie în 4 z[ile].
Amŭ văndutŭ eŭ, Ionŭ Protropŭ *(sic)* Raba.
Eŭ, Costantinŭ, amŭ pusŭ şi degitulŭ.
Şi eŭ, Marie.
Şi eŭ, Dumitru, m'amŭ întă[m]platŭ.

III.

Adică eŭ, cea maĭ josŭ iscălită, Joiţa Albineţoia, înpreună cu fieĭ mieĭ, dat-amŭ încredinţatŭ zapisulŭ mieŭ la mănă dumisale Căpitanuluĭ Hurmuzŭ, ca să să ştie că o casă, cu loculŭ eĭ gospodŭ, o amŭ la mahalaoa Prouroculuĭ Ilii, aicĭ înŭ Botoşanĭ, cu bună voia mea şi nesilită de niminea, amŭ văndut-o dumisale cu 150 leĭ, adică ună sută şĭ cincĭzăcĭ leĭ; pe cariĭ banĭ i-amŭ priimitŭ toţĭ deplinŭ înŭ măniili meli. Şi pentru mărime loculluĭ, de latŭ şi de lungu şi de giurŭ înprejurŭ, cu cine să hotăreşte, amŭ datŭ dumisale hotarnică, cu care s'aŭ hotăritŭ dinŭ poroncă dumilorsale boerilorŭ Vornicĭ de Botoşanĭ. Care casă, de acumŭ înneinte, să fiie dumisale ocină şi moşiia, stăpunăndu-o dumnealuĭ şi niamŭ de niamulu dumisale, şi nimirea *(sic)* dinŭ rudile meli să nu aibă triabă de vănzare.

Acăstă carte amŭ făcutŭ eŭ cu a mea bună voia.

Măcarŭ că acăstă casă amŭ fostŭ datŭ zestre la fiică-mè, darŭ acumŭ aŭ priimitŭ bani loculluĭ, după cumŭ fică-mea şi ginirile meŭ s'aŭ iscălitŭ la acestŭ zapisŭ cu a lorŭ priimire.

Şi, pentru maĭ adivărată credinţă, ni-amŭ iscălitŭ maĭ josŭ, înnăinte cinstiţilorŭ marturĭ, ca să să criază.

1797, Fevr. 21.

Ζουίτζα Αλπενέτζ, ήπόσχομε [Zoiţa Albineţ, făgăduiesc].

'Αλέξανδρος, ήπόσχομεν.

Μαργία, ήπόσχομεν. Ioniţă Căpt , marturŭ. Ştefanŭ Lazu Căpt., marturŭ.

..., m'amŭ tămplatŭ. Costantinŭ Tăutu, marturŭ. ...meh, marturŭ.

'Αναστάσιος 'Ιωάννου εὑρέθηκα καὶ μαρτυρῶ [Anastasie Ioan m'am aflat şı mărturisesc].

Χρηστόφης μπακαλπάσης, μαρτυρῶ [— Cristofi, bacalbaşa, mărturisesc].

Şi eu, Costandinŭ Sofragiu, sintŭ marturŭ.

Anghelŭ Başcĭauşŭ, amŭ scrisŭ cu zisa dumilorsale, şi mart[urŭ].

Să adeverează acestu zapisŭ şi de Vorniciĭ Botoşănĭ.
[Iscălitură neînțeleasă.]

IV.

Adică eŭ, cea maĭ josu iscălită, Mariia, soţiia răposatuluĭ Hurmuzŭ Căpt., dat-amŭ adivăratŭ şi încredinţatŭ zapisulŭ mieŭ la mănă dumis. Stoln. Ianache Cudrescu, precumu să să ştiie că, dinŭ nimenĭ silită, ci de a mè bună voia, amŭ văndutu dumis. o casă, cu loculŭ eĭ, ce o amŭ la mahalaoa Svăntuluĭ Ilii, dreptŭ 150 leĭ banĭ, adică ună sută şi cincĭzăcĭ leĭ, cariĭ banĭ li-amŭ priimitŭ toţĭ deplinŭ înŭ mănile meli. Şi, pentru mărimea loculuĭ, de latŭ, şi de lungu, şi cu cini să hotărăşte de jurŭ înprigiurŭ, arată la hotarnică, cu care s'aŭ hotăritŭ dinŭ poronca cinst. Vorniciie. Care hotarnică şi zapisulŭ celŭ vechĭ de cumpărătură casăĭ li-amu datŭ la mănă dumis[ale].

Dec, de acumŭ înnăinte, acè casă să fiie a dumisale driaptă ocină şi moşiia, stăpunind-o înŭ pace dumnealuĭ şi niamŭ de niamulŭ dumis., nesupăratŭ de nimenĭ.

Şi, pentru maĭ adevărată credinţă, amŭ datŭ acestŭ zapisŭ la măna dumis., puindŭ numile şi degetulu.

1798, Iuli 15. Botoşanĭ.

[Deget:] Eŭ, Maria, soţiia răpousatuluĭ Hurmuzŭ, amŭ văndutŭ cu voia mea, şi deverezŭ.

..., m'amŭ întă[m]platŭ.

Amŭ scrisŭ, cu zisă Marie:
Angheli Baş-Cĭauşŭ.

[Pe V-o:] Scrisorile casiĭ Catriniĭ.

V.

Adică eŭ, Gheorghe sănŭ Gavriilŭ, de aice, dinŭ Iaşĭ, carile maĭ gĭosu îmĭ voĭ pune numele şi degitulu micu, adiverezŭ prinŭ acestŭ zapisu alŭ mieu ci dau la măna frateluĭ mieŭ Panaite, ce iaste şăzătorŭ înŭ tărgu la Boto-

şanĭ, pentru unŭ locŭ părinţăscŭ, ce iaste rămasŭ de la părinţiĭ noştri, cari iaste loculŭ supt epitropiia Sfinţii Sali părinteluĭ Darie iconomulŭ de la hramulŭ sfinteĭ bisericĭ Cuvioasăĭ Paraschiveĭ Prapadoamna, cari eŭ, încredinţăndŭ acumŭ, prinŭ acest zapisŭ al mieŭ, şi toată voia dăndŭ frateluĭ mieŭ ca toată putere să aibă de a vinde acelŭ locŭ alŭ nostru, ce de la părinţĭ ni-aŭ rămasŭ, neavăndŭ nimicu vre o putere Sfinţiia Sa epitropulŭ de a pune vre-o înprotiviri la aciasta, deosăbitŭ că ceia ce să va fi cheltuitŭ de la Sfinţiia Sa să va plăti Sfinţii Tali după vănzare ce să va face a loculuĭ aceluia.

Şi, pentru maĭ adevărată credinţa mè, amŭ rugatŭ pre scriitoriulŭ de mi-aŭ pusŭ numele şi degitulŭ mieu.

1817, Maĭ 2.

[Deget:] Eŭ, Gheorghie sănŭ Gavriilŭ, de aice, dinŭ Iaşĭ, neştiindŭ carte, amŭ pusŭ numele şi degitulŭ mieŭ.

Eŭ, Grigori Gălăţanulŭ, amŭ scrisŭ acestŭ zapisŭ, cu zisa numiţilor du *(sic)* susŭ arătaţĭ.

XLIV.

ALTE ACTE BOȚOȘANENE[1].

I.

Cătră cinstita Vornicie.

Dinŭ poronca dumnealorŭ cinstițĭ boierĭ, orănduițĭ fiindŭ noĭ prinŭ țidula dumnealoru dinŭ 30 Iuli ca, adunăndu-ni la unŭ locŭ, să mergimŭ la unŭ locŭ ce-lŭ are danii bisărica Sfăntuluĭ Prorocŭ Ilie de aicĭ dinŭ Botoşănĭ, înŭ măhălaoa Vrăbiienĭĭ, care locŭ datŭ danii desăvărşitu Grigori Teslariulŭ şi cu soție sa şi cu copii lorŭ, cu scrisoare iscălită de oamenĭ bătrănĭ de aicĭ dinŭ tărgu, dinŭ veliatulŭ 1779, Martŭ 4, şi acù epitropiĭ Sfintiĭ bisăricĭ, voindŭ de a-lŭ hotără înŭ stănjănĭ şi a-lŭ alege dintre locurile megieşiti, aŭ făcutŭ cerire la cinstita Vornicie cu țidula dumnealorŭ cătră noĭ; de cari noĭ, după poroncă următoriŭ fiind, amŭ mersu la stare loculuĭ şi, văzăndŭ scrisoare ce o are sfănta bisărică că nu-ĭ înŭ stănjănĭ, amu chematŭ megiieşiĭ înpregiuraşĭ, cu scrisorile ce vorŭ fi avăndŭ şi, dinŭ toțĭ megiieşiĭ, scrisorĭ alțiĭ niminĭ nu ni-aŭ scosu, făr' decătŭ Sfinţiie Sa părintele Darie Iconomu ni-aŭ scosu o hotarnică dinŭ vreme ci să afla dumnealuĭ răpăusatulŭ Măteĭ Milu aicĭ Vornicŭ în tărgu Botoşănĭ, cari hotarnică iaste făcută de săvărşitu Angheli Cĭauşŭ şi iscălită şi de megiieşĭ, anume Dumitru Mindiregiu şi Pavălŭ Clopotŭ, şi, aşa, după această hotar-

[1] Din archiva bisericii Sf. Ilie.

nică, amŭ scosŭ loculŭ acesta a Catrinii ci-ĭ Sfinţiie Sa epitropŭ cu acastă hotarnică, şi de acole fiindŭ pricină şi la vale, de spre locul mănăstirii Sfăntuluĭ Necolaĭ dinŭ Păpăuţŭ, unde ari Lupulu a Dragomiresăĭ casă pe loculu mănăstirii, amŭ găsătu pe Lupulu întratŭ înŭ loculŭ Sfăntuluĭ Proroců Ilie. Şi, aşa, văzăndu că loculŭ dinu alte părţĭ nu-ĭ înpresuratu, făr' decătu numaĭ aicĭ, de cătră Lupulu a Dragomiresăĭ, apoĭ amŭ strănsu oamenĭ bătrănĭ cari aŭ ştiinţă de loculŭ acesta pără pe unde au fostŭ, şi, maĭ făcăndŭ şi noĭ cercetare pără pe unde merge hotarulŭ loculuĭ mănăstirii Sfăntuluĭ Necolaĭ, amŭ găsătu o piatră a mănăstirii Păpăuţii înŭ grădina săvărşituluĭ Angheli Başčauşŭ, şi dinŭ piatră amŭ făcutŭ momăi pără înu altă piiatră ci-ĭ pusă suptŭ gardulŭ casăĭ luĭ Mihalachi Bărbierulu, şi, făcăndŭ linii drepti, amŭ alesŭ loculŭ curatŭ cătŭ rămăni afară dinŭ loculu mănăstirii Sfăntuluĭ Necolaĭ dinŭ Păpăuţĭ. Şi, aşa, după ci l-amŭ alesŭ curatŭ dinŭ locurile megiieşite, amŭ începutu a-lŭ măsură cu stănjănulŭ gospodu, luăndŭ întăĭ cu măsura dinŭ loculŭ casăĭ a Catrinii ci-ĭ epitropu Sfinţiie Sa părintele Dariie şi alăture cu loculŭ mănăstirii Sfăntuluĭ Necolaĭ, spre grădina săvărşituluĭ Angheli, şi dinŭ ograda casăĭ Lupuluĭ a Dragomiresăĭ pără unde amŭ lăsatu poartă pentru drumŭ Lupuluĭ Dragomiresăĭ de triĭ stănjănĭ, pară înu piiatra mănăstirii ci-ĭ pusă înu grădina săvărşituluĭ Angheli Başčauşŭ. Care aicĭ săvărşitu aŭ ieşitŭ cu gardulŭ afară dinŭ piiatră ca unŭ stănjănŭ şi au închisu drumulŭ, fiindcă piatra acasta a mănăstirii era den afară de gardu, înu drumŭ. Şi la acastă măsură amŭ pusu hotarŭ o piatră întăĭ în coastele loculuĭ Catrinii şi alta aicĭ unde lăsamŭ drumŭ Lupuluĭ, şi s'aŭ găsătŭ cincĭsprezeci stănjănĭ şi triĭ palmi, şi de acole, dinŭ piiatra acasta ce-ĭ pusă înŭ ograda Lupuluĭ a Dragomiresăĭ, despărţitoare între loculŭ mănăstirii Sfăntuluĭ Necolaĭ, amŭ luatŭ al doile măsură, lungulu, la dialŭ, alăture cu drumulŭ ce iasă dinŭ casa Lupuluĭ a Dragomiresăĭ şi suie la dialŭ spre tărgu, pără în fundulu loculuı casăĭ a săvărşituluĭ Năstase Grěculŭ, care locŭ acù să stăpăneşte de ginire-săŭ Gheorghi Botizatŭ, undi amŭ pusŭ şi acole piiatră

despărţitoare, şi s'aŭ găsătŭ doaîzăci şi doĭ stănjăni şi cincĭ palme; şi de acole, dinŭ piiatra ačasta, amu măsurat drumulu cătŭ rămăni de largu, fiindcă dinŭ drumulu dinu poarta Lupuluĭ şi maı iaste şi poarta casăĭ săvărşituluĭ Başčauşŭ, şi s'aŭ găsatu şapte stănjănĭ pără înŭ gardulŭ luĭ Ştefanŭ Curălariŭ, fiindcă aicĭ şi loculŭ acesta alŭ Sfăntuluĭ Prorocŭ Ilii, orĭ să facă poartă, pentru ačasta l-amŭ trasŭ maĭ înnăuntru şi au rămasŭ locŭ, pentru treĭ porţĭ, de şapte stănjănĭ, ca să nu maĭ nască înŭ urmă pricinĭ; şi de acole, din ačastă piiatră ce amŭ pus-o înŭ margine drumuluĭ, dreptŭ poarta casăĭ săvărşituluĭ Angheli Başčauşŭ, amŭ datŭ şi fundulu alăture cu fundulŭ loculuĭ casăĭ luĭ Gheorghi Botizatu zătŭ Năstasă Greculu, şi cu fundulŭ loculuĭ casăilorŭ ginirilorŭ luĭ Dumitru Mindirigiu şi pără înŭ loculŭ luĭ Pavălu Clopotŭ, înŭ fundu, unde să înpreună cu loculŭ Catriniĭ ci-ĭ epitropŭ părintele Darii, şi s'aŭ găsătŭ doaîzăcĭ şi doĭ stănjănĭ, undi amu pusu şi aicĭ piiatră despărţitoari. Apoĭ, dinŭ piiatra ačasta ce amŭ pus-o înŭ fundulu loculuĭ a săvărşituluĭ Dumitru Minderegiu, amŭ datŭ alŭ patrule măsură; alăture cu loculŭ Catriniĭ, pără înŭ piiatra ce amŭ pus-o întăĭ despărţitoare între loculŭ mănăstiriĭ Sfăntuluĭ Necolaĭ dinu Păpăuţĭ, şi s'aŭ găsătŭ noaîsprizăci stănjănĭ şi şapţi palmi. Şi, cu aceste patru măsurĭ, s'aŭ închiiatŭ totŭ loculŭ, cari înŭ tuspatru cornurile loculuĭ amŭ pusu căti doaî petre hotarŭ despărţitoari, de caută una spre alta. Apoĭ amŭ măsuratŭ deosăbitŭ cătŭ locu s'aŭ înpresuratŭ de Lupulu a Dragomiresăĭ, totŭ dinŭ trupulŭ loculuĭ ce-lŭ arătămŭ maĭ susŭ, şi s'aŭ găsătŭ di spre drumulŭ ciĭ i-am lăsatŭ spre grădina săvărşituluĭ Angheli Başčauşŭ, dinŭ piiatra ce amŭ pus-o noĭ acù şi pără înu stălpulŭ porţiĭ, unŭ stănjănŭ şi şasă palmi; de acole i-amŭ datŭ şi faţa, alăture cu poarta şi cu gardu, spre loculŭ Catriniĭ, pără înŭ colţulŭ garduluĭ, şi amu găsătŭ doĭsprizăci stănj[ăn]ĭ. Şi de acole amu datu şi alăture cu gardulŭ, la vale, pără înŭ loculŭ ce vinĭ a mănăstiriĭ, dreptŭ piiatra ce amŭ pus-o noĭ despărţitoare aicĭ, între loculu Catriniĭ, şi amŭ găsătu triĭ polŭ stănj[anĭ]. Şi ačasta iaste toată înpresurare

ce aŭ făcut-o Lupulŭ cu îngrăditura pe dreptŭ loculŭ Sfântuluĭ Prorocŭ Ilii, cari înpresurari n'aŭ făcut-o elŭ făr' de ştiinţă, ce cu ştiinţă, că piiatra mănăstiriĭ iaste suptŭ gardulŭ luĭ, şi aŭ ştiut-o, şi pe înpresurari ačasta are făcutŭ unŭ grajdiŭ, făcutŭ de nuieli şi acoperitŭ cu răgozŭ şi o coşmagă pentru uscatu scoarţiilorŭ de meşteşugul tălpălării. Şi, căndŭ loculŭ acesta să va îngrădi, apoĭ ari să-şĭ tragă gardulŭ soţiie săvărşituluĭ Angheli Başčauşu înnapoĭ, ca să rămăi piiatra mănăstiriĭ afară, suptu gardu, după cumŭ aŭ fostŭ dintru 'nceputŭ, ca să-ĭ rămăie drumŭ Lupuluĭ de eşitŭ afară dinŭ ograda luĭ înŭ tărgu, de triĭ stănjănĭ.

Şi, după toată ačastă a noastră cercetari, ce amŭ făcut-o foarte cu amăruntulŭ, amŭ alesŭ loculŭ curatŭ dintre locurile megiieşiti, puindu-ĭ şi petrile arătati hotară, după poroncă.

Şi dămŭ ačastă mărturii hotarnică, iscălită de noĭ.

Şi nu lipsimŭ a înştiinţa cinstita Vorniciie.

Ioniţă Velŭ Căp[i]t[anu]. 1814, Avgustŭ 3.

Gavrilŭ Po[po]vi[cŭ] Căpitanu.

Eni Beşete.

Iordachi Chetrariulŭ.

De la Vornicie Botoşanĭ.

După cercetare şi hotărătura ce au făcutŭ rănduiţiĭ, fiindu urmată după cuviinţă, şi ca să să păzască întocma de către toati părţile, spre încredinţare, s'aŭ adiveritŭ mărturie ačasta şi de către ačastă Vornicie. 1814, Avgustŭ 28.

Grigori Manu Spatarŭ.

II.

De la Vornicie Botoşănĭ
către Naştasă Telialulŭ.

Fiindcă cuviosulŭ ieromonahŭ Sava egumenŭ şi cu totŭ soborulŭ părinţilorŭ călugărĭ de la sfănta mănăstire ce să nu-

meşti Chinovionŭ Rusico de la Sfântulu Munti [alŭ] Athonos[uluĭ], prinŭ înnadinsŭ vechilŭ triimesŭ di acolo, cuviiosulu ieromonahu Procopie, prinŭ jalobă către prè-înnălţatulŭ nostru Domnu Scărlatu Alexandru Calimahŭ Voevodŭ, aŭ făcutu cerire ca să aibă voe, după slobozăre ce facŭ şi sfintili pravilĭ înpărăteştĭ, di a să vindi di vecĭ moşiile şi acareturili ci ari sfânta mănăstire aice, înŭ Moldova, la acestŭ Ţănutŭ a Botoşanilorŭ, cari, fiindu-le piste mănă şi cu dipărtari de a li stăpăni, nicĭunŭ folosŭ n'arŭ fi cunoscăndŭ mănăstire, ce încă maĭ multă cheltuială s'arŭ fi pricinuindu cu triimetire egumenilorŭ de acolo, decătŭ venitu ce arŭ fi luîndŭ. Şi, cu bani ci vorŭ eşi dinŭ vănzare moşiilorŭ şi a acareturilorŭ, să să poată întămpina, atătŭ plata grelilorŭ datoriĭ i înnoire zădiriĭ sfintiĭ bisăricĭ, şi cu prisosulŭ ci va rămănè să-şĭ cumpire acolo, aproapi de mănăstire, alti acareturĭ.

Cu cari jalobă s'aŭ rănduitŭ de către Mărie Sa Vodă spre a să socoti, cu sfatŭ de obştie, cerire ce faci sfânta mănăstire spre vănzare acareturilorŭ sali, şi Preosfinţie Sa Mitropolitulŭ ţăriĭ, chiriio chirŭ Veniiamin, înpreună cu iubitoriulŭ de Dumnezăŭ episcopulŭ al Huşuluĭ, chirŭ Meletie, şi cu dumnealorŭ veliţiĭ boerĭ, prinŭ anaforà dinŭ acestŭ curgatoru anŭ 1814, Martŭ 17, găsăscŭ cu cuviinţă şi, înŭ putere sfintiĭ pravilĭ, socotimŭ spre a să vindi di vecĭ acareturili sfintiĭ mănăstirĭ ... *(rupt)* ... săngurŭ să să triimată... socotindŭ înŭ... pravilĭ, găsăndu-să cu cali şi de către Mărie Sa Vodă, la 21 zile, totŭ a curgătoariĭ luni Martŭ, s'aŭ întăritŭ aceeşĭ anaforà şi cu domniască iscălitură şi pecete, şi s'aŭ poroncitŭ ca să să văndă di vecĭ, prinu mezatŭ, acareturili sfintiĭ mănăstirĭ, întru cari, prinŭ diosăbită jalobă ce aŭ datŭ către Mărie Sa Vodă cuviiosulŭ vechilŭ ieromonahulŭ Procopii, au arătatŭ că sfânta mănăstiri ari aice, în tărgulŭ Botoşenĭ, şi acesti locurĭ şi benali ce maĭ gĭosŭ să cuprindŭ, adică: Întăĭ, unu locŭ ci-lŭ ari mănăstire danie, cu hrisovŭ dinŭ ani 1776, Dechemv. 1, de la Domnie Sa Grigorie Alexandru Ghica Voevodu, înŭ măsurĭ de stănj[ănĭ] gospodŭ, adică 15 stăn[jănĭ] parte di spre loculŭ Clucerului Manoli; 25 stănj[ănĭ] parte dinu gĭosŭ, di

spre loculu Căpitanuluĭ Hriste; 15 stănj[ănĭ] de spre locu luĭ Ivanu Sărbu; 18 stănj[ănĭ] parte de spre Vasăli Blănariu, cari locŭ esti înŭ Tărgu-Noŭ, dinŭ dreptŭ locŭ domnescŭ. Alŭ doile, altŭ hrisovŭ, de la Domnie Sa Costandinŭ Dimitrii Moruzu Voevodŭ, dinŭ ani 1780, Octomv. 11, întăritoriŭ mănăstiriĭ pe unŭ locŭ de danie de la unŭ Hagi Mihale Cernovodianulu, şi pe altulu de cumpărătură de la unŭ Ioanŭ Raclişu. Cari locurĭ. hotărăndu-să atunce dinu poronca Domnii Sali de cătră Vorniciĭ de Botoşenĭ aĭ vremiĭ di atunce, loculŭ de danie de la Hagi Mihali s'au aflatu faţa de spre drumulŭ ce vini de la Eşĭ, spre Răsăritu, pără înŭ drumulu ce mergi înu Tărgulu-Boilorŭ, 22 stănjinĭ gospodu; şi de acolo, dinu drumulŭ ce vini de la Eşĭ, alăture cu drumulŭ ce mergi înŭ Tărgulŭ-Boilorŭ, asupra mormănturilorŭ jidoveştĭ, pănă înŭ colţulŭ grajdiuluĭ ci esti înŭ ograda acestuĭ locŭ, 15 stăn[jănı] gospodŭ; şi dinu colţulu grajdiuluĭ, alăture cu loculu Şărbănesăĭ, spre Apusu, pără înŭ loculŭ de cumpărătură de la Ioanu Raclişŭ, 21 stănjinĭ; şi dinŭ loculu Şărbănesăĭ spre Amiazăzi, alăture cu loculŭ de cumpărătură de la Ioanŭ Raclişŭ ... *(rupt)* drumulŭ Eşilorŭ, 14 stănj[ănı]; loculu ... de la Ioanŭ Racli[şŭ] ... măsurı dinŭ locu[lŭ] ... acestŭ de danie de la Hagi Mihale, faţa loculuĭ di spre drumulŭ Eşilorŭ, şi spre Apusŭ, pără înŭ drumulŭ ce mergi înŭ Tărgulŭ-Cailorŭ, 11 polu stănj[ănĭ]; şi dinŭ drumulŭ celu mare ce vini de la Eşĭ, spre Miazinoapti, alăture cu drumulŭ ce mergi înu Tărgulŭ-Cailorŭ, pără înŭ locu luĭ Raclişu ce nu l-aŭ văndutŭ, 11 stănj[ănĭ]; şi dinŭ drumulu ce mergi înŭ Tărgulu-Cailorŭ, fundulŭ loculuĭ spre Răsăritu, alăture cu loculŭ luĭ Ioanŭ Raclişu ce nu-ĭ văndutu şi pără înu loculŭ ci-lu ari mănăstire danie de la Hagi Mihale, 13 stănj[ănĭ]; şi dinu locu luĭ Raclişŭ ce nu-ĭ văndutu, alăture cu locu de danie de la Hagi Mihale, spre Amiazăzi, pără înŭ drumulŭ ce vini de la Eşĭ, 14 stănj[ănĭ]. Pe cari locurĭ arată că săntŭ stălpite şi cu pietri hotară. Şi să află pi acesti locurĭ şi acesti benali a mănăstiriĭ, adică: 7 dughenĭ, suptŭ unŭ acoperemăntŭ, cu odăile lorŭ dinŭ dosŭ şi cu locu dinŭ dosu, pentru trebuinţa dughenilorŭ; i o casă, cu patru odăĭ,

i cu făntănă şi altile ce să cuprindŭ înŭ cuprinsulŭ loculuĭ casăĭ, osăbitu de cătră locu(lu)lu dughenilorŭ. Cari casă, dughenĭ şi locurĭ s'au datŭ cu ţidulă gospodŭ la telialŭ-başă dinu Eşĭ ca, după rănduială, înŭ curgire de patruzăcĭ zăle, să să văndă prinŭ mezatŭ şi ni să scrie prinŭ luminată carte gospodŭ dinŭ 20 a trecutiĭ lunĭ Aprilŭ ca să facimŭ ştire aice la faţa loculuĭ ca, cini vorŭ fi muştereĭ, la înplinire vadeliĭ de 40 zile, să margă la Eşĭ, să cumperi. Darŭ, fiindcă Cuviioşie Sa ieromonahulŭ Procopii aŭ făcutŭ cerire ca să să străgi şi aice la mezatŭ arătatile casă, i dughenĭ, cu locurile lorŭ, ţi să poronceşte, telialŭ, ca să li străgĭ la mezatŭ înu curgire de patruzăcĭ zăli, înŭ totŭ cuprinsulŭ acestuĭ oraşŭ, întru auzulŭ tuturorŭ, şi muşterei cari să vorŭ găsi ca să atărdisască, iscălindu în ţidulă, să triacă şi suma banilorŭ ce vorŭ da şi, la [în]plinire vadeliĭ di patruzăcĭ zile, [toţĭ muşt]erei ce voru fi, să-ĭ adu[că aic]e la Vornicie.

[Data ruptă.]

Grigori Manu.

Leĭ.	
800	eŭ, Nicola Grădinarŭ, daŭ pentru casa cu loculu eĭ, cătŭ esti înpregiuru îngrădită.
1.000	Χριστόδουλος Κούσου διὰ τὸ σπίτη μὲ τὴν ἀολί του. [=Hristodul Cuşu pentru casă cu curtea eĭ.]
Leĭ.	
450	'Ευὲλ Μεζάκι (?).
500	(evreieşte; alt rînd evreiesc şters.)
	[În faţă:] (evreieşte). Διὰ τὰ πρῶτα τῶν τοιούτων (?) ἐργαστηρίων, ἐν οἷς κατοικεῖ ὁ Γηρέσης [= pentru cele d'intăiŭ dintr'aceste dughenĭ în care locuieşte Ghureş.]
1.128	pentru doo dughenĭ şi pentru unŭ stănjenŭ şi giumătati locŭ sterpŭ.
	Eni sănŭ Marinŭ.
Lei.	
1.500'	eŭ, Nicu Formagiu, daŭ, pentru triĭ dughenĭ cari săntŭ dreptu casa mea, undi şadi Ghiureşu Blănariu şi cu alte doao înpreună cu dănsulŭ.

1.800 Χριστόδουλος Κούσου τὰ τρία ἐργαστίρια [Hristodul Cuşu cele trei dughenĭ].
1.810 Gligorii sănŭ Mironŭ Soročanu.
1.850 Nicoca [=Neculcea] căl[dărariulu].
1.900 Gligoruţă.
400 λέι διὰ τὸ τέταρτον τὸ ἀργαστίρι [= leĭ, pentru a patra dughiană] (evreieşte)
410 Ioniţă Munteanulu, croitorĭ.
800 leĭ διὰ τὸ τέταρτον τὸ ἀργαστίρη καὶ διὰ τὸ ἔξαρτον [=pentru a patra dughiană şi pentru atenanse].
428 eŭ, Mihaĭ sănŭ Theodorŭ, alu patrele dughenă (şi evreieşte).
438 pentru a cincile dugheană, eŭ, Filipu Necşoĭ.
600 γρόσ. διὰ τὸ ἔπτορτον τὸ ἀργαστίρι καὶ... *(rupt)* ἄδιος κοντὰ εἰς τὸν ἀργαστήριον [= lei, pentru a şeptea dugheană şi slobod lîngă dughiană]. (Şi evreieşte)... şi giumătate pentru....

III.

Dela Vornicie Botoşenĭ
cătră
Căpit. Gavrilŭ Popovič,
dumnealuĭ Necola Adamŭ.

Fiindca Ioanŭ sanu Marinŭ, i Mihaiŭ sănŭ Dima şi Filipu Necşoiŭ, încă de astă-vară, prinŭ mezatŭ, aŭ cumpăratu patru dughenĭ, cu locu lorŭ, aice, înŭ Botoşenĭ, de la vichiliĭ a Săntiĭ Chinovi Rusico şi acmù facŭ cerire ca să-şĭ diosăbască locu dughenilorŭ unu de cătră altulŭ, vă rânduești Vornicie ca să mergiţĭ la numitile dughenĭ şi loculŭ a uniĭ dughenĭ ce au cumpăratŭ Mihaiŭ sănŭ Dima să-lu deosăbiţĭ, înŭ măsurĭ cu stănj[ă]nĭ, de cătră loculŭ celorălante dughenĭ, după scrisorile či va fi avăndŭ.

Şi de urmare ce veţĭ faci să daţĭ mărturie aice înŭ dosulŭ ţiduliĭ. 1815, Marţŭ 12.

(Neînţeles) Θεώδορος Κα...

Dinŭ poronca dumnealoru cinstiţĭ boierĭ, amu mersŭ la patru dughenĭ ce aŭ cumpăratŭ Ioanŭ sănŭ Marinŭ, Mihaĭ sănŭ Dima şi Filipŭ Necşoiu de la dumnealorŭ vechilĭĭ sfintiĭ mănăstirĭ Chinovi Rusicò, şi Mihaiŭ sănŭ Dima, după cunpărătura ce aŭ cunpăratŭ o dughiană dinŭ susŭ de treĭ, ce să răspăndu că aŭ cunpăratŭ patru, pără astăzĭ nu ş'aŭ hotărătŭ loculŭ dugheni sale, ca să-lŭ aibă înŭ stănjănĭ şi hotărătŭ, ş'acù, căte treĭ: Ioanŭ sănŭ Marinŭ şi Mihaiŭ sănu Dima şi Filipŭ Necşoiŭ, aŭ voitŭ ca să-şĭ hotărască fiieşticari dughiana luĭ şi cu totŭ loculŭ ci i să cuprinde, aŭ făcutŭ cerire cinstitiĭ Vorniciĭ, cătră noĭ, cu ţidula acĕasta, ca să-ĭ hotărămŭ loculŭ dugheni. Şi, aşa, amŭ mersu la stare dughenilorŭ, amŭ hotărătŭ loculŭ dugheni luĭ Mihaĭ sănu Dima cu stănj[ănĭ] gospodŭ, dăndu faţa dinŭ susŭ dinŭ dughenile ce săntŭ asupra dumisali chirŭ Hristodurŭ Cuşiulŭ şi pără înŭ alŭ doile dughiană ce aŭ cunpăratŭ Filipŭ Necşoiŭ, şi s'aŭ găsătŭ doĭ stănjănĭ şi patru palmaci pără înŭ giumătate păretile, atătŭ acelŭ dinŭ susŭ, cătŭ şi dinŭ gĭosŭ, a luĭ Filipŭ; şi de aicĭ dinŭ faţi, dinŭ drumulŭ acestŭ mare ce vini de la Iaşĭ, am datŭ lungulu dreptŭ pinŭ dughiană şi pinu loculŭ ogrăzăĭ dugheniĭ şi pără dinŭ dosŭ, înŭ loculŭ luĭ Stihi, ce-lŭ ari acù cunpăratu Vasăle a Diiaconiţiĭ, şi s'aŭ găsătŭ triĭsprizăci stănjănĭ şi patru palme; de aicĭ amŭ datŭ şi fundulŭ dinŭ dosulŭ loculuĭ dinŭ susŭ a dughenilorŭ ce săntŭ asupra dumisali chirŭ Hristoduru Cuşiulŭ şi alăture cu loculŭ ce aŭ cunpăratŭ Vasăli a Diiaconiţiĭ de la Toaderŭ sănŭ Gheorghi Stihi şi pără dinŭ gĭosŭ, inŭ fundulŭ ogrăziĭ dugheni luĭ Filipŭ Necşoiŭ, şi s'aŭ găsătŭ doĭ stănjănĭ şi patru palmaci, întocma ca şi faţa, puindu-să şi patru despărţitoare între dănşiĭ, aicĭ, înŭ dosŭ, la ogrăzĭ, pentru ca să ştiie fiieşticare cătŭ ari a stăpăni, atătŭ dinŭ faţi, cătŭ şi dinŭ dosŭ. Şi dughiana acĕasta să află totŭ suptŭ unŭ acoperemăntŭ, înŭ răndu cu toate.

Şi, după cercetare şi măsurare ce amŭ făcutŭ, dămŭ acastă a noastră mărturiie hotarnică, întru care nu lipsimŭ a înştiinţa cinstita Vorniciie. 1815, Martŭ 14.

Gavrilŭ Popovici Căpitanu. *Nicolaĭ Adamŭ.*

(Pecete cu Sf. Gheorghe şi «Pecetea tărguluĭ Botoşan: afierosit la Sf. Gheo[r]ghie; 1780».)

IV.

Eŭ, gĭosŭ iscălitulŭ Panainte sinŭ Gavrilu, zătu preutesi Lupi de aice dinŭ Botoşenĭ, d'inpreună cu fratile mieu Gheorghi, adeverezŭ prinŭ acestŭ zapisŭ ce daŭ la măna dumisale epitropilorŭ bisericiĭ Sfăntuluĭ Proorocŭ Ilie precumŭ ştiutŭ să fie că, avăndu noĭ clironomie de la părinţĭ o casă, cu loculŭ eĭ, înŭ mah. Tărguluĭ-Noaŭ, înu Calicime, pe locŭ domnescŭ, care casă o luasă maică noastră înŭ scămpu [=schimb] de la răposatulŭ Stol[nicŭ] Ianachi Codrăscu, dăndu-ĭ altă casă ce era alăture cu curte dumisali, şi aŭ priimitŭ ačastă; de care casă neavăndŭ trebuinţă nicĭ eŭ, nicĭ fratile meŭ Gheorghi, carile să află treitorŭ înŭ tărgulŭ Eşuluĭ, ni-amŭ sfătuitŭ amăndoĭ ca se o vindemŭ, după cumŭ mi-aŭ datŭ şi înscrisŭ voinţă vănzăriĭ dumisale.

Decĭ, de nimine siljţĭ, nicĭ asupriţĭ, ce de a noastră bună voe, o amŭ văndut-o de vecĭ dumisale, ca să o alăturască cu altŭ locŭ ce maĭ are sfăntă beserică înu parte de susŭ, cu tocmală prin răzapazaru, dreptŭ 600, adică şasă sute de leĭ. Mărime loculuĭ este ačastă: dinŭ loculu grădini luĭ Pavălŭ Clopotŭ spre Amiazănoapte, alăture cu drumulu ce desparte pinte Pavălŭ Dărăngă, şi păra înŭ loculŭ mănăstiriĭ Sfăntuluĭ Nicolaĭ, săntŭ cincĭsprezeci polŭ stănjănĭ gospodŭ; dinŭ drumulŭ pomenitŭ, mărgăndŭ spre Apusŭ, alăture cu loculŭ mănăstiriĭ, şi pără înŭ loculŭ luĭ Toaderŭ Găluşcă, ce să stăpăneşte astăzĭ de Lupu Dragomirŭ zătŭ Toaderŭ Găluşcă, unde săntu optusprezeci stănjănĭ; parte de spre Apusŭ, dinŭ loculŭ mănăstiriĭ, alăture cu loculŭ a Prooroculuĭ Ilie, canŭ [— cam] chezişŭ, şi pără înŭ fundu grădini luĭ Pavălŭ Clopotŭ, săntu noaăsprezeci stănjănĭ; parte de spre Amiiazăzi, alăture cu fundulŭ livezi luĭ Pavălŭ Clopotŭ, şi pără înŭ drumŭ, de unde s'aŭ începutŭ măsură d'intăĭ, unde săntŭ cincĭsprezeci polŭ stănjănĭ. Şi

într'aceste patru măsurĭ să încheie toată stare acestuĭ locŭ ce amŭ vĕndutŭ dumilorsale.

Dreptŭ acea, luîndŭ eŭ bani dinu măinile dumilorsale înŭ deplinŭ, i-amŭ datŭ şi eŭ acestŭ zapisŭ, d'inpreună şi cu alte patru scrisorĭ vechĭ:

1 scrisoare dinŭ veletŭ 1797, Fev. 21, ce vinde Zoiţă Albineţoae, d'inpreună cu fii săĭ, Căpt. Hurmuzŭ.

1 scrisoare dinŭ veletŭ 1798, Iuli 15, ce vinde Marie Capitaniasa, soţie Căpt. Hurmuzŭ, după moarte soţuluĭ săŭ, dumisali răposatuluĭ Stolniculuĭ Ianachi Codrescu.

1 scrisoare hotarnică, făcută de răposatulŭ Angheli Başčauşŭ, dinŭ veletŭ 1797, Ghenarŭ în 17.

1 scrisoare vechilemè, ce avemŭ de la fratile mieŭ Gheorghi, spre a vinde casa cuĭ voĭ putè găsi.

Cu care să aibă, de astăzĭ, a stăpăni sfănta biserică numita casă, cu tot loculŭ eĭ, înŭ vecĭ, neclintită şi neruşuită, ca pe unŭ dreptŭ acăretŭ alŭ săŭ. Iarŭ, sculăndu-se careva cu vr'o pretenţie asupra aceştiĭ vănzărĭ ce amŭ făcutŭ eŭ sfintiĭ bесericiĭ, orĭ dinŭ niamurile mele, saŭ dinŭ alţĭ streinĭ, cu mini să aibă a să întreba, iarŭ sfăntă beserică nu are a să supăra întro nimică.

Şi, spre maĭ temelnică încredinţare, amŭ pusŭ numele şi degetulŭ maĭ gĭosŭ, neştiindŭ carte.

1817, Iuli 17; Botoşanĭ.

[Deget:] eu, Panaitŭ sinŭ Gavriilŭ, ci au fostŭ bărbatŭ maiciĭ meale Catri[n]i, cu voia-ĭ.

Darii iconomŭ aŭ fostŭ faţă la ačastă vănzare.

Ereĭ Costandinŭ otŭ Sft. Prorocŭ Ilie, amŭ fosto faţi.

'Αναστάσις 'Ιωάννου πακάλπασίς μαρτιρῶ. [=Anastase Ioan Bacalbaşa mărturisesc.]

[Deget:] Vasile sinŭ Pavălŭ Clopotŭ amu fostŭ faţi şi amŭ pusu degetulŭ.

Faţi amŭ fostŭ şi eu la facere acestuĭ zapisŭ: Athan[a]s[ie] icŏnomŭ protopopu.

Amŭ scrisŭ, cu zisa luĭ, eŭ, Nicolaĭ Adamŭ.

De la Vornicie Botoşanĭ.

Faţi viindu iscălitulŭ vănzătorŭ, aŭ arătatŭ şi prinu cuvăntu că vănzare ačasta este făcută cu bună priimire şi voe sa.

Dreptŭ aceia, spre încredinţare, s'aŭ adeveritŭ zapisulu acesta şi cu a noastre iscăliturĭ.

1817, Iuli 31.

(Neînţeles.)

Alexandru Ram.

[V-o :] Zapisul locolui ci este cumpăratŭ cu 600 leĭ.

V.

Adică eŭ, cari maĭ gĭosŭ mă voĭ iscăli însuşĭ cu măna mè, adeverezŭ, prinŭ acestŭ zapisŭ alu meŭ de večnică vănzari ci-lŭ daŭ la măna dumisali Mihălachi Mavrodinŭ ingineriulŭ, precumŭ să fii ştiutŭ că, avăndŭ eŭ o casi şi cu loculŭ eĭ înŭ mahalaoa Vrăbieniĭ, pe cari şi eu o amŭ clinoromii *(sic)* de la moşulŭ meu Anghelĭ Başciauşu, şi, vroindŭ a o vindi de vecĭ, după rugăminte ci amŭ făcutŭ către cinstita Vornicii, aŭ rănduitŭ pe dumnealorŭ Ioanŭ Vasiliu şi Vasili Moisa, epitropiĭ tărguluĭ, di aŭ măsuratŭ loculŭ cu stănjinĭ gospodŭ, după scrisorili ci amŭ înfăţoşatu, începăndŭ întăĭ cu măsura dinŭ poartă spre Amiazinoaptĭ, alăture cu loculŭ dumis[ale] polcovniculuĭ Constantinŭ Popovicĭ, ci-lŭ are cu[m]părătură de la Ştefanŭ Curălariulŭ i fiiulu săŭ Sava, şi s'aŭ găsitŭ 28 stănjinĭ gospodŭ locŭ domnescŭ păr' înŭ loculŭ Corlătianuluĭ lungulŭ şi totŭ spre Miazinoapti dreptŭ înnainti, păr' în loculŭ luĭ Dimitrachi Talpalariulŭ, s'aŭ găsitŭ 10 stănjinĭ locŭ mănăstirescŭ ; şi di acolo la vali, spre Răsăritŭ, prinŭ fundulŭ loculuĭ, păr' înŭ loculŭ Lupuluĭ Tălpălariulŭ, 28 polŭ stănjinĭ ; şi alăture cu loculŭ Lupuluĭ, spre Amiazizi, păn' înŭ piiatra mănăstiriĭ Sfăntuluĭ Neculaĭ otŭ Popouţĭ, 12 stănjinĭ, 2 palmi, locu mănăştirescŭ ; şi totŭ înnainti, spre Amiazizi, păr' înŭ poartă, s'aŭ găsitŭ 23 stănjinĭ, locŭ domnescŭ, margine dinŭ spri Răsăritŭ, şi, măsu-

răndŭ şi capătulŭ de la poartă, s'aŭ găsitŭ 4 stănjini; şi, di acole, mergăndŭ cu măsura prinu mijloculŭ loculuĭ înŭ curmezăşŭ, pe dinainte casiĭ, pe apropi di făntănă, s'aŭ găsit 17 stănjinĭ latulŭ, închiindu-să înŭ acesti măsurĭ totŭ loculŭ, după cumŭ să arată maĭ pre largu şi prinŭ înştiinţare epitropiloru. După cari, rănduindu-să cu ţidula cinstitiĭ Vorniciĭ cătră telialulŭ tărguluĭ, s'au strigatŭ la mezatŭ înŭ totŭ cuprinsulŭ acestuĭ tărgu înu curgire de şasă lunĭ şi maĭ bini, şi, dăndŭ preţulŭ celŭ maĭ de pe urmă dumnealuĭ Mihălachi Mavrodinŭ, de şasă suti leĭ, cu cari preţu rămăindŭ şi eŭ mulţămitŭ, s'aŭ făcutŭ harecĭ asupra dumisali înŭ cănţălerie cinstitiĭ Vorniciĭ.

Dece, priimindŭ eŭ arătaţeĭ banĭ toţĭ deplinŭ înŭ mănuli mele, i-amŭ dat acestu adevărat, cu care de acumŭ şi înŭ vecĭ să aibă dumnealuĭ a stăpăni aratata casí şi cu totŭ loculŭ înŭ vecĭ, ca pi unŭ dreptŭ lucru a dumisali ce l-aŭ cumpăratŭ cu bună credinţi, atătŭ dumnealuĭ, cătŭ şi fii dumisali, nepoţĭ şi strănepoţĭ, dinŭ niamŭ înŭ niamŭ. Şi orĭcini, saŭ dinŭ niamurili meli, saŭ dintri alţiĭ streinĭ, de s'arŭ scula ca să străci aciastă legiuită vănzare a mè ci amŭ făcut-o cu bună priimire mè, să nu aibă putere, suptŭ ničunŭ chipŭ, de a o strămuta, ci să-şĭ cauti cu mini; iarŭ dumnealuĭ cumpărătoriulŭ să rămăi nesupărat.

Şi, pintru ca să fii temelnică şi nistrămutată aciastă vănzari, m'amŭ iscălit însumĭ cu măna mè, cari, după rugăminte ce amŭ făcutŭ, s'aŭ încredinţat şi de către cinstita Vornicii, puindu-să şi pecete tărguluĭ.

1825, Fevruarĭ 26.

Neculaĭ Ioanŭ.

. . . . . ., marturŭ.

Ioanŭ ..., marturŭ.

Theodorŭ Mavrodinŭ, marturŭ.

De la Vornicie Botoşaniĭ.

Săvărşindu-să vănzarea de vecĭ, prinŭ mezatŭ, a arătateĭ casă, cu loculŭ eĭ, şi arătăndŭ vănzătoriulŭ, dumnealuĭ Ne-

colaĭ Ioanŭ şi prinŭ cuvăntu că este cu a sa bună voinţă şi priimire şi că ş'aŭ priimit toţĭ baniĭ deplinŭ de la dumnealuĭ çumpărătoriulŭ Mihalachi Mavrodinŭ, dreptŭ aceia, după cerire č-aŭ făcutŭ, s'aŭ încredinţatŭ zapisulŭ acesta de večnică vănzari şi cu a noastre iscăliturĭ.

'825, Apr.

Manolachi Mic[lescu] (?) Agă.

. . . . *Banu.*

Ipitropie tărguluĭ.

Arătăndu iscălitulŭ vănzătoriŭ şi prinŭ cuvăntŭ că este cu a luĭ bună priimire ačastă večnică vănzare prinŭ soltanŭ-mezat şi că ş'aŭ priimitŭ toţĭ banĭ deplinŭ de la cumpărătoru, s'aŭ încredinţatŭ, puindŭ şi pecete tărguluĭ.

'825, Maiŭ 18.

. . . .

(Pecetea de maĭ sus a Botoşanilor.)

VI.

Cătră cinstita Vornicie Botoşaniĭ.

Epitropiĭ casăĭ răposatuluĭ Ştefanŭ Pătatu.

Spre înplinire celorŭ cuprinsă prinŭ diiata lăsată de răposatu asupră-ni, voindŭ a vinde de vecĭ o samă de acareturĭ prinŭ mezatŭ, dintre cari pentru o dughiană cu loculŭ eĭ dinŭ mahalaoa Tărguluĭ-Noŭ, dreptă a časăĭ răposatuluĭ, rugămŭ pe cinstita Vorniciĭ ca, după rănduiala păzită, să să rănduiască pe dumnealorŭ epitropiĭ tărguluĭ să facă măsurătoare loculuĭ, osăbindu-lŭ de spre megieşĭ. Şi, după mărturie hotarnică ce vorŭ da, să să dei înŭ strigare la mezatŭ.

'826, Apr, 8.

Vasile Moişa.
Andronic Costandinu.
[Deget :] eŭ, Mariia, soţiia răposatuluĭ, adiverezĭ.

De la Vornicie

cătră

dumnealuĭ Iani Vasiliu,

dumnealuĭ Tudurachi bacalbaşa.

După înscris[a] cerire ačasta, veţĭ mergi la arătata dughiană, cu loculŭ eĭ, şi, prinu măsură cu stănjinŭ gospodŭ, să osăbiţĭ dreptŭ loculŭ eĭ de spre toati părţili megieşiti, după scrisorĭ, înŭ fiinţa şi a megieşilorŭ. De cari să daţĭ mărturie hotarnică, pe obiceĭ. Iarŭ, născăndŭ pricină la vre-o parti, să o faceţĭ cunoscută prinŭ mărturie ce veţĭ da, ca, prinŭ cercetari, să să pui la cale, dăndu-să şi înŭ strigare la mezatŭ. '826, Apr. 9.

Başotă Comisŭ (?).

Cătră cinstita Vornicii.

Dinŭ poronca cinstiteĭ Vorniciĭ, rănduiţĭ fiindŭ a măsură loculŭ uniĭ dughenĭ ci are răposatulŭ Ştefanŭ Pătatŭ aicia înŭ Botoşănĭ, înŭ măh[a]laoa Sfăntuluĭ Gheorghii, înŭ răndulŭ dughenilorŭ Mănăstiriĭ Domniĭ, următorĭ poronciĭ dumnealorŭ fiindŭ, amŭ mersŭ la arătata dughiană şi amŭ măsuratŭ loculŭ cu stănjin[ulŭ] gospodŭ, începăndŭ cu măsura dinŭ gĭumătati dinŭ păreti a dugheniĭ luĭ Aronŭ Croitoriu, Jidovŭ, alăturia cu drumulŭ celŭ mare, păr' înŭ gĭumătati de păreti a dugheniĭ luĭ Gavrilŭ Cĭoclu, ci o ari cumpărată totŭ de la răposatu Ştefanŭ Pătatŭ maĭ înnainti, faţa loculuĭ s'aŭ găsitŭ doĭ stănjinĭ, 5 părmaci; şi dinŭ drumŭ, alăturia cu loculu dugheniĭ luĭ Gavrilŭ, păr' înŭ loculŭ dughenilorŭ luĭ Vasili a Diiaconiţiĭ, lungu loculuĭ s'aŭ găsitŭ triĭsprizăci stănjinĭ, doĭ palmi gospodŭ; şi dinŭ loculŭ luĭ Vasili a Diiaconiţiĭ, alăturia cu loculŭ dugheniĭ luĭ Aronŭ croitoriu, păr' înŭ uliţă, di undi amŭ pornitŭ întăĭ cu măsura, lungu loculuĭ s'aŭ găsitŭ triĭsprăzăci stănjinĭ, doĭ palmi gospodŭ. Cari într'ačastă măsură să cuprindi loculŭ aceştiĭ dughenĭ, pi cari locŭ esti o dughiană la uliţă şi o casă dinŭ dosŭ, cu tindă.

De care cercetare şi măsurare ci amŭ făcutu nu lipsimu a înştiinţa cinstitiĭ Vornicíĭ. '826, Maĭ 1.

Costandinŭ Dimitriu.

De la Vornicie
cătră telalulŭ tărguluĭ.

Priimindŭ ţidula acasta, după cerire epitropilorŭ, ţi să poronceşti ca arătata dughiană cu loculŭ eĭ să o strigĭ la mezatŭ, înŭ curgire de 40 zile, prinŭ totŭ cuprinsulŭ acestuĭ oraşŭ, spre ştiinţa tuturorŭ acelorŭ ce vorŭ fi muştereĭ să cumperi, şi muşterei ce vorŭ atărdisi, iscălindŭ înŭ ţidulă, să triacă şi suma banilorŭ ce voru da, cu cariĭ, la înplinire vadeliĭ mezatuluĭ, viindŭ la Vornicii, asupra muştireuluĭ ce va da preţulŭ mulţămitorĭ vănzătorilorŭ, să va faci harecĭ.
'826, Maĭ 2.

(Neînţeles.)

Başotă Comisŭ (?).

200 (armeneşte).
500 Manoli Theodosă.
550 Ioniţă Dabije.
580 Neculaĭ Necşoĭ.
600 Crăste Hotinčanulŭ.
610 Dumitrachĭ Zgherce.
630 Costantin Iaşeanulŭ.
650 Filipŭ Necşoĭ.
700 adică şapte sute leĭ, Manoli Theodosi.
720 Ilie Iconomŭ.

(Pe V-o : armeneşte.)

XLV.

ACTE PRIVITOARE LA MOŞII TUTOVENE [1].

I.

Suretŭ de pe ispisoculŭ sirbescŭ de la Ilie Voevodŭ şi frate-său, Stefanŭ Voevodŭ, dinŭ leatŭ 6945 [1437], Maĭ 15 [2].

Facemŭ înştiinţare, cu această carte a noastră, tuturorŭ cine pe dînsa va căuta saŭ, cetindu-se, va auzi, pentru adevărată sluga noastră, dum[nealuĭ] Tofanŭ, carele aŭ slujitŭ noao cu dreaptă şi credincoasă slujbă, pentru care, văzindŭ noĭ a luĭ dreaptă şi credincoasă slujbă către noĭ, l-amŭ miluitŭ pre dînsulŭ cu deosăbită mila noastră şi i-amŭ întăritŭ luĭ, pentru a luĭ dreaptă şi credincoasă slujbă, cincĭ sate pe Racova, anume: Pungeştiĭ, unde este casa luĭ, alŭ doilea satŭ, maĭ dinŭ susŭ, Gîrcineştiĭ, alŭ treilea satŭ Luşceştiĭ, alŭ patrulea satŭ, unde este Curseştiĭ, alŭ cincilea satŭ unde aŭ fostŭ descălecătura lorŭ cea veache d'intîiŭ. Aceastea toate să-ĭ fie luĭ uricŭ, cu totŭ venitulŭ, luĭ şi fecorilorŭ luĭ, nepoţilorŭ şi strănepoţilorŭ luĭ, şi a totŭ neamulŭ luĭ, neruşăitŭ niciodată, înŭ veacĭ. Iară hotarulŭ acelorŭ cincĭ sate, cu toate hotarăle lorŭ ceale veachĭ, să fie

[1] Comunicate de un domn învăţător.
[2] Originalul se va publicà de d. I. Bogdan în „Documentele slavone înainte de Ştefan-cel-Mare".

pe unde s'aŭ aşezatŭ dinŭ veachĭ, începîndu-se de la patru stejerĭ, de acolò dreptŭ la dealulŭ Racovìĭ, de 'ci dealulŭ până la dealulŭ Stemniculuĭ, de 'ci dealulŭ acela înŭ susŭ până la dealulŭ Racovìĭ, de acolò până la dealulŭ Lipovìĭ, de'ci dealulŭ dreptu la ceĭ de maĭ susŭ zişĭ patru stejerĭ, pe Racova. Acesta-ĭ totŭ hotarulŭ lorŭ. Şi spre ačasta este credinţa Domnieĭ Meale de maĭ susŭ scrisŭ, Ilie Voevodŭ şi Stefanŭ Voevodŭ, şi credinţa tuturorŭ boiarilorŭ noştri, a marĭ şi micĭ. Iară, după a noastră viiaţă, cine va fi Domnŭ ţăriĭ noastre, Moldoviĭ, dinŭ fiiĭ noştri, saŭ dinŭ fraţiĭ noştri, saŭ pe cine Dumnezeŭ va alege a fi Domnŭ, să nu strice a noastră danie, ci maĭ alesŭ să întărească luĭ, de vreme ce noĭ i-amŭ datŭ luĭ, pentru a luĭ dreaptă şi credinčoasă slujbă.

Şi, pentru maĭ mare întăritura acelorŭ de maĭ susŭ scrise, amŭ poroncitu slugiĭ noastre, dumisale Oanciĭ Logothetŭ, să lege peceatea noastră către ačastă carte a noastră.

S'aŭ tălmăcitŭ de Gheorghie Eulogh.
[1784], Maĭ 10.

[Pe V-o:] Uricŭ di la Domniĭ Ştefanŭ şi Ilieşŭ Voevodu.
6945 [1437], Maĭ 15.

II.

Adecă eŭ, Aniţa, fata Vasilcăĭ luĭ Petrilă, şi cu fičorulŭ meŭ, cu Gligori, scriemŭ şi mărturisimŭ, cu acestu adevăratŭ zapisŭ alŭ nostru, precumŭ noĭ, de nime săliţĭ, nicĭ asupriţĭ, cia de a nostră bună voia, amŭ văndutŭ a nostră diriaptă ocină şi moşiia, dinŭ satŭ dinŭ Cursăcĭ, dinŭ Ţănutulŭ Tutovi, cătŭ să va alege parte măne-mè, a Vasălcăĭ, amŭ văndutŭ dumisale luĭ Neculaĭ Neguţitoriulu, ca să-ĭ fiia dumisali diriaptă ocină şi moşiia, şi cuconilorŭ dumisali, şi nepoţălorŭ, înŭ vecĭ, dreptŭ triĭzăcĭ de leĭ, şi mi-au făcutŭ plată deplinŭ, precumŭ ni-aŭ fostu tocmala.

Şi acestu zapisŭ s'aŭ făcutŭ de'nainte a mulţĭ boerĭ şi neguţitorĭ, cari maĭ gĭosu s'aŭ iscălitŭ.

Şi noĭ, pentru maĭ mare credinţa, ni-amŭ pusŭ şi degetele.

Vltŭ 7203 [1695], Maĭ 21 dni.

Aniţa [deget], fata Vasălcăĭ luĭ Petrilă.

Şi eŭ, Ioanŭ, amŭ scrisŭ.

† Θωμᾶς μάρτηρας.

† Μαλζας παρών.

† Νικόλας μάρτηρας.

† Σάνδουλ Ἀδὰμ παρὼν [marturĭ şi de faţă Toma, Mîrza, Sandul Adam].

[Pe V-o:] † Ἡ ὁμολογία ἀπὸ τὸ Κουρουλητζένι ἀπὸ Τούτοβα. Zapisŭ de Cruluceni, di la Ţinutulŭ Tutoviĭ.

III.

Noĭ Mihaĭ Răcoviţă Voevoda bojiiŭ milostiiŭ gospodarŭ zemli moldavscoĭ. Scriemŭ Domniia Mia la slugili noastre Tudorŭ părcălabulŭ şi Stamatie Armaşŭ, facemu ştire că ni să jălui Savinŭ Petrilî pe Iftimie Haragojia, zicăndŭ că i-aŭ răsipitu o casă şi i-aŭ luatu dinŭ casă totu č-aŭ fostŭ. Decĭ să căutaţĭ şi să-lŭ giudecaţĭ cu Iftimie Haragojia, şi, ce pagubă s'arŭ afla că i-arŭ fi făcutŭ, să aveţĭ a-ĭ plini totu de la dănsulŭ, şi să-ĭ aşezaţĭ cumŭ veţĭ afla maĭ cu direptulŭ, şi să daţĭ şi mărturie.

Ačasta vă scriemu. Iarŭ, di-a hi poviaste într'altŭ chipŭ, să vie la Divanŭ.

U Iasŭ, leatŭ 7230 [1721], Sept. 11.

[Pecete mare rotundă cu chinovar, avînd coroana, bourul şi legenda: Io Mihailŭ Racoviţă Voevod bojiiŭ mlstiiŭ gspodarŭ zemli Moldavii, Sptemvrie; iar înlăuntru lîngă coroană, 1703 (arabice).]

Veliţi boliarĭ ucil.

[Pe V-o:] 7230, Apr. 11.
S'aŭ trecutŭ 1814, Iuni.

IV.

† Cinstite, iubite frate, dumn[e]ta cumnate Dumitraşco Pălade bivu Velŭ Păh[arnicŭ], ispravniculŭ Ţinutuluĭ Tutoviĭ. Fericita s[ă]n[ă]tate poftimŭ dum. de la milostivulŭ Dumn[e]ză[ŭ]. Aĉastă dinŭ altă nu avemŭ cătră dum., fără cătu înştiinţămŭ pe dum. pentru aceştĭ oamenĭ, anume: Stahie Pietreilă, cu feĉoriĭ luĭ şi cu nepoţiĭ luĭ de frate, anume Toaderŭ şi Mironŭ, careĭ, avăndu eĭ moşie la Dumbrăvenĭ, acolo pe Racóva, înŭ Ţinutulŭ Tutoveĭ, cu Iftemie Haragoje, şi luîndu carte de hotărătu la dumn[ea]luĭ Toaderŭ Cuze Póst., li-aŭ alesŭ şi li-aŭ hlizitu părţil[e] lorŭ de móşie şi li-aŭ stălpitu cu pietre, şi, viindu-să casa Haragojiĭ pe hliza acestorŭ răzeşĭ, li aŭ datu zi să-şĭ mute casa de pe hliza acestora pe hliza luĭ, unde aŭ fostu casa moşu-săŭ, şi i-aŭ alesŭ şi parte luĭ, şi, apoĭ, viindŭ eĭ şi aice faţă, li s'aŭ luatu sama şi pe mărturie hotarnică li s'aŭ datu şi carte de stăpănitu, şi i s'aŭ pusŭ şi zi Haragojiĭ să-şĭ mute casa până acumŭ la Sfete Ghiorghie, şi acumŭ dzua aŭ trecutu şi răzeşiĭ de iznoavă aŭ datu jalubă că nu ş'aŭ maĭ mutatu casa di pe hliza lorŭ şi eĭ aŭ multă supărare şi pagubă di spre acelŭ Haragoje. Pentru care să eĭ dumn[e]ta sama, şi, di nu ş'aŭ mutatŭ casa pănă acumŭ, să órănduеştĭ dum. pe dumn[ea]luĭ Toaderŭ Cuze Post., carele aŭ fostu şi hotarnecu, ca să stè zapciŭ asupra Haragojiĭ, să-şĭ mute casa di pe hliza acestoru răzeşĭ pe hliza luĭ, unde aŭ fostu casa moşu-săŭ, şi i-aŭ alesŭ şi hotarnicĭ, să nu le maĭ facă supărare.

Aĉasta, şi rămăiŭ
alŭ dumitali iubitu frate şi cumnatu:

Sturdzea Logofătu.

U Ias, Aprilŭ 29 [către 1740].

[Pe V-o:] Cinstituluĭ alŭ nostru iubitu frate şi cumnatŭ, dum. Dumitraşco Păladi bivŭ Velŭ Păh., ispravniculŭ Tutoveĭ, cu fericită s[ă]n[ă]tate să să dè.

V.

Io Ioanu Neculae Voevodŭ, bojiiŭ milostiiŭ gospodarŭ zemli moldavscoĭ. Scriemŭ Domniia Mea la credinčosŭ boiariulŭ nostru dumn[ea]luĭ Ionŭ Bogdanŭ bivu Velŭ Stolnicu, ispravniculŭ Ţinutuluĭ Tutoviĭ, i Toadirŭ Cuze Post., vă facemŭ ştire că aice la D[o]mniia Mea aŭ datu jalubă Stafie Petrilă otŭ Dumbrăvenĭ otŭ Tutova, pe unŭ Iftemie Haragoje, căl[ă]raş hă[tmănesc]u, di acolo de la Dumbrăvenĭ, zicăndu acestu Stafie precumŭ are elŭ moşie acolo la Dumbrăvenĭ, înpreună cu acelŭ Iftemie căl[ă]raşŭ şi cu alţiĭ fraţĭ aĭ lorŭ, şi parte acestuĭ Stafie arŭ fi ştiută undi zisă că este şi jereşte casiĭ moşu-săŭ, şi acelŭ Iftemie s'aŭ sculatu înŭ tărie luĭ şi ş'aŭ făcutu casă pe jereşte moşu-săŭ, înŭ livada moşuluĭ săŭ,, şi, avăndu moşulŭ săŭ şi rămnicu acolo, şi elŭ s'aŭ sculatu şi l-aŭ izitu înŭ tărie luĭ, iarŭ acestu Stafie nu l-aŭ suferitu şi i-aŭ tăetu iazulŭ. Şi, avăndu elŭ multă pricină cu acelŭ Iftemie pentru acè moşie, iată că scriemŭ dum[itale] să chemĭ pe acelŭ Iftemie col[ă]raşŭ faţă şi să le eĭ sama cu dreptate şi, după cumŭ veĭ afla şi s'a cădè maĭ cu dreptate, să-ĭ giudecĭ şi să-ĭ aşezĭ, şi să daĭ şi mărturie, ca, de s'arŭ maĭ trage la Divanŭ, să avemŭ ştire.

U Iasŭ, letŭ 7252 [1743], Noem. 7.

(Pecete roşie domnească.)

Vlŭ Logftu.

(Pecete mică octogonală, cu chinovar, avînd un cerc interior supt coroană, pentra stemă şi iniţialele Io Io. Mc. M... 17...)

[Pe V-o :] 7252, Noemv. 7. S'aŭ trecutŭ 1814. Iuni.

VI.

Dinŭ luminată porunca Mării Sali Domnuluĭ nostru, Mărie Sa Ionŭ Neculaĭ Alexandru Voevoda, poruncindŭ Mărie Sa la dumnialuĭ Ionŭ Bogdanŭ bivŭ Velŭ Stolnicŭ, fiindu dumnialuĭ ispravnicŭ Ţinutuluĭ Tutoviĭ, şi fiindu şi poruncă la

noĭ, jăluindu Mării Sali Stahie Petrilă pe unu Iftimie Haragoje dinu Dumbrăvenĭ, la Ţinutulŭ Tutoveĭ, zicăndu acelŭ Stahie pecumŭ are înpresurătură pe o moşie ce are la Ţinutulŭ Tutoveĭ, anume Dumbrăveniĭ, undi şeade acelŭ Iftimie Haragoje *(un rînd şi jumătate şters)*, Mărie Sa Vodă poronceşte ca să mergemŭ la aca sălişte şi să străngemu toţĭ înpregĭuraşiĭ, fiindŭ şi acelŭ Iftimie faţă, şi să le luîmŭ sama foarte cu de-a amăruntulŭ şi după dreptate şi să li alegemŭ toate părţile fieşteacărue, să să ştie cini pe cătă parte arŭ ţinè, şi să li punemŭ şi piiatră. Ce noĭ, după luminată porunca Mării Sali, amŭ mersŭ şi amŭ strănsŭ pe toţĭ înpregĭuraşiĭ şi răzeşiĭ, fiindu şi Iftimie Haragoje faţă, darŭ Iftimie Haragoje nicĭo scrisoari n'aŭ arătatŭ, zicăndŭ că este totŭ dintr'unŭ niamŭ cu Stahie Petrilă şi scrisorili Dumbrăvenilorŭ săntŭ toate la Stahi Petrilă; cari Stahi Petrilă şi cu niamulŭ luĭ aŭ priimitŭ să le fie niamŭ luĭ şi, scoţindu Stahi Petrilă şi cu Toaderŭ, neputŭ de frate luĭ, şi cu Mironŭ, iarăşĭ nepotŭ de frate, scoţindu unŭ uricŭ de la Petru-Vodă, înŭ care arăta precumŭ s'aŭ înpărţitŭ fetelea Ileniĭ, anume Anca şi cu sora iaĭ Irina, cu totu satulŭ întregŭ Dumbrăveniĭ, la Ţinutulŭ Tutoviĭ, pe Racova, pre apa Gărciniĭ, şi s'aŭ venitu la înpărţala lorŭ gĭumătate de satŭ de Dumbrăvenĭ, parte dinu gĭosu, pecumŭ îlŭ arată înŭ uricŭ de la Petru-Vodă, care dinŭ Irina să trage Pricopie Răşchitorĭ şi cu niamulŭ luĭ şi stăpănescu gĭumătate de satŭ de Dumbrăvenĭ, parte de gĭosŭ, osăbită de parte luĭ Stahi Petrilă, iaru gĭumătate de satŭ de Dumbrăvenĭ, parte dinŭ susŭ, s'aŭ venitu înŭ parte Ancăĭ, şi Anca aŭ făcutu treĭ fečorĭ: pe Tofanŭ, şi pe Dochie şi pe Mica, darŭ Tofanŭ şi Mica aŭ fostŭ sterpĭ, iarŭ Dochie au făcutŭ zeci fečorĭ, anume: pe Lazoru, şi pe Andreĭ, şi pe Stratulu, şi pe Vasile, şi pe Simpietru, şĭ pe Gligori, şi pe Toaderu, şi pe Gheorghiţă, şi pe Vasilca, şi pe altŭ Toaderŭ ce i-aŭ zisŭ pureclă Haragoje, strămoşulu luĭ Iftimie Haragojeĭ; darŭ dintr'aceştĭ zăci fecorĭ a Dochii aŭ fostŭ patru fečorĭ sterpĭ, anume Lazorŭ, şi Andreĭ, şi Vasile şi Gheorghiţă, iarŭ Stratulŭ aŭ făcutŭ pe Nastasie, şi Simpietriu aŭ făcutŭ pe

Costantinŭ, şi pe Ionŭ şi pe Marie; Gligori aŭ făcutu pe Savinŭ, Vasilca au făcutŭ pe Aniţa, Toaderŭ aŭ făcutŭ pe Costantinŭ, şi pe Stahi, şi pe Ionŭ, şi pe Savinŭ, şi pe Chirila, şi pe Irina; iarŭ Toaderŭ Haragoje aŭ făcutŭ pe Apostolŭ şi pe Irina, cari dinŭ ceĭ şeasă fečorĭ a Dochii s'aŭ făcutŭ patruspreci fečorĭ, şi rămăni gĭumătate de satu de Dumbrăvenĭ, parte de susŭ, să să înpartă înŭ patruspreci părţĭ: doaîspreci părţĭ să o ţie Stahie Petrilă şi cu totu niamulŭ luĭ, pecumŭ îlŭ arată maĭ susŭ, ĭarŭ doaî părţĭ să o ţie Iftimie Haragoje, iarăşĭ cu totu niamulŭ luĭ. Şi amŭ pusŭ o piiatră înu capulŭ hotaruluĭ dinŭ gĭosŭ, unde să hotăreşte hotarulu Dumbrăvenilorŭ cu hotarulŭ Mijlocenilorŭ, şi amŭ tocmitŭ şi alte pietre înpregĭurulŭ loculuĭ, şi dinŭ purcesulŭ d'intăĭ amŭ purcesŭ dinŭ capulŭ hotaruluĭ dinŭ susŭ, zare dialuluĭ de spre Apusŭ, unde să hotăreşte hotarulŭ Dumbrăvenilorŭ cu hotarulŭ Gărcinilorŭ, şi este o piiatră, şi de la ača piiatră totŭ muchia dialuluĭ înŭ gĭosŭ pănă înpotriva lozelorŭ, la cruci, şi acole este altă piiatră, şi de acolo pe la o făntănă ce să chiamă Rece-luĭ-Ţiganŭ, şi dinŭ susŭ de făntănă şi dinŭ dialŭ înŭ costişi este altă piiatră, şi de la Rece-luĭ-Ţiganŭ apucă părăulŭ Ustiĭ şesulŭ înŭ gĭosŭ pănă înŭ potriva odăiĭ luĭ Drăganŭ, cari este înŭ muchia dialuluĭ de spre Răsăritŭ, şi amu pusŭ o piiatră într'o văiugă înŭ costişi dinŭ dialŭ de drumŭ, unde să hotăreşte hotarulŭ Dumbrăvenilorŭ cu hotarulŭ Mijlocenilorŭ, şi de la odae luĭ Drăganŭ zare dialuluĭ înŭ susŭ, de spre Răsăritu, pănă la movilă, şi înŭ costişi este o piiatră de la vali de movilă, cari osăbeşte gĭumătate de satŭ de Dumbrăvenĭ, parte luĭ Pricopi Răşchitorĭ, parte dea gĭosŭ, de spre gĭumătate de satu, parte luĭ Stahi Petrilă şi cu totŭ niamulŭ luĭ, pecumŭ îlŭ arată maĭ susŭ, şi apoĭ iarăşĭ zare dialuluĭ înu susŭ şi păduriĭ de spre Răsăritŭ, pănă înŭ fundŭ, înu mijloculŭ şesuluĭ iarŭ este o piiatră, cari înparte fundătura înŭ doaî.

Letŭ 7252 [1744], Apr. 23.

Toaderŭ Ct [Cantacuzino] Post[elnicu] iscalŭ, hotarnicŭ.

[Pe V-o:] 7252, Apr. 23.
S'aŭ cercetatŭ.
Scănteai Sul[gerŭ].

VII.

Dat-amŭ răvaşulŭ nostru, dinŭ poronca Mării Sali luĭ Vodă, fiindu iaŭ orănduitu să hotărăscu moşiia dinŭ Dumbrăvenĭ, părţili Petrileştilorŭ şi cu Iftini Haragoje, şi s'aŭ făcutŭ patruspreci părţĭ pi gĭumătate dea satŭ, parte dinŭ susŭ de Dumbrăvenĭ, şi amŭ datŭ acestŭ răvaşŭ alŭ nostru dumisali luĭ Tofanŭ sinŭ luĭ Chiriiacŭ otŭ Gărcinĭ, ca să stăpăniască parte Vasilcăĭ, fata Dochiiĭ, nepoata Ancăĭ, cu unŭ zapisŭ ce arătă Tofanŭ de cumpărătură č-aŭ cumpăratŭ moşu-săŭ, Andoni, di la Vasilca, fata Dochiiĭ, dreptŭ doaĭzăcĭ di leĭ. Decĭ să o stăpăniască Tofanŭ şi cu fraţiĭ luĭ, după cumŭ s'a vini parte Vasilcăĭ la înpărţire loculuĭ, pecumŭ arată la mărturie ci s'aŭ datŭ la măna Petrileştilorŭ.

Leatŭ 7252 [1744], Ap. 23.

Toaderŭ Ct. Post., iscalŭ.

VIII.

Io Ioanu Neculaĭ Voevodu, bojiiŭ milostiiŭ gospodarŭ zemli moldavscoĭ. Facemŭ ştire cu ačastă carte a Domnii Meale precumŭ aŭ vinitu înnainte Domnii Meli şi d'inainte a tuturorŭ boiarilorŭ noştri, a marĭ şi a micĭ, aceştĭ oamenĭ, anume Stahie Petrilă, fičorulŭ luĭ Toaderŭ Petrilă, nepotu Ancăĭ, şi fičoriĭ luĭ: Ilie, şi Toaderŭ, şi Lupaşco, şi Gligorie, şi altŭ Toderŭ, şi Samsonu, şi fetele luĭ, Todosie, şi Luchiiana, şi Stratina, şi nepoţiĭ luĭ de frate, anumea Toaderŭ, fičoru luĭ Costandinŭ Petrilă, şi fičoriĭ săĭ, Gheorghiţă, şi Ioniţă, şi Ionŭ, şi Apostulŭ, şi Ioana, şi Ilinca, şi Aniţa, şi Nastasie, şi Alecsandra, şi Mironŭ, şi fraţiĭ Ionŭ şi Ghiorghiţă, fičoriĭ luĭ Savinŭ Petrilă, şi verele lorŭ, Marie, fata luĭ Sinpetriŭ, preutiasa popeĭ luĭ Tănjală, şi Iliana, fata luĭ Ionŭ

Petrilă, şi ficoriĭ eĭ, Vasili, şi Ionŭ, şi Toaderŭ, şi Safta, şi Simina, şi Iftimie Haragoje, ginerile Apostuluĭ Haragoje, şi ficoriĭ săĭ, toţĭ nepoţiĭ şi strănepoţiĭ Ancăĭ, şi ni-aŭ arătatŭ mărturie de la boiariulŭ nostru Toaderŭ Cuze Post., dinŭ văletu 7252 [1744], Aprilŭ 23, scriindu şi mărturisindu că, avăndu pricină Stahie Petrilă cu Iftemie Haragoje, şi jăluindu Domnii Meli, şi luîndu eŭ carte Domnii Meli la Toaderŭ Cuze Post., ca să le hotărască moşie Dumbrăveniĭ, di pe Racova, otŭ Ţinutulŭ Tutoviĭ, şi mărgăndu acelŭ boeriŭ acolo, aŭ strănsu pe toţĭ răzeşiĭ şi megieşi di pinŭ pregĭurŭ şi, fiindŭ şi Iftemie Haragoje faţă *(un rînd şi jumătate şters)*, şi luîndu-li sama cu amănuntulŭ, pe scrisorĭ c-aŭ arătatu Stahie Petrilă, cu niamulŭ săŭ, anume unŭ uricŭ de la Pătru-Vodă, dinŭ văletŭ 7054 [1546], Aprilŭ 2, scriindŭ precumŭ s'aŭ înpărţitu Anca cu soru-sa, Irina, fetele Ileneĭ, cu totŭ satulŭ întregu Dumbrăveniĭ, de pe Racova, pe apa Gărciniĭ, şi s'aŭ vinitŭ înŭ parte Iriniĭ, dinŭ care să tragi Pricopie Răşchitoru cu niamulŭ săŭ, gĭumătate di satu de Dumbrăvenĭ, parte dinŭ gĭosŭ, iarŭ gĭumătate satŭ dinu Dumbrăvenĭ parte dinŭ susŭ s'aŭ vinitŭ înŭ parte Ancăĭ, dinŭ care să trage Stahie Petrilă, cu niamulŭ săŭ, ce-sŭ numiţĭ maĭ susŭ, ş'aŭ priimitu Stahie Petrilă cu niamulŭ săŭ şi pe Iftimie Haragoje să li fie niamu lorŭ, după cumŭ s'aŭ zisŭ că este totu dintr'unŭ niamu cu dănşiĭ, arătăndu şi Iftemie Haragoje o carte di la răposatulŭ Costandinŭ Duca-Vodă, scriindu precumŭ s'aŭ părătu faţă Apostulŭ Răşchitoriu şi Grigore Basotă cu Andreiŭ sinŭ Petrilă şi cu Apostulŭ, ficoru luĭ Sirghie, şi cu Ştefanŭ sinŭ Andriiŭ, strănepoţiĭ Ancăĭ, şi l-aŭ primitu pe Apostulŭ sinŭ luĭ Sirghie, socrulŭ luĭ Iftemie Haragoje, niamu cu dănşiĭ de pe strămoaşe lorŭ Anca, şi, dăndu eĭ samă la hotărătu înnainte luĭ Toaderŭ Cuze Post. cumŭ strămoaşa lorŭ Anca aŭ făcutŭ treĭ ficorĭ, pe Tofanu, şi pe Dochie şi pe Mica, dară Tofanu şi Mica aŭ fostŭ stărpĭ, iară Dochie aŭ făcutŭ zece ficorĭ, anume: Lazorŭ, şi Andriĭ, şi Stratulu, şi Vasilie, şi Sinpetriŭ, şi Grigori, şi Toaderŭ, şi Gheorghiţă, şi Vasilca, şi pe altŭ Toaderŭ, ce i-aŭ zisŭ poreclă Haragoje, strămoşulŭ luĭ Iftemie Hara-

gojiĭ, şi dintr'aceştĭ zece fičorĭ a Dochii aŭ fostu patru ficorĭ stărpĭ, anume Lazorŭ, şi Andriĭ, şi Vasilie şi Gheorghiţă, iarŭ Stratulŭ aŭ făcutu pe Nastasie, şi Sinpetriŭ aŭ făcutu pe Costandinŭ, şi pe Ionu, şi pe Marie, iarŭ Grigori au făcutu pe Savinu, şi Vasilca aŭ făcutŭ pe Aniţa, şi Costandinŭ aŭ făcutu pe Costandinŭ, şi pe Stahie, şi pe Ionŭ, şi pe Savinu, şi pe Chirila, şi pe Irina, iarŭ Toaderŭ Haragoje aŭ făcutu pe Apostulŭ şi pe Irina; care dinŭ ceĭ şesă fičorĭ a Dochiiĭ s'aŭ făcutu patrusprăzeci fičorĭ, şi rămăne gĭumătate de satu de Dumbrăvenĭ, parte dinŭ susŭ, să să înpartă înŭ patrusprăzeci părţĭ, şi doîsprăzeci părţĭ să le ţie Stahie Petrilă cu totŭ niamulŭ săŭ, ce-sŭ numiţĭ maĭ susŭ, iarŭ doî părţĭ să le ţie Iftemie Haragoje, iarăşĭ cu totŭ niamulŭ săŭ. Şi li-aŭ şi stălpitu, şi s'aŭ pusŭ o piatră înŭ capulŭ hotaruluĭ dinŭ gĭosŭ, unde să hotărăşti hotarulŭ Dumbrăvenilorŭ cu hotarulŭ Mijlocenilorŭ, şi s'aŭ tocmitŭ şi alte pietre înpregĭurulŭ loculuĭ, şi d'intăiŭ aŭ purcesŭ dinŭ capulŭ hotaruluĭ dinŭ susŭ, zare dialuluĭ di spre Apusŭ, unde să hotărăşte hotarulŭ Dumbrăvenilorŭ cu hotarulŭ Gărcinilorŭ, şi este o piatră, şi de la ača piatră totŭ muche dialuluĭ înŭ gĭosŭ, pănă înŭ potriva lozilorŭ, la cruce, şi acolo este altă piatră, şi de acolo pe la o făntănă ce să chiamă Rece-luĭ-Ţiganu, şi dinŭ susŭ de făntănă dinŭ dialŭ, înŭ costişe, este altă piatră, şi de la Rece-luĭ-Ţiganu apucă părăulŭ Ustiiĭ, şesulŭ înŭ gĭosŭ, pănă înŭ potriva odăiĭ luĭ Drăganu, care este înŭ muche dialuluĭ, di spre Răsăritu, şi acolo s'aŭ pusŭ o piatră într'o văiugă, înŭ costişe dinŭ dialŭ de drumŭ, unde să hotărăşti hotarulŭ Dumbrăvenilorŭ cu hotarulŭ Mijlocenilorŭ, şĭ de la odaia luĭ Drăganŭ zare dialuluĭ înŭ susŭ, di spre Răsăritu, pănă la o movilă, şi înu costişe, de la vali de movilă, este piatră, care osăbeşte gĭumătate de satu Dumbrăvenĭ, parte dinŭ gĭosŭ, a luĭ Pricopie Răşchitoriŭ, cu totŭ niamulŭ săŭ, iarŭ gĭumătate de satŭ de Dumbrăvenĭ, parte dinŭ susŭ, este a luĭ Stahie Petrilă, cu totŭ niamulŭ săŭ, doîsprăzeci părţĭ, iarŭ doî părţĭ sintu a luĭ Ifti[mi]e Haragoje, iarăşĭ cu niamulŭ săŭ, şi apucă iarăşĭ zare dialuluĭ înŭ susŭ şi a pădureĭ, di

spre Răsăritu, pănă înu fundu, iarŭ înŭ fundu, înu mijlocului şesuluĭ, iarŭ este o piatră, care înparte fundătura înŭ doî, şi, viindu-să casa luĭ Iftimie Haragoje pe hliza luĭ Stahie, i-amŭ datu sorocŭ la hotărătu ca să-şĭ mute casa Iftimie Haragoje pe hliza luĭ, undi i-aŭ fostu casa moşu-săŭ.

Pentru care avăndu eĭ acumŭ şi giudicată aice la dum[nealu]ĭ Velŭ Logofătŭ, totŭ, aşè i-aŭ giudecatŭ: să-şĭ mute Iftemie Haragoje casa pe hliza luĭ.

Decĭ şi Domniia Mea, dacă amŭ văzutu mărturie aceluĭ boeriŭ scriindu cumŭ aŭ îndreptatu hotarăle aceiĭ moşii Dumbrăveniĭ pe hotarăle vechĭ şi i-aŭ aşezatŭ, şi eĭ încă s'aŭ priimitu, amŭ crezutu, şi de la Domniia Mea încă li-amŭ datu şi li-amŭ întăritu acestorŭ maĭ susŭ scrişĭ, ca să li fie şi di la Domniia Mea driaptă ocină, şi moşie, şi uricu, şi întăritură, cu venitulŭ şi cu totu hotarulŭ, neclătitŭ şi neruşiitu, stătătoriŭ înŭ vec, şi altu nime să nu să amestece peste acastă carte a Domnii Meli.

U Iasŭ, 7253 [1745], Noemv. 10.

[Pecete mare rotundă, cu chinovar; coroană cu cap de bour, sabie şi buzdugan. Legenda pare a fi: «Io Ioan Nicolae Mavrocordatŭ cu mila luĭ Dumnezeŭ Domnu ţăriĭ Moldoveĭ, 1743» (cu arabice).]

Velŭ Logftŭ.

IX.

Noĭ Costandinŭ Dimitrie Muruzŭ Voevoda, bojiiu milostiiŭ gospodarŭ z[emli] moldavscoiĭ.

Credincoşĭ boeriĭ Domnii Mele, dum. Costandinŭ Paladi bivŭ Velŭ Pah., i Iordachi Cananò bivŭ Velŭ Med., ispravnicĭ de Ţinutu Tutoviĭ, sănătate. Să face ştire dumv. că aice, înnainte dum[nealuĭ] Velŭ Logofătŭ, aŭ avutŭ giudecată de faţe Lupulŭ Iacobŭ şi Alexandru Molenţa, ce s'aŭ răspunsu răzeşĭ de moşie Cursăciĭ şi Dumbrăveniĭ, ce sintŭ la Ţinutu Tutoviĭ, cu răzeşiĭ lorŭ, ce le zicŭ Petrileştiĭ, arătăndŭ Lupulŭ şi Alexandru că înŭ moşiile de susŭ nu-

miti arŭ fi avăndŭ doĭ bătrănĭ şi Petrileştiĭ unŭ bătrănŭ, şi, nefiindŭ alese părţile lorŭ de către a Petrileştilorŭ, dumv. aţĭ fi rănduitŭ mazilĭ de le-aŭ alesŭ părţile după scrisorĭ şi dovezĭ ce arŭ fi avutŭ, şi Petrileştiĭ nu s'arŭ fi odihnindŭ cu acea hotărăre, ce, cu unŭ bătrănŭ ce aŭ înŭ numitele moşiĭ, arŭ fi vrăndŭ să stăpănească şi părţile lorŭ, cumŭ pre largu veţĭ înţelege dinŭ jaloba lorŭ, care vi s'aŭ triimisŭ.

Decĭ, întrebăndu-să pe Petrileştĭ ce aŭ să răspundă şi pentru ce nu să mulţemescŭ cu alegire şi hotărăre ce arată Lupulŭ şi Alexandru la faţa loculuĭ de mazilĭ, şi eĭ aŭ răspunsu că nimică de acè hotărăre nu ştiŭ, căcĭ nimi lorŭ nu le-aŭ făcutŭ de ştire ca să fie de faţè cu scrisorĭ la hotărătŭ, ce Lupulŭ şi Alexandru aŭ hotărătŭ după cumŭ aŭ vrutŭ. I s'aŭ zisŭ Lupuluĭ şi luĭ Alexandru să aräti hotarnica mazililorŭ hotarnicĭ, să să vadă de sintŭ şi Petrileştiĭ iscăliţĭ şi de aŭ fostŭ faţe la hotărătŭ, şi eĭ aŭ scosŭ o hotarnică dinŭ trecuta lună Iuli 20, iscălită de unŭ Ioniţe Huşanu şi Costandinŭ Vrabie, înŭ care arată cumŭ aŭ alesŭ părţile numiţilorŭ răzeşĭ, darŭ iscăliţĭ aceştĭ Petrileştĭ, saŭ alţiĭ dinŭ pregĭuraşĭ, oamenĭ bătrănĭ, după rănduiala ce scriŭ cărţile gospodŭ de hotărătŭ, nu s'aŭ văzutŭ, cumŭ nicĭ încredinţată de dumv. mărturie hotarnică nu este. Şi, nefiindŭ încredinţată mărturie hotarnică de nimì, ce numaĭ de aceştĭ doĭ mazilĭ, aŭ rămasŭ răsuflată.

Decĭ, fiindcă Lupulŭ si Alexandru arată că la hotărătŭ arŭ fi fostŭ şi Petrileştiĭ, şi acumŭ tăgăduescŭ, pentru aceia iată scriemŭ dumv. să mergeţĭ la numitele moşiĭ şi, întăĭ, să cercetaţĭ de aŭ aceştie părţĭ de moşie acolò, cumŭ şi Petrileştiĭ, şi de le-aŭ stăpănitŭ vre odată, saŭ de nu le-aŭ stăpănitŭ, şi cătă vremì este de căndŭ nu stăpănescu. Şi, dovedindu-să că aŭ părţĭ într'acele moşiĭ, fieştecariĭ, fără pricină, după rănduială, străngăndŭ pe toţĭ răzeşiĭ şi înpregĭuraşiĭ, cu scrisorĭ ce vorŭ avè, să le alegeţĭ părţile şi să le daţĭ mărturiĭ hotarnice, iscăliti de dumv., şi de toţĭ răzeşiĭ şi alţĭ înpregĭuraşĭ, apoĭ să cercetaţĭ de aŭ fostŭ Petrileştiĭ aceştie la hotărătŭ, şi, căndŭ s'a dovedi că lorŭ

nu le-aŭ făcutŭ de ştire, să vie la hotărâtŭ cu scrisorĭ ce vorŭ avè, atuncĭ dumv., după dreptate, să înpliniţĭ cheltuiala Petrileştilorŭ de la Lupulŭ şi Alexandru, fiindcă n'aŭ urmatŭ după hotărâre cărţiĭ gospodŭ de hotărâtŭ, să facă ştire răzeşilorŭ să vie la hotărâtŭ.

Ačasta scriemŭ. 1781, Av[gustŭ] 15.

[Pe V-o:] Credinčoşĭ boeriĭ Domnii Mele, dum[nealu]ĭ Costandinŭ bivŭ Velŭ Pah. i dum[nealu]ĭ Iordachi Cananò bivŭ ispravnicĭ de Ţinutu Tutoveĭ, dati să zdraviemŭ (să se dea cu sănătate).

Petrileştiĭ.

S'aŭ trecutŭ la condică. Veche.

Pročtŭ Velŭ Logftŭ.

(Pecete de ceară, mică, ruptă.)

X.

Noĭ Mihailŭ Constandinŭ Suţulŭ Voevoda, cu mila luĭ Dumnezeŭ Domnŭ Ţăriĭ Moldoviĭ.

Cinst. credinčoşĭ boeriĭ Domnii Mele, dum. Gheorghie Costandache bivŭ Velŭ Spat., ispravnicŭ de Ţinutu Tutoviĭ, dum. Ioniţi Sturzea bivŭ Velŭ Caminariŭ, săn[ă]tate. La Divanŭ, înnainte dumilorsale veliţilorŭ boerĭ, aŭ avutŭ gĭudecată Andoni Petrilă, i diiaconulŭ Toaderŭ Petrilă, i Pavălŭ Petrilă, înpreună cu alte niamurĭ a lorŭ, răzeşĭ de moşie Cursăştiĭ, de la Ţinutu Tutoviĭ, cu Gherasimŭ Răşcanulŭ, mazilŭ, vechilŭ fiindŭ dinŭ parte luĭ Vasile Buşilă, arătăndŭ numiţiĭ răzeşĭ, prinŭ jalobă lorŭ, că numitulŭ Buşilă, avăndŭ să ia la a sa stăpănire a patra parte dinŭ gĭumătate de sat, adică parte unuĭ Solomonŭ, care şi luĭ Buşilă îĭ iaste cumpărătură de la dumnealuĭ Spat. Costandinŭ Paladi, ačastă parte vrăndŭ Buşilă ca să i să hotărască, după carte Domnii Mele cea s'aŭ scrisŭ dumv., şi să i să aleagă de cătră părţile altorŭ răzeşĭ, arŭ fi vrăndŭ să facă asupreală jăluitorilorŭ, cu putere uniĭ scrisorĭ de

învoială ce s'arŭ fi făcutŭ înŭ trecuţiĭ anĭ între dumnealuĭ Spat. Constandinŭ Paladi şi între unŭ Vasile Măţă, i Pavălŭ Măţă, i Mihălache Măţă, i Ştefanŭ Măţă, şi să ia toată parte aceluĭ Solomonŭ, atătŭ dinŭ cămpu, cătŭ şi dinŭ pădure, numaĭ de la unŭ locŭ, şi, fiindcă nu arŭ fi agĭungăndŭ la loculŭ acela dinŭ parte Măţăştilorŭ ca să să cuprindă toată parte aceluĭ Solomonŭ, să i să dea toată la unŭ locŭ, după cuprindere învoeliĭ, Buşilă arŭ fi vrăndŭ să ia şi dinŭ părţile jăluitorilorŭ spre înplinire aceĭ părţĭ.

Faţi fiindŭ şi numitulŭ vechilŭ Gherasimŭ Răşcanu, şi întrebăndu-să de cătră dumnealorŭ veliţiĭ boerĭ ca să răspundă, elŭ aŭ scosŭ de aŭ arătatŭ scrisoare acea de învoială, care, fiindŭ dinŭ 1786, Săptv. 17, a unuĭ Vasile Măţă, i Pavălŭ Măţă, i Mihălache Măţă i Ştefanŭ Măţă, adiverită şi de marturŭ Banu Iordachi Lambrinò, fiindŭ atunce Paharnicŭ, cu cuprindere că s'aŭ învoitŭ cu dumnealuĭ Spat. Constandinŭ Paladi ca să stăpăniască dumnealuĭ unŭ bătrănŭ întregŭ dintr'ačastă moşie, bătrănulŭ luĭ Solomonŭ, adică a patra parte dinŭ gĭumătate de satŭ, înŭ care bătrănŭ să cuprindŭ şi locurile de prisacă ci le are dumnealuĭ, iarăşĭ danie de la Ioanŭ Solomonŭ, şi de la Chiriiacŭ Mămureanulŭ, care acestŭ bătrănŭ grăeşti scrisoare cea de învoială ca să-lŭ stăpăniască pe dealulŭ dinŭ mijlocŭ, undi iaste iazulŭ luĭ Solomonŭ, şi înpregĭurulŭ iazuluĭ să aibă a-şĭ trage dumnealuĭ toată parte cătă i să va veni, atătŭ dinŭ cămpu, cătŭ şi dinŭ pădure, pănă undi să hotărăşti cu hotarulŭ Pungeştilorŭ şi pănă unde ş'a înplini dumnealuĭ a patra parte dinŭ gĭumătate de satŭ. Cu ačastă scrisoare aŭ cerutŭ vechilulŭ luĭ Buşilă ca să i să dea parte aceluĭ Solomonŭ, şi dinŭ cămpu, şi dinŭ pădure, totŭ la unŭ locŭ. Care, la ačasta, cercetăndu-să de cătră dumnealorŭ veliţiĭ boerĭ, s'aŭ socotitŭ şi s'aŭ hotărătŭ într'acestaşĭ chipŭ: Întăĭ, să să scoată şi să să diosăbască parte jăl[uitorilorŭ] Petrileştĭ dinŭ numita moşie, despărţită de cătră parte acelorŭ Măţăştĭ; apoĭ, dinŭ ceia ce va maĭ rămănea, să să dea şi parte aceluĭ Solomonŭ ce o trage Buşilă dinŭ parte Măţăştilorŭ, după cuprindire scrisoriĭ de

învoială, şi, orĭ cămpu, saŭ şi pădure, cea i s'a veni, pără i să va înplini măsura stănjinilorŭ, să o ei Buşilă la a luĭ stăpănire, nesmintindu-să parte jăl[uitorilorŭ] Petrileştĭ, ce iaste să să scoată întăĭ.

Deč, după hotărăre ačasta, iată să scrie dumv. să avețĭ a urmà asămine la hotărătura cea vețĭ face moşii Cursăştĭ.

1793, Săpt. 7.

(Pecete ovală, cu chinovar, avînd armele amînduror țerilor, coroana şi inițialele Io Mh. Cst. St. [*sic*: Soutzos] Vv. 1793.)

Pročt. Velŭ Logftŭ.

S'aŭ trecutŭ la condică.

XI.

Adică eŭ, Safta Bursucănița, fată luĭ Costantinŭ, nepoată luĭ Arsăni Petrilă şi luĭ Stahi Petrilă, d'inpreună cu fičorulŭ meŭ Ghiorghi, şi eŭ, Marii, fată Tofaniĭ, nepoată luĭ Arsăni Petrilă şi luĭ Stahi Petrilă, d'inpreună cu toțĭ frațiĭ meĭ şi fičoriĭ meĭ şi surorili meli, cu toțĭ di susŭ arătațĭ, întrebăndu-ne unulŭ pri altu şi di bună voia noastră, nesilițĭ di nime, dămŭ acestu adivăratŭ şi prè-încredințatŭ zapisulŭ nostru la măna dumnealorŭ răzăşilorŭ noştri, Petrileştilorŭ, di moşiia Cursăştiĭ şi Dumbrăveniĭ, anumi: Năstasă Hărtopanu şi Vasili Todosi, dinŭ bătrănulŭ luĭ Toaderŭ Petrilă, şi Toaderŭ sinŭ Andoni Petrilă, cu frațiĭ meĭ, Ionițì, şi Ionŭ şi Ghiorghi; şi Ştefanu Năpranu, Aftiniia, şi Neculaiŭ sinŭ Diiaconu, Toaderŭ Petrilă, d'inpreună cu vară-mè Mariia Gavrilițì; şi eŭ, Ionŭ Cĭauşu zătŭ Vasili Onciu dinŭ Dumbrăvenĭ, d'inpreună cu gineri-meŭ, Căpitanŭ Stoianŭ, şi Iosipu Onču, pentru ca să se ştii că le-amŭ văndutŭ parte nostră di moşii dinŭ Dumbrăvenĭ, cămpu şi codru, dinŭ bătrănu luĭ Stahi Petrilă, 100 stănj[ănĭ] gospodŭ, şi tocmală amŭ avutŭ cu dumnealorŭ căti 3 leĭ pi stănj[ănŭ]

şi banii i-amŭ luatŭ toţĭ înŭ mănuli nostri, după tocmală ci amŭ avutŭ cu numiţiĭ di susŭ cumpărătorĭ, iarŭ, maĭ aflăndu-să neamurĭ maĭ pe urmă, dînŭ bătrănu luĭ Stahi Petrilă, să nu li să ţii înŭ samă şi cu noĭ să aibă a-şĭ întreba, şi dumnealorŭ cumpărătoriĭ să aibă a stăpăni cu paci, ca pre o dreaptă ocină, înŭ vecu. Iarŭ, sculăndu-să vre uniĭ dinŭ răzăşĭ la vre-o judecată, toată ostineala şi cheltuiala se fii di spri noĭ.

1809, Aprilŭ 8.

[Degetŭ:] eŭ, Safta Bursucăniţa, fată luĭ Costantinŭ, nepoată luĭ Arsăni Petrilă.

[Degetŭ:] eŭ, Ghiorghi, fičorŭ Saftiĭ.

[Degetŭ:] eŭ, Mariia, fată Tofaniĭ, nepoată luĭ Arsăni şi luĭ Stahi Petrilă, d'inpreună cu fraţiĭ meĭ, şi cu surorili meli, şi cu toţĭ fičoriĭ miĭ. Şi eŭ, Pavălŭ Bistričanu, nifiindu atuncĭ acasi, la facire acistuĭ zapisŭ, aŭ dat pentru mini vărulŭ meŭ, Vasili Todosi, şi, viindŭ eŭ, pi urmă, i-amŭ dat bani, parte mè, şi înpărţimŭ înŭ doao.

Şi eŭ amŭ scrisŭ, cu zisa dumnealorŭ di susŭ arătaţĭ.

Pro... Căpt.

Şi IosifŭOnču ş'aŭ luatŭ baniĭ, dăndu-ĭ dumnaluĭ jupănulŭ Ionŭ başbulubaşŭ.

Şi, aflăndu să merĭ pe parte Saftiĭ Bursucăniţiĭ, pe acè sumă de stănjinĭ, să fie totŭ a cumpărătorilorŭ.

XII.

Prè-Înnălţate Doamni,

La anulŭ 1820, Ghenarŭ 15, amŭ înprumutatŭ cu 1.201 leĭ pe unŭ Mateĭ Popa şi Ioniţi Popa, fraţĭ, dinŭ satulŭ Popeştiĭ, Ţănutulŭ Tutoviĭ, cu sănetŭ şi vadè de patru lunĭ de zăli şi cu dobăndă căte şapti polŭ leĭ de pungă pe lună, siguripsăndu-mă cu amanetŭ scrisorile părţilorŭ sali de moşăi ci arŭ fi avăndŭ înŭ trupulŭ moşăiĭ Popeştiĭ şi Cursăştiĭ, de la acelŭ Ţănutŭ. Şi, fiindcă la vadeoa ci ş'aŭ

pusŭ, n'aŭ fostŭ următorĭ a mĭ plăti baniĭ şi, după treciri de o lună de zile piste vadè, s'aŭ săvărşitŭ dinŭ viiaţa ačasta Mateĭ, rămăindŭ celalantŭ frati deplinŭ răspunzătoriŭ ca să-mĭ plătiască baniĭ şi, apucăndu-lŭ să-mĭ plătiască banii, m'aŭ totŭ prelungitŭ dinŭ vadè înŭ vadè, pănă la anulŭ 1822, Octomvrie, căndŭ atunce şi acestue i s'aŭ întămplatŭ sfărşitŭ vieţiĭ, — şi eŭ mă aflu răbdătoriŭ de dreptĭ baniĭ meĭ ci am înprumutatŭ pe numiţiĭ;

Pentru ačasta, mă rogŭ Înnălţimiĭ Tale să fiŭ pusŭ la cale a-mĭ scoati dreptulŭ mieŭ de la aceĭ ci să vorŭ arăta de clironomĭ săvărşăţilor de maĭ susŭ pominiţĭ, saŭ, prinŭ luminată carte Înnălţimiĭ Tale, să să poronciască dumilorsali dregătorilorŭ Ţinutuluĭ Tutoviĭ ca să cercetezi adivăratile lorŭ părţĭ de moşăi şi să să scoată înŭ vănzare mezatuluĭ, de undi să-mĭ poč scoati dreptulŭ mieŭ şi să nu rămăiŭ păgubaş, spre večnică pom[en]ire a Înnălţimiĭ Tale.

La mila Înnălţimiĭ Tale

prè-
plecatŭ:
Gheorghii Roiu Căpitanŭ za Darabanĭ.

Mă rogŭ să să citiască toată înnainte Înnălţimiĭ Sali.

Dum. Velŭ Logftŭ. Pune la cale pe jăluitorŭ după cuviinţă. 1814, Avgustŭ 14.

. . . *Logftu.*

Noĭ Ioanŭ Sandu Sturza Voevodŭ, cu mila luĭ Dumnezeŭ Domnŭ Ţăriĭ Moldavieĭ.

Cinst. şi credinčoşĭ boeriĭ Domnii Meli, dumv. ispravnicĭ de Ţinutulŭ Tutoviĭ, sănătate. Veţĭ înţălegi dinŭ jalobă arătare şi cerire ce faci jăluitorulŭ. Decĭ să scriĭ dumv. ca să cercetaţĭ cini săntŭ clironomi morţilorŭ îndatoriţĭ, de la care să înpliniţĭ dreptulŭ jăluitoruluĭ. Iarŭ, dacă aceia să vorŭ lepăda de a plăti dreptulŭ jăluitoruluĭ, apoĭ, prinŭ rănduiţĭ la stare loculuĭ să să cercetezi pentru părţile de moşii a îndatoriţilorŭ, şi, lămurindu-să, să să scoată înŭ vănzare la mezatŭ, care, strigăndu-să înŭ curgire de 40

zile, la înplinire vadelii să triimetiţi pre largu înştiinţare la dumnealuï Velŭ Logftŭ, arătătoare de ce răspunsŭ aŭ datŭ clironomiï îndatoriţilorŭ şi ce părţï de moşii s'aŭ alesŭ drepte a lorŭ, şi la ce preţu aŭ eşitŭ, şi, apoï, veţï avè răspunsŭ ce urmare să păziţï.

Maï întăï veţï triimite înştiinţare şi apoï veţï avè poroncă pentru mezatŭ în ce chipŭ să urmaţï.

1824, Avgustŭ 18.

(Pecete ovală cu chinovar.)

Procitŭ Velŭ Logftŭ.

XIII.

Adeverescu cu ačastă scresoor[e] a mè la măna nipoot[u]luï Ionŭ, sănu soru-mè Zanhira, de nemene sălită, neci asooprită, ci de a mè bună vooi, pentru sufletulŭ meŭ, ca să mă pominască, 12 stănjinï, adecă doosprăzăci stănjănï de moşie dinŭ treï hotară: dinŭ Popeşte, şi denŭ Botoiŭ, şe dinŭ Borcişte, i-amŭ datŭ ca să mă pominască, fendŭ draptă parte mè, danei, să fei înŭ vecï dumisali şi copeilorŭ. Şi la orïcini dinŭ namurili mele să nu să amisteci, că i-amŭ datŭ pentru sufletulŭ meŭ.

Şi, pentru cridinţa, amŭ iscăletŭ.

[Deget:] eŭ, Marei sănu Neculaiŭ Sănchitru.

Letŭ 1817, Iule 8.

Şe eŭ amŭ scrisŭ, cu zăsa Marei, şe amŭ iscălitŭ:

Ianculŭ Negruţŭ.

[Pe V-o:] Scrisoare de danii pentru 12 stănjănï ce dăruiaşte Mariia sănŭ Neculaiŭ Sănchetriŭ luï Ionniţă, nepotuluï săŭ de soru, dinŭ Popeştï, i dinŭ Botoiŭ, şi dinŭ Borceştï, dinŭ Ţinutulŭ Tutovïï.

XIV.

12 stănjinĭ di moşii dinŭ hotarulŭ Dumbrăveniĭ s'au alesŭ parte Vasălcăĭ, fata luĭ Toaderŭ Clipa. Care stănjine au să-ĭ stăpenescă urmaşiĭ eĭ dinŭ bătranu ci să nume‚te Năstase. Şi, pentru acasta, amŭ datu acastă ţidulă a mè.

1819, Maĭ 10.

Ioniţă Clipa, răzăşŭ.

XV.

Prè-Ìnnălţate Doamne,

Cu lacrămĭ dămŭ supărari prè-milostivuluĭ auzuluĭ Ìnnălţămiĭ Tale, că la Ţănutulŭ Tutoveĭ, înŭ moşăi Cursăştiĭ, avemŭ dreaptă parte, baştină strămoşască şi părinţască, ce o tragemu di pi bătrănulŭ nostru, Marii Sănchetroai, şi, fiindcă noĭ ne aflămu [înŭ] dipărtariĭ, ni esti pisti mănă di a stăpăni, şi maĭ alisŭ că astă moşeì să află migieşită cu moşăi Pungeştiĭ, pe apa Racoveĭ, ce esti a d-sali bivu Velŭ Vist. Costachei Canta, şi nece unŭ folosŭ nu avemŭ, ce alţăĭ ne mănăncă dreaptă parte noastră, ce o avemu măsurată, dinŭ poronca cinstitiĭ Ispră̆vniciĭ, 222 stănjănĭ polŭ, cari să dovediscu prinŭ scresorĭ. Şi, fiindcă voimu ca să o vindimŭ, pintru aceasta ne rugămŭ Ìnnălţămiĭ Taleĭ ca să ni să facă luminată carte di publicaţăi la stari loculuĭ şi să să străgi, după rănduială, ca să să văndă cu priţulŭ ce ne vomŭ folosă, ca să nu rămănemŭ săracĭ şi înstreinaţĭ di dreaptă parte noastră, şi a fi mare pomană Ìnnălţămeĭ Tali.

Robeĭ Mării Tali:

Toaderŭ Petrilă, i Vasăli Petrilă, i Carpu Petrilă, înpreună şi cu alţĭ fraţĭ a noştreĭ dinŭ moşăi Cursăştiĭ, bătrănu Marii Sănchetroai, Ţănutulŭ Tutoveĭ.

Să roagă ca să să facă publicaţăi la Ţănutulu Tutoveĭ, ca să poată vindi o parte di moşăi, adică 222 stănjă[nĭ] şi gĭumătate, dinŭ moşăi Cursăştiĭ, bătrănu Marei Sănchetroai,

fiindcă jăluitoriloru le esti cu dipărtari şi să stăpăneşte di cătră alţăĭ.

La dumnealuĭ Velŭ Logftŭ al Ţăreĭ-de-gĭosŭ.

1819, Maĭ 12. No. 4.473.

Velŭ Logftŭ.

Noĭ Scarlatŭ Alexandru Calimahŭ Voevodŭ, cu mila luĭ Dumnezăŭ Domnŭ Ţăriĭ Moldavieĭ.

Cinst. şi credinčoşĭ boeriĭ Domnii Mele, dumv. ispravnič de Ţinutu Tutoviĭ, săn[ă]tate. Veţĭ înţălege dinŭ jalobă arătare şi şi cerire ce facŭ jăluitoriĭ ca să-şĭ vănză prinŭ mezatŭ aceĭ 222 pol i stănjănĭ ce i-arŭ fi avăndŭ înŭ numita moşii Cursăştiĭ de la acelŭ Ţănutŭ, aleşĭ şi hotărăţĭ de cătră părţile celoralanţĭ răzeşĭ. Dreptŭ aceia, scriemŭ Domnie Mè dumv., prinŭ rănduiţi la faţa loculuĭ, înŭ fiinţa tuturorŭ răzeşilorŭ, să să facă cercetare de aŭ jăl[ui]toriĭ aceĭ stănjănĭ şi de nu săntŭ înŭ vre-o pricină cu ceialanţĭ răzeşĭ, şi, căndŭ, fără de îndoire, să va dovedi că aŭ jăl[ui]toriĭ stănjini arătaţĭ şi că săntŭ hotărăţĭ, saŭ, de nu săntŭ hotărăţĭ, de nu va fi vre-unŭ felŭ de pricină asupra lorŭ, să o şi hotărască, apoĭ să să şi scoată la mezatŭ, care, strigăndu-să atătŭ la faţa loculuĭ între toţĭ răzeşiĭ şi megieşiĭ, precumŭ şi înŭ tărgu Bărladuluĭ, înŭ curgire de 40 de zile, la înplinire vadeleĭ să triimetiţĭ pre largu înştiinţare cătră dum[nea]luĭ Velŭ Log[ofă]tŭ, cuprinzătoare: întăĭ, de aŭ eşitŭ vre-o pricină asupra stănjinilorŭ arătaţĭ, orĭ nu; alŭ doile, cini săntŭ muşterei; alŭ triile, la ce preţŭ aŭ eşitŭ Şi, apoĭ, dacă nu va fi nicĭunŭ felŭ de pricină, véţĭ avè răspunsu de săvărşire mezatuluĭ, iarŭ într'altŭ chipŭ mezatulŭ să nu să sfărşască.

1819, Maĭ 19.

Velŭ Logftŭ.

(Pecete octogonală cu chinovar.)

S'aŭ triacutŭ la No. 16.

XVI.

Adecă, eŭ, Vasăli sănŭ Ionŭ Tănjaală, nepotŭ Marii Sănpetreoai, şi eŭ, Toaderŭ, cumnatŭ luĭ Vasăli Tănjaală, de soră, anume Vărvara; şi eŭ, Costandinŭ sănu luĭ Costandinŭ, ce aŭ fostu fiĉorŭ Marii Sănpetreoai; eŭ, Iordachi sinu Costandenu, ce aŭ fostŭ fiĉorŭ Marii Sănpetreoai; eŭ, Vasăle, nepotŭ luĭ Costandenu, strănepotŭ Marii Sănpetreoai; eŭ, Carpu sănu Stratenŭ, nepotŭ luĭ Ionu Tănjală; eŭ, Toaderŭ, bratŭ Carpu; eŭ, Costandenŭ, bratŭ Carpu, noĭ toţĭ, înpreună, dămŭ acestu adevăratŭ şi încredinţatŭ zapisŭ alŭ nostru la măinelorŭ *(sic)* dumilorsale nemurelorŭ şi rudeneelorŭ noastre ce săntŭ răzăşĭ înŭ moşii Cursăştĭ, cu noĭ, ce este la Ţinutulŭ Tutuveĭ, la ocolulŭ Racoveĭ, înŭ satulŭ Cursăştiĭ, precumŭ să să ştii că, fiendu răzeşŭ cu dumnalorŭ numiţi maĭ gĭosŭ înŭ satulŭ Cursăştiĭ şi vrăndŭ a ne alege părţile noastre de pe strămoaşa noastră Sănchetreoai, ce aŭ fostŭ soră cu Costandinu Sănchetre, după carte domnească de poblicaţii şi răvaşile censteteĭ Isprăv-[niciĭ] ale Ţinutuluĭ Tutuveĭ ce amŭ adusŭ, şi răndueţi la faţa loculuĭ, a numitieĭ moşiĭ Cursăştiĭ, după cercetare ce ne s'aŭ făcutŭ cu numiţiĭ răzeşĭ înŭ satulŭ acesta, ne s'aŭ alesŭ şi nou, înpreună cu ale nostre nemure, ce nu s'aŭ tămplatŭ faţă, optuzăce stănj[enĭ] de cămpu şi de codru şaĭzăcĭ şi şaasă, denŭ totŭ trupulŭ acestue hotarŭ Cursăştiĭ, şi, nefiendu noĭ trăetorĭ aice, prenŭ bună învoială şi tocŭmală ce amŭ făcutŭ cu dumnalorŭ răzăşiĭ noştre, anumia Toaderŭ sănŭ Andoni Petrilă, Ioniţă Andoni, Gligoraşŭ Epure, zătŭ luĭ Ştefąnŭ Năpranu, eŭ, Ionu zătŭ Aftenii, Neculaĭ sănŭ deiaconuluĭ Toaderŭ Petrilă, Gavrilŭ Petrelă, Apostulŭ Crăste, Căsăianŭ zătŭ Mihăelŭ Petrelă, Ilei Tudosăi, Pavălŭ Petrelă, preutulŭ Trohenŭ, Ioniţă sănŭ Ilenca, tuturorŭ acestora de susŭ numiţĭ, de a nostră bună voi, nesăleţĭ, neasupreţĭ, amŭ văndutŭ stănj[e]niĭ de susŭ numiţĭ dumilorsale, cu tocŭmaală căte doĭspreci leĭ stănjănulŭ, însă cu analogulŭ codruluĭ socotindu-să la stănjăneĭ de cămpu care să faacŭ stej. de plată şaptezăcĭ şe treĭ, şi, preimindu

noe toţı bani înŭ măinele noastre pe stănjănii numiţu de susŭ, cumu şi treĭzăce şi cincĭ leĭ ce ne aŭ datŭ dumnaloru, înŭ cheltuiala cărţi de poblecaţii şi răvaşuluĭ Esprăv[nicii] iarăşĭ ne i-au datŭ nou. Decĭ, de acumŭ şi pînă înŭ vecĭ, să fii dumnalorŭ numeţi maĭ susu răzeşĭ, iarŭ maĭ susŭnumeţiĭ răzeşĭ volnece a stăpăni cu putere zapisuluĭ acestuia ce l-amu datŭ de bună voia noastră toată soma stănjănelorŭ, atătŭ dinu cămpu, i dinŭ săleşti, dinu vatra satuluĭ, dinŭ pometu şi dinu codru, şi totŭ venetulŭ dinŭ totŭ loculu, înŭ vecĭ, atătu dumnalorŭ, cătu şi fii dummelorsale şi nepoţi şi strenepoţi, înu vecĭ. Şi, pentru di s'arŭ tămplà ca ceneva dinŭ nemurele noastre ca să aibă vreo supărare, noĭ să avemu a răspunde.

Şi, pentru maĭ adevărată credinţa, ne-amŭ pusŭ numele şi degetele, ca să să crează.

1819, Iulei 9.

[Deget:] eŭ, Vasăle sănu Ionŭ Tănjală, nepotŭ Marei Sănchetrioai, şi

eu, Toaderŭ, cumnatu luĭ Vasăli Tănjaală de soră, anume Vărvara.

eu, Costandinu sănŭ Costandinŭ, ce aŭ fostu fičorŭ Marei Sănchetrioai.

eŭ, Iordache sănu Costandinŭ, ce aŭ fostŭ fečorŭ Mareiia Sănchetrioai.

eŭ, Vasăle, nepotŭ luĭ Costandinu, strenepotŭ Marei Sănchetrioai.

eŭ, Carpu sănŭ State, nepotŭ luĭ Ionu Tănjaală.

eŭ, Toaderŭ braatŭ Carpu.

eŭ, Costandenu braatu Carpu.

Eŭ Ionŭ amŭ a răspundi.

eŭ, Vasăle sănŭ Lupulŭ Iacobu, răzeşŭ şi marturŭ la ačastă vănzare.

eu Safta, fată Elencăĭ Sănchetrioai, răzeşe şi mart[ură] la ačastă vănzare.

eŭ, Manolachĭ zătŭ Safteĭ, marturŭ.

Mateĭ Voineşcu, amŭ iscălitŭ, răzeşŭ.

Fiendu cu priimeri numiţiloră di susă, fiendu poftitu di amăndou părţile de amă scrisă acestu zapisă, şi amă escălită de marturu:

Dumitrache Rojniţă, mazălă otă Ruseni,
Ţinutulă Tutuvii.

Şi, fiindu l'alegire acestoră stănjăni de susă cu poroncă şi la facire zapisului acestue, amă iscălită şi . . . .

Lazoră Vra..., amă fostă faţă la mezată.

XVII.

După poroncă, amă mărsu la aratatile moşie, Cursăştii şi Dumbrăvenei, şi, după cumă ne să poronceşti, amă umblată.

Răzeşii dină Cursăşti, pintru o parte ce aă răscumparat-o înă Devană mai întăi, s'aă priimită să i-o alegă înă stănjini, precumă să poronceşti. Iară, pintru o parte ce aă răscumparată pi urmă ună Vasăli Iacobă, aă precenuită răzeşii: întăi, că banii răscumpărării n'aă priimită, fiindcă jăluitorulă aă găsătă pi ună dascală, totă răzeşă a loră, denă Cursăşti, înă Iaşi, ce aă fostă triimisă înă alti pricine la Divană de dănşie. Şi, apucăndu-lă, s'aă arătată de vechilă şi aă luoată banii de la jăluitori ca să-i dè răzeşiloră şi, viindă acasă, nu i-ară fi dată. Şi unii dină răzeşi zică să le dè banie şi să dei parte jăluitoruluie înă stăpănire, iară alţiie precenuiască a nu da nici cumă. Cumă şi părăta denu Dumbrăvene precinueşti a nu da parti jăluitoruluie. Dară nece înă cercetare nu s'aă supusă a venè, decătă pe tremisulă nostru aă dată răspunsă că, cu scrisorile dovezi ce va avè, va veni la cinstita Isprăvnicie ca să să înfăţoşază. Şi dară de cătră noi le s'aă pusă vadè şi răzeşiloru de Cursăşti şi părătei ca, Dumineca ce vene, negreşită să [să] afle la cinstita Isprăvnicie.

De care nu lipsimă a înştiinţa.

'819, Iuli 16.

(Două iscălituri neînţelese.)

XVIII.

Prè-Înnălţate Doamne,

Jăluescu Înnălţimiĭ Tali pentru că eŭ amu întratu chizăşŭ platnicŭ pentru 1.400 leĭ ce s'au înprumutatŭ fratile mieŭ la dumnealuĭ Căpitanŭ Gheorghii Roiŭ, de aice dinu Iaşĭ, şi acumŭ, înŭ vara anuluı curgătoriŭ 1820, s'aŭ întămplatŭ de s'aŭ înnecatŭ fratile mieŭ şi s'aŭ săvărşitu dinŭ viiaţi, şi acumŭ numitulu creditoriŭ mă apucă pe mini ca să-ĭ plătescu baniĭ, suptŭ cuvăntŭ că săntŭ chizăşu pentru fratile mieŭ. Şi eŭ altŭ chipŭ nu amŭ, decătŭ mă rogŭ Innălţimiĭ Tali ca să să scrie (?) carte cinstiteĭ Logofeţieĭ ceĭ Marĭ către dumnealoru boeriĭ dregătorii Ţinutuluĭ Tutoviĭ ca să rănduiască omŭ cu bună ştiinţă să margă la moşie Cursăştiĭ, pe apa Racoviĭ, şi să aleagă dreaptă parte de moşie ce ari fratile mieŭ, pe cari să o stălpască şi cu pietri hotară şi, apoĭ, să să vănză cu sultanŭ-mezatu, ca să să poată plăti datorie frateluĭ mieŭ şi să potŭ scăpa şi eŭ dinu chizăşie frateluĭ mieŭ, şi mari pomană a rămănè Mării Tali.

La mila Mării Tali

prè-plecatu:

Ioniţă Voinescu,
dinŭ satulŭ Popeştiĭ, Ţinutulŭ Tutoveĭ.

Să roagă să fii poronca Innălţimiĭ Tali către dumnealuı Velŭ Logftŭ ca să i să scrie carte cinstiteĭ Log[o]feţiĭ ceĭ Marĭ către dumnealorŭ ispravnici de Ţinutulŭ Tutoviĭ să-ĭ hotărască parte de moşii ce ari fratile săŭ înŭ moşie Cursăştiĭ, şi, apoĭ, să să vănză cu sultanŭ-mezatŭ, spre a să plăti datorie mortuluĭ, frateluĭ săŭ, şi să scapi şi elŭ dinu chizăşie ci esti.

No. 14.688.

Dum. Velŭ Logftŭ să pui înŭ lucrare [cererea] jăluitoriuluĭ.

1820, Dechemv. 8.

. . . (neînţeles.)

De la Logofeţiia cè Mari
cătră cinstita Isprăvnicie a Ţinutuluĭ Tutoviĭ.

Veţĭ înţălegi dinŭ jalobă arătare şi cerire jăl[uitoriuluĭ], că elŭ, fiindŭ chizeşŭ pentru datoriia frateluĭ săŭ, carile, murindŭ, altŭ chipŭ de plată n'arŭ fi avăndŭ decătŭ dinŭ vănzare aceĭ părţĭ de moşii ce aŭ rămasŭ îndatorituluĭ.

Dreptŭ aceia, să scrii dumv. să rănduiţĭ pe cini veţĭ socoti să miargă la faţa loculuĭ, unde, faţă fiindŭ jăl[uitorul], să adunĭ şi pe răzeşiĭ aceĭ moşiĭ şi, întrăndŭ înŭ cercetare, driaptă parte ce să va afla a mortuluĭ îndatorit, să o aliagă şi să o hotărască osăbitŭ de părţile celoralanţĭ răzeşĭ, pe care, nerămăindŭ nicĭo pricină, să o stălpască şi cu pietri hotară, dăndu-ĭ şi mărturii hotarnică, iscălită de răzeşĭ, pe obiceĭ. După care să înştiintaţĭ pre largu la Logofeţii, ca să să pui înŭ lucrari cerire jăl[uitoriuluĭ]. Iarŭ, dacă va naşti vre o pricină de nemulţămiri, cu pietri să nu stălpască, ce cu mărturii de curgire pricinii să-ĭ sorocìţĭ a veni înŭ judecata Divanuluĭ.

1820, Dechv. 15.

Dimitri Sturza, Velŭ Logftŭ.

Trecutŭ.

XIX.

Prea-Innălţate Doamne!

Jăluimŭ Înnălţimiĭ Tale că moşiia Cursăştii i Dumbrăveniĭ de la Ţinutulŭ Tutoviĭ iaste a noastră, răzăşască, de baştină, i cumpărăturĭ avemŭ uniĭ de la alţiĭ, şi pătimimŭ înpresurare de spre megieşĭ. Şi, fiindcă voimŭ a ni să scoate moşiia noastră de suptŭ înpresurările megieşilorŭ, cumŭ şi de a ni să face şi înpărţire şi alegire, după spiţă şi dovezĭ, părţilorŭ a fiecăruia răzăşĭ dinŭ noĭ, cu lacrămĭ ne rugămŭ Innălţimiĭ Tale să ni să dea luminată carte gospodŭ cătră cinstita Isprăvniciia Ţinutuluĭ şi cătră dumnealuĭ Vor[ni]cu Porţiĭ, Costinŭ Ghenghea, ca, după rănduiala păzită, să ne

hotărască moşiia şi să o înpartă între răzăşĭ, ca să-şĭ ştie fieştecare partea sa, şi mare pomenire va rămânea.

La mila Măriei Tale

prea-

plecaţĭ:

Gheorghie sinŭ Tudoriĭ, Toaderŭ Andoni, Ionŭ Başbulubaşŭ, Grigoraşŭ Spire, Diţă Andoni şi cu toţĭ răzăşiĭ noştri de moşiia Cursăştiĭ i Dumbrăveniĭ de la Ţinutulŭ Tutoviĭ.

Să roagă să li să dea carte gospodŭ cătră dumnealorŭ ispravniciĭ de Tutova şi cătră Vornicu de Poartă Costinŭ Ghenghe, să le hotărască moşiia Cursăştiĭ i Dumbrăveniĭ şi, după scrisorĭ, dovezĭ, să le facă şi înpărţire între răzăşĭ; unde să fie îndatoritŭ a mearge dumnealuĭ Sărdarulŭ Vasăli Veisa.

No. 1254.

Dum[ne]ta Velŭ Logofătŭ, întrebăndu şi pe partea ceilantă pe care voeşte a priimi de hotarnicu, să daĭ carte, după cuvinţă, spre a să pune înŭ lucrare.

1821, Fevr. 12.

. . . Suţu.

(Pecete ovală cu chinovar.)

Velŭ Logofătŭ.

Trecutŭ.

Noĭ Mihailŭ Grigoriu Suţulŭ Voevodŭ, cu mila luĭ Dumnezeŭ Domnŭ Ţăriĭ Moldavieĭ.

Cinst. şi credincoşĭ boeriĭ Domnii Meli, dumv. ispravnicĭ de Ţinutulŭ Tutoviĭ, sănătate. Veţĭ înţălegi dinŭ jalobă arătare şi cerire jăl[uitorilorŭ] ca să li [să] hotărască numite[le] moşiĭ şi să li să înpartă întri dănşiĭ. Dreptŭ aceia, fiindcă jăl[ui]toriĭ cerŭ dinŭ parte lorŭ pe Vorniculŭ de Poartă Costinŭ Ghenghe, veţĭ aduce şi pe părăţĭ de faţă şi, făcăndu-le întrebare pe cini voescŭ şi eĭ dinŭ parte lorŭ, şi să li să rănduiască, care rănduiţĭ, mergăndŭ la stare loculuĭ, undi, faţă fiindŭ jăl[uitoriĭ], să aduni şi pe toţĭ ceialanţĭ răzeşĭ,

şi, după ce vorŭ dezbate marginile numitelorŭ moşiĭ de spre moşiile megieşite, apoĭ, după scrisorĭ şi spiţe de niamu încredinţată prinŭ dovezĭ, să aliagă şi părţile între răzeşĭ, alegăndŭ şi parte jăl[ui]torilorŭ, pe care, nerămăindŭ pricină, să o stălpască şi cu pietri hotară, dăndu-le atătŭ hotarnică, precumŭ şi ţidule de alegire părţiĭ fiişticăruia, carile, alegăndu-să şi de cătră dumv., şi fiindŭ alegire următoare cu voia şi mulţămire tuturorŭ răzăşilorŭ, să să adeveriască. Iarŭ, căndŭ, orĭ la dezbatere de spre megieşĭ, saŭ la hotărătŭ şi la hlizuitŭ, între răzeşĭ va naşte maĭ multă pricină de nemulţămiri, atunce la loculŭ de pricină cu pietri să nu stălpască, ce încă, puindu-să hartă asemine de stare loculuĭ, cu mărturii de curgire pricinii, să-ĭ sorociţĭ a veni înŭ gĭudecata Divanuluĭ. 1821, Fev. 18.

Velŭ Logftŭ.

(Pecete ovală cu chinovar.)

Trecutŭ.

XX.

Divanulŭ.

Dinŭ luminată poronca prè-înnălţatuluĭ Domnuluĭ nostru Ioanŭ Sandulŭ Sturza Voevodŭ, s'aŭ gĭudecatŭ de faţă înnainte noastră diiaconulŭ Costandinŭ dinŭ satulŭ Dumbrăveniĭ de la Ţinutulŭ Tutoviĭ, cu părăţiĭ de cătră dănsulŭ, Ştefanŭ Petrilă, i Gheorghii Andone, i diiaconulŭ Ioniţă Clipa şi alţiĭ aĭ lorŭ, iarăşĭ răzăşĭ de aĉa moşii, a cărora pricină, după cercetare ce s'aŭ făcutŭ, s'aŭ aflatŭ precumŭ înŭ gĭosŭ să arată. Jăl[uitori]ĭ diiaconulŭ Costandinŭ cu aĭ săĭ aŭ făcutŭ arătare că aĉastă moşii, după ispisoculŭ Domnuluĭ Petru Voevodŭ, să înparte înŭ doĭ: gĭumătate, eĭ, curgătoriĭ dinŭ Irina, şi gĭumătate, părăţiĭ, curgătorĭ dinŭ Anca, precumŭ s'aŭ şi hotărătŭ, şi, înŭ aniĭ trecuţĭ, la 1813, aŭ săvărşitŭ şi învoială. Apoĭ, înŭ urmă, scoţindŭ părăţiĭ hotarnicŭ pe Vornicu de Poartă Costinŭ Ghenghe, aŭ şi hotărătŭ, puindŭ pietri hotară, luîndu-li aşăzările: binali,

casă, bisărica, viĭ, livezĭ şi curăturĭ, de care aŭ cerşutŭ punire la cali. Părăţiĭ Ştefanŭ Petrilă cu aĭ săĭ încă aŭ arătatŭ că, cu adivăratŭ, numita moşii să înparte înŭ doĭ, după ispisoculŭ Domnuluĭ Petru Voevodŭ dinŭ 7054 [1546], precumŭ încă de cătră moşiĭ şi bătrăniĭ lorŭ la anıĭ 7252 [1743-4] prinŭ hotarnicu s'aŭ şi hotărătŭ, dăndu-să curgătorilorŭ dinŭ Irina parte dinŭ gĭosŭ şi lorŭ, părăţilorŭ, curgătorĭ dinŭ Anca, parte dinŭ susŭ, cumŭ arată aceiaşĭ hotarnică întărită şi cu carte gospodŭ, şi numiţiĭ curgătorĭ dinŭ Irina, dinŭ vreme înŭ vreme, întinzindu-să cu stăpănire, la anulŭ '814 aŭ avutŭ şi gĭudecată la dregătoriĭ de Ţinutulŭ Tutoviĭ, căndŭ, neavăndu cu altŭ chipŭ a cuprinde loculŭ pe care cu nedreptate ş'aŭ făcutŭ aşăzărĭ, aŭ pusŭ înnainte că şi-lu arŭ fi făcutŭ pe părţile de danii ce arŭ fi avăndŭ bisărica de la uniĭ dinŭ răzăşĭ, arătăndŭ părăţiĭ spre dovadă maĭ întăĭ tălmăcire ispisoculuĭ Domnuluĭ Petru Voevodŭ din aniĭ 7054 [1546], Apr. 2, precumŭ s'aŭ înpărţitŭ Anca cu soru-sa, Irina, fetili Ileniĭ, cu totŭ satulŭ întregŭ Dumbrăveniĭ, de pe Racova, pe apa Gărciniĭ, şi s'aŭ venitŭ înŭ parte Iriniĭ gĭumătate de satŭ de Dumbrăvenĭ, parte dinŭ gĭosŭ, iarŭ gĭumătate de acelaşĭ satŭ Dumbrăveniĭ, parte dinŭ susŭ, s'aŭ venitŭ înŭ parte Ancăĭ. Alŭ doile carte gospodŭ, de la Domnulŭ Neculaĭ Voevodŭ, dinŭ aniĭ 7253 [1744], Noemv. 10, întăritoare hotărăturiĭ făcută de Postelniculŭ Toaderŭ Cuze, la letŭ 7252 [1774], Apr. 23, şi cuprinzătoare, între alte pricinĭ, că acelŭ satŭ s'aŭ înpărţitŭ aşa: puindu-să o piatră înŭ capulŭ hotaruluĭ dinŭ gĭosŭ, unde să hotărăşte hotarulŭ Dumbrăvenilorŭ cu hotarulŭ Mijlocenilorŭ, şi, purcegăndŭ dinŭ capulŭ hotaruluĭ dinŭ susŭ, zare dialuluĭ de spre Apusŭ, unde să hotărăşte hotarulŭ Dumbrăvenilorŭ cu a Gărcinilorŭ, şi este o piatră, şi de la acè piatră totŭ muche dialuluĭ înŭ gĭosŭ, pănă înŭ potriva lozilorŭ, la Cruci, şi acolo este altă piatră, şi de acolo, pe la făntăna ce să chiamă Răcia-luĭ-Ţiganŭ, şi dinŭ susŭ de făntănă, dinŭ dialŭ înŭ costişă, este altă piatră; şi de la Răcia-luĭ-Ţiganŭ apucă părăulŭ Ustii şăsulŭ înŭ gĭosŭ, pănă înŭ potriva odăiĭ luĭ Drăganŭ, care este

înŭ muchia dialuluĭ de spre Răsăritŭ, şi acolò s'aŭ pusŭ piatră, întru o văiugă, înŭ costişă, dinŭ dialŭ de drumŭ, unde să hotărăscŭ Dumbrăveniĭ cu Mijloceniĭ; şi de la odaia luĭ Drăganŭ zare dialuluĭ înŭ susŭ, de spre Răsăritŭ, la o movilă, şi înŭ costişă, de vale de movilă, este piatră, care osăbeşti gĭumătate de satŭ de Dumbrăvenĭ, parte dinŭ gĭosŭ, a luĭ Procopii Răschitorŭ cu niamulŭ săŭ, iarŭ gĭumătate de satŭ, parte dinŭ susŭ, este a luĭ Stahii Petrilă cu totŭ niamulŭ săŭ, şi apucă iarăşĭ zare dialuluĭ înŭ susŭ şi a păduriĭ de spre Răsăritŭ, pănă înŭ fundŭ, iarŭ înŭ fundu, înŭ mijloculŭ şăsuluĭ, este iarăşĭ o piatră, care înparte fundătura înŭ doĭ, şi, viindu-să casa luĭ Iftemi Haragojŭ pe hliza luĭ Stahii, i-aŭ datŭ sorocŭ ca să-şĭ mute casa pe hliza luĭ, precumŭ li-aŭ hotărâtŭ şi Velŭ Logftŭ totŭ asămine, întărindŭ şi domniia sa, ca să le fii driaptă ocină, şi moşii, şi uricŭ, cu tot venitulŭ şi cu totŭ hotarul, cumŭ maĭ pre largu arată aceiaşĭ carte. Pe lăngă care aŭ arătatŭ numitulŭ diiaconŭ Costandinŭ şi scrisoare acè de învoială şi de danii cătră bisărică dinŭ parte a căţĭva dinŭ niamulŭ petrilescŭ [1], dinŭ anulŭ 1802, Maĭ 18.

Şi aŭ arătatŭ şi Petrileştiĭ, cu aĭ lorŭ, carte de gĭudecată a dumisali Spat. Ioanŭ Iamandi, fiindŭ Banŭ, dinŭ anulŭ 1814, Iuli 31, cumŭ că, după întrebare care ce aŭ făcutŭ unora dintr'aceĭ ce să arată de iscăliţĭ înŭ acè scrisoare, aŭ mărturisitŭ că uniĭ dintre dănşiĭ faţă aŭ fostŭ cândŭ s'aŭ făcutŭ acè scrisoare, darŭ, auzindŭ graiulŭ lorŭ, n'aŭ iscălitŭ, iarŭ alţiĭ că n'aŭ avutŭ nicĭo ştiinţă de aceli învoelĭ. Şi, aşa, răsuflăndu-le, răndueşti a să faci şi hotărâtură la faţa loculuĭ.

S'aŭ văzutŭ şi o închipuire de hartă de stare loculuĭ, făcută şi iscălită de Vornicu de Poartă Costinŭ Ghenghe, cumŭ şi mărturiia sa de cercetare dinŭ 10 zile a trecutiĭ lunĭ Maĭ, cuprinzătoare că răzăşiĭ dinŭ bătrănulŭ Iriniĭ cerŭ să le fii stăpânire la silişte, pe părăulŭ Humiĭ, şi să tai capulŭ părţiĭ stăpânitorilorŭ dinŭ bătrânulŭ Ancăĭ.

[1] Fusese „răşchitorescŭ"; apoĭ pe margene se adauge: „Chirica Banu aŭ tocmitŭ, fiindŭ aşa după scrisoare"

Unde darŭ, după ce s'aŭ văzutŭ de cătră noĭ că întriagă moşiia ačasta Dumbrăveniĭ, după ispisoculŭ Domnuluĭ Petru Voevodŭ, acelŭ dinŭ 7054 [1546], este înpărţitoare la doî surorĭ, gĭumătate de satŭ, parte dinŭ gĭosŭ, a Iriniĭ, şi ceelantă gĭumătate de satŭ, parte dinŭ susŭ, a suroriĭ sali, Anca, precumŭ la 7252 [1744], prinŭ hotarnicŭ, s'aŭ şi deosăbitŭ cu pietri hotari, întărindu-să aceiaşĭ hotărătură şi cu carte Domnuluĭ Neculaĭ Voevodŭ, acè arătată şi maĭ susŭ, dinŭ aniĭ 7253 [1745]. S'aŭ întrebatŭ pe jăl[uito]rŭ diiaconulŭ Costandinŭ, cu aĭ săĭ, curgătorĭ dinŭ Irina, suptŭ ce cuvăntŭ s'aŭ întinsu maĭ multŭ cu aşăzările lorŭ la parte siliştiĭ şi aŭ cuprinsu dinŭ loculŭ curgătorilorŭ dinŭ Anca. Elŭ, de odată, aŭ vrutŭ să să agĭute cu daniia bisăriciĭ, cu care nimică nu să poate folosi: întăĭ, că s'aŭ doveditŭ neadivărată, precumŭ o arată Spat. Iamandi prinŭ mărturiia sa, şi, alŭ doile, că, şi adivărată de arŭ fi fostŭ, iarăşĭ nu să putè elŭ folosi cu parte bisăriciĭ. Precumŭ uniĭ dinŭ răzăşĭ şi acumŭ, înnainte noastră, aŭ răspunsu că eĭ, uniĭ, nu să înpotrivescŭ a nu da danii bisăriciĭ, numaĭ acè danii ce vorŭ faci, cini dinŭ răzăşĭ căţĭ stănjinĭ va vrè, să să dè de o parte şi, prinŭ ştire a toată răzăşime, să să dè cu anulŭ muşterеuluĭ, dinŭ răzăşĭ, care va da preţulŭ celŭ maĭ bunŭ, şi, cu baniĭ ce să vorŭ lua, să să facă cele de trebuinţă la bisărică. Precumŭ a lorŭ mulţămire întru ačasta o întărimŭ şi noĭ.

După ce darŭ numitulŭ diiaconŭ s'aŭ văzutŭ întimpinatŭ şi la ačasta, apoĭ aŭ întorsu a învinovăţi pe părăţĭ că de ce aŭ ţinutŭ hotarnica şi ispisoacile mistuite şi nu li-aŭ scosŭ căndŭ eĭ aŭ începutŭ a faci aşăzărĭ, ca să nu-ĭ fi îngăduitŭ. Care, iarăşĭ, nu rămăni învinovăţire asupra părăţilorŭ, de vreme ce şi însuşĭ eĭ, jăl[uito]r[iĭ], aŭ ştiutŭ că aŭ gĭumătate de moşii, şi nu maĭ multŭ; trebuia dară, înŭ vremea căndŭ ş'aŭ făcutŭ aşăzărĭ, să le fi făcutŭ pe dreptŭ loculŭ lorŭ, şi nu pre locŭ streinŭ. Şi gĭudecata şi pentru eĭ astăzĭ este precumŭ şi la Neculaĭ Voevodŭ, s'aŭ hotărătŭ că aceĭ ce ş'aŭ făcutŭ aşăzărĭ pe moşii streină, să le rădici, numaĭ, fiindcă s'aŭ întemetŭ cu livezĭ şi viĭ, ca să nu să maĭ

facă maĭ mare struncinare între dănşiĭ, cu priimire de spre amăndoî părţile, s'aŭ hotărătŭ ca, prinŭ măsurĭ fălceştĭ, să să socotiască loculŭ, şi, pentru cătŭ vorŭ fi stăpănindŭ jăl[uito]riĭ diiaconŭ Costandinŭ cu aĭ săĭ, curgătorĭ dinŭ Irina, maĭ multŭ decătŭ gĭumătate înŭ silişti, să să dè acelŭ locŭ ce-lŭ stăpănescŭ maĭ multŭ dinŭ parte lorŭ, dinŭ loculŭ de hrană, după măsura fălcilorŭ, şi totŭ celălalntŭ locŭ să să înpartă iarăşĭ dreptŭ înŭ doî, ca să-şĭ stăpăniască flişteçare parte sa, fără asuprire.

Cu care hotărăre mulţămindu-să amăndoî părţile, li s'aŭ datŭ căte o asămine carte de gĭudecată. Aĉasta s'aŭ datŭ luĭ Ştefanŭ Petrilă, cu aĭ luĭ, şi alta asămine s'aŭ datŭ diiaconuluĭ Costandinŭ, cu aĭ săĭ.

1824, Dechemv. 20.

Cost. Cant. Velŭ Logftu.

Donič Velu Logftu.

(Treĭ iscăliturĭ: una a Logofătuluĭ Tăutul.)

XXI.

Pré-Înnălţate Doamni,

La anulŭ trecutŭ, '820, Ghenarŭ 16, amŭ înprumutatŭ cu banĭ pe unŭ Mateiŭ şi Ioniţă Voeneştĭ, fraţĭ, dinŭ satŭ Popeştiĭ, Ţănutulŭ Tutoviĭ, care amăndoĭ s'aŭ săvărşĭtŭ dinŭ viiaţa aĉasta, şi, căndŭ eŭ li-amŭ dat baniĭ, eĭ încă m'aŭ suguripsătŭ cu scrisorile di părţăle lorŭ di moşii ci le aŭ înŭ numitul sat Popeştiĭ i Cursăştiĭ şi înŭ alte hotară di la acelŭ Ţănutŭ a Tutoviĭ, şi aceli scrisorĭ eŭ le-amŭ datŭ înŭ măna unuĭ cumnat alŭ mieŭ, ca să margă cu scrisorile la pomenitele hotară, vrăndŭ răzăşiĭ ca să-şĭ hotărască moşăile, şi nicĭ moşăile nu le-aŭ maĭ hotărăt, şi scrisorile nu mi le-aŭ adusŭ cumnată-meŭ, şi aŭ rămasŭ la dănsulŭ di le-aŭ ţănutŭ, şi, la vreme răzvrătiriĭ, înŭ aniĭ trecuţĭ, cu alte calabalăcurĭ a sali, le-aŭ pusŭ într'o ladă şi, ascunzăndu-le şi mutăndu-le dinŭ locŭ înŭ locŭ, s'aŭ întămplat di aŭ întrat şoaricĭ înŭ ladă şi, rozăndŭ calabalăcurile, aŭ stricat şi

hărtiile înpreună cu celelante calabalăcurĭ, maĭ rămăindŭ dinŭ hărtiĭ bucăţile.

Pentru ačasta, mă rogŭ Înnălţimiĭ Tale să fiŭ rănduit la dumnealuĭ Velŭ Logftŭ alŭ Ţăriĭ-di-gĭosŭ di a le cerceta şi a mi să da còpiĭ di pe aceli rămasă, încredinţati di către cinstita Logofeţii, ca să potŭ scoatē aceli părţĭ di moşii, după cuprindere scrisorilorŭ, şi va rămănè večnică pomenire Înnălţămiĭ Tale.

Prè-
plecat
la mila Înnălţămiĭ Tale:
Gheorghi Rojniţă, za Dărăbanĭ.

Dum. Velŭ Logftŭ pune la cale de a i să da còpii încredinţată de pe acele scrisorĭ.

1825, Iuni 15.

. . . . *Logftu.*

[Pe V-o:] Jaluba cu cari s'aŭ încredinţat copiile zapisălorŭ di părţăle di moşăia Cursăştiĭ. 1825.

XXII.

Cu plecăciuni, cc. Gheorghii.

Eŭ, viindŭ acasă, amŭ pusŭ să măsorŭ loculŭ ce esti de aratŭ pi moşiia dum[ital]i, ci amŭ luoat-o înŭ posăsăi, şi aŭ eşitŭ unulŭ dinŭ răzăşĭ, anumi Toaderu Andonii, şi aŭ zăsŭ oaminilorŭ că înŭ zădarŭ măsură, pentru că iĭ nu daŭ acelŭ locŭ, fiindcă aŭ curăţiturĭ făcute de dănşiĭ şi că iĭ aŭ să-ţĭ dei dum[ital]i căti 5 şi 6 stănjănĭ la unŭ locŭ, erŭ nu aŭ să-ţĭ dei la unŭ locŭ moşiia, pentru că iĭ săntŭ gata să mergă la Eşĭ, să să gĭudeci pentru acè parti de moşii, ca să nu ţi-o dei la unŭ locŭ.

Pentru ačasta darŭ facu cunoscutŭ dum[ital]i şi ti rogŭ ca să facĭ bunătati să viĭ aiča la mini şi să chemămŭ răzăşiĭ şi să li hotărăştĭ că moşiia nu o aĭ dată înŭ posăsăi, ci vroiaştĭ a o ţinè dum[ita]li şi că eu sintŭ vichilŭ denŭ

parte dum[ital]i, a o căuta şi a o ara, pentru ca să-ţĭ aĭ nedejde. Şi vomŭ mergi şi la dum[nealu]ĭ Sărdariulŭ Daghi şi l-omŭ pofti ca să ni înputerniciască şi stăpănire, fiindcă esti privighitorĭ, şi degrabă poati a-ĭ supuni.

Erŭ eŭ triimetŭ cusurulŭ de 66 de leĭ ci amŭ a răspundi cu sănetŭ dum[ital]i pănă la înplinire de 150 leĭ, ci după condrahtŭ săntŭ datoriŭ a răspundi pi fiişticari anŭ înnainti pentru parte de moşii ci o amŭ luoatŭ înŭ posăsăi. Şi ti rogu să viĭ dumneta săngurŭ aicĭ ca să-mĭ înputerniceştĭ stăpănire, fiindcă şi cucoana Catrina, priiatina dum[ital]i, ti doreşti tari multŭ şi ti pofteşti ca să viĭ, să vă întălniţĭ, ca să voroviţĭ căti ceva.

Pentru priimire banilorŭ voĭ avè ţidula de la dumneata, înpreună şi cu sănetulŭ ci amu datŭ la dumneta.

Intămplare fiindŭ ca să nu poţĭ vini dumneata acumŭ îndată aicĭ, ti rogŭ ca să scriĭ unŭ răvaşŭ particularnicŭ la dum[nealu]ĭ Sărdariuluĭ Daghii, privighitoriŭ, ca să-mĭ încredinţăzĭ condrahtulŭ, şi, apoĭ, eŭ voĭ mergi la Bărladu şi-lŭ voĭ încredinţa şi de gĭudecătorii condrahtulŭ, şi, apoĭ, atuncĭ, ştiŭ ci voĭ faci cu răzăşiĭ..

Pentru cari ti rogu să amŭ hotărătŭ răspunsu pentru toati.

A dum[ital]i plecată slugă:

. . . . .

'835, Fevr. 24.

Satulŭ Cursăştiĭ.

[Pe V-o:] Scrisoare ačasta iasti înŭ locu de condractu di posăsăia moşăi Cursăştiĭ.

Cinst. şi alŭ meŭ maĭ mari dumnealuĭ Sărdariulŭ Gheorghii Roiulŭ. La Todireştĭ.

(Pecete de ceară roşie.)

XXIII.

Cu şmerită plecăcuni dumitale cc. Ghiorghi Roiule.

Iată amu trimesu acestu omu al nostru să vii la dumneta spre înştiinţari banilorŭ ce avemŭ a-ĭ da dumitale pentru

amanetarisăta moşii Măteiŭ şi Ionŭ. Baniĭ s'aŭ strănsŭ de pe la răzăşĭ spre a-ĭ da dumitale, şi amŭ trimesŭ omulŭ nostru să avemŭ înŭ ştiinţă de la dumneta aice să ţi-ĭ aducemŭ, saŭ pre giudecătorii să ţi-ĭ dămŭ, spre întemeiare hărtiiloru. Şi noĭ rugămu pe dumneta să avemŭ răspunsu dumitale să venimŭ aice, saŭ dumneta să viĭ pe la noĭ, de veĭ merge la Vasluiŭ.

Şi săntemŭ alŭ dumitale plecaţĭ.

1837, Oc[tom]v. 28.

Ireĭ Costantinu Andoni.

Să avemŭ răspunsulŭ dumitale pentru baniĭ de aurŭ, cumu să primesc de dumneta irmeliciĭ, şi galbeniĭ la noĭ se urmezĭ paĭsprezăce irmelicu noŭ şi galbănu triĭzăcĭ şi cincĭ.

Ireĭ Costantinu Andoni.

XXIV.

Cu smerită plecăčune dumitale, cc. Ghiorghi Roiule.

Amŭ primitŭ răvaşulŭ dumitale înŭ doozăcĭ şi şesă Noe[m]vre, pentru baniĭ ci avemŭ a da dumitale pentru părţile amanetarisătę, Măteiŭ şi Ionŭ, că amŭ vorbitŭ cu dumneta ca să viniţĭ să mergemu la Iaşĭ, să-ţĭ numărămu banii, şi dumneta să ne daĭ hărtiile. N'amŭ pututŭ vini, de vreme ci aŭ fostŭ, şi acumŭ ne'u apucatŭ o povescă a gĭudecătorii de Vasluiŭ şi nu putemŭ a vini, pănă înŭ săptămăna viit[o]ari. Darŭ te rugămŭ să nu bănueştĭ, că [la] noĭ baniĭ sănt gata toţĭ, pănă într'o pară; darŭ n'amŭ pututŭ, de nevoe ce ne'ŭ vinitu de la giudecătorii. Cumŭ omŭ măntui de degrabă, noĭ vinimŭ dreptŭ la dumneta, cu baniĭ, ca să-ĭ dămŭ dumitale, şi dum[neta] ne-ĭ da hartiile. Și, pentru ceia ce amŭ vorbitŭ cu dumneta, noĭ nu întorcemŭ.

Şi săntemŭ a dumitale de bine voitorĭ plecaţĭ.

1837, Noe[m]v. 26.

Iriĭ Costantinŭ Andoni.
Ghiorghi Nica, polcovnicu.
Apostulu Cărste.

XXV.

Noĭ, răzăşiĭ dinŭ satulŭ Crusăştiĭ *(sic)*,
cu multă plecăčuni ni închinămŭ dumitale,
cc. Gheorghii Roiu, u Todireştiĭ.

Cinst. răvaşulŭ dumitali l-amŭ priimitŭ, şi cele ci ni scriĭ, pre largu le-amŭ înţălesŭ. Noĭ facimŭ rugăminte dumitale ca să maĭ fimu îngăduiţĭ pănă înŭ zuoa de Sfăntulŭ Ioanu Botizătoriulŭ. Ghenari înu 7 zăli, şi atunce săntemŭ următorĭ a vini, după cinstitŭ răvaşulŭ dumitale.

Fiindŭ 1837, Dechemv. 30.
a dum[ital]i prè-
plecaţĭ:
Toaderu Andoni.
Neculaĭ Botizatulu.
Con. Tudosă.
Simeonŭ Potoracŭ.

XLVI.

ACTE MOLDOVENEŞTI AMESTECATE DIN VEACUL AL XIX-lea [1].

I.

Mărŭturiia.

Dat-amŭ adivarată şi încredinţată scrisore mè la măna nepoateĭ mele, Casandriĭ, fiiciĭ dumisale Costandinŭ Şahănŭ, că, mărităndu-o pe fiică-sa după Niculaĭ, fečorulŭ repăosatuluĭ Capichehaiaĭ, şi viindŭ de cale premare la casa mè, înŭ Hleneţĭ, şi aducăndu-mĭ unŭ bogŭčalăcŭ, eu amŭ dăruitŭ nepoteĭ mele Casandriĭ zece galbinĭ, şi nepotulŭ meŭ, Vasile Flonŭdorŭ, obărŭ-Vorŭnecŭ Cămpulungululĭ Rusescŭ, cincĭ galbene, cumŭ şi nepotulŭ meŭ, Gheoarghii Flondorŭ, comesariŭ, aŭ dăruitŭ cincĭ galbene, pentru ca se-şŭ cumŭpere caĭ, ca si aibă cu ce umbla, şi aceşte caĭ sintŭ cumparaţĭ cu aceşte banĭ, care amŭ datŭ noĭ nepoteĭ nostre, se-sĭ cumupere caĭ, să nu umble dobăndindu, ci se aibă cai seĭ.

Şi, pentru maĭ bun[ă] credinţa, amŭ iscăletŭ.

U Hlineţe.

'797, Aprilŭ, 4 vechĭ calendarĭ.

Toderŭ Flondorŭ (pecte de ceară roşie).

Vasile Flondorŭ, obăr-Vornicu (pecete cu semne de războiŭ şi în scut o lebădă.)

[1] Originalele la mine

Gheorŭghi Flondorŭ, comisarŭ (pecete cu semne de războiŭ, o Minervă, iniţialele I. D. latine, şi data de 1797).

Præsens instrumentum apud Cæs. Regiam Provincialem Buccovinensem Tabulam in Libro Attestatorum I-mo, p. 208, ingrossatum est.

Actum Czernovitzŭ, 31 8-bris, '797.

Drágosi.

(Pecete mare peste hîrtie căzută.)

II.

Copie.

Prea-Înnălţate Doamne,

Jăluimŭ Înnălţimiĭ Tale că la Ţinutulŭ Dorohoiuluĭ avemu şi noĭ părţĭ de moşii, de baştină, înŭ hotarulŭ moşiilorŭ Zahorăni, Dumuşăniĭ şi Teşcureni, cari părţĭ de moşii le tragimŭ de pe bătrănulŭ Dimisie Dediulŭ, cu scrisorĭ dovezĭ ci avemŭ, pentru cari moşiĭ socrulŭ mieŭ, Ioanŭ Dimisie, aŭ avutŭ pricină de gĭudecată vr'o 15 anĭ cu săvărşitulŭ Slugerŭ Toaderŭ Manole şi cu aĭ lor, şi, după toati pricinili de gĭudecată, înŭ urmă s'aŭ dat rămaşĭ pe numiţiĭ de susŭ, şi amŭ stăpănitŭ, înŭ pace şi fără nicĭo supărarì, părţili de moşii. Iarŭ acumŭ s'aŭ sculatŭ dumnealuĭ Stolniculŭ Ioniţă Tomiţi, Costachi Manoli, fečorulŭ săvărşitulŭ Slugerŭ Toaderŭ Manole, şi cu aĭ lorŭ, şi, prinŭ jaloba ce arŭ fi datŭ dumnealorŭ Înnălţimiĭ Tali, înnaintea luneĭ luĭ Maiŭ ce aŭ trecutŭ, aŭ luatŭ carte gospodŭ cătră cinstita Isprăvnicie de Ţinutulŭ Dorohoiuluĭ şi carte de blăstămŭ că ne tragimŭ noĭ dinŭ bătrănulŭ Dimisie Dediulŭ. Şi, aşa, chiemăndu-ne înnaintea cinstiteĭ Isprăvniciĭ, ne-aŭ sălitu să primimŭ cartea de blăstămŭ.

La cari amŭ dat răspunsŭ că, dacă vomŭ eşi înŭ cercetarea luminatuluĭ Divanŭ, cu scrisorili dovezĭ ce avemŭ, şi neputăndu-ni îndrepta după scrisorĭ, saŭ de vorŭ eşi răle, atunce vomŭ priimi şi carte de blăstămŭ, darŭ păr' atuncea

nu putemŭ. Şi, aşa, ne-amu pusŭ vadè la 15 zili a luneĭ luĭ Noemv. viitoari, ca să ne aflămŭ cu scrisorili la cinstitulŭ Divan, să stămŭ înŭ gĭudecată. Şi, aşa, noĭ ne-amŭ ştiutŭ vadeaoa ce ne-amŭ pusŭ, daru dumnealorŭ n'au aşteptatŭ vadeaoa să vie şi aŭ dat jalobă Înnălţimiĭ Tali, cu arătari că vadeaoa ne-aŭ fostŭ la Maiŭ trecutŭ înŭ 15 zili, şi, fiindcă n'amŭ venit la vadeaoa dumisale, aŭ cerutŭ de ne-au rădicatŭ cu aprodŭ pe doĭ, negăsindu-ĭ pe toţĭ răzăşiĭ, acù, înŭ vremea lucruluĭ. Maĭ vărtosŭ, deosăbit că scrisorile sintŭ înprăştiiate pe la unie şi alţiĭ dinu răzăşiĭ noştri şi eĭ nu să află acasi, ci uniĭ înŭ slujbi, iarŭ alţi după hrana vieţiĭ lorŭ duşĭ, fiindŭ vremea aceia. Şi ne-aŭ adusŭ pe noĭ fără scrisorĭ. Darŭ nicĭ noĭ nu putemŭ sta înŭ gĭudecată şi fără scrisorĭ, şi înŭ vremea a totŭ lucrulŭ, cari omŭ acù îşĭ străngi toată hrana vieţiĭ luĭ de peste anu.

Prea-Înnălţati Doamne, cu numiţi părăţĭ de susu arătaţĭ, la anulŭ 1808, amŭ avutŭ gĭudecată totŭ pentru pretenţie ce facŭ şi acumŭ, şi s'aŭ dat rămaşĭ dinŭ gĭudecată, şi, dacă aŭ avutŭ niscaĭva scrisorĭ, pentru ce nu le-aŭ scosŭ atuncea?

Pentru cari ne rugămŭ Înnălţimiĭ Tale să ni să pui o vadè la Noemv. înŭ 15 zili, după vremea a totŭ lucruluĭ, pentru pricina de gĭudecată cu numiţi, şi atuncea, adunăndu-ne şi toate scrisorile dovezĭ, vomŭ veni şi vomŭ sta cu dumnealorŭ înŭ gĭudecata luminatuluĭ Divanŭ, şi mari pomană va rămănè Înnălţimiĭ Tali.

A Prea-Înnălţimiĭ Tali

prè-
plecaţĭ:

Ioanŭ Bobeică polcov[nicŭ], Iordachi Timoşŭ şi răzăşi de moşiile Zahorăniĭ, i Dumuşăni şi Teşcureni, Ţinutulŭ Dorohoiuluĭ.

Cerŭ să li să pui vadè la luna luĭ Noemv. înŭ 15 zili viitoari, după vremea a totŭ lucruluĭ, pentru pricina de gĭudecată ce arŭ fi cerăndu să aibă dumnealuĭ Stolniculŭ Grigori Tomiţi i Costachi Manoli şi cu aĭ lorŭ, pentru moşii Zahorăniĭ, i Dumuşăniĭ şi Teşcureniĭ, dinŭ Ţinutulŭ

Dorohoiuluĭ, că, deosăbit că li săntŭ scrisorili înprăştiete şi nu săntŭ la dănşiĭ, darŭ, fiindu vreme lucruluĭ acù, nu potu sta înu gĭudecată.

Mergiţĭ la dumnealuĭ Velu Logftŭ.

Sturza Velu Logftu. 1813, Iuni 27.

Noĭ Scarlatŭ Alexandru Calimahŭ Voevodŭ, cu mila luĭ Dumnezeŭ Domnŭ Ţăriĭ Moldoviĭ.

Credinčoşĭ boeriĭ Domnii Meli, dumv. ispravnicĭ de Ţinutulŭ Dorohoiuluĭ, sănătati. Veţĭ înţălegi dinŭ jaloba ačasta arătare ce facu jăluitoriĭ. Decĭ, la înfaţoşare ce aŭ avutŭ cu părăţiĭ, răspunsu jăluitorilorŭ aŭ fostŭ că nu săntŭ toţĭ răzăşiĭ faţi, şi nicĭ aŭ toati scrisorili la dănşiĭ, şi nicĭ potŭ sta acumŭ înŭ gĭudecată, înŭ vremea lucruluĭ.

Dreptŭ aceia, să scrii dumv. ca stăpănirea jăluitorilorŭ să să urmeză precumŭ s'aŭ urmat de cătră jăluitorĭ şi să-şĭ facă hrana trebuincoasă, să-şĭ cosască fănaţile, să-şĭ păşuneze vitili, atăta numaĭ, să rănduiţı doĭ-triĭ oaminĭ de cinste dinŭ mazilĭ să facă izvodŭ anumi de totŭ venitu acestorŭ moşiĭ, păn' la celŭ maĭ micŭ lucru, carili izvodu, înpreună cu înştiinţare dumv., la 25 zili a viitoari lunĭ Octomv. să-lŭ triimitiţĭ la Divanŭ, înpreună cu jăluitoriĭ şi părăţiĭ, căndŭ, atuncĭ, cercetăndu-să pricina, dacă jăluitoriĭ vorŭ rămănè dinŭ gĭudecată, să răspundă părăţilorŭ şi totu venitulŭ. Iarŭ, căndŭ jăluitoriĭ nu vorŭ urmà a veni la arătata vadè să-ĭ cercetezu pricina, atuncĭ, nu numaĭ că totŭ venitulŭ să va da înu stăpănirea părăţilorŭ, daru încă li să va da şi carte de stăpăniri asupra moşiiloru, precumu şi însuşĭ jăluitoriĭ s'aŭ priimit. Însă, dacă jăluitoriĭ voru rămănè dinu gĭudecată, atunce dinŭ fănŭ şi dinŭ păine ce vorŭ face pe aceste moşiĭ, numaĭ dijma obicnuită vorŭ da, iarŭ fănulŭ şi păine va rămănè a lorŭ.

1813, Iuli 2.

Procitŭ Velŭ Logftŭ.

Întocmaĭ. Şef secţii: *Dimitrii Bucşanu.*

Gĭudecătoriia Ţinutuluĭ Botoşaniĭ.

No. 6424.

Copiia acasta, posleduindu-să dinŭ cuvăntŭ înŭ cuvăntu şi fiindŭ întocmaĭ cu orighinalulŭ, după ceriria ci prenŭ înscrisŭ aŭ făcutu d[umnealuĭ] Păhr. Ioanŭ Săcară, i să încredinţazi de către gĭudec[ătorie], cu iscăliturile cuviniti şi puniria peceţiĭ. Inŭ Botoşănĭ, 1835, Dechemv. 23.

Arapu.

Ioanu Canta Sardaru.

N. Bibiri.

Derectorŭ: *Dabija . . . Cluceru.*

Şef secţii: *Dimitrii Bucşanu.*

(Pecete neagră ovală.)

Acastă copii fiindŭ prescrisă de mine întocmaĭ de pe cè adevărată scrisoari, amŭ iscălitŭ.

'829, Maiŭ 15.

. . . . . .

III.

Catagrafie de toate rodurile ce s'aŭ găsitu pe moşie Budeşti, dinŭ Ţinutulŭ Iaşĭ, a dumisale Spataruluĭ Iancu Cananoŭ, dinŭ anu 1819 şi pe anulŭ 1820.

Falcĭ.	No.	Pe anŭ 1819.
	2	coşeri păpuşoĭ, de căte 20 stănjănĭ gospodŭ lungime, iară lărgime 4 palme şi naltulŭ de unŭ stănjănŭ polŭ.
	161	stănjănĭ, înŭ 9 jirezĭ, latu 2 stănjănĭ, naltu unŭ stănjănŭ polŭ, grăŭ cărnăŭ.
	43	stogurĭ fănŭ.
	20	stogurĭ mohorŭ.
	164	stănjănĭ, totŭ grăŭ coşolină, înŭ 8 girezĭ, latu 2 stănjănĭ, naltu asemenĭ,

Arăturile şi sămănăturile pe anŭ 1820.

81 grăŭ cărnăŭ sămănatŭ, însă:

Falcı.

34 sămănatŭ înŭ dealŭ la vie.
34 pi dealŭ la Holmea.
13 la Bulhacŭ.
81

64 săcară sămănată, însă:

Fălcĭ.

12 la ratoşŭ.
10 unde aŭ fostŭ mazere.
20 dospre. *(sic)*.
12 la Coţoacă.
10 între drumurĭ.
64

120 păpuşoĭ sămănaţĭ, însă:

Falcı

51 dialu de spre Truşeştĭ.
26 dialu de spre Buhăcenĭ.
53 la Iperie.
130

6 orzu sămănatŭ.

300 iarbă de cositŭ.

Altă păne ce s'au găsitu, de anu 1818.

97 stănjinĭ grăŭ, înŭ 3 girezĭ, latŭ 2 stănjănĭ, naltu unŭ stănjinŭ polŭ.

Alte lucrurĭ ce s'aŭ găsitŭ, mişcătore şi nemişcătoare.

11 pogoani vie roditoari înŭ doau locurĭ.
8 boĭ de jugŭ.
42 epe cu mănzĭ, însă:
24 mănzĭ epi.
18 mănzĭ căluţĭ.
42

4 armăsarĭ.
27 epe tretini, dinu care săntu a făta 10
16 epe de plugu.
4 caĭ tijŭ de plugu.
117 oĭ mănzărĭ.
58 mieluţĭ.
6 sterpi.
5 berbecĭ.
71 mioare dinŭ anu 1819
18 capri fătate, însă:
8 ţăpucĭ.
10 eduţe.
18

5 ţăpucĭ vătuĭ } dinu anu 1819.
12 capre vătue }
3 capre sterpe.
2 ţapĭ marĭ.

Aceste toate de maĭ susu arătate s'au găsitu pe moşie Budeşti, Ţinutulŭ Iaşĭ.

1820, Maĭ 6.

Manoli (?) Velu Banu.

. . . . . .

Către cinstita Căimăcămie.

Fiindcă după hotărăre dinŭ 7 Fevr. a cinstituluĭ Divanu înfăţoşată prinŭ anaforà către slăvita Căimăcămie şi întărită la 9 Fevr., eŭ rămănŭ desfăcutŭ şi plătitŭ de datorie mè cè către creditoriulŭ meŭ, Post. Pantazoglu, înŭ numile luĭ Aga Iancu Pavlì, cu rădicare păneĭ mele de pe moşiile Corniĭ şi Budeştiĭ, spre întîmpinare trebuinţăĭ oşteneştĭ, care păni pe nedreptate să secvestrasă;

Mă rogŭ slăviteĭ Căimăcămiĭ ca, înŭ putere dovezălorŭ, a adivăruluĭ şi a dreptăţiĭ mărturisăti, atîtŭ prinŭ cercetare dum[isal]i Banuluĭ Ioanŭ Tăutulŭ, cătŭ şi prinŭ carte de gĭudecată de atunce şi a anaforaleĭ de disfacere, să mi să dei cărţĭ de către Ocîrmuire către Vist. Iordache Rosetŭ şi Vist. Costache Canta, ce s'aŭ arătatŭ vechiliĭ creditoriuluĭ

meŭ, ca să mi să facă teslimŭ atâtŭ amaneturile, câtu şi zapisulŭ de datorie, scriindu-li-să că, pentru înpotrivă urmare cu nedare amaneturilorŭ după dreptate, vorŭ rămânè însuşĭ răspunzătorĭ cu averile dumnealorŭ de aice, căcĭ nu potŭ fi cunoscuţĭ nicĭ de epitropi clironomilorŭ mortuluĭ creditoriu, nicĭ de apărători dreptăţilorŭ lorŭ, fiindŭ ştiutŭ sfârşitulŭ pentru care numiţăĭ nu să află înŭ viiaţă. Saŭ, de aŭ ceva a răspunde, să vie aice spre înfăţoşare, căcĭ, înŭ totŭ feliulŭ, la asămine întâmplărĭ, pravilile, atîtŭ a niamurilorŭ, cîtŭ şi a ţăriĭ, hotărăscŭ.

A slăviteĭ Căimăcămiĭ

plecată

slugă:

Iancu Cananău Spat.

(În faţă versiune greceasca.)

IV.

Inchiere socoteliĭ păiniloru rădicati de la moşiia Corniĭ i Budeştiĭ, după dovezăle tescherelilorŭ şi a hărtiilorŭ adiverinţă, ce rândurĭ s'aŭ luat, unile dinŭ poronca Visterieĭ şi altile, dinŭ poronca luĭ Iunuzŭ-Agà, delibaşa sarascheriuluĭ Iosufŭ-Paşà, prinŭ Ahmet baeractariulŭ şi dumnealorŭ Vorniciĭ de Botoşenĭ.

Chili	Demerlii.	
2.000		adică doĭ miĭ chili grăŭ, după înştiinţare şi adiverinţa dumisale Spatariuluĭ Mihalachi Racoviţă, dinŭ care una mii optŭ chili să adiverescu după ravaşulŭ Vornici[eĭ] de Botoşanĭ de la Iuli 18, '821, şi cusurulŭ cuprinsu înŭ adiverinţa dumisali Spatariuluĭ Racoviţă, după rădicare grăuluĭ de la Guranda, prinŭ Stolniculŭ Bou şi Costandinŭ Ţânţu, suptŭ No. 1.
355		adică triĭ sute cincĭzăcĭ şi cincĭ chili grăŭ, rădicati de la Guranda prinŭ triimisulŭ luĭ Iunuzŭ-Agà, Ahmet baeractarŭ, de la Iuli 28, '821, suptŭ No. 2.

249		adică doî sute patruzăcĭ şi noî chili grău, rădicati tijŭ de la Guranda prinŭ numitulu maĭ susŭ Ahmet baeractarŭ, de la Avgustŭ 9, '821, suptŭ No. 3.
2.604		adică doî miĭ şasă sute patru chili grăŭ, rădicate de la moşiili Corniĭ şi Budeştiĭ, a dumisale Spatariuluĭ Ianculŭ Cananăŭ.
947		adică noî sute patruzăcĭ şi şapte chili păpuşoĭ, rădicati de la amăndoî moşiile, dinŭ poronca luĭ Iunuzŭ-Agà, delibaşa saraschеriuluĭ, după teschereaoa de la Avgustŭ 21, '821, suptŭ No. 4 şi No. 5, poronca cè d'intăĭ dată de la delibaşa, cu îngrozăre pedepsăĭ a oamenilorŭ vătajĭ a dumisale Spatariuluĭ Cananăŭ, de nu vorŭ da păine, rădicăndu-o ca pe o averi grečască, de la Iuli 19, '821.
1.729	6	adică una mie şapte sute doîzăcĭ şi noî chili, şasă demerliĭ păpăşoĭ, după adiverinţa şi carte poroncitoare a Visterieĭ de la Noemv. 22, '821, suptŭ No. 6.
2.293	16	adică doî miĭ doî sute noîzăcĭ şi triĭ chili şasăsprezăci demerliĭ păpăşoĭ, după glăsuire adiverinţăĭ rănduituluĭ boeriu dumnealuĭ Medelniceriulŭ Iordachi Stavărŭ, ispravnicu de Iaşĭ, de la '822, Iuni 7, suptŭ No. 7.
4.025		adică patru miĭ doîzăcĭ şi cincĭ chili păpăşoĭ s'aŭ triimisŭ la magazaoa oşteniască dinŭ Goliia, rănduri-rănduri, după tes[che]riaoa priimitorilorŭ dinŭ Iuni 15, '822.
11 599	2	adică unsprezăci miĭ cincĭ sute noîzăcĭ şi noı chiili, doî demerliĭ, grăŭ şi păpăşoĭ, s'au rădicat de pe moşiia Corniĭ i Budeştiĭ a dumisale Spataru Ianculŭ Cananăŭ, după dovezăle teschеrelilorŭ şi a hărtiilorŭ adiverinţă, ce, rănduri-rănduri, s'aŭ luat, unile dinŭ poronca Visterieĭ, altele dinŭ poronca luĭ Iunuzŭ-Aga, delibaşa saraschеriuluĭ, prinŭ

Ahmetu baeractarŭ, şi dumnealorŭ Vorniciĭ de Botoşenĭ, cari teschereli s'aŭ opritŭ la Visterii.

'822, Iuni 15.

. . . . .

[Pe V-o :] Adiverința Vist. di suma zaherelilorŭ rădicate la magazalile oştineştĭ.

V.

Prè-înnălţati şi prè-milostivi Prinţipule de Samŭ [1],

Cu adîncă supunire înfăţoşîndu-mă Înnălţimiĭ Voastre, printr'aciastă prè-plecată scrisoari vă facŭ acè aduciri aminti întru deplină întristari a întregiĭ şi lăcrămătoariĭ familieĭ mele, pentru nenădăjduita şi nepilduita întîrzieri a lucrărilorŭ şi a împlinirilorŭ vrednicilorŭ de închinăciuni poroncĭ înpărăteştĭ înŭ pricina mè cu prădătoriulŭ Ţigarà, cari, după corespundenţiia ce urmeaze încă între Înnălţimea Voastră şi între Domnulŭ ocîrmuitoriulŭ nostru alŭ ţăriĭ, neapăratŭ că vă sîntŭ cunoscuti şi ştiutĭ, şi, fiindcă ceriria dinu partea mè de a protestălui, încă înŭ aflare mè aicĭ, dizlegărili şi răspunsurile acele zădarnĭci ci să înşiră, numaĭ şi numaĭ spre deplină obijduire şi nedriapta osîndire uniĭ întregĭ nenorociti famelie ca a mele, cu călcarea însuşĭ a dreptăţilorŭ înnalte suverane; aceste eŭ, ca unŭ credincĭosŭ supusŭ, socotindu-le ca nişti cutezărĭ, cu toate că di la sîni să dovidescŭ urmările că sîntŭ înpotriva sfinţănieĭ unuĭ asămine adivărŭ ca a dreptăţilor priciniĭ mele, cari să vădŭ maĭ luminatŭ decîtŭ însuşĭ şi lumina soareluĭ, lămuritŭ fiindu că sîntu plătit şi exoflisitŭ pentru totdeauna de datoriia mè către Pantazoulu şi că maĭ amŭ să eŭ pentru zahereli atîta somă cu cursŭ şi dobînda lorŭ de la ţară pentru zaherelile întrebuinţate pentru mintuire ţăriĭ de apostaţĭ dinŭ poronca Înnălţimiĭ Voastre şi a Divanuluĭ de atuncia, pe lîngă cari somă pe nedreptati şi înpotriva tuturoru pravililoru, şi s'au maĭ pricinuitu încă păgubirile piste

[1] Samos.

patruzăcĭ de miĭ de galbinĭ înŭ averili nemişcătoari şi mişcătoari a stăriĭ mele. Pentru cari toate aceste fiindŭ pisti sfera şi putinţa tălmăcirilorŭ mele către Înnălţimea Voastră, aflându-vă, să vedi, dinŭ mari nerociria famelieĭ mele întru acea înnaltă poziţie, ca să le puteţĭ jiudeca şi să le prifaciţĭ cu milostiviria toate înŭ bine şi înu mîntuiria eĭ de groznica acolisire ce nu conteneşti de a o învălui. Şi, pentru aciasta, acumŭ de odată mă mărginescŭ ca să nu greşăscŭ către Innălţimea Voastră, într'onŭ cuvîntŭ, numaĭ de a vă rugà şi a vă aduci aminte ca să vă încredinţaţĭ că îngrijărili mele pără a nu purcedi dinŭ Constandinopoli era adivărati, cu toati bănaturile ce Innălţimea Voastră îmĭ prepuneţĭ pentru îndelungata şideria mè acolo, ca să cîştigŭ poroncile înpărăteştĭ pentru păgubirĭ, şi carte cè săborniciască şi patriarhiciască di blăstămŭ.

Şi, spre maĭ multă încredinţari şi pliroforiia Înnălţimiĭ Voastre, vă alăturezĭ, înŭ limba franţuzască, suptŭ literile A, B. C şi D, copiile aceste. Rămîni numaĭ că, dacă Innălţimea Voastră vă veţĭ milostivi, negreşitŭ că va lua sfîrşitŭ pricina, după dreptăţĭ, fără nicĭo întîrzieri maĭ multŭ, fără a mă întoarci eŭ iarăşĭ la Constantinopoli, la îndurătoriulŭ pagŭ a prè-puterniculuĭ Devletŭ, ca să-mĭ ceru, înŭ lacrîmĭ, averia, plata banilorŭ, smintelile toate şi nespusili mele păgubirĭ de la vinovaţĭ.

Mă rogŭ nu vă induraţĭ, sau îmĭ triimitiţĭ fermanulŭ ci mi l-aţĭ făgăduitŭ, ca să mă întorcŭ iarăşĭ înŭ Ţarigradŭ, cu aceiaşĭ adîncă supunire şi plecăciuni, ca să vă găsăscu.

A Înnălţimiĭ Voastre,

prè-milostivulŭ meŭ Prinţipe,

prè-plecată şi

1835, Maiŭ 4. prè-supusă slugă.

Iaşiĭ.

VI.

Meletie, cu mila luĭ Dumnezău Episcopu Rom[a]nuluĭ.

După ce dumnezăiasca Pronie au binevoit a ne încredinţa ocîrmuirea beseariciască şi păstoriia d[u]h[o]vniciască,

cea maĭ întîĭ datorie care amŭ socotitŭ că să cuvine de a avè neîncetată lucrare este ačasta : ca sfintele besearicĭ dinŭ eparhiia noastră să să păzască înŭ bună stare şi rugăciunile către Dumnezăŭ să urmeză după rînduială; preoţiĭ, ce sînt lucrătoriŭ celor sfinte, să aibă purtărĭ precumŭ să cuvine chiemăriĭ lor; cum şi toţĭ ceĭlalţĭ pravoslavnicĭ creştinĭ să să povăţuiască către calea sufleteştiĭ mîntuiriĭ lor.

Pentru aceea dar Molitfeĭ Tale, preote, carele cu darulu şi puterea Prea-Sfîntuluĭ Duhŭ, prinŭ Smereniea Noastră ti-aĭ hirotonisitŭ, învrednicindu-te a priimi darulŭ acest înnaltŭ şi sfînt alu preoţieĭ, ţi să pune înnainte îndatoririle maĭ gĭosŭ însămnate, care, fără smintială, înŭ toată vremea aĭ să le urmezĭ:

1-iŭ. Petrecirea ta să o păzăştĭ de a nu o asămăna ca acele de opştie şi ferită de orĭcare prihană îţĭ poate aduce sufletiască vătămare şi preoţieĭ defăimare, adecă de beţie, ce este începutulŭ tuturorŭ răutăţilorŭ, de gîlcevĭ şi sfezĭ, de zavistie, de pizmuire, de răsplătirea a răŭ pentru răŭ, de driaptă saŭ nedriaptă pîră, saŭ mărturisire, saŭ chizăşie la vre-o giudecată asupra cuiva, înŭ vre-o pricină, orĭ prinŭ cuvînt, orĭ înŭ scrisŭ, de deşarta mîndrie, de grăirea neadevăruluĭ, de giurămînturĭ, orĭ înŭ ce chipŭ ar fi, de înşălăciunĭ şi de a nu avè pricină cu niminea.

2-lia. Bine să-ţĭ ocărmueştĭ casa ta, avîndŭ pre soţie, pre copiĭ şi pre toţĭ casniciĭ tăĭ suptŭ ascultare, şi întru curăţie să-ĭ înveţĭ frica luĭ Dumnezăŭ şi buna credinţă, cumŭ şi naravurile cele bune, ca toţĭ ceĭlalţĭ să iai pildă de la tine şi de la casniciĭ tăĭ.

3-lia. Cîndŭ va fi să săvîrşăştĭ sfînta şi dumnezăiasca liturghie, să te îngrijăştĭ de toate cele cîte învrednicescŭ pe preot spre ačastă sfîntă slujire, adecă cu o zi maĭ înnainte să posteştĭ şi să lepezĭ toate grijăle lumeştĭ, să te găteştĭ ca să fiĭ curat, atît înnaintea ochiuluĭ Aceluĭ ce vede într'ascunsŭ, cît şi întru cele dinŭ faţă, să nu aibĭ cu nimenea vrajbă şi mînie, saŭ, de ti-aŭ scîrbit, saŭ de aĭ scîrbit pe careva, să mergĭ să te înpacĭ întîĭ, dinŭ toată inima ta. Hainele să ţi le aĭ curate şi să fiĭ spălat şi cu mînile foarte

curate. Şi, aşa, să întri înŭ sfîntulŭ oltarŭ cu mare sfială şi frică, avîndŭ să săvîrşăştĭ jărtfa cè fără de sînge.

4-lia. Cumŭ şi potrivirea Sfintelor Taine să o săvîrşăştĭ cu luare-aminte, iarŭ nu fiecumŭ, fără să rămîe cît de mică părticică pe sfîntulŭ antimisŭ, înŭ sfîntulŭ vasŭ, saŭ pe sfîntulŭ discosŭ, saŭ pe burete.

5-lia. Sfîntulŭ agneţĭ, uscîndu-lu foarte bine la vremea rînduită, să-lŭ cercĭ adesŭ, ca să nu umezască saŭ să mucezască, ca să poată ţinè piste vremea anuluĭ, spre pricistanie creştinilorŭ, ce va fi trebuinţă.

7-lia. Sfintele vasă să le păstrezĭ totdiauna curate şi bine să le ştergĭ, ca să nu rămîi udĭală. Veşmintele să le aĭ strănsă cumŭ să cade şi să le aĭ pusă la unŭ locŭ şi, cîndŭ să vor rumpe saŭ să vorŭ ponosî, să porţĭ de grijă a le meremetisi, iarŭ, nemaĭ putîndu-să meremetisi, să vor îngropa la unŭ locŭ sfînt.

7-lia. Besearica, atîtŭ înlăuntru, piste totŭ, să puĭ pe pălimariulŭ a o curăţi şi a o mătură, cumŭ şi înŭ sfîntulu oltarŭ a nu să pune prinoasăle ce să aducŭ înŭ besearică, nicĭ vre-unŭ altŭ lucru de prisosŭ, ci numaĭ cele ce sînt de trebuinţă acolo. Şi pe dinŭ afară să fie bine acoperită şi înpregiurŭ îngrădită. Şi, pentru orĭce va fi lipsă, să îndemnĭ pre ctitorĭ saŭ pe poporănĭ a le înplini. Iar, cîndŭ, după întîea şi pîn' la a treia dată, nu te vor asculta, îndată să arăţĭ protopopuluĭ, să ne înştiinţăză, ca după poronca ce să va triimite să urmeză.

8-lia. Să te sîleştĭ întru cetirea sfinteĭ Liturghiĭ, sfinteĭ Evangheliĭ şi celelalte cărţĭ beseariceştĭ, ca să le ceteştĭ cu lămurire, fără să înmulţăştĭ saŭ să îngiumătăţăştĭ cuvintele şi nu într'altŭ feliŭ să le înţălegĭ, ci numaĭ dupre cumŭ Sfinţiĭ Părinţĭ li-aŭ aşăzatŭ.

9-lia. Sfîntulŭ botezŭ să-lŭ înveţĭ de rost întocmaĭ, după rînduiala aşăzată înŭ Molitfelnicŭ. Vasulŭ să fie încăpătoriŭ, ca cu înlesnire să să facă cele treĭ rînduite cufundărĭ, iarŭ nu cumva turnărĭ saŭ într'altŭ chipŭ.

10-lia. Să nu îndrăzneştĭ a ceti cununiia la nicĭo faţă, de orĭce stare, sau orĭce persoană arŭ fi, neprivĭndŭ la nicĭunŭ

feliŭ de îndemănărĭ ce ţ'arŭ pune înnainte, fără pecetluitulŭ cu însuşĭ a noastră pecete, cumŭ şi mărturiia ce ţi să va cere de către aceĭ ce aŭ a să însoţi, să nu o daĭ pînă să nu cercetezĭ cu luare-aminte ca să nu fie vre-o pricină de rudenie dinŭ sînge saŭ dinŭ sfîntulŭ botezĭ, de care să fie poprită însoţirea. Nicĭ la oamenĭ străinĭ, pre care nu-ĭ veĭ cunoaşte şi nu vorŭ fi dinŭ poporulŭ Molìtfeĭ Tale, să nu cutezĭ nicĭ mărturiia a le da, nicĭ cununiia a le ceti, căcĭ, pentru o aşa îndrăznială, neapăratŭ, aĭ să fiĭ supusŭ înŭ aspră canonisire.

11-lia. Să nu îndrăzneştĭ a te mutà de la besearica unde eştĭ rînduit la altă besearică, fără ştirea şi înŭ scrisŭ voea noastră, căcĭ şi pentru acasta veĭ fi înŭ canonisire.

12-lia. Pre poporănĭ să-ĭ învеţĭ cele zăce poroncĭ a luĭ Dumnezăŭ, să-ĭ îndemnĭ să miargă la besearică Duminicile şi sărbătorile şi să-ĭ sfătueştĭ ca la aceste zile nimenea să nu lucreză, să să ispoveduiască la tuspatru posturĭ, saŭ, dacă uniĭ nu vor putè la toate, macarŭ la celŭ mare post, şi, cariĭ vor fi vrednicĭ, să să şi înpărtăşască cu Sfintele Taine, la acastă însă creştiniască datorie maĭ cu d'innadinsulŭ să cuvine cu rîvnă să o urmezĭ întăĭ cu canoniciĭ tăĭ, spre a da pildă celorlalţĭ.

13-lia. Osăbit, să te săleştĭ ca să dipărtezĭ înŭ totŭ chipulŭ, prinŭ sfătuirĭ d[u]h[o]vniceştĭ, de la aceĭ poporănĭ ce urmiază păgîniasca obicnuinţă, adecă vrăjile, farmecile, descîntecele, baerile şi alte multe de asăminea urîte fapte, ce sîntŭ gonite de Besearică, arătîndu-le că, de ne vomŭ înştiinţa, greŭ îĭ vomŭ canonisi pre uniĭ ca aceiea; ce, de vor fi careva dinŭ poporănĭ bolnavĭ, să chieme pe preot să să roage pentru dînsulŭ, după învăţătura Apostoluluĭ, ca, prinŭ rugăciunĭ şi credinţă, să va vindeca celŭ bolnavŭ.

14-lia. De să va întîmpla să aĭ supărare de spre careva înŭ vreo pricină, să nu te biruiască mîniia a te porni asupră-ĭ cu ocărĭ, saŭ gîlcevĭ, saŭ să rădicĭ mîna să-lŭ loveştĭ, căcĭ, pentru o aşa urmare eşită dinŭ măsurĭ şi înprotiva datorieĭ preoţieĭ, aĭ să fiĭ greŭ canonisitŭ; ce să mergĭ

să arăţĭ protopopuluĭ, ca, după datoriia slujbeĭ sale, să pue la cale a să aduce pe supărătoriŭ întru înfrînare.

15-lia. Cumŭ şi de veĭ avè vre-o pricină de giudecată cu mirianŭ, a te înfăţoşa la giudecătoriia politiciascâ, nu eştĭ slobodŭ să mergĭ sîngurŭ, nicĭ giudecătoriulŭ te poate rădica, ci iarăşĭ prinŭ protopopulŭ aĭ să-ţĭ daĭ îndreptările şi prinŭ Cucerniciia Sa veĭ fi dusŭ la giudecătorie, trăgîndu-te cineva. Iarŭ, cîndŭ veĭ avè pricină cu altŭ preot, atuncea veĭ merge la protopopulŭ şi, cîndŭ protopopulŭ nu te va putè odihni, să viĭ să năzueştĭ la Scaunulŭ episcopiiĭ; să te fereştĭ însă de a nu fi însuţĭ începătoriulŭ pricinii, saŭ pîra să-ţĭ fie neadevărată.

Toate aceste îndatorirĭ, privindu-le cu multă luare-aminte, să le ceteştĭ adesă orĭ, spre a le tipări înŭ minte. Şi, de le veĭ păzi, să ştiĭ că de asupra ta nu va lipsi darulŭ şi mila luĭ Dumnezăŭ, şi de la oamenĭ veĭ avè evlavie şi dragoste, cinstea şi totŭ agiutoriulŭ cumŭ şi arhiereulŭ să va bucura de tine şi te va iubi ca pre unŭ slujitoriŭ alŭ tainilorŭ luĭ Dumnezăŭ, alŭ căruia nemărginită iubire de oamenĭ şi atotputerniciia să te întăriască a le urmà cu deplinătate, ca să te poţĭ învrednici şi vecĭniciĭ răsplătirĭ. Aminŭ.

1838.

(Pecetea episcopieĭ cu cruce, cîrjă şi mitră, fără nume orĭ iniţiale, cu chinovar negru.)

XLVII.

UN CONTRACT-TIP DE ARENDARE PENTRU MOŞIILE CLERULUI SUPT REGULAMENTUL ORGANIC (1845).

Cîrmuirea Sf. Episcopiĭ Argeş.[1]

Moşia Suhaşulŭ, din judeţul Vîlciĭ, a Sft. Episcopiĭ Argeşŭ, s'aŭ arenduit, prin licitaţie săvîrşită în presusdvia Sfinteĭ Mitropoliĭ şi a cinstiteĭ Logofeţiĭ bisericeştĭ, pe un curs de cincĭ anĭ, ce se începe de la 23 Aprilie 1845 şi se isprăveşte la 23 Aprilie 1850 (una mie opt sute cincĭzecĭ), cu preţ pe fiecare an de leĭ şase miĭ zece, No. 6.010, cître Nicolae Mihailŭ, lăcuitor înŭ Craiova, carele va avea a strînge tot venitul aceştiĭ moşiĭ, după Regulament, şi cu îndatoririle următoarelor condiţiĭ:

Art. 1-iŭ. Potrivit cu coprinderea art. 140 din Regulamentul Organic, arendaşul să dea fiecăruia clăcaş pogoanele hotărîte, atît de arătură i de fîneţe, cît şi de izlaz, măsurate de faţă cu preotu şi aleşiĭ satuluĭ (începînd măsurătoarea izlazuluĭ de acolo de unde vita paşte, iar nu din vatra satuluĭ), şi drept acele pogoane legiuite de arătura şi de fîneţe va lua numaĭ dreapta dijmă de la clăcaşĭ: din zece una din sămănătură, iar de la fîneţe din cincĭ una. Pe moşiile însă unde nu va avea să le dea locurĭ îndes-

[1] Formular tipărit pentru toate eparhiile.

tule, potrivit cu articolul 140 din Regulament, să vor scădea şi lăcuitorii din datoriile lor, asemănat cu § 4 de la art. 144.

Art. 2-lea. Unde va fi moşia cu îndestulată întindere şi vor voi lăcuitorii maĭ multe locurĭ de arătură şi de fîneţe peste fîneţele hotărîte şi legiuite lor, arendaşul, prisosindu-ĭ pămînt peste a sa trebuinţă, va fi dator a le da orĭcît vor voi; pentru care locurĭ nu va putea lua decît una dinĭr'aceste doă condiţiĭ, adică: orĭ dijmă îndoită dintr'aceste pogoane, saŭ dreaptă dijmă şi o zi cu mîinile de fiecare pogon de prisos, după alegerea lăcuitorilor. Nu va putea arendaşul a da la nicĭun om strein măcar o palmă de loc din pămîntul ce va prisosi peste legiuitele pogoane, pînă maĭ întîiŭ nu va îndestula pe lăcuitori şăzătorĭ pe acea moşie, după cererile ce din vreme aceştiia îĭ vor face. Poprit este arendaşul a depărta pe lăcuitori clăcaşĭ din curăturile saŭ livezile ce le vor avea curăţite din toporu eĭ însuşĭ, saŭ de la părinţiĭ lor, potrivit cu coprinderea periodului al doilea al § 5-lea din art. 140 al Regulamentuluĭ Organic. Pentru vitele ce fiecare lăcuitorĭ ar avea prisos peste numerul de cincĭ hotărîte de Regulament, dator este arendaşul a le asigura hrana prin întindere de izlaz, de va avea, potrivit cu trebuinţa aceluĭ prisos, pentru care vor plăti lăcuitori odată pentru tot anul, însă de o vită mare leĭ doĭ, iar de vite micĭ cîte parale zece. După coasă şi ardicarea bucatelor i a fînurilor din cîmpŭ, livezĭ şi bălţĭ, slobode vor fi, atît vitele legiuite, cît şi cele de prisos, a paşte miriştile, livezile şi bălţile, fără nicĭo plată, ferindu-să însă a nu călca arăturile de toamnă. Iar primăvara nu vor fi maĭ mult vitele slobode a paşte aceste locurĭ decît numaĭ pînă la 15 de Martie; boi de jug însă de pe la plugarĭ, pe cîtă vreme vor ara, vor fi slobozĭ a păşunà prin prejuru plugurilor lor, fără plată, îndatoraţĭ fiind lăcuitori a-ĭ păzi, spre a nu călca holdele şi a să întinde în livezĭ, căcĭ vor fi supuşĭ la despăgubirea arendaşuluĭ, încă şi să vor dojăni. Numărătoarea vitelor marĭ să va face la Sf. Gheorghe, iar a celor micĭ la Sfinţiĭ Apostolĭ. Viţei şi mînziĭ pănă la un an vor fi apăraţĭ de plată, iar la al doilea an să vor so-

coti doĭ drept o vită mare, şi de la alu treilea an vor intra în numărul vitelor marĭ. Slobozĭ sînt lăcuitori a ţinea cîţĭ rîmătorĭ vor voi, niciodată însă nu să vor lăsa a să preumbla prin livezĭ şi holde, îndatoraţĭ fiind lăcuitori a-ĭ păzi cu într'adins purcar, cu toată luarea aminte şi răspundere. Doĭ rămătorĭ vor fi scutiţĭ de erbărit, iar prisosul de la un an înnainte să supune la plată de fiecare cîte parale şaĭzecĭ pe an.

Art. 3-lea. Sohaturile, livezile, bălţile şi tot pămîntul după moşie care va prisosi după îndestularea de maĭ sus coprinsă a lăcuitorilor, va fi pe seama arendaşuluĭ, şi în al său folos, ferindu-să lăcuitoriĭ de a să atinge de dînsele; iar, la din potrivă, arăndu-le, cosindu-le, saŭ păscîndu-le cu vitele în sălnicie, să vor supune la despăgubirea arendaşuluĭ, şi să vor dojeni.

Art. 4-lea. Cînd moşia va fi neîndestulătoare, şi arendaşul nu va putea da loc peste legiuitul izlaz, iar lăcuitoriĭ vor voi a-şĭ paşte şi prisosul vitelor pentru care maĭ sus s'a desluşit tot în legiuitul izlaz, acel prisos de vite nu va fi supus la nicĭo plată. Măsurătoarea locurilor de obşte va fi potrivit art. 139 din Regulament, adică cu pogonul, iar mărimea luĭ de 6 prăjinĭ în lat şi 24 în lung, şi prăjina de 24 palme domneştĭ.

Art. 5-lea. La moşiile ce aŭ bălţĭ, slobozĭ sînt lăcuitoriĭ să pescuiască peşte şi racĭ cu undiţa, şi mrejĭ micĭ pentru hrana lor fără a da cevaş, iar pentru vînzare nu sînt slobozĭ pănă nu să vor învoi cu arendaşul.

Art. 6-lea. Datorĭ vor fi lăcuitori a face arendaşuluĭ clacă 12 zile pe an, ceĭ cu vite şi ceĭ fără vite, asemenea şi douăsprezece zile pe an pentru aceĭ cîte patru oamenĭ la sută, daca arendaşul nu va avea trebuinţă a-ĭ lua în fiinţă la slujbă, saŭ lăcuitori nu să vor îndemîna a da în slujba arendaşuluĭ pe aceştia. Eĭ vor face şi o zi de arătură, vor duce şi un car de lemne în depărtare de şase ceasurĭ: zioa de arătură o va putea cere arendaşul în natură de la clăcaşiĭ ceĭ ce vor avea vite îndestule ca să facă singurĭ plugul întreg; iar clăcaşiĭ care nu vor avea plugul lor vor lucra,

pentru zioa de arătură, treĭ zile cu mîinile. Arendaşul să nu poată lua caiĭ lăcuitorilor sătenĭ la arie pentru treerat în socoteala zilelor de clacă, ci pentru aceasta să se învoiască cu lăcuitoriĭ cu bună tocmeală, pentru că aceasta este o muncă prea sîlnică şi să prăpădesc multe vite. Dacă arendaşul nu va avea trebuinţă de arătură, saŭ de carul de lemne, lăcuitori vor lucra pentru aceste doă, şase zile cu mîinile, îndatorat fiind arendaşul ca din zilele de clacă şi celelalte să întrebuinţeze cel puţin jumătate în lucru, pe care le va lua cîte o a treia parte primăvara, vara şi toamna, şi numaĭ jumătate din zile poate a le lua de la lăcuitorĭ în banĭ după preţurile legiuite acum, saŭ după acele ce să vor legiui în sorocul aceştiĭ arenduirĭ; însă rîndurĭ, rîndurĭ. Tot deodată arendaşul va fi dator, a ţinea catastişele de daravere cu lăcuitori în bună orînduială, a le da răvaşe la mînă pentru zilele ce vor lucra saŭ baniĭ ce vor răspunde, chiar atuncĭ cînd se va urmà de către lăcuitorĭ orĭ una saŭ alta, şi dupe aceste răvaşe să se socotească cu dînşi la fiecare treĭ lunĭ, ca la sfîrşitul anuluĭ să fie răfuit fieşcare lăcuitor, şi să nu să întinză datoria anuluĭ trecut pe anul viitor. Văduvele şi nevolniciĭ cari nu vor lua pogoanele de muncă, să fie apăraţĭ de toată claca, precum şi de erbăritul uneĭ vacĭ, de vor avea, saŭ a doă vite mărunte. Zìoa de muncă se va socoti din răsăritul soareluĭ pănă la al săŭ apus.

Art. 7-lea. Cîntăreţiĭ care sînt îndatoraţĭ a învăţa copiii satelor după legiuire, şi paraclisieriĭ ce vor păzi datoriile lor la bisericile moşiilor Sf. Episcopiĭ, precum şi daca pe la unele sate să vor afla învăţătorĭ aĭ copiilor sătenilor, nu cîntăreţĭ, ci alţiĭ, şi aceia vor îndeplini această îndatorire a lor, să vor scuti de toate datoriile proprietariceştĭ pe pogoanele ce aŭ lăcuitori fruntaşĭ, şi după cum este legiuit pentru preoţĭ şi diaconĭ. Iar preoţi şi diaconi aflaţĭ în lucrarea bisericilor, pe lîngă pogoanele legiuite, vor maĭ scuti fiecare cîte treĭ pogoane maĭ mult şi cîte treĭ vite marĭ peste cele cincĭ legiuite, însumîndu-să peste tot pogoane doăsprezece, şi vite marĭ optŭ, ca şi Molitfile Lor

pentru această adăogire şi mîngîere ce li se face să fie maĭ cu sîrguinţă şi maĭ cu scumpătate întru îndeplinirea datoriilor preoţeştĭ. Arendaşul va da în priimirea preoţilor, pentru fiecare biserică ce se va afla pe moşie, cîte şase ocă lumînărĭ de ceară, şase ocă untdelemn şi una şi jumătate ocă tămîe. Flăcăi care se vor însura, de vor maĭ şedea în casa părintească şi nu vor lua pe seama lor pogoanele legiuite, vor fi scutiţĭ de toate dările proprietăreştĭ pe anul d'intîiŭ în care se vor căsători.

Art. 8-lea. Să dea lăcuitori dijmă din toate sămănăturile lor, însă din grîŭ, meiŭ, orzŭ, ovăz, şi altele din zece znopĭ unul, iar nu în grăunţe, şi îndată după seceriş fără zăbavă să o care la ariia arendaşuluĭ. Iar pentru porumb, după ce să va coace, arendaşul cu lăcuitori vor hotărî zioa începeri culesuluĭ, şi îndată, după ce să va culege, fiecare clăcaş va face tot porumbul cules zece grămezĭ, din care una, faţă de arendaşul, o va încărca şi o va duce cu carul săŭ la pătulul arendaşuluĭ pe moşie, fără a să zăbovi din partea acestuia, saŭ a să mijloci vreo împedecare, ci în soroc de zile zece, saŭ ceĭ mult de cincĭsprezece de la începerea culesuluĭ, să-l şi priimească; căcĭ pentru orĭce pagubă s'ar întîmpla dintr'această zăbavă, să va învinovăţi arendaşul.

Art. 9-lea. Să dea clăcaşi din livezile de prunĭ, nucĭ, duzĭ, şi din ceĭlalţĭ pomĭ roditorĭ ce vor avea, cînd să va face rod, dijmă din zece unuĭ, culegîndu-l clăcaşul şi ducîndu-l la conacul arendaşuluĭ îndată; iar, cînd nu vor rodi, să nu dea nimic. Asemenea să nu dea nimic şi din grădinele casiĭ (coprinse în cele şapte prăjinĭ), din orĭce roadă să va face, saŭ legume. Aceste locurĭ cu pomĭ nu să vor socoti în numărul pomenit de pogoane pentru arătură şi fîneţe i izlaz, ci să vor privi locurĭ osebite, de vreme ce arendaşul îşĭ ia dreptul săŭ din toate.

Art. 10-lea. Să dea lăcuitoriĭ din viile ce vor fi pe moşie legiuita otaştină, adică din doăzecĭ vedre vin una, îndată ce să va culege via. Pe cîtă vreme va ţinea lucru vii, vitele clăcaşilor să nu fie supărate de erbărit, păşunându-se orĭ în izlaz saŭ în obraţiile lor, în care, de vor avea pomĭ

roditorĭ, să dea zeciuială. Asemenea şi vitele neguţătorilor ce vor veni cu cară să cumpere vinurĭ, pentru cîtă vreme vor şădea pînă la încărcat, să nu să supere de erbărit. Pentru vinurile ce să vor vinde de stăpîni viilor, dator este arendaşul cînd să va chema, să meargă îndată să le cotească, fără nicĭo plată, ca să-şĭ ia otaştina.

Art. 11-lea. Vinurile clăcaşilor ce nu le vor putea vinde toamna cu ridicata, slobode vor fi a le aduce clăcaşi la casele lor; dar însă nu vor fi slobozĭ a vinde cu ocaoa, căcĭ orĭcare să va dovedi, să va supune la despăgubire către arendaş, şi să va popri a maĭ duce vin la casa sa.

Art. 12-lea. Arendaşi sînt îndatoraţĭ a păzi în vremea aceştiĭ arenduirĭ înscrisurile de embaticurĭ ce vor fi date de catre Sf. Episcopie, luîndu-şĭ dreptul de la aceştea după coprinderea acelor înscrisurĭ; iar, desfiinţîndu-se vre-un embatichiŭ de către Sf. Episcopie prin stăpînire, arendaşul nu va cere nicĭo despăgubire.

Art. 13-lea. Clăcaşi vor lua lemne de foc din izlazurile slobode, iar, cerînd trebuinţa a să da întindere vre unuia din acele izlazurĭ, să va face aceasta de către Sf. Episcopie prin legiuită dezlegare. Asemenea vor fi slobozĭ aceĭ clăcaşĭ de a lua trestie şi şovar, de să va afla pe moşie, pentru învelişul caselor i a coşarelor lor, precum şi pentru foc, unde nu vor fi lemne, însă prin ştirea arendaşuluĭ; iar, pentru vînzare de vor avea trebuinţă de şovar şi trestie, să vor învoi cu arendaşul.

Art. 14-lea. Pădurile cele poprite, şi care să vor maĭ chibzui a se popri din prisosul izlazuluĭ moşii, se vor păzi de către arendaşĭ cu într'adins pădurarĭ, iar arendaşiĭ vor fi răspunzătorĭ pentru orĭce tăere, saŭ dărămătură. Pentru a fi pădurarĭ se vor scuti într'adins doĭ şi pănă la treĭ clăcaşĭ, frunte şi mijloc, după trebuinţă pădurilor şi starea moşii, de toate datoriile proprietariceştĭ, precum şi de acele şase zile de lucru la drumurĭ, puind arendaşul alţĭ oamenĭ în locu-le ca să facă acele zile cu plată de la sine. Pe aceştĭ pădurarĭ, arendaşul îĭ va face negreşit cunoscuţĭ Episcopii, care aceasta le va da şi hîrtiĭ la mînă de orînduirea şi în-

sărcinarea lor, spre a cere raport de la dînşiĭ, din vreme în vreme, despre starea păduriĭ. Arendaşul nu va putea să maĭ preschimbe pe aceĭ pădurarĭ, saŭ să-ĭ întrebuinţeze în verĭce altă posluşanie. Lemnile de foc ce urmează a se lua din izlaz pentru trebuinţa casi conaculuĭ după moşie, arendaşul nu va fi slobod a le căra într'altă parte, ci numaĭ acolo pentru trebuinţa sa. Asemenea şi carul de lemne ce să îndatorează clăcaşul a i-l duce cale până la şase ceasurĭ nu va putea arendaşul niciodată a-l încărca cu lemne din izlaz, saŭ din pădure, şi a-l transporta aiurea, afară din moşie, nefiind articolu acesta al lemnilor venit dupeste an, precum este ghinda şi jirul.

Art. 15-lea. Tuturor Ţiganilor Episcopii ce să vor afla şezătorĭ pe această moşie, li se va da de către arendaş pogoanele hotărîte pentru arătură, iar pentru fîneţe li se vor da locurĭ numaĭ la cîţĭ vor avea vite, şi eĭ vor fi îndatoraţĭ a-ĭ răspunde datoriile propietariceştĭ în zile de lucru, iar niciodată în banĭ; de vor fi însă uniĭ cu meşteşug şi vor săi să plătească datoriile lor în banĭ, să fie ascultaţĭ. Eĭ vor răspunde şi dijmurile ca ceĭlalţĭ clăcaşĭ, iar, pentru aceĭ patru oamenĭ la sută, zioa de plug şi carul de lemne vor fi apăraţĭ. Se osibesc din aceste îndatoririĭ Ţiganiĭ ce vor sluji cu rîndul la Episcopie, şi al cărora număr se va hotărî de Sf. Mitropolie şi cinstita Logofeţie, căcĭ aceştia vor fi scutiţĭ de orĭce dare către arendaş. Arendaşul nu va putea lua dela niciun Ţigan mănăstiresc în folosul săŭ legiuitul lor bir dupeste an, căcĭ acesta priveşte Episcopie.

Art. 16-lea. Acareturile cîte se vor afla pe moşiĭ, arendaşiĭ vor fi datorĭ a le ţinea şi a le da la împlinirea soroculuĭ în starea întru care le priimesc, fără a putea pretinde vre-o despăgubire pentru îmbunătăţirile ce vor face după cererea interesurilor lor, şi toate acele acareturĭ la sfîrşitul contractuluĭ vor rămînea în stăpînirea mănăstirilor.

Art. 17-lea. Arendaşul să îndatorează a face în cursul anuluĭ d'intîiŭ al aceştiĭ arenduirĭ lămurită catagrafie de toţĭ clăcaşiĭ moşii şi de starea lor, spre a se cunoaşte, atît numărul lor, cît şi în ce stare să află; care catagrafie al-

cătuindu-să după tot adevărul, se va iscăli de arendaş, de preoţi şi aleşi satului, adeverindu-să de orînduitul Episcopii, şi se va trimite în păstrarea Episcopii. Arendaşul este dator a se purta cu lăcuitorii clăcaşi cu bună orînduială ca să nu se strămute vre-unul dintr'înşiĭ, căcĭ pentru orĭcare să va strămuta fără legiuitele formalităţĭ, şi fără a înştiinţa pe Episcopie, va fi răspunzător şi îndatorat a-l aduce cu cheltuiala sa la urma luĭ.

Art. 18-lea. Moşia are să o stăpînească în toată întinderea eĭ precum să află, călcată saŭ necălcată, şi cu orĭce pricinĭ va avea; iar, întîmplîndu-să a se ştirbi judecătoreşte cu desăvîrşire ceva dintr'însa supt numire de călcare, sau prin autorităţile locale a se da înnapoĭ vre-un asemenea loc călcat, saŭ a se popri stăpînirea aceluĭ loc, nu are arendaşul a cere cel maĭ mic scăzămînt din preţul cu care a luat moşia în arendă. Dar, şi adăogire de se va face în cursul aceştiĭ arenduirĭ, iarăşĭ după chipul arătat, aceasta va fi în folosul său. Daca se va călca la vre-o parte moşia în vremea arendăşii sale, să nu îngăduiască nicĭdecum, ci pe de o parte să urmeze cu stăpînirea după dreptele hotare ce va avea acea moşie, iar pe de alta să facă ştire fără zăbavă Episcopii. Daca arendaşul nu se va sili a popri acea călcare şi nu va face pentru aceasta ştire la Episcopie şi la cinstita Logofeţie, atuncĭ va fi supus a plăti toate pagubile şi cheltuelile ce se vor urma într'aceasta din a sa neîngrijire. Pentru îngrijirea hotarălor moşii se va scuti de toate dările proprietăreştĭ unul saŭ doĭ isprăvniceĭ, care se vor alege de către igumen, şi totdauna dintre săteni rumînĭ, iar nu ţiganĭ.

Art. 19-lea. Arendaşul este dator să îngrijească şi să păzească sarcina ce aŭ proprietari pentru bani cutiilor satelor, ca să îndeplinească întocmaĭ poruncile stăpîniri ce sînt slobozite într'aceasta, potrivit cu articolul 106 din Regulamentul Organic. Asemenea să îngrijască arendaşul şi de magaziile de rezervă spre a se afla în fiinţă după legiuire. Iar, văzînd vreo împotrivă urmare din partea verĭcăruia,

să răportuiască fără zăbavă Episcopii, căcĭ la din potrivă va fi el supt răspundere.

Art. 20-lea. Baniĭ arenzi pe anul d'întîĭ să vor răspunde de către arendaş toţĭ deplin la Episcopie, îndată după întărirea mezatuluĭ de către înnalta Stăpînire, iar pe ceĭlalţĭ anĭ cu doă lunĭ înnaintea soroculuĭ fiecăruia an asemenea pe toţĭ deplin, în monedă şi curs vistiericesc, însă jumătate galbenĭ şi jumătate sfanţihĭ. La întîmplare daca arendaşul, saŭ chezaşul săŭ, nu va răspunde bani arenzi la sorocul de maĭ sus coprins, nicĭ după doă cererĭ ce se va face arendaşuluĭ, saŭ chezaşuluĭ săŭ, din partea Sf. Episcopiĭ, îndată pe de o parte se va lua moşia din stăpînirea arendaşuluĭ, iar pe de alta se va vinde arenda eĭ la altul, iarăş prin mezat, rămîind arendaşul saŭ chezaşul săŭ în răspunderea păgubi ce ar putea mijloci din aceasta, fără a se putea nicĭ unul, nicĭ altul apăra de acea pagubă supt nicĭun fel de cuvînt.

Art. 21-lea. Arendaşiĭ care nu vor fi cunoscuţĭ, nicĭ nu vor putea încredinţa de vreo stare a lor, datorĭ vor fi a da vrednică chezăşie.

Art. 22-lea. Atît arendaşul, cît şi chezaşul săŭ, pentru cîte se atinge de acest contract, nu să va putea numi de sudit (de va fi), ci să va îndatora maĭ întîĭ a da înscris că despre aceasta să vor socoti ca pămîntenĭ, fără să se reclame de vre-o protecsie.

Art. 23-lea. În anul din urmă al aceştiĭ arenduirĭ, slobod este arendaşul a face orĭce arăturĭ va voi, însă pe locurile acelea ce-ĭ va prisosi după îndestularea lăcuitorilor; şi, daca nu va maĭ lua arenda moşii şi pe altă vreme, arendaşul cel noŭ va face secerişul şi treerişul semănăturilor din acele arăturĭ, şi rodul îl va împărţi pe din doă cu arendaşul cel vechiŭ, saŭ, mijlocind nemulţumire între amîndoĭ pentru aceasta, vechiul arendaş va face toată cheltuiala pentru stăpînirea acelor semănăturĭ, dînd celuĭ noŭ zeciuiala îndoită din acelea.

Art. 24-lea. Nicĭun stăpîn de moşie învecinată cu vre una a Episcopii, nu va putea să fie arendaş al aceĭ moşiĭ, căcĭ

orĭcare să va dóvedi călcător aceştiĭ condiţiĭ, orĭ însuşĭ, saŭ prin orînduit din partea sa, să ştie cu hotărîre că să va da afară din moşie, şi paguba ce va izvorî cu de iznoavă arenduire, va privi asupra sa.

Art. 25-lea. Orĭ la ce altă luare, saŭ în banĭ, saŭ în lucru, afară din cele maĭ sus hotărîte anume, să va întinde arendaşul, se va supune acesta la despăgubire către lăcuitorĭ, şi se va depărta din arenda moşii, urmîndu-se cele ce s'aŭ zis în art. 20 spre despăgubirea Episcopii.

Art. 26-lea. Arendaşul nu va fi slobod a răspunde bani arenzi pe maĭ mult decît pe cîte un an înnainte, căcĭ, potrivit cu legiuirea din anul 1833, la nicĭo întîmplare nu i să va ţinea în seamă ceia ce va fi răspuns pe maĭ mulţĭ anĭ înnainte, ci va fi supus la orice răspundere din noŭ i să va cere spre îndeplinirea condiţiilor acestuĭ contract.

(Pecetea Ocîrmuireĭ Sf. Episcopiĭ Argeşu; 1845, cu moaştele Sf. Filofteia, crucea şi cîrja episcopală.)

Anul o mie opt sute patruzecĭ şi cincĭ, Apr. 30.

No. 14.

Secr.: Pitr. Filip Tărtăşăscu.

TABLA CUPRINSULUĬ.

TABLA CUPRINSULUÏ.

TABLA NUMELOR.

TABLA NUMELOR

A.

B.

C.

D.

E.

F.

H.

I.

J.

K.

L.

M.

N.

O.

P.

R.

S.

Ş.

T.

Ţ.

U.

V.

Z.

ADAUS.

TABLA LUCRURILOR.

TABLA LUCRURILOR

A.

B.

C.

D.

E.

F.

G.

H.

I.

J.

L.

M.

N.

O.

P.

R.

S.

Ş.

T.

Ţ.

U.

V.

Z.

ONOMASTIC.

ONOMASTIC.

A.

B.

C.

D.

E.

F.

G.

H.

N.

O.

P.

R.

S.

Ş.

T.

Ţ.

U.

V.

Z.

VOCABULAR.

VOCABULAR.

A.

B.

C.

D.

F.

G.

H.

I.

J.

L.

M.

N.

O.

P.

R.

S.

Ş.

T.

Ț.

U.

V.

Z.

ERATĂ.

La pagina 28, rîndul 1 de sus: Dumnezăul tăŭ pentru: Dumnezăul, tăŭ.
» » 29, rîndul 5 de sus: giudeţ, în loc de: giujdeţ.
» » 31, rîndul 1 de jos: coastele, în loc de: coasteie.
» » 98, rîndul 4 de jos: πηγαίνουν, în loc de: πηγαίνσυν.
A se suprima la pagina 80 nota 1.
La pagina 137, rîndul 11 de jos: şieş, în loc de: şi [e]ş.
» » 148, rîndul 10 de sus: *Ioanichie,* în loc de: *Ienachie.*
» » 160, rîndul 9 de jos: poronca, în loc de: pornoca.
» » 169, rîndul 7 de jos: maĭ, în loc de: mal.
» » 173, rîndul 1-2 de sus: «aceste două», e de două orĭ.
» » 197 şi 203: Răducanu, în loc de: *Iordachi* şi *Vasile.*
» » 221, rîndul 5 de sus: acee, în loc de: ee acè.
» » 223, rîndul 6 de sus: îndoiiŭ, în loc de: îndoitŭ.
» » 237, rîndul 2 de sus: prisosească, în loc de: pripsosească.
» » 261, nota 4: înnainte de Dimitrie Muste a se pune punct.
Pe pp. 185, 264, s'a dat, se pare, după două copiĭ, acelaşĭ act.
La pagina 291, rîndul 1 de jos: suptŭ, în loc de saptŭ.
Catastiful de pe p. 413 u. s'a dat şi pe p. 433 u., în altă copie, *pentru a se putea urmări deosebirile de ortografie în acte contemporane.*
Şi actul de pe pp. 429-30 se află şi, în altă copie, maĭ sus.
La pagina 526, rîndul 15 de jos: prag, în loc de: pag.

Şi n-l XXVIII e din colecţia C. Crupenschi.

Acest volum s'a lucrat în cea maĭ mare parte după textul însușĭ al documentelor de d. C. Onciu, tipograf.